

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

2 NUMARALI HALEB AHKÂM DEFTERİ
(1-100. Sayfa)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Özcan TATAR

HAZIRLAYAN
Burhan ŞİMŞEK

ELAZIĞ-2021

ÖZET**Yüksek Lisans Tezi****2 Numaralı Haleb Ahkâm Defteri (1-100. Sayfa)****Burhan ŞİMŞEK****Fırat Üniversitesi****Sosyal Bilimler Enstitüsü****Tarih Anabilim Dalı****Elazığ-2021; Sayfa: VIII+323**

Hazırlamış olduğumuz 2 Numaralı Haleb Ahkâm Defteri Hicri 1164-1168 / Miladî 1751-1755 yılları arası konu ve belgeleri kapsamaktadır. İncelenen belgelerde Haleb'in sosyal tarihi hakkında çok önemli bilgilere ulaşıp, bu dönemde yaşanmış olaylara dair orijinal bilgilere yer verilmiştir.

İsminin menşei konusunda muhtelif rivayetler bulunan Haleb, bulunduğu konum itibariyle stratejik öneme sahiptir. Haleb, Anadolu'dan Mezopotamya'ya ve Akdeniz'den İran'a giden ticaret yollarının merkezinde kurulmuştur. Bu özelliği sebebiyle, tarihin en eski devirlerinden itibaren birçok devletin ilgisini çekmiş, bir taraftan ticaret sayesinde zenginleşirken, diğer taraftan da yağmalara ve yıkımlara maruz kalmıştır.

XVIII. yüzyılda Haleb Eyaleti'nde nüfus miktarı 100.000-120.000 kadardır. Bu toplam nüfus oranı göz önüne alındığında Haleb'deki bir hanede ortalama kişi sayısının 7 civarında olduğu öngörülebilir. Bu yüzyıl ortalarında 157 meslek loncasının olduğu bilinmektedir. Haleb halkının büyük bir bölümü, geçimini Pazar yerlerinde çalışarak sağlamaktaydı.

Bu dönemde Osmanlı topraklarında ortaya çıkan âyân grubunun Haleb'de de mevcut ve yönetimde etkili olduğunu görmekteyiz. Bu âyân grubunu teşkil edenler kendi aralarında çekişme halindeydiler. Önemli bir güzergâh üzerinde bulunan Haleb ve çevresi, bu dönemde eşkıyâlık, hırsızlık vs. muhtelif huzursuz edici olaylarla karşı karşıya kalmıştır.

Ahkâm defteri, Dîvân-ı Hümâyûn'dan çıkan, çeşitli konuları ihtivâ eden davaların sonuçlarının yer aldığı hükümlerin bir sûretinin kaydedildiği defterlere verilen addır. Bu hükümler padişah adına hazırlanarak özeti bu defterlere işlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Haleb, Ahkâm (Şikâyet) Defterleri, Osmanlı Devleti, 18. yy.

ABSTRACT**Master's Thesis****Aleppo Judgment Book No. 2 (Pages 1-100)****Burhan ŞİMŞEK****Fırat University****Institute of Social Sciences****Department of History****Elazığ-2021; Pages: VIII+323**

The Aleppo Judgement (Ahkam) Book no. 2, which we have prepared, covers the subjects and documents between the years of Hijri 1164 - 1168 / Gregorian 1751 - 1755. very important information about the social history of Aleppo was obtained, and original information about the events that took place in this period was included in the examined documents.

Aleppo, which has various rumors about the origin of its name, has strategic importance due to its location. Aleppo was established at the center of the trade routes from Anatolia to Mesopotamia and from the Mediterranean to Iran. Due to this special feature, it has attracted the attention of many states since the earliest times of history, on the one hand it was enriched by trade, on the other hand, it was exposed to looting and destruction.

In the 18th century, the population of the State of Aleppo was around 100,000 - 120,000. Considering total population ratio, it can be predicted that the average number of people in a household in Aleppo is around 7. It is known that there were 157 profession guilds in the middle of this century. Most of the people of Aleppo made their living by working in the market places.

In this period, we see that the ayan (elite people of society) group that emerged in the Ottoman lands was also present in Aleppo and was effective in the administration. Those who constituted this ayan group were in conflict among themselves. Aleppo and its surroundings, which are on an important route, faced various disturbing events such as banditry, theft, etc. during this period.

The Judgement book is the name given to the records in which a copy of the judgments that come out of the Dîvân-ı Hümâyûn (supreme court in ottoman empire) and which include the results of the lawsuits containing various subjects are recorded. These provisions were prepared in the name of the sultan and the summary was written in these books.

Keywords: Aleppo, Judgement (Complaint) Books, Ottoman Empire, 18 th century.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	II
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER	V
ÖN SÖZ	VI
KISALTMALAR	VIII
GİRİŞ.....	1
I. OSMANLI ARŞİVİ.....	1
I.1. Önemi.....	1
I.2. Kısa Tarihçesi	2
BİRİNCİ BÖLÜM	
1. AHKÂM DEFTERLERİNİN TEKÂMÜLÜ VE MUHTEVÂSİ.....	5
1.1. Ahkâm Defterleri	5
1.1.1. Mühimme Defterleri	5
1.1.2. Ahkâm (Atık Şikâyet) Defterlerinin Tekâmülü.....	7
1.1.3. Ahkâm Defterlerinin Muhtevâsı ve Şeklî Durumu	8
1.1.4. Arşivdeki Ahkâm Defterlerinin Vilâyetlere Göre Dağılımı	11
İKİNCİ BÖLÜM	
2. NUMARALI HALEB AHKÂM DEFTERİ	12
2.1. Genel Özellikleri	12
2.2. Kapsadığı Dönem.....	13
2.3. Belgelerin Konularına Göre Düzeni ve Kısa Özetleri.....	14
2.4 Belgelerin Kısa Özetleri	17
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
3. BELGELERİN TRANSKRİPSİYONU	86
DEĞERLENDİRME	306
SONUÇ	312
KAYNAKÇA	314
EKLER	317
ÖZ GEÇMİŞ	323

ÖN SÖZ

Geçmişle günümüz arasında bağlantı kurmak gibi önemli bir görev üstlenen arşivler, tereddütsüz bir milletin en değerli müessesesi ve devlet varlığının hafızasıdır. Arşiv bir devletin, bir şehrin veya bir şahsın geçmişine ait belgeler topluluğudur. Arşivler, devletin ve fertlerin haklarını ve milletlerarası münasebetleri belgeleyip korurlar.

Arşivlerdeki bilgilerin bir kısmı, idareyi ilgilendirdiği gibi, diğer bir kısmı kamu yararına ve ilim için yapılacak her türlü araştırma ve incelemelere “*Birinci Elden Kaynak*” olma özelliği taşımaktadırlar. Bu da arşivlerin en önemli özelliklerinden biridir.

Bir araştırmada kullanılan “*Birinci Elden Kaynak*” özelliği taşıyan eserler, araştırmacının ulaşabileceği en eski ve orijinal belgelerdir. Yapılan bir çalışmada en güvenilir bilgilere bu tür kaynaklardan ulaşılabilir.

Türkiye, arşiv malzemesi bakımından çok büyük zenginliğe sahiptir. Osmanlı Devleti’nden kalan bu büyük miras, bugün Türkiye’yi dünyanın en zengin arşiv potansiyeline sahip sayılı ülkelerinden birisi durumuna getirmiştir. Türk milletinin en kapsamlı ana kaynaklarından birisi de Osmanlı Devleti’nin arşivlerinde bulunan kaynaklardır.

Tarih araştırmalarında “*Ahkâm Defterleri*” olarak adlandırılan, aynı zamanda konumuzu ihtiva eden belgeler “*Birinci Elden Kaynak*” durumunda olup, içerdikleri önemli belge ve bilgiler nedeniyle büyük bir yere sahiptir.

Ahkâm defterleri, çeşitli yerleşim birimlerinde meskûn kişilerin bir hususla alakalı şikâyetlerini ve devletin bu şikâyetlere bulduğu çözümleri içermektedir. Devletin yürütme organı olan Dîvân-ı Hümayûn kararları bu defterlere kaydedilmiştir. Bu kayıtlar incelendiğinde, halka ait şikâyetler, dönem hakkında idarî, sosyo-ekonomik, kültürel vs. alanlarda ilgi çekici bilgilerin yer aldığı görülmektedir.

Çalışmamızın konusu, Hicri 1164-68 / Miladî 1751-1755 yılları arasındaki konu ve belgeleri içeren “*2 Numaralı Haleb Ahkâm Defteri*”nin transkripsiyonu ve değerlendirilmesidir. Bu defter, transkrip kurallarına uyularak Latin Harfleri’ne çevrilmiştir.

Çalışmanın Giriş kısmında Ahkâm Defterleri hakkında bilgi verilip, tez konusu olan defterin özellikleri belirtilmiştir. Birinci bölümde belgelerin kısa özetleri yer

almaktadır. İkinci bölümde 2 Numaralı Haleb Ahkâm Defteri'nin 1 ile 100 sayfaları arasındaki 359 adet orijinal metnin transkripsiyonu verilmiştir. Üçüncü bölümde günümüz Türkçesine çevirdiğimiz 2 Numaralı Haleb Ahkâm Defteri'nin değerlendirmesi ve belgelerin konularına göre tasnifleri verilmiştir. Daha sonra Sonuç, Kaynaklar, Ekler ve Özgeçmiş kısımları ile çalışma nihayete erdirilmiştir.

Belgelerin transkripsiyonunda mümkün mertebe kurallara sadık kalmaya çalıştık. Transkripsiyonda; Ayın (ع) harfi “ ” şeklinde, hemze (ء) işareti “ ‘ ” şeklinde gösterilmiştir. Harf-ı tarifler “ 1- ” şeklinde, Elif (ا), Vav (و), Ye (ي) harfleri ile yapılan uzatmalar “ ^ ” işaretiyle gösterilmiştir.

Metnin transkripsiyonunda belge numaralarını yazarken; Defter Sayfası'nı “ Sayfa ”, “ Belge ” şeklinde gösterdik. Devamı bir sonraki sayfaya taşan belgelerde; belgenin başladığı sayfayı ve bir sonraki sayfa numarasını belgenin başında vererek belirttik. Mesela; “ **S.21-22 Belge:** ” Ayrıca belgenin; başladığı sayfanın bittiğini ve bir sonraki sayfanın başladığını belirtmek için belge transkripsiyonu içinde sayfanın numarasını parantez içinde siyah ve kalın karakterlerle belirttik. Mesela; “ **(S.22)** ”

Orijinal metinlerin transkripsiyon çalışması esnasında belge içinde bazı yerlerde atanacak ya da görev verilecek kişinin adı belirtilmediği için buralar “ (Boş) ” şeklinde yazıldı. Ayrıca belgelerde karşılıkları okunamayan bazı yer isimleri veya kelimelerin tahminlerini yapabildiğimiz kelimelerin tahminlerini yazılarak yanına parantez içerisinde soru işareti ile belirtilmiştir. Mesela; “ ... (?) .” Okunamayacak durumda olan kelimeleri ise “ (?) ” şeklinde belirttik. Yine belgelerin transkripsiyonu yapılırken belgelerin altında bulunan Hicri tarihlerin Miladî karşılıkları parantez içerisinde verilmiştir.

Belgelerin transkripsiyonunda üçüncü şahıstan/shahıslardan belgelere aktarılan ifadeler/diyaloglar tırnak içerisinde ve italik olarak yazılmıştır. Konunun daha iyi anlaşılması açısından daha önce karşılaşmadığımız bu yöntemi kullanmayı uygun bulduk.

Hazırlamış olduğumuz bu çalışmamızda; Tezin konusunun tespitinde ve hazırlanmasının her aşamasında bana desteğini ve yardımını esirgemeyen, geniş hoşgörüsü, verdiği manevî destek ve ilgisinden dolayı tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Özcan Tatar'a teşekkürlerimi arz ederim.

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
B	: Receb
B	: Transkripsiyon Metinlerinde Belge
Bkz.	: Bakınız
BOA	: Başbakanlık Osmanlı Arşivi
C	: Cemaziyelahir
C	: Cilt
Câ	: Cemaziyelevvel
H	: Hicrî
L	: Şevval
M	: Miladî
M	: Muharrem
N	: Ramazan
Ö	: Özet
R	: Rebiyülahir
Râ	: Rebiyülevvel
s	: Sayfa
S	: Sayı
S	: Transkripsiyon Metinlerinde Sayfa
Ş	: Şaban
TDV	: Türk Diyanet Vakfı
TTK	: Türk Tarih Kurumu
v.b.	: Ve benzeri
v.s.	: Ve saire
Z	: Zilhicce
Zâ	: Zilkade

GİRİŞ

I. OSMANLI ARŞİVİ

I.1. Önemi

Bir devletin geçmişi, bugünü ve geleceği gözönüne alınırsa, istikbalde ancak arşivi ile vardır demek yanlış olmaz. Zira devletin her türlü fonksiyonu şüphesiz bir arşiv konusudur. İdarî ve ilmî yüzlerce devlet kuruluşunun çeşitli işlemleri, her türlü araştırmalar, mevzuat uygulamalarının yazılı belgeleri arşivde saklıdır¹.

Tarihte en büyük toprak parçasını üç kıtada hükmü ve nüfuzu altında tutan, siyasî, sosyal ve kültürel mirası ile Osmanlı İmparatorluğu, Cumhuriyet Türkiye'si'nin de altyapısını oluşturmuştur. Orta ve Yakın Doğu, Balkan ve Akdeniz ülkeleri içerisinde kudretli ve kuvvetli bir devlet olarak kalan ve uzun süre bu özelliğini devam ettiren Osmanlı Devleti'nde arşivcilik bilinci, kuruluş dönemlerine kadar gitmektedir.

Osmanlı Devleti'nin, tarihi boyunca üzerinde varlık gösterdiği topraklara bakacak olursak, bugün bu topraklar üzerinde çok sayıda bağımsız ülkenin olduğunu görürüz. Bu ülkelerin Osmanlı dönemlerindeki en önemli tarihî kaynaklarını Osmanlı Arşivleri oluşturmaktadır. 600 yılı aşkın süre ayakta kalan Osmanlı ile bu süre içerisinde münâsebet kurmamış devlet neredeyse yoktur. Gerek ticarî gerek muhtelif sebeplerle Osmanlı ile ilişki kuran tüm devletlerin arşivimizde tarihî vesikaları mevcuttur. Arşivlerimizdeki malzeme sadece Türkiye için değil, Orta ve Yakın Doğu ülkelerinin siyasî, iktisadî ve kültürel problemlerinin çözümü için de çok büyük önem taşımaktadır. Arşivlerimizdeki malzeme, yapılacak ilmî çalışma ve araştırmalar için çok değerlidir. Buradan anlıyoruz ki arşivlerimiz dünya tarihi açısından da öneme haizdir.

Osmanlı Devleti'nde arşiv ve arşivciliğe bakıldığında, daha ilk devirlerden itibaren arşiv fikrinin mevcut olduğu, bugüne kadar muhafaza edilmiş milyonlarca arşiv vesikasının mevcudiyeti ile sabittir².

Gerek Osmanlı Devleti döneminden günümüze ulaşan ve sadece Osmanlı Arşivi'nde miktarı 150 milyonu bulan belge ve defter serilerinden, gerek belgelerin tanzim ediliş tarzı ve büyük bir hassasiyetle korunmuş olmalarından, gerekse

¹ İsmet Binark, *Arşiv ve Arşivcilik Bibliyografyası*, T.C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı, Yayın No: 2, Ankara, 1978 s. X.

² İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, TTK, Ankara, 1988, s. 76-78; Arşivlerin önemi ile ilgili geniş bilgi için bkz. Halil İnalcık, "Osmanlı Arşivlerinin Türk ve Dünya Tarihi İçin Önemi", Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu, İstanbul, 1985.

bürokrasinin her kademesindeki yazışmaların mutlaka deftere kaydedilmesiyle ilgili emir ve nizamnâmelerden anlaşılmaktadır ki, Osmanlı Devleti kuruluşundan itibaren resmî belgeleri muhafazaya, bugünkü tabirle arşivciliğe büyük önem vermiştir³.

Bu vesikalar arasında çok değerli kayıtlar, devlet eliyle tespit edilerek düzenleniyor ve bunların iyi bir şekilde muhafaza altında tutulması için emirler veriliyordu⁴. Osmanlılar, bugünkü arşiv anlayışından uzak olmakla birlikte, ilk devirlerden itibaren, gerek duyulduğunda belgelere gayet kolaylıkla ulaşabilecekleri bir sistem kurmuşlardır. İşi biten belgeler günlük olarak tomar halinde getirilir; ay sonunda bu tomarlar torbalara, yıl sonunda da torbalar ayrılıp sandıklara konur ve üstlerine neye ait olduklarına dair birer etiket yapıştırılarak saklanırdı⁵.

Merkezî devlet dairelerinde, belgelerin saklanması ve korunmasında gösterilen arşivcilik anlayışı, taşradaki beylerbeyi ve kadılardan da istenmiştir. Taşra teşkilatı görevlilerine, karar ve işlemlerini defterlere kaydetmeleri ve bu defterleri muhafaza etmeleri emredilmiştir. Kanunî Sultan Süleyman devrinde Rumeli Beylerbeyi Mehmed Paşa'ya gönderilen 943 (1536) tarihli fermanla "... *Bu hükm-i şerîfüm sûretini defterde kaydeyleyüp ve kendüsin dahı aynıyle defter sandıklarında hıfzidüp dâimâ mazmûn-ı şerîfi ile amel eylesin...*" ifadesiyle defter sandıklarına işaret edilmiştir. Bu sandıkların saklandığı beylerbeyi arşivlerinden, Osmanlı Arşivi'ne vesika intikal etmemiştir. Ancak bazı eyalet merkezlerinde hâlâ Osmanlı dönemi vesikalarının bulunduğu bilinmektedir⁶.

I.2. Kısa Tarihçesi

Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan itibaren devletin başkenti olan Bursa'da oluşan arşivin Timur'un Anadolu'yu istilasını ile birlikte yok edildiği bilinmektedir. Bu yüzden Fatih'e kadar olan döneme ait birkaç ferman, vakfiye ve mülknâme dışında fazla vesika bulunmamaktadır. Fatih devrinden Kanunî zamanına kadar geçen bir asırlık dönem içinde Osmanlı Arşivi'ne intikal eden belge ve defter azdır. Bu dönem hakkında bilgi alınabilecek arşiv malzemesi bir kaç yüz defterden ibarettir⁷. Fatihten sonraki ilk

³ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA) Rehberi*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın No: 108, İstanbul, 2010, s. XXVII.

⁴ İsmet Binark, *Arşiv ve Arşivcilik Bilgileri*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın No: 3, Ankara, 1980, s. 28.

⁵ Uzunçarşılı, a.g.e., s. 76-78.

⁶ *BOA Rehberi*, s. XXVIII.

⁷ *BOA Rehberi*, s. XXIX.

arşiv Yedikule’de iken sonra Atmeydanı (Sultanahmet)’na aktarıldı. Topkapı Sarayı’nın inşasından sonra ise evraklar burada muhafaza edilmeye başlandı⁸. Daha sonra *Hazine-i Âmire* ve *Enderûn-ı Hümâyûn*’a nakledilmiştir.

Devletin temel kuruluşlarından Bâb -ı Defterî’ye bağlı Defterhâne Hazinesi ise, Dîvân-ı Hümâyûn toplantılarının düzenli olarak yapıldığı zamanlarda Topkapı Sarayı’nın Kubbealtı Dairesi yanında bulunuyordu. Divan toplantıları önemini kaybedince, bu hazine Topkapı Sarayı’nın birinci kapısındaki Bâb -ı Hümâyûn’un üst kısmına, daha sonra Sultan Ahmed’de “Saray-ı Atîk” denilen mahzene ve Bâb -ı Âlî’ye yakın Tomruk Dairesi’ne taşındı. Sarayın bir kısım evrakı, Kubbealtı’nın bitişiğinde “Dış Hazine” binasına toplanmıştı. Maliye belgeleri ise, Sultan Ahmed’de Eski Çadır Mehterleri kışlasında saklanmıştı⁹.

Kanunî döneminden (1520-1566) günümüze ulaşan defter serilerinden anlaşıldığına göre, Osmanlı bürokrasisi, bugün arşivcilikte kullanılan dosyalama usulüne mukabil, defter usulünü esas kabul etmiştir. Mevcut defterlerden, Divanlarda alınan kararların Mühimme, Maliye, Ruûs, Tahvil, Kayd-ı Divan gibi defterlere kaydolunduğu anlaşılmaktadır. Ancak alt birimlere ait, neticeye takaddüm eden muâmeleli evrak, müsveddelerine varıncaya kadar aylık torbalara konur, bir yıl içinde biriken evrak, bu torbalarda üzerine daire adı ve yılı yazılı olduğu halde, çoğu zaman deri kaplı sağlam sandıklara konularak, gerektiğinde müracaat edilmek üzere mahzenlere kaldırılırdı¹⁰.

XVIII. yy.da Paşakapısı’nın ehemmiyet kazanmasından sonra yeni kayıtlar burada saklanmaya, eskiler ise Saraya gönderilmeye başlandı. Eski kayıtlara ihtiyaç duyulduğunda izin alınıp, Saray mahzeninden çıkartılarak bakılırdı. Padişahlar bile hatt-ı hümâyûnları görmek istediklerinde kendilerine emanet verilip, işi bittikten sonra alınıp yerine konurdu. Evrakların özenle alınıp yerlerine konmasının bir sebebi gece çıkan yangında açıkta kalan evrakların yanarak yok olmasıydı¹¹.

Nezâretlerin kurulmasından sonra tabîî olarak evrakların sayısı da arttı. Eski evraklar ihmâl edilmeye başlandı. Yenilerin tanzim ve muhâfazası için yeni bir sistem

⁸ Atillâ Çetin, *Osmanlı Arşivlerinin Tarihçesi*, Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu, İstanbul, 1985, s. 63-64.

⁹ Cevdet Türkay; *Osmanlı İmparatorluğunda Arşiv*, Belgelerle Türk Tarihi Dergisi, C.II, S. 7, 1968, s. 44 – 47.

¹⁰ *BOA Rehberi*, s. XXIX.

-Defter usulü Osmanlılar’da yıkılışa kadar devam etmesine rağmen, bazı nezâret ve dairelerde 1309 (1891) yılından itibaren dosya sistemine geçilmeye başlandığı görülmektedir.

¹¹ Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, TTK, Ankara, 2018, s. 1.

geliştirilmeye çalışıldı. İlk teşebbüs Mehmed Emin Rauf Paşa'nın sadâreti sırasında 1261 (1845) 'de yapıldı. Mâliye Nâzırı Safveti Paşa'nın teşebbüsüyle Topkapı Sarayı'ndaki bazı defterlerin ayrılma, kalemlerine göre tasnif ve depolama faaliyetlerine girişildi. Avrupa arşivlerini görmüş olan Mustafa Reşid Paşa, 1846'da sadârete elince Osmanlı belgelerinin de modern binalarda saklanmasına ihtiyaç duyarak bir *Hazine-i Evrak* yapılması için teşebbüse geçti. Sultan Abdülmecid'in 19 Zilka'de 1262 (7 Kasım 1846) tarihli iradesiyle Hazine-i Evrak'ın kurulması kesinleşti. Sadâret Mektubcusu Es-Seyyid Hasan Muhsin Efendi nâzır ünvanıyla Hazine-i Evrak'ın başına tayin olundu¹².

1288 (1871)'de Ali Paşa'nın sadâreti sırasında I. Mahmud ve II. Mahmud arasındaki döneme ait belgeler Hazine-i Evrak'a taşınarak tasnif edildi. Said Paşa'nın sadâretinde 1301 (1883-84)'de evraklara numara verilmek suretiyle fihristleri yapıldı. Ahmed Cevdet Paşa'nın sadâreti sırasında 1310 (1892-93)'dan itibaren evrakların yeni bir sisteme göre kayıt ve saklanması usûlü benimsendi. Sultan Abdülhamid, Bâbîâlî Hazine-i Evrak'ından başka bir de Yıldız Sarayı'nda arşiv meydana getirdi. Yine bu dönemde Maliye Nezareti ve Meşihat arşivleri binaları yapıldı. Saraydaki evrakın incelenmesi işi ise Abdurrahman Şeref Bey'e verildi¹³.

¹² Kütükoğlu, *a.g.e.*, s. 2.

¹³ Kütükoğlu, *a.g.e.*, s. 2.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. AHKÂM DEFTERLERİNİN TEKÂMÜLÜ VE MUHTEVÂSİ

1.1. Ahkâm Defterleri

Ahkâm, hüküm “*hkm* (حکم) kelimesinin çoğulu olup Arapça bir kelimedir. Hüküm, sözlükte “iyileştirmek amacıyla menetmek, düzeltmek; karar vermek” mânalarında mastar ve “ilim, derin anlayış; siyasî hâkimiyet, karar ve yargı” anlamlarında isim olarak yer almıştır¹⁴.

Doğu devlet geleneğinde, halkın şikâyetlerini doğrudan sultana arz etmesi üzerinde önemle durulan hususlardan biridir. Şikâyetlerin aracısız olarak sultana arzı, devlet hiyerarşisinin en tepesinde olmanın bir gereği ve “kimsesizlerin kimsesi, mazlumların hamisi” imgesinin halkın kafasında yer etmesi için adeta bir fırsat olarak görülmüştür. Türk-İslam devletlerinde “Divan-ı Mezalim”, “Daru’l-Adl” gibi kurumlar halkın şikâyetlerini doğrudan sultana veya sultanın görevlendirdiği kişilere iletebildiği yapılar olarak hayat bulmuşlardır. Osmanlı Devletinde bu görevi ifa edecek makam Divan-ı Hümayun’dur. Divan-ı Hümayun’un ilk ve en asli görevi halkın şikâyetlerini dinlemek ve bu şikâyetlere çözüm bulmaktır¹⁵.

Merkez ve taşra teşkilatında evrakın tekemmülünde mevcut defterlerden hayli istifade edilmiştir. Bilgilerin doğruluğu defterlere bakılarak kontrol edilmiştir. Defterlerde bulunan bilgiler evrakın sağ üst tarafına defterdeki yazı türü ile aynen çıkarılır, altına kalem şefi imza veya işaretini koyardı. Hazırlanan belge, ilgili kimseye gönderilmeden defterlere bazen aynen bazen hülasa olarak kaydedilirdi¹⁶.

1.1.1. Mühimme Defterleri

Osmanlı Devleti’nde Bâb-ı Âsafî, Bâb-ı Defterî ve Dîvân-ı Hümayûn adı altında devlet müesseselerinin temelini oluşturan üç önemli kuruluştan biri olan Dîvân-ı Hümayûn¹⁷’da alınan kararların suretlerinin kaydedildiği defterlere *Mühimme Defterleri*

¹⁴ İlyas Üzümlü, *Hüküm*, Diyanet İslam Ansiklopedisi (DİA), C.XVIII, İstanbul, 1998, s. 464.

¹⁵ Halil İnalcık, *Adaletnameler*, Belgeler, S. 2, Ankara, 1965, s. 50-51.

¹⁶ Mehmet İpşirli, *Klasik Dönem Osmanlı Devlet Teşkilatı*, Osmanlı Devlet ve Medeniyet Tarihi, Editör: E. İhsanoğlu, IRCICA, C. I, İstanbul, 1994, s. 193-194.

¹⁷ Cevdet Türkay, *Osmanlı İmparatorluğunda Arşiv*, Belgelerle Türk Tarihi Dergisi, C. II, S. 7, Nisan, 1968, s. 44.

adı verilir. Divan-ı Hümâyûn toplantılarında müzâkere edilen dahilî ve haricî meselelere ait önemli siyâsî, askerî, içtimaî ve iktisadî kararlar bu defterlere kaydedilirdi¹⁸.

Dîvân-ı Hümâyûn, Osmanlı İmparatorluğu merkez teşkilatında bugünkü Bakanlar Kurulu'nun gördüğü görevi yapan bir kuruluştur. Devletin siyâsî, idarî, askerî ve mâlî işleriyle meşgul olur, her türlü davalara ve şikâyetlere bakardı. Dini ve ırkı ne olursa olsun herkes halledilmesi gereken meseleleri için Dîvân-ı Hümâyûn'a danışabilirdi. Ülkenin bütün önemli işleri burada müzakere edilir, her çeşit davalar burada karara bağlanırdı¹⁹. Bu dîvân, kim olduğuna bakılmaksızın haksızlığa uğrayan herkesin hiçbir engelle karşılaşmadan, mağduriyetini gidermek için başvurabildikleri bir hak arama kapısıdır. Şikâyet edenler ve şikâyet edilenler açısından bir sınırlamanın olmadığı Divan-ı Hümayun'da; hakkında yanlış veya haksız hüküm verdiğini düşündüğü kadıdan, kendisine zulmettiğini iddia eden valiye kadar devletin her kademesindeki insanlar hakkında şikâyetle bulunulabilmiştir.

Dîvân'da görüşülen konuların sonuçlarının yazıldığı kararlar, padişahın onayına sunulduktan sonra deftere işlenirdi. Burdan bu dîvânın yürütme organı olarak görev yaptığı ve kararlarının da kânûn hükmünde olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca eyaletlere, sancaklara, çeşitli devlet adamlarına, yabancı devlet temsilcilerine gönderilen fermanların bir sureti de bu defterlere kaydedilmiştir.

Defterlerden Osmanlı Devleti'nin merkez ve taşra teşkilatının işleyişi, idari ve askeri durum, iç ve dış ilişkileri, gayrimüslim tebaa ile olan ilişkiler, sosyal yapı, imar ve iskana dair önemli bilgilere ilk elden ulaşılmaktadır. Bu nedenle mühimme defterleri tarih araştırmacıları için önemlidir.

Devlet işleriyle ilgili meselelerin re'sen görüşülmesi yani hükümet fonksiyonunun icra edilmesinden başka Divân-ı Hümayun'un, yüksek mahkeme olarak vazife görme salahiyeti de bulunuyordu. Bu nedenle ilk devir Mühimme Defterlerinde yer alan kayıtlarda her iki mahiyetteki hükümlere rastlamak mümkündür. Bu hükümler, Avrupa ortalarından İran'a, Kırım'dan Kuzey Afrika'ya ve Arabistan'a kadar uzanan geniş sınırlar içerisindeki Osmanlı Devleti'nin merkez ve taşra teşkilatının idari yapısı ve çalışma usulü, devlet ve teb'a arasındaki münasebetleri, imar, iskân, iktisat, iç ve dış siyaset, isyanlar ve bastırılma şekilleri, askeri tarih, strateji ve yabancı devletlerle olan

¹⁸ BOA Rehberi, s. 7.

¹⁹ Tevfik, Temelkuran, *DÎVÂN-I HÜMÂYÛN Mühimme Kalemi*, Tarih Enstitüsü Dergisi, S. 6, İstanbul, 1975, s. 130.

münasebet gibi oldukça geniş bir daire içerisinde yer alan çok çeşitli meseleleri içeriyorlar²⁰.

Devlet bürokrasisindeki ihtisaslaşma ve artan iş yükü mühimme defterlerinin yanında yeni bir defter serisi oluşturmayı zorunlu kılmıştır. 1649 yılından itibaren bireysel şikâyetler olan arazi anlaşmazlıkları, su ile ilgili meseleler, mera ve yaylak-kışlaklar ile ilgili anlaşmazlıkları içeren “Atik Şikâyet Sefteleri” ihdas edilmiştir²¹.

1.1.2. Ahkâm (Atik Şikâyet) Defterlerinin Tekâmülü

Başlangıçta, Divân-ı Hümâyûn tarafından verilen kararlara dâir her çeşit ferman mühimme defterine kaydedilirdi. Bu kayıtlar tarih sırasına göre yapıldığından divan toplantılarının günlerini bunlara göre tesbit etmek mümkündür. Mühimme defterlerindeki kayıtlara göre 1059 (1469) tarihinden itibaren bütün ferman kayıtlarının bu defterlere yapılmadığını görüyoruz. Aynı tarihte devletin İdarî, siyasî, askerî mes’elelerin dışında halkın devlet ile münasebetlerine dair konular için ayrı defterler tutulmağa başlanmıştır. Bunlar daha ziyade şikâyet ve dilek mahiyetinde konular olduğundan bu defterlere *Şikâyet Defterleri* adı verilmiştir. Şikâyet defterleri de 1155 (1742) tarihinden itibaren eyâlet eyâlet ayrılarak *Ahkâm-ı şikâyet* veya kısaca *Ahkâm defterleri* adını almıştır²².

Mühimme Defterlerine bir dilekçe ile başvuru söz konusu olmadan genelde devletin siyasi, askeri ve idari meselelerine ilişkin hükümler kaydedilirken, Şikâyet Defterlerine ise şahsi anlaşmazlıklara, mülki ve idari amirlerden şikâyetlere ilişkin şahısların ve resmi zevatın başvuruları üzerine şikâyete konu olan mevzunun izalesi için yazılan hükümler kaydedilmiştir²³.

Ahkâm defterleri temelde şikâyet defterlerinin bir devamı niteliğinde olsa da, aslında tutuldukları bölge bakımından bazı farklara sahiptirler. Ahkâm defterleri belli bir bölge adına tertip edilirken, şikâyet defterleri devletin her köşesinden gelen şikâyetleri barındırmaktaydı. Kâtip hataları veya yanlışlıklar neticesinde eyâlet

²⁰ MübahatS. Kütükoğlu, *Mühimme Defteri*, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C. XXXI, İstanbul, 2006, s. 520-521.

²¹ Necati Aktaş, *Atik Şikâyet Defteri*, Diyanet İslam Ansiklopedisi (DİA), C.IV, İstanbul, 1991, s. 68.

²² Temelkuran, *a.g.m.*, s. 156.

²³ Said Öztürk, *Kayseri ve Çevresinin Sosyo-Ekonomik Tarihi İçin Önemli Bir Kaynak: Karaman Ahkâm Defteri*, III. Kayseri Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri, (Yayına Hazırlayan: Ali Aktan, Ramazan Tosun, Ayhan Öztürk), Kayseri, 2000, s. 402.

ahkâmlarında bazı yanlışlıklar olmakta, başka bir eyâlete ait hükümler farklı bir eyâletin defterine kayıt edilebilmekteydi²⁴.

Devlet kurumlarında baş gösteren çözülme, şikâyet sayılarının artmasını da beraberinde getirmiştir. 1742 yılından itibaren her eyalet için şikâyetleri içeren *Eyalet Ahkâm Defterleri* oluşturulması hem şikâyetlerin takibi hem de artan iş yüküne bir çözüm olarak düşünülmüştür. Dönemin resissülküttabı Koca Ragıp Paşa tarafından düşünülen ve uygulamaya konan bu sistem ile kayıtların geriye dönük taranması ve şikâyetlere hızlı çözüm getirilmesi amaçlanmış, ²⁵ şikâyet ve ahkâm defterleri birbirinden ayrılarak vilâyetlere göre tasnif edilmiş, aynı zamanda ahkâm defterleri ile birlikte şikâyet defterlerinin tutulmasına da devam edilmiştir. Bundaki temel amaç ahkâm defteri tutulmayan bölgelerdeki şikâyetlerin kayıt altına alınmak istenmesidir.

1.1.3. Ahkâm Defterlerinin Muhtevâsı ve Şekî Durumu

Ahkâm-Şikâyet Defterlerinde yer alan kayıtlar incelendiğinde birinci derece mahkemelerinde halledilemeyen meselelerin Divân-ı Hümayun'a gönderildiği, bu meselelerin burada halledilmeye çalışıldığı ve bunların hiçbir şekilde çözümsüz bırakılmadığı görülüyor. Ahkâm-Şikâyet Defterlerinde; arazi, bağ, bahçe, hane, ağıl ve mera yeri anlaşmazlığı, alacakverecek davaları, arazi sulama ve su mecrasının değiştirilmesi, seyyidlerin vergi şikâyetleri, haksız yere vergi talebi, miras ve mirasçılar arasındaki anlaşmazlıklar, yaylak-kışlaklarla ilgili meseleler, tevcihâtla ilgili hususlar, esnafların kendi şikâyetleri ve halkın kendilerinden şikâyetleri, faizle ilgili meseleler, tevliyet ile ilgili anlaşmazlıklar, tımar/zeamet tevcihi ile ilgili karşılaşılan sorunlar, iltizam verilmesiyle ilgili problemler, cizye toplanması ile alakalı hükümler, gayrimüslimlere herhangi bir sıkıntının

Ahkâm Defterleri, tımar, vakıf, alacak-verecek, kişisel şikâyetler, vergiler, eşkıyâlık, Müslim-Gayrimüslim ilişkileri vd. kapsayan zengin bir arşiv malzemesi sunması açısından şehir tarihi için vazgeçilmez bir kaynaktır.

Muhteva itibariyle Şikâyet Defterleri'nin devamı olan bu defterler eyâletlere göre tutulmuşlardır. Tarih olarak Şikâyet Defterleri'nden 104 sene sonra (Mora Ahkâm

²⁴ Said Öztürk, *Sosyo-Ekonomik Tarih Kaynağı Olarak Ahkâm Defterleri*, s. 611–616.

²⁵ Feridun M. Emecen, *Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mîrî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet*, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, C. 3, S. 5, İstanbul, 2005, s. 125.

Defteri hariç) hepsi 1155/1742 tarihinden başlayıp, II. Meşrutiyet dönemine kadar devam etmektedir²⁶.

Bir Osmanlı vatandaşının bir konuyla alâkalı mağduriyetinin veya zararının giderilmesi için padişah veya onun yetki verdiği kişilerden talepte bulunmasının farklı yolları vardı. Bu yollardan birinde, mağdur kişi bizzat merkeze giderek şikâyetçi olduğu konuyla alâkalı talebini iletebiliyordu. Halkın, şikâyetlerini iletmek üzere, bizzat merkeze gittiğini ifade etmek için kayıtlarda “*südde-i sa`âdetime gelüb*”<sup>27</sup> veya “*Asitâne-i sa`âdetime gelüb*”²⁸. İfadesi yer alır. Merkeze yapılan şikâyetlerin sayısındaki artışa paralel olarak davaların, Divan-ı Hümayun’un gündemine gelme süresi uzamıştır. Bu nedenle şikâyet için İstanbul’a gelen halk, uzun süre çeşitli sıkıntılar çekerek davasının görüşülmesini ve hükmün yazılmasını beklemek zorunda kalıyordu²⁹. Başka bir yol ise, vatandaşlar merkeze gitmek yerine bir arz/arz-ı hâl/arzuhâl göndermek suretiyle şikâyetlerini iletmek yolunu tercih ediyorlardı. Kişilerin bir dilekçe ile merkeze müracaatta bulunduklarını ifade etmek amacıyla kayıtlarda “*arzu hâl idüb*”³⁰, veya “*gelüb*”³¹ ifadesi yer alıyor. Bunun dışında kadıların ve diğer görevlilerin şikâyetlerinin ise çoğunlukla “*mektub gönderüb*”³² şeklinde ifadelendirildiği görülmektedir

İncelenen hükümlerin bir kısmında şikâyet konusu olay verildikten sonra hükmün bir kısmının “*buyurdum ki*” ifadesinden sonra olduğu görülmektedir. Bu ifade metin arasında yer aldığı arada boşluk bırakılarak metne devam edildiği görülmektedir. Ayrıca ifadenin hükmün en sonunda olduğu örneklerle de rastlanmaktadır³³. Bizim çalışmamızda sadece bir yerde geçmiş ve hükmün en sonundadır.

²⁶ BOA Rehberi, s.22; Vilayet Ahkâm Defterleri 16 eyâlet adına tutulmuş olup bunlardan Mora Ahkâm Defteri 1716 yılında tutulması sebebiyle en erken tutulan Ahkâm Defteri özelliğine sahiptir. Cezayir-Rakka Ahkâm defterleri ise 1746 yılından itibaren tutulmaya başlanmıştır. Diğer eyâletlere ait defterler tarih olarak 1742 yılından itibaren tutulmuştur. Bu Eyaletler için; Bkz. Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, s. 22.

²⁷ S.2-B.2.

²⁸ S.2-B.3.

²⁹ Emecen, Ahkâm-ı Mirî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet, s. 131.

³⁰ S.5-B.1.

³¹ S.5-B.2.

³² S.6-B.4.

³³ S.100-B.1.

Şikâyetlerde dikkati çeken bir özellik de, şikâyeti yapan kişinin iddiasını kuvvetlendirmek için müftüden bir fetva alarak mahkemeye başvurusudur. Böylelikle davacının dava konusu ettiği olaydaki haklılığı bir nevi desteklenmiş olmaktadır³⁴.

Osmanlı mahkemelerinde davalı ve davacıların kimliklerinin tespiti, baba adlarının belirtilmesi³⁵, yaşadıkları köy veya kasaba isimlerinin ve şikâyet esnasında ikamet ettikleri yerlerin açıklanması³⁶; ya da görevlerine yapılan atıflarla mümkün oluyordu³⁷. Öte yandan kimseye bir zararı dokunmamış halktan olan kişiler için de “*kendü halinde*” ibaresi dikkat çekmektedir³⁸. Şikâyetler arasında esnaf örgütlenmesi içerisinde yer alan kişiler de mensup oldukları esnaf örgütüne göre adlandırılmışlardır³⁹. Gayr-i müslimlerden gelen şikâyet ve davalar ise “*zımmî*” şeklinde kayda alınmıştır⁴⁰. Zımmî olarak vasıflandırılanların Hristiyan ahali olmaları muhtemel gözükmektedir. Zira Yahudiler ayrıca “Yahudi” olarak belirtilmiştir⁴¹. Buna ek olarak şikâyetlerde “kefere” tabirinin de kullanıldığını görmekteyiz⁴².

İncelenen şikâyetlerde görülen bir özellik de bazı emirlerdeki muhatapların isim yerlerinin boş bırakılmasıdır⁴³. Ayrıca hükmün gönderildiği yer isminin de boş bırakıldığını gösteren örnekler mevcuttur⁴⁴. Belgelerde bazı isimlerin boş bırakılmasının nedenini L. Fekete, belgenin yazılış sırasında kâtibin, gönderilecek makamdaki görevlinin ismini bilmemesine bağlarken; Boris Nedkov ise Osmanlı kalemlerinden mükemmel bir teşkilat olduğunu belirterek, isim yerlerinin boş bırakılmasının söz konusu isimlerinin bilinemesi değil, yazılmasına gerek duyulmaması olarak açıklamaktadır. O’na göre özellikle merkezden gönderilen fermanlar hukuki birer belgedir ve bu sebeple belirli şahısların adıyla sınırlandırılmazlar⁴⁵.

³⁴ S.4-B.1.

³⁵ S.61-B.1.

³⁶ S.61-B.2.

³⁷ S.68-B.1.

³⁸ S.84-B.3.

³⁹ S.97-B.1.

⁴⁰ S.4-B.2.

⁴¹ S.17-B.4.

⁴² S.47-B.1.

⁴³ S.5-B.1.

⁴⁴ S.5-B.1.

⁴⁵ Mübahat S. Kütükoğlu, *Elkâb*, DİA, C. II, İstanbul, 1995, s. 51.

1.1.4. Arşivdeki Ahkâm Defterlerinin Vilâyetlere Göre Dağılımı

Osmanlı Arşivindeki ahkâm defterlerinden en eskisi 906 (1501) tarihli ve A. DVN 790 numaraya kayıtlıdır⁴⁶. Diğer en eski defterler ise 1128 (1715) tarihli Mora defteri olup, diğerlerinin hepsi 1155 (1742) ve daha sonraki tarihlere rastlamaktadır. Bu defterler 16 eyâlet esas alınarak tutulmuştur.

Eyâletler ve defter sayıları şöyledir⁴⁷:

Adana	9	Karaman	39
Anadolu	185	Maraş	6
Bosna	9	Mora	21
Cezayir ve Rakka	25	Özi ve Silistre	49
Diyarbakır	9	Rumeli	85
Erzurum	19	Sivas	36
Haleb	9	Şam	9
İstanbul	26	Trabzon	8

⁴⁶ İlhan Şahin-Feridun Emecen, *a.g.e.*, s. 11.

⁴⁷ *BOA Rehberi*, s. 22-41.

İKİNCİ BÖLÜM

2. NUMARALI HALEB AHKÂM DEFTERİ

2.1. Genel Özellikleri

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde yani, bugünkü adıyla *Cumhurbaşkanlığı Arşivler Genel Müdürlüğü*'nde bulunan 2 Numaralı Haleb Ahkâm Defteri; toplamda 351 sayfadan müteşekkildir. Biz, 1-100 sayfa aralığını çalıştık. Çalıştığımız bu 100 sayfada 359 Hüküm bulunmaktadır.

Hehangi bir konuyla alâkalı bir şikâyeteye cevaben yazılan hükümler birkaç kismadan oluşmaktadır. Bir hükmün kısımlarını şu şekilde formüle edebiliriz:

- Konusuna göre nereye ve şer'î-örfî yetkililerden birisine veya birkaçına (Vâlî⁴⁸, Vezir⁴⁹, Beylerbeyi⁵⁰, Sancakbeyi⁵¹, Mevlânâ⁵², Kadı⁵³, Naib⁵⁴, Voyvoda⁵⁵, Mutasarrıf⁵⁶, Monla⁵⁷/Molla⁵⁸ Mütesellim⁵⁹, A`yân⁶⁰, Mütevelli⁶¹, Serdar⁶², Muhassıl⁶³, Kâ'im-makâm⁶⁴, Yeniçeri Zâbiti⁶⁵ vb.) yapılan hitaplar
- Şikâyetin içeriği, şikâyetçiler⁶⁶ ve talepleri
- Konunun eldeki kaynaklardan (Defter-i Mufassâl⁶⁷, Defter-i İcmâl⁶⁸, Defterhâne-i Âmire⁶⁹, Ruznamçe⁷⁰ vb.) ve ilgili yerden bulunan çözüm ve tetkiki

⁴⁸ S.1-B.1.

⁴⁹ S.4-B.3.

⁵⁰ S.34-B.1.

⁵¹ S.98-B.1.

⁵² S.16-B.4.

⁵³ S.1-B.2.

⁵⁴ S.2-B.3.

⁵⁵ S.15-B.2.

⁵⁶ S.8-B.4.

⁵⁷ S.4-B.1.

⁵⁸ S.4-B.2.

⁵⁹ S.4-B.3.

⁶⁰ S.2-B.3.

⁶¹ S.15-B.3.

⁶² S.58-B.4.

⁶³ S.55-B.1.

⁶⁴ S.15-B.3.

⁶⁵ S.10-B.3.

⁶⁶ S.19-B.5.

⁶⁷ S.20-B.1.

⁶⁸ S.23-B.1.

⁶⁹ S.23-B.1.

⁷⁰ S.87-B.1.

- Konuyla ilgili Şeyhülislam'dan alınan fetva⁷¹ veya alınmışsa hüccetin⁷² zikredilmesi
- Gereğinin yapılması⁷³
- Tarih⁷⁴

Tarihlerde yıl ve ay zikredilmiş, gün verilmemiştir. Bunun yerine ayın ilk on günü için “*evail*”⁷⁵, sonraki on günü için “*evasıt*”⁷⁶, ve son on günü için ise “*evahir*”⁷⁷ ibareleri kullanılmıştır.

2.2. Kapsadığı Dönem

Çalışmamız 4 yıllık bir dönemi kapsamaktadır. [*Evail*, Cemaziyelevvel, 1164 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1751) ile *Evasıt*, Cemaziyelahir, 1168 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1755)].

⁷¹ S.8-B.2.

⁷² S.8-B.4.

⁷³ S.3-B.1.

⁷⁴ S.1-B.1.

⁷⁵ S.1-B.1.

⁷⁶ S.1-B.2.

⁷⁷ S.3-B.1.

2.3. Belgelerin Konularına Göre Düzeni ve Kısa Özetleri

KONU	SAYFA-BELGE
Hırsızlık	S.1-B.1, S.6-B.4, S.33-B.4
Haksız Vergi	S.1-B.2, S.3-B.1, S.5-B.1, S.9-B.1, S.9-B.4, S.11-B.2 S.13-B.2, S.14-B.1, S.16-B.3, S.17-B.2, S.19-B.1, S.19-B.2, S.24-B.1, S.31-B.5, S.32-B.1, S.35-B.1, S.35-B.4, S.48-B.3, S.49-B.3, S.54-B.2, S.56-B.3, S.57-B.3, S.61-B.1, S.64-B.2, S.65-B.4, S.66-B.1, S.93-B.3, S.93-B.5
Su Meselesi	S.2-B.4, S.15-B.4, S.33-B.2, S.45-B.2, S.49-B.2, S.53-B.5, S.58-B.2, S.60-B.1, S.71-B.2, S.78-B.1, S.79-B.1, S.96-B.4, S.97-B.3
Zulüm	S.11-B.1, S.27-B.5, S.28-B.1, S.37-B.2, S.42-B.2, S.51-B.1, S.52-B.3, S.59-B.1, S.62-B.3, S.67-B.2, S.69-B.1, S.73-B.2, S.82-B.1, S.85-B.2, S.89-B.2, S.92-B.1
Borç (Verecek)	S.2-B.2, S.43-B.3, S.47-B.1, S.48-B.1, S.50-B.1, S.50-B.2, S.65-B.2, S.82-B.4
Borç (Alacak)	S.4-B.1, S.4-B.2, S.8-B.4, S.9-B.3, S.9-B.5, S.10-B.2, S.11-B.3, S.17-B.4, S.19-B.5, S.22-B.1, S.23-B.3, S.24-B.2, S.25-B.4, S.26-B.2, S.27-B.1, S.27-B.4, S.28-B.2, S.28-B.4, S.31-B.1, S.31-B.3, S.31-B.4, S.32-B.3, S.33-B.3, S.34-B.3, S.34-B.4, S.39-B.2, S.39-B.3, S.39-B.4, S.43-B.2, S.44-B.1, S.45-B.3, S.47-B.3, S.49-B.4, S.49-B.5, S.49-B.6, S.50-B.3, S.53-B.3, S.57-B.1, S.57-B.2, S.58-B.1, S.59-B.3, S.59-B.4, S.60-B.3, S.61-B.3, S.62-B.4, S.63-B.2, S.64-B.3, S.66-B.2, S.66-B.5, S.66-B.6, S.68-B.3, S.70-B.1, S.72-B.2, S.72-B.4, S.72-B.4, S.73-B.3, S.73-B.4, S.78-B.3, S.80-B.1, S.82-B.2, S.83-B.4, S.85-B.1, S.86-B.3, S.89-B.1, S.91-B.2, S.94-B.3, S.97-B.1, S.97-B.4, S.100-B.1, S.100-B.2
Kadı'nın Yol Güvenliği	S.2-B.3, S.25-B.1, S.73-B.5
Ortakların Anlaşmazlığı	S.5-B.2, S.13-B.3, S.29-B.5

Miras	S.5-B.3, S.8-B.1, S.14-B.2, S.32-B.2, S.39-B.5, S.42-B.4, S.43-B.1, S.43-B.4, S.45-B.1, S.46-B.5, S.47-B.5, S.57-B.4, S.63-B.3, S.67-B.1, S.74-B.3, S.75-B.3, S.77-B.4, S.96-B.3
Görevlinin Görevine Müdahale	S.6-B.2, S.6-B.3, S.7-B.1, S.9-B.2, S.10-B.1, S.12-B.3, S.23-B.1, S.30-B.1, S.53-B.2, S.61-B.2, S.65-B.1, S.77-B.2, S.81-B.3, S.94-B.1
Vakıf Görevlisi'nin Ödeme Yapmaması	S.7-B.2, S.8-B.3, S.83-B.3, S.96-B.2
Birinin Mülküne / İşine Başka Birisinin Müdahalesi	S.7-B.3, S.8-B.2, S.13-B.1, S.17-B.3, S.19-B.2, S.20-B.1, S.25-B.3, S.28-B.5, S.29-B.1, S.47-B.2, S.53-B.4, S.66-B.3
Birisinin Başka Birini Gasp ve/veya Katl Etmesi	S.7-B.4, S.16-B.4, S.26-B.1, S.60-B.2, S.68-B.2, S.71-B.1, S.75-B.4, S.84-B.2, S.84-B.3, S.84-B.4, S.91-B.3
Kullukçuların, Malı Zimmetlerine Geçirmesi	S.10-B.3, S.14-B.3, S.65-B.3
Çeşitli Sebeplerden, Halkın Vergilere Güç Yetirememesi	S.14-B.5, S.15-B.1, S.63-B.1, S.70-B.2, S.72-B.1, S.74-B.1, S.85-B.3
Halkın Vergilerini Vermemesi	S.14-B.4, S.77-B.1, S.96-B.1
Vakıf Kiracısının İcaresini Ödememesi	S.15-B.2, S.19-B.3, S.28-B.3, S.40-B.1, S.40-B.2, S.40-B.4
Vakıf Mallarını Hususî İşlerinde Kullanma	S.15-B.5, S.16-B.5
Vakf	S.18-B.1, S.46-B.1, S.48-B.4, S.52-B.1, S.54-B.1, S.75-B.2, S.81-B.1, S.88-B.1, S.99-B.1
Kiracının, Mülk Sahibine Kira Bedelini Ödememesi	S.4-B.3, S.15-B.3, S.18-B.2, S.29-B.3, S.75-B.1

Mütegalibe / A`yan Zorbalığı	S.16-B.1, S.18-B.3, S.18-B.4, S.20-B.2, S.22-B.2, S.27-B.2, S.36-B.1, S.44-B.4, S.46-B.2, S.46-B.3, S.48-B.2, S.49-B.1, S.62-B.1, S.64-B.1, S.69-B.2, S.74-B.2, S.83-B.2, S.90-B.1, S.95-B.3
Eşkıyalık	S.21-B.1, S.34-B.4, S.35-B.2, S.44-B.3, S.59-B.5, S.66-B.4, S.70-B.3, S.78-B.2, S.80-B.2, S.84-B.5, S.95-B.2, S.100-B.3
Bazı Yöneticilerin Halka Zulmü	S.2-B.1, S.24-B.3, S.41-B.1, S.41-B.2, S.41-B.3, S.45-B.4, S.51-B.2, S.68-B.1, S.85-B.5
Gammazlama İddiası ile Zulm	S.26-B.4, S.30-B.2, S.31-B.2, S.44-B.2, S.62-B.2, S.72-B.3
Gammazlama	S.20-B.3, S.22-B.3, S.35-B.3
İşkân	S.29-B.4, S.42-B.1, S.46-B.4,
Köylülerin Başka Köy Halkını Vergilerine ortak etme Çabası	S.40-B.3, S.73-B.1, S.76-B.1, S.77-B.3, S.82-B.3, S.99-B.2
Murabahacı	S.47-B.4, S.54-B.3, S.56-B.2, S.56-B.4, S.93-B.4
Yerli Kadı / Naip	S.67-B.3, S.67-B.4
Diğerleri	S.12-B.1, S.21-B.2, S.21-B.3, S.33-B.1, S.55-B.1, S.56-B.1, S.68-B.4, S.69-B.3, S.71-B.3, S.76-B.2, S.84-B.4, S.87-B.1, S.89-B.3, S.95-B.1, S.98-B.1 S.98-B.2

2.4 Belgelerin Kısa Özetleri

S.1-Ö.1: Hacı Abdullah ve Seyyid Mustafa adlı kişilerin; İstanbul'a gelirken Payas civarında mallarının çalındığını iddia etmeleri üzerine; eşkıyaların cezaları belirlenip, olayın yaşandığı yerin hakimleri, zabitleri ve ayanından tahsil edilmesine ve tüccarların emniyetinin sağlanmasına dair Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Cemaziyelevvel 1164 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.1-Ö.2: Azez Kazası'na bağlı Makrin (?) adlı köy ahalisinin; kusurları olmayıp, Kilis Voyvodaları tarafından şeyhlik, toprak bastı gibi uydurulmuş isimlerle akçe talebi ile rencideye ve zulme uğradıklarını bildirmeleri üzerine; bu haksızlığın ortadan kaldırılması için Azez Kadısı'na ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Cemaziyelevvel 1164 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.2-Ö.1: Sultan Selim vakfı köylerinden Antakya Kazası'na bağlı Türkman Mezrası'nda Seyyid Ahmed; kardeşi Seyyid Hacı Ali ve oğlu Seyyid Halil adlı kişilerin kusurları olmayıp, adı geçen karyenin mültezimi Abdullah tarafından darp, hapis, hakaret ve kıymetli eşyalarının alınması gibi çeşitli kötülöklere maruz kaldıklarını bildirmeleri üzerine; bunların üzerlerindeki bu eziyetin ortadan kaldırılması için Haleb Valisi'ne, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Cemaziyelevvel 1164 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.2-Ö.2: Haleb sakinlerinden eskiden ticaret ile uğraşan Hacı Mustafa ve kardeşi Hacı Hasan'nın; ticaretlerinde zarar etmeleri neticesinde borçlu oldukları kişiler tarafından zulme uğradıklarını iddia etmeleri üzerine; bu zulmün ortadan kaldırılması için Haleb Valisi'ne ve Monlası'na hitaben yazılan evasıt Cemaziyelevvel 1164 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.2-Ö.3: Haleb kadısı Kebiri-zade Mustafa'nın; görev süresinin bitmesi dolayısıyla İstanbul'a dönme talebi üzerine; dönüş yolunda güvenliğinin sağlanması için Haleb'den Üsküdar'a gelince yol üzerinde bulunan kadı, naip, zabıt ve vilayet ayanlarına hitaben yazılan evasıt Cemaziyelevvel 1164 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.2-Ö.4: Haleb'de Müsamin (?) Mahallesi'nde bulunan 'Abbedric (?) denilen kastalın fazla suyunun Cebel-i Esedullah Mahallesi'nde olan çeşmeye ulaştırdıktan sonra suyun bir miktarının telef olduğu, çeşmenin önünde toplanıp ve pislöğe bulaşıp, oradan geçenlere zarar verdiğinden dolayı, çeşmenin doğu tarafında bulunan Seyyid

Mustafa'nın evinin suyu olmadığı ve faydasız suyun bu evde bulunan sahrınca aktarılması için Haleb Valisi'ne ve Haleb Monlası'na hitaben yazılan evasıt Cemaziyelevvel 1164 (Mart'ın sonları /Nisan'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.3-Ö.1: Eski Bağdad Valisi müteveffâ Hacı Ahmed Paşa, eski Maraş Beylerbeyi Haleb'li Ahmed Paşa ve birkaç kişinin; sorumluluklarında bulunan yerlerden haksız vergi alındığını, bölge halkına eziyet edildiğini bildirmeleri üzerine; sorunun yerinde incelenip sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi'ne, Haleb Mollası'na ve Sermin Kadısı'na hitaben yazılan Evahir Cemaziyelevvel 1164 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.4-Ö.1: Eski Haleb devecilerinden Hacı Ubud adlı kişinin; Hacı Taha-zâde Hacı Mehmed ve kardeşi Yasin'den alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Haleb Monlası'na hitaben yazılan evail Cemaziyelahir 1164 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.4-Ö.2: Müslüman olan Ahmed ve kardeşi Niro'nun; İstanbul'da Valide Hanı'nda sakin olup, Haleb sakinlerinden Rumanogulları Abram ve Yasef adlı yahudilerin, İstanbul'da bazı yerlere olan borçlarını ödemek için bunların Haleb'deki kardeşleri İlyas'tan poliçe almış, poliçe gönderildikten sonra kardeşleri parayı almak üzere iken ölmüştür. Diğerleri senetleri gasp etmiş, talep etmelerine rağmen ödemeyi kabul etmemiş, ölen Yahudi'ye istinaden ödemenin mümkün olmayacağını ve mağdur olduklarını iddia etmeleri üzerine; bir vekil tayin ettiklerini bildirip, tahsilin gerçekleşmesi için Haleb Valisi'ne Haleb Mollası'na hitaben yazılan evail Cemaziyelahir 1164 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.4-Ö.3: Şeyh Mustafa'nın oğlu Şeyh Ahmet adlı kişinin; tasarrufunda bulunan yerlerin kiracılarının bunun vazifesine engel oldukları ve kiralarını ödemedi sorun çıkardıklarını bildirmesi üzerine; sorunun yerinde incelenip giderilmesi için Haleb Valisi ve Monlası'na hitaben yazılan evail Cemaziyelevvel 1164 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.5-Ö.1: Haleb ve Bakras Nahiyesi'ne bağlı Ekrek ve Yarıdın ve Kesrik ve Yekkezib (?) adlı köy ahalisinin; kusurları olmayıp, Üzeyr Sancağı Begi Ali Beg ve subaşısının bunlardan zorla ve gereğinden fazla akçe talebi ile perişan olduklarını bildirmeleri üzerine; bu haksızlığın ortadan kaldırılması için Haleb Valisi vezîr, Üzeyr

kadısına ve diğer gerekli kadılarına hitaben yazılan evasıt Cemaziyelevvel 1164 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.5-Ö.2: Antakya sakinelerinden Fatma adlı hatunun; Antakya sakinlerinden Hacı Mehmed denilen ortağının Antakya Kazası'na bağlı Kuseyr Nahiyesi'nde (?) adlı yerde olan çiftliğin bağ ve zeytin bahçeleri, hububat ve diğer çeşitli ürünlerden hissesine düşene kanaat etmeyip, olan ürünlerin tamamını karşılık vermeden aldığını iddia etmesi üzerine; bunun hissesine düşen hakkı ne ise onu alması için Haleb Valisi'ne ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Cemaziyelahir 1164 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.5-Ö.3: Anakya'da oturan Abdurrahman adlı kişinin; babasının vefatı sonrasında, eskiden kardeşlerinin vasisi olan Hatun-zâde Seyyid Hasan Efendi adlı kişinin sorumluluğunda bir miktar akçe ve muhtelif mallar olduğu, bunu talep ettiğinde alamadığını iddia etmesi üzerine; kendilerine kalan malların tahsil edilmesi için Haleb Valisi'ne ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Cemaziyelahir 1164 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.6-Ö.1: Haleb sakinlerinden Ali adlı kişinin; İdlib sakinlerinden Urban oğlu Seyyid Abdurrahman'a emaneten üç bin altın verdiğini, daha sonra bunu talep ettiğinde alamadığını iddia etmesi üzerine; emanet olarak verilen meblağın tahsili için Haleb Valisi vezîre, Haleb Kadısı'na ve İdlib Kadısı'na hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1164 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.6-Ö.2: Payas İskelesi Kaymakamlığı Kethüdası olan Yusuf adlı kişinin; hizmetini hakkıyla yapmasına ve herkesin kendisinden razı olmasına rağmen, ığraz sahibi bazı kişilerin bunun emirlerine müdahale ettiklerini bildirmesi üzerine; bu müdahalenin ortadan kaldırılması için Payas Kadısı'na hitaben yazılan evâhir Cemaziyelevvel 1164 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.6-Ö.3: Seyyid Ahmed adlı kişinin; Haleb'de Bâb-ı Bi'n-Nasr dışında olan cami-i şerif vakfının mütevellisi olan babası Şeyh İbrâhim Surî tarafından vekil olarak mütevellilik görevi aldığını ve bu vakfı yönetirken Haleb sakinlerinden Yahya Beg-zade Seyyid Ahmed, Hacı Mustafa, Hacı Abdülhay ve Seyyid Osman adlı kişilerin, bunun görevinden uzaklaşması ve cezalandırmak için sözlü taciz ve kavga çıkarıp, rencide ettiklerini bildirmesi üzerine; bu haksızlığın ortadan kaldırılması için Haleb Valisi'ne ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evahir Cemaziyelahir 1164 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.6.Ö.4: Seyyid Ahmed Arif adlı kişinin; hacdan gelen İdris adlı kişinin, Şam'dan İstanbul'a gelirken Zambakiye (?) Hanı denilen yerde kalıp, Antakya'ya giderken yağın yağmurdan dolayı buraya yetişemeyip yol üzerinde gecelediklerinde, bazı mallarının çalındığını iddia etmesi üzerine; çalınan eşyaların bulunması için Haleb Valisi'ne, Antakya Kadısı'na ve diğer gerekli kadılarına hitaben yazılan evahir Cemaziyelahir 1164 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.7-Ö.1: Beylan Kazası'na bağlı Cebel-i Bakras Nahiyesi'ndeki Sultan Süleyman Han ve Antakya'da bulunan Cafer Ağa ve Habîbü'n-Neccâr vakıflarının mütevellîsi Eski Mehmed Kılari'nin; görev yerine gittiğinde vekili Abdullah ile mücadele ettiğini bildirmesi üzerine; adı geçen vakıfları zabt edip Eski Mehmed Kılari'nin sorumluluğuna vermek için Haleb Valisi'ne, Beylan ve Antakya kadısına ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Receb 1164 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.7-Ö.2: Ali Ağa adlı kişi'nin; kendi sorumluluğunda olan vakıflardan Haleb'de Cami`-i Kebîr Emuli (?) ve Nureddin-i şehid ve Argûn Kâmîl vakıflarının mütevellîsi olan ahaliden Taha-zâde Seyyid Abdulvahhab'ın zayıflığından dolayı görevini icra edemediğini ve her sene ödemesi gereken akçeyi vaktinde göndermediğini iddia etmesi üzerine; akçelerin tahsil ve teslim edilmesi için Haleb Valisi'ne ve Monlası'na hitaben yazılan evail Receb 1164 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.7-Ö.3: (boş) adlı kadının; Antakya'da Balıklık denilen yerdeki değirmenin üst tarafına, Antakya sakini mütegalibeden Kara İbrahim oğlu Mustafa'nın yeni bir değirmen kurup, işlerini zarara uğrattığını bildirmesi üzerine; zararının giderilmesi için Haleb Valisi Paşa'ya, Antakya Kadısı ve diğer gerekli kadılarına hitaben yazılan evail Receb 1164 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.7-Ö.4: Mehmed adlı kişinin; kimseye bir zararı olmayıp, Derguş kasabası sakinlerinden Duha Mehmed ve kölesi tarafından evi basılıp, nakit ve eşyaları gasp edilip, eşini öldürmek kastıyla saldırdıklarını ve küçük bir çocuğunu öldürdüklerin iddia etmesi üzerine; bu zararların karşılanması ve hakkını alınması için Haleb Valisi'ne, Haleb Monlası'na ve Derguş Kadısı'na hitaben yazılan evail Receb 1164 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.8-Ö.1: Antakya sakinelerinden Seyyid Hasan kızı Ümmühanî adlı hatunun; eşi Hacı Abdülkadir Ağa'nın ölümünden sonra çocukları Derviş Seyyid Ahmed ve Fatma'nın ölen eşinin eski eşinden, aynı babadan olan vasileri Abdurrahman'ın ihanetle

miras kalan malları ziyan ettiğini şahitlerin ihbarıyla delillendirdiğini iddia etmesi üzerine; çocuklarına vasi tayin edilmesi, Abdurrahman'ın da muhasebesinin görülüp, malların hakkıyla verilmesi için Haleb Valisi'ne ve Antakya Kazası Naibi'ne hitaben yazılan evail Receb 1164 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.8-Ö.2: Hacı Ali adlı kişinin; Haleb'de olan mülkü satın alarak yirmi seneyi aşkın vakittir sahibi olduğunu, Haleb sakinlerinden Seyyid Ebu'lhud adlı kişi, kötü niyetle buranın kırk sene evvel vakıf olduğunu söylemesi üzerine; bu haksızlığın ortadan kaldırılması için Haleb Valisi'ne ve Monlası'na hitaben yazılan evasıt Receb 1164 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.8-Ö.3: Mehmed Paşa vakfının Kaymakam Mütevellisi Ali Haşım adlı kişinin; bu vakfa ait Payas mukataası, Selim adlı kişinin sorumluluğunda iken öldüğünden dolayı, vakıf malının sorumluluğunda olduğu kişilerden akçe talep edildiğinde, alınmadığını bildirmesi üzerine; bunun tahsil ve teslim ettirilmesi için Azez ve Kilis Sancağı mutasarrıfı Abdurrahman Paşa'ya ve Payas Kadısı'na hitaben yazılan evahir Receb 1164 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.8-Ö.4: Mustafa ve Abdurrahman adlı kişilerin; Sermin ahalilerinden alacaklarını alamadıklarını iddia etmeleri üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi'ne, Haleb Monlası'na ve Sermin Kadısı'na hitaben yazılan evahir Receb 1164 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.9-Ö.1: İdlibü's-Suğra Kazası'na bağlı Merteben (?) adlı derbend köy ahalisinin; sorumluluğunda olan derbend hizmetini hakkıyla yaptıklarını ve ödemelerini toplayanlara vermekte kusurları olup, geçiş yolu üzerinde bir köye sahip olduklarını, ehl-i `örften bazı yöneticilerin buralardan geçerken hiçbir ücret ödemediği ihtiyacı olanı alıp, üstelik haksız vergi ile zulmettiklerini bildirmeleri üzerine; bu zulmün ortadan kaldırılması için Haleb Vâlisi'ne, Haleb Monlası'na ve İdlibü's-Suğra Kadısı'na hitaben yazılan evahir Receb 1164 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.9-Ö.2: Eski Cidde Valisi müteveffa Osman Paşa'nın eşi Ayşe Hanımın; eşinin Haleb'deki vakfının mütevellisi olduğunu, vakfa Haleb valileri ve bazı kimseler tarafından müdahalelerin olduğunu bildirmesi üzerine; vakfın korunması ve müdahalenin defedilmesi için Haleb Monlası'na hitaben yazılan evahir Receb 1164 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.9-Ö.3: Haleb tüccarlarından Hanna veled Sekri adlı kişinin; Haleb'de oturan Golos Merdini'den alacağı olduğunu, yine Haleb sakinlerinden Hûce Memû ve Hûce

Şevki ve Hûce Eyduallahadlı kişilerin, bunun alacağından haberdar olduklarını ancak kendilerine bir zarar gelebileceğinden çekindikleri için şahit olmadıklarını bildirmesi üzerine; alacağının tahsili için Haleb Vâlisi'ne ve Kadısı'na hitaben yazılan evail Şaban 1164 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1751) tarihli hüküm

S.9-Ö.4: Katip Abdüllatif adlı kişinin; Haleb Sancağı'nda, Antakya Nâhiyesi'nde 'Aydi adlı ve diğer bazı yerlerde bunun sorumluluğunda olan gedikli zeamette, bedeliyye talebinin kanuna mugayir olduğunu bildirmesi üzerine, durumun halli için Haleb Valisi'ne, Antakya ve diğer bazı kadılara hitaben yazılan evail Şaban 1164 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1751) tarihli hüküm

S.9-Ö.5: (Boş) adlı kişinin; Haleb Kazası'na bağlı Harim Nahiyesi'ne tabi Kefer Teharin denilen köy ahalisinden alacak hakkını alınmadığını iddia edilmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Monlası'na hitaben yazılan evasıt Şaban 1164 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1751) tarihli hüküm

S.10-Ö.1: Mutasarrıf olan Seyyid Halil adlı kişinin; Haleb Kazası'na bağlı Medik Vakfı'nın yerlilerinden ödemeleri gereken vergiyi talep ettiğinde, Vakfın Mütevellî'si olan Kasım Ağa'nın, buradan alınacak vergiyi yalnızca kendisinin alabileceğini belirttiğini iddia etmesi üzerine; bu müdahalenin defedilmesi için Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Receb 1164 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.10-Ö.2: Kadıköylü Yolime (?) adlı kişinin; Süleyman kethüdadın alacağı olduğunu, bunu poliçe yoluyla halletmek isteyip bunu saray sarrafı Ketrim'e teslim ettiğini, poliçeyi göndermek üzere iken Süleyman kethüdanın meblağı ödmeden öldüğünü, daha sonra sarraf da öldürüldüğünü ve alacakların sarrafın varislerine kaldığını, bunlardan talep edilip bir sonuç alınamadığını bildirmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Monlası'na hitaben yazılan evasıt Şaban 1164 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1751) tarihli hüküm

S.10-Ö.3: Ocakta kul kethüdası olan Mehmed adlı kişinin; Belen sakinlerinden Kara Yusuf'un yeniçerilere ödemesi gereken ücretin altında bir meblağ verdiğini, malı kendi zimmetinde toplamadığını, Ma'arretü'l-Mısırın, Sermin, Dergus, Bab ve Hebul (?) adlı yerlerin kullukçularının da malı zimmetlerine geçirdiklerini ve ödemede zorluk çıkardıklarını, bunun dışında Belen kullukçusu Şemud oğlu Mustafa adlı kişinin

zimmetinde ocak malı olduğu ve ödemekden kaçındığını bildirmesi üzerine; malları zimmetlerine geçirenlerden bunun tahsil edilip ocağa ulaştırılması için Haleb Monlası'na ve Haleb'de Yeniçeri Zâbiti'ne hitaben yazılan evasıt Şaban 1164 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1751) tarihli hüküm

S.10-Ö.4: Ocakta kul kethüdası olan Behcet adlı kişinin; Haleb'de sarraf olan Kibril adlı Yahudi'nin zimmetinde bir miktar yeniçerilere ödeyeceği kulluk mallarının bulunduğunu, ödemeyi gerçekleştirmeden önce ölmesi neticesinde malların varislerine geçtiğini bildirmesi üzerine; malların tahsil edilip ocağa ulaştırılması için Haleb Monlası'na ve Haleb'de Yeniçeri Zâbiti'ne hitaben yazılan evasıt Şaban 1164 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1751) tarihli hüküm

S.11-Ö.1: Hacı Mehmed Kuddisi adlı kişinin; Kilis Sancâğı'nda, A`zaz Nâhiyesi'nde İnaz adlı ve diğer bazı yerlerde henüz hasat zamanı bitmemişken halktan vergilerin istendiğini bildirmesi üzerine, halka yapılan baskının yerinde incelenerek kaldırılması için Kilis Sancağı Mutasarrıfı'na, Kilis ve diğer bazı kadılara hitaben yazılan evasıt Şaban 1164 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1751) tarihli hüküm

S.11- Ö.2: Hacı Mehmed Kuddisi adlı kişinin ; Kilis Sancağı'nda, A`zaz Nâhiyesi'nde Asar adlı ve diğer bazı yerlerde buraların mutasarrıfı Mahmud'un vefatından sonra bedeliye talbinde haksızlık yapıldığını bildirmesi üzerine, sorunun yerinde incelenerek giderilmesi için Kilis Sancağı Mutasarrıfı'na ve Kilis Kadısına hitaben yazılan evasıt Şaban (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1751) tarihli hüküm

S.11-Ö.3: Genç Ali Paşa-zâde Mustafa adlı kişinin; Haleb'e bağlı olan Medik adlı köyün halkından alacak hakkını alamadığını bildirmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Monlası'na hitaben yazılan evasıt Ramazan 1164 (Temmuz'un sonları/Ağustos'un başları 1751) tarihli hüküm

S.12-Ö.1: Vardar'lı Şeyh-zâde Abdurrahim adlı kişinin; Emine adlı kadının nikah akdine müdahale edildiğini ve sorunun giderilmesi için Haleb Vâlisi Vezîrim Hacı Saadeddin Paşa'ya, Haleb Mollası'na ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evail Ramazan 1164 (Temmuz'un sonları/Ağustos'un başları 1751) tarihli hüküm

S.12-Ö.2: Enderun ağalarından Peyk Süleyman adlı kişinin; görev üzere iken vefatı neticesinde, bunun varisi olan oğlunun yanında bulunan malların tahriri yapıp, babasından kalan malların imzalı defter ile kendisine teslim edilmesine dair Haleb

Valisi vezîr Saadeddin Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Ramazan 1164 (Temmuz'un sonları/Ağustos'un başları 1751) tarihli hüküm

S.12-Ö.3: Mehmed adlı kişinin; Haleb Sancağı Antakya Kazâsı'nda kendi sorumluluğunda olan bazı köylerde ödemeleri gereken vergilerini talep ettiğinde, bazı ığraz sahibi kişilerden eski bir mültezim olan Yegen Mehmed, halkı da örgütleyerek işini yapmasına mani olduğunu iddia etmesi üzerine; bu sorunun ortadan kaldırılması için Haleb Valisi'ne, Antakya kadısına ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Şevval 1164 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1751) tarihli hüküm

S.13-Ö.1: Haleb sakinlerinden Hacı Ali adlı kişinin; yirmi senedir kendisine ait ve satın alarak oturduğu yere istinaden, Seyyid Ebu'l Cud Mehmed Efendi denilen kişinin, buranın kırk sene önce kendi ailesine ait olduğunu söylediğini iddia etmesi üzerine; bu haksızlığın ortadan kaldırılması için Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Şevval 1164 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1751) tarihli hüküm

S.13.-Ö.2: Sermin kasabasının halkının; kusurları olmayıp, Yacı oğlu Seyyid Mehmed ve karındaşı Seyyid Hüseyin ve yeğeni Şaban oğlu Seyyid Mehmed adlı vergi memurlarının, kendi keyiflerine göre haddinden fazla ve zorla vergi aldıklarını, belli kişileri hapsedmiş ve mallarını değerinin altında fiyatla kendilerine satmaları için zorladıklarını bildirmeleri üzerine; bu zorbalığın ortadan kaldırılması için Haleb Valisi Vezîre, Sermin kadısına ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Şevval 1164 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1751) tarihli hüküm

S.13-Ö.3: Antakya sakinlerinden Molla Mehmed adlı kişinin; Emo oğlu Hacı Ali ve Eman oğlu Hacı Süleyman ve Becenek oğlu Ali beşe adlı kişiler ile bir şirketin ortağı olup, birlikte satın aldıkları hayvanlardan zarar etmeleri neticesinde, bu zararların üzerine yüklendiğini iddia etmesi üzerine; bu haksızlığın ortadan kaldırılması için Haleb Valisi'ne, Antakya kadısına ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Şevval 1164 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1751) tarihli hüküm

S.14-Ö.1: Molla Mehmed adlı kişinin; talebe-i `ulûmdan ve askerî taifeden olmasına rağmen, Türkmen cemaati kethüdası, bunun kendi cemaatlerine mensup ve vergisini vermesini talep ettiğini iddiası üzerine; bu mağduriyetin giderilmesi için Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Şevval 1164 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1751) tarihli hüküm

S.14-Ö.2: Molla Mehmed adlı kişinin; bunun amcasının oğulları Hasan ve Ahmed ve Osman'ın Karamud hassı toprağında hiç çocuk sahibi değil iken ölmeleri neticesinde, bir varis olmadığı için bütün malın kendisine kalmasına rağmen, Karamud zabiti Bekir ve Ahmed adlı kişilerin bu malları haksız şekilde aldığını iddia etmesi üzerine; alınan malların tahsil edilmesi için Haleb Valisi'ne, Haleb Eyaleti'nde olan kadılara ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Şevval 1164 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1751) tarihli hüküm

S.14-Ö.3: Yeniçerileri Ocağı'nda kul kethüdâsı olan Mehmed adlı kişinin; Haleb sâkinlerinden zâbit olan Haseki Mehmed Ağa'nın kulluk akçelerini zimmetinde topladığını ve ödeme yapmadığını bildirmesi üzerine; tahsilin kusursuz yapılması için Haleb Valisi'ne ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evahir Şevval 1164 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1751) tarihli hüküm

S.14-Ö.4: Haleb'de bulunan Hâfız Şeyh Yasin adlı kişinin; kendi tasarrufunda bulunan Cami-i Kebir Mahallesi sakinlerinden alması gereken vergiyi talep edince alamadığını bildirmesi üzerine; sorunsuz şekilde tahsil edilmesi için Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evahir Şevval 1164 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1751) tarihli hüküm

S.14-Ö.5: Haleb Muhassılı Mehmed adlı kişinin; Haleb'e bağlı olan Sermin kazasına tabi Mertin (?) karyes halkının, yetiştirdikleri ürünlerden yeterince mahsul alamadıklarını, birkaç yıldır zuhur eden kıtlık ve halkın borçlu olduğu kişilerin de baskısıyla maddî anlamda çok zor durumda olduklarını, böylece vergiyi ödemekte güçlük çektiklerini bildirmesi üzerine; vergilerini taksit ile ödemeleri için Haleb Valisi'ne, Haleb Monlası'na ve Sermin Kadısı'na hitaben yazılan evail Zilkade 1164 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1751) tarihli hüküm

S.15-Ö.1: Haleb Muhassılı Mehmed adlı kişinin; Haleb'e bağlı Harim Kazası'na tabi Tenrin Nogay paşa köyü halkının, birkaç yıldır zuhur eden kıtlık ve halkın borçlu olduğu kişilerin de baskısıyla maddî anlamda çok zor durumda olduklarını, böylece vergiyi ödemekte güçlük çektiklerini bildirmesi üzerine; vergilerini taksit ile ödemeleri için Haleb Valisi'ne, Haleb Monlası'na ve Sermin Kadısı'na hitaben yazılan evail Zilkade 1164 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1751) tarihli hüküm

S.15-Ö.2: Köprülü Mehmed Paşa soyundan gelen Mukrade Hanım adlı kişinin; Köprülü Mehmed Paşa Vakfı mukataasından olan İdlib Kasabası'na bağlı ve icara verilen çiftliğin İdlib sakinlerinden Ahmed Efendi adlı kişiye icar olunduğu, mahsulünü

almasına rağmen ödemeyi alamadığı, buna mukâbil İbrahim Ağa denilen kişiyi vekil yapsa da bu borcunun sürekli ertelenerek, bazı eşyalara da zarar verildiğini bildirmesi üzerine; zarar verilen eşyaların karşılığını ve çiftliğin icaresini ödemesi için Mevlânâ İdlib Kadısı'na ve İdlib hassı Voyvodası'na hitaben yazılan evail Zilkade 1164 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1751) tarihli hüküm

S.15-Ö.3: Köprülü zâde Behane Hanım adlı kişinin; İdlib Kasabası'nda kendi tasarrufunda olan Remne (?) ve Kahırlık adlı yerleri gümrük kâtibi olarak bilinen Ahmed adlı kişiye kiraladığı, ancak buradan herhangi bir ödeme almadığını iddia etmesi üzerine; kira bedelinin tahsil edilmesi için İdlib Kadısı'na ve İdlib Kâ'im-makâmı Mütevellîsi'ne hitaben yazılan evail Zilkade 1164 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1751) tarihli hüküm

S.15-Ö.4: Muhassıl Osman Paşa'nın Haleb'de inşa ettiği Cami-i Şerifi vakfı mütevelliyesi olan Hacıye Ayşe adlı kişinin; 'Ayn-ı Azel denilen yerde eskiden beri Nehr-i Kavî'ten iki değirmene gelen suya hüccetleri olmasına rağmen müdahale edildiğini bildirmesi üzerine; müdahalenin defedilmesi için Haleb Valisi vezîre ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evasıt Zilkade 1164 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1751) tarihli hüküm

S.15-Ö.5: Haleb'de Şeyh Barak zaviyesi vakfının müderrislerinden Seyyid Abdülatif Geylani adlı kişinin; vakfın mütevellisi olan, Haleb'de bulunan Şeyh Ali adlı kişi, vakfın mallarını kendi hususi işleri için kullanmış, tüketmiş ve zarar verdiğini bildirmesi üzerine; vakıf malının tahsil edilmesi için Haleb Mollası'na hitaben yazılan evail Zilhicce 1164 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.16-Ö.1: Haleb sakinlerinden Hacı Abdülkadir adlı kişinin; yine Haleb sakinlerinden Yahya Beg oğlu Seyyid Ahmed adlı kişinin mütegalibeden olup kötü niyette olduğunu ve müslümanları haksız yere cezalandırıp, kendisinin ise alışılmış şekilde rüşvet aldığını bildirmesi üzerine; halka olan eziyetin kaldırılması için Haleb Valisi'ne ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evasıt Zilkade 1164 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1751) tarihli hüküm

S.16-Ö.2: Seyyid Süleyman adlı kişinin; Haleb'deki Karanlık Kapu Mahallesi'nde kendisine ait olan yerdeki bahçenin içerisinde kadınların olduğu bölümde pencereler yok iken mahalle sakinlerinden Emin, Seyyid ve diğer birkaç kişi ve İsrail adlı bir Yahudi sonradan pencereler açmış, bu da mahremine zarar verdiğini bildirmesi

üzerine; sorunun giderilmesi için Haleb Valisi vezîre ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evahir Zilkade 1164 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1751) tarihli hüküm

S.16-Ö.3: Mustafa Fehim adlı kişi; mutasarrıfı olduğu yerlerde Haleb sakini Mehmed Hayrullah adlı kişinin haksız yere halktan vergi aldığını bildirmesi üzerine, sorunun yerinde incelenerek giderilmesi için Haleb Valisi'ne, Haleb Mollası'na ve Sermin Kadısı'na hitaben yazılan evahir Zilhicce 1164 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.16-Ö.4: Hacı Yahya adlı kişinin; Haleb sakinlerinden Emin adlı kişinin Osman denilen kişiyi öldürüp, bir miktar akçesini aldığını, firari olduğunu bildirmesi üzerine; zararın karşılanıp hakkının verilmesi için Haleb Valisi Vezîre Mevlana Haleb Kadısı'na Mevlana ve gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Zilhicce 1164 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.16-Ö.5: Haleb'de olan Şeyh Barak zaviyesi 'Asruyine vakfının müderrislerinden Seyyid Abdüllatif Geylani adlı kişinin; vakfın mütevellisi olan, Haleb'de bulunan Hacı Abdülgafur adlı kişi, vakfın mallarını kendi hususi işleri için kullanmış, tüketmiş ve zarar vermiş olduğunun bildirilmesi üzerine; vakıf malının tahsil edilmesi için Haleb Monlası'na hitaben yazılan evail Zilhicce 1164 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.17-Ö.1: Haleb sakinlerinden Hacı Yahya adlı kimsenin; yine Haleb'de bulunan kiracı Alemdar Bahaeddin ve Sökteli İsmail adlı kişiler ile Bağdat'tan malının Haleb'e getirilmesi için yirmi beş kuruşa anlaşmalarına rağmen, bunun vekilinden yüz elli kuruş aldıklarını iddia etmesi üzerine; fazladan aldıkları yüz yirmi beş kuruşun geri alınması için Haleb Valisi vezîre ve mevlânâ Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evahir Zilhicce 1164 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.17-Ö.2: Haleb sakinlerinden Hacı Yahya adlı kişinin; Haleb'de kasap ve kahve dükkanlarına sahip olup, ödemesi gereken vergiyi kusursuz ödemesine rağmen vergi memurlarınca baskı gördüğünü iddia etmesi üzerine; bu haksız baskının kaldırılması için Haleb Valisi'ne hitaben yazılan evahir Zilhicce 1164 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.17-Ö.3: Haleb sakinlerinden Hacı Mehmed'in; kendi halinde bir tüccar iken dericiler tarafından sıkıştırılıp, kazancına zarar verdiklerini iddia etmesi üzerine; bu baskının kalsırılması için Haleb Valisi vezîre ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evail Muharrem 1165 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.17-Ö.4: İstanbul tüccarından Bedros adlı zimminin; kardeşi ve ortağıyla Haleb sakinlerinden Yasef ve kardeşi Abraham adlı Yahudi'lere buna göndermek için polîçe yoluyla bir miktar kuruş teslim ettiğini, bunlar da aldıktan birkaç gün sonra kardeşi ölmüş ve bu esnada defteri tahrip etmişler. Telep edildiğinde ise Kibril adlı Yahudiye istinaden talebi olumsuz karşılamışlardır. Bir vekil tayin ettiğini bildirip, kardeşinden intikal eden Yahudilerin zimmetindeki kuruşların tamamını vekile verilmesi için Haleb Valisi ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Muharrem 1165 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.17-Ö.5: Haleb'de Rızaiye Camii mütevelliyesi olan Hacı Ayşe adlı kişinin; Haleb'e bağlı Matah adlı köy halkından alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Muharrem 1165 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.18-Ö.1: Babüssaade ağası Ali Ağa adlı kişinin; Haleb'de olan Cami-i Kebir-i Emevi ve Darüssaade Argun Kamil ve Darüssaade Nureddin Şehid vakflarının mütevellîsi olan Haleb sakinlerinden Seyyid Ahmed Efendi'nin oğlu Taha-zâde Seyyid Abdülvahhab Efendi diye bilinen kişi, mütevellî olduğu günden beri muhasebesinin yapılmayıp, ödemelerinin gerçekleşmemesi üzerine, bunun yerine Hafız Abdurrahman atanmış, zimmetindeki malların tahsili için Mustafa adlı kişi vekil olarak görevlendirilmesi için Haleb Valisi ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Muharrem 1165 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1751) tarihli hüküm

S.18-Ö.2: Köprülü zâde Behane Hanım adlı kişinin; İdlib Kasabası'nda kendi tasarrufunda olan Masne (?) ve Kayserlik gibi yerleri gümrük kâtibi olarak bilinen Ahmed adlı kişiye kiralamış, ancak buradan herhangi bir ödeme almadığını iddia etmesi üzerine; kira bedelinin alınması için İdlib Kâ'im-makâmı Mütevellîsi ve diğer gerekli yerlere hitaben yazılan evasıt Muharrem 1165 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.18-Ö.3: Haleb'de Sukku'l-Gıtan ve Sukku'l-Gazel çarşılarında sakin olan tüccar taifesinin; yine Haleb'de sakin olan ayan-ı mütegalibeden bazı kimseler ellerinde bulunan bazı malları zorla ve değerinin üstünde fiyatlarla halka sattıklarını iddia etmeleri üzerine; bu mağduriyetin giderilmesi için Haleb Valisi'ne ve Haleb Monlası'na hitaben yazılan evail Safer 1165 (Aralık'ın sonları/Ocak'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.18-Ö.4: Haleb’de Sukku’l-Gitan ve Sukku’l-Gazel çarşılarında sakin olan tüccar taifesinin; yine Haleb’de sakin olan ayan-ı mütegalibeden bazı kimseler ellerinde bulunan bazı malları zorla ve değerinin üstünde fiyatlarla halka sattıklarını iddia etmeleri üzerine; bu mağduriyetin giderilmesi için Haleb Valisi’ne ve Haleb Monlası’na hitaben yazılan evail Safer 1165 (Aralık’ın sonları/Ocak’ın başları 1752) tarihli hüküm

S.19-Ö.1: Seyid Abdurrahman adlı kişinin, Matah kazasında mütevellisi olduğu vâlidesi Feyzullah kızı Menie Hatun’un vakfın köyünden haksız yere öşür aldığını bildirmesi üzerine sorunun mahallinde incelenerek giderilmesi için Haleb Valisi’ne, Matah ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Safer 1165 (Aralık’ın sonları/Ocak’ın başları 1751/1752)

S.19-Ö.2: Antakya sakinlerinden Seyyid Ömer’in; Antakya’da bulunan dekâkîn-i Habîbü’n-Neccâr Mahallesi’nde olan bunun babası Hacı Mustafa adlı kişinin sağ iken, hüccet ile satın aldığı yerde alâkası olmamasına rağmen babasının (?) kardeşlerinin buraya sahip olmak istediklerini iddia etmesi üzerine; müdahalenin defedilmesi için Haleb Valisi’ne, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Safer 1165 (Aralık’ın sonları/Ocak’ın başları 1752) tarihli hüküm

S.19-Ö.3: Sultan süleyman Han vakfına bağlı olan Antakya’da olan Cami-i Kebir ve hazret-i Habibü’n-neccâr vakfının mütevellisinin; Bakras Kazası’nda olan mezrada kiracılardan ödemelerini talep ettiğinde alamadığını iddia etmesi üzerine; bu kira gelirinin alınması için Haleb Valisi’ne, Bakras ve gerekli kadılıklara evasıt Safer 1165 (Aralık’ın sonları/Ocak’ın başları 1752) tarihli hüküm

S.19-Ö.4: Antakya’da vâki` Cami`-i Kebir ve Hazret-i Habibü’n-neccâr vakfının mütevellisinin; sorumlu olduğu yerde görevini yapmasına engel olunduğunu bildirmesi üzerine, sorunun yerinde incelenerek giderilmesi için Bakras ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Safer 1165 (Aralık’ın sonları/Ocak’ın başları 1751/1752) tarihli hüküm

S.19-Ö.5: Molla Mecid adlı kişinin; Antakya’da sakin olan Hüseyin Ağa’dan alacak hakkımı alamadığını, bunun üzerine mahkemeye verince ise, borçlunun kardeşi ve yeğeninin bunun bazı mallarına zarar verdiğini iddia etmesi üzerine; zararlarının karşılanıp, borcun tamamının ödenmesi için Haleb Valisi’ne, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Şevval 1165 (Ağustos’un sonu/Eylül’ün başı 1752) tarihli hüküm

S.20-Ö.1: Mehmed adlı kişinin; mutasarrıfı olduğu tımarın Seyyid Mehmed tarafından zapt edildiğini bildirmesi üzerine, durumun yerinde incelenerek sonuca ulaştırılması için Haleb Valisine ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Safer 1165 (Aralık'ın sonları/Ocak'ın başları 1751/1752) tarihli hüküm

S.20-Ö.2: Adana Valisi vezîr Hacı Ahmed Paşa'nın; Haleb'de Sukku'l-Gıtan denilen çarşıda bazı ayan güruhundan kişilerce birkaç dükkanın kiracılarına, ellerinde bulunan bazı malları zorla ve değerinin üstünde fiyatlarla halka sattıklarını iddia etmesi üzerine; kiracıların bu mağduriyetlerinin giderilmesi için Haleb Valisine ve Kadısı'na hitaben yazılan evahir safer 1165 (Aralık'ın sonları/Ocak'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.20-Ö.3: Vardar'lı Şeyh zâde Abdurrahim adlı kişinin; Haleb'de Rum taifesinden beş yüz elli neferin meclis-i şer'e geldiklerini, sorumlu oldukları vergileri vermelerine rağmen rencide edildiklerini, yöneticilere haksız yere gammazlandıklarını ve belli bir miktar kuruşlarının alındığını iddia etmeleri üzerine, sorunun giderilmesi için Haleb Valisine ve Mollası'na hitaben yazılan evahir Safer 1165 (Aralık'ın sonları/Ocak'ın başları 1751/1752) tarihli hüküm

S.21-Ö.1: Şehîd Mehmed Paşa vakfının kaymakam-ı mütevellîsi Haşim Ali adlı kişinin; Payas Kasabası'nda Körtil (?) denilen yerde bulunan Ali beşe oğlu İbrahim, oğlu Mustafa ve kardeşi Ahmed ve oğlu İbrahim adlı eşkıyalar, gece gündüz yol kesip, gelen geçenlerin mallarını, hayvanlarını gasp ve yağma ettikleri, daha sonra kasabanın çarşısını basıp dört kişiyi katledip birkaçını da yaraladıklarını iddia etmesi üzerine; hakettikleri cezayı almaları için Üzeyir Begi Hacı Ali, Payas Kazâsı Naibine ve Payas Mütevellîsi'ne hitaben yazılan evahir Safer 1165 (Aralık'ın sonları/Ocak'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.21-Ö.2: Seyyid Abdullatif el-Kâdirî adlı kişinin; Asrûniye Medresesi'nin müderris ve çeşitli görevlerini yapmasına karşın hakettiği ücreti vakfın mütevellîsi Haleb sâkinlerinden Abdülğafur'dan alamadığını iddia etmesi üzerine, hakkını alması için Haleb Valisi vezîre ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Rebiyülevvel 1165 (Ocak'ın sonları/Şubat'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.21-Ö.3: Seyyid Abdullatif el-Kâdirî adlı kişinin; Asrûniye Medresesi'nin müderris ve çeşitli görevlerini yapmasına karşın hakettiği ücreti vakfın mütevellîsinden alamadığını iddia etmesi üzerine, hakkını alması için Haleb Valisi vezîre ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Rebiyülevvel 1165 (Ocak'ın sonları/Şubat'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.22-Ö.1: Süleyman adlı kişinin, Haleb sakinlerinden Mısırlı oğlu Ahmed Ağa'dan alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Haleb Monlası'na hitaben yazılan evasıt Rebiyülevvel 1165 (Ocak'ın sonları/Şubat'ın başları) tarihli hüküm

S.22-Ö.2: Haleb sakinlerinden Hacı Abdülkadir adlı kişinin; yine Haleb sakinlerinden Yahya Beg oğlu Seyyid Ahmed adlı kişinin mütegalibeden olup kötü niyetle olduğunu ve müslümanları haksız yere cezalandırıp, kendisinin ise alışılmış şekilde rüşvet aldığını bildirmesi üzerine; bu eziyetinin kaldırılması için, Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evahir Rebiyülevvel 1165 (Ocak'ın sonları/Şubat'ın başları) tarihli hüküm

S.22-Ö.3: Vardar'lı Şeyh-zâde Abdurrahim adlı kişinin; Haleb'de tüccar olan Emîr-zâde Hacı Abdülkadir'in kendi halinde birisi olmasına rağmen kötü niyetli kişiler tarafından iftiraya uğradığını, kendilerini gammazladığını söyleyip, masrafı bunun karşılamasını talep ettiklerini iddia etmesi üzerine, sorunun giderilmesi için Haleb Valisi'ne ve Mollası'na hitaben yazılan evahir Rebiyülevvel 1165 (Ocak'ın sonları/Şubat'ın başları 1152) tarihli hüküm

S.23-Ö.1: Zeamet sahibi Mehmed'in oğulları Hızır ve Hüseyin adlı ve diğer bazı kişilerin; Haleb sancağı'nda, Antakya Nâhiyesi'nde Sultaniye adlı ve diğer bazı yerlerde sorumlu olup, buralara haksız müdahalelerin olduğunu bildirmeleri üzerine, bu müdahalenin ve sorunun ortadan kaldırılması için Haleb Valisi'ne, Mollası'na ve Derguş Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Rebiyülevvel 1165 (Ocak'ın sonları/Şubat'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.23-Ö.2: Belen'deki Sultan Süleyman vakfının mütevellisi Bahri Efendi'nin; eski vekili olan Antakya sakini Abdullah ile yeni vekil Bosnalı İbrahim arasında vakfın muhasebesinin mahallinde görülmesi hususunda Haleb, Antakya ve Belen Kadılarına hitaben yazılan yazılan evahir-i Rebiyülevvel 1165 (Ocak'ın sonları/Şubat'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.23-Ö.3: İsmail Ağa adlı kişinin varislerinin; Cebel-i Sem'an Nahiyesi'ne bağlı Ma'âr-ı Sünnü'l-Han adlı köy halkının ve Bâb Nâhiyesi'ne tâbi Nizâ'e adlı köy halkından alacak hakkını alamadığını iddia etmeleri üzerine; durumun mahallinde

incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evahir Rebiyülevvel 1165 (Ocak'ın sonları/Şubat'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.24-Ö.1: Mehmed kuddîsî adlı kişinin; Mehmed Kılari adlı kişinin mutasarrıfı olduğu Haleb Sancâğı'nda Bâb Nahiyesi'nde Hadis adlı ve diğerk bazı yerlerde haksız yere bedeliye talep edildiğini bildirmesi üzerine, sorunun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi'ne Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evahir rebiyülevvel 1165 (Ocak'ın sonları/Şubat'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.24-Ö.2: Bostani Hasan adlı kişinin; Derviş Ali Beg'den alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne, Mollası'na, Üzeyr kadısına ve diğerk gerekli diğerk kadılara hitaben yazılan evail Rebiyülahir 1165 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.24-Ö.3: Vardarlı Şeyh Abdurrahmanın; Haleb'de ulema zümresinden olan Atabakiyye Civaniye Medresesi müderrisi Yahya Beg-zâde es-Seyyid Ahmed adlı kişinin, ilim ehli, kendi halinde ve zararsız biridir. Kötülük düşünen, ığraz sahibi olan Haleb Valisi bunu hapse attırmış, kendisine burada gece gündüz eziyet edilmiş, zorla malları sattırılmış, evinden uzaklaştırılmış, evi rehin alınmış, ailesiyle başka bir yerde kirada kalmak zorunda kalmış, kendi evine gitti diye sicilden kaydını silmiş vb. zulme maruz bırakılmıştır. Bazı alimler ve müslümanlardan birkaç kişi, durumu haber vermiş ve haksız yere hapsedilip zulüm gördüğünü, mağdur edildiğini bildirmişlerdir. Bunun üzerine mağdur ve mazlum olduğu ispat edilmiştir. Üzerindeki zulmün kaldırılması ve gereğinin yapılması için Haleb Valisi'ne ve Haleb Monlası'na hitaben yazılan evail Rebiyülahir 1165 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.25-Ö.1: Haleb Kadılığı'na atanan Mehmet Yetiye (?) görev mahalline gideceğinden yol üzerinde güvenliğinin ve konaklatılmasının yapılması hususunda Üsküdar'dan Haleb'e kadar yol üzerindeki yetkililere hitaben yazılan yazılan evahir-i Rebiyülevvel 1165 (Ocak'ın sonları/Şubat'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.25-Ö.2: Cebel-i Bakras'daki Sultan Süleyman vakfına tabi Belen'deki Kurşunlu Han'ın günlük bir buçuk akçe ile hancısı olan Mustafa fevt olduğundan dolayı, bu kişinin hancılık kaydının Anadolu Muhasebesinden silinerek, bu hanın vakıf tarafından işletilmesinin uygun olduğu hususunda Belen Kadısı'na hitaben yazılan yazılan evahir Rebiyülevvel 1165 (Ocak'ın sonları/Şubat'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.25-Ö.3: Antakya'da yer alan Hazret-i Habîbü'n-Neccâr Mahallesi sâkinlerinden olan Hacı Hasan Beşe ve Hacı Mehmed adlı kişilerin; Antakya Kazası'na bağlı Altunözü Nâhiyesi'nde Cüdeyde Mezra'ası'nda olan bir muhitte olan Müteveffa Sağır adlı kişiden kalan tarlanın sahibi, on seneden beri tasarrufunda bulunup vergilerini vermiş, daha sonra Sofular Mahallesi sakinlerinden kötü niyetli ve ıgraz sahibi Mehmed adlı kişi, buranın kendi babasına ait olduğunu öne sürerek tasarrufuna engel olduğunu iddia etmeleri üzerine; bu yerin kendisine verilmesi için Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evail Rebiyülahir 1165 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.25-Ö.4: Seyyid Mehmet isimli kişinin; Haleb'e tâbi` Cebel-i Sem'an Nâhiyesi'ne bağlı Dâret-i Gazze (?) köy ahalilerinden yedi bin gurûşdan fazla alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi ve Kadısı'na hitaben yazılan yazılan evahir Rebiyülevvel 1165 (Ocak'ın sonları/Şubat'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.26-Ö.1: İstanbul sakini Bostancı Hasan'ın murisi Hacı Halil isimli kişinin; Üzeyr sakini derviş Ali Beg isimli kişinin, Hacı Halil'i evine giderken yatsı namazından sonra tüfekte vurup öldürdüğü, bütün mal ve eşyasını gasp ettiğini belirtmesi üzerine; durumun mahallinde görülmesi hususunda Haleb Valisi ve Kadısı ile Üzeyr Kadısı'na hitaben yazılan yazılan evasıt-ı Rebiyülahir 1165 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.26-Ö.2: Hacı Mehmed isimli kişinin; medîne-i Antakya sâkinlerinden Neccâr oğlu Seyyid Abdülfettah Ağa'dan iki bin üç yüz yetmiş beş kuruş alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi ile Antakya ve diğer gerekli yerlerin kadılarına hitâben yazılan evasıt Rebiyülahir 1165 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.26-Ö.3: Hafız Hacı Hüseyinin; Antakya sâkinelerinden Emine bint-i Şeyh İsmail adlı kadının, kendi rızasıyla evlendiğini ancak bunun kardeşleri Şeyh Mehmed ve Şeyh Ahmed adlı kişilerin, bu evlilik akdinin kendi rızaları olmadan gerçekleştiği iddiasıyla kadını evlerine götürmüş ve kendisine iyi davranmamışlardır. Alınan hüccet ile kadının geri alınması için talep edildiğinde, buna yanaşmayıp üstelik kötülük yapıldığını bildirmeleri üzerine; elinde bulunan hüccet ve fetva gereğince kadının teslim edilmesi ve kardeşlerinin muhalefet etmemeleri için Haleb Valisi'ne Antakya ve gerekli

kadırlara hitaben yazılan evasıı Rebiyülahir 1165 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.26- .4: Hacı Mehmed adlı kişinin; kendi halinde birisi olup,  akir oğlu Ahmed Efendi, Cafer  Mehmed Efendi, Bedri oğlu Seyyid  brahim, Kara  brahim A a z de Mustafa A a, Seyyid Bekir Efendi ve Emir oğlu Seyyid Osman adlı kişiler, bunun kendilerini mütegalibe ve ehl-i   rfen bazı kimselere ispiyonlad ğını, otuz kese ak eyle cezalandırıldıklarını ve bunun bedelini kendisinden alacaklarını iddia ederek taciz ve rencide ettiklerini iddia etmesi üzerine; bu haksızlığın ortadan kaldırılması için Haleb Valisi Vez re ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evahir Rebiyülahir 1165 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.27- .1: Hacı Mehmed isimli kişinin; med ne-i Antakya s kinlerinden Kara  brahim ve oğlu Mustafa'dan on bin kuru tan fazla alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Kadısı'na hitaben yazılan yazılan evahir Rebiyülahir 1165 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.27- .2: Şeyh Mehmed Said el-Mekk  el-'Um v  (?) adlı kişinin; dayısı Medn   eyh Hasan Efendi fevt olduktan sonra a'yandan olan Yusuf Ağa'nın, müteveffanın bazı nakit ve eşyalarını almış, bunlar geri istendiğinde ise ellerinde ferman olmadıkça vermeyeceğini söylediğini iddia etmesi üzerine; akçe ve e yasının tamamının tahsili için Haleb Valisi'ne, Belen Kadısı'na ve Belen M tevell si'ne hitaben yazılan evail Rebiyülahir 1165 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.27- .3: Antakya'da M r  K tibi olan Hacı Muhammed'in; Antakya Kaz s 'nda h l  M r  K tipliğı görevini sürdürmekte ve kendi halinde birisi olmasına rağmen, kötü niyetli ve ı raz sahibi bazı kişiler tarafından zarar görmesi ve intikam kastıyla kendisine suçlama ve tacizlerde bulunulmuştur. Bununla kimin ne da'vası var ise da'valarını  stanbul'da olan Sadr-ı Asaf 'de g r lmek üzere havale olunması için Haleb Valisi'ne, Haleb Monlası'na, Antakya ve gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Rebiyülahir 1165 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.27- .4: Abd lvahhab isimli kişinin;  dlib Kazası'na bağı Gelbe ve Haranu köyleri ahalilerinden be  bin kuru  alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Val s  ile  dlib ve diğ r gerekli yerlerin kadılarına hitaben yazılan yazılan evahir Cemaziyelevvel 1165 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.27-Ö.5: Harim Kazası'na bağlı Selgin adlı kazada sakin olan Hacı Hüseyin oğlu Hacı Mehmed adlı kişinin; kendi halinde birisi olup, kasabanın önde gelenleri tarafından sadakati, mahkemede ise muhasebesi yapılarak zeytin, zeytin yağı gibi hususlardan zimmetinde bir şey kalmadığı ispat ile davası kapanmış olmasına rağmen, kötü niyetli bazı kişiler ibra hüccetine mugayir ve kötülük niyeti ile davrandıklarını iddia etmesi üzerine; bu mağduriyetin giderilmesi için Haleb Valisi'ne, Harim ve gerekli kadıkara hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1165 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.28-Ö.1: Ayıntab Kazâsı'na tâbi` Bostancık adlı köy ahalisi ve yine köy sakini Dede oğlu Ömer'in; bunlar kendi halinde insanlar olmasna rağmen, Haleb sâkinlerinden Şahte oğlu Ahmed adlı kişi, mutasarrıf olduğu bu köyde vakfın işleriyle ilgilendikten sonra adı geçen Ömer'in evine misafir olmuştur. Burada Ahmed'in iki hizmetçisi firar etmiş, bunun üzerine hizmetçilerin eşyaları çalıp bunlara verdiğini iddia etmesi üzerine; Kilis'te yapılan mahkemede Ömer ve köy sakinleri aklanmasına rağmen, hatadan dönmeyip üstelik yedi yüz kuruşlarını aldığını iddia etmesi üzerine; aldığı kuruşların teslim edilmesi için Haleb Valisi'ne ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evasıt Cemaziyelevvel 1165 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.28-Ö.2: Seyyid Abdülvahhab isimli kişinin; Ma`retü'l-Mısrîn Kazâsı'na bağlı Kav'e (?) köy ahalilerinden ma'lûmü'l-mikdâr akçe alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Mollası'na ve Ma`retü'l-Mısrîn Kadısı'na hitaben yazılan yazılan evasıt Cemaziyelevvel 1165 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.28-Ö.3: İbrahim adlı kişinin; mütevellisi olduğu kardeşi müteveffa Halil Ağa vakfı'nın Kilis'teki bu vakftan kira bedeli olarak vakfın hamamından her sene alınan altışar yüz kuruş olmak üzere Kilis sakinlerinden Seyyid Ömer'e kiralanmış, kiralama dönemi bittikten sonra vekile ödemenin bir kısmını teslim etmiştir. Kira bedelinin kalanı istendiğinde ise ödemeyi tamamlamayıp, mahsullere zarar vermiş ve hamamın yeni kiracısı Ali'nin işinin başına geçmesine engel olduğunu iddia etmesi üzerine; eksik kalan kira bedelinin ödenmesi ve yeni kiracıya olan engelin defedilmesi için Haleb Valisi'ne, Kilis ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1165 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.28-Ö.4: Hacı Emine adlı kişinin; Antakya sâkinlerinden Tosba oğlu Ahmed Beşe'den üç yüz kuruş alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun

mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne, Antakya Kazâsı Naibi'ne ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1165 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.28-Ö.5: Hacı Emine adlı kişinin; Antakya'da olan Sarı Mahmud Mahallesi'nde sakine ve mutasarrife olduğu dükkanlarını kiraya verdiği kişiler fevt olunca, bunların oğulları bu dükkanların babalarının elinde olduğunu, yani kendilerinin olduğunu söylediklerini iddia etmesi üzerine; bu yanlışın giderilmesi hususunda Haleb Valisi'ne, Antakya Kazâsı Naibi'ne ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1165 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.29-Ö.1: Antakya sâkinelerinden Hacı Emine adlı kişinin; Mustafa veled İbrahim'den Uncular Mahallesi'nde olan yeri iki yüz seksen kuruşa aldığını, Mustafa'nın, daha sonra burayı ona satmadığını ve alıp kullanabileceğini söylediğini iddia etmesi üzerine; bu mağduriyetin giderilmesi için Haleb Valisi'ne, Antakya Kazâsı Naibi'ne ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1165 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.29-Ö.2: Antakya sâkinelerinden Hacı Emine adlı kişinin; Uncular Mahallesi'nde sahibi olduğu meyve bahçeleri ve diğer meyve ağaçları mütevelliyeye teslim etmiş, yaşadığı müddetçe tasarruf ve gelirinin kendisine ait olduğunu, öldükten sonra çocuğunun çocuğunun çocuğuna kalmasını şart eylemiştir. Daha sonra vakf gelirini almak istediğinden, kötü niyetli, ıgraz sahibi kişilerin müdahale ettiklerini iddia etmesi üzerine; bu müdahalenin defedilmedi için Haleb Valisi vezîre, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1165 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.29-Ö.3: Abdurrahman adlı kişinin; Ebu Bekir adlı kişinin mutasarrıf olduğu Antakya'da olan mîzân-ı harîr mukâta`asının iltizamının tamamını ödemediğini ve usule uymadığını bildirmesi üzerine, sorunun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi'ne ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evahir Cemaziyelahir 1165 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.29-Ö.4: İbrahim adlı kişinin; zabiti olduğu köylerden bazı kişiler yerlerinden çıkıp, başka yerlere yerleştiklerini bildirmesi üzerine; bunların eski yerlerine iskân ettirilmeleri için Haleb ve Lazkiye ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1165 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.29-Ö.5: Antakya sâkinlerinden mîrî kâtibi Mehmed Efendi adlı kişinin, Antakya sâkinelerinden Fatıma ile birlikte işlettikleri çiftliğin dörtte üçü bunun, dörtte biri ise Fatıma'nın olup, çiftliğin masrafını kendi malından verdiğini, daha sonra bunu ödemesini istediğinde çeşitli bahanelerle alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisine, Antakya kadısına ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Receb 1165 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.30-Ö.1: Hacı Mehmed Kuddisi adlı kişinin; kendi sorumluluğunda bulunan yerlere haksız bir şekilde müdahalelerin olduğunu bildirmesi üzerine, bu müdahaleye engel olunması için Haleb Valisi, Üzeyr ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Receb 1165 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.30-Ö.2: Antakya sâkinlerinden mîrî kâtibi Mehmed Efendinin; kendi halinde birisi olup, Antakya sâkinlerinden Kara İbrahim ve oğlu Hâfız (boş) ve Seyyid Ebu Bekir Efendi ve Ahmed efendi ve Bedevî oğlu Seyyid İbrahim ve Kurd oğlu Osman ve Çin Hasan oğlu (boş) ve Cıkvı Mehmed Efendi adlı kişiler, bunların Haleb'e giderken mallarının yağmalandığını ve mahkemede cezalandırıldıklarını, bunun kendilerini zalim ve ehl-i 'örf'ten bazı kimselere ispiyonladığını ve bedelini kendisinden alacaklarını söyleyerek taciz ve rencide ettiklerini iddia etmesi üzerine; mağduriyetinin giderilmesi için Haleb Valisi'ne, Antakya kadısına ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Receb 1165 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.31-Ö.1: Haleb sâkinlerinden Kurte oğulları Hacı Mustafa ve Hacı Abdurrahman adlı kişilerin; Haleb sâkinlerinden Bekir Ağa ve Abdullah Ağa'dan alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Haleb Monlası'na hitaben yazılan evasıt Receb 1165 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.31-Ö.2: Haleb sâkinlerinden Kurte-zâdeler Hacı Mustafa ve Hacı Abdurrahman adlı kişilerin; İdlîb sâkinlerinden Ali Efendi-zâde Ahmed Efendi'den alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne, Haleb Monlası'na ve İdlîb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Receb 1165 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.31-Ö.3: Haleb sâkinlerinden Kurte-zâdeler Hacı Mustafa ve Hacı Abdurrahman adlı kişilerin; Haleb sâkinlerinden Muhammed Hatri'den alacak hakkını

alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Haleb Monlası'na hitaben yazılan evasıt Receb 1165 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.31-Ö.4: Haleb sâkinlerinden Kurte-zâdeler Hacı Mustafa ve Hacı Abdurrahman adlı kişilerin; Haleb Kazası'na bağlı Medik Nahiyesi'nde olan Kefer Hıdar (?) köyü sakinlerinden Ahmed Beg ve Akil ve Tahir Kethüdâ'dan alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Haleb Monlası'na hitaben yazılan evasıt Receb 1165 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.31-Ö.5: Haleb sakinlerinden Seyyid Mehmed ve Seyyid Mustafa ve Seyyid Süleyman adlı kişilerin; bunlar Haleb'in dışında olan Bâbü'l-Hadîd ve Bâbü'n-Nazar ve Bâbü'l-Merh adlı yerlerde mutasarrıf oldukları bostanlarda, buradaki halkın üzerlerine düşen vergiyi vermelerine rağmen, ehl-i 'örf tâ'ifesi taraflarından başka vergilerle kendilerine baskı yapıldığını bildirmeleri üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Receb 1165 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.32-Ö.1: Haleb'de Bâbü'n-Nazar'ın dışında olan Yendere Mahallesi sâkinlerinden Kerâsteci Mehmed adlı kişinin; buradaki halk ile birlikte, üzerlerine düşen vergiyi vermelerine rağmen, ehl-i 'örf tâ'ifesi taraflarından başka vergilerle kendilerine baskı yapıldığını bildirmeleri üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Receb 1165 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.32-Ö.2: Haleb sakinlerinden Seyyid Mustafa, Seyyid Süleyman, Seyyid Hafız Abdülkadir, Seyyid Mehmed ile kız karındâşları Ayşe ve (boş) adlı kişilerin; cedleri Hacı Kemaleddin adlı kişinin, Haleb'de Bâbü'n-Nazar'ın dışında Bostan yerlerinde mutasarrıf olup, burayı mütevellîye teslim etmiş ve gelirin evladının evladına kalması şartı ile tayin etmiştir. Babaları fevt olunca bostanların tasarrufu bunlara kalmış, vakf şartı gereğince vakfın hissesinin Haleb sakinlerinden vakf görevlilerinden Mehmed ve Fatma'ya verilmesi gerekirken, bunlar hisselerine kanaat etmeyip malların hepsini almak istediklerini iddia etmeleri üzerine; vakıf şartına uyulması için Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Receb 1165 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.32-Ö.3: Ali adlı kişinin; Haleb Kazası'na bağlı Cebel-i Sem'an Nâhiyesine tâbi` Havle (?) köy ahalilerinden Hacı Musa ibn-i Davud, Halife ibn-i Tahir, Tahir ibn-i Murad, Ali ibn-i Keseb, Hamza oğlu Mehmed, Ahmed oğlu İbrahim, Davud oğlu Kasım, İbrahim oğlu Ali, Asaf oğlu Kasım, Tahir oğlu Mustafa, Musa, Hasan oğlu Esed, Tahir oğlu Mehmed, Hasan oğlu Hâcî Mehmed'den on bin kuruş alacak hakkının bir kısmını alabildiğini ama gerisini alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Receb 1165 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.32-Ö.4: Hacı Fahreddin ve İsmail adlı kişilerin; Sermin Kazâsına tâbi` Kara Değın adlı köylerin vergileri eskiden beri Kara Değın köyü mutasarrıfı ve şimdi de bunlar tarafından toplanmaktadır. Civardaki Tar köyü zabiti, kendi köy halkı ile sözbirliği ederek vergi toplanan yerlerin Tar köyüne bağlı olduğunu, vergisini de kendilerinin alabileceğini söylemiş ve köyün eski mutasarrıfının da desteklediğini iddia etmeleri üzerine; meselenin durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne, Sermin ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Receb 1165 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.33-Ö.1: Medine-i Münevvere'de sâkin olan hâlâ Sipâhîler Ağası Hacı Mustafa adlı kişinin; mutasarrıf olduğu yerden alması gereken ulufenin tamamını alamadığını iddia etmesi üzerine, sorunun giderilmesi için Haleb Valisi'ne hitaben yazılan evasıt Receb 1165 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.33-Ö.2: Haleb sakinlerinden Seyyid Mehmed ve Seyyid Süleyman ve Seyyid Mustafanın; Haleb'in dışında olan Bâbü'n-Nahâr (?) Ve Bâbü'l-Ferah adlı yerlerde, mutasarrıf oldukları bostanların civarında olan bazı yerler ve değirmen sahiplerinden Seyyid Mehmed, Hacı Abdülatif, Hacı Abdullah, Mehmed, Ali ve diğer bazı kimselerin, bu yerlerinden bostanlara akan pis sular, meyve bahçelerine ve diğer ürünlere zarar vermiş, uyarılmalarına rağmen çeşitli bahanelerle bir çözüm bulmadıklarını, durumlarının kötüye gittiğini iddia etmeleri üzerine; mağduriyetin giderilmesi için Haleb Valisi'ne ve Haleb Monlası'na hitaben yazılan evasıt Receb 1165 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.33-Ö.3: Haleb sakini ve tüccar olan İsa-zade Hacı Ahmed Çelebi ve Gümrükcü Ahmed adlı kişilerin; Haleb sâkinlerinden `Acimî-zâde diye bilinen Hacı Hüseyin adlı kişinin, İsa-zade Hacı Ahmed Çelebi'den alacağını almasına rağmen kötü

niyetli kişiler yüzünden Hacı Hüseyin'in vefatından sonra anlaşmazlığın devam ettiğini bildirmesi üzerine, sorunun giderilmesi için Haleb Vâlisi'ne ve Haleb Monlası'na hitaben yazılan evasıt Receb 1165 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.33-Ö.4: Tüccâr tâ'ifesinden Hacı Muhmed Kurte-zâde adlı kişinin; Hacı Abdurrahman adlı kişi ile ortaklaşa satın alıp kervan ile Asitane'ye gelirken, Belan Kazası'nda iken Bekçi Bölük Başı denilen kişinin hırsızlar ile sözbirliği ederek bin kuruş kıymetinde malı çaldığını, istendiğinde ise inkar ettiğini iddia etmesi üzerine; çalınan malların geri alınması için Haleb Valisi'ne, Haleb Kadısı'na ve Belan Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Receb 1165 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.34-Ö.1: Ruha sâkinlerinden Mehmed adlı kişinin; Haleb civarında Bektaşlı eşkıyâsından olan kimseler tarafından gasp edilip soyulduğunu iddia etmesi üzerine; çalınan eşyaların geri alınması için Haleb Valisi'ne, Maraş Beglerbegisi'ne, Haleb Mollası'na ve Maraş Naibi'ne hitaben yazılan evahir Receb 1165 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.34-Ö.2: Ruha sâkinlerinden Mustafa adlı kişinin; eskiden Antakya sâkinlerinden Mehmed'in hizmetinde iken bunun bin üç yüz kuruş nakit ve bazı eşyalarını alıp, bunu esiri olduğunu söyleyerek başkalarına satmak istemiştir. Durumun ispatı neticesinde kurtulmuş, ancak aldığı nakit ve eşyayı geri vermediğini iddia etmesi üzerine; zararının giderilmesi için Haleb Valisi'ne, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Şaban (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1752) tarihli hüküm

S.34-Ö.3: Tüccâr tâ'ifesinden Hanna adlı zımmi, Haleb'de sâkin ortağı Liyam (?) Lulus Ser Mardinî adlı zımmiye verdiği on üç bin altı kuruş otuz beş paraya ulaşan alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Monlası'na hitaben yazılan evail Şaban (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1752) tarihli hüküm

S.34-Ö.4: Haleb Kadısı Mehmed Nisbe (?) adlı kişinin; Hacı Hüseyin oğlu Mehmed'in kendi halinde birisi olduğunu, ancak Şeyhbender-zâde Mahmud'un bunu Haleb Valisi Saadettin Paşa'ya kötü niyetle ve haksız bir şekilde şikâyet ettiğini, bir miktar akçesinin alındığını ve bunun dışında da çeşitli haksızlıklara uğradığını bildirmesi üzerine, mağduriyetin giderilmesi için Haleb Beglerbegisi Abdurrahman

Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evasıt Şaban 1165 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1752) tarihli hüküm

S.35-Ö.1: Belan ve Antakya'da Sultan Süleyman Hân vakfı köylerinden olan Cebel-i Bakras Kazâsı'na bağlı Arsus Nâhiyesi'ne tâbi` Kesrik ve Cingan ve (boş) ve buralara bağlı köy halkının; vergiden muaf olmalarına rağmen, Üzeyr Begi ve diğer bazı ehl-i `örf tâ'ifesinden olanlar vergi hususunda sorun çıkardıktan sonra hapsedip cezalar vererek perişan olmalarına sebep olduklarını iddia etmeleri üzerine; mağduriyetin giderilmesi için Cebel-i Bakras ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Şaban (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1752) tarihli hüküm

S.35-Ö.2: Antakya Kazâsı Naibi Mehmed Sadık'ın; Ayıntab sâkinlerinden Ahmed bin Mustafa'nın Ayıntab'a giderken yolda iken İdlîb Kazâsı'na tâbi` Ride Deresi'nde konar ve göçer Ekrâd Tâ'ifesi'nden eşkıyâdan Bektaşlu Aşîreti'nden Bektaşlu Kemo, yardımcılarıyla birlikte buna saldırıp, eşyalarını yağmaladıklarını iddia etmesi üzerine; yağmalanan eşyalarının geri alınması ve mağduriyetin giderilmesi için Mar'aş ve Haleb Beglerbegisi, Mar'aş Na'ibi'ne ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Ramazan 1165 (Temmuz'un sonları/Ağustos'un başları 1752) tarihli hüküm

S.35-Ö.3: Sermin Kasabası sâkinlerinden Hacı Mehmed adlı kişinin; kendi halinde birisi olup, Haleb sâkinlerinden zorba birisi olan Mahmud Ağa, Haleb Valisi sâbık Saadeddin Paşa'ya gamz etmiş ve haksız yere tüm malını sattırılmış, on yedi kese akçesini gasp etmiş ve ailesiyle buluşmasına engel ve mağduriyetine sebep olmuştur. Daha önce Asitane'ye gittiğinde arzlari elinden alındığı için hakkını icra edemediğini iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Monlası'na hitaben yazılan evail Şevval 1165 (Ağustos'un sonları/Temmuz'un başları 1752) tarihli hüküm

S.35-Ö.4: Belan ve Antakya'da Sultan Süleyman Hân vakfının mütevellîsi olan Mehmed'in; vakfın köylerinden Cebel-i Bakras Kazâsı'na bağlı Arsus Nâhiyesi'ne tâbi` Kesrik ve Cingan ve Kartısı ve buralara bağlı köy halkının vergiden muaf olmalarına rağmen, `Üzeyr Begi ve diğer bazı ehl-i `örf tâ'ifesinden olanlar vergi hususunda sorun çıkardıktan sonra hapsedip cezalar vererek perişan olmalarına sebep olduklarını iddia etmesi üzerine; vergide serbest olup, mağduriyetin giderilmesi için Cebel-i Bakras ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Şevval 1165 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1752) tarihli hüküm

S.36-Ö.1: Müteferrika Mehmed'in oğlu Mehmed Emin adlı kişinin; mutasarrıfı olduğu yerlerin ayanlar tarafından zapt edildiğini iddia etmesi üzerine sorunun yerinde incelenerek sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi Hacı Ahmed Paşa'ya ve Haleb Valisi'ne hitaben yazılan evail Şevval 1165 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1752) tarihli hüküm

S.36-Ö.2: Haleb'de Şeyh Burhaneddin vakfının mütevelliyesi olan Şerife Ayşe bint-i Seyyid Feth adlı kişinin; Haleb'de Baba Suğa'da (?) olan vakf bahçe ve Beyaze Mahallesi'nde olan yerler ve sabun pazarında Cegerke oğlu zevcesi dükkânı denilen ve vakf değirmeninin yarısında bir alâkaları olmamasına rağmen, ığraz sahibi ve kötü niyetli Haleb sâkinlerinden Seyyid Abdülkadir ve Hacı Hüseyin ve diğer bazı kimseler birbirleriyle sözbirliği etmiş, bunun mütevelliyeye olduğu vakfı biz idare ederiz demiş, vakfın gelirine müdahalede bulunmuş ve rüşvetle de bir hüccet uydurmuşlardır. Adı geçen kazada kiracıları olan İbrahim ve diğer bazı kimseleri tehdit ve bunları kandırmışlardır. Zamanı geldiğinde kira bedelini ödememiş, vakfa zarar vermişlerdiğini iddia etmesi üzerine; vakfın gelirlerine müdahalenin kaldırılması için Haleb Valisi olan Eski Vezîr Hacı Ahmed Paşa'ya Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Şevval 1165 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1752) tarihli hüküm

S.37-Ö.1: Abdurrezzak ve Ahmed adlı kişilerin; Haleb Kazâsı'na bağlı Harim Nâhiyesi'nde mâlikâne `uhdelerinde olan köylerden Iskat adlı köyün toprağında mîrî arazi üzerinde zeytin ağaçları mutasarrıfı olan Haleb'de sâkin Derviş Ali oğlu (boş) adlı kişinin, mutasarrıfı olduğu bu ağaçlardan a'şar mahsulü olarak yüz otuz kuruş istendiğinde alınamadığını iddia etmeleri üzerine; bunun verginin sorunsuz alınması için Haleb Valisi Hacı Ahmed Paşa'ya ve Haleb Monlası'na hitaben yazılan evail Şevval 1165 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1752) tarihli hüküm

S.37-Ö.2: Taha-zade Mehmed adlı kişinin; mütevellisi olduğu vakfına bağlı bazı yerlerden halka haksızlıkların yapıldığını bildirmesi üzerine, mağduriyetin giderilmesi için Haleb Mollası'na ve Sermin Kadısı'na hitaben yazılan evail Şevval 1165 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1752) tarihli hüküm

S.38-Ö.1: Zü'emâdan Seyyid Halil adlı kişinin; tasarrufunda olduğu bazı yerlerde vergilerin hakkıyla verilmediğini bildirmesi üzerine sorunun giderilmesi ve incelenip sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi'ne ve Kadısı'na hitaben yazılan evahir Şevval 1165 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1752) tarihli hüküm

S.39-Ö.1: Mehmed Emin adlı kişinin; Haleb Sancâğı'nda Şuğur ve diğer nâhiyelerde Mermeri (?) adlı köyde mutasarrıfı olduğu, Antakya sâkinlerinden sâbık Haleb serdârı Antakya'lı İbrahim Ağa adlı kişi'den iltizamının bedeli istendiğinde, alınamadığını iddia etmesi üzerine; iltizamın tahsil edilmesi için Haleb Valisi eski Vezîre, Antakya Kadısı'na ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Şevval 1165 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1752) tarihli hüküm

S.39-Ö.2: Seyyid Ahmed adlı kişinin; İdlib Kasabası'nda sâkin Seyyid Yasin'den altı yüz yetmiş yedi kuruş alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne, İdlib ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Şevval 1165 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1752) tarihli hüküm

S.39-Ö.3: Haleb sâkinlerinden Yahya Beg-zâde diye bilinen Seyyid Ahmed adlı kişinin; Harim Kazâsı'na tâbi` Ma'rehe denilen köy halkından dört bin kuruş alacak hakkının olduğunu, köy halkının yine bu köyde bulunan zeytin ve üzüm ağaçlarını borçları karşılığında kendisine rehin ve teslim, olacak mahsulü de hüccet ve i'lam gereğince buna verilmesi gerekirken, bunlar mahsulleri kendileri kullanıp buna zorla satmış ve sadece altı yüz kuruşunu ödediklerini iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi eski Vezîr Hacı Ahmed Paşa'ya, Harim ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Şevval 1165 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1752) tarihli hüküm

S.39-Ö.4: Halil, Ahmed, Mustafa ve Fatma adlı yetim kişilerin; bunların babalarından kalan, Haleb sakinlerinden Ahmed'den on üç bin, Halil Ağa'dan on bir bin iki yüz yigirmi dokuz, Yeğen Hasan Ağa-zâde Memiş Ağa'dan ise on bin sekiz yüz yigirmi sekiz kurûş alacak haklarından on kesesini tahsil edebilmiş, kalanını alamadıklarını iddia etmeleri üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi eski Vezîr Hacı Ahmed Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hitaben evasıt Zilkade 1165 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1752) tarihli hüküm

S.39-Ö.5: Konar göçer Türkmân Tâ'ifesi'nden Hacı Ahmed adlı kişinin; babası Hacı Ali fevt olduktan sonra bununla kardeşi Emine'ye kalan hisseden, kız kardeşi ile oğlu Kara Ali sözbirliği ederek, altı baş devesini aldıklarını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi Paşa'ya, Mar'aş Beglerbegisi'ne, Haleb Monlası'na, Mar'aş ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Muharrem 1166 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.40-Ö.1: İstanbul sâkinelerinden Şerife Ayşe bint-i Seyyid Kasım adlı kadının; mütevelliyesi olduğu Şeyh Burhaneddin vakfının Baba Hafre (?) adlı yerinden senede yüz kuruş icar alınırdı. Haleb sâkinlerinden mütegalibe Dişli Hacı İbrahim uzun süre buranın tasarrufunu üstlenmiş ancak ödemesini yapmadığını iddia etmesi üzerine; bedelinin alınması için Haleb Valisi eski Vezîre ve mevlânâ Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Zilkade 1165 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1752) tarihli hüküm

S.40-Ö.2: İstanbul sâkinelerinden Şerife Ayşe bint-i Seyyid Kasım adlı kadın; mütevelliyesi olduğu Şeyh Burhaneddin vakfının Azez Kazası'na tâbi` Öbrem adlı köyde senede yüz kuruş geliri olan değirmen ile Kefer Süne (?) köyünde dörder yüz kuruş geliri olan bin beş yüz ağaçlı incir bahçesinde ve kırk adet vakfın zeytin ağaçlarında, Kilis sâkinlerinden Bekir Beşe oğlu denilen Hacı Halil ve Yahya ile Fatma adlı kadın sözbirliği ederek burada tasarruf etmiş, ancak bir ödeme yapmadıklarını iddia etmesi üzerine; vakfın gelirleri ve icarelerinin verilmesi için Kilis Kadısı'na, A`zaz Naibi'ne, Kilis ve A`zaz Voyvodası'na hitaben yazılan evasıt Zilkade 1165 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1752) tarihli hüküm

S.40-Ö.3: Ma`aretü'l-Mısrîn Kazâsına tâbi` Ramhemdan adlı köy ahalilerinin; hisselerine düşen vergiyi ödediklerini, civardaki köy ve kasabalarda bulunan bazı kişiler kendi tasarruflarında bulunan yerle için bunların da onlarla birlikte vergi vermelerini söylediklerini iddia etmeleri üzerine; bu mağduriyetin giderilmesi için Haleb Valisi'ne, Ma`aretü'l-Mısrîn ve diğer gerekli kadılara hitaben evasıt Zilkade 1165 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1752) tarihli hüküm

S.40-Ö.4: İstanbul sâkinelerinden Seyyid Kasım kızı Şerife Ayşe adlı kadının; mütevelliyesi olduğu Şeyh Burhaneddin vakfının her sene icar Azez Kazası'na tâbi` Öbrem köyünde olan senede yüz kuruş geliri olan değirmen, zeytin ve badem tarlası adında vakf baheçsi, Azez Kasabası'nda bulunan bir kıta bahçe, Camlıca köyünde bulunan iki ceviz ağacı, Kilis Kasabası'nda Maşadlık Mahallesi'nde bir at değirmeni, validesinden kalan bezirhane, Kefer Süne köyünde senelik dörder yüz kuruş icaresi olan bin beş yüz ağaçlık incir bahçesi ve zeytin bahçesi, Kilis sâkinlerinden Bekir Beşe oğlu olarak bilinen Hacı Halil ve Yahya ile Uyuz İsmail oğlu Bekir'in zevcesi Fatma ve Emine, marangoz, halaları/teyzeleri Selve adlı kadınlar sözbirliği ile vakfın geliri ve mahsulünü almış, karşılığında ise herhangi bir ödeme yapmadıklarını iddia etmesi üzerine; kira bedelinin tahsil edilmesi için Kilis Kadısı'na, Azez Kazası Nâ'ibine, Kilis

ve Azez Voyvodalarına hitaben yazılan evahir Zilkade 1165 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1752) tarihli hüküm

S.41-Ö.1: Hacı Musa adlı kişinin; Haleb'in mutasarrıfı olduğu Zehravî Bağçesi'ni, eski Haleb Valisi müteveffa vezîr İsmail Paşa hayatta iken eşine satmasını istemiş ve zorla sattırmıştır. Daha sonra sahte hüccet ile satın aldığını iddia etmiş ama bir akçe bile ödeme yapmadığını iddia etmesi üzerine; bahçesini geri alması için Haleb Valisi eski Vezîrim Hacı Ahmed Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Zilhicce 1165 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.41-Ö.2: Hacı Musa adlı kişinin; Haleb'de Boyacılar çarşısında mutasarrıf olduğu börekçi fırını, eski Haleb Valisi müteveffa vezîr İsmail Paşa Haleb sâkinelerinden bir kadına zorla sattırması, sahte hüccetle satın aldığını söylemiş ancak bir akçe dahi vermediğini iddia etmesi üzerine; Fırını geri alması için Haleb Valisi eski vezîr Hacı Ahmed Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Zilhicce 1165 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.41-Ö.3: Hacı Musa adlı kişinin; Haleb'de Bâbü'n-nasr dışında bulunan Hadîd Mahallesi'nde mutasarrıf olduğu yedi bâb kârgîr dükkân ve iki bâb mülk mahzen ve bir bâb iştigâhlı dükkânı, eski Haleb Valisi müteveffa vezîr İsmail Paşa hayatta iken, bu emlakları Haleb sâkinelerinden kızına zorla sattırması, sahte hüccetle satın aldığını söylemiş ancak bir akçe dahi vermediğini iddia etmesi üzerine; emlakını geri alması için Haleb Valisi eski vezîr Hacı Ahmed Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Zilhicce 1165 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.42-Ö.1: Mustafa Tatar adlı kişi; mutasarrıfı olduğu Amid kazâsı'na bağlı olan Hazo Nâhiyesine tâbi` Yengiköy ve Marsite ve Keteriç ve Nişanik ve Hatni adlı köylerde bazı kişiler eski köylerinden başka çeşitli yerlere taşındıkları, buralarda bazı malikanelere zarar verdiklerini bildirmiş; bunların eski köylerine iskan edilmeleri için Haleb Monlası'na, Ayıntab Kazası Naibi'ne, Ruha, Mardin, Siverek ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Zilhicce 1165 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.42-Ö.2: Hacı Mehmed adlı kişinin; kimseye borcu olmamasına rağmen, Türkmân-ı Haleb halkından bazı kişiler sözbirliği ederek bundan alacaklarının olduğunu iddia etmeleri üzerine; baskının kaldırılması için Haleb Valisi eski vezîre ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evahir Zilhicce 1165 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.42-Ö.3: İstanbul sâkinelerinden Zeyneb Hânım adlı kadının; mütevelliyesi olduğu emmîsi müteveffâ Yegen Hacı Mehmed Ağa vakfının Antakya'da Meydan adlı mahalde, her sene vakf tarafından kiralanın berber dükkanı, Antakya sâkinlerinden Cenni oğlu Hacı Veli tarafından zorla alınıp kahve dükkanına çevrilmiş ve vekili olan Seyyid eş-Şeyh Ahmed'i ihrac edildiğini iddia etmesi üzerine; vakıf dükkanının vekile verilemesi için Haleb Valisi eski vezîr Hacı Ahmed Paşa'ya ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evahir Zilhicce 1165 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.42-Ö.4: Konargöçer Türkmân Tâ'ifesi'nden Hacı Ahmed adlı kişinin; babası Hacı Ali fevt olduktan sonra bununla kız karındaşı Ayşe'ye kalan hisselerden, kız kardeşi fevt olduktan sonra çocukları, buna kalan maldan dahi hisse istediklerini iddia etmesi üzerine; sorunun giderilmesi için Haleb Valisi eski vezîre, Mar'aş Beğlerbeğisi'ne, Haleb Monlâsı'na, Mar'aş Nâ'ibi'ne ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan avasıt Zilhicce 1165 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.43-Ö.1: Konar göçer Türkmân Tâ'ifesi'nden Hacı Ahmed adlı kişinin; babası Hacı Ali fevt olduktan sonra bununla kardeşi Emine'ye kalan hisseden, kız kardeşi ile oğlu Kara Ali'nin sözbirliği ederek, kalan maldan hisse istediklerini iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi eski vezîr Hacı Ahmed Paşa'ya, Mar'aş Beğlerbeğisine, Haleb Mollasın'a, Mar'aş Kazâsı nâ'ibine ve diğer gerekli yerlere hitaben yazılan evasıt Zilhicce 1165 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.43-Ö.2: Kivork Kuyumcu adlı zımminin; Ruha sâkinlerinden sarrâf tâ'ifesinden Yazıcı Hacador adlı zımmiden alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi eski Vezîrim Hacı Ahmed Paşa'ya, mevlânâ Haleb Kadısı'na ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Muharrem 1166 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1752) tarihli hüküm

S.43-Ö.3: Haleb sâkinlerinden Gazuş (?) Ali Ağa zâde Arab adlı kişi; Haleb'de Mihail Suver'e borcu olduğunu, kendisine birçok defa ödemeye kudretinin olmadığını, gücü yettiğince taksitle ödeyeceğini bildirmiştir. Kudreti mertebesinde taksit ile ödemesi için Haleb Valisi eski vezîr Hacı Ahmed Paşa'ya ve Haleb Monlâsı'na hitaben yazılan evahir Safer 1166 (Aralık'ın sonları/Ocak'ın başları 1752/53) tarihli hüküm

S.43-Ö.4: Haleb sâkinlerinden Agob oğlu Kirkor adlı zımminin; babası Manuk oğlu mesfûr Agob mürd olduktan sonra, yaşı büyüyünce buna kalan malın emmîsi Ağyavake ve Berdisi (?)’de olan babasının altı bin kuruşluk malını talep ettiğinde, bunlar mütegalibeden olduğundan alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi eski Vezîr Hacı Ahmed Paşa’ya, Haleb Mollası’na ve dgerekli kadılara hitaben yazılan evail Rebiyülevvel 1166 (Ocak’ın sonları/Şubat’ın başları 1753) tarihli hüküm

S.44-Ö.1: Süleyman adlı kişinin; Azez Kazâsı sakinlerinden Toyyuk’lu Hacı Ali ve Ma’re’n’li Mehmed Çelebî ve eş-Şeyh Mehmed ve diğer birkaç kişiden bin kuruş alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması hususuna Azez Kadısı’na ve Azez Voyvodası’na hitaben yazılan evail Rebiyülevvel 1166 (Ocak’ın sonları/Şubat’ın başları 1753) tarihli hüküm

S.44-Ö.2: Seyyid Halil adlı kişinin, ticaret maksadıyla yol giderken Haleb’e yakın bir yerde Okca Üzetli (Okcu İzzeddinlü) Cemâ’atî’nden olan otuz kişilik Kürd tâ’ifesinden kimseler tarafından, yolları kesilip on kese akçelik eşyanın yağmalandığını iddia etmesi üzerine; ziyanlarının giderilmesi için Haleb Valisi eski vezîr Hacı Ahmed Paşa’ya ve Haleb Kadısı’na hitaben yazılan evail Rebiyülevvel 1166 (Ocak’ın sonları/Şubat’ın başları 1753) tarihli hüküm

S.44-Ö.3: Hâlâ Kırım Hanı Arslan Giray Han’a tabi’olanlardan Ali adlı kişinin; bunun küçük karındâşı Abdüllatif katledilip, dört bin kuruşluk nakit ve mallarının yağmalandığını iddia etmesi üzerine; malların tahsil edilmesi için Haleb Valisi eski vezîr Hacı Ahmed Paşa’ya, Rakka Valisi’ne, Haleb Monlası’na, Ruha ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılmış evasıt Rebiyülevvel 1166 (Ocak’ın sonları/Şubat’ın başları 1753) tarihli hüküm

S.44-Ö.4: Hamis oğlu Nasri adlı zımminin; eski Trablusşam Valisi müteveffâ İsmail Paşa’nın bundan ve diğer bazı kişilerden aldığı parayı ve malları vermeyip, bir süre sonra Haleb’e dönmüş ancak vefat ettiğinden zimmetinde kalan malların tahsili için Haleb Kadısı’na hitaben yazılan evahir Rebiyülevvel 1166 (Ocak’ın sonları/Şubat’ın başları 1753) tarihli hüküm

S.45-Ö.1: Mustafa Çavuş-zâde Ahmed Ağa, Mehmed, Ayşe ve Hadice, bunların murisleri Hacı Emine hayatta iken malını bölüştürmüş, Emine müteveffîye olduktan sonra mallar intikal edince, Antakya’da sâkin mezbûre Fatma’nın zevci Rekum Mehmed mallara el koymuş, malların geri alınması için Haleb Valisi’ne, Antakya ve

diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Rebiyülahir 1166 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.45-Ö.2: Haleb Kadısı Mehmed Telyine (?) adlı kişinin; Haleb'de akan yeraltı suyunun boşa aktığı, telef olduğu ve masraf çıkardığı için tamire muhtaç olduğunu bildirmiş, menfaati gözetken bazı kişiler tagallüben tamir ediyormuş gibi davranıp işini yarım bıraktıklarından dolayı, civarda bulunan bahçelere ve oradan gelip geçen insanlara zarar verdiğini bildirmesi üzerine; sorunun giderilmesi için Haleb Valisi'ne ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evasıt Rebiyülahir 1166 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.45-Ö.3: Sarrâf Kazer adlı zımminin; Haleb sâkinlerinden Mansur adlı zımmi'den altı bin yedi yüz otuz gurûş alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Monlası'na ve Mütesellimi'ne hitaben yazılan evasıt Rebiyülahir 1166 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.45-Ö.4: Kilis Kadısı mevlânâ Halil; eskiden Kilis ve A'zaz mutasarrıfı Abdurrahman Paşa, Şeker-zâde Hacı Mehmed Efendi'yi hapsedmiş, mal ve eşyalarını haksız yere almış, kendisine miras olarak kalmış ve vergisini verdiği arazisini bile zorla elinden alıp vakf adıyla oğullarına vermiştir. Bu arazileri rızasıyla vermemiş ve elinden alınlı on sene geçmemiş ise kendisine eri verilmesi için Haleb Valisi eski vezîr Seyyid Abdullah Paşa'ya, Haleb ve Kilis Kadısı'na hitaben yazılan evahir Rebiyülahir 1166 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.46-Ö.1: Babüssaade Ağası Ali Ağa adlı kişinin; Taha-zade Mehmed Efendi'nin sorumluluğunda olan vakıfların muhasebesinin senede bir defa yapılmasına rağmen Haleb Kadısı'nın eskiden beri olagelen usûle aykırı davranması dolayısı ile sorunun giderilmesi için Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evahir Rebiyülahir 1166 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.46-Ö.2: Antakya'da sâkin eski Turnacıbaşı olan İbrahim adlı kişinin; Antakya'da sâkin mütegalibe ve cebâbireden Kâtib oğlu Mehmed tarafından on dört kese akçesi alınıp, kötülük yapıldığını iddia etmesi üzerine; aldığı akçesinin geri verilmesi için Haleb Valisi'ne, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yapılan evahir Rebiyülahir 1166 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.46-Ö.3: Antakya'da sâkin eski Turnacıbaşı olan İbrahim adlı kişinin; Antakya'da sâkin mütegalibe ve cebâbireden Kâtib oğlu Mehmed tarafından on dört

kese akçesi alınıp, kötülük yapıldığını iddia etmesi üzerine; aldığı akçesinin geri verilmesi için Haleb Valisi'ne, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yapılan evahir Rebiyülahir 1166 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.46-Ö.4: Mehmed Emin adlı kişinin; Kilis, Üzeyir, Ma'ara Sancaklarında, A'zaz Nâhiyesi'nde ve Haleb adlı köy ve diğer mutasarrıf olduğu köylerden bazı kişiler köylerinden başka yerlere yerleştiklerini iddia etmesi üzerine; bunların eski yerlerine iskan edilmesi için Kilis, Üzeyir ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Rebiyülahir 1166 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.46-Ö.5: Ayşe ve Hatice adlı kadınların; babaları Hacı Ahmed fevt olduktan sonra kendilerine miras olarak kalan malları, bunlar küçük olduğu için Antakya'da sâkin mütegalibeden Hacı Durmuş oğlu Halil kullanmıştır. Bunlar mallarını talep ettiğinde, alamadıklarını iddia etmeleri üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne, Haleb Mollası'na ve Antakya Kadısına hitaben yazılan evahir Cemaziyelahir 1166 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.47-Ö.1: Haleb sâkinlerinden Abram ve Mihail ve Hanna ve Vehur adlı zımmiler; borçlu oldukları Cevvi Seyyid Hasan ve Hacı Ömer ile Zeyyad ve (boş) tarafından zulme uğramışlardır. Kudretleri mertebesinde taksit ile ödemeleri ve zulmün kaldırılması için Haleb Monlası'na ve Mütesellimi'ne hitaben yazılan evail Cemaziyelevvel 1166 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.47-Ö.2: Antakya sâkinlerinden Mehmed ve İbrahim adlı kişilerin; Antakya'da Mahzen Mahallesi'nde mutasarrıf oldukları yeri Antakya sâkinlerinden Hacı Hamza'nın zorla sahiplendiğini iddia etmeleri üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Mütesellimi'ne, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Cemaziyelevvel 1166 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.47-Ö.3: Seyyid Hacı Ömer Efendinin; Payas sâkinlerinden Hüseyin'den iki yüz yetmiş gurûş alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Payas Kadısı'na ve Payas Voyvodası'na hitaben yazılan evail Cemaziyelevvel 1166 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.47-Ö.4: Antakya sâkinlerinden Muhammed ve İbrâhim adlı kişiler; Hacı Durmuş'a bağlı mu'âmeleci tâ'ifesinden Hacı Süleyman'dan borç aldıkları iki yüz kuruş, bunun zorbalığı dolayısıyla her sene kırkar kuruş alıp, malı birkaç katına

getirmiştir. Asıl malın faizi hesaplanıp, fazlasının geri verilmesi için Haleb Mütesellimi'ne, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Cemaziyelevvel 1166 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.47-Ö.5: Haleb sâkinlerinden Yemişi (?) -zâde Hasan adlı kişinin; vâlidesi Tâcü's-şeref müteveffıye oldukda bundan kalan mallar, aleb'de Bâb-ı Kunesrin (?) Mahallesi'nde Kayserlik denilen yerde iki bab mülk, aynı yerin bitişiğinde bir bab dükkan ve Haleb sâkinlerinden birisi, buraların kendisinin olduğunu söylediğini iddia etmesi üzerine; bahsedilen yerlerin sahibine verilmesi için Haleb Monlası'na ve Haleb Mütesellimi'ne hitaben yazılan evail Cemaziyelevvel 1166 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.48-Ö.1: Hacı Celil nâm köy sâkinlerinden Derenur adlı zımminin; Antakya sakinlerinden Hacı Halil'den üç yüz seksân gurûş borç almış ve otuz beş seneden beri bunun faizini ödemiş, birçok kez rencide olmuş ve baskı gördüğünü iddia etmesi üzerine; gücüne göre taksit olarak ödemesi için Haleb Valisi eski vezîre ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evail Cemaziyelevvel 1166 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.48-Ö.2: Sultan Süleyman Han vakfının köy halkından olan İsmail ve Maksud ve (boş) ve (boş) adlı kişilerin; Antakya'da sâkin Abdurrahman'a borçları olmamasına rağmen mütegalibeden oldukları için, bunlardan zorla akçe gasp ettiklerini iddia etmeleri üzerine; akçelerinin geri alınması için Haleb Valisi eski Vezîr Abdullah Paşa'ya, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben evahir Cemaziyelevvel 1166 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.48-Ö.3: Antakya Kazâsı'nda Sultan Süleyman Han vakfının köy halkından İsmail ve Maksud ve (boş) ve (boş) adlı kişilerin; üzerlerine düşen vergileri eksiksiz ödemelerine rağmen, Antakya Mütesellimi Hüseyin'in bunların bir miktar akçe ve mallarını zorla aldığını iddia etmeleri üzerine; haklarının geri verilmesi için Haleb Valisi'ne, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1166 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.48-Ö.4: Eriha Kadısı mevlana Hüseyin adlı kişinin; Eriha'da bir vakfın mütevellisi olan Seyyid Şeyh Mehmed İvaz, vakfın tamire muhtac yerlerini düzeltmek isteyince, kötü niyetli bazı kişilerin vakfın gelirinden kâr elde etmeye çalıştığını ve vakfa çeşitli zararlar verdiğini bildirmesi üzerine, durumun düzeltilmesi için Haleb

Valisi'ne ve Eriha Kadısı'na hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1166 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.49-Ö.1: Antakya Kazâsı'nda Sultan Süleyman Han vakfının köy halkının; İdlîb sâkinlerinden Kazancı oğlu'nun borcu olmamasına rağmen mütegalibe tarafından akçelerinin alındığını iddia etmeleri üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi eski Vezîre, İdlîb ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1166 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.49-Ö.2: Mehmed Telyine (?) adlı kişi; Haleb'de Adliye Câmi yakınında Mel'ib denilen yerde Kastal-ı Şeybanî diye bilinen çeşmenin vakfı olmadığından, zamanla tahrip olmuş ve suyun boşa akmasına sebep olmuş, oradan geçenlere ve ihtiyacı olanlara fayda sağlayamamıştır. Mehmed bin Mustafa adında hayır sahibi birisi, burayı tamir ettirmiş, kimsenin muhalefet etmemesi için Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1166 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.49-Ö.3: Antakya Kazâsı'na bağlı Süveyde Nâhiyesi sâkinlerinden bazı kişilerin; Minare adlı yerde Mustafa ve Abdurrahman ve Hacı Bayezid ve Abdurrezzak ve Şerafeddin ve Abdullah'ın mutasarrıf oldukları bahçelerinde bahçıvan olup, Antakya Kazâsı'nda alâkası olmamasına rağmen mültezim tarafından çeşitli vergiler sunarak baskı yapıldığını iddia etmeleri üzerine; bu haksızlığın ortadan kaldırılması için Haleb Valisi eski Vezîre, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1166 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.49-Ö.4: Ali ile validesinin; ve Ali'nin babası Hüdavirdi-zâde Alinin Antakya sâkinlerinden neccâr oğlu Seyyid Fethullah'tan alacak hakkını alamadığını iddia etmeleri üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi'ne, Monlası'na ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evail Cemaziyelahir 1166 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.49-Ö.5: Ali ile validesinin; ve Ali'nin babası Hüdavirdi-zâde Alinin; Antakya sâkinlerinden Degul oğlu Mustafa Beşe ve oğlu Mehmed Beşe'den alacak hakkını alamadığını iddia etmeleri üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi'ne, Monlası'na ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evail Cemaziyelahir 1166 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.49-Ö.6: Hacı İskenderadlı kişinin; Hacı Mehmed ve Safiyye Sultan'ın kethüdası Hacı Süleyman, Haleb sâkinlerinden Kansu-zâde Ebu Bekir Efendi'den alacak haklarını alamadıklarını iddia etmeleri üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Mollası'na ve Haleb Mütesellimi'ne hitaben yazılan evasıt Cemaziyelahir 1166 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.50-Ö.1: Hakırca (?) adlı köy halkının; Hacı Mehmed oğlu Hacı Salih'ten borç aldıklarını, daha sonra borçlarının tamamını ödemelerine rağmen, aynı meblağı tekrar ödemelerinin istendiğini iddia etmeleri üzerine; sonuca ulaştırılması üzerine Cebel-i Yaroş (?) Kadısı'na ve Haleb Mütesellimi'ne hitaben yazılan evahir Cemaziyelahir 1166 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.50-Ö.2: Yeniçerileri Ocağı'nda Turnacı başı olan Hacı Osman'ın; yeniçeri ortaları (bölük)ndan altı bin beş yüz gurûş borç alıp, daha sonra İstanbul'da sâkin Sarraf tâ'ifesinden Hacador adlı zimmiye ödemiş ancak bu kişinin firar ettiğini iddia etmesi üzerine; bulunup hakkının teslim edilmesi için Haleb Valisi eski Vezîr Abdullah Paşa'ya, Rakka Valisi Vezîre, Haleb Kadısı'na, Ruha ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Cemaziyelahir 1166 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.50-Ö.3: Turnacı başı olan Hacı Osmanın; İstanbul sâkinlerinden Sarraf tâ'ifesinden Hacador adlı zimmi'den yeniçerileri ortası (bölüğü) mâlinden borç olarak verdiği altı bin beş yüz gurûş alacağını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi eski Vezîr Abdullah Paşa'ya, Rakka Valisi Vezîre, Haleb Kadısı'na, Ruha kadısına ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Cemaziyelahir 1166 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.50-Ö.4: İbrahim Han-zâde Mustafa, mütevellisi olduğu Ceddi Şehid Mehmed Paşa'nın vakfının Haleb Sancâğı'nda ve Nâhiyesi'nde Han-ı der-bîrûn-ı Bâb-ı Antakya'da olan kayıtlı dükkanları olup ve Sabun Hanı denilen yerde, buranın geliri, civardan gelen sabun yüklerinden gelmektedir. Resm-i Kapan (tartı) da alınmaktadır. Gelirleriyle vergilerin hneredeys e eşdeğer olduğu, çeşitli karışıklık ve sıkıntıların yaşandığı Haleb'de kurulan birkaç sabun haneler zarar etmiş ,buraları korumak için vakf-ı şerif hanına nakledilip, vergilerini almak için eski Haleb Valisi Mehmed Emin, sabun hane sahipeinden olan Seyyid Hasan'ın, evine yakın yerde kurduğu sabun hanede sabun üretip, vakfa vergisini ödemediğini, Seyyid Hasan ve böyle yapan diğerlerinin, vakfa ödemelerini yapmaları için Haleb Valisi eski Vezîrim Abdullah Paşa'ya ve Haleb

Kadısı'na hitaben yazılan evail Receb 1166 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.51-Ö.1: Ebu'l-Mevâhib adlı kişinin; Haremeyn-i şerifeyn vakfı mukâta'âtından Beriyyetü'l-Fırat ve buraya bağlı köy ve mezraların mutasarrıfı olduğu, üzerine düşeni ödediği, Hasan adlı kişinin vakfı ahalisine zulm ettiği, ığraz sahibi insanlar Mustafa ve İsmail adlı kişiler sözbirliği ederek mahsullerin kendilerinin olduğunu söylediklerini iddia etmesi üzerine; mahsulün geri alınması için Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr Abdullah Paşa'ya, Rakka Valisi vezîr Ragıb Mehmed Paşa'ya, Haleb Mollası'na, Beriyyetü'l-Fırat, Ruha ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Receb 1166 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.51-Ö.2: Seyyid Ahmed Ebu'l-Mevâhib adlı kişinin; Hüseyin ile A'zaz mutasarrıfı Abdurrahman Paşa sözbirliği ederek, bunun mıtasarrıf olduğu iki adet köyden alınan mahsulüne zorla el koymuşlardır. Daha sonra Hüseyin ölmüş, terekesini alan oğlu Said'den talep ettiğinde alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne, mevlânâ Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Receb 1166 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.51-Ö.3: Şeyh Mehmed el-Hüseyinî'nin; Antakya Kazâsı'na bağlı olan Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbî Mağdele adlı köy halkı, bunlar kendi hallerinde iken Reyhanlu Türkmanı Cemâ'atı'ndan Kara Durmuşlu ve Kurınlı aşiretleri haklı bunlara iftira atarak bir adamlarını öldürdüklerini iddia etmeleri üzerine; bu haksızlığın ortadan kaldırılması için Haleb Valisi sadr-ı sâbık Vezîr Abdullah Paşa'ya Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Receb 1166 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.52-Ö.1: Haleb'de vâkî Sultaniye Medresesi vakfının zeamet ve tımar mutasarrıfları, kendi haklarına kanaat etmeyip, vakfın allarına el koydukları bildirilmiş, sorunun giderilmesi ve sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi eski Vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evasıt Receb 1166 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.52-Ö.2: Şerife Ayşe adlı kadının; Şeyh Burhaneddin vakfının mütevelliyesi olup Haleb'de olan Baba Sufra adlı yerde bir kıt'a bahçe ve yine Haleb'de Beyaz Mahallesi'nde dört bâb menzil ve Sabun Bâzârı'nda bir bâb dükkân kiralrı ve Kilis ve Azez Kazâlarında olan nîm değirmen ve diğer vakfın gelirleri olup, ığraz sahibi

insanların vakıf gelirlerini haksız yere aldıklarını iddia etmesi üzerine; aldıkları vakıf kiralalarının geri alınması için Haleb Valisi eski vezîre, Haleb Kadısı, A'zaz ve Kilis Kadıları ve Kilis Voyvodası'na hitaben yazılan evasıt evasıt Receb 1166 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.52-Ö.3: Şuğur Kazâsı Nâ'ibi mevlânâ Abdullah adlı kişinin; Rakka Sancağı'nda olan Al-ı `Azîz ze`âmeti köy halkından olan Halef Ebu Bekir, İbrahim, Hermuş, Ömer, Şeyh Ramazan, Ahmed, Mustafa, Meri, Hasan, Mehmed, diğer İbrahim, Ali, Süleyman Hacı Ali, Şeyh Yasin ve diğer köy halkı Şuğur Mahkemesi'nde üzerlerine düşen vergiyi ödediklerini, Medik Kalesi Hanı zâbiti Kasım Ağa'nın bunlardan zorla altı bin kuruş ve ayrıca dört bin kuruş aldığını, Eski Haleb Valisi müteveffâ Hacı Ahmed Paşa'nın hayatta iken bu haksızlık tescillenmiş, ödemenin yapılacağı esnada Ahmed Paşa vefat etmiş ve ödeme gerçekleşmemiştir. Bundan sonra ödeme bunun oğlu Mehmed'e kalmış, bunun ise birkaç süvari ve piyade toplamış, icrayı isteyenlerin evlerini basıp üç yüz kuruştan fazla eden mal ve eşya, üç yüz baş camuslarını alıp üç kişiyi de katlettiğini iddia etmesi üzerine; zararlarının karşılanması için Haleb Valisi eski vezîre, Haleb Eyaleti'nde olan gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Şaban 1166 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.53-Ö.1: Sultaniye Câmî-i Şerîfi'nin mütevellîleri olan Seyyid Ebu'l-Mevâhib ve es-Seyyid Mehmed Sadık'ın; caminin hatibi olan Seyyid Hâfız Abdüllatif Halife yevmî iki akçe ile vazifeli ve kendisine ödeme yapıldığında buna kanaat etmemiş, fazlasını istemiş ve rencide edici şekilde davrandığını iddiaetmeleri üzerine; kki akçe verilmeye devam edilmesi ve muhalefet edilmemesi için Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Valisi'ne hitaben yazılan evasıt Receb 1166 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.53-Ö.2: Abdulvahhab adlı kişinin; Haleb Sancağı'nda Sermin Nâhiyesi'nde Nar adlı köy sınırları içerisindeki vergilerin bunun tarafından toplandığı, civardaki Karad'in (?) adlı köyün mutasarrıfları çıkıp buranın vergisini kendilerinin almaları gerektiğini söylediklerini iddia etmesi üzerine; buranın vergisinin Nar mukataası tarafından alınması için Haleb Valisi eski vezîre ve Sermin Kadısı'na hitaben yazılan evahir Receb 1166 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.53-Ö.3: Abdullah adlı kişinin; Antakya sâkinlerinden Mustafa Ağa'dan alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca

ulaştırılması hususunda Haleb Valisi eski vezîre, Haleb ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Receb 1166 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.53-Ö.4: Hacı Beşir oğlu Hacı Abdülkadir'in; Haleb'de sâkin değirmâncı tâ'ifesinden kendi halinde birisi olup, başka bir değirmâncı tâ'ifesinden Seyyid Hüseyin bin Hicazi ve Seyyid Mehmed bin Ömer adlı kişiler, kendi satışına kanaat etmeyip bunun satışına engel olduklarını iddia etmesi üzerine; engelin defedilmesi için Haleb Mollası'na hitaben yazılan evahir Receb 1166 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.53-Ö.5: Seyyid Hacı İhlas'ın; Haleb dışında mutasarrıf olduğu bostanın yakınındaki akan nehirden eskiden beri Garak denen dolap ile su çekilip bostan sulanırılmış. Zamanla bu dolap bozulmuş, burayı tamir etmek istediğinde ise bazı kişilerin engel olduklarını iddia etmesi üzerine; tamirinin yapılması için Haleb Monlası'na hitaben yazılan evahir Receb 1166 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.54-Ö.1: Seyyid Mehmed adlı kişi; Kilis Sancâğı'nda A'zaz Nâhiyesi'nde karye-i `Ayn-ı Dakte (?) vakf-ı Câmî` ve Medrese-i Sultaniye Câmî`-i Şerîfi vakfının mütevellisi ve medresenin müderrisi olup, Azez Voyvodası, bunun sorumluluğunda olan vakfa ait olan gelirlere müdahale etmiş, bu müdahalenin kaldırılması için Azez ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Receb 1166 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.54-Ö.2: Haleb Mahallelerinden olan Mahalle-i Cedide halkının; bunlar vergi vermede kusurları olmamasına rağmen ehl-i `örf tâ'ifesi tarafından rencide edildiklerini iddia etmeleri üzerine; sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Safer 1166 (Aralık'ın sonları/Ocak'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.54-Ö.3: Haleb'e bağlı bazı malikane karyelerinin halkının; murabahacı taifesinden borç almış, bunu her sene belli bir miktar öderlerken, bunun üstünde bir fiyat istediklerini ve baskı yaptıklarını iddia etmeleri üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Haleb Monlası'na hitaben yazılan evail Şevval 1166 (Ağustos 1753) tarihli hüküm

S.55-Ö.1: Eski Haleb Beglerbegisi müteveffâ Abdurrahman Paşa'ya Cerde Başbuğluğu'nda iken ve Antakya kazası ahalilerinden seferiyye ve hazeriyye hususunda gereği gibi tatik edilmesi için Haleb Mollası'na, Haleb Mütesellimi ve Mihassılı'na

hitaben yazılan evail Şaban 1166 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.56-Ö.1: Haleb serdârı müteveffâ Mustafa Ağa-zâde İbrahim ve karındaşı Halil adlı kişiler; Hacı Mehmed Kuddisi'nin iltizam aldığı, adet olduğu üzere Haleb muhassıllarına verilegelen malların yerlerine vaktiyle teslim edilmesi için Haleb Valisi vezîr Abdullah Paşa'ya, Ma'aretü'l-Mısırîn ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Şaban 1166 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.56-Ö.2: Divan-ı Hümayun beglikçi kisedarı Mehmed Kuddîsî'nin; mutasarrıfı olduğu Ma'aretü'l-Mısırîn Kazâsı'na tâbi` Mağaretü'l-İhvân ve Kefer Yehmul ve Keferya adlı köy halkı, murâbahacı tâ'ifesinden borç almış, her sene normal ödemeleri gerekenin üstünde mallarının alındığını iddia etmeleri üzerine; murabaha adıyla alınan faiz ve fazla malı geri alınması için Haleb Valisi eski vezîre, Haleb Kadısı'na, İdlib, Ma'aretü'l-Mısırîn ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Şaban 1166 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.56-Ö.3: Divan-ı Hümayun beglikçi kisedarı Hacı Muhammed adlı kişi'nin; mutasarrıfı olduğu köylerden Mağaretü'l-İhvân ve Kefer Yehmul ve Keferya ve diğer bazı köy halkı vergilerini kusursuz ödemelerine rağmen, köyün birkaç zabiti zamansız bir şekilde vergi çıkartıp halkın perişan olmasına sebep olduklarını iddia etmesi üzerine; mağduriyetin giderilmesi için Haleb Valisi eski vezîre, Haleb, Ma'aretü'l-Mısırîn ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Şaban 1166 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.56-Ö.4: Divan-ı Hümayun beglikçi kisedarı Mehmed Kuddîsî'nin; Eyâlet-i Haleb'de Ma'aretü'l-Mısırîn Kazâsı'na tâbi Ma'aretü'l-İhvân ve Kefer Yehmul ve Keferya adlı köy halkı murâbahacı tâ'ifesinden borç almış, geri ödeme için baskı kurulup öküz tarlalarını sattırıldığını iddia etmesi üzerine; mağduriyetin giderilmesi için Hâlâ Haleb Valisi eski vezîre, Haleb ve Ma'aretü'l-Mısırîn Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Şaban Şaban 1166 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.57-Ö.1: Hacı Yusuf ve Hacı Salih'in; Haleb Kazâsı'na tâbi` Hakserec adlı köy halkından olan acı Hüseyin, Abdurrahman, Mehmed Hatîb, Abdülvahhab oğlu Abdurrahman ve Şeyh Ali'den alacak hakkını alamadığını iddia etmeleri üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb (Valisi) Vezîrim eski (boş) Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evahir Şaban 1166 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.57-Ö.2: Ömer ve Abdurrahman adlı yetimlerin; Haleb Kazâsı'na bağlı Ma'aretü'l-Mısırîn Nâhiyes'ne tâbi' Kuğе adlı köy halkından alacak haklarını alamadıklarını iddia etmeleri üzerine; Haleb Valisi vezîre ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evahir Şaban 1166 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.57-Ö.3: Haleb Kazâsı'na tâbi' Babullah adlı köyde olan Bostan ibn-i Dîvân der-karye-i Babullah der-kurb-i Haleb denilen yerde, sahipleri üzerlerine düşen vergiyi ödemeye razı iken, mutasarrıfların buna kanaat etmeyip hakkından fazlasını talep ettiklerini iddia etmeleri üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Şaban 1166 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.57-Ö.4: Antakya sâkinelerinden Ayşe adlı kadının; bunun kardeşi fevt olduktan sonra oğlu vasiye ihtiyaç duyduğu, emmi-zâdesi Şatır'ın, kötü niyetle kendisinin vasi olunmasını söylediğini iddia etmesi üzerine; çocuğa müdahalede bulunmaması için Haleb Valisi, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Şaban 1166 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.58-Ö.1: Mustafa adlı kişinin; Ma'aretü'l-Mısırîn Kazâsı'na tâbi' Kuğе adlı köy halkından alacağını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya, Haleb Mollası'na ve Ma'aretü'l-Mısırîn Kadısı'na hitaben yazılan evahir Şaban 1166 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.58-Ö.2: Haleb sâkinlerinden Seyyid Abdûlvahhab'ın; Haleb'de bulunan Mübeyyes (?) denilen yerde olan `Abe Beyr (?) denilen bahçesi, eskiden beri civarda akan Kuveyk adlı nehrin suyundan faydalanılıp, ancak bahçenin bir bölümü yüksek olduğundan suyun yetiştirilmesi için ihtiyaç duyulan dolabın inşa edilmesinin kimseye bir zararı olmamasına rağmen, ığraz sahibi insanların buna müdahale ettiğini iddia etmesi üzerine; sonuca götürülmesi hususunda Haleb Valisi'ne ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evahir Şaban 1166 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.58-Ö.3: Seyyid Mehmed Salih el-Hicâzî'nin; müteveffâ Sinan Paşa vakfında mutasarrıf olup, hakkını alması için Antakya'da sakin olan mütevelliden talep edince, bunu alamadığını iddia etmesi üzerine; Haleb Valisi eski vezîre ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evahir Şaban 1166 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.58-Ö.4: Kul Kethüdası tarafından Dergâh-ı Mu'allam Yeniçerilerine üç ayda bir verilegelen caizelere müdahale edildiği bildirilerek, bu müdahalenin kaldırılması için Haleb Valisi Vezîr Abdullah Paşa'ya, Belan Kadısı'na ve Belan Serdârı'na hitaben yazılan evahir Şaban 1166 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.59-Ö.1: Antakya sâkinlerinden İbrahim'in; ığraz sahibi bazı kimselerin durduk yere buna tasallut ettiğini iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi vezîre ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evahir Şaban 1166 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.59-Ö.2: Şeyh Seyyid İbrahim Sağrî Sağlîbi (?)'in; Haleb'de (boş) Câmi'-i Şerîfinin mutasarrıfı olup, bazı kişilerin müttelik olup, vakf şartlarına mugayir hareket ettiklerini iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Ramazan 1166 (Temmuz 1753) tarihli hüküm

S.59-Ö.3: Seyyid Abdulvahhab adlı kişinin; Halebü'sh-Şehbâ sâkinlerinden Ahmed Beg'den alacağını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi eski vezîre ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Şevval 1166 (Ağustos 1753) tarihli hüküm

S.59-Ö.4: Seyyid Abdulvahhab adlı kişinin; Halebü'sh-Şehbâ sâkinlerinden Hüseyin Beg'den alacağını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi eski vezîre ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Şevval 1166 (Ağustos 1753) tarihli hüküm

S.59-Ö.5: Halil ve İbrahim adlı kardeşlerin; bunların babaları Haleb Serdârı Hasekî Hacı Mustafa'nın kendi halinde birisi iken, Haleb Kazâsı sâkinlerinden Mandollu ve Bektaşlı eşkıyâsından bazı kimseler tarafından katledilip üzerinde bulunan mal ve eşyalarının gasp edildiğini iddia etmeleri üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evasıt Şevval 1166 (Ağustos 1753) tarihli hüküm

S.60-Ö.1: Derviş Mustafa'nın; Ayıntab ve Haleb Kazâlarında vâki' Kırvane Karyesi'nden Kuran ve Çağırğın köyü yakınlarında olan Akpınar suyu ve Sazgun adlı köyü yakınlarında olan Kırkgöz ve Mezmez ve Elmalu Nehri ve Kara Yusuf değirmânına yarım saatlik yakınlıkta olan Balık Suyu adı verilen sularla birleşen ve Haleb'e akan Kuveyk Nehri adlı çay ile karışıp, adı geçen Kırvane ve Çağırğın ve Sazgun ve Hacer ve Seylan ve Birge ve Kilisacık adlı köy halkının bağ, bahçe ve arazilerini suladıklarını, başka yerler için bu suların yeterli olmadığını bildirmesi

üzerine; buraya dışarıdan olan müdahaleleri kaldırmak için Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya, mevlânâ Haleb Kadısı'na, 'Ayıntab Nâ'ibine ve 'Ayıntab Voyvodası'na hitaben yazılan evail Şevval 1166 (Ağustos 1753) tarihli hüküm

S.60-Ö.2: Haleb sâkinlerinden Hacı Memiş'in; kendi halinde olup, Haleb sâkinlerinden Mehmed Şükrü ve oğlu (boş) ve Berber Seyyid Taha ve Oturakçı İbrahim ile Saliha ve Ayşe adlı kişilerin kötü niyetle müttefik olup, bunun menziline girmiş; altmış miskâl iki çift altun burma, kırk miskâl incü calme (?), bir yeşim kuşak, iki incili kuşak, kırk miskâl altun gerdanlık, on 'aded altun yüzük, yüz miskal sîm halhal, kırk yaldız altunu ve yüz gurûşluk beyâz akçesini çaldıklarını iddia etmesi üzerine; çalınan tüm malların geri alınması için Haleb Valisi Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evail Şevval 1166 (Ağustos 1753) tarihli hüküm

S.60-Ö.3: Haleb sâkinlerinden Ahmed'in; Ma'aretü'l-Mısırın Nâhiyesi'ne tâbi` Kuşe denilen köy halkından bin dokuz yüz otuz gurûş alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Şevval 1166 (Ağustos 1753) tarihli hüküm

S.61-Ö.1: Hacı Ali bin Mehmed'in; Haleb'e bağlı olan Kunesrin Mahallesi'nin halkından olup, mahalle sakinleriyle birlikte üzerlerine düşen vergiyi ödemekte hataları olmayıp, Haleb ve Rakka hassı köylerinin topraklarında kışlamazlar iken, Haleb ve Rakka Vâlîleri taraflarından resm-i kışlak ve başka vergiler için baskı yapıldığını iddia etmesi üzerine; geeğinin yapılması için Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Şevval 1166 (Ağustos 1753) tarihli hüküm

S.61-Ö.2: Seyyid Abdülvahhab'ın; mutasarrıfı olduğu Sermin Kazâsı'na tâbi` Nar adlı köyün sınırları içerisinde olan yerlerin vergileri eskiden beri buranın mutasarrıfı tarafından alınmış, ancak başka yerin mutasarrıfı Hacı Nasreddin ve İsmail birbirleriyle sözbirliği etmiş ve sahte hüccetle Nar'ın kendi topraklarına bağlı olduğunu ve vergisini kendilerinin alacağını iddia etmeleri üzerine; meselenin sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi eski vezîr Seyyid Abdullah Paşa'ya, Sermin ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Şevval 1166 (Ağustos 1753) tarihli hüküm

S.61-Ö.3: Haleb sâkinlerinden müteveffâ Seyyid Çımazı'nın yetiminin; Haleb sâkinlerinden Çabul Ağası Bekir Ağa ve Abdullah Ağa ve zü `emâdan Ali ve oğlu Süleyman'dan alacak hakkını alamadığını iddia etmeleri üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi eski vezîre ve Haleb Monlası'na hitaben yazılan evasıt Şevval 1166 (Ağustos 1753) tarihli hüküm

S.62-Ö.1: Ömer, Ayşe ve Fatma adlı kişilerin; bunların Haleb Kazâsı hâricinde Hâssa Bağçe civârında mutasarrıf oldukları Bekir Paşa Bağçesi denilen bahçelerine eskiden beri akan, mahsullerini suladıkları Nehr-i `Avan (?) ve Nehr-i Kuveyk'den akan sularına eskiden beri herhangi bir müdahale olmamasına rağmen, bazı mütegalibeden olanlar suyun akar yolunu değiştirip sudan faydalanmalarına engel olduklarını iddia etmeleri üzerine; bu engelin ortadan kaldırılması için Haleb Valisi'ne ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evahir Şevval 1166 (Ağustos 1753) tarihli hüküm

S.62-Ö.2: Haleb sakinlerinden Seyyid Ömer ile kardeşi Mehmed Emin adlı kişilerin; bunlar dellallar olup hizmetlerini kusursuz yapmalarına rağmen, ığraz sahibi bazı kimseler işlerine engel olduklarını iddia etmeleri; üzerine sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evahir Şevval 1166 (Ağustos 1753) tarihli hüküm

S.62-Ö.3: Hacı Kasım adlı kişinin; Haleb'de olan Hayrabegde (?) Hanı denilen hanın hancısı olup, Adana'lı Sarraf Artin adlı zımmının ortağı olan Bağdasar adlı zımmi, handa kaldığında Şahbender oğlu Ovadik ve Serkis adlı zımmiler ile sözbirliği edip, handa kaldığı odasının açılıp eşyalarının çalındığını iddia etmiş, daha sonra yalanları ortaya çıkmış, ancak tekrardan zarar verip elli kuruştan fazla akçesini gasp ettiklerini iddia etmesi üzerine; akçesinin tamamını geri alınması için Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evahir Şevval 1166 (Ağustos 1753) tarihli hüküm

S.62-Ö.4: Haleb sakinlerinden Lıgı (?) -zâde Seyyid Ömerin; Derguş Kazâsı'nda vâki` Mağdele adlı köy ahalilerinden olan Köse Yusuf, Sarı oğlu Ahmed, Bektaş oğlu Mehmed ve diğer bazı kişilerden alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya, Haleb Mollası'na, Derguş ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Şevval 1166 (Ağustos 1753) tarihli hüküm

S.63-Ö.1: Mustafa adlı kişinin; Ma`aretü'l-Mısrîn Nâhiye'sinde Babelba (?) ve Keferhas ve Tuleylü'd-da`na ve Ken`an ma`-mezra`a-i Zühma (?) ve Haleb Kazâsı müzâfâtından Cebel-i Sem`an Nâhiyesi'nde Devir İrmuğ ve Kefercem (?) köy ve mezra yerlerin muhassılı ve buradaki halkın bazı kimselere çok miktarda borçlarının olduğu, bunlardan çok kez talep edilmiş ancak halkın buna gücü olmadığından ödeyemediklerini iddia etmesi üzerine; kendilerine baskı yapılmaması, gücüne göre ve taksitle ödemeleri için Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya, Haleb Monlası'na ve

Ma'aretü'l-Mısırîn Kadısı'na hitaben yazılan evail Zilkade 1166 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1753) tarihli hüküm

S.63-Ö.2: Haleb sâkinlerinden Seyyid Hicazî'nin; erdâr Ali Ağa'dan alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Monlası'na hitaben yazılan evasıt Şevval 1166 (Ağustos 1753) tarihli hüküm

S.63.Ö.3: İstanbul sâkinelerinden Bağsadihe (?) nâm Nasrâniyenin; babası Halebli Şahin adlı zımmi mürd olduktan sonra mirası buna ve kardeşi İstiryö adlı zımmi ile eşi Sebile ve kız kardeşi Aleyna adlı Nasrâniyelere kalmış, kardeşi İstiryö, babasının İstanbul'da Cebe Ali Kapusu'nda mutasarrıf olduğu yerlerin kira geliri beş bin kuruşluk malını kardeşi haksız yere almış, yine babasının Haleb ve Ruha'da sâkin Corci ve Hacador adlı zımmilerde olan eşyaların da aynı kardeşe geçtiği, vekîli İbrahim Efendi vasıtasıyla talep edildiğinde alınmadığını iddia etmesi üzerine; alınamayan malların alınması için Haleb, Ruha ve Fûlan (?) Kadılarına hitaben yazılan evail Zilkade 1166 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1753) tarihli hüküm

S.64-Ö.1: Haleb'de Bâbü'n-nasr'da olan eski Cidde Valisi müteveffâ Hacı Osman Paşa'nın yaptırdığı câmi'-i şerîf ve 'imâret ve medresesi ve tekyesi vakfının mütevellîysi olan Hâciye Ayşenin; her sene alınan vakfın gelirinden Haleb dışında Tayka ve Merce adlı iki bâb değirmanlarına eskiden beri akan Nehr-i Kuveyk suyu denilen su ile vakfın değirmeni dönmekte iken, yakın yerde bahçe sahiplerinden Çıblakoğlu Ramazan, Hacı Mehmed, Zirioglu Mustafa ve Kerimeoğlu Mustafa'nın mütegalibeden olmaları dolayısıyla değirmenlere akan suyun bendini bozmuş, suyu eski yatağından saptırmıştır. Bu sebepten değirmenler harap olmuş ve durduğunu iddia etmesi üzerine suyun eski yatağına döndürülmesi için Haleb Valisi'ne ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evail Zilkade 1166 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1753) tarihli hüküm

S.64-Ö.2: Hâciye Ayşe hanımın; Haleb'de dâhil-i Bâbü'n-nasr'da olan eski Cidde Valisi müteveffâ Hacı Osman Paşa, hayatta iken yaptırdığı Câmi'-i Şerîfi ve tekyesi vakfının mütevellîyesi olup, bunun medîne-i Haleb'de tasarrufunda olan yerlerin üzerine düşen vergisini vermiş, ancak ehl-i 'örf tâ'ifesi'nden bazı kimseler tarafından haksız vergiler ile rencide edildiğini iddia etmesi üzerine; bu haksızlığın ortadan kaldırılması için Haleb Monlası'na hitaben yazılan evail Zilkade 1166 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1753) tarihli hüküm

S.64-Ö.3: Seyyid Abdülvahhab adlı kişinin; Haleb’de sakin olan Hüseyin Beg ve Ahmed Beg’den alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa’ya ve Haleb Kadısı’na hitaben yazılan evail Zilkade 1166 (Ağustos’un sonları/Eylül’ün başları 1753) tarihli hüküm

S.64-Ö.4: Seyyid Mustafa’nın; müteveffâ Köprülü Muhammed Paşa vakfindan İdlîb’de olan imaretine erzak taşımak için eskiden beri Hacı Hasan adındaki katırcı, bu hayvanlarıyla vakf için sorumluluğunda olan malları taşımış ve malların listeleriyle Asitane’ye götürüp hizmetini yapmıştır. Hacı Hasan’ın hizmetçisi olarak Haleb ve Trablusşam ve Asitâne’ye götürürken, bazı ehl-i `örf tâ’ifesi yolculuk esnasında yüklerini indirip katırları başka işlerde kullanmış, yüklerin telef olmasına sebep olduklarını iddia etmesi üzerine; Mağduriyetin giderilmesi için İdlîb ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Şevval 1166 (Ağustos 1753) tarihli hüküm

S.64-Ö.5: Antakya’da Seyyid Mehmed’in; Antakya Kazâsı’na bağlı olan Kuseyr Nâhiyesi’ne tâbî` Batire (?) mezrada mutasarrıf olup, çiftliğinin ziraatçilerinden bazı kişiler, bunlar kendi halinde olmalarına rağmen, Haleb sâkinlerinden eski Haleb müteselliminin hizmetinde bulunmuş levendâd tâ’ifesinden Yezid, kötü niyetle çiftlikte kılıç ile üzerine saldırmış, kılıcı yere değince kırılmış ve kılıcının kırılmasına sebep oldunuz diye ayrı ayrı beş, on ve altı kuruş almış, daha sonra mübaşir götürüp iki yüz kuruş aldığını iddia etmesi üzerine; akçelerin geri alınması için Haleb Valisi’ne ve Haleb Monlası’na hitaben yazılan evail Zilkade 1166 (Ağustos’un sonları/Temmuz’un başları 1753) tarihli hüküm

S.65-Ö.1: Şeyh Abdülkadir Gülşenî’nin oğlu Şeyh Abdülgani Nakşibendî’nin; Haleb Kalesi içerisinde olan hazret-i Halilü’r-Rahman mescid-i şerîfinde imam, mu`allim ve vakfın nazırı olup gereken hizmeti ödemiş, ığraz sahibi insanlar tarafından kötü niyetle vazifesine müdahale edildiğini iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Kadısı’na hitaben yazılan evasıt Zilkade 1166 (Ağustos’un sonları/Temmuz’un başları 1753) tarihli hüküm

S.65-Ö.2: Haleb sakinlerinden İbrahim adlı kişinin; bunun babası eski serdar müteveffa Hacı Mustafa Ağa’nın borcu olup az mal varlığı kalmış, babasının borcunu ödemeye kudreti olmayıp, baskı ve rencideye uğradığını iddia etmesi üzerine; borcunu taksitle ödemesi için Haleb Valisi eski vezîrim Abdllah Paşa’ya ve Haleb Mollası’na hitaben yazılan evasıt Zilkade 1166 (Ağustos’un sonları/Temmuz’un başları 1753) tarihli hüküm

S.65-Ö.3: Yeniçerileri Ocağı kul kethüdâsı olan Hacı Mehmed'in; eskiden Haleb Serdârı olan Hasekî Hacı Mustafa Ağa'nın zimmetinde ocak mâlî olmak üzere üç bin yedi yüz elli kurûş kulluk akçesi olup, ödemedi önce fevt olduğunu bildirmesi üzerine; bu meblağın tahsil edilmesi için Haleb Valisi'ne, Haleb Kadısı'na ve Haleb Eyâleti'nde olan diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Zilkade 1166 (Ağustos'un sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.65-Ö.4: Hacı Mehmed Kuddisi adlı kişinin; Kilis Sancâğı'nda A'zaz Nâhiyesi'nde Tel Sim'de mutasarrıf Bektaş veled Satılmış'ın kanuna muhalif cebelü mütalebesiyle haksız vergi aldığını bildirmesi üzerine, sorunun giderilmesi için Haleb Muhassılı'na, Azez ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Zilkade 1166 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1753) tarihli hüküm

S.66-Ö.1: İmamlar ve Hatiplerden bazı kişilerin; Belan Kasabası'nda olan Sultan Süleyman Han Câmî`-i Şerîfi'nde hakkıyla imam olup, buranın zabiti tarafından haksız vergi baskısı olduğunu iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Bakras Kadısı'na hitaben yazılan Zilkade 1166 (Ağustos'un sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.66-Ö.2: Ahmed adlı kişinin; Ma'aretü'l-Mısrîn Kazâsı'na tâbi` Ku'e adlı köy ahalilerinden Seyyid Bekir ve diğer bazı kişilerden alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Zilkade 1166 (Ağustos'un sonları/Temmuz'un başları 1753) tarihli hüküm

S.66-Ö.3: Haleb sakinlerinden Hacı Ubud (?) adlı kişinin; Karik Mahallesi'nde olan birkaç bâb mülk dükkânlar ve bir bâb kahveci dükkânlarında, civardan bazı kimselerin müdahalelerinin olduğunu iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi'ne ve mevlânâ Halebü'sh-Şehbâ Kadısı'na hitaben yazılan evail Zilhicce 1166 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1753) tarihli hüküm

S.66-Ö.4: Cebel-i Barişe Kazâsı Nâ'ibi Mehmet Sükuti'nin; Cebel-i Barişe Kazâsı ve Hafserce adlı köy ahalilerinden daima zarar vermeye alışkın Şeyh Ali ve kardeşleri Hasan ve Hüseyin ve Ömer ve oğlu Çanit ve 'Ases Abdullah ve 'Ases Ahmed, köyün şeyhi olan Şeyh Yusuf'un evini basıp katletmiş, malını ve eşyasını yağmalamış, onun yerine şeyh olarak geçmiş, yağmalar yapmış, tâ'ife-i Şammar 'Urbânı'ndan eşkıya toplamış ve köye iskan ettirmiştir. Ahaliye zulmetmiş, gelip geçen yolcuların yolunu kesip insanları mağdur etmiştir. Köy ahalisi Haleb Valisi'ne şikayette

bulunmuş ve mübaşir tayin olunca eşkıyâlar firar ettiğini iddia etmesi üzerine; zulmün ortadan kaldırılması için Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya, Haleb Mollası'na, (boş) Kadılarına ve Cebel-i Barişe Kazâsı Nâ'ibine hitaben yazılan evasıt Zilhicce 1166 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1753) tarihli hüküm

S.66-Ö.5: Seyyid Abdülvahhab adlı kişinin; Ma'aretü'l-Mısırîn Nâhiyesi'ne tâbi` Ramhedan adlı köy sakinlerinden Seyyid Halil, karındaşı Seyyid Mehmed, Seyyid Receb, diğer Seyyid Mehmed, Mustafa ve diğer bazı kişilerden alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Zilhicce 1166 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1753) tarihli hüküm

S.66-Ö.6: Ali adlı kişinin; Ma'aretü'l-Mısırîn Kazâsı'na tâbi` Kara adlı köy ahalilerinden alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Ma'aretü'l-Mısırîn ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Muharrem 1167 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.67-Ö.1: Ayşe ve Melike adlı kadınların; bunların babaları Abdullah bin Sadık fevt olmuş, Haleb yakınında mutasarrıf olduğu çiftlik, değirmen ve diğer başka mal ve eşya miras kalmıştır. Bunlar erkek kardeşleri olan Halil ,İsmail ve Hüseyin'e kalmış, ancak kendilerine düşen hisseyi alamadıklarını iddia etmeleri üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evahir Zilhicce 1166 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1753) tarihli hüküm

S.67-Ö.2: Antakya Kadısı Mevlânâ Şeyh Muhammed el-Hüseyinî adlı kişinin; bulundukları beldenin yol güzergahı üzerinde bulunduğunu, baş gösteren kıtlığın yanı sıra bölgeye atanan bazı mübaşirlerin zulmü ile zor durumda kaldıklarını bildirmesi üzerine, durumun çözümü için Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evahir Zilhicce 1166 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1753) tarihli hüküm

S.67-Ö.3: Payas Kazası ahalisinin; yerli naiplerin görev yapması yasak olmasına rağmen, bu kazanın sakinlerinden olan Ahmed ve Mehmed adlı kişiler, kendilerine da'va geldiğinde haksız olandan akçesini alıp, onu korumakta, fukaranın da akçelerini almakta veya aldırmakta olduklarını ve bu minvalde zulmün nihayetinin olmadığını iddia etmeleri üzerine; sonuca ulaştırılması için Payas Kadısı'na hitaben yazılan evail Muharrem 1167 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.67-Ö.4: Payas Kazası ahalisinin; yerli naiplerin görev yapması yasak olmasına rağmen, bu kazanın sakinlerinden olan Ahmed ve Mehmed adlı kişiler, kendilerine

da`va geldiğinde haksız olandan akçesini alıp, onu korumakta, fukaranın da akçelerini almakta veya aldırmakta olduklarını ve bu minvalde zulmün nihayetinin olmadığını iddia etmeleri üzerine; sonuca ulaştırılması için Payas Kadısı'na hitaben yazılan evail Muharrem 1167 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.68-Ö.1: Rüstem oğlu Mehmed Ağa'nın; kendi halinde birisi olup, Medik Kalesi mütevellîsi Kasım Ağa tarafından haksızlığa uğradığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Sadr-ı sâbık vezîr-i a`zam olup hâlâ Haleb Valisi vezîr Abdullah Paşa'ya ve Eriha Kadısı'na hitaben yazılan evail Muharrem 1167 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.68-Ö.2: Belan sâkinlerinden Kazer Keşiş adlı zımminin; bunun oğlu Artin kendi halinde birisi iken Payas Kazâsı'na tâbî` Ayahlı Hulinik adlı köyde Şelkan denilen yerde Bardakçı oğlu (boş) ve Hacı Ömer oğlu (boş) adlı kişiler kötü niyetle sözbirliği yapıp, bunun oğlunu sopa ile darp edip öldürmüş, üzerinde bulunan eşyaları gasp ettiklerini bildirmesi üzerine; diyetin ve gasp edilen eşyaların teslim edilmesi için Haleb Valisi'ne ve Payas ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Muharrem 1167 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.68-Ö.3: Haleb sâkinelerinden `Afife adlı kadının; bunun Haleb sâkinlerinden kocası Serdar oğlu Kasım'dan alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya, Haleb Monlası'na, Kilis ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Muharrem 1167 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.68-Ö.4: Antakya Kadısı mevlânâ Şeyh Mehmed Hüseyini adlı kişi, Antakya Kazâsı muzâfâtından Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbî` Serase ve diğer yerlerde alınan oşür ve diğer vergilerin usulüne uygun olarak alınması hususunda sorun olduğunu bildirmesi üzerine, eski usule uygun alınması için Haleb Valisi Seyyid Abdullah Paşa'ya, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Muharrem 1167 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.69-Ö.1: Eski Trablusşam Valisi müteveffâ İsmail Paşa'nın hazînedârı olan Haleb'de sâkin İbrahim'in; bunun fevtinden sonra kötü niyetli bazı kimseler tarafından musallat olunup, alacakları olduğu yalanları söylediklerini iddia etmesi üzerine; rencide olunmaması için Haleb Valisi eski vezîre, Haleb Mollası'na hitaben yazılan Muharrem 1167 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.69-Ö.2: Haleb sakinlerinden Mustafa adlı kişi'nin; mutasarrıf olduğu fırın Haleb sâkinlerinden mütegalibe tarafından elinden alındığını iddia etmesi üzerine; mağduriyetin giderilmesi için Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evahir Safer 1167 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.69-Ö.3: Haleb Kadısı Derviş Mustafa, kısmet-i `askeriye kitâbetinin iki kâtibe tahammülü olmadığını bildirmesi üzerine konu ile ilgilenilmesi için Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evahir Safer 1167 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.70-Ö.1: Halil adlı kişi'nin; Haleb'de sâkin a'yândan olan eski Kıbrıs Muhassılı Süleyman Ağa'dan alacağını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi vezîre ve Mollası'na hitaben yazılan evahir Safer 1167 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.70-Ö.2: Ma`aretü'l-Mısırın Kazâsı'na tâbi` Hertuş adlı köy halkının; bunların bazı kişilere borçlarının olduğunu, ödemekte güçlük çekip, taksitle ödeme hususunda anlaşmalarına rağmen borç sahipler tarafından rencide olunmuş, ahvalleri kötüye gittiğini bildirmeleri üzerine; güçlerine göre taksitle ödemeleri için Haleb Valisi eski vezîrim Abdulah Paşa'ya ve Ma`aretü'l-Mısırın Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Rebiyülevvel 1167 (Aralık'ın sonları/Ocak'ın başları 1753/54) tarihli hüküm

S.70-Ö.3: Belan Kazâsı'na tâbi` Nefs-i Belan Kasabası sakinlerinden `ulemâdan Şeyh Süleyman ve İsmail Efendi ile (boş) nâm zımmî; mûrisleri Ahmed ve diğer Ahmed ve Yakub ile zımmının murisi kendi hallerinde iken, eşkıyâdan Kürd Yunus oğulları ve Döşer oğulları ve diğer bazı haydutlar kötü niyetleriyle Mar'aş Çakalları denilen kimselerle sözbirliği yapıp, bunları darp edip öldürmüş ve bunların mutasarrıf oldukları bağlarını kesip, mahsullerini yaktıklarını iddia etmeleri üzerine; zararların tahsili için Haleb Valisi'ne, Belan ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Rebiyühahir 1167 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.71-Ö.1: Belen Kazâsı'na tâbi` Aşgar Begli ve Çırtaman ve Kerkeb köy halkı ile Nefs-i Belen Kazâsı ahalilerinin; üzerlerine düşen vergiyi ödemelerine rağmen Belen Kazâsı'nda sâkin Han-ı Cedîd Ağaları Ahmed ve Osman adlı kişiler, birkaç süvari adamıyla sözbirliği ederek, bunları zincirleyip akçelerini almış, perişan olmalarına sebep olduklarını bildirmeleri üzerine; mağduriyetin giderilmesi için Haleb Valisi'ne, Belen ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Rebiyülevvel 1167 (Aralık'ın sonları/Ocak'ın başları 1753/54) tarihli hüküm

S.71-Ö.2: Haleb ahâlîsinin; eskiden beri Belde-i Haleb'e mahsûs akan Nehr-i Kuveyk adlı nehrin içinde olan Kilis Kazâsı'na bağlı Menbiç Nâhiyesi'ne tâbi` Narluca adlı köyün yakınında olan Akkaya ve Çerceb adlı köylerden geçen su, nehrin suyuna akıp Haleb ahalisinin arazisini sular iken, eski 'Ayıntab Müftüsü, 'Ayıntab'da sâkin Molla İvaz denilen kişi Akkaya suyu ile Tel-Hüseyin ve Çerceb köylerinden geçen suyun yollarını yeniden bend yapıp, bu suların başka tarlalara doğru uzaklaşmasına, A'zaz Nâhiyesi'ne tâbi` Mariğ ve Tel-Malid ve Karamel ve Kamin ve Mended ve Yecurne ve Tulik ve diğer bazı yerler, Ayıntab'a tâbi` Amalu ve Sargin adlı köy ahalileri dahî tagallüben bu nehrin suyuna istila elini uzatmışlardır. Suyu telef ettiklerinden nehrin suyu ihtiyaç zamanlarında tamamen kesilmiştir. Yapılan bendlerden dolayı sudan artık faydalanılamadığı tespit olunduğunu iddia etmesi üzerine; eski haline getirilmesi için Haleb Valisi eski Vezîr Abdullah Paşa'ya, Mar'aş Valisi'ne, Haleb Mollası'na, A'zaz ve Kilis Kadılarına, 'Ayıntab, Kilis ve diğer gerekli Voyvodalara hitaben yazılan evahir Rebiyülevvel 1167 (Aralık'ın sonları/Ocak'ın başları 1753/54) tarihli hüküm

S.71-Ö.3: Haleb'de vâki` müteveffâ İbşir Mustafa'nın Nakıbüleşrafın vakıf şartları ve atamaları hususunda düzenleme yapılması için aleb Valisi Vezîr Seyyid Abdullah Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evahir Rebiyülevvel 1167 (Aralık'ın sonları/Ocak'ın başları 1753/1754) tarihli hüküm

S.72-Ö.1: Harim Kadısı mevlânâ Şeyh İsmail'in; müteveffâ eski Vezîr İbrahim Paşa'nın Nevşehir'de inşa ettirdiği Câmî`-i Şerîf vakfı'ndan olan Haleb Eyaleti'nden Harim Kazâsı'na tâbi` Nefs-i Harim ve bağlı olan köy ahalileri, bazı zalimlerin zulmünden dolayı borçlandıklarını, mahsulleri de az olup, borç sahipleri tarafından rencide olunduklarını iddia etmeleri üzerine; kudretleri yettiğince taksit ile ödemeleri için Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya, Haleb ve Harim Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Rebiyülahir 1167 (Ocak'ın sonları/Şubat'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.72-Ö.2: Nakmed-zâde es-Seyyid Mehmed'in; İdlib Kasabası sâkinlerinden olup, Hacı Mehmed, İdlib sakinlerinden Sahade oğlu'ndan satın aldığı sabun bahâsından sekiz bin beş yüz gurûş alacak hakkını alamadığını, ödemedi önce önce firar edip sonra öldüğünü ve mirası oğlu Seyyid Mehmed ile kızı Ümmügülsüm'e kalmış, ancak bunlardan da hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne ve Monlası'na,

İdlib ve diğer gerekli kadılara hitaben evasıt Rebiyülahir 1167 (Ocak'ın sonları/Şubat'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.72-Ö.3: İdlib Kazâsı sâkinlerinden Nakmed-zâde es-Seyyid Mehmed'in; Ahmed ve Kadur ve Hacı Hasan'dan alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne, İdlib ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Rebiyülahir 1167 (Ocak'ın sonları/Şubat'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.72-Ö.4: İdlib Kazâsı sâkinlerinden Nakmed-zâde es-Seyyid Mehmed'in; Abded oğlu Mehuk (?) adlı zımmiden sabun bahâsından dört bin iki yüz seksan kuruş alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi'ne, İdlib ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Rebiyülahir 1167 (Ocak'ın sonları/Şubat'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.72-Ö.5: Hacı Mustafa'nın; Haleb sâkinlerinden Hasekî Mustafa Ağa'dan alacak hakkını alamadığını, öldükten sonra kendilerine miras kalan oğulları İbrahim ve Halil ve Hüseyin ve Mahmud'dan da alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi eski vezîre ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evail Cemaziyelevvel 1167 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.73-Ö.1: Divan-ı Hümayun beglikçi kisedarı Hacı Mehmed Kuddîsî'nin; mutasarrıf olduğu Kilis Kazâsı'na bağlı Azez Nâhiyesi'ne tâbi Ekre adlı köy ahalisinden bazı kişiler, üzerlerine düşen vergiyi ödemede kusurları olmamasına rağmen, içlerinden bazıları kendi hisselerini bunlara ödetmeye çalıştığını iddia etmesi üzerine; mağduriyetin giderilmesi için Kilis Kadısı'na ve Kilis Hassı Voyvodası'na hitaben yazılan evail Cemaziyelevvel 1167 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.73-Ö.2: Hacı Süleyman'ın; zevcesi Şerife Rahime hanımın, bu Haleb'den Asitâne'ye gelirken kudreti mertebe nafakasını görüp, Haleb'de Celum-ı Kübra Mahallesi'nde olan mutasarrıfı olduğu iki bâb mülk menziline alakası olmamasına rağmen, eşi müteveffiy olmuş, onun kız kardeşinin oğlu Şafi'î Müftüsü Ebu'l-mevâhib adlı kişi, kötü niyetle Mehmed Sadık adlı kişiyle sözbirliği yaparak teyzesinin yirmi yıllık nafakasının olduğu yalanını söylemiş, aksi ispatlı olduğu için hileleri ortaya çıkmıştır. Adı geçen yerleri ise Rukiye'nin eşi Seyyid Sa'id haksız yere kullanıp, icaresini aldığını iddia etmesi üzerine; aldığı icarelerin geri verilmesi için Haleb Valisi

eski Vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Monlası'na hitaben yazılan evail Cemaziyelevvel 1167 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.73-Ö.3: Sadr-ı a`zam Ağalarından Hacı Süleyman adlı kişinin; Haleb sâkinlerinden Ömer bin Mehmed el-Kuseyr'den alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi eski Vezîr Abdulah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evail Cemaziyelevvel 1167 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.73-Ö.4: Sadr-ı a`zam Ağalarından Hacı Süleyman'ın; Haleb sâkinlerinden Hacı Abdülkadir'den alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi eski vezîr Seyyid Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evail Cemaziyelevvel 1167 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.73-Ö.5: Haleb Kadısı Hüseyin; Haleb'e kadı olarak atanmış, yol boyunca güvenliğinin sağlanması için Üsküdar'dan Haleb'e varınca yol üzerinde vâki` kuzat ve nüvvâba ve kethüdâ yerleri ve Yeniçeri Serdârları, sâ'ir zâbitân ve A`yan-ı Vilâyet'e hitaben yazılan evail Cemaziyelevvel 1167 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.74-Ö.1: Antakya Kazâsı'na tâbi` Salabran adlı köy ahalisi ve fukarasının; yaşanan kıtlık, pahalılık, vergiler gibi sebeplerden borçlarının olduğunu, ahvallerinin kötü olduğunu, daha önce kudretleri mertebesinde taksitle ödemeleri emr-i şerîf verilmiş, ancak borç sahipleri buna kanaat etmeyip, ahaliyi taciz ve rencide ettiğini iddia etmeleri üzerine; mağduriyetin giderilmesi için Haleb Valisi'ne ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evail Cemaziyelevvel 1167 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.74-Ö.2: Antakya sâkinlerinden Mevlânâ Hâfız Mehmed el-müderrisin; yine Antakya sâkinlerinden ezlam-ı halikullah ve ziyade cebâbire ve mütegalibeden Mîrî Kâtibi Mehmed Efendi gaddar ve zalim, kötü niyetle ve a`yânlık iddi`âsında olmakla, mazlumları ezmek alışkanlık halini almış, bununla kardeşi Mustafa, Müfti-i sâbık, Nakibü'l-eşraf Kâ'im-makâmı ve diğer sekiz kişi, kendi halinde olan kimselere zulmedip, mallarını ve akçelerini almış, ahaliyi zarara uğratmıştır. Halkın hakkını aramasına dahî engel olduklarını iddia etmesi üzerine; zulmün kaldırılması için Haleb Valisi'ne, Haleb Monlası'na ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan Cemaziyelevvel 1167 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.74-Ö.3: Bekir-zâde Seyyid Mehmed'in; bunun Şuğur sâkinelerinden zevcesi müteveffîye olup, terekesi buna, kızlarına ve emmi-zâdesi'ne kalmış, verasetle alakası olmayan bir kimsenin terekeye el koyduğunu iddia etmesi üzerine; aldığı malların geri verilmesi için Haleb Valisi'ne Şuğur Kadısı'na hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1167 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.75-Ö.1: Köprülü-zâde müteveffâ Abdullah Paşa'nın kız kardeşi Behane Hanım ile müteveffânın eşi Safiye hatunun; Behane Hanım'ın İdlîb'de olan yerini İdlîb sâkinlerinden gümrük kâtibi Ahmed'e ve yine İdlîb'deki yerin İdlîb sâkinlerinden Bosnevî İbrahim'e kiralamış, ancak kiralama bedellerini eksik aldığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi eski Abdullah Paşa'ya, İdlîb ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1167 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.75-Ö.2: İbrahim Beg Çakal-zâde adlı kişinin; Rüstem Paşa vakfının mütevellisi olup, Kilis Kazası'na bağlı olan Com Nâhiyesi'nde vakfa dışarıdan müdahalenin olduğunu bildirmesi üzerine, sorunun giderilmesi için Kilis Kadısı'na hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1167 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.75-Ö.3: İdlîb sâkinlerinden Ahmed ve Abdülkadir adlı kardeşlerin; babaları Hüseyin fevt olduktan sonra Seyyid Mehmed adında birisi çıkıp babanızdan alacağım var demiş, bunlardan zorla yirmi üç kantar zeytin yağı, birkaç defa dört bin yüz kuruşlarını almış ve zulme uğrattığını iddia etmeleri üzerine; malların tahsil edilmesi için Haleb Valisi'ne, Haleb Monlası'na ve İdlîb Kadısı'na hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1167 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.75-Ö.4: İdlîb sâkinlerinden Ahmed ve Abdülkadir adlı kardeşlerin; bunlar kendi hallerinde iken, Seyyid Abdülkerim oğlu Seyyid Mehmed adlı kişiler kötü niyetle emmisi oğulları Mehmed Emin ve Derviş ile sözbirliği ederek ve kölesi Süleyman ile müttefik olup, bunların evlerini basıp beş yüz kuruşluk mal, eşya, hayvan ve elli kantar zeytin yağını yağmaladıklarını iddia etmeleri üzerine; zararlarının karşılanması için Haleb Valisi'ne, Haleb Monlası'na ve İdlîb Kadısı'na hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1167 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.76-Ö.1: Köprülü Mehmed Paşa vakfının İdlîb sâkinlerinden Ahmed ve Abdülkadir adlı kardeşler ile Taha ve Mustafa ve diğer bazı kişilerin; bunların Sermin Kazâsı'na bağlı köylerinden Nar adlı köyde tasarruflarında arazileri olup ve

üzerlerine düşen vergiyi ödemelerine rağmen, köylülerden bazıları köy zabiti ile sözbirliği ederek kendi vergilerini bunların üzerine yıkmak için zulmettiklerini iddia etmeleri üzerine; mağduriyetin giderilmesi için Haleb Vaisi eski vezîre, Haleb ve İdlîb Kadılarına hitaben yazılan evahir Cemaziyelevvel 1167 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.76-Ö.2: Derviş Mustafa adlı kişinin; ipeki taifesinin mallarını çözmede sorun yaşadıklarını bildirmesi üzerine, bu mağduriyetin giderilmesi için Haleb Valisi eski Vezîr es-Seyyid Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evasıt Cemaziyelahir 1167 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.77-Ö.1: İbrahim Beg Çakal-zâdenin; mütevellîsi olduğu ceddî müteveffâ Rüstem Paşa vakfının Kilis Kazâsı'na bağlı Com Nâhiyesi'nde beş kişi, Sarufik Rüstem Paşa köyü, Ekrâd Tâ'ifesi'nden Şeyh Kesen oğlu Yusuf Ağa ve Mustafa Ağa ve diğer bazı kişiler ziraatleriyle uğraşıp, mültezimin üzerlerine düşen vergiyi vermeleri talebini, bunlar mütegalibeden olmaları dolayısıyla vermediklerini iddia etmesi üzerine; geçmiş tüm ödemelerini yapmaları için Kilis Kadısı'na ve Kilis Voyvodası'na hitaben yazılan evasıt Cemaziyelevvel 1167 (Şubat'ın sonları/Mart'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.77-Ö.2: Hâlâ Ruha Kadısı Mevlânâ Seyyid Muhammed'in; Ruha'daki Câmî'-i Kebîr'in bundan önce mütevellîsi olan Hacı Mustafa fevt olduktan sonra Hacı İsmail, burayı Şeyh Abdullah'a tevcih etmiş ve kendisine Haleb Gümrüğü mukâta'ası mâlından almak üzere yevmî yirmi akçe tevcih edilmiş, daha sonra mutasarrıf Çolak Şeyh Mehmed, Hacı İsmail'in fevt olduğunu söyleyip bunun görevine son vermiş, ancak Hacı İsmail hayatta olduğunu iddia etmesi üzerine; bunun vazifesine devam etmesi için Haleb Valisi'ne ve Ruha Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Cemaziyelahir 1167 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.77-Ö.3: Bağdasar ve oğlu Atam ve Yekut adlı zımmilerin; kendi hallerinde iken, bazı kişiler kötü niyetle sözbirliği ederek, vergilerimize ortak olun demiş, rencide olmalarına sebep olduklarını iddia etmeleri üzerine; mağduriyetin giderilmesi için Haleb Valisi'ne ve Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Cemaziyelahir 1167 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.77-Ö.4: Haleb sâkinlerinden Seyyid Hacı Halil'in; kardeşi Seyyid Mustafa'nın babası Hacı İbrahim'den kalan mirasa el koyduğunu, talep ettiğinde ise a'yân ve mütegalibeden olduğundan dolayı vermediğini iddia etmesi üzerine; hakkının verilmesi

için Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Cemaziyelahir 1167 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.78-Ö.1: Haleb Kadısı Derviş Mustafa'nın; Haleb Kazâsı'na bağlı olan Cebel-i Sem'an Nâhiyesi'ne tâbi` Hızır ve Matbah Nâhiyesi'ne tâbi` Kefer Hadad adlı köy ahalileri, köyleri yakınında akan Nehr-i Kuveyk suyu denilen su eskiden beri Pürna ve Zinan ve Mârü'l-beyân Kefer Hadad köylerine akıp, her köy dörtte biri oranında su kullanıp tarla ve arazilerini sulamışlardır. Haleb Valisi müteveffâ Mustafa Efendi zamanında Kefer Hadad ahalileri ile Cem-i Gafir ve Cem-i Kesir denilen kişilerin şهادetiyle Kefer Hadad ahalileri, ellerindeki hüccetle kendi köylerindeki arazileri sulamadan bunlara da suyu vermeyeceklerini söylediklerini iddia etmesi üzerine; Kefer Hadad köy ahâlîlerinin eskisi gibi suyu dörtte bir oranında kullanmaları için Haleb Valisi'ne eski vezîre ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evahir Cemaziyelahir 1167 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.78-Ö.2: Harput kirâcılarında Mustafa ve diğer Mustafa ve Mehmed ve Ahmed; bunlar katırlarıyla Harput'dan Haleb'e gelirken Kilis Kazâsı'nda Yallık suyu denilen yerde Okcu İzzetli cemâ`ati ekrâdından Kemi Musa oğlu ve Antli ve Çerçilü ve Kara Yusuf ve Keleler adlı cemaatler tarafından yolları kesilip,iki tüccar ve iki kiracıyı katletmiş, seksen tane katır ve dört yüz elli kuruşlarını almışlardır. Kefer Dağı'nda olduklarının bildirilmesi üzerine; zararların karşılanması için Rışvan-zâde'ye ve Eyalet-i Haleb'de vâki` Kilis ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Cemaziyelahir 1167 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.78-Ö.3: Derviş Ahmed ve Mehmed Beşir'in; bunların babaları müteveffâ Hacı Ahmed Ağa'nın Hüseyin Beg'den on iki bin altı yüz altmış iki kurûş ve müteveffâ İsmail Paşa-zâde Mehmed Beşir Beg'den bin yedi yüz kurûş alacak haklarını alamadıklarını iddia etmeleri üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi eski Vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evahir Cemaziyelahir 1167 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.79-Ö.1: Haleb ahâlîleri gelip, 'Ayıntab tarafından Haleb'de Nehr-i Kuvik'den gelen suyun akış güzergâhı ve faydalı kullanımı hususunda sorun yaşadıklarını bildirmeleri üzerine sorunun giderilmesi için Haleb Valisi'ne ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Receb 1167 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.80-Ö.1: Antakya sâkinlerinden Hacı Mehmed adlı kişinin; yine Antakya'da sâkin Kara İbrahim Ağa'dan babası Abdullah Efendi'nin yigirmi bin gurûş alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi eski Vezîr'e Haleb Kadısı'na, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Receb 1167 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.80-Ö.2: Mehmed Emin adlı kişinin; Haleb Sancâğı'nda Antakya Nâhiyesi'nde Barbarun adlı köy ve mutasarrıfı olduğu tımarlarının baş kalemi 'askerî tâ'ifesinden Fazlı oğullarından bazı kimseler ve Cebeci oğullarından bazı kişiler eskiden beri kötü niyetleriyle yol kesip yağmalar yapmış, ahalinin kızlarına musallat olmuş, bağ ve bahçelerini harep etmişlerdir. Antakya'da olanlar voyvodalara şikâyet etmiş, voyvodaların tayin ettiği adamlar bunları yakalayamamış, daha sonra bunlar yine halkı zincire vurarak zulmetmiş ve beşer yüz biner kuruşlarını almışlardır. Bu halde olan ahalinin vergilerden de zorduruma düştüğünü iddia etmesi üzerine; halkın muhafaza edilip mağduriyetlerinin giderilmesi için aleb Valisi eski vezîr Seyyid Abdullah Paşa'ya ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evail Receb 1167 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.80-Ö.3: Kasım Nasreddin adlı kişinin; Haleb'de olan Hacı Kemaleddin vakfının yevmî bir buçuk akçe vazîfe ile tevliyeti Derviş Ahmed, kendisine tevcih edilmiş, Haleb sakinlerinden Mehmed bin Hasibullah (?) adlı kişi kötü niyetiyle vakfın mahsulüne el koymuş, vakfın harap olmasına sebep olduğunun iddia etmesi üzerine; sorunun giderilmesi için Haleb Monlası'na hitaben yazılan evail Şaban 1167 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.81-Ö.1: Süleyman adlı kişi; Azez Nahiyesi'nde Salahiye Medrese Vakfı'nda mütevellî olup, Antakya mukataası zabitanın vakfa müdahalesi ve çeşitli zararlarının olduğunu bildirmesi üzerine, müdahalenin engellenmesi için Haleb Valisi vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Receb 1167 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.81-Ö.2: Şerife Saliha adlı kadının; Haleb'de Akpay Seyfi evkâfının her sene vakf tarafından icar olunan Hankuse Çârşusu'nda Dakîk Hanı'nın eski mütevellîsi Mustafa Piri adlı kişi, burayı Hacı Ahmed'e değerinin altında fiyatla kiralamış, kiracı kira bedelini ödedikten sonra fevt olmuş, adı geçen Saliha ise eksik kalan icareyi ölen kişinin terekesinden almayı talep edince, bunun varisleri haksızlıktan dolayı fetva-yı

şerifleri olduğunu bildirdiğini iddia etmesi üzerine; sorunun giderilmesi için Haleb Valisi'ne ve Mollası'na hitaben yazılan evasıt Receb 1167 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.81-Ö.3: Hacı Mehmed adlı kişinin; mutasarrıf olduğu Antakya Kazâsı'na tâbi` Duye Mezrası'nın sınırları içerisinde olan vergilerinin de alındığı, ancak Antakya sâkinlerinde Halil Ağa-zâde Hüseyin Ağa kötü niyetle buranın kendi köyüne bağlı olduğunu ve vergisini de kendisinin alabileceğini söylediğini iddia etmesi üzerine; müdahalenin defedilmesi için Haleb Valisi eski vezîrim Abdullah Paşa'ya, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Receb 1167 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.82-Ö.1: Şeyh Mehmed el-Hüseynî adlı kişinin; Antakya'da sâkin olan ulema, imam, hatip, ayan ve yeniçeri zümresinin ihtiyarları ve diğer fukaradan bazı kimseler, Mirî kâtibi Hacı Mehmed Efendi'den razı olduklarını, ığraz sahibi bazı kişiler tarafından iftira ve kötülüğe uğradığını bildirmiş, bu yüzden içerisine düştükleri dava Asitane'ye gidip burada müfsidin içindeki kötülük ortaya çıktığını iddia etmesi üzerine; zarar kayıtlarının Asitane'ye getirilmesi için Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Receb 1167 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.82-Ö.2: Medik Kal'âsı Câmî'i Mütevellîsi Kasım adlı kişinin; Haleb Kazâsı'na bağlı Katre adlı köy ahalilerinden bazı kimselerden alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi eski vezîrim Seyyid Abdullah Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evahir Receb 1167 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.82-Ö.3: Hacı Yunus, Salih, Mehmed ve Ahmed adlı kişilerin; Gazze Kasabası'na tâbi` Mecra Askalan adlı köy halkından kötü niyetli bazı kişiler sözbirliği ederek, vergilerine bunların da hisse vermelerini söylediklerini iddia etmeleri üzerine; mağduriyetin giderilmesi için Gazze Sancâğı Mütesellimi'ne, Gazze ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Receb 1167 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.82-Ö.4: Heleb muhassıllığı aklâmından Eriha Nâhiyesi'nde vâki` Rame (?) ve Ahışha ve Ma'ar-ı Tuleyl ve Ma'arretü'l-Mısrîn Nâhiyesi'nde vâki` Zerune ve Sermin Nâhiyesi'nde vâki` Mağara ve Huyas ve Ser Akya ve Akmiyas ve Cebel-i Sem'an Nâhiyesi'nde vâki` Kantar ve Yelkasin adlı köy halkının eski mutasarrıflar yüzünden zor durumda olduğu ve borçlandıklarını, borç sahiplerinin bunlara baskı ve tehdit

etmeleri yüzünden, bazı kişilerin köyden firar etmesine sebep olmuş, ahali gün geçtikçe perişan olmuştur. Halkın borcunu taksitle ödemeleri için Haleb Valisi vezîr Abdullah Paşa'ya, Haleb Kadısı'na, Eriha, Ma'aretü'l-Mısırîn, Sermin Kazâlarının kadı ve naiplerine hitaben yazılan evahir Receb 1167 (Nisan'ın sonları/Mayıs'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.83-Ö.1: Antakya Kazası sakinlerinden İbrahim'in; Haleb sâkinelerinden Vazihi adlı kadının Antakya Kazâsı'nda Nehr-i 'Asi denilen nehrin üzerinde mutasarrıfe olduğu Rikabiye Değirmeni'nin balıklığının yakınında bir balıklık inşa ettiğini, öyle bir durum söz konusu olmamasına rağmen bunun değirmene zarar verdiğini söylediğini iddia etmesi üzerine; müdahale olunmaması için Haleb Valisi'ne ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evail Şaban 1167 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.83-Ö.2: Antakya sâkinlerinden Berekat'ın; İdlîb sâkinlerinden Seyyid Ahmed'den aldığı iki bin beş yüz kurûşun faizi olmamasına rağmen Ahmed, toplamda aldığı akçe asıl maldan fazla olup, mütegalibe ve cebâbireden olmaları dolayısıyla, renci de ettiğini iddia etmesi üzerine; mağduriyetin giderilmesi için Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya, İdlîb ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Şaban 1167 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.83-Ö.3: Haleb'de olan Kadı Kemaleddin vakfının mütevellîsi Kasım'ın; vakfın gelirinin Haleb sükkânından mütegalibeden Hüseyin Efendi tarafından alındığı, bu talep edildiğinde ise vermediğini iddia etmesi üzerine; vakıf malının tahsili için Haleb Valisi'ne ve Monlası'na hitaben yazılan evasıt Şaban 1167 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.83-Ö.4: Halit Yusuf adlı kişinin; Seyyid Mehmed ve birkaç kişinin birbirleriyle olan borcu ödemelerinde dışarıdan haksız müdahalenin olduğunu bildirmesi üzerine Haleb Valisi'ne, Mollası'na ve Ma'aretü'l-Mısırîn Kadılarına hitaben yazılan evahir Şaban 1167 (Mayıs'ın sonları/Haziran'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.84-Ö.1: Haleb'e bağlı Su Bekat 'Ali Mahallesi ahalilerinin; burada olan hamam eskiden beri gelip geçenlerin yolu üzerinde olup, Haleb sakinlerinden birisinin buranın üzerine kahvehane dükkanı kurduğunu ve buranın kadınlara ve gelip geçenlere zarar verdiğini iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi eski Vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na

hitaben yazılan evail Ramazan 1167 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1754) tarihli hüküm

S.84-Ö.2: Berişa Nâhiyesi'ne tâbi` Hasulrece denilen köyde Hacı Abdullah ve diğer bazı kimselerin; bunlar kendi hallerinde iken, Ahmet'in oğlu Ali ve Yusuf'un oğlu Ali kötü niyetle bunların evlerini basıp gümüş ve altın kaplar, bakır kazan ve diğer bazı on keselik mal ve eşyalarını gasp ettiklerini iddia etmeleri üzerine; zararın karşılanması için Haleb Valisi eski vezîre, Haleb Eyâletinde vâki` mevlânâ ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Ramazan 1167 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1754) tarihli hüküm

S.84-Ö.3: Berişan adlı köyde Hacı Abdullah, Abdülkadir ve Mehmed'in; bunlar kendi hallerinde iken, Yusuf oğlu Ali kötü niyetle yandaşlarıyla birlikte bunlara saldırmış, üç yüz keçi, üç yüz arı kovarı, iki yüz kuruşluk buğday, beş yüz kuruşluk nakit, eşya, dört çift öküz, zeytin yağı ve diğer bazı mahsullerine el koyduğunu iddia etmeleri üzerine; zararının karşılanması için Haleb Valisi eski vezîre ve Haleb Eyâletinde bulunan diğer kadılara hitaben yazılan evail Ramazan 1167 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1754) tarihli hüküm

S.84-Ö.4: Hacı Ebu Bekir adlı kişinin; bu kendi halinde iken İdlib sâkinlerinden kâtib Hacı Mustafa kötü niyetle bunun zorla iki yüz elli kuruşuna el koyduğunu iddia etmesi üzerine; zararın karşılanması için Haleb Valisi'ne ve İdlib Kadısı'na hitaben yazılan evail Ramazan 1167 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1754) tarihli hüküm

S.84-Ö.5: Ruha Sancağı'nda ve Nâhiyesi'nde köy ahalisinin üzerine düşen ödemeyi yapmalarına rağmen eşkıyalardan olan Medik Mütevelli'si Kasım Ağa ve oğlu Mehmed Ağa adlı kişilerin halktan bazılarını katletmiş, zulm ve mallara el koyma gibi çeşitli haksızlıklar yaptıkları bildirilmiş, hakların teslim edilmesi için Haleb Valisi'ne, Mollası'na, Eriha ve Şuğur Kadılarına hitaben yazılan evasıt Ramazan 1167 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1754) tarihli hüküm

S.85-Ö.1: Seyyid Abdulvahhab adlı kişinin; Ma`aretü'l-Mısrîn Kazâsı'na tâbi` Kuv adlı köy ahalilerinden Seyyid Mehmed ve Hacı Mehmed ve diğer bazı kişilerden alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi eski vezîre , Haleb ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Ramazan 1167 (Haziran'ın sonları/Temmuz'un başları 1754) tarihli hüküm

S.85-Ö.2: Haleb Sancâğı'nda Cebel-i Barişa Nâhiyesi'ne tâbi' Ma'serce adlı köyden Abdülkadir ve Ahmed, köyün dışında ölen Şeyh Yusuf'un kardeşi Hüseyin'in şikayetiyle Haleb tarafından mübaşir tayin edilmesiyle katil civara kaçmış, hakkının teslimi için Haleb Valisi eski vezîre, İdlib ve diğer gerekli kadılara hitabeben yazılan evasıt Şevval 1167 (Temmuz'un sonları/Ağustos'un başları 1754) tarihli hüküm

S.85-Ö.3: Ma'aretü'l-Mısırîn Kadısı Seyyid Hasan'ın; Ma'aretü'l-Mısırîn Kazâsı'na tâbi' Kuv adlı köy sakinlerinden ulema, suleha ve diğer bazı kişiler, mu'âmeleci tâ'ifesinden Haleb ve civârlarında olan İdlib ahâlîlerinden bazı kimselerden borç almış ve ödemekte güçlük çekince borç sahipleri tarafından renciden olunduklarını bildirmeleri üzerine; kudretleri mertebesince taksit ile ödemeleri için Haleb Valisi eski vezîre, Ma'aretü'l-Mısırîn ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Şevval 1167 (Temmuz'un sonları/Ağustos'un başları 1754) tarihli hüküm

S.85-Ö.4: Seyyid Ali adlı kişinin; Haleb Sancağı'nda Azez ve Kilis Nâhiyelerinde Kısa adlı köy ve diğer bin akçe tımara mutasarrıf iken bazı ahalinin zimmetinde kaldığını iddia etmesi üzerine; vekil vasıtasıyla bunların alınması için Azez ve Kilis Kadılarına hitaben yazılan evahir Şevval Şevval 1167 (Temmuz'un sonları/Ağustos'un başları 1754) tarihli hüküm

S.85-Ö.5: Hacı Beşir'in; Haleb Kasabası toprağında, bunun tasarrufunda ve bir yeri olmamasına rağmen örf tâ'ifesi taraflarından bazı kimselerin onlarla birlikte tekalif vermesini söylediklerini iddia etmesi üzerine; Mağduriyetlerinin giderilmesi için Haleb Valisi'ne ve Kadısı'na hitaben yazılan evahir Şevval 1167 (Temmuz'un sonları/Ağustos'un başları 1754) tarihli hüküm

S.86-Ö.1: Seyyid Ali adlı kişinin; Haleb Sancâğı'nda ve Haleb Kazâsı'na bağlı yerlerden mutasarrıfı olduğu tımar köylerinde vergiler bazı ahalinin zimmetlerinde kaldığını iddia etmesi üzerine; vekil vasıtasıyla bunların alınması için Haleb Valisi'ne ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evahir Şevval 1167 (Temmuz'un sonları/Ağustos'un başları 1754) tarihli hüküm

S.86-Ö.2: Şeyh Seyyid Mehmed Rufaî'nin; Üsküdar'da sâkin İstanbul'da Hacı Ebu Bekir'den Hasan adlı köle satın almış, evinde misâfir olan Haleb Kazâsı muzâfâtından Şark Nâhiyesi'ne tâbi' Bab Kasabası sâkinlerinden Bab Serdarı 'Ataullah Beşe'nin oğlu Abdullah, gulamı ayartıp götürdüğünü iddia etmesi üzerine; kölenin veya değerinin alınması için Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na

hitaben yazılan evahir Şevval 1167 (Temmuz'un sonları/Ağustos'un başları 1754) tarihli hüküm

S.86-Ö.3: Seyyid Şeyh Mehmed, Antakya sâkinlerinden, Yeniçerileri ihtiyârlarından, Yeniçeri Ağaları'ndan Bereket Ağa, İdlib Kasabası'nda Hacı Ahmed'den bir miktar akçe borç almış, daha sonra bunu talep ettiğinde buna gücü yetmediğini söylemiştir. Ödeyemeyeceği sabit olur ise gücüne göre ödemesi için Haleb Valisi vezîre ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evahir Şevval 1167 (Temmuz'un sonları/Ağustos'un başları 1154) tarihli hüküm

S.86-Ö.4: Haleb'e bağlı Bab-ı Kınnesrin Mahallesi ahâlileri, Haleb sâkinlerinden Hacı Ahmed iki senedir 'Adliye Câmî'-i Şerîfi karşısında bir han ve civarında bazı dükkanlar ve kahvehane yaptırmış, buranın kadınlara ve gelip geçenlere zararı olduğu iddia edilmiş, zarar verdiği sabit olur ise yıkılması için Haleb Valisi'ne ve Mollası'na hitaben yazılan evahir Şevval 1167 (Temmuz'un sonları/Ağustos'un başları 1754) tarihli hüküm

S.87-Ö.1: Müteferrika Mehmed oğlu Mehmed'in bildirdiği bazı tımar yerlerindeki sorunların giderilmesi için Haleb Valisi'ne, Antakya, Harim, 'Amik, Kilis ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Şevval 1167 (Temmuz'un sonları/Ağustos'un başları 1754) tarihli hüküm

S.88-Ö.1: Adana Beglerbegisi Seyyid Süleyman adlı kişinin; Azez mukataası arazisinde bulunan aslı vakf olmayan ancak vakfa verilmiş gibi buralardan faydalanıldığı bildirilmiş, sorunun giderilmesi için Azaz Kadısı'na ve Adana Beglerbegisi Seyyid Süleyman'a hitaben yazılan evahir Şevval 1167 (Temmuz'un sonları/Ağustos'un başları 1754) tarihli hüküm

S.88-Ö.2: Hacı Mehmed kuddîsî'nin; mutasarrıf olduğu Üzeyr Sancâğı'nda Arşun (Arsuz) Nâhiyesi'nde Kesrik adlı köy ahalisinden Bekir oğlu, buradan çıkıp Antakya Kazâsı'na yerleşmiş, subaşı bu eski yerine iskân ettirmeyi talep ettiğinde ise buna muhalefet ettiğini iddia etmesi üzerine; eski yerine iskân ettirilmesi için Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Zilhicce 1167 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1754) tarihli hüküm

S.89-Ö.1: İstanbul sâkinelerinden Rukiye'nin; bunun babası Hacı Mehmed'in Haleb Kalesi dizdârı Hacı Mustafa'dan alacak hakkını alamadığını, Hacı Mustafa fevt olduktan sonra borcun varislerine geçmesi sonucunda ise bunlardan da alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda

Haleb Valisi eski vezîre ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Zilhicce 1167 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1754) tarihli hüküm

S.89-Ö.2: Ali adlı kişi'nin; Haleb'de Şehid Mehmed Paşa'nın yaptırdığı Mazu Hanı denilen handa mazu ve diğer mal ve eşyaları satmak için dellal olmuş, hizmetini hakkıyla yapmasına rağmen ığraz sahibi insanlardan olan Mehmed ve Süleyman ve Halil adlı kişiler, dellallık işine engel olduğunu iddia etmesi üzerine; bu müdahalenin defedilmesi için Haleb Valisi'ne ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evasıt Zilhicce 1167 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1754) tarihli hüküm

S.89-Ö.3: Gazi Sultan Süleyman Han'ın Cebel-i Bakras'da inşa ettiği han ve imareti vakfı ile diğer bazı vakflar ile ilgili sorunların giderilmesi için Haleb Valisi eski vezîre, Bakras ve diğer bazı kadılara hitaben yazılan evasıt Zilhicce 1167 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1754) tarihli hüküm

S.90-Ö.1: Ayan İbrahim Han-zâde Mustafa'nın; mütevellîsi olduğu Şehîd Muhammed Paşa'nın vakfından Payas Mukâta'ası eski Üzeyr Sancâğı Begi Ali Beg'in sorumluluğunda iken fevt olmuş ve burayı Payas sâkinlerinden Hacı Maksud'a devretmişlerdir. Payas sakinlerinden, mütegalibeden olan Küçük Ali ve diğer bazı kimseler buna müdahale edip mahsul ve vergilerine el koyduklarını iddia etmesi üzerine; vakfin zararının karşılanması için Haleb Valisi eski vezîre, Haleb ve Payas Kadılarına hitaben yazılan evahir Zilhicce 1167 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1754) tarihli hüküm

S.91-Ö.1: Müteveffâ Öküz Mehmed Paşa vakfının mütevellîsi Hacı Ali'nin; Haleb'de olan hamam ve dükkanların kiracıların ödemelerinin tamamını yapmaları için vekil yaptığı Haleb'de sâkin Ebundi-zâde Seyyid Süleyman, vakfin icaresini kendi zimmetine almış, vakfin bazı dükkanlarını akrabalarına ücretsiz verdiğini iddia etmesi üzerine; vakıf malının alınması için Haleb Valisi'ne ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evahir 1167 (Ağustos'un sonları/Eylül'ün başları 1754) tarihli hüküm

S.91-Ö.2: Derviş Ahmed ve Mehmed Beşir'in; bunların babaları müteveffâ Hacı Ahmed Ağa'nın Haleb sakinlerinden Hüseyin Beg'den on iki bin altı yüz altmış iki kuruş ve müteveffâ İsmail-zâde Mehmed Beşir'den bin yedi yüz kuruş alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Zilhicce 1167 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1754) tarihli hüküm

S.91-Ö.3: Antakya sâkinlerinden Şerbetci oğlu Süleyman'ın; Antakya (sâkini) Birinci oğlu Hasan, oğlu Osman ile kızı Fatma kötü niyetleriyle bunun zevcesine musallat olup on on beş defa bunun başına ve beline vurmuş, bir de çocuğunu öldürdüklerini iddia etmesi üzerine; hakkının verilmesi için Haleb Valisi eski vezîre, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Zilhicce 1167 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1754) tarihli hüküm

S.92-Ö.1: Belen Kazâsı'na bağlı Arsuz Kazâsı ahâlîleri, hayvancılıkla ve çeşitli işlerle uğraşıp üzerlerine düşen ödemeyi yapmalarına rağmen bazen haksızlığa uğradıklarının bildirilmesi üzerine, mağduriyetlerinin giderilmesi için Belen ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Zilhicce 1167 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1754) tarihli hüküm

S.93-Ö.1: Zü'emâdan Mustafa'nın; mutasarrıf olduğu ze'âmetine bağlı Haleb Sancâğı'nda Urgan adlı köy ve diğer bazı yerlerin ödemeleri bazı sebeplerden zimmetlerinde kalmış, subaşıları talep ettiğinde ise alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi eski Abdullah Paşa'ya ve Haleb Eyâleti'nde bulunan diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Zilhicce 1167 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1754) tarihli hüküm

S.93-Ö.2: Nakşibendiye'den Merhum Şeyh Murad Efendi'nin oğlu Mehmed Efendi'nin; İstanbul'a gidecek ve yol üzerinde güvenliğinin ve rahatının sağlanması için Antakya'dan Üsküdar'a gelince vâki` olan vezîr, beylerbeyi, kadı, naip ve sâ'ir zâbitlere hitaben yazılan evasıt Zilhicce 1167 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1754) tarihli hüküm

S.93-Ö.3: Müteveffâ Mehmed Çelebî'nin oğulları Ahmed ve Abdullah ile kızları Rukiye ve Zeyneb ve Mervehan ve Saliha ve Safiye'nin; bunların Haleb mahallâtından Magazele Mahallesi toprâğında tasarruflarında üzerine düşmeyen vergileri için bazı kişiler tarafından rencide ve zor durumda bırakıldıklarını iddia etmeleri üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi vezîre ve Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evahir Zilhicce 1167 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1754) tarihli hüküm

S.93-Ö.4: Kefer Uran adlı köy halkının; zabitleri tarafından murabaha alacağını söylediğini iddia etmeleri üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya, Ma'arretü'l-Mısırın ve (boş)

Kadılarına hitaben yazılan evahir Zilhicce 1167 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1754) tarihli hüküm

S.93-Ö.5: Ma'arretü'l-Mısırın Kazâsı'na tâbi` Kefer Uran adlı köy halkının; ödemelerini eksiksiz yapmalarına rağmen köyün zabiti tarafından fazladan mal istenerek baskı gördüklerini iddia etmeleri üzerine; Haleb Valisi eski Abdullah Paşa'ya, Ma'arretü'l-Mısırın ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Zilhicce 1167 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1754) tarihli hüküm

S.94-Ö.1: Ahmed Hilmi adlı kişinin; Haleb ve Kilis Sancâklarında Cebel-i Barişa ve diğer bazı yerlerde mutasarrıfı olup, kendi yerlerinden sorumlu iken, Sol Nâhiyesi'ne tâbi` Nefs-i Sol ve bağlı karyelerinin mutasarrıfları Ebu Bekir ve Abdullah'ın müdahalede bulunduğunu iddia etmesi üzerine mahallinde incelenip sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi'ne ve Mollası'na hitaben yazılan evahir Zilhicce 1167 (Eylül'ün sonları/Ekim'in başları 1754) tarihli hüküm

S.94-Ö.2: Abdülatif adlı kişi, Haleb Sancâğı'nda Antakya Nâhiyesi'nde `Abdi adlı köy ve diğer bazı yerlerde on dört bin akçe tîmâr mutasarrıfı Derviş'in oğlu Mehmed'in fevtinden Karakulak İbrahim'e tevcih ve tahvîl olunmuş, ancak emekli olan Mehmed o esnada hayatta olduğundan İbrahim'e Sivasî Sancâğı'nda Bilal ze'âmeti verilip, daha sonra Mehmed fevt olmuş, kanuna muhalif olarak cebelü mütalebesi ile reayayı zor durumda bırakmış, mağduriyetin giderilmesi için Haleb Valisi vezîr Seyyid Abdullah Paşa'ya, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Muharrem 1168 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.94-Ö.3: Seyyid İdris adlı kişinin; Kilis Kazâsı sâkinlerinden Molla Ömer ve Molla Bekir ve Mustafa'dan alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Kilis ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Muharrem 1168 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.95-Ö.1: Hüseyin adlı kişinin; Halebü'sh-Şehba'da vâki` Gülşeniyyan Tekyesi'nin eski usûl ile yönetilmediğini, sorunun giderilmesi için Haleb Valisi'ne ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evasıt Muharrem 1167 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1753) tarihli hüküm

S.95-Ö.2: Antakya Kadısı Şeyh Mehmed el-Hüseyni'nin; Antakya sâkinlerinden iken katlen fevt olan serdâr Mustafa Ağa'nın babası Serturna İbrahim Ağa ile müteveffanın oğulları İsmail, Feyzullah, Süleyman, bunların eşleri Fatma ve Emine,

Antakya sâkinlerinden mîrî kâtibi Hacı Abdullah oğlu Hacı Muhammed'in, bunların babaları müteveffâ Mustafa'ya kötü niyetli olarak çeşitli iftiralar atmış, Mustafa ve esk i müftü olan sâbık Seyyid Hacı Ahmed Efendi, Nakîbü'l-eşrâf Kâ'im-makâmı Seyyid İbrahim Efendi, Seyyid Ebu Bekir Efendi, hazret-i Habîbü'l-Neccar Ca'ferî Hacı Muhammed Efendi, Kurd Emir-zâde Seyyid Hacı Osman Çelebi ve Cin Hasan Ağa-zâde Hacı Hüseyin adlı kişilerin haklarında sözler isnad etmiş, Begli Ali mübâşir tayin olmuş ve Haleb'e geldiğinde Haleb Valisi tarafından buyuruldu ile mübâşir tayin olunmuştur. Hacı Mehmed, kazalarında sakın olan ekrâd eşkıyâsından Bektaşlu aşireti eşkıyâsına Mustafa'nın katli için mühürlü kağıt yazmış, büyük meblağlar vaad ederek, eşkıyayı tahrik etmiş ve seksen süvari ile yolculuk esnasında Mertin adlı yerde saldırmış, yanındaki yolcuların mal ve eşyalarını yağmalamış, daha sonra Mustafa'yı tüfekle yaralayıp, çeşitli aletlerle öldürdüklerini iddia etmesi üzerine; haklarından gelinmesi hususunda Haleb Valisi eski vezîre, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Cemaziyelahir 1168 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1755) tarihli hüküm

S.95-Ö.3: Antakya sâkinlerinden Feyyaz-zâde Mehmed Efendi, Telli oğlu Molla Mehmed adlı kişi mutasarrıf olduğu Antakya'da olan yeri kızlarına satmış, ancak mütegalibe haksızlık yapmış, mağduriyetin giderilmesi için Haleb Valisi'ne, Haleb Monlası'na ve Antakya Kadısı'na hitaben yazılan evasıt Cemaziyelahir 1168 (Mart'ın sonları/Nisan'ın başları 1755) tarihli hüküm

S.95-Ö.4: Ahi Abram adlı zımminin; ücret ile hizmetler yapmakta, ücret konuşmadan Haleb sakinlerinden Hanna adlı zımmîye bir müddet hizmet etmiş, bazı işler için Bağdat'a gitmiş, hizmet ettiği günlerin toplamı olarak hakkını almayı talep ettiğinde alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evail Safer 1168 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1154) tarihli hüküm

S.96-Ö.1: Haleb'de Mescîdü'l-Ömerî vakfının mütevellîsi olan Seyyid Ahmed Halîfe'nin; Haleb'de bir vakıf arsasında mutasarrıf olan Haleb'de sâkin ehl-i zimmet tâ'ifesinden bazı zımmilerin, tasarruflarında olan arsanın vakf şartı gereğince eski mukataası talep edildiğinde alınamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisine Eski Vezîre ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evahir Muharrem 1168 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.96-Ö.2: Mehmed Sadık'ın; mütevellîsi olduğu Köprülü Mehmed Paşa vakfindan İdlîb'de zâbit olan Ömer Ağa yedi senedir buranın mutasarrıfı olduğu, ancak

ödemelerini tam yapmadığı, bu esnada burayı yönetirken Rüstem-zâde Mehmed adlı kişi, kötü niyetle bazı yalancıları tahrik ve hâlâ Belgrad muhâfızı Ahmed Paşa'ya bunu töhmet altında bırakacak isnadlarıyla Şuğur Kalesi'nde hapsolmasına sebep olduğunu iddia etmesi üzerine; hapisten salınması ve yedi senelik vakfın hesabını vermesi için İdlîb ve Şuğur Kadılarına hitaben yazılan evahir Muharrem 1168 (Ekim'in sonları/Kasım'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.96-Ö.3: Seyyid Mehmed bin Nasreddin, Haleb'de Bâbü'n-Nasr dışında olan câmi`-i şerîf vakfının yetmiş seksan seneden berü büyük babasının dedesi Hacı Mehmed'in mâliye berâtıyla yönettiği ve tasarrufunda iken fevt olduğunda oğlu Şeyh Hasan berâtıyla ve bu da fevt olduğunda oğlu bunun babası Nasreddin'e tevcîh olunması gerekirken, dışarıdan Şeyh İbrahim et-Taklîn üzerine berât ettirilmiş, burada kendisine geçmesi gerekirken oluşan mağduriyetin giderilmesi için Haleb Valisi'ne hitaben yazılan evail Safer 1168 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.96-Ö.4: Hacı Mehmed Kürdî'nin; Haleb'de olan Sutik Hanım Mahallesi'nde mutasarrıf olduğu vakf Haleb Kanâvat (?) suyundan, Soykabı'dan, eskiden beri bir miktar su akar ve bu sudan istifade edilirdi. İğraz sahibi bazı kişiler suyu kullanmasına engel olduklarını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Kadısı'na hitaben yazılan evail Safer 1168 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.97-Ö.1: Tüccârdan Kayseriyeli Atam (?) adlı zımmının; yine tüccâr tâ'ifesinden Kayseriyeli Arakil oğlu Karabet'ten sekiz yüz elli gurûş alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi Vezîre, Adana Valisi'ne, Diyarbekir Valisi'ne, Haleb ve Amid Kadılarına, Adana ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evail Safer 1168 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.97-Ö.2: Haleb'de Câmi`ü'l-kebîr nezdinde olan Haylâviye (?) Medresesi'nin müderrisi ve vakfının mütevellisi olan Şeyh Mustafa'nın oğlu Şeyh Ahmed'in; Haleb Sancâğı'nda Haleb Kazâsı'na bağlı Matah Nâhiyesi'ne tâbi` Sa'idla (?) köyünde bazı kişiler, kendi tasarrufunun dışında yerleri ziraat ettiklerini iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi Eski Vezîre ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evasıt Safer 1168 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.97-Ö.3: Haleb Kadısı Hüseyin; Haleb'e bağlı Kara Kara Usuykine Ali ve Bahsînet adlı mahalle ahâlîsinden Neftâzi Seyyid Mehmed Efendi, Seyyid Mehmed, Şeyh Mehmed ve diğer bazı kişiler, buraya Kanat (Kanavat) ile akan suyu bölmüş, Mehmed oğlu Hacı Ahmed'e satmış, bu da suyu kanal yoluyla hamamına götürdüğünü bildirmiş; suyu götürmesine engel olunmaması için Haleb Mollası'na hitaben yazılan evasıt Safer 1168 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.97-Ö.4: Haleb Sancâğı'nda Merdisi 'Aşîreti'nden Süleyman'ın'ın; Haleb sâkinlerinden Mahmud'dan alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi Eski Vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Kadısına hitaben yazılan evasıt Safer 1168 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.98-Ö.1: Üzeyr Sancağı'nda Üzeyr Kazâsı muzâfâtından Arsuz Nâhiyesi'nde Ekrek ve Küçük Reli ve Halikan ve diğer bazı yerlerdeki tımar ile alakalı sorunların giderilmesi için Üzeyr Sancağıbeği dâme 'izzühuya, Üzeyr ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Safer 1168 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.98-Ö.2: Antakya'da Mahsen Mahallesi sâkinlerinden Hacı İbrahim'in; hazret-i Habîbü'n-Neccâr râdıu'l-lah-ı 'anhu Mahallesi sâkinelerinden Abdullah kızı Fatma, kendi rızasıyla ve şahitleri huzurunda evlenmiş, mütegalibeden Mısırlı Mustafa Beşe tarafından kötü niyetle arabozuculardan olan Sağır oğlu Bıçak Hasan, kadının Mısırlı Mustafa ile evli olduğu iftirasında bulunmuş ve imam Ömer Efendi de bu yalana ortak olmuştur. Kadının eşine verilmesi için Haleb Valisi Eski Vezîr Abdullah Paşa'ya, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evahir Safer 1168 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.99-Ö.1: Kilis Naibi Seyyid eş-Şeyh Abdurrahman adlı kişinin; Kilis'de müteveffâ Canbolad Beg vakfının mütevellîsi olan Zeynel Abidin'e dışarıdan müdahalelerin olduğunu iddia etmesi üzerine sonuca ulaştırılması için Haleb Valisi Vezîr Abdullah Paşa'ya, Haleb Monlası'na ve Kilis Kazası Nâ'ibine hitaben yazılan evahir Safer 1168 (Kasım'ın sonları/Aralık'ın başları 1754) tarihli hüküm

S.99-Ö.2: Hacı Beşiradlı adlı kişi; bunun Haleb Kazâsı toprağında tasarrufunda olan yerleri için tekalif alınıp, ancak ehl-i 'örf tâ'ifesi tarafından kasaba ahali, bizimle vergimize hisse ver diye zulme uğradığını iddia etmesi üzerine; mağduriyetin

giderilmesi için, Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evasıt Rebiyülahir 1168 (Ocak'ın sonları/Şubat'ın başları 1755) tarihli hüküm

S.100-Ö.1: Haleb sâkinelerinden Hadice adlı kadının; bunun babası Sofu oğlu (boş) fevt olmuş, mirası buna ve diğer varislere kalmıştır. Babasının Antakya Kazâsı'na tâbi` Kaya Harbub adlı köy ahalisinden iki yüz elli kuruş, Derşun Karyesi ahâlileri zimmetlerinde iki yüz elli kuruş, Halli (?) Karyesinden İlan Hal` `İlanoğlu Salih'ten yüz beş guruş, Şeyh Şahin'den on iki gurûş, Sa'di oğlu Ahmed'den otuz kuruş, Said oğlu Yusuf'tan yüz on guruş ve Antakya sakinlerinden `Amik Kâtibi Abdulvahhab'dan bin üç yüz altmış üç guruş alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine ;durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi eski Vezîr Abdullah Paşa'ya, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Rebiyülevvel 1168 (Aralık'ın sonları/Ocak'ın başları 1754/55) tarihli hüküm

S.100-Ö.2: Haleb sâkinelerinden Hadice adlı kadının; bunun babası Sofu oğlu (boş) fevt olmuş, mirası buna ve diğer varislere kalmıştır. Babasının Antakya Kazâsı'na tâbi` Aheryub adlı köy sakinlerinden Cebe oğlu Ahmed'den üç yüz altmış kuruş, Şarki adlı köy ahalilerinden üç yüz altmış kuruş, Şeyh İbrahim'den dört yüz elli kuruş, Dev oğlu Yusuf'tan üç yüz kuruş, Çal Hayılı (?) köyünden Hahik'ten altı yüz otuz kuruş, toplamda iki bin yüz kuruş alacak hakkını alamadığını iddia etmesi üzerine; durumun mahallinde incelenerek sonuca ulaştırılması hususunda Haleb Valisi Eski Vezîr Abdullah Paşa'ya, Antakya ve diğer gerekli kadılara hitaben yazılan evasıt Rebiyülevvel 1168 (Aralık'ın sonları/Ocak'ın başları 1754/55) tarihli hüküm

S.100-Ö.3: Edirne (Adana) Kadısı Mevlana Mustafa'nın; Haleb kervanı ahalisi, ulema, suleha, tüccar ve diğer bazı kişiler, Adana (Adana'ya) nüzullerinde Antakya Valisinden (ahâlîsinden) Feyz-zâde Mehmed Efendi diye bilinen ve kendi halinde iken, Payas kasabasına nüzullerinde kasaba ahalilerinden ve eşkıyâdan Acem oğlu Hüseyin ve Karaca ve Sarı Na'ib, bunu tehdit edip, zulm ile hakaret etmiş, yaralamış, hapsetmiştir. Bunu kurtarmaya gittiklerinde ise bunlara da hakaretler etmiş, bunların mal ve eşyalarını başkalarına satmış, elli kuruşlarını aldıklarını iddia etmesi üzerine; haklarından gelinmesi için Haleb Valisi eski vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hitaben yazılan evahir Rebiyülevvel 1168 (Aralık'ın sonları/Ocak'ın başları 1754/55) tarihli hüküm

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BELGELERİN TRANSKRİPSİYONU

Sayfa: 1

Bi-ismi hu subhanehu ve te`âlâ

Haza Kuyûd-ı Ahkâmü’ş-şikâyât fî-zamân sadr-ı südüru’l-vüzerâ hazret-i Emin Mehmed Pâşâ yesrullahı mâ-yeşâ’ ve fî-eyan-ı hazret-i Naili Abdullah Efendi Re’isü’l-küttâb tâle bâ-yetümmünâh

Belge: 1

Haleb Vâlîsi’ne ve Haleb Kadısı’na hüküm ki

İstanbul’da vâki` Vâlîde Hânî tüccârından Ceydini el-Hâc Abdullah ve es-Seyyid Mustafa zîde kadruhumâ gelüb bunların bundan akdem kârbânıyla emti`aları Asitâne’ye gelür iken Payas Kasabası’na duhûl ve Payas’dan dahî hareket ve bir çeyrek sâ`ât mikdârı ba`îdi olan yine Payas Kasabası kenarında yüklerinden gice vaktinde bir yük Ceznibe (?) mermeri ta`bîr olunur beş yüz elli tob a`lâ dülbendleri zayı` ve serika olunub yükler üzerine ta`yîn olunan adamları Payas Kadısı’na ve Kâ`im-makâm Mütevellîsi’ne varub keyfiyyeti ihbâr ve taleb eyledikde ihtimâmlarıyla doksan sekiz tob dülbendleri zâhire çıkub kusûrlarını dahî taleb eyledikde “*bundan gayrı yokdur*” deyü cevap virilmekten nâşî Haleb’de olan şerîkler es-Seyyid Ebu Bekir nâm kimesne dahî Payas’a varub bâkî kalan eşyâ’yı taleb ve “*virmezseniz Haleb Vâlîsi’ne teşekkî iderim*” deyü ihâfe ve ikdâm eyledikde ahâlî-i Payas “*birkaç (gün) meks eyle belki bulunur*” deyü ta`vîk ve ol dahî te`hîr ve bir müddet mürûrunda “*tob başına ne virirsin*” deyü teklîf itmeleriyle nâ-çâr şerîkleri mezbûr teklîflerine meyl ve mûmâşâât eylediğinden eşyâyı serika idenler gice vaktinde birer ve ikişer tob götürüb ba`zısını ikişer gurûşa ve ba`zısını dahî dörder gurûşa şerîklerine fûruht idüb beher tob dülbendi ikişer dörder gurûşa alarak min-haysü’l-mecmû` sekiz yüz gurûş ile iki yüz doksan dört tob dülbendi şerîkleri merkûma tekrâr fûrûht ve kusûr kalan yüz on dört tob dülbendi dahî hânesinden taleb eyledikde “*ânı da buluruz*” deyü ta`vîk ve müddet-i vâfire meks ve tevkîf itmişken mücerred ekl sevdâsıyla çıkarmayub gadr-ı sarîh itmeleriyle hilâf-ı şer’ aldıkları sekiz yüz gurûş ile kusûr kalan yüz on dört tob dülbendi serika idenlerden ve akçeyi alanlardan tamâmen tahsîl ve tekâsül ve ta`allül eyledikleri suretde eşyâ-yı mezbûre kasabaları kenârında serika olmak hasebiyle tazmîn şürûtu mûcebince gerek

akçe ve gerek dülbendler ahâlî-i kasabadan tahsîl olunmak için sen ki vezir-i müşârün-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sūdûrunu istid'â ve dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca`at olundukda herkes havza-i hükûmetini eşkıyâ ve harâm-zâdeden hıfz ve hırâset ve kat`-ı tarîk ve nehb-i emvâl ile `ibâdu'l-laha hasâret `adet-i müstemireleri olan şekâvet-pîşeler zuhûrunda sürüb üzerine aherin hudûduna girerler ise mücerred hudûdlarını tecâvüz itmişdir deyü artlarından ayrılmayub duhûl itdikleri mahallin hükkâm ve zâbitânıyla haberleşerek ahz ve ma`rifet-i şer`le cezâları tertîb olunub ba`de'l-yevm kimin havza-i hükûmetinde eşkıyâdan bir ferde zarar ve hasâret isâbet ider ise vaki` olan zarar ol-mahallin hükkâm ve zâbitân ve a`yânından zecren tazmîn ve tahsîl olunmasını hâvî memâlik-i mahrûsemin bi'l-cümle vülât ve hükkâm ve zâbitânına hitâben evâmir-i şerîfe virildüğü mukayyed bulunub ve bu sûretde fi-nefsü'l-emr tüccâr tâ'ifesinin memâlik-i mahrûsemde emn ve râhat ile imrârları lâzime-i hâlden olmağla iddi`âları nefsu'l-emrde muvâfık olduğu zâhir ve mütehakkık olduğu sûretde bu def'a dahî heman (?) sârikleri bulub ele virmezler ise mukaddemâ virilan emr-i şerîfe şürûtı mücebince eşyâ-yı mesrûke ve akçeleri tahsîl ve ihkâk-ı hakk olunmasıçün mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mantûku üzere emr-i şerîfim virilmek bâbında bi'l-fi'îl reisülküttâbım olan Abdullah naili dâme mecduhu i'lâm itmeğin mûmâ-ileyhin i'lâmı mücebince fermân-ı `âlişân yazılmışdır

Fi evail-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1164

Belge: 2

A`zaz ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Ze`âmet karyelerinden A`zaz Kazâsı'na tâbi' Makrin (?) nâm karyenin ahâlî ve re`âyâsı gelüb karyeleri topraklarında zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri `öşürleriyle sâ'ir hukûk ve rûsûmların kânûn ve defter mücebince zâ'imleri tarafına ve emr-i şerîfimle vâki` tekâlîflerin dahî emr ve defter mücebince cem`ine me'mûra edâda kusûrları olmayub hilâf-ı şer`-i şerîf ve bilâ emr-i münîf ehl-i `örf tâ'ifesi taraflarından tekâlîf-i şâkka mütâlebesiyle ve sâ'ir mezâlim ve bed` tarh ve tahmîli ile rencîde olunmak îcâb itmez iken Kilis Voyvodaları taraflarından hilâf-ı şer`-i şerîf ve bilâ-emr-i münîf tekâlîf-i şâkka tarh ve tahmîli ve şeyhlik ve toprak bastı nâmı ve sâ'ir nâm-ı beyhûde ile akçe talebi ile rencîde ve zulm ve te`addî olundukların bildirüb şer`le görölüb hilâf-ı şer`i şerîf ve bilâ emr-i münîf ol vechle bed` ve mezâlim tarh ve tahmîli ile cevri ve eziyyet itdirilmeyüb ber-minvâl-i muharrer zâhir olân mezâlim ve te`addîyât

men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere` amel olunmak için yazılmışdır

Fi evasıt-ı Câ (Cemaziyelevvel) sene 1164

Sayfa:2

Belge:1

Haleb Vâlîsi`ne ve Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Merhum ve mağfûrın-leh Sultan Selim Han tâbe serâhunun evkâfı karyelerinden Antakya Kazâsı`na tâbi` Türkmân Mezra`ası demekle ma`rûf karye sadât-ı kirâmdan es-Seyyid Ahmed ve karındaşı es-Seyyid el-Hâc Ali ve oğlu es-Seyyid Halil zîde şerefhum gelüb bunlar kendü hâllerinde olub hilâf-ı şer`-i şerîf kimesneye vaz` ve te`addîleri olmayub ve üzerlerine dahî şuhûd-ı `udûl ile şer`en bir nesne sâbit olmuş değil iken karye-i mezbûre mültezimi Abdullah nâm kimesne hukûk ve rüsûmu cem`i zamânında bin yüz altmış (boş) senesinde karye-i mezbûra geldiğinde bunların hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-ı hakkın ahz ve tabanlarına ikişer üçer yüz değnek darb ve ayakların mecrûh eylediğinden gayrı bî-vech-i şer`î ve bilâ emr habs ve der-zincir ve otuz gurûş kıymetlü bir tüfenk ve beş zer-i mahbûbların aldığından mâ`adâ hilâf-ı şer`-i şerîf kefare ve Yehud lafzıyla dürlü şütum-ı galiz ile şetm ve eziyet itmeleriyle mürâfa`a-i şer` için da`vet-i şer` olundukda mürâfa`adan ebâ ve imtinâ` ve bir vechle ihkâk-ı hakk mümkün olamyub ziyâde gadr ve te`addî eyledüğün bildirüb şer`le görölüb şerr ve mazarratı üzerlerinden def` ve icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1164

Belge:2

Haleb Vâlîsi`ne ve Monlası`na Hüküm ki

Haleb sâkinlerinden el-Hâc Mustafa ve karındaşı el-Hâc Hasan nâm kimesneler südde-i sa`âdetime `arzuhal idüb bunlar bundan akdem ticâret ile meşgûl olmalarıyla bi-emru`l-lah-ı te`âlâ ticâretlerinde zarar ve hasâretleri vâki` olduğundan medyûn ve müsta`fî ve kazâ-i mezbûrdan ba`zı kimesneler birer mikdâr akçe deynleri olub ve deynlerine mukırr ve mu`terif ve edâda hataları yoğiken dâyinleri mezkûrlar mücerred ta`cîz için hilâf-ı şer`-i şerîf bağteten ahz ve habs teklîfi ile te`addîden hâlî olmayub gadr eylediklerin bildirüb dâyinleri mezkûrlara bağteten ahz ve habs teklîfi ile te`addî

itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilen mahallinde şer'le görölmek içün yazılmıştır

Fi evasıt-ı Câ (Cemaziyelevvel) sene 1164

Belge:3

Haleb'den Üsküdar'a gelince vâki' olan kuzât ve nüvvâba ve bi'l-cümle zâbitân ve a`yan-ı vilâyete hüküm ki

Hâlâ Haleb Kadısı akzâ kuzâtü'l-müslimîn mevlânâ Kebîrî-zâde Mustafa zîdet fezâ'ilehunun müddet-i `örfîyesi tamâm olmak hasebiyle Asitâne-i Sa`âdetime `avdet ve `azîmet üzere olub emnen ve sâlimen Üsküdar'a îsâli matlûb olduğuna binâ'en imdi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh emr-i şerîfimle her kangınızın taht-ı kazâsına vâsıl olur ise emin ve mahfûz menzillere gönderüb iktizâ iden zâd ve zevâdesinin akçesiyle tedârik ve ihzârında i`ânet ve mezâheret zımnında gicelerde ve gelür oldukda mahfûz ve hâtırnâk mahallerde yanına kadr-ı kifâye adamlar koşub muhârese olunarak mashûben bi'l-emn ve's-selâm birbirinize irsâl ve emnü's-seryâl Üsküdar'a îsâle cümleliz sa'y ve ihtimâm idüb serimû rehâvet ve taksîrden ve ihmâl ve tekâsülden gâyetü'l-gâye ihtirâz ve ictinâb olunmak bâbında fermân-ı `alışânım sâdır olmuştur

Fi evasıt-ı Câ (Cemaziyelevvel) sene 1164

Belge:4

Üstte şerh: mu'ahharen emr-i `âlî yazılmışdır

Fi evâi'l-i R (Rebiyülahir) sene 65 (Şubat/Mart 1152)

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Monlası'na hüküm ki

Hâlâ Haleb muhassılı olan Mehmed zîde mecduhu mektûb gönderub medîne-i Haleb mahallâtından Müsâmin (?) Mahallesi'nde vâki' Abbedric (?) demekle ma`rûf kastalın fazla âbı kadîmden nezdinde olan Cebel-i Esedullah Mahallesi'nde vâki' âbı çeşme kastalına zîr-i zemînden künk ile cereyân ve resîde olan suyun vefret ve kesreti olub mahalle ahâlîsi istifâ eyledikten sonra bir mikdâr âbı dahî bi'l-va`atde telef ve zâyi' olduğundan başka bir mikdârı dahî kastal-ı mezbûrun önünde müctemi' ve kazurâtıyla alud olub istifâ iden müslimîn ile mürûr iden ebnâ-i sebîlin dâmenlerini telvîs ve cümlesi mutazarrır olduklarından mâ`adâ kastal âbı çeşme-i mezkûrun mecrâsına mülâhık cânib-i şarkisinde vâki' es-Seyyid Mustafa nâm kimesnenin mülkiyet üzere mutasarrıf bulduğu hânesinin âbı olmayub ol ma`dûmü'n-nef' olan âbı hanesinde olan sahrınca icrâ itmesini mahalleteyn-i mezkûrteyn ahâlîleriyle kasteleyn-i mezkûrteyn mütevellîsi olan Hasan bin Derviş nâm kimesne istisvâb ve rızâ-dâde

oldukların meclis-i şer'-i enverde merkûm Seyyid Mustafa'nın yedine hüccet-i şer'iyeye virilmekle hüccet-i şer'iyeye mûcebince `amel ve hareket olunub hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyeye rencide olmamak bâbında hükm-i hümayûnum virilmek ricâsına `arz eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı Câ (Cemaziye'l-evvel) sene 1164

Sayfa:3

Belge: 1

Üstte şerh: Baş muhâsebeye ilm ü haber kâ'imesi verilmiştir

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Mollası'na ve Sermin Kadısı'na hüküm ki

Haleb muhassıllığı aklâmından sâbıkâ Bağdad Vâlîsi müteveffâ el-Hâc Ahmed Paşa ile sâbıkâ Mar'aş Beğlerbeğisi Halebli Ahmed Paşa'nın kasr-ı yedlerinden altmış bir senesi ibtidâsından sâbıkâ Haleb Kadısı Abbas zîdet fazâ'ilehu ile hâcegân-ı Dîvân-ı Hümayûn'umdan Şaban zîde mecduhunun iştirâken mâlikâne `uhdelerine geçen Sermin mukâta`asının hâricde kurâ ve mülhakâtı olmayub ancak kasaba-i mezbûreden `ibâret olmağla kasaba-i mezkûre fi'l-asl iki üç bin mikdârı büyü ve menâzil ve yedi sekiz `aded minber ve mihrâblı cevâmî'-i şerîfe ve dört beş hamâm ve kârgîr hanlar ve çarşu ve esvâk-ı `adîde ve dekâkîn-i kesîre muhtevi şedd-i rehal-ı ihmâl ve emti'a-ı mütenevvî'e-i tüccâr olagelan Halebü'ş-Şehbâ'nın kasabat-ı ma`mûresinden iken iki üç sene zarfında vülât taraflarından mezâlim-i kesîre ve tekâlîf-i mâlâ-yataktan (?) ve levendât makûlesinin cevır ve ezâ-yı gûnâgûnlarından ve ale'l-husûs müsveddât ile bî-asl pey-der-pey ve meks-i medîd iden mübâşirlerin levâzım-ı me'kûlât ve `avâyid ve hizmet nâmıyla olan mutâlebât-ı `anîfe ve te'addiyât-ı mâlâ-nihâyelerinden fukarâ-yı ahâlî bî-tâb ve tuvân ve zarûrî cümlesi perâkende ve perîşân ve bi'l-küllîye muzmahil olmalarıyla altmış bir senesinde derûn-ı kasaba-i merkûmede zî rûh nâmında haşerât-ı arzdan gayri nüfûs-ı insâniyeden ferd kalmadığından sene-i mezbûre mâl-ı mîrîsinden bir akçe alınmayub hattâ sene-i mezkûrede mukâta'a-i mezbûreyi der-`uhde iden Haleb Müftîsi kasaba-i mezbûre külliye sevakinden hâlî olmağla tarafımdan vaz'-ı yed olunmayub mâl-ı mîrîsinden kat`en bir nesne hâsıl olmadı deyü cevâb-ı ye's-i küllî irsâl ve eğer bu mezâlim-i vâfire mündefî` olmaz ise ahâlîsinin bir dürlü îvâ ve iskânı ve mukâta`asının bir-vechle `imâr ve nizâmı pezîrâ-yı imkân olmayacağını cezmen tahrîr idüb henüz mâlikâne mutasarrıfları mûmâ-ileyhümânın virdikleri bedel-i ferâğ ve resm-i kasr-ı yed ve harc-ı berât ve aklâmından bu ana gelince taraflarına bir akçe vâsıl olmayub iki üç senelik mâlından dahî bir akçe hâsıl olmadığı cihetden hem kendülere ve

hem mîrîye mûceb-i gadr ve kesr olub kasaba-i mezbûre a`zam-ı bilâd-i İslâmiye'den olan Halebü'ş-Şehbâ'nın aktâr-ı meşhûr-ı ma`mûresinden ve husûsen muhassallık-ı mezkûrın külliyyetli mâl ve mu'accele ile mukayyed olan mülhakât-ı cesîmesinden iken bu vechle hâlî ve harâb ve aşiyâne-i levh ve harâb olmasının encâmında hasareti cânib-i mîrîye `a`îd ve cihet-i zâbita-i nizâmı ve `imârî dahî sükkân ve ahâlîsinin mezâlim ve te`addiyâtından himâyet ve sıyânet birle istimâletlerinden emir-ber olmağla ahâlî-i müteşettitesinin makarr-ı kadîmlerine `avdet ve ric`ate rağbetlerine ve yerlerinde istikrâr ve ikâmet ve asûdeni ve râhatlarına vesîle olmak için rahmen li'l-fukarâ ve sıyâneten li'l-hayrî sicil-i mahfûzda mukayyed olduğu üzere Haleb Vâlîlerinin Sermin Kazâsı'na vâride olan imdâd-ı hazeriyyelerinden ahâlî-i kasaba-i merkûmenin hâne ve hâllerine göre îcâb eden hisseleri ve kezâlik seferiye tahsîli fermân olunduğu senelerde dahî ber-vech-i muharrer isâbet iden sehmleriyle üzerlerinde mukayyed hâne-i `avârız ve bedel-i nuzûlleri mâlî ve sâ'ir evâmir-i `aliyye ile vâride olan tekâlîfden ta`dîl ve tesviye vechi üzere hâl ve tahammüllerine göre lâzım gelen hisseleri voyvodaları ma`rifetleriyle ba`de't-tahsîl hisse-i hazeriyyeleri şürûtu mûcebince taksît vechiyle vakt ve zemânıyla taraf-ı vülâta îsâl ve teslîm ve seferiye fermân olunduğu senelerde dahi ber-vech-i meşrûh lâzım gelen sehmlerin mahalline îsâl ve teslîm ve mâl-ı `avârız ve nüzûl ve bâ emr-i `âlî vâkî' olan tekâlîf-i sâ'ire hisseleri dahî emr ve defter ve ta`dîl ve tesviye şürûtu mûceblerince cem`ine me'mûr olanlara bilâ kusûr edâ ve teslîm olunduktan sonra mübâşir irsâl ve ziyâde taleb olunmayub ve ehl-i örf taraflarından bî-vech müsveddât ile buyuruldu ve mübâşir ve bölük ve levendât irsâl ve bilâ-fermân ihzâr teklîfi ve müft ve meccânen yem ve yiyecek ve resm ve ücret ve `avâyid ve hidmet ve zehâyir ve harc-ı vülât mutâlebesi ve bilâ emr-i `âlî tekâlîf-i şâkka tarh ve tahmîli ve âher bahâne ile ahz ve habs ve tecrîm ve tağrîm ve fermân olunandan ziyâde talebiyle hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i kânûn vechen mine'l-vücûh rencîde ve remîde etdirilmemek ve bi'l-cümle umurları voyvodaları tarafından ru'yet olunub umûr ve husûslarına hâricden kimesne müdâhale eylemeyüb mezâlim ve te`addiyâtından `ale'd-devâm himâyet ve sıyânet birle mâlikânem virilân mukâta`ât-ı mîrîyede câri ve düstûrû'l-amel olan serbestiyet şürûtuna gereği gibi ri`âyet olunmak için emr-i şerîfim sudûrunu mâlikâne mutasarrıfları mûmâ-ileyhümâ istid`â etmeleriyle Haleb muhassallığına tâbî` nefis-i Sermin Karyesinin senevî seksan bir bin iki yüz para mâlî olub Haleb Hazînesi defterleri ve rec`ası (?) mûcebince virilügelan mâlın beher-sene Haleb muhassıllarına virmek üzere dokuz bin iki yüz doksan gurûş mu'accele ile

mûmâ-ileyhümânın iştirâken mâlikâne `uhdelerinde olduğu baş muhâsebeden ve Haleb Eyâleti'nde vâki` Sermin Kazâsı'nın kurâsıyla ma`en elli dört `aded `avârız ve nüzûl hânesi olub on sekiz hânesi nefis-i kasaba-i Sermin ve mâ`adâ otuz altı hânesi yigirmi yedi `aded kurâsı üzerlerinde olduğu mevkûfâtıdan ve eyâlet-i Haleb imdâd-ı seferiyesi toptan seksan kîse akçe olub ve hazeriyyesi sefersiz senelerde virilügelan her ne ise virile deyü müretteb olduğundan hazariye ve seferiyenin müfredâtı bu tarafda ma`lûm olmayub mahallinde sicillâtta ma`lûm idüğü dîvân-ı hümâyûnumdan ihrâc olunmağla bu makûle mâlikâne ashâbının tensîf ve tanzîm mukâta`aya dâ`ir olan mes`ulleri is`âf olunagelüb ve mukâta`a-i mezbûrenin nizâmı umûr-ı mütehattimedden olub mûmâ-ileyhümânın iltimâsları mücebince şürût-ı serbestiyetine gereği gibi ri`âyet ve fukarâ-yı ahâlî mezâlîm ve te`addiyâtıdan himâyet ve sıyânet olunmak üzere dîvân-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi`il baş defterdârım Mustafa dâme `ulvuhû i`lâm etmeğin mûmâ-ileyhin i`lâmı mücebince `amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâhir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1164

Sayfa: 4

Belge:1

Haleb Vâlîsi'ne (ve) Haleb Monlası'na hüküm ki

Ser-sakâ-i sâni-i sâbık (boş) zîde kadruhu `arzuhal idüb bin yüz elli dokuz senesinde Ser-sakâ-i sâni iken Haleb deveçilerinden olub hâlâ Haleb'de sâkin Hacı Ubud nâm kimesne zimmetinde hüccet-i karz-ı şer`den yalnız iki yüz seksan Yıldız Altun ve yine Haleb sâkinlerinden Hacı Taha-zâde el-Hâc Mehmed ve karındâşı Yasin nâm kimesneler zimmetlerinde dahî yine sene-i mezbûrede ber müceb-i hüccet-i karz-ı şer`den bin üç yüz gurûş alacak hakkı olub taleb eyledikde edâda ta'allül ve gadr sevdâsında oldukların ve bu bâbda Şeyhülislam'dan fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb mücebince mezbûr Hacı Ubud'un zimmetinde olan Altun ve mezbûrların zimmetlerinde olan ol mikdâr gurûş hakkı bi't-tamâm tahsîl ve alıvirilüb ihkâk-ı hakk ve bir dürlü ta'allül itdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölüb ihkâk-ı hakk olunmak için yazılmışdır

Fi evail-i C (Cemaziyelâhir) sene 1164

Belge:2

Haleb Vâlîsi'ne Haleb Mollası'na hüküm ki

Muhtedî Ahmed nâm kimesne ile karındâşı Niro nâm zımmî gelüb bunlar bundan akdem İstanbul'da Vâlide Hanı'nda sâkin iken Haleb sâkinlerinden

Rumanoğulları Abram ve Yasef nâm Yahudiler İstanbul'da ba'zı mahallere virilecek on iki bin doksan gurûş deynlerini mahallerine edâ için bunların karındâşları Haleb'de sâkin İlyas nâm zimmîden poliçe ahz ve bunlara irsâl ve bunlar dahî meblağ-ı mezbûru yedinden yüz elli (boş) senesinde mahallerine edâ ve tesellüm ve teslimlerini muş'ir aldıkları senedleri karındâşları mesfûra ba'de'l-irsâl karındâşları mesfûr meblâğ-ı mezkûrı mesfûrlardan almak üzere iken mühâbene (?) mürd oldukda mesfûrlar yanında bulunân senedlerini gasb itmeleriyle meblağ-ı mezkûru bi'd-defâ`at taleb eyledükde dürlü `illet ve bahane ile edâda ta'allül ve muhâlefet mürd olan mütegalibeden Giryâ nâm Yahudi'ye istinâden sebîli icrâ-yı hakk mümkün olmayub ol vechle mağdûr oldukların ve tarafından (boş) nâm kimesneyi vekîl eyledüklerin bildirüb şer'le görülüb mesfûrların zimmetlerinde olan meblağ-ı mezbûr tahsîl ve vekilleri mezbûra alıvirilüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evail-i C (Cemaziyelâhir) sene 1164

Belge:3

Haleb Vâlîsi vezîre ve Monlası'na hüküm ki

Müderrişîn-i kirâmdan kıdvetü'l-ulemâ'î'l-muhakkikîn eş-Şeyh Ahmed ibn-i eş-Şeyh Mustafa zîde `ilmihu gelüb Haleb Sancâğı'nda ve Nâhiyesi'nde medrese-i Hilâdiye el-meşrûtiye bi'l-Cünfiye el-vâki` be-garbü'l-Câmiü'l-Kebîr el-Dımaivî (?) der-Mahalle-i Şerife Hânım der-nefs-i Haleb vakfı yazıldığı mahallde heker-i büyü der-mahalle-i hâric-i Bâbü'n-Nasr bir bâb yüz yetmiş iki fî sene üç yüz doksan iki ve heker-i Haleb der-mahalle-i Cüdeyde `aded dört fî sene yüz seksân altı ve heker-i zemîn-i han ve büyü be-yed-i evlâd-ı Asas haric-i Bâbü'n-Nasr fî sene iki yüz ve heker-i büyü der-mahalle-i Gülab bâb yetmiş fî sene yüz yigirmi ve heker-i salab (?) der-mahalle-i Kilise beş `aded hisse-i nısf heker fî sene iki yüz kırk mevadd-ı sâ'ir Cebel-i Beni Alime Nâhiyesi'ne Merkiyye nâm karye ve ma'-gayrihümâ birikdirilüb yigirmi bin sekiz yüz altmış sekiz akçe yazı minhâ el-masrâf cihet-i müderriş fî yevm kırk ve cihet-i tevliyet fî yevm hasbî ve cihet-i cibâyet fî yevm üç el-bâkî bin yüz on iki zevâ'id deyü kimesneye virilmeyüb ma`rifet-i kadı ile vâki` olan meremmâta sarf oluna ziyâde meremmât vâki` olub zevâ'id kifâyet itmedikde cümle cihet rakabe olub meremmâtı tamam olmayınca kimesneye vazîfe virilmiye deyü defter-i evkâfda muharrir kalemiyle tahrîr ve mûmâ-ileyh mâliye tarafından virilân berât-ı şerîfimle vakf-ı mezbûrun mütevellîsi ve medresesinin vazife-i mu`ayyene ile müderriş olub defter-i hakanîde

mukayyed büyü ve salab (?) ve zemînler el-mezbûreden cânib-i vakfa îcâb ve iktizâ iden hekerlerin kânûn ve defter mücebince ahz ve kabz murâd eyledikde müste`cirinden ba`zıları hilâf-ı defter-i hakanî noksan teklîfi ile vakf-ı şerîfe gadr eylediklerin ve bu bâbda da`vâsına muvâfık Şeyhülislam`dan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüb fetvâ-yı şerîfe ve defter-i hakanî müceblerince `amel olunub mugâyir-i fetvâ-yı münîf ve defter-i hakanî bir ferde bir vechle ta`allül ve muhâlefet itdirilmeyüb ber-müceb-i fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer`iyye ve defter-i hakanî zikr olunan büyü ve saleb (?) ve zemînlerden taraf-ı vakfa îcâb ve iktizâ iden hekerleri bilâ-kusûr zîr-i vakfdan ahz ve kabz itdirilüb müste`cirleri fetvâ-yı münîfe ve hüccet-i şer`iyye ve defter-i hakanîye muhâlif bir vechle ta`allül ve tereddüt itdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve defter-hâne-i `âmiremde mahfûz olan defter-i evkâfa mürâca`at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve hazîne-i `âmiremde mahfûz Anadolu Muhâsebesi defterlerine nazar olundukda medrese-i mezbûrenin vazîfe-i mu`ayyene ile müderris ve tevliyeti hâlâ berât-ı şerîfimle merkûm eş-Şeyh Ahmed ibn-i eş-Şeyh Mustafa'nın üzerinde olduğu mukayyed bulunmağın berâtı mücebince `amel olunmak içün yazılmışdır

Fî evâil-i C (Cemaziyelahir) sene 1164

Sayfa:5

Belge:1

Haleb Vâlîsi vezîrim Üzeyr ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Haleb ve Bakras Nahiyesi'ne tâbi` Ekrek ve Yarıdın ve Kesrik ve Yekkezib (?) nâm karyelerin ahâlî ve re`âyâları südde-i sa`âdetime `arzuhal idüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelan emr-i şerîfimle vâki` tekâlif-i emr ve defter mücebince cem`ine me'mûra edâda kusûrları olmayub hilâf-ı şer`-i şerîf ve bilâ emr-i münîf tekâlif-i şâkka mütâlebesi ve sâ'ir bed` ve mezâlim tarh ve tahmîli ile cevri ve eziyet ve rencide olunmak icâb itmez iken hâlâ Üzeyr Sancağı Begi Ali Beg ve subaşı (boş) nâm kimesne bin yüz altmış senesinde hevâlarına tâbi` eşkıyâyı başlarına cem` ve üzerlerine varub hilâf-ı şer`-i şerîf ve bilâ emr-i münîf tekâlif-i şâkka nâmı ve sâ'ir vücûh-i mezâlim ile bî-gayr-i hakkın fukarâdan cebren katî vâfir akçe tahsîl ve ahz ve gadr-ı küllî ve ol vechle perâkende ve perişân olmalarına bâ'is ve bâdî oldukların bildirüb şer`le görölüb ber-vech-i meşrûh hilâf-ı şer`i şerîf ve bilâ emr-i münîf zulmen aldıkları akçeleri tamâmen merkûmlardan tahsîl ve alıvrilüb ve muktezâ-yı şer`-i müzâhir icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer`le görölmek içün yazılmışdır

Fi evasıt-ı Ca (Cemaziye'l-evvel) sene 1164

Belge:2

Haleb Vâlîsi'ne ve Antakya Kadısı'na hüküm ki

Antakya sâkinelerinden Fatma nâm hatun gelüb medîne-i Antakya sâkinlerinden mîrî Kâtibi Hacı Mehmed nâm kimesne ile Antakya Kazâsı muzâfâtından Kuseyr Nahiyesi'nde (?) nâm mahallde vâki' çiftlik emlâk ve mülk bağ ve ma'lûmü'l-hudûd zeytun ve ceviz eşcârları ve sâ'ir hubûbâta ber-vech-i iştirâk mutasarrıflar olub müştereki mezbûr Mehmed sâlifü'z-zıkr çiftlik bağ ve eşcâr ve hubûbât ve sâ'ir hâsıl olan mahsûlâtıdan hissesine isâbet iden hakkını ahz ve kabza ve kanâ'at itmeyüb bin yüz altmış beş senesinden berü hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayr-i hakkın füzûlî ve tagallüben hâsıl olan mahsûlâtın cümlesi ahz ve kabz idüb buna bir nesne virmeyüb küllî gadr ve te'addî eylediğin bildirüb şer'le görölüb mezbûrun hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayr-i hakkın füzûlî ve tagallüben ahz ve kabz eylediği sâlifü'z-zıkr çiftliğin bağ ve zeytun ve ceviz eşcârları ve hubûbât ve sâ'ir mahsûlâtıdan hissesine isâbet iden hakkı her ne ise tamâmen tahsîl ve kendüye alıvrılüb bî-vech-i şer'î bir dürlü ta'allül ve muhâlefet itdirülmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölme için yazılmışdır

Fî evâsıt-ı C (Cemaziyelahir) sene 1164

Belge:3

Haleb Vâlîsi'ne ve Antakya Kadısı'na hüküm ki

Antakya sâkinlerinden Abdurrahman nâm kimesne gelüb bin yüz altmış (boş) senesinde fevt olan babası Abdülkadir Ağa dimekle ma'ruf kimesneden müntakıl bunun ve taraf-ı şer'den mansûb hâlâ vasîleri olduğu er karındaşı (boş) nâm sağır ve karındaşı (boş) nâm sağırelerin mukaddemâ vasîleri olan Antakya sâkinlerinden Hatun-zâde Seyyid Hasan Efendi dimekle ma'rûf kimesne zimmetinde bin sekiz yüz gürüş nakd akçe ve şebel ta'bîr olunur otuz ölçek hınta ve on şebel şa'ir ve otuz şebel yulaf alacak hakları olmağla bundan akdem mezbûrdan da'vâ ve taleb ve murâfa'a-i şer'-i şerîf olduklarında şer'en sâbit ve buna hükm ve mezbûra edâya tenbih birle cânib-i şer'den yedine hüccet-i şer'iyye virilüb bir vechle muhâtele iktizâ itmez iken mezbûr kemâl-i huşûnet ve te'addîden nâşî mugâyir-i hüccet-i şer'iyye edâda ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakk ve gadr-ı küllî murâd eylediğün bildirüb hüccet-i şer'iyyesi mücebince şer'le görölüb babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntakıl kendünün ve vasîleri olduğu karındaşları sağırân-ı mezbûrânın mezkûrun zimmetinde sâbit ve müteveccih olan

sâbıkü'z-zikr akçe ve mahsûlât hakları tamâmen tahsîl ve mezbûrdan asâleten ve vekâleten buna alıvirilüb mezbûra mugâyir-i hüccet-i şer'iyye bir dürlü ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fî evâsıt-ı C (Cemaziyelahir) sene 1164

Sayfa:6

Belge:1

Haleb Vâlîsi vezîre ve Haleb Kadısı'na ve İdlîb Kadısı'na hüküm ki

Haleb sükkânından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ali zîde kadruhu südde-i sa'âdetime `arzuhal idüb mûmâ-ileyh bin yüz altmış (boş) senesinde İdlîb sâkinlerinden Urban oğlu Seyyid Abdurrahman nâm kimesneye `alâi tarikü'l emâneten üç bin altun vaz` idüb taleb eyledikde edâda ta'allül ve muhâlefet eyledikde mürâfa'a ve ihkâk-ı hakk olunmak için Haleb Vâlîsi tarafından buyuruldu virilmişiken mürâfa'adan ebâ ve imtinâ ile gadr ve hayf üzere olduğun bildirüb merkûm Seyyid Abdurrahman'a emanet tarikiyle vaz` olunan meblağ-ı mezbûr ba'de's-sübût tahsil ve kendüye alıvirilüb ihkâk-ı hakk olunmak için hükm-i hümayûnum ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görölüb ihkâk-ı hakk ve keyfiyetleri `arz olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i Câ (Cemaziye'l-evvel) sene 1164

Belge:2

Payas Kadısı'na hüküm ki

Yusuf nâm kimesne gelüb bu Payas İskelesin Kâ'im-makâmlığı bi'l-fi'îl berât-ı şerîfimle kethüdâsı olub üzerine edâsı lâzım olan hidmetin edâ idüb herkes kendüsünden râzı ve şükrân üzere olub bir vechle dahl îcâb itmez iken ashab-ı ığrazdan (boş) ve (boş) nâm kimesneler bilâ-berât ve bilâ-sened umûruna müdâhale ve te'adîden hâlî olmadıkların bildirüb mezbûrların bilâ-berât ve bilâ-sened ol vechle olan te'adîleri men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin kânûn üzere emr yazılmışdır

Fî evâhir C (Cemaziyelahir) sene 1164

Belge:3

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Mollâsı'na hüküm ki

Sulehâdan Seyyid Ahmed zîde şerefühû gelüb bu medîne-i Haleb'de Bâb-ı Bi'n-Nasr hâricinde vâki` câmi`-i şerîf vakfında berât-ı şerîfimle mütevellîsi olan babası Şeyh İbrâhim es-Surî tarafından bâ-müvekiller tevliyet-i merkûmu zabt ve umûr-ı vakfı

rü`yet ider iken medîne-i Haleb sükkânından Yahya Beg-zâde Seyyid Ahmed ve el-Hâc Mustafa ve el-Hâc Abdülhayy ve Seyyid Osmân nâm kimesneler zuhûr ve tevliyet-i mezbûrenin ferâğını taleb ve zabtına mûmâna`ât eylediklerinde bundan akdem zabtıçün emr-i şerîfim sâdır oldukda mezkûrlar memnû` olmadıklarından mâ`adâdan zuhûr ve mücerred ısdâr ve tecrîm kasdıyla üzerime musallat ve “*sen mukaddemâ bizden vâlî-i sâbıkâ iştikâ ve akçemiz alınmasına sebep oldun alınan akçemizi senden tazmîn itdiririz*” deyü nizâ` ve bu makûle sebep da`vâsı memâlik-i mahrûsemde memnû` iken mezbûrlar hilâf-ı şer`-i şerîf böyle ol-vechle te`addî ve rencîdeden hâlî olmaduğun ve bu bâbda da`vâsına muvâfık Şeyhü'l-islâm'dan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüb fetvâ-yı şerîfe mücebince `amel olunub mezbûrları hilâf-ı şer`-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-yı münîf ol-vechile bunu te`addî ve rencîde itdirilmeyüb men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledüğün ecilden mahallinde şer`le görülmek için yazılmışdır

Fî evâhir-i C (Cemaziyelahir) sene 164 (1164)

Belge:4

Haleb Vâlîsi'ne Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Sen ki Antakya kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh es-Seyyid Mehmed Arif zîde fazlulusun südde-i sa`âdetime mektûb gönderüb ser-sakâ-yı hüccâc-ı zevî'l-ibtihâc İdris zîde mecduhu meclis-i şer`e varub işbu sene-i mübârekede Şam-ı şerîfden Asitane-i Sa`âdetime gelürken Zambakiye (?) Hânı nâm merhaleden kalub Antakya'ya rûberân esnâsında vâki` olan kesret-i matar ve vehlden mekârî katırları bî-mecâl kalmağın Antakya merhalesine yetişmek mümkün olmayub esnâ-yı râh ve beyâbanda gicelediklerinde bir sîm cevğân ve bir çift piştov ve bir filinta tüfenk ve bir egeri serîka olunub sâriki ma`lûm olmamağla vâki` hâlî hükm-i hümâyûnum virilmek ricâsına bi`il-iltimâs `arz eyledüğün ecilden mahallinde şer`le ve zâbiti ma`rifetiyle tafahhus ve serika olunan eşyâsı zuhura götürülüb teslîm olunmak için yazılmışdır

Fî evahir-i C (Cemaziye'l-ahir) sene 1164

Sayfa:7

Belge:1

Haleb Vâlîsi'ne Beylan ve Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Bi'l-fi`il bâbü's-sa`âdetim ağası olan Ali Ağa dâme `uluvuhu `arz gönderüb mûmâ-ileyhin zîr-i nezâretinde olan evkâfdan Beylan Kazâsı muzâfâtından Cebel-i Bakras Nâhiyesi'nde merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Süleymân Han ve Antakya'da vâki` müteveffâ Cafer Ağa ve Habîbü'n-Neccâr evkaflarının bâ-hatt-ı hümâyûn-ı

şevket-makrûn tevliyetleri ber-vech-i te'bîd başka başka berevât-ı şerîfemle Eski Mehmed Kılârî'nin üzerinde olub ve zabtıçün mahalline vardıkda mezbûrın zabt ve rabta `adem-i kudretinden nâşî bu tarafa guybet ve firâr itmekle tarafından Abdullah nâm kimeseyi vekîl nasb ve zaybtıçün mahalline varub bir sene zabt ve rabt idüb mezbûr Abdullah'ın re'âyâ fukarâsı ve ahâlî-i vilâyet ile hüsn-i mu'âşereti olmadığından azlini müceb nice hâleti zuhûrunu Antakya Kadısı `arz ve ahâlî-i vilâyet mahzâr ve mevsûku'l-kelîm ademlerden birkaç nefer kimesneler Der-sa`âdetime gelüb tazallüm-i hâl eylemeleriyle mezbûr Abdullâh şâb emred ve mezmûm adam olub ol-tarafda oldukda ahâlî-i vilâyet beyhlerinde fesâda mü'eddî bir hâlet olacağı zâhir ve bedîdâr olmağla zikr olunan vakflar tevliyetlerini mütevellî-i merkûm Eski Mehmed Kılârî bi'n-nefs varub kendü zabt eylemek üzere birkaç def'a tenbîh ve te'kîd olundukda kendünün zabt ve rabta kudreti olmadığından vekîli merkûmun dahî şâkîlerine iltifât itmeyüb ol-vechle def-i mazarratı içün aher kimesne nasb ve ta'yîn olunması elzem ve muktezî olmağın merkûm muharrere itmekle yedine senevî bin gurûş vermek ve mahallinde vekîl-i mezbûrun muhâsebesini görüb ve evkâf-ı şerîfe tevliyetlerini işbu bin yüz altmış dört senesi mârtı ibtidâsından zabt itmek ve iktizâ iden vezâyif ve mesârîf-i sâ'iresin görmek ve mu'tâd-ı kadîm üzere rikâb-ı hümâyûnum akçesini vakt ve zamânıyla göndermek şartıyla İbrâhîm zîde kadruhu ber-vech-i hasbî kâ'im-makâm-ı mütevellî nasb ve ta'yîn olunmak bâbında vâki` hâlî bi'l-iltimâs `arz ve hazîne-i `âmiremde mahfûz Anadolu Muhâsebesi defterlerine nazâr olundukda yigirmi akçe ile Sultân Süleyman vakfının ve vazîfe-i mu`ayyene ile Cafer Ağa vakfının ve on akçe ile habîbü'n-Neccâr vakfının tevliyetleri bâ-hatt-ı hümâyûn bâ-mukâbele-i sâni ber-vech-i te'bîd mâliye tarafından virilan başka başka berevât-ı şerîfemle merkûm Eski Mehmed Kılârî'nin üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzere bir-vech hasbî Kâ'im-makâm nasb ve zabt itdirilmek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur

Fî evâ'il-i B (Receb) sene 1164

Belge:2

Haleb Vâlîsi'ne ve Monlası'na hüküm ki

Bi'l-fi'l Bâbü's-sa`âdetim Ağası Ali Ağa dâme `ulvuhu `arz gönderüb mûmâ-ileyhin zîr-i nezâretinde olan olan evkâfdan Halebü's-Şehba'da vâki` Cami`-i Kebîr Emuli (?) ve Nureddin-i şehid ve Argûn Kâmîl evkâflarının mütevellîsi olan ahâliden Taha-zâde es-Seyyid Abdulvahhab `adem-i tekâsülünden nâşî umûr-ı evkâfı sadâkat ve

istikâmet üzere rû'yet eylemediğinden gayrı beher sene ağa-yı muma-ileyh tarafına edâsı lâzım gelan rikâb-ı hümâyûnum akçesi beş yüz gurûşu vakt ve zamânıyla göndermeyub bin yüz altmış üç ve altmış dört senelerinin Martı'na mahsûben olan akçe-i mezkûrun zimmetinde müctemi' olmağla ağa-yı mûmâ-ileyh tarafından ta'yîn olan ademîsi İbrahim nâm kimesne ma'rifetiyle tahsîl ve mezkûra teslîm itdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum virilmek ricâsına vâlî hâlî bi'l iltimâs'arz eyledüğü ecilden vech-i meşrûh üzere şer'le zimmetinde sabit olan meblağ-ı mezbûr tahsîl olunmak için yazılmışdır

Fi evail-i B (Receb) sene 1164

Belge:3

Haleb Vâlîsi Paşa'ya Antakya ve (boş) kadılarına hüküm ki

(Boş) nâm hatun südde-i sa'âdetime 'arzuhal idüb Antakya'da Balıklık nâm mevzi'de otuz kırk seneden berü mutasarrıf olduğu mülk-i kadîmî değirmanında aherin 'alâkası olmayub müdâhale olunmak icâb itmez iken Antakya'da sâkin mütegalibeden Kara İbrahim oğlu Mustafa dimekle ma'rûf kimesne bunun değirmanının üst tarafında müceddeden değirman ihdâs ve bunun değirmanına küllî zarar-ı şer'îsi olduğun bildirüb zarar-ı şer'îsi her ne ise şer'le men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerifim ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evail-i B (Receb) sene 1164

Belge:4

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Monlası'na ve Derguş Kadısı'na hüküm ki

Sâdât-ı kirâmdan Mehmed zîde şerefehu gelub bu kendu halinde olup hilâf-ı şer'-i şerif kimesneye vaz' ve te'addîsi olmayub ve deyn kefâleti olmayub üzerine şer'en bir nesne sabit olmuş değil iken Derguş Kasabası sâkinlerinden Duha Mehmed dimekle ma'rûf kimesne hevâsına tâbî ehl-i 'örf ve mübâşir ve gulamı gamz ile yek-dil ve bin yüz altmış (boş) senesinde hilâf-ı şer'i şerîf ve bî-gayr-ı hakk bunun evini basub mevcûd bulunan bin beş yüz gurûş nükûd ile iki bin gurûşluk eşyâsını gasb ve gâret ve zevcesinin üzerine katl kasdıyla hücum ve bir sağır veledi helâk eylediğinden gayrı iki yüz otuz beş gurûşunu dahî ahz ve gadr-ı azîm olduğun ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görölüb gasb ve gâret eylediği ol mikdâr nükûd ve eşyâ ve sâ'ir hakkı alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evail-i B (Receb) sene 1164

Sayfa:8

Belge:1

Haleb Vâlîsi'ne Antakya Kazası Naibi'ne hüküm ki

Antakya kazâsı sâkinelerinden Ümmühani bint-i es-Seyyid Hasan nâm hatun gelüb medine-i Antakya sâkinlerinden iken bin yüz elli (boş) senesinde fevt olan zevci el-Hâc Abdülkadir Ağa demekle ma'rûf kimesnenin firâşından hâsıl ve mezbûre Ümmühani'den mütevellid sağır oğlu Derviş es-Seyyid Ahmed ve sağire kızı Fatma'nın tesviye-i umurlarıçün bâ-hüccet-i şer'iyye vasîleri olan medine-i mezbûrda sâkin müteveffâ-yı mezbûrun diğere zevcesinden hâsıl li-ebb karındâşları Abdurrahman nâm kimesne mûnder ve hâ'in olub eytâmın mal-ı mevrûsların ekl ve bel' ve itlâf ve izâ'et eylediği cemm-i gafir ihbârlarıyla sâbit ve zâhir olmağla vesâyetden `azl ve mezbûre Ümmühani taraf-ı şer'den sağır evlâdlarına vasî nasb ve ta'yîn olunmağla vasî-i sâbık mezkûr Abdurrahman'ın ma'rifet-i şer'le muhâsebesin görüb zimmetinde zuhûr iden iden mal-ı eytâmı bi'l-vesâye ahz ve kabz murâd eyledikde mürâfa'adan ebâ ve firâr ve taraf-ı şer'den yedine virilen i'lâm-ı şer'iyyeye mugâyir eytâmına gadr murâd eyledüğün bildirüb şer'le görölüb vasî-i sâbık mezkûr zimmetinde ba'de'l-muhâsebe zuhûr iden mal-ı eytâm kendüye alıvirilüb ve hilâf-ı şer' vesâyeti umûruna müdâhale itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i B (Receb) sene 1164

Belge:2

Haleb Vâlîsi'ne ve Monlası'na hüküm ki

El-Hâc Ali zîde kadruhu gelüb medîne-i Haleb'de vâki` mülk menzîle yigirmi seneden mütecâviz (boş) nâm kimesne mutasarrıf oldukdan sonra ma'rifet-i şer'le buna bey' ve bu dahî iştirâ ve yigirmi seneden berü mülkiyet üzere mutasarrıf ve derûnunda sâkin olub aherden bir vechle müdâhale iktizâ itmez iken Haleb sükkânından es-Seyyid Ebu'lhud nâm kimesne zuhûr ve ol menzîl kırk sene mukaddem vakf idi vakfiyyet iddi'âsıyla şirrete sülûk ve hilâf-ı şer'i şerîf müdâhale ve te'addîden hâlî olmaduğun ve bu bâbda Şeyhülislam'dan fetvâ-yı şerîf virildüğün bildirüb fetva-yı şerîfe mücebince `amel olunub mezbûrun hilâf-ı şer'i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-yı fetvâ-yı münîf ol vechle olan müdâhale ve te'addîsi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 1164

Belge:3

A`zaz ve Kilis Sancağı mutasarrıfı Abdurrahman Paşa dâmet me`âliyhuya ve Payas Kadısı'na hüküm ki

Taht-ı nezâret-i sadr-ı `azamîde asûde evkâfdan sadr-ı esbak esif müteveffâ Mehmed Paşa evkâfının Kâ'im-makâm-ı mütevellîsi kıdvetü'l-emâcit ve'l-a`yân Ali Haşim zîde mecduhu südde-i sa`âdetime `arz gönderüb evkâf-ı mezbûre mülhakâtından Payas mukâta`ası bin yüz altmış üç senesine mahsûben Selim nâm kimesnenin `uhdesinde iken mezbûr Selim mukâta`a-i mezbûreyi kabl-ı itmâmü'z-zabt fevt olduğundan mal-ı vakfdan ba`zı kesân zimmetlerinde küllî akçe bâkî kalmağla kendülerden mütâlebe olundukda her biri zimmetlerinde olan mâl-ı vakfî cânib-i vakfa edâ itmede bî-vech-i şer`î ta`allül ve muhâlefet ile vakfa gadr murâd ve ber-vech-i muharrer mâl-ı vakfdan zimmetlerinde olub edâda ta`allül idenlerden sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin ma`rifetin ve ma`rifet-i şer`le mûmâ-ileyh tarafından me'mûr olan (boş) zîde kadruhu ma`rifetiyle görölüb zimmetlerinde bir bedîdâr ve zâhir olan mâl-ı vakf tahsîl ve vakf için ahz ve kabza me'mûr mûmâ-ileyhe edâ ve teslîm itdürölmek için size hitâben emr-i şerîfim sūdûrunu ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i B (Receb) sene 1164

Belge:4

Haleb Vâlîsi'ne Haleb Monlası'na ve Sermin Kadısı'na hüküm ki

Mustafa ve Abdurrahman nâm kimesneler südde-i sa`âdetime `arzuhal idüb bunların Sermin ahâlîleri zimmetlerinde bâ-hüccet-i şer`iyye bin yüz elli (boş) senesinden berü otuz bir bin beş yüz altmış yedi gurûş alacak hakları olub bin yüz altmış (boş) senesinde taleb eylediklerinde ba`zı kimesnelere istinâden meblağ-ı merkûmun on bin beş yüz altmış yedi gurûşunu biz tenzîl itdirüb bâkî yigirmi bin gurûş vireceğimizi dahî taksit ile beher sene bin beş yüz gurûş virmek üzere yedimize hüccet aldık deyü hilâf-ı şer` ve bilâ emr-i münîf bir akçe virmeyub gadr sevdâsında oldukların bildirub şer`le görölüb mezbûrların zimmetlerinde olan ol mikdâr gurûş hakları alıvrilüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk ve hilâf-ı şer`-i şerîf ve bilâ emr-i münîf ta`allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır.

Fi evahir-i B (Receb) sene 1164

Sayfa:9

Belge:1

Haleb Vâlisi'ne Haleb Monlası'na ve İdlübü's-Suğra Kadısı zîde fazlühuya hüküm ki

İdlübü's-Suğra Kazâsına tâbi` Merteben (?) nâm derbend karye ahâlîsi `arzuhâl idüb bunlar `uhdelerine lâzım gelan derbend hidmetin edâ ve evâmir-i şerîfemle vâki` tekâlif ve seferiyyeden hisselerine isabet ideni cem`ine me'mûr olanlara virmekde kusûrları olmayub bir dürlü rencîde ve remîde olunmaları icâb itmez iken karyeleri memerrü'n-nâs olmağla ehl-i `örf tâ'ifesi ve sâ'ir mürûr ve `ubûrlarında müft ve meccânen zâd ve zevâde ve sâ'ir eşyâların aldıklarından sonra hilâf-ı şer'i şerîf ve bilâ emr-i münîf tekâlif-i şâkka talebiyle ta`cîz ve rencîde ve zulm ve te`addî itmeleriyle bundan akdem te`addîleri men` birle müte`addid sâdır olan evâmir-i şerîfem müceblerince cânib-i şer`den hüccet-i şer'iyye virilmiş iken yine mugâyir-i emr-i şerîf ve hüccet-i şer'iyye ol vechle te`addîlerinden ahvâlleri (digergûn) perâkende ve perişân olmalarına bâ'is ve ziyâde mağdûr oldukların bildirüb sâdır olan emr-i şerîfim ve hüccet-i şer'iyyeye mugâyir zâhir olan zulm ve te`addîleri men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve dîvân-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca`at olundukda bin yüz kırk yedi senesi cemaziye'l-evvelinin evâilinde vech-i meşrûh üzere mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince `amel olunmak içün tahrîr olmuşdur

Fi evahir-i B (Receb) sene 1164

Belge:2

Haleb Monlası'na hüküm ki

Sâbika Cidde Vâlisi müteveffâ Osman Paşa'nın zevcesi muhadderâtdan Ayşe Hanım südde-i sa`âdetime `arzuhâl idüb mûmâ-ileyhümânın zevci müteveffâ-yı müşârün-ileyhin Haleb'de vâki` evkâflarının mütevellîyesi olmağla vakf-ı mezbûra ecânibden müdâhale ve ta`arruz olmak iktizâ itmez iken Haleb Vâlîleri ve sâ'ir ba'zı kimesneler taraflarından ta`arruz olub gadr sevdâsında oldukların bildirüb bî-vech kimesne tarafından evkâf-ı mezbûra hilâf-ı şer'i şerîf kat`en müdâhale olunmayub vâki` olan te`addîleri men` ve def` ve vakf-ı şerîf hemâyet ve siyânet olmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğın vech-i meşrûh üzere `amel olunmak içün yazılmışdır

Fi evahir-i B (Receb) sene 1164

Belge:3

Haleb Vâlisi'ne ve Kadısı'na hüküm ki

Haleb tüccârlarından Hanna veled Sekri nâm zımmî gelüb yine Haleb'de sâkin tüccâr tâ'ifesinden Golos Merdini dimekle ma'rûf zımmî zimmetinde bin yüz altmış senesinde ma'lumü'l-mikdâr alaca bahasından iki bin dört yüz otuz gurûş alacağı olub meblağ-ı mezkûr yine Haleb sükkânından Hûce Memû ve Hûce Şevki ve Hûce Eyduallah nâm zımmîlerin ma'lûmları olub lakin mesfûrun şerr ve mazarrâtı havfından şehâdetden imtinâ' ve ol vechle hakkını edâda ta'allül ve gadr-ı küllî sevdâsında olduğun ve tarafından bâ-hüccet-i şer'iyye Süleyman nâm kimesneyi vekîl eyledüğün bildirüb mahallinde şer'le görölüb ber-mûceb-i defter ber-minvâl-ı muharrer zimmetinde zuhûr iden alacağı vekîli merkûma alıvirilüb ber-muktezâ-yı şer'î kavîm icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i Ş (Şaban) sene 1124 (1164)

Belge:4

Haleb Vâlîsi'ne ve Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Nişân-ı hümayûnum virilan dîvân-ı âlîşânım kâtiblerinden kîdvetün erbâbü't-tahrîr ve'l-kalem umdetü's-sîmâtü't-tahrîr ve'r-ref Kâtib Abdullatif zîde kadruhu gelüb Haleb Sancağı'nda Antakya Nâhiyesi'nde `Aydi nâm karye ve gayriden on yedi bin elli bir akçe berât-ı şerîfimle mutasarrîf olduğu ze`âmeti gedüklü olub ve bu makûle gedüklü zü'emâdan bedeliyye taleb olunmak hilâf-ı kânûn iken livâ-i mezbûrun zü'emâ ve erbâb-ı timârının bedeliyye tahsildârı hilâf-ı kânûn gedüklü ze`âmetinden bedeliyye talebiyle tarafından subaşısını rencîde eylediklerini bildirüb ze`âmeti karyeleri yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince tarafından subaşısına zabt ve vâkî` olan mahsûl ve rûsûmunu kânûn ve defter mûcebince ahz ve kabz itdirilüb hilâf-ı kânûn bedeliyye talebiyle subaşısı bir dürlü ta`cîz ve rencîde itdirilmeyüb tahsildârların mugâyir-i kânûn men` ve def` olmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i `âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümayûna mürâca`at olundukda ze`âmet-i mezbûr dîvân-ı hümayûnum kitâbeti gedüğü ilhâkıyla mûmâ-ileyhin hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve hazîne-i `âmiremde mahfûz baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda Haleb Eyâleti'nin gayr-ı ez-levâhıkı (?) eşkinci zü'emâ ve erbâb-ı timârının bedeliyyeleri on iki yük akçe mâl ile Haleb muhâssıllığı tevâbî'inden muhassalık iltizâmına dâhil ve

gedüklü ve şerhlü ve cebelü bedeliyesi virir sıbyân ve mütekâ'idinden mâ'adâ eşkinici ze'âmet ve erbâb-ı timârın beher bin akçe yazularından gayri ez-ma'âş şürûtundan olduğu mukayyed ve divân-ı hümâyûnum tarafından kanûnu sû'al olundukda gedüklü zü'emâdan bedeliyye mutâlebesi hilâf-ı kânûn olduğu der-kenâr olunmağla defter-i hâkânî ve kanûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâ'il-i Ş (Şaban) sene 1164

Belge:5

Haleb Vâlîsi'ne ve Monlası'na hüküm ki

(Boş) nâm kimesne gelüb Haleb Kazâsı muzâfâtından Harim Nâhiyesi'ne tâbi` Kefer Teharin nâm karye ahalisinden (boş) ve (boş) ve sâ'irleri zimmetlerinde bâ-hüccet-i şer'iyye üç bin gurûş alacak hakkı olmağla `alâ-mehlin edâya ta'ahhüd ve yedine hüccet-i şer'îye virmişler iken hâliyâ taleb eyledikde dürlü tezvirât ile edâda ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-ı hakk murâd eylediklerin bildirüb ber-mûceb-i hüccet-i şer'iyye mezbûrların zimmetlerinde olan hakkı tahsîl ve alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı Ş (Şaban) sene 1164

Sayfa:10

Belge:1

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Zü'emâdan es-Seyyid Halil gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından al-ı Üzeyir cemâ'atinin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahî ba'zıları kadîmi sâkin oldukları cemâ'at-i mezbûre(den) kalkub müddet-i vâfirenden berü Haleb Kazâsı'nda vâki` Medik Vakfı toprağında sâkin mütemekkîn olmalarıyla üzerlerine edâsı lâzım gelan rüsûm-ı ra'iyetlerin kânûn ve defter mûcebince taleb ve almak murâd eyledikde Medik Vakfı'nın mütevellîsi olan Kasım Ağa dimekle ma'rûf kimesne *“benim mütevellîsi olduğum vakf toprağında zirâ`at itmeleriyle ol takdirce re`âyâm olmuş olur rüsûm-ı ra'iyetlerin dahî ben alurum sana aldurmam”* deyü hilâf-ı kânûn ve defter **miza`** ve bundan akdem mürâfa'a-i şer'-i şerîf olduklarında keff-i yedine tenbîh olunmuşiken mezbûr hilâf-ı kânûn yine te'addîden hâlî olmaduğun bildirüb defterlü re`âyâlarının üzerlerine edâsı lâzım gelan rüsûm-u ra'iyetlerin alıvirilüb hilâf-ı kânûn ta'allül ve nizâ` itdirilmemek bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ itmeğin kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır.

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 1164

Belge:2

Haleb Vâlisı'ne ve Monlası'na hüküm ki

Kadıköylü Yolime (?) nâm zımmî gelüb bunun Süleyman kethüdâ nâm kimesne zimmetinde bin yüz altmış (boş) senesinde hüccet-i şer'iden iki bin dört yüz gurûş alacak hakkın kable'l-edâ mezbûr Haleb'e râhî olmağla medine-i Haleb'e vardıkda meblağ-ı merkûmu `alâ-tarîkü'l-poliçe irsâl eylemek üzere Haleb'de saray sarrafı Ketrim? nâm zımmîye teslîm ve mesfûr dahî göndermek üzere iken mezbûr Süleyman kethüdâ fevt olmağla mesfûr meblağ-ı mezbûru buna irsâl itmeyub zimmetinde kaldığını tevâtüren haber vormeleriyle mesfûr sarrafı dahî ol tarafda katl itmeleriyle mesfûrun zimmetinde olan ol mikdâr gurûş hakkın mürd-i mesfûrun Haleb'de sâkin muhallefâtın kabz iden vârisleri (boş) ve (boş) nâm zimmetlerden taleb eyledikde bî-vech-i şer'î edâda ta'allül ve muhâlefet ve gadr-ı küllî sevdâsında oldukların bildirün şer'le görölüb alıvirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölme için yazılmışdır

Fi evasıt-ı Ş (Şaban) sene 164 (1164)

Belge:3

Haleb Monlası'na ve Haleb'de Yeniçeri Zâbiti'ne hüküm ki

Hâlâ ocakda kul kethüdâsı olan kıdvetül emâcid ve'l-a'yân Mehmed zîde mecduhu südde-i sa'âdetime `arzuhal idüb kadîmden dergâh-ı mu'allam yeniçerilerine postal-bahâ ta'yîn olunub akçeleri beher üç ayda bir kere tarafından tevzi` olunan kulluklardan Haleb Eyâleti'nde vâki` Belen ve Payas kullukları şehriye yüz otuz gurûşa zabt olunur iken hâlâ Belen sâkinlerinden Kara Yusuf nâm kimesne tagallüben yüz gurûş şehriye ile zabt eylediginden mâ'adâ bin yüz altmış üç senesi Rebiyü'l-evveli gurrenden altmış dört senesi Şa'banı gayetine gelince on sekiz aylık beher şehriyesi yüz otuz gurûşdan iki bin üç yüz kırk gurûş kulluk mâlî zimmetinde müctemi` ve yine medine-i merkûmeden Ma'arretü'l-Mısırn ve Sermin ve Dergus ve Bab ve Hebul (?) nâm beş degnek kullukların dörder aylık ma'lûmü'l-mikdâr câ'ize-i mu'ayyeneleri kullukcuları zimmetlerinde olub edâsında takâsül ve yine Belen kulluğu malından kullukcusu Şemud oğlu Mustafa nâm kimesne zimmetinde beş yüz elli gurûş kulluk-ı merkûm câ'izesi ocak malı olub edâda imtinâ` eylediklerinden zikr olunan kulluklar akçelerinin kesr ve ta'tîline bâ'is oldukları inhâ ve mâl-ı mezbûr ma'rifet-i şer'le ve ocakdan mübâşir ma'rifetiyle tahsîl ve ocak tarafına îsâl olunmasını istid'â itmeğin

vech-i meşrûh üzere mahallinde şer'le tahsîl olunmak fermân olunmağın (boş) zîde kadruhu mübâşir ta'yîn ve irsâl olundu vusûlünde sâdır olan fermân-ı celilü's-şân mücebince zikr olunan kulluklar câ'izeleri vâzi'ü'l-yet olan mezbûrûn zimmetlerinde ma'rifet-i şer'le ve mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle `alâ-eyy-i hâlin tahsîl ve tekmîl ve ocak tarafına îsâl olunub bir ferde muhâlefet itdirmeyesiz deyü bi'lfî'îl dergâh-ı mu'allam yeniçeri ağası olan el-Hâc Hasan Ağa dâme `ulvuhu tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere `amel olunmak bâbında fermân-ı `âli yazılmışdır.

Fi evasıt-ı Ş (Şaban) sene 164 (1164)

Belge:4

Haleb Monlası'na Haleb'de Yeniçeri Zâbiti'ne hüküm ki

Hâlâ Ocakda kul kethüdâsı olan Behcet (?) zîde mecduhu sütte-i sa'âdetime `arzuhal idüb bundan akdem Haleb'de sarraf olan Kibril nâm Yahudi zimmetinde tarafından tevzî` olunan postal-bahâ kullukları mâlından bâ-temessük iki bin gurûş ocak malı olup kable'l-edâ mürd olmağla mâl-ı merkûm ta' tîl olduğu inhâ ve mürd-i mesfûrun nükûd ve emvâl ve eşyâsını ahz ve kabz iden vârislerinden ma'rifet-i şer'le ve ocakdan mübâşir ma'rifetiyle tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim sūdûru istid'â eyledüğü ecilden bâ temessük ve deyn-i merkûm mürd-i mesfûrun terekesine vâzi'ü'l-yed olan vârislerinden ma'rifet-i şer'le mahallinde tahsîl olunmak fermân olmağın (boş) irsâl olundu vusûlünde sâdır olan fermân-ı celilü's-şân mücebince mürd-i mesfûrun bâ temessük deyni olan mâl-ı mezbûru muhâlefâtını zabt iden vârislerinden ma'rifet-i şer'le ve mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle tahsîl ve tekmîl olunub kat'en muhâlefet itdirmeyesiz deyu bi'l-fî'îl Dergâh-ı Mu'allam Yeniçeri Ağası olan el-Hâc Hasan Ağa dâme `ulvuhu tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere `amel olunmak bâbında fermân-ı âlişân yazılmışdır.

Fi evasıt-ı Ş (Şaban) sene 164 (1164)

Sayfa:11

Belge:1

Ber-vech-i Mâlikâne Kilis Sancağı Mutasarrıfı'na ve Kilis ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Nişân-ı hümâyûnum virilan dîvân-ı hümâyûnum kâtiblerinden olup kalem-i mezbûrda beglik tarafı kîsedârı olân kıdvetü'n-erbâbü't-tahrîr ve'l-kalem `umdetün ashâbü't-tahrîr ve't-terkîm kâtib el-Hâc Mehmed Kuddisi zîde kadruhu `arzuhal idüb

Kilis Sancâğı'nda A`zaz Nâhiyesi'nde İnaz nâm karye ve gayrıdan on bin akçe tîmâr sabî Abdülkerim ve Ömer veledân-ı Mahmud'un iştirâken üzerlerinde iken mezbûr Abdülkerim'in hissesi olan beş bin akçesi fevtinden yine Kilis ve Kayseriyye ve `Üzeyr ve Haleb Sancaklarında A`zaz ve gayrı nâhiyelerde Edetam (?) nâm karye ve gayrıdan mutasarrıf olduğu ze`âmetine ilhâken işbu sene-i mübâreke Şa`banı'nın on ikinci gününde tevcîh ve hâlâ elli dört bin dört yüz doksan beş akçe olmak üzere berât-ı şerîfimle üzerinde ve bu makûle ze`âmet ve tîmârda hasât i`tibâr olunmayub be-hasbe'l-kânûn ancak tahvîl târîhi mu`teber olduğuna binâ`en tîmâr-ı mezbûr defter-i hakanî mûcebince mûmâ-ileyhin tarafından zabt ve vâki` olan mahsûlâtından tevcîhi gününde henüz keyl ve ta`şîr ve der-anbâr olunmayan a`şâr be-hasbü'l-kânûn tarafından vekîli (boş) nâm kimesne bi't-tâm ahz ve kabz itmek iktizâ ider iken müteveffâ-yı mezbûrun veresesi tarafından mücerred hasât-ı tereke mûrisimiz mezbûrun zamânında vâki` olmuşdur deyü hilâf-ı kânûn müdâhale ve ahz ve kabzına mûmâna`at olunduğun bildirüb tîmâr-ı mezbûr ber-mûceb-i defter-i hakanî kendünün ze`âmeti tarafından zabt ve vâki` olan mahsûlâtından tevcîhi gününde henüz keyl ve ta`şîr ve der-anbâr olunmıyan a`şârın cümlesi be-hasbü'l-kânûn tamâmen vekîli mezbûra ahz ve kabz itdirilüb mezbûrları ve aherden bir ferdi hilâf-ı kânûn mücerred tereke hasâdı mûrisimizin zamânında vâki` olmuşidi deyü bir dürlü dahl ve ta`aruz itdirilmeyüb mugâyir-i kânûn ber minvâl-i muharrer zâhir olan müdâhaleleri men`-i ekîd ile men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve defter-hâne-i âmiremde mahfûz olan rûz-namçe-i hümayûna mürâca`ât olundukda tîmâr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere târîh-i mezkûrda mûmâ-ileyh el-Hâc Mehmed Kudsi'nin üzerinde olan ze`âmetine ilhâken tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukarrer bulunmağın defter-i hakanî mûcebince kânûn üzere `amel ve hareket ve hilâfına cevâz ve ruhsat gösterülmemek bâbında fermân-ı `âlişân sâdır olmuşdur

Fi evasıt-ı Ş (Şaban) sene 1164

Belge:2

Kilis Sancağı Murasarrıfı'na ve Kilis Kadısı'na hüküm ki

Nişân-ı hümayûnum virilan divân-ı `âlişânım kâtiblerinden ve emekdârlarından hâlâ divân-ı hümayûnum kaleminde Beglikci Kîsedârı el-Hac Mehmed Kuddisi zîde mecduhu `arzuhal idüb Kilis Sancağı'nda A`zaz Nâhiyesi'nde Asar(?) nâm karye ve gayrıdan yigirmi bin akçe ze`âmetin icmâli bozulmamak üzere on bin akçesi mukaddemâ mutasarrıfı Mahmud'un fevtinden tahmînen yedi yaşında sahih sulbî oğlu

Abdulkerim ve dört yaşında Ömer'e babaları fevtinden kırk altı târîhinde ber-vech-i iştirâk tevcîh ve berât-ı şerîfimle üzerlerinde iken mezbûr Abdulkerim dahî fevt olub hissesi mahlûl olduğundan mezkûr Abdulkerim'in tîmâr-ı mezbûrda olan beş bin akçesi mûmâ-ileyhin Kilis ve `Üzeyr ve Haleb ve Kayseriye Sancâklarında A`zaz ve gayrı nahiyeelerde berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze`âmete işbu bin yüz altmış dört senesi Şaban'ının on ikinci gününde ber-vech-i ilhâk tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde ve sabî-i mezkûr Abdulkerim'in Baş Muhâsebe'den cebelü bedeliyesi kaydı ref` ve terkîn olunmuşiken livâ'-i mezbûrun sıbyân ve mütekâ'idîn cebelü bedeliyesi tahsiline me'mûr olan (boş) nâm kimesne tarafından subaşı ve re`âyâsını cebelü bedeliyesi mütâlebesiyle mugâyir-i kânûn rencide ve ta`cizden hâlî olmadıkların bildirüb tîmâr-ı mezbûr yedinde olan berâtı mücebince tarafından subaşına zabt itdirilüb müteveffâ-yı mezkûr Abdulkerim'in hissesine isâbet iden cebelü bedeliyesi mütâlebesiyle tarafından subaşı ve reâyâsını bir dürlü te`addî ve rencide itdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defter-hâne-i âmiremde mahfûz olan ruznamçe-i hümâyûnuma mürâca`at olundukda vech-i meşrûh üzere mezkûr Abdulkerim'in tîmâr-ı mezbûrda olan beş bin akçe hissesi fevtinden târîh-i mezkûrda mûmâ-ileyhe ber-vech-i ilhâk tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve hazîne-i âmiremde mahfûz baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda tîmâr-ı mezbûr iki nefer cebelü ile sağır iken mezkûr Abdulkerim'in fevtinden hissesi mûmâ-ileyhe ilhâken tevcîh olunmağla bir nefer cebelü bedeliyesi ref` ve terkîn ve mezkûr Ömer'in bir nefer cebelü bedeliyesi ibkâ olduğu mukayyed ve husûs-ı mezbûrun kânûnu divân-ı hümâyûnum tarafından sû`âl olundukda işbu sene-i mübâreke mahsûlu zabtının tahvîli târîhine düşmüş ise cebelü bedeliyesi sabî tarafından edâ olunmak iktizâ ider eğer sene-i mezbûre mahsûlü mûmâ-ileyh el-Hâc Mehmed Kuddisi zîde mecduhunun tahvîli târîhe düşmüş ise cebelü bedeliyesi alınmak iktizâ eylemedüğü derkenâr olunmağla defter-i hakanî mücebince kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evasıt-ı Ş (Şaban) sene 1164

Belge:3

Haleb Vâlisi'ne ve Monlası'na hüküm ki

Genç Ali Paşa-zâde Mustafa zîde kadruhu gelüb mûmâ-ileyhin Haleb Kazâsı'na tâbî` Medik nâm karye ahâlîsinden (boş) ve (boş) ve sâ'irleri zimmetlerinde bin yüz elli (boş) senesinden berü hüccet-i şer'iyye mücebince beş bin sekiz yüz gurûş alacak hakkı olmağla taleb eyledikde mütegalibeden ba`zı kimesnelere istinâden virmekde ta'allül

ibtâl-ı hakk ve gadr murâd eylediklerin bildirüb ber-mûceb-i hüccet-i şer'îyye zimmetinde sâbit olan hakkı alıvirilüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı N (Ramazan) sene 164 (1164)

Sayfa: 12

Belge:1

Haleb Vâlisi Vezîrim el-Hâc Saadeddin Paşa'ya ve Haleb Mollası'na ve Antakya Kadısı'na hüküm ki

Sen ki Haleb Kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Vardarî Şeyh-zâde Abdurrahim zîdet fezâ'ilehusun sūdde-i sa'âdetime mektûb gönderüb husûs-ı âtiyyü'z-zikri fasl ve ihkâk-ı hakk olunmak üzere bundan esbâk şerîf-yâfte-i sūdûr olan ferman-ı `âlişânıma imtisâlen medîne-i Haleb'de `alâ-tarîkü'l-misâfere sâkin olan Antakyavî Şeyh Hüseyin el-Hafız nâm kimesne sen ki vezîr müşârün-ileyhsin huzûrunda Haleb'in `ulemâ ve eşrâfî mahzarlarında ma`kûd olan meclis-i şer'-i hatîrda yine Haleb'de misâfîren mukîm olub kendü tarafından asil ve birâderi eş-Şeyh Ahmed el-Kuseyrî tarafından vekîl olan Antakyavî eş-Şeyh Mehmed bin eş-Şeyh İsmail nâm kimesne ile hemşireleri Emine nâm hatunun nikâhı husûsıçün terâfû'lerinden merkûm Şeyh Hüseyin “*mezkûre Emine nikâh-ı şer'î ile zevce-i menkûhem iken mezbûrân Şeyh Ahmed ve Şeyh Mehmed bî-gayr-ı hakkın zevcemi menzîlinde hud` ve ihrâc ve karyelerinde iskân itmeleriyle bana teslîmi için tenbîh olunmaları matlûbumdur*” deyü ve da`vâ ve merkûm Şeyh Mehmed lede'l-istintâk cevâbında “*bizler ve hemşiremiz Şâfi`iyyü'l-mezheb olduğumuzdan bundan akdem Antakya Kadısı es-Seyyid Mehmed Arif huzûrunda husûs-ı merkûm için mürâfa`a-i şer' olduğumuzda hemşiremiz merkûmenin bizler velî-i akrepleri olub `akd ve inkâhı iznimize mevkûf iken haber ve agâhımız olmaksızın merkûm Şeyh Hüseyin hafiyeten `akd eylediğine binâ`en bizler müceyyiz olmayub İmâm Muhammed hazretlerinin kavli üzere virilan fetvâ-yı şerîfe mûcebince muma-ileyh es-Seyyid Mehmed Arif `âlimen bi'l-hallâf iken nikâh-ı merkûmu fesh ve feshine binâ`en merkûm Şeyh Hüseyin hilâf-ı şer'-i şerîf nikâh da`vâsıyla hemşiremiz mezbûreye ta`arruzdan bâ-hüccet-i şer'îyye men` itmişdir*” deyü yedinde olan hüccet-i şer'îyye ve fetvâ-yı şerîfeyi ibrâz ve kâdî-ı muma-ileyhin nikâh-ı merkûmun feshi ile olân kazâsının imzâ ve tenfiz ve `adem-i nakzına mü'eyyet fukûlat-ı sarîheyi izhâr idüb nazar olundukda nefsü'l-emre mutâbık ve def'-i sahîhine muvâfık olduğu zâhir ve bâhir olmağın kadı-i muma-ileyhin kazâsı imzâ ve tenfiz ve tekrâr merkûm Şeyh Hüseyin el-Hâfız mezkûr Emine'ye

müdâhale ve velîleri merkûmân Şeyh Mehmed ve Şeyh Ahmed ber-minvâl-ı meşrûh mu`ârazadan bâ-huccet-i şer`iyye ba`de`l-men` mezkûr Şeyh Mehmed husûs-ı mezkûr içün müdde`î-i mezbûr Şeyh el-Hafız fi-mâ-ba`d hücec-i şer`iyyeye mugâyir nikâh da`vâsıyla mezbûr Emine`ye ve merkûmâna müdâhale ve mu`âraza eylememek üzere müceddeden emr-i şerîfim virilmek ricâsına vâki` hâli bi`l-iltimâs `arz ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzere olduğunu sen ki vezîr-i müşarun ileyhsin sen dahî başka `arz eylediğin ecilden mahallinde şer`le görülmek içün yazılmışdır

Fi evail-i N (Ramazan) sene 1164

Belge:2

Haleb Vâlisi vezir Saadeddin Paşa`ya ve Haleb Kadısı`na hüküm ki

Sadr-ı a`zam enderun ağalarından Peyk Süleyman nâm kimesne emr-i mühimmî şâmil emr-i şerîfimle sen ki vezîr-i müşarun-ileyhsin tarafına irsâl olunub hidmet-i me`mûresini resîde-i itmâma ihtimâmda iken dâr-ı bekâya rihlet eylediği der-`aliyyeme tahrîr olunub ve müteveffâ-yı merkûmun bu tarafda veresesı oğlu yanında mevcûd bulunân eşyâ ve nûkûd her ne ise ma`rifet-i şer`le tahrîr olunub mûmzâ defteriyle muhallefâtı işbu müceb-i emr-i şerîfimle kıdvetü`l-emâcid ve`l-a`yân (boş) zîde mecduhuya teslim olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve muma-ileyh ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde fermânım olduğu vech üzere müteveffâ-yı merkûmun hîn-i vefâtında yanında bulunan veresesine teslim olunmak içün mûmzâ defteriyle nûkûd ve muhallefâtı muma-ileyhe bi`t-tamâm teslim olunub bir akçesinin zâyî` ve telef olmasından ittikâ ve ictinâb olunmak bâbında fermân-ı `âlişân yazılmışdır

Fi evail-i N (Ramazan) sene 1164

Belge:3

Haleb Vâlisi`ne ve Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Kıdvetü`l-emâsil ve`l-akrân Mehmed zîde kadruhu südde-i sa`âdetime `arzuhal idüb bu el-Hâc Mehmed zîde kadruhunun Haleb Sancağı`nda Antakya Kazâsı`nda vâki` malikâne karyelerinden Yaklan Kırkası ve Bıçaklı ve Hüseyini ve tevâbi`i karyelerinin yüz altmış dört senesi Martı ibtidâsından bir sene tamamına değin buna der-`ûhde ve ilzâm ve bu dahî iltizâm ve yedine zabtıçün temessük virmekle ber-mûceb-i temessük kurâ`-i merkûm reâyâlarının üzerlerine edâsı lâzım gelan a`şâr ve sâ`ir hukûk ve rûsûmlarından hisselerine isâbet ideni kânûn ve defter mücebinde ahz ve kabz itmek murâd eyledikde ashâb-ı ıgrâzdan mültezim-i sâbık Yegen Mehmed dimekle ma`rûf kimesne kendü hâlinde olmayub ve mücerred tama`-ı hâmından nâşî kurâ`-i mezbûr

reâyâların tahrîk ve idlâl ve a`şâr ve rûsûmâtların bilâ-sened ahz ve kabzına mûmâna`at idüb gadr ve te`addî eyledüğün bildirüb mezbûrun ol vechle zâhir olan te`addîsi men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledüğü ecilden kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evail-i L (Şevval) sene 1164

Sayfa:13

Belge:1

Haleb Vâlîsi`ne ve Haleb Kadısı`na hüküm ki

Medine-i Haleb sâkinlerinden el-Hâc Ali zîde kadruhu südde-i sa`âdetime gelüb muma-ileyh medine-i mezbûrda vâki` ma`lûmetü`l-hudûd mülk menzile yigirmi seneden berü mülkiyet üzere mutasarrıf ve derûnunda sâkin olub aherin `alâkası olmayub bir dürlü dahl ve ta`arruz iktizâ itmez iken yine Haleb sâkinlerinden es-Seyid Ebu`l Cud Mehmed Efendi dimekle ma`rûf kimesne zuhûr ve “*ol menzil kırk sene mukaddem ecdadımın mülkü idi*” deyü da`vâya tasaddî ve bundan akdem ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe sâdır olan emr-i şerîfim mahallinde mezbûr ile terâfû`-i şer` olunduklarında menzil-i merkûm muma-ileyhin mülk-i müşterâsı olub yigirmi seneden berü mülkiyet üzere mutasarrıf olduğu lede`ş-şer` sâbit ve zâhir ve mezbûrun iddi`âsı lağv-ı muhassen olduğu aşikâr olub mezkûrun bî-vech zâhir olan müdâhale ve te`addîsi men` birle kıbel-i şer`den hüccet-i şer`iyye virilüb ve bu bâbda bilâ-`özü-i şer`î on beş sene mürûr iden emlâk da`vâsının tekrâr istimâ`ı memnu` iken mezbûr bir dürlü memnu` ve mündefî` olmayub yine hilâf-ı şer`-i şerîf ve mugâyir hüccet-i şer`iyye ve fetvâ-yı münîfe her bâr da`va ve nizâ`dan hâlî olmayub gadr-ı küllî sevdâsında olduğun bildirüb yedinde olan hüccet-i şer`iyye ve fetvâ-yı münîfe mûceblerince `amel olunub fî-mâ-ba`d menzil-i mezkûre mezbûrun `hilâf-ı şer`-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-yı münîfe ve hüccet-i şer`iyye bir dürlü dahl ve ta`arrûz itdirilmeyüb ol vechle zâhir olan müdâhale ve te`addîsi men`ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer`le görülmek için yazılmışdır

Fi evail-i L (Şevval) sene 1164

Belge:2

Haleb Vâlîsi Vezire Sermin ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Sermin kasabası ahâlîsi gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelan bi`l-cümle tekâliflerin emr ve defter mûcebince cem`ine me`mûr olanlara edâda kusûrları olmayub ve kendü ve hâllerinde olub hilâf-ı şer`-i şerîf kimesneye vaz` ve hareketleri olmayub ve

üzerlerine dahî şer' en bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine kasaba-i mezbûre sükkânından zaleme ve eşirrâdan Yacı oğlu Seyyid Mehmed ve karındaşı Seyyid Hüseyin ve yeğeni Şaban oğlu Seyyid Mehmed nâm kimesneler bin yüz elli (boş) senesinden berü bunların tekâlifleri umûruna karışub emr ve deftere kendü nefsleriçün ziyâde akçe zamm ve cebren tahsîl eylediklerinden gayrı ahâlî-i fukarâdan ma'lûmü'l-esâmi kimesneleri bî-gayr-ı hakk ahz ve habs ve yedlerinde olan emvâl ve eşyâların "bana fûruht eyle" deyü fukarâya cebr ve kerh itmeleriyle fukarâ dahî mezbûrların cebrlerine tâkat getüremediklerinden emvâl ve eşyâların deger bahâsından noksân bahâ ile fûruht idüb ziyâde gadr ve te'addî itmeleriyle bunlar dahî mezkûrların ma'rifet-i şer'le muhâsebelerin görüb zimmetinde zuhûr iden akçelerin ve ikrâh-ı mu'tebereyi vech-i şer'î üzere isbât redd-i semen ile emvâl ve eşyâların almak murâd eylediklerinde hilâf-ı şer'-i şerîf ta'allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukları ve bu bâbda da' vâsına muvâfık Şeyhülislam'dan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüb mezkûrların ma'rifet-i şer'le muhâsibeleri görölüb zimmetlerinde zuhûr iden hakk-ı fukarâ ile cebren ve kerhen aldıkları emvâl ve eşyâ redd-i semen ile ashâbına alıvirilüb hilâf-ı şer'-i şerîf ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledüğün ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı L (Şevval) sene 1164

Belge:3

Haleb Vâlisî'ne ve Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Antakya sâkinlerinden Molla Mehmed dimekle ma'rûf kimesne gelüb Antakya'da sâkin Emo oğlu Hacı Ali ve Eman oğlu Hacı Süleyman ve Becenek oğlu Ali beşe dimekle ma'rûf kimesneler ile bin yüz altmış (boş) senesinden berü şirket 'ümmân ile şerîkler olub kendü mallarıyla merkûmların taraflarından vekâleten ve kendi tarafından asâleten beş bin gurûşluk mikdârı koyun ve erkiç iştirâ itmeleriyle fâ'izi ve zarardan sülüsü bunun ve sülüsânı şerîki merkûmların olmak üzere beynlerinde kavı-ı şer'î olunub ba'de zikr olunân hayvânâtların bir mükdârını zevh eyleyüb narh-ı rûzî üzere 'ibâdu'l-laha fûruht ve bir mikdârını şerîki gönderüb bey' itmeleriyle asıl mallarından bin yedi yüz elli gurûş zarar tereddüb itmekle merkûmların re's-i mallarına göre isâbet iden husûllerinden taleb eyledikde bunun üzerine şer' en bir nesne sâbit olmuş değil iken hilâf-ı şer'-i şerîf ta'allül ve zararlarını bunun üzerine tahmîl idüb gadr-ı küllî sevdâsında oldukların bildirüb ma'rifet-i şer'le hesâbları görölüb icrâ-yı şer'

ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı L (Şevval) sene 1164

Sayfa:14

Belge:1

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Haleb sükkânından talebe-i `ulûmdan Molla Mehmed dimekle ma`rûf kimesne gelüb bu talebe-i `ulûmdan ve askerî tâ'îfesinden olub vâki` olân sefer ve `evânda mevcûd şekli ile seb`at idüb kimesnenin defterde mukayyed ra'iiyet ve ra'iiyeti oğullarından olmayub rûsûm-ı ra'iiyet talebiyle bir dürlü te`addî ve rencîde olmak icâb itmez iken Türkmân cemâ`ati kethüdâsı (boş) nâm kimesne zuhûr ve “*senin atan ve baban ve aherin bizim cema`atimizden idi ol takdîrce sen cema`atimiz re`âyâsındansın*” deyü hilâf-ı kânûn rûsûm-ı ra'iiyet talebiyle te`addî ve rencîdeden hâlî olmaduğun bildirüb mezbûrun hilâf-ı kânûn ve defter ol vechle zâhir olan müdâhale ve te`addîsi men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evasıt-ı L (Şevval) sene 1164

Belge:2

Haleb Vâlîsi'ne ve Eyâlet-i Haleb'de vâki` Mevlana (boş) Kadısı'na hüküm ki

Monla Mehmed dimekle ma`rûf kimesne gelüb bunun `emmisi oğulları Hasan ve Ahmed ve Osman nâm kimesneler bin yüz altmış (boş) senesinde kazâ-i mezbûrda Karamud hassı toprağında bilâ-veled fevt olub vâris-i aheri olmayub bi'l-cümle emvâl ve eşyâsı irs-i şer'le buna münhasıra olub aherden bir dürlü dahl olunmak iktizâ itmez iken kazâ-i mezbûrde sâkin hâlâ Karamud zâbiti Bekir ve Ahmed nâm kimesneler mûrisi müteveffâ-yı mezbûrun koyun ve sığır ve inek ve nakd akçe ve sâ'ir min haysü'l-mecmû` ber-mûceb-i defter on bin gurûşdan mütecâviz hakk-ı mevrûsumu hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayr-ı hakkın fuzûlî ahz ve kabz idüb gadr-ı küllî eylediklerin ve bu bâbda da`vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb şer'le görölüb mezbûrların hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayr-ı hakkîn ahz ve kabz eylediği ol mikdâr gurûşluk hayvanât ve emvâl ve eşyâsı tamâmen tahsîl ve girü kendüye alıvirilüb ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı L (Şevval) sene 1164

Belge:3

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Hâlâ Dergâh-ı Mu'allam Yeniçerileri Ocağı'nda kul kethüdâsı olan Mehmed zîde mecduhu gelüb Dergâh-ı Mu'allam Yeniçerilerinin Halebü'ş-şehbâ'da ber-mu'tâd-ı kadîm postal-bahâ olan kullukları Haleb sâkinlerinden zâbit olan Haseki Mehmed Ağa dimekle ma'rûf kimesne yüz altmış dört senesi Receb-i Şerîf gurrelerinden zabt ve beher mâh yedişer yüz ellişer gurûş cem' ve tahsîl ve dört aylık müctemi' olan üç bin gurûş kulluk akçeleriyle dört aylık bin üç yüz otuz üç gurûş kırk akçe serdârlık câ'izesi ilâ-el'ân zimmetinde kalub henüz edâ ve teslîm itmediğinden fukarânın postal-bahâ kulluk akçelerine ve serdârlık câ'izelerine kesr ve noksân terettübüne bâ'is ve muğâyir-i dâb-ı kadîm hareket-i nâ-sezâyâ tasaddî eyledüğün bildirüb şer'le görölüb ber-minvâl-i muharrer dört aylık kulluk akçeleriyle serdârlık câ'izesinden merkûmun zimmetinde müctemi' olan dört bin üç yüz üç gurûş kırk akçe bu def'a ocakdan ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle 'alâ-eyy-i hâlin tamamen tahsil ve kabzına me'mura edâ ve teslîm ve aceleten Asitâne-i Sa'âdetime irsâl ve tesyîre müsâre'et olunub edâda bî-vech-i şer'î 'illet ve bahâne ider ise emvâl ve eşyâsından ma'rifet-i şer'le tahsîl olunmak bâbında siz ki vezir-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhumâsız size hitâben emr-i şerîfim südürünü istid'â itmeğin vech-i meşrûh üzere şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evahir-i L (Şevval) sene 164 (1164)

Belge:4

Haleb Valîsi'ne ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Medine-i Haleb'de vâki' câmi'i şerîfde mü'ezzin-i evvel olan sülehâdan Hâfız Şeyh Yasin zîde selâhu gelüb bunun Medine-i Haleb mahallâtından Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nde bi'l-fi'îl zabt ve tasarrufunda tekâlîf alınmak îcâb ider hâne-i 'avârıza bağlu kadîmî re'âyâ emlâk ve yerleri olmayub tekâlîf talebiyle te'addî ve rencîde olunmak îcâb itmez iken mahalle-i mezbûre ahâlîsi birbirleriyle yek-dil celb-i akçe için emr-i şerîf ile vâki' olan tekâlîflerin "*sen dahî bizimle ma'en hisse vir*" deyu hilâf-ı kânûn tekâlîf talebiyle te'addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüb mahalle-i mezbûre ahâlîsinin hilâf-ı kânûn tekâlîf talebiyle zâhir olan te'addîleri men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledüğü ecilden kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i L (Şevval) sene 1164

Belge:5

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Monlası'na ve Sermin Kadısı'na hüküm ki

Haleb muhassılı Mehmed zîde mecduhu südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Haleb muhasıllığı aklâmından Sermin kazâsına tâbi` Mertin? karyesi ahâlîsi üzerlerine müretteb olan mâl-ı mîrînin edâsında aktan ve hazan mukâvemet idemediklerinden gayrı birkaç seneden berü kıllet mevcûd ve `adem-i istiğlâblarından desres oldukları gılalların edâ idecekleri mevâdlarına vefâ ve ihâta itmeyüb bi'z-zarûre düyûn-ı kesîreye müstağrik olub dâyinleri dahî asıl malına fer'-i rıbhını ilhâk iderek deynleri terakkî ve terâkim ve bu hâlet ile müstemirr olmak lâzım gelür ise bi'l-cümle re'âyânın terk-i diyâr ve perişânî-i hâllerine bâ'is bir keyfiyyet olması zâhir ve bedîdar ve reâyâ-yı mezkûrun bu mertebe deyn gâilesinden dilgîr ve tâb ve tuvânları kalmadığından başka dâyinleri dahî def'aten mütâlebe ile ta'cîz ve tazyik-i ma'âş ve tekdîr-i hâl itmeleriyle re'âyânın hüsn-ü zindegânesiyle mâl-ı mîrînin sıyânet ve ihyâsiçün karye-i mezkûr re'âyâsının hâl-i `âcizânelerine merhameten erbâb-ı düyûna virecek deynlerini taksit-i şer'î ile edâ eylemeleriçün siz ki vezir-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim virilmek ricâsına `arz eylediği ecilden mahallinde şer'le görölüb def'aten edâ-yı deyne `adem-i kudretleri şer'en sâbit olur ise tahammüllerine göre taksit-i şer'î ile edâ-yı deyn itdirilmek içün yazılmışdır

Fi evail-i Zâ (Zilkade) sene 1164

Sayfa:15

Belge:1

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Monlası'na ve Harim Kadısı'na hüküm ki

Hâlâ Haleb Muhassılı Mehmed zîde mecduhu südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Haleb muhassıllığı aklâmından Harim kazasına tâbi` Tenrin Nogay paşa karyesi ahâlîsi üzerlerine edâsı lâzım gelan mâl-ı mîrînin edâsında kemal-ı `usretleri olduğundan nâşî birkaç seneden berü kıllet mevcut ve `adem-i istiğlâllerinden desres oldukları gılalları edâ idecekleri düyûnlarına vefâ ve ihâta itmeyüb zarûrî düyûn-ı kesîreye müstağrik olub ve dâyinleri dahî asıl malına fer'-i rıbhını zamm ve ilhâk iderek deynleri ezdiyât olduğundan başka dâyinleri dahî her bâr mütâlebe ile ta'cîz ve tazyikden hâlî olmamalarıyla hal-ı fukarâyâ terehhümen karye-i merkûme ahâlîlerinin erbâb-ı düyûna virecek zimmetlerini taksit-i şer'î ile edâ itmeleriçün siz ki vezir-i müşâr ve sâ'ir mûmâ-ileyümsüz size hitâben emr-i şerîf virilmek ricâsına `arz eylediği ecilden

mahallinde şer'le görölüb def'aten edâ-yı deyne `adem-i kudretleri sâbit olur ise tahamüllerine göre taksit-i şer`î ile edâ-yı deyn itdirilmek için yazılmışdır

Fi evail-i Zâ (Zilkade) sene 1164

Belge:2

Mevlânâ İdlib Kadısı'na ve İdlib hassı Voyvodası'na hüküm ki

Muhadderâtdan müftemiretü'l-muhadderât Mukrade Hanım zîdet `iffetühâ gelüb ceddi vezîr-i a`zâm-ı sâbık Köprülü müteveffâ Mehmed Paşa Vakfı mukâta`âsından İdlib Kasabası'nda vâki` çiftlik ve dekâkîn ve eşcâr-ı zeytunun beher seneliği beş yüz yetmiş beş gurûş îcâre ile îcâr olunagelmekle bin yüz altmış üç ve altmış dört senelerinde dahî İdlib sâkinlerinden Ahmed Efendi dimekle ma`rûf kimesneye mûmâ-ileyhümânın tarafından îcâr olunub mezbûr zikr olunan çiftlik ve dekâkîn ve eşcâr-ı zeytûnun mahsûlünü ahz ve kabz itmeğin bu ana gelince zikr olunan senelerin îcâresini göndermeyüb zimmetinde kalmağla bundan akdem tarafından İbrahim Ağa dimekle meşhûr kimesneyi vekîl ve mahalline irsâl eyledikde mezbûr gâyet mu`annid olduğundan “bugün yarın edâ iderim” deyü `avk ve te'hîr ile müste`ciri olduğu vakf çiftlik ve aher eşyâsını zâyî` ve telef vakf-ı şerîf mahsûlüne küllî kesre ba`is olduğun bildirüb mezbûrun çiftlik-i mezbûrdan itlâf eylediği eşyâ ile zimmetinde olan iki senelik îcâresi vekîli merkûm ma`rifetiyle mahallinde ma`rifet-i şer'le tahsîl ve alıvırılüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le ihkâk-ı hakk olunmak için yazılmışdır

Fî evâil-i Zâ (Zilkade) sene 1164

Belge:3

İdlib Kadısı'na ve İdlib Kâ'im-makâmı Mütevellîsi'ne hüküm ki

Fahrü'l-Muhadderât Köprülü zâde Behane Hanım zîdet `ismetühâ südde-i sa`âdetime `arzuhâl idüb mûmâ-ileyhânın İdlib Kasabası'nda vâki` ber-vech-i mülkiyyet mutasarrîfe olduğu Remne (?) ve Kahırlık dimekle ma`rûf odalar ve eşcâr-ı zeytun ve tevâbi`âtından olan emlâk-ı sâ'irenin müste`cirîn kazâ-i mezbûr sâkinlerinden gümrük kâtibi dimekle ma`rûf Ahmed nâm kimesne altmış üç ve altmış dört senelerinde emlâk-ı mezbûreyi ba`de'l-harç ve'l-masraf ber-vech-i maktu` senevîsi altışar yüz ellişer gurûş olmak üzere mûmâ-ileyhâdan isticâr eyledikden sonra zabt ve îcârın ve mahsûlatını ahz ve kabz eylemişken şimdiye dek bir akçe göndermeyüb iki senelik iktizâ iden bin üç yüz gurûş bedel-i îcârın ekl ve bel` sevdâsıyla mezbûrun zimmetinde kalub mücerred ta`cîz ve tekdîr için edâsında ta'allül ve muhalefet eyledüğün ve

tarafından Lala İbrahim nâm kimesneyi vekîl eyledüğün bildirüb mahallinde şer'le görölüb mezkûrun zimmetinde kalan iki senelik ol mikdâr bedel-i isticârı tamâmen tahsîl ve vekîli mezbûra edâ ve teslîm itdirilmek için emr-i şerîfîm sūdûrunu istid'â-yı 'inâyet itmeğîn mahallinde şer'le görölmek için emr olmuşdur

Fi evail-i Zâ (Zilkade) sene 1164

Belge:4

Haleb Vâlîsi vezire ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Müteveffâ muhassıl Osman Paşa'nın Haleb'de vâki' binâ eyledüğü Câmî'-i Şerîfî evkâfı mütevellîyesi Hâciye Ayşe nâm hatun gelüb vakf-ı mezbûrun vakfiye-i ma'mûl-bihâsında mukayyed 'akârâtından 'Ayn-ı Azel nâm mahalde vâki' tahun-ı tayfa ve tahûn-ı merc demekle ma'rûf asiyâblara mahsûs ve müstakîl kadimden berü Nehr-i Kavî'ten müfrez cereyân iden suya dahl icâb itmez iken mârû'z-zikr asiyâblar civârında vâki' bağçeler ashâbından ba'zıları mukaddemâ kadîme mugâyir müdâhale ve mecâ-yı kadîminden cereyânına mûmâna'at ve mürâfa'a-i şer' olduklarında müdâhaleleri kadîme ve şer'e mugâyir olduğu zâhir ve mu'ârazadan men' birle cânib-i şer'den hüccet virilmişken yine memnu' olmayub tekrâr müdâhaleden hâlî olmadıkların bildirüb hüccet-i şer'iyye mücebince şer'le görölüb kadîme ve hüccete mugâyir müdâhaleleri men' olunmak bâbında emr-i şerîfîm ricâ itmeğîn mahallinde şer'le görölüb hilâf-ı şer' ve mugâyir-i hüccet mu'ârazaları men' olunmak emrim olmuşdur

Fi evasıt-ı Zâ (Zilkade) sene 1164

Belge:5

Haleb Monlası'na hüküm ki

Haleb'de vâki' Şeyh Barak zâviyesi evkâfının berât-ı şerîfîmle nâzırı olan müderrisînden es-Seyyid Abdülatif Geylani zîde şerefehu ile mürtezika-i vakfdan ve sâ'ir mürtezika sūdde-i sa'âdetime 'arzuhal idüb "*hâlâ zâviye-dâr-ı vakf-ı mezbûrun mütevellîsi olan Medine-i Haleb'de sâkin Şeyh Ali nâm kimesne mâl-ı vakfı kendi umûruna sarf ve istihlâk ve itlâf idüb vakf-ı şerîfe gadr eyledüğünden mâ'adâ vakfın berâtları mücebince hidmetleri mukâbelesinde müstehak oldukları vazîfelerini dahî vakfdan müsâ'ade var iken altmış üç senesinde vormeyüb küllî gadr eyledüğün*" bildirüb mütevellî-i mezbûrun muhâsebesi görölüb zimmetinde zuhûr iden mâl-ı vakf tahsîl ve ihkâk-ı hakk ve mürtezika-yı vakfın berâtları mücebince hidmetleri mukâbelesinde

müstehak oldukları vazîfeleri dahî güzesteşiyle alıvirilmek bâbında emr-i şerîfîm ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evail-i Z (Zilhicce) sene 1164

Sayfa:16

Belge:1

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Haleb sâkinlerinden zümre-i tüccârdan el-Hac Abdülkadir zîde gelüb bu kendü hâlinde 'ırzıyla mukayyed ve kâr ve kisbiyle meşgûl olub hilâf-ı şer'i şerîf kimesneye vaz' ve te'addîsi ve deyni yoğiken yine Haleb sâkinlerinden mütegalibe ve eşirrâdan Yahya Beg oğlu Seyyid Ahmed dimekle ma'rûf kimesne kendü hâlinde olmayub sercem'iyyet ve sâ'î bi'l-fesâd olunduğundan nâşî müslîm ve zimmet tâ'ifesi her bâr hükkâma tecrîm ve tagrîm ve kendüsü dahî ahz-ı rüşvet ile me'lûf olduğundan gayrı hevâsına tabî birkaç nefer kimesneleri başına cem' ve bî-gayr-ı hakkın mûmâ-ileyhi takdîr ve ta'cîz murâd eyledikde sen ki vezir-i müşârün-ileyhsin merkûmun sû'-i hâlini bi'l-cümle ahâlîden istihbâr ve sâkin olduğu hânesinden ihrâc ve fî-mâ-ba'd bir dürlü umûra karışmayub kendü hâlinde olmak üzere tarafından tenbîh ve hüccet olunmuşiken yine mütenebbih olmayub hevâsına (tâbî) ba'zı kimesnelere istinâden zuhûr ve “*beni gamz eyledin*” deyü üzerine şer'en bir nesne sâbit olmadın tezvîr da'vâlara tasaddî ve mücerred ızrâr ve ta'cîz sevdâsında olduğun bildirüb hilâf-ı şer'-i şerîf te'addîsi men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görölüb hilâf-ı şer'-i şerîf cevri ve te'addîsi men' ve def' ve tenbîh ve bundan sonra dahî memnu' ve mütenebbih olmaz ise keyfiyeti 'arz olunmak için yazılmışdır

Fi evasıt-ı Zâ (Zilkade) sene 1164

Belge:2

Haleb Vâlîsi vezire ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Sâdât-ı kirâmdan Seyyid Süleyman zîde şerefehu gelüb bu Haleb mahallâtından Karanlık Kapu Mahallesi sükkânından olub mahalle-i mezbûrede vâki' mutasarrıf olduğu mülk menzili hareminde vâki' bağçesi derûnunda makarr-ı nisvân olan mahallinde aherin penceresi yoğiken mahalle-i mezbûre sükkânından Seyyid Emin ve Seyyid (boş) nâm kimesneler ile İsrail nâm Yahudi ve ma'lûmü'l-ism ba'zı kimesneler sonradan pencereler küşâde ve makarr-ı nisvân olan mahalline nikâtı ve zarar-ı şer'îsi olduğun ve bu bâbda da'vâsına muvâfık Şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüb fetvâ-yı şerîfe mücebince şer'le görölüb zarar-ı şer'îsi men' ve def' olunmak

bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evahir-i Zâ (Zilkade) sene 1164

Belge:3

Haleb Vâlisi'ne ve Haleb Mollası'na ve Sermin Kadısı'na hüküm ki

Nişân-ı hümayûnum virilan defter-i hakanî kâtiblerinden olup hâlâ defter-i hakanî kisedârı olan Mustafa Fehim zîde mecduhu `arzuhal idüb Haleb ve hüdâvendigâr ve Adana Sancâklarında Antakya ve gayrı nahiyelerde Kavasiye nâm karye ve gayrîden kırk bir bin otuz sekiz akçe ze`âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olup ze`âmetinin baş kalemi olan Salifü'l Beyân Kavasiye karyesi ve icmâline dâhil yine Haleb Sancâğı'nda vâki` Tel Lahayır(?) Ta'ife-i ekrâd deyü mukayyed karye ile Nefs-i Sermin'in mukâta`a-i bâc-ı bazarını ve mahsûl-ı yasâkî-i han-ı peynir der Nefs-i Haleb ve mahsûl-ı yasâkî-i han-ı dârü'l-`ikâle der-Nefs-i Haleb ve mahsul-ı yasâkî-i han-ı leyn der bâb-ı menkuse (?) müstakilen kayd ve berâtına dâhil ve zikr olunan karyeler ve bâc-ı bâzâr ve yasâkîleri bin yüz altmış dört senesinde kimesneye ilzâm itmiş değil iken Haleb sâkinlerinden Mehmed Hayrullah nâm kimesne fuzûlî zabt ve sene-i mezbûrede hâsıl olan mahsûlat ve rûsûmâtı ahz ve kabz idüb gadr eyledüğün bildirüb kânûn ve defter mûcebince `amel olunub mezbûrun sene-i mezkûrede fuzûlî ahz ve kabz eyledüğü mahsûlat ve rûsûmât tamâmen tahsîl ve tarafından ta'yîn olunan (boş) nâm kimesneye bilâ tereddüd alıvirilüb hilâf-ı kânûn ve defter ta'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve defter-hâne-i `âmiremde mahfûz olan rûznamçe-i hümayûna mürâca`at olundukda Antakya Nâhiyesi'ne tâbi` hâsıl-ı ma'û'r-rûsûm yedi bin beş yüz akçe yazar karye-i Kavasiye ma`-mezra`a-i Yumurcaktaş der-karye-i mezbûre ve iki bin beş yüz akçe yazar karye-i Tel Lahayır (?) tâ'ife-i ekrâd ve Sermin Nâhiyesi'ne tâbi` altı bin akçe yazar mukâta`a-i bâc-ı bazar esb ve kâv ve ester ve şütür ve gayrihu der-Nefs-i Sermin ve sekiz bin akçe yazar mahsul-ı yasâkî-i han-ı peynir der-Nefs-i Haleb hâric ez-defter ve üç bin akçe yazar mahsul-ı yasâkî-i Han-ı dârü'l-`ikâle der-Nefs-i Haleb ve mahsul-ı yasâkî-i han-ı leyn der-bâb-ı menkuse (?) yekûn der-Livâ-i Haleb deyü otuz bin akçe yazı ile mûmâ-ileyh Mustafa Fehim'in kayd ve berâtına dâhil olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hakanî mûcebince `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i Z (Zilhicce) sene 1164

Belge:4

Haleb Valîsi Vezire Mevlana Haleb Kadısı'na Mevlana (boş) Kadısı'na hüküm ki

Hacı Yahya nâm kimesne gelüb bu kendü hâlinde ve hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' ve te'addîsi ve üzerine dahî şer'en bir nesne sâbit olmayub dahl olunmak îcâb itmez iken Haleb sâkinlerinden Emin nâm kimesne kendü hâlinde olmayub 'ibâdu'l-laha îsâl-ı mazarrat üzere olmağla Seyyid Osman nâm kimesneyi bi-gayr-ı hakkın katl ziyâde fesâd eylediğinden gayrı hevâsına tâbi' ehl-i `örfe istinâden bunun dahî bin yüz altmış senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi gayr-i hakkın garezen ma'lûmü'l-mikdâr akçesin alub ziyâde gadr ve `aded ve te'addî eyledüğü ve mezbûr taht-ı kazânızda firâr üzere olduğun ve bu bâbda da`vâsına muvâfık Şeyhülislam'dan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüb fetvâ-yı şerîfesi mücebince bulunduğu mahallde şer'le görölüb bî-gayr-ı hakkın garezen ahz eyledüğü akçesi alıvirilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evahir-i Z (Zilhicce) sene 1164

Belge:5

Haleb Mollası'na hüküm ki

Haleb'de vâki' Şeyh Barak zâviyesi `Asruyine (?) evkâfının berât-ı şerîfimle nâzırı olan müderrisinden es-Seyid Abdüllatif Geylani ile mürtezika-i vakfdan ve sâ'ir mürtezika südde-i sa`âdetime `arzuhal idüb hâlâ zâviyedâr-ı vakf-ı mezbûrun mütevellîsi olan medîne-i Haleb'de sâkin el-Hac Abdülgafur nâm kimesne mâl-ı vakfı kendü umûruna sarf ve istihlâk ve itlâf ve izâ`et idüb vakf-ı şerîfe gadr eyledüğünden mâ`adâ mürtezika-i vakfın berâtları mücebince hizmetleri mukâbelesinde müstehak oldukları vazifelerini dahî vakfda müsâ`ade vâir iken dört seneden berü virmeyüb küllî gadr eyledüğün bildirüb mütevellî-i mezbûrun muhâsebesi görölüb zimmetinde zuhûr iden mâl-ı vakf tahsîl ve ihkâk-ı hakk ve mürtezika-i vakfın berâtları mücebince hizmetleri mukâbelesinde müstehak vazifeleri dahî güzeştesiyle alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i Z (Zilhicce) sene 164 (1164)

Sayfa:17

Belge:1

Haleb Vâlîsi vezire mevlânâ Haleb Kadısı'na hüküm ki

Haleb sâkinlerinden Hacı Yahya nâm kimesne gelüb yine medine-i mezbûr sâkinlerinden kiracı tâ'ifesinden Alemdar Bahaeddin ve Sökteli İsmail nâm kimesneler ile Bağdad'dan bedeti (?) Haleb'e getürmek üzere yigirmi beş gurûşa ücret kavlı idüb ziyâde talebiyle rencîde olunmak icâb itmez iken mezbûrlar yigirmi beş gurûşu almağa kanâ'at itmeyüb bunun vekîli (boş) nâm kimesneden bunun mâlından bin yüz elli bir senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf ve fuzûlî yüz elli gurûş alub ziyâde gadr ve te'addî eylediklerin bildirüb şer'le görölüb fuzûlî aldıkları yüz yigirmi beş gurûşu kendüye alıvirilüb ta'allül itdirilmeyüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evahir-i Z (Zilhicce) sene 1164

Belge:2

Haleb Vâlîsi'ne hüküm ki

Medine-i Haleb sâkinlerinden Hacı Yahya nâm kimesne gelüb bu medine-i mezbûre sukkunda bir bâb kasab ve bir `aded kahve dükkânlarına mutasarrıf ve üzerine edâsı lâzım gelan `avârız ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki` tekâlîfden tahammülüne göre hissesine düşeni medine-i mezbûre ahâlîlerine ma`en edâ idüb bilâ-emr-i şerîf tekâlîf-i şâkka mutâlebesiyle bir dürlü te'addî ve rencîde olunmak icâb itmez iken ehl-i `örf tâ'ifesi taraflarından bilâ-emr-i şerîf tekâlîf-i şâkka mutâlebesiyle dâ'imâ te'addî ve rencîdeden hâlî olamayub ahvâli digergün olduğun bildirüb hilâf-ı kânûn ve bilâ-emr-i hümayûn tekâlîf-i şâkka talebiyle te'addî itdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i Z (Zilhicce) sene 1164

Belge:3

Haleb Vâlîsi vezire ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Medîne-i Haleb sükkânından Hacı Mehmed nâm kimesne gelüb bu kendü hâlinde ehl-i `ırz ve ticâretine meşgûl ve ehl ve `iyâlde infâk idüb hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' ve te'addîsi olmayub şer'en dahl olunmak icâb itmez iken medîne-i mezbûrede sâkin Debbağ Tâ'ifesi'nden (boş) ve (boş) nâm kimesneler zuhûr ve hevâlarına tâbi` kimesneler ile müttefik ve mücerred ta'cîz ve tazyîk kasdıyla üzerine musallat ve *“sen öteden berü kasabdan on `aded koyun derisi alub yünün tâlibine ve derilerin bize fûrûht iderdin anlardan şimdi sana aldırılmaz”* deyü hilâf-ı şer'-i şerîf te'addî ve kâr ve kisbine mümâna`at ve gadr-ı küllî sevdâsında oldukların bildirüb

mezbûrların hilâf-ı şer`-i şerîf ol-vechle zâhir olan te`addîleri men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer`le görülmek için yazılmışdır

Fi evail-i M (Muharrem) sene 165 (1165)

Belge:4

Haleb Vâlîsi ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

İstanbul tüccârından Bedros nâm zımmî gelüb bunun karındaşı ve ortağı İblîs (?) nâm zımmî bin yüz elli (boş) senesinde medine-i Haleb sâkinlerinden Yasef ve karındaşı Abram nâm Yahudilere buna irsâl için poliçe tarîkiyle on iki bin doksan gurûş teslim ve mesfurlar dahî ahz ve kabz idüb birkaç gün sonra karındaşı mesfûr mürd olub ve bu esnâda defterleri zâyî` ve mesfûr Yahudiler meblağ-ı merkûmu buna göndermeyüb irs-i şer`le buna intikâl ve taleb eyledikde hevâlarına tâbi` Kıbril nâm Yahudiye istinâden virmeyüb zimmetlerinde kalub ibtâl-ı hakk ve gadr sevdâsında oldukların ve tarafından (boş) nâm kimesneyi vekîl eyledüğün bildirüb şer`le karındaşıdan müntakil mesfûr Yahudilerin zimmetlerinde olan ol mikdâr gurûş tamâmen tahsîl vekîli merkûma alıvirilüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer`le görülmek için yazılmışdır

Fi evail-i M (Muharrem) sene 1165

Belge:5

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Haleb'de vâki` Rızâ'îye Câmî'i mütevellîye olan Hacı Ayşe nâm hatun gelüb Haleb kazâsına tâbi` Matah nâm karye re`âyâsı (zi)mmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinden berü ber-mûceb-i hüccet-i şer`iyye dört bin beş yüz gurûş alacağı olub bi't-defâ`at- taleb eyledikde bî-vech-i şer`î edâda mümâtale ve rehâvet üzere oldukların bildirüb yedinde olan hüccet-i şer`iyye mûcebince şer`le görölüb karye-i mezbûre re`âyâsı zimmetlerinde olan ol mikdâr gurûş hakkı tamâmen tahsîl ve girü kendüye alıvirilüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer`le görülmek için yazılmışdır

Fi evail-i M (Muharrem) sene 1165

Sayfa:18

Belge:1

Haleb Vâlîsi vezire mevlânâ Haleb Kadısı'na hüküm ki

İftihârü'l-havâs ve'l-mukarribîn mu`temedü'l-mülûk ve selâtîn bi'l-fi'l Bâbü's-sa`âdetim Ağası olan Ali Ağâ dâme `ulvuhu gelüb mûmâ-ileyhin zîr-i nezâretinde olub

Halebü's-Şehbâ'da vâki` Câmi`-i Kebîr-i Emevi ve Dârü's-sa`âde Argun Kamil ve Dârü's-sa`âde Nureddin-i Şehid vakflarının mütevellîsi olan Haleb sâkinlerinden Taha-zâde es-Seyyid Abdülvahhab Efendi ibn-i es-Seyid Ahmed Efendi dimekle ma`rûf kimesne mütevellî olduğu günden bu âna gelince muhâsebesin gördürmediğinden mâ`ada rikâb-ı hümayûnum akçesini dahî vakt ve zamânıyla göndermediğinden zikr olunan vakfların tevliyetleri ref'inden teberdârân-ı hassa halifelerinden Hâfız Abdurrahman'a ber-vech-i meşrûit itmeğin mukâbelesinde bin yüz altmış dört senesi şevvalinin yigirmi birinci gününde tevcîh ve mâliye tarafından berât ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde ve tarafından umûr-ı vakfî rû'yete ve ref' olunan mezkûr seyyid Abdülvahhab'ın muhâsebesin görmeğe **helvâ-yı?** hâssa Mustafa zîde kadruhuyu vekîl nasb ve ta'yîn itmekle mezbûrun ma'rifet-i şer'le muhâsebesin görülüb zimmetinde olan mâl-ı vakf zuhûra gönderilüb vakf için vekîl-i mezbûra red ve teslim itdirilmek bâbında hükm-i hümayûnum virilmek ricâsına vâki` hâlî bi'l-iltimâs `arz ve hazine-i `âmiremde mahfûz Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda zikr olunan vakfların tevliyetleri vech-i meşrûh üzere târîh-i mezbûrede mûmâ-ileyh Hâfız Abdurrahman'a tevcîh ve hâlâ mâliye berâtıyla üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın berâtı mücebince mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı M (Muharrem) sene 1165

Belge:2

İdlib Kâ'im-makâmı Mütevellisi (boş) hüküm ki

Fahrü'l-muhadderât Köprülü-zâde Behane Hanım zîdet `ıffetûhâ südde-i sa`âdetime `arzuhal idüb mûmâ-ileyhânın İdlib Kasabası'nda vâki` ber-vech-i mülkiyyet mutasarrîfe olduğu **masne?** ve kayserlik dimekle ma`rûf odalar ve eşcâr-ı zeytun ve tevâbi`âtından olan emlâk-ı sâ'irenin müste'cîri kazâ-i mezbûr sâkinlerinden gümrük kâtibi dimekle ma`rûf Ahmed nâm kimesne altmış üç ve altmış dört senelerinde emlâk-ı mezbûreyi ba'de'l-harç ve'l- masrâf ber-vech-i maktû` senevîsi altışar yüz ellışer gurûş almak üzere mûmâ-ileyhâdan istîcâr eyledikten sonra zabt ve icârât ve mahsûlâtını ahz ve kabz eylemişiken şimdiye dek bir akçe göndermeyüb iki senelik iktizâ iden bin üç yüz gurûş bedel-i icârı ekl ve bel` sevdâsıyla mezkûrun zimmetinde kalub mücerred ta'cîz ve tekdîr için edâsında ta'allül ve muhâlefet eyledüğün ve tarafından Lala İbrahim nâm kimesneyi vekîl eyledüğün bildirüb mahallinde şer'le görülüb mezkûrun zimmetinde kalan iki senelik ol mikdâr bedel-i istîcârı tamâmen

tahsîl ve vekîli mezbûra edâ ve teslîm itdirilmek için emr-i şerîfim sūdûrunu istid'â-yı 'înâyet itmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı M (Muharrem) sene 1165

Belge:3

Üstte Şerh: Aşağısına sıhhati üzere kayd olmuşdur

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Monlası'na hüküm ki

Haleb-i Şehba'da vâki` Sukku'l-Gıtan ve Sukku'l-Gazel çarşularında sâkin tüccâr tâ'ifesi gelüb medîne-i Haleb'de sâkin a'yân-ı mütegalibeden ba'zı kimesneler mâlik oldukları penbe ve kozak ve ba'zı emti'aların cebren ve kahren ezdiyâd bahâ ile Remiyye nâmıyla bunların üzerlerine tevzi` ve tarh ve tahmîl ve ba'dehû gelüb “*bizim size virdegimiz eşyâ şimdi ziyâde bahâ ideyor*” deyü iki üç kat ziyâde bahâ taleb ve cebren tahsîl ve bu gûna her bâr cevri ve eziyet ve gadr ve te'adîden hâlî olmayub ahvâlleri digergûn olduğun bildirüb mezbûrların hilâf-ı şer'-işerîf gadr ve te'addîleri ma'rifet-i şer'le men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evail-i S (Safer) sene 1165

Belge:4

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Monlası'na hüküm ki

Halebü's-Şehbâ'da vâki` Sukku'l-Gıtan ve Sukku'l-Gazel Çarşularında sâkin tüccâr tâ'ifesi sūdde-i sa'âdetime `arzu hâl gönderüb medine-i Haleb'de sâkin a'yân ve mütegalibeden ba'zı kimesneler mâlik oldukları penbe ve kozâk ve ba'zı emti'aların cebren ve kahren ezdiyâd bahâ ile Remiyye nâmıyla bunların üzerlerine tevzi` ve tarh ve tahmîl ve ba'dehû gelüb “*bizim size virdegimiz eşyâ şimdi ziyâde bahâ ideyor*” deyü iki üç kat ziyâde bahâ taleb ve cebren tahsîl ve bu gûna her bâr cevri ve eziyet ve gadr ve te'adîden hâlî olmayub ahvâlleri digergûn olduğun bildirüb mezbûrların hilâf-ı şer'-işerîf gadr ve te'addîleri ma'rifet-i şer'le men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evail-i S (Safer) sene 1165

Sayfa: 19

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne Matah ve (Boş) Kadılarına hüküm ki

Sadât-ı kirâmdan es-Seyid Abdurrahman zîde şerefehu gelub Matah kazasında vâki` evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mütevellisi olduğu vâlidesi Menie bint-i Feyzullah

Hatun evkâfının defter-i hakanîde mukayyed karyesinden Matah kazasına tâbi` Mahdese (?) nâm karyesinin zikr olunan vakfın öşründen hilâf-ı şer`-i şerîf fuzûlî ahz ve kabz idüb küllî gadr ve te`addî eyledüğün bildirüb şer`le görölüb mezbûrun hilâf-ı şer`-i şerîf bilâ-sened fuzûlî ahz ve kabz eylediği öşr mahsûlünü tamâmen tahsîl ve tevliyeti hasebiyle kendüye alıvirilüb bî-vech-i şer`î ta`allül ve muhalefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer` ve kânûn üzere `amel olunmak içün yazılmışdır

Fi evail-i S (Safer) sene 1165

Belge: 2

Haleb Vâlîsi'ne Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Antakya sâkinlerinden sadât-ı kirâmdan Seyyid Ömer zîde şerefehu gelub Antakya mahallâtından dekâkîn-i Habîbü'n-Neccâr Mahallesi'nde vâki` bunun babası el-Hâc Mustafa nâm kimesne mutasarrıf olduğu mülk menzîlini hâl-i hayâtında ve kemâl-ı `akl ve sıhhatinde yüz gurûş kıymet-i maktûte (?) mukâbelesinde bâ-hüccet-i şer`iyye bey`-i bâd-ı kat`î ile bey` ve teslîm ve bu dahî tesellüm ve zabt ve tasarrufunda mülk-i müşterâsı olmağın menzîl-i merkûmda aherin bir dürlü `alâka ve medhâli olmayub dahl îcâb itmez iken li-ümm (?) karındaşları (boş) ve (boş) nâm kimesneler zuhûr ve şirrete sülûk ve “*ol menzilde bundan akdem vefât iden babamız Osman nâm kimesnenin hayâtında ve ba`dehu biz nice müddetden berü mâ`en sâkin olub senin olduğunu bu ana dek iddi`a itmedin zamân mürûr eyledi menzil-i mezbûru müstakilen sana zabt itdirmeziz*” deyü hilâf-ı şer`-i şerîf ve ol hüccet-i şer`iyye mugâyir zabt ve tasarrufuna kavlı hodlarıyla fuzûlî müdâhale ve te`addîden hâlî olmayub gadr sevdâsında oldukların bildirüb hüccet-i şer`iyesi mücebince şer`le görölüb mülk-i müşterâsı olan menzil-i merkûmun zabt ve tasarrufuna mezkûrları müdâhale ve ta`aruz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek üzere yazılmışdır

Fî evâsıt-ı S (Safer) sene 165 (1165)

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne Bakras ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Süleyman Han tâbe serâhu evkâfî mülhakâtından olub Antakya'da vâki` Câmi`-i Kebîr ve hazret-i Habîbü'n-neccâr vakfının bi'l-fi`il berât-ı şerîfimle mütevellisi olan (boş) nâm kimesne gelüb vakf-ı mezbûrun defter-i hakanîde mukayyed Bakras Kazâsı'nda vâki` mezra`asında zirâ`at

idenlerin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinin mütevecceh olan `öşrleriyle vakf-ı mezbûrun vakfiye-i ma`mûl-i bihâsında mukayyed müskefâtından vakf bağçe ve bostânların kaza-i mezbûrda sâkin müste'cirleri zimmetlerinde müctemi` olan icârelerin tevliyeti hasebiyle taleb ve almak istedikde ba`zıları “*bizler mütevellî-i sâbika cüz'î şey virir idik sana dahî cüz'î şey virüb a`şâr ve icâre vakfî tamâmen vormeyüz*” deyü hilâf-ı şer` ve kânûn noksân teklîfi ile ta'allül ve muhâlefet ve gadr murâd eylediklerin bildirüb şer`le görölüb tamâmen alıvirilüb icrâ-yı hakk ve ol vechle ta'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer`le görölmek içün yazılmışdır

Fi evasıt-ı S (Safer) sene 1165

Belge: 4

Bakras ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Süleyman Han tâbe serâhu evkâfî mülhakâtından olub Antakya'da vâki` Cami`-i Kebir ve Hazret-i Habibü'n-neccâr vakfının bi'l-fi'il berât-ı şerîfimle mütevellîsi olan (boş) nâm kimesne gelüb vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i vakf olanlar yedlerinden almak üzere berât-ı şerîfimle ve vazîfeye mutasarrıf olan vakf-ı mezkûr mürtezikalarının hizmetleri mukâbelesinde berâtları mücebince müstehak oldukları vazîfelerin tamâmen edâ idüb dahl îcâb itmez iken ba`zıları kanâ`at eylemediklerinden nâşî zuhûr ve “*biz mutasarrıf olduğumuz vazîfemiz mukâbelesinde vakf-ı mezbûrun defter-i hakanîde mukayyed Bakras Kazâsı'nda vâki` mezra'asının hâsıl olan a`şârını ve vakfiye-i ma`mûl-bihâsında mukayyed müskefâtından dükkânlarının icârelerin ahz ve kabz ideriz sana ahz itdirmeziz*” deyü bunun üzerine şer`en bir nesne sâbit olmadın bilâ-sened niza` ve bunun ahz ve kabzına mümâna`at ve gadr murâd eylediklerin bildirüb şer`le görölüb ol- vechle müdâhale ve gadr ve te`addîleri men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek emrim olmuştur

Fi evasıt-ı S (Safer) sene 1165

Belge: 5

Haleb Vâlîsi'ne Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Molla Mecid dimekle ma`rûf kimesne gelüb Antakya'da sâkin Hüseyin Ağa dimekle ma`rûf kimesne zimmetinde cihet-i karz-ı şer`den bin yüz altmış (boş) senesinden berü iki yüz otuz beş gurûş alacak hakkı olmağla mezbûrdan bi't-defâ`at taleb eyledikde edâda ta'allül ve gadr murâd itmekle bu dahî mezbûrdan hükkâma

şikâyet ve hakkını iddi`â eylediğinde merkûm karındaşı oğlu Zülküf (?) ve yeğeni Deli Hızır demekle meşhûr kimesneler müddefik ve “*neden hükkâma şikâyet eyledin*” deyü gareze binâ`en hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî gayr-i hakkin iki yüz gurûşluk buğday ve arpasıyla yüz gurûşluk bostanını fuzûlî zabt ve külliyyet ile gadr eyledüğü ve yedinde fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb şer`le görölüb zimmetinde olan iki yüz otuz beş gurûş hakkı ile fuzûlî aldığı ol mikdâr gurûşluk buğday ve arpa ve bostanı tahsîl ve kendüye alıvirilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fî evâsıt-ı L (Şevval) sene 164 (1164)

Sayfa: 20

Belge: 1

Haleb Vâlisine ve Antakya Kadısı'na hüküm ki

Hâlâ sadr-ı a`zamım mektûbî hulefâsından Mehmed Emin veled müteferrika Mehmed zîde mecduhu südde-i sa`adetime `arzuhâl idüb Haleb Sancağı'nda Antakya Nahiyesi'nde Barbarun (Barberun) nâm karye ve gayrîdan on beş bin akçe tîmâra berât-ı `âlîşânımla mutasarrıf olub tîmârı mülhakâtından Antakya Nahiyesi'ne tâbî` hâsıl-ı ma`-harâc-ı isticâr deyü üç yüz akçe yazı ile mezra`-ı Kaba Harnub der-nezd-i karye-i Karamanlu defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve yazı-yı mezkûresinden yüz kırk üç akçesi ifrâz ve ma`-gayrîhu birikdirilüb gayr-ı ez-büzendi (?) deyü üç bin yüz elli akçe yekûnundan iki bin üç yüz akçe yazusu bâ-hatt-ı tevkî`î bin akçeye tenzîl ve fûrûnihâde tamâmen mûmâ-ileyhin kayd ve berâtına dâhil ve mûmâ-ileyh sadr-ı `azam mektûbî hulefâsından olub emekdâr olmağla tîmârına mahlûl kitâbet gedüğü ilhâk idinceye dek bayrağı altında bulunmadı deyü tîmârına zarar gelmemek üzere bâ-emr-i `âlî kaydına şerh virildiği defter-i hakanîde mukayyed olmağla mûmâ-ileyh yüz altmış dört senesinde tîmâr-ı mezbûru zabt için tarafından irsâl eylediği ademîsi Seyyid Mehmed nâm kimesne varub ber-mûceb-i defter-i hakanî zikr olunan Kaba Harnub mezra`asını zabt murâd eyledikde aherden bir dürlü dahl ve ta`arruz olunmak iktizâ itmez iken Antakya Serdarı Mustafa nâm kimesne zuhûr ve hilâf-ı defter-i hakanî ve bilâ-sened zabtına mûmâna`at ve sene-i mezbûrede hâsıl olan bi`l-cümle mahsûlünü fuzûlî ve tagallûben ahz ve kabz ve gadr-ı küllî eyledüğün bildirüb sâlifü`z-zikr Kaba Harnub der-nezd-i karye-i Karamanlu deyü mukayyed mezra`a ber-mûceb-i defter-i hakanî ahz ve kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hakanî Serdar-ı merkûmı ve sâ`ir bir ferdi dahl ve ta`aruz itdirilmeyüb ve sene-i mezbûrenin mahsûlâtı teveccüh idenlerden tahsîl

ve girü alıvirilmek bâbında emr-i şerîfîm sūdûrunu istid'â ve Defterhâne-i 'Âmire'mde mahfûz olan ruznamçe-i hümâyûn ve defter-i mufassala mürâca`at olundukda vech-i meşrûh üzere oldığı mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hakanî mûcebince mezra`a-ı mezbûrenin kânûn üzere a`şâr-ı şer'iyye ve rüsûmât-ı ma'lûmesinin zabt ve rabt ve tarafından zabtına me'mûra ahz ve kabz itdirilmek bâbında emr-i şerîf yazılmışdır

Fi evasıt-ı S (Safer) sene 165 (1165)

Belge: 2

Haleb Vâlîsine ve Kadısı'na hüküm ki

Hâlâ Adana Vâlîsi düstur-ı mükerrem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizamü'l-`â`lem sadr-ı esbak vezîrim el-Hâc Ahmed Paşa edâma'l-lahu te`âlâ iclâlehu sūdde-i sa`âdetime mektûb gönderüb müşârün-ileyhin evkâfı mülhakâtından Haleb'de Sukku'l-Gıtan nâmıyla mevsûm çarşuda çand bâb dükkânın müste`cirlerine ba`zı mezâlim tarihıyla hilâf-ı şer' ve kânûn zulm ve te`addî olunmak iktizâ itmez iken ba`zı a'yân gürûhundan ve sâ'irlerinden remiyye ismiyle pesmânde penbelerin müste`cirlerine tarh ve tahmîl ve râ'icinden ziyâde bahâ ile cebren ve tagallüben vaktinden mukaddem vâlî-i memleket tarafına virecekleri için havâle ve hâh nâ-hâh tahsîli ile bid`at-ı mezbûreyi ihdâs ve tasallutların istimrârı müstecirlerin insidâd-ı bâb-ı ticâretlerine ve mağdûr olmalarına bâ'is olmağla vakf-ı mezbûr mülhakâtından olan dekâkîn-i mezbûre bu gûna mezâlim tarihından mûsân olub ol-vechle rencîde ve remîde olunmamak için emr-i şerîfîm sūdûrunu istid'â eylediği ecilden fî-mâ-ba`d hilâf-ı şer'-i şerîf o makûle bed`-i seyyi'e ile vakf-ı şerîf ve müste`cirlerine bir dürlü gadr ve te`addî olunmayub men`ve def` olunmak bâbında fermân-ı `âlişân yazılmışdır

Fî evahir-i S (Safer) sene 1165

Belge: 3

Haleb Vâlîsine ve Mollası'na hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Vardarî Şeyh zâde Abdurrahim zîdet fezâ'ilehum sūdde-i sa`âdetime mektûb gönderub medine-i Halebü's-şehbâ'da sâkin ehl-i zimmet re`âyâdan mazbutü'l-esâmî beş yüz elli nefer Rum tâ'ifesi bî-ecmi`ühüm meclis-i şer'e varub hâlâ üzerlerine berât-ı şerîfîmle metropolid olan Sofrinos nâm râhib muvâcehesinde bizler ehl-i zimmet re`âyâdan olub üzerlerimize edâsı lâzım gelan cizye-i şer'iyye ve a`vâriz ve sâ'ir evâmir-i şerîfîm ile vârid olan tekâlîfî emr ve defter mûcebince tamâmen edâ ve kadîmi ayîn-i `atile ve kavâ'id-i bâtîlelerimiz üzere

metropolid mesfûra tab`iyyet idüb re`yine muhâlif hareket ile inhirâfımız olmayub vechen mine`l-vücûh rencîde ve remîde icâb ider hallerimiz yoğiken metropolid-i mesfûr mücerred emvallerimize dest-res için her bâr ızrâr kasdıyla bizleri ehl-i `örf tâ`ifesine bî-gayr-ı hakk gamz ve gûnâ gûn rencideden hâlî olmaduğundan gayrı bin altmış dört senesinde sizler Efrenç ayînine tab`iyyet eylediniz deyü bizi ehl-i `örf tâ`ifesine gamz ve papas ve vücûhlarımızı der-zincir ve altmış gün mikdârı envâ`-i ezîyeti icrâ itdirdikden sonra hevâsına tâbi` ehl-i `örfe istinâden hilâf-ı şer-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk on beş bin yedi yüz elli gurûşumuzu ahz ve her birimizi mükedderü`l-hâl idüb mesfûrun te`addîsinden mutazarrır olmuşuzdur deyü bi`l-muvâcehe lede`l-murâfa`a reâyâ-yı mesfûrûnun yedlerinde olan fetevâ-yı şerîf ve cânib-i şer`den virilan hüccet-i şer`iyye mücebince müdde`âların nukât-ı sahîhetü`l-kelîmât on nefer kimesnelerin şehâdetleri ile vech-i şer`î üzere isbât ve`l-hükm meblağ-ı merkûm on beş bin yedi yüz elli gurûş râhib-i mesfûrdan tahsîl ve reâyâ-yı mesfûreye teslim itdirilmek bâbında emr-i şerîfim virilmek ricâsına vâki` hâlî bi`l-iltimâs `arz eyledüğün ecilden mahallinde şer`le görölüb ihkâk-ı hakk olunmak emrim olmuştur

Fi evahir-i S (Safer) sene 1165

Sayfa: 21

Belge: 1

Üzeyir Begi El-Hâc Ali dâme `izzihu Payas Kazâsı Naibine Payas Mütevellîsi (boş) zîde kadruhuya hüküm ki

Sadr-ı a`zâmım nezâretinde mühemmâ olan evkâfdan sadr-ı a`zâm-ı esbak Şehîd Mehmed Paşa evkâfının kâ'im-makâm-ı mütevellîsi Haşim Ali zîde mecduhu südde-i sa`âdetime mektûb gönderub evkâf-ı mezbûre mülhakâtından Payas Kasabası'nda Körtil (?) nâm mahalle sükkânından Ali Beşe ibn-i İbrahim ve oğlu Mustafa ve karındaşı Ahmed ve oğlu İbrahim nâm şakîler ser-cem`iyyet ve mâ`vâ-yı lesus ve makarr eşkıyâ olmalarıyla kat`-ı tarîk ve katl-ı nüfûs ile leyl ve nehâr `ibâdu`l-lahın ve ebnâ`-i sebîlin emvâl ve mevâşîlerini nehb ve gâret `âdet-i müstemireleri olduğundan gayrı bin yüz altmış (boş) senesinde eşkıyâ-yı mezbûre rufekâlarıyla ma`en kasaba-i mezbûrenin çârşusunu basub dört nefer kimesneyi bî-gayr-ı hakkın katl ve birkaç nefer kimesneyi dahî cerh itmeleriyle eşkıyâ-yı mezbûrenin ve mâtde-i katlde ma`iyyet iden rufekâlarının haklarında icâb iden cezâ-yı şer`îleri Uzeyr Begi ma`rifetiyle icrâ ve ihkâk-ı hakk olunmak için emr-i şerîfim virilmek ricâsına kasaba-i mezbûr nâ'ibi `arz ve ahâlîleri mahzar ve mîr-i mûmâ-ileyh dahî Üzeyir nâ'ibi ile ma`en `arz ve inhâ ve

istid`â itmeleriyle eşkıyâ-yı mezbûrûn rufekâlarıyla ma`en siz ki Üzeyir Begi ve Payas mütevellîsi mûmâ-ileyhümâsız ma`rifetiniz ve kâ'im-makâm-ı mütevellî mûmâ-ileyh tarafından ta`yîn olunan adam ma`rifetiyle `alâ eyy-i hâlin ahz ve mahallinde meclis-i şer'e ihzâr ve husemâlarıyla mürâfa`a ve mâdde-i katl ve cerh üzerlerine ba`de's-sübût haklarında icâb iden cezâ-yı şer'ileri icrâ ve ihkâk-ı hakk olunmak için emr-i şerîfîm südürünü kâ'im-makâm-ı mütevellî mûmâ-ileyh istid`â itmeğin vech-i meşrûh üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i S (Safer) sene 1165

Belge:2

Haleb Vâlîsi vezire ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

`Ulemâdan mevlânâ-yı Geylânî-zâde es-Seyyid Abdullatif el-Kâdirî zîde `ilmihi südde-i sa`âdetime `arzuhal idüb Haleb'de vâki` `Asrûniye Medresesi'nin nısf vazîfe-i mu`ayyene ile nısf mederrisliği ve yine beş akçe vazîfe ile kitâbeti ve yine dört akçe vazîfe ile nezâreti mâliye tarafından ve yine medrese-i mezbûrenin vazîfe-i mu`ayyene ile mu`id-i ders ve imâmeti dahî `askerî tarafından başka başka beravât-ı şerîfemle üzerinde olub edâ-yı hizmet idüb berâtı ve şart-ı vâkıf mûcebince hizmeti mukâbelesinde müstehakk olduğu vazîfesinden müctemi` olan iki yüz yigirmi dokuz buçuk gurûşun elli dört gurûşunu alub kusûrunu hâlâ vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan Haleb sâkinlerinden Abdülgafur nâm kimesneden taleb eyledikde vakfda müsâ`ade var iken muğâyir-i berât virmekde ta`allül ve muhâlefet ve gadr-ı küllî sevdâsında olduğun bildirüb berâtı ve şart-ı vâkıf mûcebince hizmeti mukâbelesinde müstehak olduğu vazîfesi güzeştesiyle mütevellî-i mezbûrdan ve mâl-ı vakfdan tamâmen alıvirilüb muğâyir-i berât ta`allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfîm ricâ ve hazîne-i `âmiremde mahfûz olan Anadolu Muhâsebesi defterlerine nazar olundukda medrese-i mezbûrenin nısf vazîfe-i mu`ayyene ile müderrisliği ve beş akçe vazîfe ile kitâbeti ve dört akçe ile nezâreti bâ işâret-i Şeyhülislamî mâliye tarafından başka başka beravât-ı şerîfemle mûmâ-ileyhin üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağla berâtları mûcebince `amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır

Fi evail-i Ra (Rebiyülevvel) sene 1165

S.21-22 Belge: 3

(S.21) Haleb Vâlîsi ve Monlası'na hüküm ki

Müderrisînden mevlânâ-yı Geylânî zâde es-Seyyid Abdullatif el-Kâdirî zîde `ilmihi südde-i sa`âdetime `arzuhal idüb Haleb Sancâğı'nda ve Nâhiyesi'nde vakf-ı

medrese-i el-`Asrûniye-i eş-Şâfi`iyye der-mahalle-i Sevîkine (?) Ali binâ elleti mâ (?) el-Melikü'l-`Adil Nureddin bin Barak senigartehüm (?) `ummedümâ el-merhûm Nureddin Mahmud eş-Şehîd bâ-bin Zengi sene beş yüz elli deyü defter-i evkâfda yazıldığı mahalde mezra`a-i A`târ tâbi` A`zaz hâsıl yigirmi buçuk kırât bin dört yüz elli yekûn yigirmi altı bin üç yüz on sekiz akçe minhâ el-masraf yigirmi dört bin dört yüz seksân cihet-i tevliyet fî-yevm on ve cihet-i tedris fî-yevm yigirmi ma`-cihât-ı sâ`ire el-bâkî bin sekiz yüz otuz sekiz akçe yağına ve hasırına ve kandiline ve medresenin ve evkâfın meremmâtına sarf oluna deyü muharrir kalemiyle tahrîr olduğu defter-i hâkânîde ve Haleb'de Medrese-i `Asrûniye'nin nısf vazîfe-i mu`ayyene ile nısf müderrisliği mûmâ-ileyh Geylânî-zâde es-Seyyid Abdüllatif el-Kâdirî'nin mâliye berâtıyla üzerine olduğu Anadolu Muhâsebesi'ne mukayyed ve medrese-i mezbûre vakfının vakfiyyesi olmayub lâkin kadîmden berü sâ`ir mürtezikaya vazîfe-i mu`ayyenleri ba`de'l-edâ fazla-i galle medrese-i mezbûre müderrisleine virilegelüb ve bu makûlede şer`en i`tibâr-ı kadîme olmakdan nâşî berâtı mûcebince hidmeti mukâbelesinde müstehak olduğu vazîfesini kadîmîsi üzere mütevellî-i vakfdan talep eyledikde “şart-ı vâkıf minvâl-i muharrer üzere olduğunu isbât eyle ve al gallenin fazlasından sana bir nesne vormem bir mikdârını taksîm için alıkorum” ve kâh “defterhânedeki mukayyed olduğu üzere yigirmi akçenin nısfı on akçeyi viririm” deyü hilâf-ı şer`-i şerîf kadîme muğâyir gadr murâd eyledüğün ve bu husûs hâlâ Şeyhülislâm'dan istiftâ olundukda “bir vakf-ı kadîmin vakfiyyesinde vâkıfın binâ eylediği medrese müderrisine yevmî yigirmişer dirhem (S.22) ve mütevellîsine on dirhem virile deyü tahrir lâkin vâkıfın dirhemden murâdı dirhem-i şer`î midir yohsa ol hinde râyic olan dirhem midir ma`lûm olmamağla medresede müderris olanlara yigirmi dirhem mukâbelsinde vakfın arâzî ve müstakilâtından beher sene gallenin sülûsânı ve mâ`âdâsı mütevellî ve mürtezikaya virilegelüb `amel-i kadîm bunun üzerine iken mütevellî medrese-i mezbûre müderrisine galenlin sülûsünü vormeyüb yevmî onar dirhîm viririm deyü `amel-i kadîmi tağyîre kâdir olmaz” deyü virilen fetvâ-yı şerîfeyi ibrâz ve defter-i hâkânî ve fetvâ-yı şerîfe mûcebince şer`le görölüb berâtı mûcebince hidmeti mukâbelesinde müstehak olduğu vazîfesi güzêştesiyle alıvirilmesieçün emr-i şerîfim sūdûrunu istirhâm ve defter-i hâne-i `amiremde mahfûz olan defter-i evkâfa mürâca`at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve hazîne-i `amiremde mahfûz Anadolu Muhâsebesi defterlerine nazar olundukda zikr olunan nısf müderrislik nısf vazîfe-i mu`ayyene ile hâlâ mâliye berât-ı şerîfimle mûmâ-ileyhim üzerinde olduğu

mukayyed ve defter-i hakanî mantûku üzere eğer çi vakf-ı mezbûr vakf-ı kadîm olup ve muharrir hîn-i tahrîrde vakfın îrâd ve mesârifini tahrîr ve defter-i evkâfa sebt eyledikde cihât-ı mezkûreye dirhem ve meblağ işâret itmeyüb ancak cihet-i tevliyet fî-yevm on ve cihet-i tadrîs fî-yevm yigirmi ve tahtında el-bâkî yağına ve hasırına ve kandiline ve medresenin ve evkâfın meremmâtına sarf oluna deyü tahrîr ve işâret itmekle mahallinde ma`rifet-i şer`le görölüb yedinde olan fetâvâ-yı şerîfe ve defter-i hakanî mûcebince mûceb-i şer`îsi vech-i şer`î üzere icrâ ve ihkâk-ı hakk için mahallinde şer`le mürâfâ`aya havâle bâbında emr-i şerîfim tahrîriçün bi`l-fi`il Reisülküttabım olan Abdullah Naili dâme mecduhu i`lâm itmegin i`lâmı mûcebince mahallinde şer`le görölmek için emr-i şerîf yazılmışdır

Fi evail-i Râ (Rebiyülevvel) sene 165 (1165)

Belge: 1

Haleb Vâlîsi`ne ve Haleb Monlası`na hüküm ki

Zü`emâdan Süleyman zîde kadruhu gelüb medîne-i Haleb sükkânından Mısırlı oğlu Ahmed Ağa dimekle ma`rûf kimesne zimmetinde bin yüz elli sekiz senesinden berü cihet-i şer`iden bin üç yüz elli gurûş alacağı olmağla bi`d-defa`ât taleb olundukda merkûm edâsında ta`allül itmekle bundan akdem mürâfa`a-i şer` olduklarında merkûm Ahmed zimmetinde beş yüz altmış gurûş üç rub` vireceği olduğunu meclis-i şer`de ikrâr ve “yüz on altı gurûş bir rub` emrinle mesâlihine sarf eyledim” deyü ba`de`d-da`vâ ve`l-kabûl bâkî dört yüz kırk sekiz buçuk gurûşu buna hükm ve edâsına merkûma tenbîh birle kıbel-i şer`den hüccet ve buyuruldu virilüb tahsiliçün ma`rifet-i şer`le kırk elli gün habs olunmuşiken kable`l-edâ bir takrîb ile kendüyü tahlîs ve ba`zı mütegalibeye istinâden hâlâ edâ itmeyub ibtâl-ı hakk sevdâsıyla hilâf-ı şer`-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer`iyye edâ-i deyne muhâlefet ve küllî gadr murâd eyledüğün bildürüb hüccet-i şer`iyye mûcebince mahallinde şer`le görölüb zimmetinde sâbit ve müteveccih olan ol mikdâr gurûş hakkı tahsîl ve alıvirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fî evasıt-ı R (Rebiyülevvel) sene 1165

Belge: 2

Haleb Vâlîsi`ne ve Haleb Kadısı`na hüküm ki

Haleb sâkinlerinden zümre-i tüccârdan emîr-zâde el-Hâc Abdülkadir `arzuhal idüb bu kendi hâlinde `ırzıyla mukayyed ve kâr ve kisbiyle meşgûl olup hilâf-ı şer` kimesneye vaz` ve te`addîsi ve deyni yoğiken Haleb sâkinlerinden mütegalibe ve

eşirrâdan Yahya Beg oğlu Seyyid Ahmed demekle ma`rûf kimesne kendi hallerinde olmayub ser cem`iyyet ve sâ`î bi`l-fesâd olduğundan nâşî Müslîm ve zimmet tâ`ifesini her bâr hükkâma tecrîm ve tağrîm ve kendüsü dahî ahz-ı rüşvet ile me`lûf olduğundan gayrı hevâsına tâbî` birkaç nefer kimesnelri başına cem` ve bî-gayr-i hakkın mûmâ-ileyhi tekdîr ve ta`cîz murâd eylediğin sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin merkûmun sû`-i hâlini bi`l-cümle ahâliden istihbâr ve sâkin olduğu hânesinden ihrâc ve fî-mâ-ba`d bir dürlü umûra karışmayub kendi hâlinde olmak üzere tarafeynden tenbih ve hüccet olunmuşiken yine mütenebbih olmayub hevâsına tâbî` ba`zı kimesnelere istinâden zuhûr ve “*beni gamz eyledin*” deyü üzerine şer`en bir nesne sâbit olmadın tezvîr ve müdâhale tasaddî ve mücerred ızrâr ve ta`cîz sevdâsında olmağla mahallinde şer`le görölüb hilâf-ı şer`-i şerîf cevır ve te`adîsi men` ve def` ve bundan sonra \_memnû` ve mütenebbih olmaz ise keyfiyeti `arz olunmak için bundan akdem emr-i şerîfim sâdır olmuşiken bir tarikle zâyî` olduğun bildirüb mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince `amel olunmak için müceddeden emr-i şerîfim ricâ ve dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca`at olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim virildiği mestur ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince `amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâhir-i Râ (Rebiyülevvel) sene 1165

Belge: 3

Haleb Vâlîsi`ne ve Mollası`na hüküm ki

Sen ki Haleb kâdîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Vardârî (?) Şeyh-zâde Abdurrahîm zîdet fezâ`ilehusun mektub gönderüb medîne-i Halebi`ş-şehâbâ`da sâkin Tüccâr-ı zevi`l-iktidârdan Emîr-zâde el-Hâc Abdülkadir zîde kadrühü ehl-i `ırz ve sulehâdan sâhib-i hayrat ve ebü`l-gırâ mu`ayyen-i mesâkîn ve mahall-i `ulemâ her vechle memhûdü`l-hüsâl ve memdûhü`l-`ukâl olub dâ`imâ `ırz-ı ticâretle meşgûl olub bir ferde vechen mine`l-vücûh gadr ve ta`addîsi yoğiken ba`zı eşirrâ ve hüsâd mûmâ-ileyhin etvâr-ı müstahsenesine haseden ve ticâretine tama`en kendüden celb-i mâl sevdâsıyla birer bahâne-i fâside peydâ ve hükkâm-ı örfe gamz ve a`vân ile tahvîf ve efrâ ve ba`zısı dahi kendü fesâd ve töhmetinden nâşî hükkâm-ı örfe virdüğü cerimeye “*sen sebeb oldun*” deyü bi-gayr-i hakkın sebeb-i da`vâsına mübâderet ve virdüğü cerimeyi mûmâ-ileyhden taleb ve istîfâ yâhûd bu vechile hükkâm-ı örfe hidmet ve bunun emsâli te`adiyyât sadedinde olmalarıyla mûmâ-ileyh dâ`imâ ta`cîz ve tasallut-ı eşirrâ ile meslûbü`r-râhe olduğuna binâ`en hakkında o makûle eşirrâ hükkâm-ı örf tarafından

tağrîm ve tecrîm kasdıyla mürûr-ı da'vâ sadedinde olurlar ise da'vâları ol-tarafda istimâ olunmayıp Âsitâne-i aliyyemde görölmek üzere havâle olunmak için emr-i şerîfim verilmek ricâsına bi'l-iltimâs arz eylediğün ecilden hilâf-ı şer'-i şerîf ve bilâ sened-i şer'î da'vâ sadedinde olanların da'vâları Âsitâne-i 'Aliyyem'de görölmek için havâle olunmak bâbında fermân-ı âlişân yazılmışdır

Fî evâhir-i Râ (Rebiyülevvel) sene 1165.

Sayfa: 23

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne ve Mollası'na ve Derguş Kadısı'na hüküm ki

Zu'amâdan Hızır ve Hüseyin veledân-ı Mehmed zîde kadrühümâ ile erbâb-ı timârdan Feyzullah ve Ali veled-i Mustafa ve Ahmed ibn-i Derban (?) nâm sipâhiler gelüb Haleb sancağı'nda Antakya Nâhiyesi'nde Sultaniye nâm karye ve gayriden otuz dokuz bin yüz otuz yedi akçe ze'âmete ber-vech-i iştirâken mûmâ-ileyhümâ Hızır ve Hüseyin veledân-ı Mehmed ve yine livâ-ı mezbûrda Ravendan Nâhiyesi'nde Katire nâm karye ve gayriden yedi bin yüz kırk beş akçe timâra mezbûr Feyzullah ve Menbiç Nâhiyesi'nde Kal (?) nâm karye ve gayriden altı bin akçe timâra mezkûr Ali veled-i Mustafa ve Cebel-i Efreh Nâhiyesinde Beyrut nâm karye ve gayriden dört bin sekiz yüz elli akçe timâra dahî mezkûr Ahmed bin Derban (?) başka başka berevât-ı şerîfemle mutasarrıflar olub Derguş Kazâsı muzâfâtından Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` yedi bin dört yüz elli sekiz akçe yazar Derbe nâm karyenin ber-vech-i nakd beş yüz akçesi hisse-i mîrî ve altı bin dokuz yüz elli sekiz akçesi bunların ze'âmet ve timârları aklâmından olmağla karye-i mezbûre hîn-i tahrîrden bu ana gelince hisse-i mîrî mutasarrıfı ile ze'âmet ve timârları taraflarından zabt ve vâki` olan mahsûlât ve rûsûmâtı ahz ve kabz olunub ber-mûceb-i defter-i hakanî aherin alâkası olmayub bir vechle dahl olunmak icâb itmez iken vezîr-i a`zâm-ı sâbık Mehmed Paşa'nın Şuğûr köprüsü kurbünde binâ eylediği hân evkâfından mütevellî-i vakf tarafından mültezimi olanlar vakf-ı mezbûr mülhakâtından karye-i nefis-i Derguş nezdinde Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` Direm nâm mezra`ayı Defter-i hakanîde mestûr hudûdu dâhilinde olan arâzîsiyle cânib-i vakfdan zabt ve mahsûlât ve rûsûmâtın ahza kanâ`at itmeyüb mücerred tama`-ı hâmından nâşî bunların ze'âmet ve timârları mülhakâtından olan Derbe Karyesiçün vakf-ı mezbûr mülhakâtından olmak üzere hilâf-ı defter-i hakanî füzûlî müdâhale ve kemâl-i tagallübünden elli dokuz senesinden berü zabt ve mahsûlât ve rûsûmâtın ahz ve kabz ve ze'âmet ve timârları mahsûlüne gadr-ı küllî itmekle Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` yedi bin

dört yüz elli sekiz akçe yazı ile mukayyed karye-i Derbe el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hakanî hisse-i hass mutasarrıfıyla ze'âmet ve tîmârları tarafından zabt ve vâkî' olan mahsûlât ve rûsûmâtı kânûn ve defter mûcebince ahz ve kabz itdirilüb müteveffâ Mehmed Paşa evkâfı mütevellîsi ve mültezimleri olanların zâhir olan müdâhale te'addîleri men' ve def' olunmak bâbında mukaddemâ istirhâm ve defterhâne-i âmiremde mahfûz olan rużnamçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassal ve defter-i evkâfa mürâca'at olundukda Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbî' kırk dört nefer re'âyâ ve hâsıl kısm-ı mine's-sümn hinta ve şa'îr ve mâl hayfî ma'-resm-i bostan ve nısf bâd-i hevâ yekûn ma'-gayrihu yedi bin dört yüz elli sekiz akçe yazar Derbe nâm karyenin altı bin dokuz yüz elli sekiz akçesi hisse-i timâr ve ber-vech-i nakd beş yüz akçesi hisse-i mîrî deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Kal (?) nâm karye ile birikdirilüb on iki bin akçe yekûnundan on bir bin beş yüz akçesi ifrâz ve bir icmâl ve ber-vech-i nakd beş yüz akçe hisse-i âher hâss-ı şâhî ve icmâl-ı mezbûrun iki bin sekiz yüz akçesi merkûm Feyzullâh ve altı bin akçesi dahi merkûm Ali veled Mustafa ve iki bin dört yüz akçesi ber-vech-i iştirâken mûmâ-ileyhümâ Hızır ve Hüseyin veledân-ı Mehmed ve üç yüz elli akçesi dahi merkûm Ahmed veled Derban kaydlarında olub ve yine Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbî' hâsıl ma'-harâc-ı eşcâr el-yekûn bin akçe yazı ile mezra'a-ı Direm der-nezd-i karye-i nefis-i Derguş vezîr-i a'zam-ı sâbık merkûm Mehmed Paşa evkâfından olmak üzere mezra'-ı mezbûrenin hududunu mu'ayyen bin yetmiş târihinde müverreh hüccet dahi defter-i hakanîde mestûr olduğu üzere defter-i evkâfda muharrir kalemiyle tahrîr olunub ber-mûceb-i defter-i hakanî ze'âmet ve timâr tarafından icmâl ve mufassalları başka ve vakf-ı mezbûra dahî başka olduğun sâbık defter emîni olan el-Hâc Mehmed dâme mecdühûnün arzı mûcebince bin yüz altmış üç senesi Cemâziye'l-âhîrinin evâhiri târihiyle emr-i şerîfim verilmişken adem-i itâ'atinden nâşî yine ol vechle müdâhale ve tagallûben zabt idüb küllî gadr eyledüğün bildirüb mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel olunub hilâf-ı defter-i hakanî ol vechle dahl ve ta'arruz itdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı hümayûnumda mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince `amel olunmak içün yazılmışdır

Fî evâsıt-ı Râ (Rebiyülevvel) sene 165.

Belge: 2

Haleb Kadısı'na Antakya ve Belen Kadılarına hüküm ki

Bâbü's-sa'âdetim Ağası Ali Ağa dâme 'ulvuhu südde-i sa'âdetime 'arz gönderüb ağa-yı mûmâ-ileyhin nezâretinde olub Belen ve Antakya'da vâki' merhûm ve mağfûr-un-leh Sultân Süleyman Hân tâbe serâhunun evkâfından bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn te'bîden berât-ı şerîfimle mütevellîsi olan enderûn-ı hümâyûnumda kilâr-ı hassa emekdârlarından Bahri Efendi dimekle ma'rûf kimesnenin birkaç seneden berü tarafından vekîl olub vekâletden 'azl olunan hâlâ Antakya'da sâkin Abdullah nâm kimesnenin hâlâ tarafından umûr-ı tevliyetini ru'yete bâ-temessük vekîli olan Bosnalı İbrahim ile mahallinde ma'rifet-i şer'le muhâsebesi gördürölmek içün emr-i şerîfim istid'â ve mahallinde şer'le görölüb ve umûr-ı tevliyetine âheri bî-vech ve bilâ-sened müdâhale itdirilmemek bâbında siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümsüz size hitâben emr-i şerîfim südürüçün ağa-yı mûmâ-ileyh 'arz itmeğın mahallinde şer'le görölmeğ için yazılmışdır

Fi evahir-i Râ (Rebiyülevvel) sene 1165

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne Haleb Kadısı'na hüküm ki

İsmail Ağa dimekle ma'rûf müteveffânın veresesi gelüb bunların mûrisleri müteveffâ-yı mezbûrun bin yüz altmı (boş) senesinden berü kazâ-i mezbûr muzâfâtından Cebel-i Sem'an Nâhiyesi'ne tâbî' Ma'âr-ı Sünnü'l-Han nâm karye ahâlîleri zimmetlerinde ba'de't-teslîmât üç bin yedi yüz kırk sekiz gurûş bâkî alacağı ile yine kazâ-i mezbûr muzâfâtından Bâb Nâhiyesi'ne tâbî' Nizâ'e nâm karye ahâlîleri zimmetlerinde iki bin kırk altı buçuk gurûş bâkî alacağı ba'de'l-vefât irsen bunlara intikâl ve bunlar dahî yedlerinde olan hücec-i şer'iyye müceblerince taleb (ve) almak istedikde dürlü dürlü 'illet ve bahâne ile edâda ta'allül ve 'avk ve te'hîr ile ibtâl-i hakk murâd eylediklerin aldırub hücec-i şer'iyyeleri müceblerince şer'le görölüb karyeteyn-i mezburteyn ahâlîleri zimmetlerinde olan ol mikdâr gurûş hakkları tahsîl ve bî-kusûr alıvrılüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görölmeğ için yazılmışdır

Fî evâhîr-i Râ (Rebiyülevvel) sene 1165

Sayfa: 24

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne Haleb Kadısı'na hüküm ki

Nişân-ı hümâyûnum virilân dîvân-ı 'âlîşânım kâtiblerinden gedüklülerinden olub hâlâ Beglikci Kisedârı olan Mehmed kuddîsî zîde mecduhu südde-i sa'âdetime 'arzuhal

idüb Haleb Sancâğı'nda Menbic Nâhiyesi'nde Büyük Kara Harman nâm karye ve gayrîden on beş bin üç yüz doksan dört akçe tîmâra berâtıyla mutasarrıf Mehmed Kîlârî'nin tîmârıyla mûmâ-ileyhin Kilis ve Kayseriye ve Üzeyr ve Haleb Sancâklarında A'zaz ve gayri nâhiyelerde Ede nâm karye ve gayrîden elli dört bin dört yüz doksan beş akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Haleb Sancâğı'nda Bâb Nahiyesi'nde Hadis nâm karye ve gayrîden altı bin akçe bir kılıcı semtlerine münâsib olduğundan ber-vech-i mübâdele altmış dört senesi Ramazanı'nın yigirmi altıncı gününde tevcîh ve hâlâ tahvîl hükmüyle üzerinde ve gedüklü ve zü'emâdan cebelü bedeliyesi talebi hilâf-ı kânûn ve tîmâr-ı mezbûr mûmâ-ileyhe ilhâken tevcîh olunduktan sonra cebelü bedeliyesi iktizâ itmez iken cebelü tahsildârı tarafından mugâyir-i kânûn cebelü bedeliyesi mütâlebesiyle subaşısını ta'cîz ve rencîde olunduğın inhâ ve tahsildârın mugâyir-i kânûn ol-vechle zâhir olan te'addîsi men' için emr-i şerîfim sūdûrunu istid'â ve defter-hâne-i 'âmiremde mahfûz rûz-namçe-i hümâyûn ve dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed ve fi'l-hakîka mûmâ-ileyhin ze'âmeti gedüklü olub ve bu makûle gedüklü ve zü'emâdan cebelü bedeliyesi talebi hilâf-ı kânûn ve gedüklü ve şerhlü ve cebelü birer sıbyân ve mütেকâ'idinden mâ'adâ eşkinci ve zü'emâ ve erbâb-ı tîmârın sefere me'mûr olmadıkları senede cebelü bedeliyesi Haleb Muhassılı ma'rifetiyle tahsîli için emr-i şerîf virildiği bâş muhâsebeden der-kenâr olunmağla bâş muhâsebe kaydı ve be-hasbü'l-kânûn tîmâr-ı mezkûr Mehmed Kîlârî mübâdelesinden mûmâ-ileyhe tevcîh olunub târîh-i mezbûrdan sonra tîmâr-ı mezbûrdan cebelü bedeliyesi iktizâ itnamekle tahsildârın mugâyir-i kânûn te'addîsi men' ve cebelü bedeliyesi talebiyle subaşısı ve re'âyâsını bir dürlü rencîde ve remîde itdirilmemek için muktezâ-yı kânûn üzere emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi'îl Re'isü'l-Küttâbım olan Abdullah Nailî dâme mecduhu i'lâm itmeğın i'lâmı mücebince `amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâhir-i Râ (Rebiyülevvel) sene 1165

Belge: 2

Haleb Vâlîsi'ne ve Mollası'na ve Üzeyr ve (boş) Kadılarına hüküm ki

İstanbul sükkânından Bostanî Hasan zîde kadruhu gelüb yine Üzeyr Kazâsı sükkânından Derviş Ali Beg dimekle ma'rûf kimesne bin yüz altmış (boş) senesinde Asitâne-i Sa'âdeti'mde iken bâ-temessük bundan istikrâz eylediği beş yüz kırk gurûş hakkını göndermediğinden gayrı katlen fevt olan mûrîsi Hacı Halil'in dahî terekesi irs-i

şer'le bunun ile zevcesi Elif nâm hâtuna münhasıra iken anın dahî emvâl ve eşyâsın tagallüben zabt idüb küllî gadr eylediğin ve tarafından (boş) nâm kimesneyi vekîl eyledüğün ve mezbûr hâlâ taht-ı hükûmet ve kazanızda mürûr ve `ubûr üzere olduğun bildirüb olduğu mahallde şer'le görölüb mezbûrun ber-mûceb-i temessük zimmetinde olan ol mikdâr gurûş hakkı ile mûrîsi müteveffâ-yı mezbûrdan müntakîl fuzûlî ahz ve kabz eylediği emvâl ve eşyâdan hissesi her ne ise alıvırılüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfîm ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fî evâil-i R (Rebiyülahir) sene 165 (1165)

Sayfa: 24-25 Belge: 3

(S.24) Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Monlası'na hüküm ki

Sen ki Haleb Kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Vardarî Şeyh-zâde Abdurrahim zîdet fezâ'ilehusun mektûb gönderüb medîne-i Halebü'sh-Şehba sükkânından zümre-i `ulemâ ve sadât-ı kirâmdan Atabakiyye Civaniye Medresesi müderrisi Yahya Beg-zâde es-Seyyid Ahmed zîde `ilmihu ehl-i `ilm ve sâhib-i haysiyet sulehâdan dindâr ve ehl-i `ırz ve hasîb ve nesîb olub bir ferde gadr ve te`addîsi yoğiken ba`zı ashâb-ı ıgrâzın hilâf-ı inhâ gamzlarından nâşî sâbıkâ Haleb Vâlîsi tarafından ahz ve bî-gayr-i hakkın Haleb Kal`esi'ne vaz` ve kal`e-i mezkûrede kefereye mahsûs olan mahallde zimmîler ile ma`en der-zincir ve etbâ`ından Dervîş nâm ademîsini mezbûrun üzerine taslît ve leyl ve nehâr envâ`-ı eziyyet ve cefâ ile ta`cîz ve ta`zîb üzere iki gün mikdârı zindanda giriftâr ve envâ`-ı gazâb eylediğinden merkûm dahî `âcîz ve hayâtından me'yûs olmağla halâsîçün bi'l-cümle emvâl ve eşyâsını fûrûht ve hânesini rehne vaz` itdirilüb cebren ve kahren iki bin dört yüz gurûş cerîmesin alduğuna kâni` olmayub yine merkûm mübâşeretîyle yigirmi nefer tüfenkciler ile bundan akdem mahkemeye ihzâr ve fî-mâ-ba`d hânesinde sâkin olmamak üzere bî-gayr-i hakkın ihrâc ve min-ba`d hânesine `avdet ve duhûl ider ise Haleb Vâlîlerine beş bin gurûş virmek üzere kerhen ve zulmen nezre kat` ve bu vechle hüccet itdirilüb ba`dehu kal`e-i mezbûreden ıtlâk ve ber-minvâl-i muharrer mezkûra gadr ve zulm ve hâlâ ebâ-an-ceddin mâlik ve sâkin olduğu menzîlinden dûr ve teb`îd ve evlâd ve `iyâliyle aher mahallde îcâre ile sâkin ve sâkil ve ser-gerdân kalmağla zulmen ihrâc eylediği menzîline duhûle izn ve ba`de'l-yevm vech-i muharrer üzere “*sen menzîline duhûl itdin*” deyü ber-mûceb hüccet nezr-i mezbûr vülât taraflarından hilâf-ı şer' mütâlebesiyle rencîde olunmayub ve hüccet-i mezkûrenin sicilden kaydı ref` ve terkîn olunmasın istid`â ve keyfiyet-i mezbûre `ulemâ ve sulehâ ve sadât-ı kirâm ve sâ'ir bî-garez müslimînden istihbâr olundukda “*mûmâ-ileyh es-*

*Seyyid Ahmet zâde `ilmihi kendü hâlinde olub bir ferde gadr ve te`addîsi olmayub şer`en ve kânûnen vechen mine`l-vücûh te`dîbi iktizâ ider hâlî yoğiken mücerred celb-i mâl kasdıyla ba`zı erbâb-ı ıgrâzın gamz ve teğrîmlerine binâ`en sâbıkâ vâlî-i Haleb tarafından zulmen ber-minvâl-i muharrer bî-gayr-i hakkin habs ve tecrîm ve hilâf-ı şer` hânesinden ihrâc ve her vechle mağdûr ve mazlûm olduğun cümlemizin ma`lûmudur”* deyü ihbâr ve fî-nefsü`l-emr merkûmun husûs-ı mezbûrede mağdûr ve mazlûm (S.25) olduğu zâhir olmağla istid`âsına müsâ`ade olunmak ricâsına vücûh-ı a`yân-ı belde-i merkûm mahzar eylediğinden gayrı sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin sen dahî mazmûn-ı mahzarı musaddak `arz eylediğin ecilden hilâf-ı şer`-i şerîf cebren ve kerhen hakkında bu makûle hüccet virildüğü vâki` ise ba`de`s-sübût hüccet kaydı ref` ve terkîn ve üzerine şer`en bir töhmet sâbit olmadıkça hilâf-ı şer`-i şerîf ve bilâ emr-i münîf rencide itdirilmemek için emr-i şerîf yazılmışdır

Fî evâil-i R (Rebiyülahir) sene 1165

Belge: 1

Üsküdar’dan Haleb’e varınca yol üzerinde vâki` vüzerâ-yı `izâm ve mîr-i mîrân ve kuzât ve nüvvâba ve sâ`ir bi`l-cümle zâbitâna hüküm ki

Hâlâ Halebü’ş-Şehbâ Kadısı akzâ kuzâtü’l-müslimîn Mehmed Yetiye (?) zîdet fezâ’ilehu icrâ-yı ahkâm-ı şer’iyye için me’mûren cânib-i mezbûre hıram-bend-i matiyye-i nühüft (?) ve `azîmet eyleyüb menâzil ve merâhilde muhâfaza ve muhâresesine ihtimâm olunmak matlûb olmağın imdi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh her kangınızın kazâsına varub vâsıl olur ise emîn ve mahfûz mahallere kondurub gicelerde muhâfaza ve gider oldukda muhavvef ve hatır-nâk olan mahallerde yanına kadr-ı kifâye adamlar koşub emîn ve sâlim muhâfaza olunarak Haleb’e îsâle cümleliz bezl ve *sa`* ve makderet idüb serimû tehâvün ve kusûrdan ihtirâz ve ictinâb olunmak bâbında fermân-ı `âlişân yazılmışdır

Fî evahir-i Râ (Rebiyülevvel) sene 1165

Belge: 2

Belen Kadısı’na hüküm ki

Bi`l-fi`il Bâbü’s-sa`âdetim Ağası Ali Ağa dâme `ulvuhu `arz gönderub mûmâ ileyhın zîr-i nezâretinde olub merhûm ve mağfûrın Sultân Süleyman tâbe serâhunun Cebel-i Bakras’da vâki` evkâfı mülhakâtından mürûr ve `ubûr iden ebnâ-i sebîl için vakf eylediği nefis-i Belen’de Kurşunlu Hân dimekle ma`rûf hân-ı kebîrin yevmi bir buçuk akçe vazîfe ile hancısı olan Mustafa fevt oldukda hân-ı mezbûr aherin yedine

düşüb ve ta'mîr ve termîm olunmayub harâbe-müşrif olub mürûr ve `ubûr iden ebnâ-i sebîl için ta'mîre muhtâc olmağla cihet-i mezbûrenin Anadolu kaleminde olan kaydı ref` ve terkîn ve hân-ı mezbûr taraf-ı vakfdan zabt olunmak için mütevellî-i vakf ağa-yı mûmâ-ileyh tarafına inhâ ve istid'â-yı inâyet itmekle cihet-i mezbûrın kaydı ref` ve terkîn ve hân-ı mezbûr taraf-ı vakfdan zabt ve ta'mîr ve termîm olmak bâbında hükm-i hümayûnum virilmek ricâsına vâki` hâlî bi'l-iltimâs `arz ve hazîne-i `âmiremde mahfûz Anadolu Muhâsebesi defterlerine nazar olundukda merhûm-ı müşârûn-ileyhin evkâfından yevmi bir buçuk akçe vazîfe ile zıkr olunan hâncılık `atîk ve cedîd defterlerde bilâ-târîh Mustafa üzerinde mukayyed bulunmağla mezbûr Mustafa'nın hancılık kaydı ref` ve terkîn ve hilâf-ı şer` ve muğâyir-i şart-ı vâkîf müdâhale iderler ise ba'de's-sübût men` ve harâbe-müşrif olan mahalleri taraf-ı vakfdan ta'mîrine bilâ-sened-i şer'î müdâhale olunmamak bâbında fermân-ı `âlişânım sâdir olmuşdur

Fi evahir-i Râ (Rebiyülevvel) sene 165 (1165)

Belge: 3

Antakya Kadısı'na hüküm ki

Medine-i Antakya mahallâtından Hazret-i Habîbü'n-Neccâr Mahallesi sâkinlerinden el-Hâc Hasan Beşe ve el-Hac Mehmed nâm kimesneler gelüb Antakya Kazâsı muzâfâtından Altunözü Nâhiyesi'nde Cüdeyde Mezra'ası toprâğında vâki` bir tarafdand Mehmed Ali zeytunu ve iki tarafdand Mahmud Ağa tarlası ve bir tarafdand tarîk-i `âmm ile mahdûd tahmînen üç şinil tohum isti`âb ider tarlaları müteveffâ Sağır nâm kimesneden müntakîl ebâ`an on seneden mütecâviz zabt ve tasarruf ve zirâ`at ve `öşr ve resmin sâhib-i arza edâ idegeldikleri tarlalarında kat`en aherin `alâkası olmayub aherden bir vechle dahl ve ta`arruz olunmak îcâb itmeyüb ve bu makûle on sene mürûr iden toprak da`vâsının istimâ`ı memnu` iken yine medîne-i mezbûre mahallâtından Sofular Mahallesi sâkinlerinden ashâb-ı ıgrâzdan Mehmed nâm kimesne zuhûr ve şirrete sülûk ve mücerred ta`cîz için *“ol yerler sinîn-i merkûmeden mukaddem benim fevt olan babam Mehmed nâm kimesnenin idi bana intikâl ider size zabt itdirdüm yedinizden alub ben zabt iderim”* deyü nizâ` ve hilâf-ı kânûn fuzûlî müdâhale ve zabt ve tasarruflarına mûmâna`at ve te`addî itmekle bundan akdem yedlerinde olan fetvâ-yı şerîfe mücebince bunlara hükm ve mezbûr Mehmed'in keff-i yedlerine tenbîh ve müdâhaleden men` birle cânib-i şer`den yedlerine hüccet-i şer'iyye virilmişiken mezbûr kânî` ve mündefî` olmayub ol hüccet-i şer'iyye ve fetvâ-yı şerîfeye mugâyir hilâf-ı kânûn yine ol vechle müdâhale ve te`adîden hâlî olmadıkların bildirüb fetvâ-yı şerîfe ve

hüccet-i şer'iyeye mücebince `amel olunub zikr olunan yerleri kemâ-kân kendülere zabt itdirilüb mezbûrın hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i fetvâ-yı münîf ve hüccet-i şer'iyeye zâhir olan müdâhale ve te`addîsi men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâil-i R (Rebiyülahir) sene 1165

Belge: 4

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Müderrişin-i kirâmdan es-Seyyid Memed zîde `ilmihi gelüb bunun Haleb Kazâsı muzâfâtından Cebel-i Sem`ân Nâhiyesi'ne tâbi` Dâret-i Gazze (?) nâm karye ahâlîleri zimmetlerinde bâ-senedât-ı şer'iyeye bin yüz altmış (boş) senesinden berü yedi bin gurûşdan mütecâviz alacak hakkı olub taleb eyledikde ru`ûnet ve huşûnetlerinde nâşî bî-vech-i şer'î edâda ta`allül ve muhâlefet oldukların bildirüb şer'le görölüb mezbûrların zimmetlerinde teveccüh iden hakkı alıvirilüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fî evahir-i R (Rebiyülahir) sene 165 (1165)

Sayfa: 26

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne ve Mollası'na ve Üzeyr ve (boş) Kadılarına hüküm ki

İstanbul sükkânından Bostancı Hasan zîde kadruhu bunun mûrisi el-Hâc Halil nâm kimesne kendü hâlinde `ırzıyla mukayyed ve hilâf-i şer'-i şerîf kimesneye vaz` ve te`adîsi olmayub ve üzerlerine şuhûd ve `udûl ile şer'en bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine Üzeyr sükkânından Derviş Ali Beg dimekle ma`rûf kimesne kendü hâlinde olmayub bin yüz altmış (boş) senesinde merkûm Hacı Halil haremine gider iken yatsu namazından sonra tüfenk kurşunuyla darb ve ol darbdan zâ'idin (?) fevt ve ziyâde gadr ve te`addî eylediğinden gayrı bi'l-cümle emvâl ve eşyâsın dahî fuzûlî ve tagallüben alub zabt ve küllî gadr ve te`addî eyledüğün ve mezbûr hâlâ taht-ı hükûmet ve kazânızda mürûr ve `ubûr olduğun bildirüb şer'le görölüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında bulunduğu mahallde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı R (Rebiyülahir) sene 1165

Belge: 2

Haleb Vâlîsi Vezîr'e Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâc Mehmed Kâtib-i Mîrî-i Antakya zîde kadruhu gelüb bunun medîne-i Antakya sâkinlerinden neccâr oğlu Seyyid Abdülfettah Ağa dimekle ma'rûf kimesne zimmetinde bin yüz altmış (boş) senesinde bâ-temessük iki bin üç yüz yetmiş beş gurûş alacak hakkı olub bi'd-defa`ât taleb eyledikde envâ`-ı hîle ve tezvîrâta ve bî-vech-i şer`î edâda muhâlefet ve gadr-ı küllî sevdâsında olduğun bildirüb şer`le görölüb yedinde olan memhûr temessükü mücebince mezkûrun zimmetinde olan hakkı bi't-tamâm tahsîl ve bî-kusûr alıvirilüb bî-vech-i şer`î ve temessüküne mugâyir ta'allül ve tereddüd itdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı R (Rebiyülahir) sene 1165

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne ve Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Antakya sâkinlerinden `ulemâdan kıdvetü'l-`ulemâ'i'l-muhakkikîn Hâfız el-Hâc Hüseyin zîde `ilmihu südde-i sa`âdetime `arzuhal idüb medîne-i Antakya sâkinelerinden Emine bint-i Şeyh İsmail nâm seyyibe hâtûn bundan akdem nefsinı rızâsıyla şuhûd mahzarında küfuvu olan mûmâ-ileyhe tezvîc ve mûmâ-ileyh dahî tezevvüc idüb menkûhesi mezbûreye aherden bir dürlü dahl ve ta`arrûz olunmak iktizâ itmez iken menkûhesi mezbûrenin Antakya sâkinlerinden karındâşları Şeyh Mehmed ve Şeyh Ahmed nâm kimesneler `akd-ı mezbûr bizim iznimiz ile olmadı deyü kavlı za'îfe mebni kadıdan aldıkları hüccet ile hilâf-ı şer`-i şerîf menkûhesi mezbûre(yi) hânelerine götürüb gadr eylediklerinde `akd-ı mezbûrun sıhhatine ve kadının feshle hükmü nâfiz olmadığına yedinde olan fetâvâ-yı şerîfeler mücebberice menkûhesi mezbûre mûmâ-ileyhe alıvirilmek bâbında bundan akdem emr-i şerîfim sâdır ve mücebince menkûhesi mezbûre mûmâ-ileyh şer`en hükm ve hüccet-i şer`iyye virilüb menkûhesini teslîm eylemeleriçün karındâşları mezbûrâna cânib-i şer`den tenbîh olunmuşiken mezbûrlar bir vechle mütenebbih olmayub hevâlarına tâbî` ba`zı kimesnelere istinâden bezl-i irtişâ ile menkûhesi mezbûreyi mûmâ-ileyhe teslîmden imtinâ` ve ol vechle gadr-ı küllî ve zulm-ı sarîh eylediklerin bildirüb yedinde olan müte`addid fetâvâ-yı şerîfeler ve hüccet-i şer`iyye mücebberince ma`rifet-i şer`le menkûhesi mezbûre girü kendüye teslîm itdirilüb karındâşları mezbûrânı ve hevâdârlarını bir dürlü ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb ber-

mûceb-i fetâvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iyye icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin yedinde olan fetvâ-yı şerîfesi mûcebince mahallinde şer'le görölmek için emr-i şerîf yazılmışdır

Fi evasıt-ı R (Rebiyülahir) sene 165 (1165)

Belge: 4

Haleb Vâlîsi Vezîre Antakya Kadısı'na hüküm ki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Antakya sâkinlerinden el-Hâc Mehmed Kâtib-i Mîrî zîde kadruhu gelüb bu kendü hâlinde olub üzerine şer'en bir nesne sâbit olmuş değil iken Şakir oğlu Ahmed Efendi ve Caferî Mehmed Efendi ve Bedri oğlu Seyyid İbrahim ve Kara İbrahim Ağa zâde Mustafa Ağa ve Seyyid Bekir Efendi ve Emir oğlu Seyyid Osman demekle ma'rûf kimesneler zuhûr ve bu makûle sebep da'vâsı memâlik-i mahrûsemde memnu' iken *“sen bizi Haleb'de mütegalibeden teberdâr Selim Ağa demekle meşhûr kimesne ile ehl-i `örf tâ'îfesine gamz idüb otuz kise akçemiz tecrîm ve alınmasına sebep oldun senden aluruz”* deyü hilâf-ı şer'-i şerîf ta'cîz ve rencide itmekden hâlî olmadıkların bildirüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evahir-i R (Rebiyülahir) sene 1165

Sayfa: 27

Belge:1

Haleb Kadısı'na hüküm ki

Antakya'da mîrî kâtibi olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâc Mehmed zîde kadruhu gelüb medîne-i Antakya sâkinlerinden Kara İbrahim ve oğlu Mustafa nâm kimesneler zimmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinden berü bâ-temessük ve gayr-ı ez-temessük şuhûd-ı `udûl ile on bin gurûşdan mütecâviz alacağı olub bi't-defa`ât taleb eyledikde envâ-i hîle ve tezvîrâta sâlik ve bî-vech-i şer'î edâda muhâlefet ve gadr-ı küllî sevdâsında oldukların ve mezbûrlar mütegalibeden olmalarıyla mahallinde bir vechle mukâvemet ve ihkâk-ı hakk mümkün olmaduğun bildirüb sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin mezbûrân zâbitleri ma'rifetiyle Haleb'e ihzâr ve huzûrunda terâfû`-i şer' ve merkûmların memhûr deyn temessükleri mûcebince ve gayr-ı ez-temessük zimmetlerinde sâbit ve müteveccih olan hakkı her ne ise tamâmen tahsîl ve girü kendüye alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim südürünü istid`â itmeğin temessükleri mûcebince zâbitleri ma'rifetiyle Haleb'e ihzâr ve sen ki

Haleb Kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin şer'le görüb ihkâk-ı hakk olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i R (Rebiyülahir) sene 1165

Belge: 2

Haleb Vâlîsi'ne ve Belen Kadısı'na ve Belen Mütevellîsi'ne hüküm ki

Şeyh Mehmed Said el-Mekkî el-'Umûvî (?) zîde salâhu 'arzuhal idüb dayısı Mednî Şeyh Hasan Efendi demekle ma'rûf kimesne bin yüz altmış (boş) senesinde ba'zı umûr ve husûsun rû'yeti için Asitâne-i Sa'âdet'e gelüb itmâm-ı husûsdan sonra ric'at ve Belen Kasabası'na duhûl ve ba'dehu hastalanub fevt olmağla kasaba-i mezbûrede sâkin a'yândan Yusuf Ağa demekle meşhûr kimesne mûrisi müteveffâ-yı mezbûrun ber-vech-i tahmîn bin beş yüz gurûşdan mütecâviz nukûd ve eşyâsını ahz ve kabz ve zabt idüb zimmetinde kalmağla taleb olundukda "*fermân-ı 'âlî sâdır olmadıkca virmem*" deyü cevâb ile gadr sevdâsında olduğun bildirüb mübâşir ma'rifetiyle şer'le görölüb akçe ve eşyâsı tamâmen tahsîl ve alıvirilüb icrâ-yı hakk ve eğer 'inâd ve muhâlefet ider ise âsitâne-i sa'âdetime ihzârı i'lâm olunmak bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve mütevellî-i mûmâ-ileyhümsüz size hitâben emr-i şerîfim sūdûrunu istid'â itmeğin vech-i meşrûh üzere şer'le görölmek bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuşdur

Fi evahir-i R (Rebiyülahir) sene 1165

Belge: 3

Not: Belgenin üstüne terkin çekilerek ibtâl edilmiştir

Üstte Şerh: Da'vâ-yı şer'îsi olanların 'ale'l-'umûm Asitâne-i 'Aliyye'ye havâle olunması gadri mûcib olmağla virilen emrin kaydı terkîn ve mahallinde şer'le görölmek bâbında sâdır olan fermân-ı 'âlî mücebince emri tahrîr ve işbu kayd terkîn olunmuşdur fî evâil-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 167 (1167)

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Monlası'na ve Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Medîne-i Antakya'da Mîrî Kâtibi olan el-Hâc Muhammed zîde kadruhu sūdde-i sa'âdetime 'arzuhal idüb mîmâ-ileyh Antakya Kazâsı'nda hâlâ berât-ı şerîfimle Mîrî Kâtibi hizmetinde olub kendü umûruyla mukayyed ve bir ferde müdâhale ve te'addîsi yoğiken ashâb-ı ığrazdan ba'zı kimesneler mücerred ızrâr ve ahz-ı intikâm kasdıyla kendü hâllerinde olmadıklarından nâşî icrâ-yı gazez için hevâlarına tâbî' hükkâma hilâf-ı inhâ gamz ve nîkâk ve ba'zı mevâd istinâdıyla tecrîm ve ta'cîz ve tekdîrden hâlî olmadıkların bildirüb merkûmdan her kimin hukûka müte'allık da'vâsı var ise Haleb'de ve kazâ-i aherde istimâ' olunmayub vâki' olan da'vâları Asitâne'de bi't-terâfû'(?)

huzûr-ı Sadr-ı Asafî'de görölmek üzere havâle olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın vech-i meşrûh üzere havâle olunmak bâbında fermân-ı `âlîşânım yazılmışdır

Fî evâhir-i R (Rebiyühahir) sene 1165

Belge: 4

Haleb Vâlîsi'ne ve İdlib ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Abdülvahhab nâm kimesne `arzuhal idüb İdlib Kazâsı'na tâbî` Gelbe ve Haranu nâm karyeler ahâlîlerinden (boş) ve (boş) nâm kimesneler zimmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinde bâ-temessük beş bin gurûş alacağı olub taleb eyledikde hilâf-ı şer'-i şerîf hîle ve tezvîrâta sâlik ve ibtâl-i hakk ve gadr-ı küllî sevdâsında oldukların bildirüb mahallinde şer'le görölüb hakkı tahsîl ve alıvirilüb hilâf-ı şer'-i şerîf ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evahir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1165

Belge: 5

Haleb Vâlîsi'ne Harim ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Harim Kazâsı muzâfâtından Selgin nâm kazâda sâkin el-Hâc Mehmed ibn-i el-Hâc Hüseyin nâm kimesne gelüb bu kendü hâlinde olub ahâlî-i kasaba-i mezbûrede mazbûtü'l-esâmi ma'lûmü'l-eşhâs kimesneler ma'rifetiyle bin yüz altmış (boş) senesinde umûr-ı kasaba-i mezbûreyi sadâkat ve istikâmetle rû'yet eyledikten sonra huzûr-ı şer'de muhâsebesi görölüb zeytun ve zeytun yağı ve sâ'ir husûslardan zimmetinden bir nesneleri kalmayub `âmme-i da'vâ ve mütâlebâtdan zimmetini ibrâ ve iskât ve kat'-ı nizâ` ve fasl-ı husûmet birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilüb ve bu makûle bir def'a şer'le görölüb kat'-ı nizâ` ve fasl-ı husûmet ve ibrâ'-i zimmet birle kıbel-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilân da'vânın tekrâr istimâ'ı memnû` iken yine kasaba-i mezbûreden ba'zı şerîr (kimesneler) ol ibrâ hüccetine mugâyir hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde dâ'yesinde oldukların bildirüb yedinde olan hüccet-i şer'iyye mûcebince şer'le görölüb hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyye rencîde ve remîde olunmayub men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evahir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1165

Sayfa: 28

Belge:1

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Ayıntab Kazâsı'na tâbi` Bostancık nâm karye ahâlîsiyle yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Dede oğlu Ömer nâm kimesne `arzuhal idüb bunlar kendü hâllerinde ve `ırlarıyla mukayyed ve hilâf-ı şer`-i şerîf bir ferde vaz` ve hareketleri olmayub ve üzerlerine dahî şer`en bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken Haleb sâkinlerinden Şahte oğlu Ahmed dimekle ma`rûf kimesne Ayıntab Kazâsı'nda hidmet-i (?) mutasarrıf olduğu vakflarını zabta geldikde mezkûr vakflarının umûrunu rû`yet ba`dehu `avdet eyledikde karye-i mezbûreye nüzûl ve merkûm Ömer'in hânesinde misâfir olub mezkûr Ahmed'in iki nefer hidmetkârları firâr eyledikde mezkûr şirrete sâlik ve *“hidmetkârlarım benim eşyâmı serika eylediler size virmiş”* deyü bunların üzerlerine musallat ve Kilis'de mürâfa`a-i şer` olduklarında bunların üzerlerine nesne sâbit olmayub mezkûr bî-vech-i şer`-î mu`ârazadan men` ve kat`-ı nizâ` birle cânib-i şer`den hüccet-i şer`iyye virilmişiken mezkûr memnu` ve mündefi` olmayub tekrâr bunların üzerlerine musallat ve ehl-i `örf tâ`ifesine istinâden hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-ı hakkın bin yüz altmış (boş) senesinde merkûm Ömer ile karye-i mezbûre ahâlîsinin yedi yüz gurûşların ahz idüb ziyâde gadr ve te`addî eyledüğün ve bu bâbda da`vâlarına muvâfık fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüb fetvâ-yı şerîfe mücebinece şer`le görülüb mezkûrun hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-ı hakkın ahz eyledüğü ol mikdâr gurûş hakları alıvirilüb ta`allül ve muhâlefet itdirilüb (itdirilmeyüb) icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer`le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır

Fi evasıt-ı Câ (Cemaziyelevvel) sene 1165

Belge:2

Haleb Vâlîsi'ne ve Mollası'na ve Ma`retü'l-Mısrîn Kadısı'na hüküm ki

Sadât-ı kirâmdan es-Seyyid Abdülvahhab Şerif zâde zîde şerefehu `arzuhal idüb bunun Ma`retü'l-Mısrîn Kazâsı'na tâbi` Kav'e (?) nâm karye ahâlîleri zimmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinde ber-mûceb-i temessükât cihet-i şer`den ma`lûmü'l-mikdâr akçe alacak hakkı olub taleb eyledikde ba`zı kimesnelere istinâden dürlü `illet ve bahâne ile virmekde ta`allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakk ve gadr-ı küllî murâd eylediklerin bildirüb şer`le görülüb ber-mûceb-i temessükât ahâlî-i karye-i mezbûrenin zimmetlerinde şer`le sâbit ve müteveccih olan akçe hakkı tamâmen tahsîl ve buna alıvirilüb mugâyir-i temessükât bî-vech-i şer`î bir dürlü ta`allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer`le görülmek emrim olmuşdur

Fi evasıt-ı Câ (Cemaziyelevvel) sene 1165

Belge:3

Haleb Vâlîsi'ne Kilis ve (boş) Kadılarına hüküm ki

İbrahim zîde kadruhu gelüb meşrûtiyet üzere mütevellîsi olduğu karındâsı müteveffâ Halil Ağa vakfı'nın vakfiyye-i ma'mûl-bihâsında mukayyed Kilis Kasabası'nda vâki' her sene taraf-ı vakfda icâre ile icâr olunagelan vakf hamamı bin yüz elli bir ve elli iki ve elli üç senelerinde beher senesi altışar yüz gurûş olmak üzere Kilis sâkinlerinden Seyyid Ömer nâm kimesneye taraf-ı vakfdan der-`uhde olunub müddet-i icâresi tamâm olmağla zimmetinde müctemi' olan icâre-i vakfdan bir mikdârını mûmâ-ileyhin tarafından vekîline teslim ve bâkî zimmetinde müteveccih olan icâre-i vakf taleb olundukda merkûm bî-vech-i şer'î edâda ta'allül ve vakf-ı mezbûr mahsûlüne gadr eylediğinden gayrı “*yine hamam-ı mezbûru ben zabt iderim*” deyü hâlâ hamam-ı mezbûrun taraf-ı vakfdan müste'cîri Ali nâm kimesnenin zabtına bilâ-sened ve fuzûli müdâhaleden hâlî olmadığın ve tarafından Haleb sâkinlerinden kahve gümrükçüsü Halil Ağa dimekle ma'rûf kimesneyi vekîl eyledüğün bildirüb şer'le görülüb merkûm Seyyid Ömer'in zimmetinde bâkî kalan icâre-i vakf tahsîl ve vakf için vekîl-i mezkûra alıvirilüb ve bî-vech-i şer'î ve bilâ sened fuzûli hamam-ı mezbûra zâhir olan müdâhale ve te'addîsi men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evahir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1165

Belge: 4

Haleb Vâlîsi'ne (boş) Kadısı'na ve Antakya Kazâsı Naibi'ne hüküm ki

Hace Emine nâm hatun gelüb mezbûrenin Antakya sâkinlerinden Tosba oğlu Ahmed Beşe dimekle ma'rûf kimesne zimmetinde bin yüz altmış (boş) senesinde hüccet-i şer'den memhûr deyn temessükü mücebince üç yüz gurûş alacak hakkı olup taleb ve almak istedikde mezbûr virmekde ta'allül ve muhâlefet ve ziyâde gadr sevdâsında olduğun bildirüb şer'le görülüb memhûr deyn temessükü mücebince meblâğ-ı merkûm hakkı bi't-tamâm tahsîl ve alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evahir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1165

Belge: 5

Haleb Vâlîsi'ne (boş) Kadısı'na ve Antakya Kazası Naibi'ne hüküm ki

Hace Emine nâm hâtun gelüb bu medine-i Antakya mahallâtından Sarı Mahmud mahallesinde sâkine ve hüccet-i şer'îyye ile mutasarrıfe olduğu mülk bakkal ve neccâr dükkânlarını Antakya'da sâkin (boş) ve (boş) nâm kimesneler îcâre ile müste'cîrler iken mezbûrlar müte'âkiben fevt olduklarında yine kazâ-i mezbûrda sâkin oğulları (boş) ve (boş) nâm kimesneler ziyâde eşirrâdan olmalarıyla “*zuhûr dükkân-ı mezbûrlar babamız yedinde bulduk ol takdîrce sâlifü'z-zıkr dükkânlar bizim olur*” deyü hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyîr-i hüccet-i şer'îyye müdâhalede hâlî olmadıkların ve da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüb hüccet-i şer'îyye ve fetvâ-yı münîfe müceblerince `amel olunub mezbûrların hilâf-ı şer'-i şerîf ol vechle zâhir olan te'adîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evahir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1165

Sayfa: 29

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne (boş) Kadısı'na ve Antakya Kazası Naibi'ne hüküm ki

Medine-i Antakya sâkinelerinden Hace Emine nâm hâtun gelüb Antakya sâkinlerinden Mustafa veled İbrahim nâm kimesne medine-i mezkûre mahallâtından Uncular mahallesinde vâki' tasarrufunda olan ma'lûmü'l-hudûd mülk menzilin iki yüz seksân gurûşa mezbûreye bey'-i bât-ı kat'-î ile bey' ve teslîm ve semeni olan meblağ-ı merkûmu yedinden tamâmen ahz ve kabz ve yedine taraf-ı şer'den virilân hüccet-i şer'îyye mücebince menzîl-i mezkûre mutasarrıfe olub mülk-i müşterâsına aherden müdâhale olunmak îcâb itmez iken mezbûr Mustafa zuhûr ve şirrete sülûk ve “*ben menzîl-i mezkûru sana bey' eylemedim yedinden alub zabt iderim*” deyü hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyîr hüccet-i şer'îyye'ye müdâhale ve nizâ'dan hâlî olmaduğun ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'îyyesi mücebince `amel olunub mezbûr Mustafa'nın hâlâ hilâf-ı şer' ve mugâyîr-i hüccet-i şer'îyye ve fetvâ-yı münîfe ol vechle olan te'addîsi şer'le men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evahir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 165 (1165)

Belge: 2

Haleb Vâlîsi vezîre ve Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Medine-i Antakya sâkinelerinden Hace Emine nâm hâtun `arzuhal idüb mezbûre Emine medine-i merkûme mahallâtından Uncular Mahallesi'nde vâki' eşcâr-ı müsmire

ve gayrı müsmireyi müstemil mutasarrıfe olduğu mülk bağçesini bundan akdem tescil-i şer'î ve teslîm-i ilâ'l-mütevellî birle vakf ve tasarrûf ve gallesini evvelen hayâtda oldukca kendüsüne ve ba`de vefâtihâ evlâd-ı evlâd-ı evlâdına şart ve ta'yîn eylediği vakfiyye-i ma`mûl bihâsında mukayyed olub ve mezbûre hâlâ hayatda olmağla vakfiye-i ma`mûl bihâsı mücebince mutasarrıfe olub galle-i vakfı ahz ve kabz murâd eyledikde ashâb-ı ıgrâzdan (boş) ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler zuhûr ve hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i vakfiye-i ma`mûl bihâ fuzûli müdâhale ve te`adîden hâlî olmadıkların ve bu bâbda da`vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfe ve vakfiye-i ma`mûl bihâsı mücebince `amel olunub mezbûrların hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-yı münîf ve vakfiye-i ma`mûl bihâ zâhir olan müdâhale ve te`adîleri men` ve def olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evahir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1165

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne ve Antakya Kadısı'na hüküm ki

Kitâbet-i ser-şerbetciyân-ı hassa Abdurrahman zîde kadruhu südde-i sa`âdetime `arzuhal idüb el-Hâc Ebu Bekir müsâhib-i şehriyârî zîde mecduhunun ber-vech-i mâlikâne berât-ı şerîfimle mutasarıf olduğu Antakya'da vâki` mîzân-ı harîr mukâta`asının bin yüz altmış beş senesi Muharremi guresinden sene-i mezkûre Zilhiccesi gâyetine gelince bir sene tamâm zabt ve rabt eylemek üzere mûmâ-ileyhe iki bin dört yüz yigirmi dokuz buçuk gurûş iltizâm ve mûmâ-ileyh dahî iltizâm ve kabûl idüb bedel-i iltizâmı olan meblağ-ı mezbûrun elli dokuz buçuk gurûşunu Antakya'da vâki` mu`tâd-ı kadîm virilegelan Nakşibendi vazîfesine havâlet olunub bâkî kalan iki bin üç yüz yetmiş gurûşu mûmâ-ileyh yedinde kalmağla ahz ve kabz eyleyüb gerekdir ki mukâta`a-i mezbûreyi kadîmden ne vecihle zabt ve rabt olunageldi ise mûmâ-ileyh dahî ol vechle zabt ve rabt eyleyüb tarafından ve taraf-ı aherden kimesneye mâni` olmaya deyü mûmâ-ileyhin yedine ma`mûl-bih-temessük virildüğün bildirüb yedinde olan temessükü mücebince zabt ve aheri dahl ve ta`aruz itdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere `amel olunmak bâbında fermân-ı âlişân yazılmışdır

Fi evahir-i C (Cemaziyelahir) sene 1165

Belge: 4

Haleb ve Lazkiye ve (boş) Kadıları'na hüküm ki

İbrahim zîde kadruhu gelüb mûmâ-ileyhin zâbiti olduğu havâss-ı hümâyûnum karyelerinden (boş) ve (boş) ve (boş) ve tevâbi'i karyelerinin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyyeti oğullarından Ali ve Mehmed ve (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahî ba'zıları kadîmî karyelerinden kalkub varub hâlâ taht-ı kazâlarınızda vâki' kurâ kasabât ve `askerî çiftliklerinde sâkin ve mütemekkin olmalarıyla defterlü re`âyâların bulundukları yerlerden kaldırub kadîmî karyelerine nakl ve iskân itdirmek istedikde ba'zı kimesnelere istinâden ta'allül ve muhâlefet ve gadr olunduğun bildirüb mezbûrlar bulundukları yerlerden kaldırılıb kadîmî karyelerine nakl ve iskân itdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledüğü ecilden kânûn üzere iskân olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i C (Cemaziyelahir) sene 1165

Belge: 5

Haleb Vâlîsine Antakya (boş) ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Antakya sâkinlerinden mîrî kâtibi Mehmed Efendi dimekle ma'rûf kimesne gelüb Antakya sâkinelerinden Fatıma nâm hatun ile iştirâken mutasarrıf oldukları çiftliğin üç rub'u bunun ve bir rub'u mezbûrenin olup çiftlik-i mezbûrun bin yüz altmış (boş) senesinden berü iktizâ iden mesârifinden ber-mûceb-i defter mezbûrenin hissesine düşen ma'lumü'l-mikdâr akçe masrûfını dahî mezbûrenin be-şerîkü'r-rücû' (?) emriyle bu kendü mâlından harc ve sarf idüb şimdi taleb ve almak istedikde mütegalibe ve eşirrâyâ istinâden dürlü dürlü `illet ve bahâne ile virmekde ta'allül ve muhâlefet ve gadr murâd eyleüğün bildirüb şer'le görölüb alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i B (Receb) sene 1165

Sayfa: 30

Belge: 1

Haleb Vâlîsi vezire Üzeyr (boş) ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Hâlâ Dîvân-ı hümâyûnum kaleminde Beglikci kîsedârı olan el-Hâc Mehmed Kuddîsî zîde mecduhu gelüb Kilis ve Kayseriye ve Üzeyr Sancâklarında A'zaz ve gayri nâhiyelerde Ada nâm karye ve gayrîden elli dört bin dört yüz doksan beş akçe ze`âmete dîvân-ı hümâyûnum kitâbeti gedüğü ilhâkı ve berât-ı âlîşânımla mutasarrıf olup ze`âmeti mülhakatından Üzeyr Sancağın'da ve Nâhiyesi'nde Belan (?) `an-tâ'ife-i Oğulbeglü ve yine Üzeyr Kazâsı muzâfâtından Arsus Nâhiyesi'ne tâbi Kesrik nâm karyeler mûmâ-ileyhin müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil olup âherden bir dürlü dahl ve ta'arruz olunmak iktizâ etmez iken hâlâ Üzeyr Sancağıbeği Ali Beğ zühûr ve zikr

olunan karyelerde bir dürlü alâkası yoğiken hilâf-ı defter-i hâkânî füzûlî müdâhale ve mûmâ-ileyhin tarafından Subaşısının zabtına muhâlefet eylediğinden gayri karyeteyn-i mezbûrteyn re`âyâlarına cevır ve te`addî ve ahz ve habs teklîfiyle bi-gayr-i hakkin küllî akçelerin alub re`âyânın perâkende ve perîşân olmasına bâ`is ve ze`âmeti mahsulünün kesr ve noksan tenzîline bâdî olduğun bildirüb sâlifü`z-zikr Belan (?) an-tâ`ife-i Oğulbeğlü ve Kesrik karyeleri ber-mûceb-i defter-i hakânî müşterekiyle mûmâ-ileyhim tarafından subaşısına zabt ve vâkî` olan mahsûlât ve rûsûmâtı kânûn ve defter mûcebince ahz ve kabz itdirilüb Üzeyr Sancağıbeği mezbûru hilâf-ı defter-i hakânî bir dürlü dahl ve ta`aruz ve reâyâsına dahî te`addî ve rencîde itdirilmeyüb ol-vechle zâhir olan müdâhale ve te`addîsi men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid`â ve defterhâne-i `âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufâssala mürâca`at olundukda Arsus Nâhiyesi`ne tâbî` otuz nefer re`âyâ ve hâsılı tahtında hinta ve şa`îr ve öşr-i bostan ma`-tapu ve nısf-ı bâd-ı hevâ yekûn ma`-gayrîhâ yedi bin akçe yazar karye-i Kesrik ve Üzeyr Nâhiyesi`ne tâbî` yigirmi nefer re`âyâ ve hâsılı tahtında hinta ve şa`îr ve penbe-i sâfî ve nısf-ı bâd-ı hevâ yekûn ma`-gayrîhâ dokuz bin yazar karye-i Belan (?) `an-Oğulbeğlü deyü defter-i mufâssalda muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Kesrik el-mezbûre hâsıl ma`-rûsûm deyü yedi bin akçe yazı ile tahrîr ve iki bin akçesi ifrâz ve ma`-gayrihu birikdirilüb beş bin akçe bir icmâl ve karye-i Belan (?) `an-tâ`ife-i Oğulbeğlü el-mezbûre dahî hâsıl ma`-rûsûm dokuz bin akçe yazı ile tahrîr ve ma`-gayrihu birikdirilüb on altı bin akçe olduğu başka bir icmâl ve icmâl-i evvel temâmen ve icmâl-i sânînin üç bin akçesiyle karye-i Kesrik el-mezbûrenin yedi bin yazı mezkûresinden bir def`a dahî mahlûl icmâl bin beş yüz akçesi mûmâ-ileyh el-Hâc Mehmed Kuddîsî ze`âmeti mülhakâtı bâkîleri müşterekleri kaydlarında ve yine defter-i icmâlde mahsûl-ı nısf-ı bâd-ı hevâ ve cûrm-i cinâyet ve resm-i `arusâne nâhiye-i Darbısak ve nevâhi gayr-ı ez-hâsıl-ı zü`emâ ve timârhâ-i serbest fî sene on bin mahsûl-ı niyâbet ve cûrm-i cinâyet ve nısf-ı bâd-ı hevâ ve nısf-ı resm-i ganem timârhâ Seyyid Numan (?) gayr-ı ez-zü`emâ ve timârhâ serbest fî sene on dört bin akçe yazular ile ol-dahî tahrîr ve ma`-gayrihu birikdirilüb mîr-livâ-i Üzeyr hâssı iken ifrâz-i Zulkadiriyye mukâta`âsıyla ma`en zabt olunmak üzere yüz kırk bir senesi Cemâziye'l-âhîrinin yirmi sekizinci gününde bâ-hatt-ı tevkî`î havâss-ı hümayûna tashîh olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâ'il-i B (Receb) sene 1165

Belge: 2

Haleb Vâlisi'ne Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Antakya sâkinlerinden mîrî kâtibi Mehmed Efendi demekle ma'rûf kimesne gelüb bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olub hilâf-ı şer'-i şerîf vaz' ve hareketi ve üzerine dahî şer'en bir nesne sâbit olmayub te'addî olunmak îcâb itmez iken Antakya sâkinlerinden Kara İbrahim ve oğlu Hâfız (boş) ve Seyyid Ebu Bekir Efendi ve Ahmed efendi ve Bedevî oğlu Seyyid İbrahim ve Kurd oğlu Osman ve Çin Hasan oğlu (boş) ve Cıkvı Mehmed Efendi demekle ma'rûf kimesne zuhûr ve şirrete sülûk ve *"Haleb'e gider iken zaleme ve ehl-i `örf tâ'ifesi önümüze inüb mâlımızı gâret ve hükkâm dahî tecrîm eyledi sen gamz idüb sebep oldun tecrîm ve gâret olunan mâlımızı senden aluruz"* deyü bu makûle seyl (?) da'vâsı memâlik-i mahrûsemde memnu` iken hilâf-ı şer'-i şerîf dâ'imâ bunu ta'cîz ve te'addî ve gadr murâd eyledüklerin bildirüb ol vechle gadr ve te'addî itdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evail-i B (Receb) sene 1165

Sayfa: 31

Belge: 1

Haleb Vâlisi'ne ve Haleb Monlası'na hüküm ki

Haleb sâkinlerinden Kurte oğulları demekle ma'rûf el-Hâc Mustafa ve el-Hâc Abdurrahman nâm kimesneler gelüb Haleb sâkinlerinden Bekir Ağa ve Abdullah Ağa demekle ma'rûf kimesneler zimmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinden berü bermûceb-i defter ve temessük ma'lumü'l-mikdâr gurûş alacak hakları olub defa'âtıyla taleb eylediklerinde edâda ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakk sevdâsında oldukların bildirüb temessükleri mûcebince şer'le görölüb zimmetlerinde olan ol mikdâr hakları tahsîl ve bilâ-kusûr bunlara alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 1165

Belge: 2

Haleb Vâlisi'ne ve Haleb Monlası'na ve İdlib Kadısı'na hüküm ki

Medine-i Haleb sâkinlerinden Kurte-zâdeler demekle ma'rûf el-Hâc Mustafa ve el-Hâc Abdurrahman nâm kimesneler gelüb İdlib sâkinlerinden Ali Efendi-zâde Ahmed Efendi demekle ma'rûf kimesne zimmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinden berü

deyn temessükü mücebince ma'lûmü'l-mikdâr gurûş alacak hakları olub defa'âtiyle taleb ve almak istediklerinde dürlü `avk ve te'hîr ve `illet ve bahâne îrâdıyla edâda ta'allül ve muhâlefet ve mezbûr ile mukâvemet idemediklerinden ibtâl-i hakk sevdâsında olduğun bildirüb temessükü mücebince şer'le görülüb zimmetinde olan ol mikdâr hakları tamâmen tahsîl ve bunlara alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 1165

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Monlası'na hüküm ki

Haleb sâkinlerinden Kurte-zâdeler dimekle ma'rûf el-Hâc Mutafta ve el-Hâc Abdurrahman nâm kimesne gelüb medine-i Haleb sâkinlerinden Muhammed Hatri nâm kimesne zimmetinde bin yüz altmış (boş) senesinden berü üç kıt'a deyn temessükleri mücebince ma'lûmü'l-mikdâr gurûş alacak hakları olub defa'âtiyle taleb eylediklerinde envâ'-ı tezvîrâta sülûk ve `avk ve te'hîr ile edâda ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakk sevdâsında oldukların bildirüb temessükleri mücebince şer'le görülüb zimmetinde olan ol mikdâr gurûşları tahsîl ve bilâ-kusûr alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 1165

Belge: 4

Haleb Vâlîsi'ne ve Kadısı'na hüküm ki

Haleb sâkinlerinden Kurte-zâdeler dimekle ma'rûf el-Hâc Mustafa ve el-Hâc Abdurrahman nâm karındâşlar gelüb Haleb Kazâsı muzâfâtından Medih Nâhiyesi'ne tâbi` Kefer Hıdar (?) nâm karye sâkinlerinden Ahmed Beg ve Akil ve Tahir Kethüdâ dimekle ma'rûf kimesneler ile (boş) ve (boş) nâm kimesneler zimmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinden berü deyn temessükleri mücebince ma'lûmü'l-mikâr gurûş alacakları hakları olub taleb eylediklerinde dürlü dürlü `illet ve bahâne ile bî-vech-i şer'î edâda ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakk sevdâsında oldukların bildirüb temessükleri mücebince şer'le görülüb zimmetlerinde olan ol mikdâr gurûş hakları tahsîl ve bilâ-kusûr alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek emr yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 1165

Belge: 5

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Medine-i Haleb sâkinerinden sadât-ı kirâmdan Seyyid Mehmed ve Seyyid Mustafa ve Seyyid Süleyman zîde şerefefhum gelüb bunlar medine-i mezbûre hâricinden Bâbü'l-Hadîd ve Bâbü'n-Nazar ve Bâbü'l-Merh nâm mahallerde vâki` mutasarrıf oldukları bostanlarının üzerine edâsı lâzım gelan `öşr ve resmlerin sipâhîlerine ve `avâriz ve imdâd-ı hazeriyye ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki` tekâlifden dahî tahammüllerine göre hisselerine isâbet iden cem`ine me`mûr olanlara edâda kusûrları olmayub tekâlif-i şâkka talebiyle te`addî olunmak îcâb itmez iken ehl-i `örf tâ'ifesi taraflarından bilâ-emr-i şerîf şâkka talebi ve sâ'ir bahâne ile hilâf-ı şer` ve kânûn ve bilâ-emr-i hümayûn bunları te`adîden hâlî olmadıkların bildirüb bilâ-emr-i şerîf tekâlif-i şâkka talebi ve sâ'ir bahâne ile hilâf-ı şer` ve kânûn ve bilâ-emr-i hümayûn bunları te`addî itdirilmeyüb men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere `amel olunmak içün yazılmışdır

Fî evail-i B (Receb) sene 1165

Sayfa: 32

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Medine-i Haleb'de Bâbü'n-Nazar hâricinde vâki` Yendere Mahallesi sâkinlerinden Kerâsteci Mehmed nâm kimesne gelüb bu `alel ve mecrûh olub üzerine edâsı lâzım gelan `avâriz ve imdâd-ı hazeriyye ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki` tekâlifden tahammülüne göre hissesine isâbet ideni mahalle-i mezbûre ahâlîsiyle ma`en cem`ine me`mûr olanlara edâda kusûrları olmayub bilâ-emr-i şerîf tekâlif-i şâkka talebiyle bir vechle te`addî ve rencîde olunmak îcâb itmez iken ahâlî-i mahalle ve ehl-i `örf tâ'ifesi taraflarından bilâ-emr-i şerîf tekâlif-i şâkka talebiyle ve sâ'ir bahâne ile hilâf-ı şer` ve kânûn ve bilâ-emr-i hümayûn te`addî ve rencîdeden hâlî olmaduğun bildirüb bilâ-emr-i şerîf tekâlif-i şâkka talebi ve sâ'ir bahâne ile hilâf-ı şer` ve kânûn ve bilâ-emr-i hümayûn bunu te`addî ve rencîde itdirilmeyüb men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânûn üzere `amel olunmak içün yazılmışdır

Fî evail-i B (Receb) sene 1165

Belge: 2

Haleb Vâlîsi'ne Haleb Kadısı'na hüküm ki

Medine-i Haleb sâkinlerinden sadât-ı kirâmdan Seyyid Mustafa ve Seyyid Süleyman ve Seyyid Hafız Abdülkadir ve Seyyid Mehmed zîde şerefefum ile kız karındâşları Ayşe ve (boş) nâm hatunlar gelüb bunların ceddleri müteveffâ el-Hâc Kemaleddin nâm kimesne medine-i Haleb'de bâbü'n-nazar haricinde vâki` mutasarrıf olduğu mülk Bostan yerlerini bundan akdem hâl-i hayâtında tescîl-i şer'î ve teslîm-i ilâ'l-mütevellî birle vakf ve hâsıl olan gallesin evlâd-ı evlâdına şart ve ta'yîn eyledüğü vakfiye-i ma`mûl-bihâsında mukayyed ve babaları Seyyid (boş) nâm kimesne mutasarrıf iken fevt olub nevbet-i tasarruf bunlara intikâl itmekle zabt ve tasarruf ve hâsıl olan gallesinden ber-mûceb-i şart-ı vâkıf ta'yîn olunan hisselerin yine Haleb sâkinlerinden evlâd-ı vâkıfdan Mehmed nâm kimesne ve Fatma nâm hatuna virmeğe râzılar olub te`addî ve rencîde olunmak îcâb itmez iken mezbûrlar hisselerin almağa kanâ`at itmeyüb ziyâde taleb ve “*cümlesin biz aluruz*” deyü nizâ` ve bundan akdem mürâfa`a-i şer` olduklarında mezbûrlar mu`ârazadan men` birle cânib-i şer`den hüccet-i şer`iyye virilmişiken kâni` ve mündefi` olmayub kemâl-ı huşûnetlerinden nâşi mugâyir-i hüccet-i şer`iyye ve şart-ı vâkıf yine ol vechle te`adîden hâlî olmadıkların ve bu bâbda da`vâlarına muvâfık fetvâ-yı şerîfeleri olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer`iyye ve şart-ı vâkıf mûcebince `amel olunub mezbûrların hilâf-ı şer`-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer`iyye ve şart-ı vâkıf ol vechle olan te`adîleri men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer`le görülmek içün yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 165 (1165)

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ali zîde kadruhu gelüb Haleb Kazâsı muzâfâtından Cebel-i Sem`an Nâhiyesine tâbi` Havle (?) nâm karye ahâlîlerinden Hacı Musa ibn-i Davud ve Halife ibn-i Tahir ve Tahir ibn-i Murad ve Ali ibn-i Keseb ve Mehmed ibn-i Hamza ve İbrahim ibn-i Ahmed ve Kasım İbn-i Davud ve Ali ibn-i İbrahim ve Kasım ibn-i Asaf ve Mustafa ibn-i Tahir Musa ve Esed ibn-i Hasan ve Mehmed ibn-i Tahir ve Hacı Mehmed ibn-i Hasan nâm kimesneler zimmetlerinde bin yüz elli dokuz senesinden berü ber-mûceb-i hüccet-i şer`iyye on bin gurûş alacak hakkı olub bir mikdârın edâ ve kusûru zimmetlerinde kalmağla taleb eyledikde ba`zı kimesnelere istinâden edâda ta`allül ve `gadr-ı killî eylediklerin bildirüb şer`le görüleb yedinde olan hüccet-i şer`iyye mûcebince merkûmların zimmetlerinde bâkî kalan hakkı her ne ise tamâmen

tahsîl ve kendüye alıvirilüb ber-mûceb-i hüccet-i şer'îyye icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görölmek içün yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 165 (1165)

Belge: 4

Haleb Vâlîsi'ne Sermin (boş) ve (boş) Kadılarına hüküm ki

El-Hâc Fahreddin ve İsmail zîde kadruhum gelüb mâlikâneleri karyelerinden Sermin Kazâsına tâbi` Kara Değın nâm karyelerinin mümtâz ve mu'ayyen hudûdî dâhilinde kadîmü'l-eyyâmdan berü `öşr ve resmi mâlikâneleri tarafından ahz ve kabz olunagelan yerlere aherden bir vechle dahl olunmak îcâb itmez iken civârında mâlikâne karyelerinden Tar karye zâbiti (boş) nâm kimesne ahâlîsi ile yekdil ve zuhûr ve “*ol yerler zâbiti olduğum mezkûr Tar karyesi toprağındandır `öşr ve resmin ben alurum*” deyü hilâf-ı kânûn mugâyir-i kadîm müdâhale ve mukaddemâ karye-i mezbûre mutasarrıfı Haleb sükkânından Görân-zâde Ahmed Efendi demekle ma`rûf kimesne dahî ol vechle nizâ` ve teşekkî ve şer'le göröldükde mezkûrın `alâkası olmayub mezkûr Kara Değın karyesi toprağından olub `öşr ve resmi kadîmden berü mezbûr Kara Değın karyesi mutasarrıfı tarafından alınagelan yerlerden oldığı şer'en sâbit ve zâhir ve aherin müdâhalesi men` birle taraf-ı şer'den hüccet-i şer'îye virilmişiken mugâyir-i hüccet-i şer'îyye ve kadîm ol vechle nizâ` ve te`adiden hâlî olmayub mezbûr mütegalibe ve cebâbireden olmağla gadr murâd eyledüğün bildirüb hüccet-i şer'îyye mûcebince `amel olunub hilâf-ı kânûn-ı kadîm ve mugâyir-i hüccet-i şer'îyye müdâhale ve mu`ârazadan men` ve def` ve ol yerlerin `öşr ve resmi kadîmîsi üzere bunlara ahz ve kabz itdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere `amel olunmak içün yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 1165

Sayfa: 33

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne hüküm ki

Medine-i Münevvere'de sâkin hâlâ Sipâhîler Ağası el-Hâc Mustafa zîde mecduhu gelüb Haleb Gümrüğü mukâta`ası mâlından almak üzere pâra uçere yevmî altmış akçe `ulûfeye hâlâ berât-ı şerîfimle mutasarrıf ve berâtı mûcebince müstehâk olduğu yevmî altmış akçe `ulûfesin pâra uçereden bir senede yalnız yüz yetmiş yedi gurüşu gümrük-i mezbûr emîni olan Haleb'de sâkin (boş) nâm kimesneden taleb

eyledikde tamâmen virmeyüb senede otuz üçer buçuk gurûş noksân teklif ve ol vechle mûmâ-ileyhe küllî gadr eyledüğün bildirüb yedinde olan berâtı mûcebince müstehâk olduğu `ulûfesi beher sene tamâmıyla alıvirilmek bâbında istid`â-yı `inâyet itmeğin hazîne-i `âmiremde mahfûz olan Anadolu Muhâsebesi defterlerine nazâr olundukda Haleb gümrüğü mukâta`ası mâlından pâra üçere olmak üzere yevmî altmış akçe `ulûfe merkûm el-Hâc Mustafa Ağa ağa-yı sipâhiyân sâkin-i Medine-i Münevvere'nin hâlâ berâtıyla üzerinde olduğu mestûr ve yevmiyesi hesâb olundukda pâra üçere olmak üzere yevmî sağ akçe senevî yüz altmış yedi gurûş iktizâ eylediği muhâsebe-i mezbûreden der kenâr olunmağla berâtı mûcebince mutasarrıf olduğu mukâta`ası tamâmıyla virilüb noksân teklîfi ile rencide itdirilmemek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 1165

Belge: 2

Haleb Vâlisi'ne ve Haleb Monlası'na hüküm ki

Medine-i Haleb sâkinlerinden sadât-ı kirâmdan Seyyid Mehmed ve Seyyid Süleyman ve Seyyid Mustafa zîde şerefehum ile Mustafa nâm kimesne gelüb bunların medine-i Haleb hâricinde vâki` Bâbü'n-Nahâr (?) Ve Bâbü'l-Ferah nâm mahallerde vâki`mutasarrıf oldukları bostanlarının civârlarında olan menâzil ve degirmân ashâbından medine-i mezbûr sâkinlerinden Seyyid Mehmed ve Hacı Abdüllatif ve Hacı Abdullah ve Mehmed ve Ali ve (boş) ve dahî ba`zı kimesnelerin mutasarrıf oldukları menâzil ve degirmânların kenif ve çirkâb ve müzehrefâtları bunların bostanlarına cereyân idüb meyve eşcârı ve mevrû`atları telef ve izâ`et ve ol vecihle zarar-ı şer`ileri olmağla men` murâd eylediklerinde mezbûrlar hevâlarına tâbi` ba`zı mütegalibeye istinâden ta`allül ve muhâlefet ve gadr-ı küllî ve te`addî ve ahvâlleri diğergûn olduğun bildirüb şer`le görölüb mezbûrların ol vechle olan zarar-ı şer`ileri men` ve def` olunmak bâbında (hükm-i) hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 1165

Belge: 3

Haleb Vâlisi'ne ve Haleb Monlası'na hüküm ki

Haleb sâkinlerinden tüccârdan İsa-zâde el-Hâc Ahmed Çelebî ve Gümrükcü Ahmed dimekle ma`rûf kimesneler gelüb Haleb sâkinlerinden `Acimî-zâde dimekle ma`rû el-Hâc Hüseyin nâm kimesnenin mezbûr İsa-zâde zimmetinde olan Hind metâ`ı semeninden bâ-temessükât kırk sekiz bin iki yüz yetmiş yedi gurûşdan bâkî yigirmi dört

bin bir gurûş alacağını hayâtında ahz ve kabz ve sulh ve ibrâya tarafından vekîl eylediği Erzurumî el-Hâc Ebu Bekir Ağa dimekle meşhûr kimesne taleb ve da`vâ ve beynlerine muslihûn tavassutuyla dört bin yedi zirâ` ve iki rub` çukaya bi`l-vekâle sulh ve bedel-i sulh-ı merkûmı tarafeyn hazır olmadıkça kimesneye virmemek üzere Matliya nâm Yahudi`ye emâneten vaz` ve ba`dehu mezbûr Hacı Hüseyin fevt olub verâseti oğulları Hüseyin Efendi ve Ali Çelebî ve Ahmed Çelebî ve İbrahim Çelebî ve Ömer Çelebî ve Salih Çelebî ve Mehmed Çelebî dimekle ma`rûf kimesneler ile sâ`ir on üç nefer evlâdlarına münhasıre olmağla evlâdları mezkûrların dahî cümlesi husûs-ı mezbûre yine mezkûr Erzurumî el-Hâc Ebu Bekir`i vekîl ve vekâleti isbât ve ol mikdâr bedel-i sulh-ı alub merkûm Gümrükcü Ahmed`in yedi ve vekâletiyle verese-i mezkûrine edâ ve teslîm ve mukâbelesinde rehin vaz` eylediği bunda olan hüccet-i şer`iyyede mestûr Haleb`de vâki` emlâkini rehinden fekk ve halâs ve husûs-ı mezbûra müte`allik `âmme da`vâdan gerek bunların ve gerek merkûm Ebu Bekir`in zimmetlerin ibrâ ve kat`-ı nizâ` ve fasl-ı husûmet ve ibrâ-yı zimmet birle taraf-ı şer`den iki kat` hüccet-i şer`iyye virilüb ve bu makûle bir def`a şer`le görölüb fasl olunub kat`-ı nizâ` ve fasl-ı husûmet ve ibrâ-yı zimmet birle hüccet-i şer`iyye virilen da`vânın tekrar istimâ`ı memnû` iken içlerinden ba`zıları hevâlarına tâbi` ba`zı ashâb-ı ıgrâzın ıgvâ ve tahrikiyle hilâf-ı şer` ve mugâyir-i hüccet-i şer`iyye ve ibrâ müdâhaleden hâlî olmadıkların bildirüb hüccet-i şer`iyyeleri mûcebince `amel olunub men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallide şer`le görölme için yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 1165

Belge: 4

Haleb Vâlîsi`ne Haleb Kadısı`na ve Belan Kadısı`na hüküm ki

Tüccâr tâ`ifesinden Kurte-zâde dimekle ma`rûf el-Hâc Mehmed nâm kimesne gelüb Haleb`de sâkin şerîki Kurte-zâde dimekle ma`rûf el-Hâc Abdurrahman nâm kimesnenin mâl-ı şirket ile iştirâ idüb kârbân ile Asitâne-i sa`âdetime buna irsâl eylediği eşyâ Belan Kazâsı`na geldükde Belan Kazâsı`nda sâkin bekçi bölük başı (boş) dimekle ma`rûf kimesne hevâsına tâbi` sârikler ile yekdil ve bin yüz altmış (boş) senesinde mâl-ı şirket olan bin gurûş kıymetlü bir denk Haleb emti`asını hilâf-ı şer`-i şerîf serika itmekle taleb olundukda inkâr ve kâh dürlü dürlü `illet ile virmekde ta`allül ve muhâlefet ve ol vechle ziyâde gadr ve te`addî eyledüğün bildirüb şer`le görölüb serika olunan ol mikdâr emti`ası alıvirilüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim rica eylediği ecilden mahallinde şer`le görölme için yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 1165

Sayfa: 34

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne ve Maraş Beglerbegisi'ne ve Haleb Mollası'na ve Maraş Naibi'ne hüküm ki

Ruha sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne `arzuâıl idüb bu bin yüz altmış (boş) senesinde ba`zı husûs içün Asitâne-i sa`âdetime gelüb itmâm-ı mesâlih birle vilâyeti tarafına `âzim ve râhî oldukda Haleb civârında Bektâşlı eşkıyâsından ma`lûmü'l-ism kimesneler üzerine hücum ve altı nefer etbâ'ıyla muhârebeye tasaddî ve ba`dehu bermûceb-i defter üç bin gurûşluk emvâl ve eşyâsıyla bi'l-cümle üzerlerinde olan libasların gasb ve nehb ve gâret ve ziyâde gadr ve fesâd eylediklerin ve mezbûrlar taht-ı hükûmet ve kazânızda mürûr ve `ubûr üzere oldukların bildirüb bulundıkları mahalde şer`le görölüb ol mikdâr eşyâ ve libâs kendülerden tamâmen tahsîl ve alıvırılüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğın mahalinde şer`le görölmeğ için yazılmışdır

Fi evahir-i B (Receb) sene 1165

Belge: 2

Haleb Vâlîsi'ne Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Ruha sâkinlerinden hürrü'l-asl Mustafa nâm kimesne gelüb bu bundan akdem Antakya sâkinlerinden Mehmed nâm kimesnenin hidmetinde iken mezbûr bin yüz elli senesinde bin üç yüz gurûş nûkûd ve sâ'ir eşyâsın fuzûlî kabz eylediğinden mâ`dâ bunu "benim esirimdir" deyü ahire fûrûht itmekle bu dahî hürrü'l-asl olduğın ba`de'l-isbât halâs olub lâkin mezbûrun zimmetinde olan bin üç yüz gurûş akçe ve sâ'ir eşyâsını virmeyüb gadr-ı küllî itdüğün bildirüb mahallinde şer`le görölüb mezbûrun hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-ı hakkın ahz ve kabz eyledüğü eşyâsıyla ol mikdâr akçesi alıvırılüb icrâ-yı şer` ve ihâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer`le görölmeğ için yazılmışdır

Fi evail-i Ş (Şaban) sene 1165

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne ve Monlası'na hüküm ki

Tüccâr tâ'ifesinden Hanna nâm zımmî gelüb medine-i Haleb'de sâkin şerîki Liyam (?) Lulus Ser Mardinî nâm zımmîye bin yüz altmış (boş) senesinden berü bermûceb-i defter-i müfredât teslîmâtı on üç bin altı gurûş otuz beş paraya bâlîğ olduğın

şuhûd mahzarlarında sâbit ve nümâyân olmuş iken taleb eyledikde mesfûr mücerred ibtâl-i hakk için dürlü `illet ve bahâne ile hilâf-ı şer'-i şerîf edâdan imtinâ` ve gadr-ı küllî sevdâsında olduğun bildirüb şer'le görölüb mesfûrun zimmetinde sâbit ve müteveccih olan hakkı tahsîl alıvırılub ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iyledüğü ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-ı Ş (Şaban) sene165 (1165)

Belge: 4

Haleb Beglerbegisi Abdurrahman Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Sen ki Haleb Kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Mehmed Nisbe (?) zîdet fezâ'ilehusun mektûb gönderüb Haleb Eyâleti'nde Harim Kazâsı'na tâbi` Salkin nâm karye sükkânından Hacı Hüseyin oğlu Mehmed nâm kimesne kendü hâlinde iken Haleb sükkânından Şeyhbender-zâde Mahmud nâm kimesne hilâf-ı inhâ sâbıkâ Haleb vâlîsi vezîrim Saadeddin Paşa'ya gamz ve da'vâcısı yoğiken vâlî-i müşârün-ileyhe tecrîm itirdiği sekiz bin beş yüz gurûşu ba'de's-sübûtü's-şer'î tahsîl ve kendüye redd ve teslim olunmak bâbında hâlâ Dârü's-sa'âdetü's-şerîfem Ağası etbâ'larından Ali zîde mecduhu yediyle emr-i âlişânım vürûdunda mezkûr Mahmud aher diyâra gitmiş olub Haleb'de bulunmamağla husûs-ı mezkûr için mürâfa'aya vekîli olan Ahmed Efendi dimekle ma'rûf kimesne muvâcehesinde huzûr-ı şer'-i enverde ba'de'l-kırâ'e vekîli mezkûr istintâk olundukda husûs-ı mezbûrî inkâr ve hakikat-ı hâl bî-garez müsliminden istifsâr olunub vukû'ı üzere “*der-devlet-medâra`arz ve i`lâm olunsun*” didikde merkûm el-Hâc Hüseyin oğlu Mehmed kendi hâlinde olmayub şerîr ve müfsid olduğundan gayrı karyesi ahâlîlerini mukaddemâ bi'd-defa'ât hükkâma gamz ve tecrîm ve ızrâr itirdiğünden nâşî vezîr-i müşârün-ileyh Haleb'e geldikde ahâlî-i karye müfsid-i mezkûrdan vâlî-i müşârün-ileyhe iştikâ eyleyüb da'vâları şer'at-ı garrâya havâle olundukda müfsid-i merkûm Mehmed'in fukarâ'-i ra'yyete garezi sebebi ile şerr ve mazarratı ve envâ'-i te'addî ve eziyetiyle kendülerini bi'd-defa'ât on beş kise akçe tağrîm ve tecrîm itirdiğini muvâcehesinde vech-i şer'î üzere ba'de'l-isbât meblağ-ı mezkûru vezîr-i müşârün-ileyhe tedric itmeleriyle vezîr-i müşârün-ileyh meblağ-ı müsbit-i mezkûru müfsid-i mezkûrdan tahsîl ve ahz ve bin gurûş dahî mübâşirlerine hidmet aldırub mûmâ-ileyh Şeyhbender-zâde Mahmud'un husûs-ı mezbûrda bir dürlü sa'y ve gamzı olmayub merkûm Mehmed'in inhâsı garezi fasîdeye mebnî ifk ve iftirâ olduğunu ve merkûm Mahmud öteden berü kendi hâlinde ehl-i ırz makûlesinden olub bu ana dek bir ferde te'adîsi ve bir kimesneyi gamz ve tecrîm itirdiği olmayub bu

töhmekten beriyyü's-sâhe ve celüyyü'z-zimme bir mütediyyin kimesne olduğunu a'yân ve eşrâf ve tüccâr-ı Haleb'den müseccelü'l-esâmî bî-garez müsliminden cem`-i kesîr ve cemm-i gafîr meclis-i şer`-i hatîrda `alâ-tarîkü's-şehâde ihbârlarıyla zâhir ve nümâyaân olmağın müfsid-i mezbûrın ol vechle olan hilâf-ı inhâsına ıskâ olunmayub ta'arruz ve müdâhalesi mezbûr Mahmud'un üzerinden men` ve def` birle ısdâr itirdiği emrin kaydı mahallinden terkîn olunmak bâbında bi'l-iltimâs `arz eyledüğün ecilden vech-i meşrûh üzere virilân emrin kaydı terkîn ve fî-mâ-ba'd hilâf-ı şer` ve kânûn te'addî itdirilmemek bâbında emr-i şerîf yazılmışdır

Fi evasıt-ı Ş (Şaban) sene 165 (1165)

Sayfa: 35

Belge: 1

Cebel-i Bakras ve (boş) Kadılarına hüküm ki

(Boş) zîde kadruhu gelüb Belan ve Antakya'da vâki` merhûm ve mağfûrın-leh Sultan Süleyman Hân tâbe serâhu evkâfı karyelerinde bunun `uhde ve iltizâmında olan Cebel-i Bakras Kazâsı muzâfâtından Arsus Nâhiyesi'ne tâbî` Kesrik ve Cingan ve (boş) ve tevâbî`i karyeleri serbest olub rûsûm-ı serbestiyesine aherden dahl olunmak icâb itmez iken civârında vâki` Üzeyr Begi ve sâ'ir ehl-i `örf tâ'ifesi zarflarında hilâf-ı kânûn rûsûm-ı serbestiyelerine müdâhale ve bunun ahz ve kabzına mûmâna`at ve kurâ-yı merkûme re`âyâlarının ba`zılarını mücerred celb-i mâl sevdâsıyla bilâ emr-i şerîf mahall-i ahere ihzâr ve ahz ve habs ve tecrîm ve perâkende ve perişân olmalarına bâ'is oldukların bildirüb hilâf-ı kânûn dahl ve ta'arruz itdirilmeyüb men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın imdi selâtîn-i `izâm evkâfı mefrûzü'l-kalem ve maktû`ü'l-kadem min-küllî'l-vücûh serbest olmak kânûn-ı mukarrer (olub) hâricden dahl olunmak hilâf-ı kânûndur bu bâbda kânûn üzere `amel olunmak içün yazılmışdır

Fi evasıt-ı Ş (Şaban) sene 1165

Belge: 2

Mar'aş ve Haleb Beglerbegisi Haleb Kadısı ve (boş) ve (boş) Kadılarına ve Mar'aş Na'ibi'ne hüküm ki

Sen ki Antakya Kazâsı Na'ibi Mehmed Sadık zîde `ilmihusun südde-i sa`âdetime mektûb gönderüb Ayıntab sâkinlerinden Ahmed bin Mustafa nâm kimesne meclis-i şer`e varub bu kafîle-i `azîme ile Asitâne-i Sa`âdeti'mden vatan-ı asliyyesi olan Ayıntab'a gider iken esnâ-yı-ı râhda İdlib Kazâsı'na tâbî` Ride Deresi'nde konar ve göçer Ekrâd Tâ'ifesi'nden eşkıyâdan Bektaşlu Aşîreti'nden Bektaşlu Kemo hevâlarına

tâbi` refikleriyle elli altmış mikdârı atlu ile bin yüz altmış (boş) senesinde üzerlerine hücum ve cümle kâfileyi basub hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-ı hakkın hurcu derûnunda mevcûd yedi yüz elli gurûşluk emvâl ve eşyâsıyla iki kıt`a mâlikâne berâtların ve sâ`ir eşyâların nehb ve gâret ve mezbûrlar hâliyâ taht-ı hükûmet ve kazânızda mürûr ve `ubûr üzere olmalarıyla eşkıyâ-yı mezbûrların hilâf-ı şer`-i şerîf nehb ve gâret eyledikleri ol mikdâr gurûşluk emvâl ve eşyâ ve iki kıt`a berâtları alıvrilmek bâbında hükm-i hümayûnum virilmek ricâsına vâki` hâlî bi`l-iltimâs `arz eylediğin ecilden mahallinde şer`le görülüb nehb ve gâret olunan emvâl ve eşyâları tahsîl olunmak emrim olmuştur

Fi evâil-i N (Ramazan) sene 1165

Belge: 3

Üstte şerh: Mahallinde lede`l-mürâfa`a merkûm Mahmud'un husûs-ı mezbûrda sa`y-ı gamzı olmayub töhmet-i mezbûreden beriyyü`s-sâha mütediyyin kimesne olduğu müslimîn ihbâr eylediklerini hâvî Haleb Kadısı'nın `arzı Hacı Süleyman Çavuş yediyle vârid olmağla sâdır olan fermân-ı âlî mücebince şerh virilüb `arz hıfz olunmuştur

Fi 13 M (Muharrem) sene 166 (1166)

Haleb Monlası'na hüküm ki

Sermin Kasabası sâkinlerinden Hacı Mehmed nâm kimesne rikâb-ı hümayûnuma `arzuhal idüb bu kendü hâlinde olub üzerine şer`en bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken Haleb sâkinlerinden zaleme ve cebâbireden Mahmud Ağa dimekle ma`rûf kimesne kendü hâlinde olmayub `ibâdu`l-laha mazarrat üzere olmağla Haleb Vâlîsi sâbık Saadeddin Paşa'ya gamz ve hilâf-ı şer` ve bî-gayr-ı hakkın mâmelekin fûrûht itdirüb on yedi kise akçesin gasb ve ahz ve evlâd ve `iyâliyle leyle-i `işâyâ muhtâc ve ziyâde mağdûr olmağla bundan akdem `urûz ile Asitâne-i Sa`âdeti'me geldikte `arzlari yedinden ahz olunmağla bir dürlü icrâ-yı hakk mümkün olmaduğun bildirüb ol bâbda hükm-i hümayûnum ricâ eylemeğin ta`yîn olunan çavuş mübâşeretiyle mahallinde şer`le tefahhus ve mezbûr mahallinde meks ve keyfiyeti sıhhat ve hakîkati üzere `arz ve i`lâm olunmak bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmuştur

Fi evail-i L (Şevval) sene 1165

Belge: 4

Cebel-i Bakras ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Belan ve Antakya'da vâki` merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Süleyman Han tâbe serâhu evkâfının ber-vech-i te'bîd berât-ı şerîfimle mütevellîsi olan Mehmed zîde kadruhu gelüb vakf-ı mezbûr karyelerinden Cebel-i Bakras Kazâsı muzâfâtından Arsus

Nâhiyesine tâbi` Kesrik ve Çingan ve Kartısı ve tevâbi`i karyeleri serbest olub rûsûm-ı serbestiyesine aherden bir vechle dahl olunmak îcâb itmez iken civarlarında vâki` Üzeyr Begi ve sâ'ir ehl-i `örf tâ'ifesi taraflarından hilâf-ı kânûn rûsûm-ı serbestiyelerine müdâhale ve bunun ahz ve kabzına muhâlefet ve kurâ-i merkûm re`âyâlarının ba`zıların mücerred celb-i mâl sevdâsıyla bilâ emr-i şerîf mahall-i ahire ihzâr ve ahz ve habs ve tecrîm ve perâkende ve perişân olmalarına bâ`is oldukların bildirüb hilâf-ı kânûn dahl ve ta`arruz itdirilmeyüb men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin imdi selâtîn-ı `izâm evkâfî karyeleri mefrûzû'l-kalem ve maktû`ü'l-kadem min-küllî'l-vücûh serbest olmak kânûn-ı mukarrerdir hâricden dahl olunmak hilâf-ı kânûndur bu bâbda kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evasıt-ı L (Şevval) sene 1165

Sayfa: 36

Belge:1

Hâlâ Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr el-Hâc Ahmed Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Mektûbî sadr-ı a`zamî hulefâsından Mehmed Emin veled müteferrika Mehmed zîde kadruhu `arzuhal idüb Haleb Sancâğı'nda Antakya Nâhiyesi'nde Barberun nâm karye ve gayrıdan on beş bin akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârı aklâmından Haleb Kazâsı muzâfâtından Matah Nahiyesi'nde bin sekiz yüz akçe yazusu olub Dârü's-sarb Mukâta`ası aklâmından Karesiyye ve Arıs (?) mezra`aları kurbünde olan Tarhuy (?) nâm karye müstakîlen kayd-ı berâtına dâhil olub bir müddetden berü sehven mültezimleri tarafından zabt olmayub a`yân-ı Haleb'den ba`zı kimesneler karye-i mezbûreyi fuzûlî zabt ve mü'ekkil (?) ittihâd Karesiyye ve Arıs (?) mezra`aları mevcûd ve nefis-i Haleb'e bir buçuk sa`at karîb mahalde olduğun bildirüb sâlifü'l-beyân bin sekiz yüz akçe yazusu olan Tarhuy (?) Karyesi ber-mûceb-i defter-i hakanî tarafından Subaşıasına zabt ve vâki` olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcebince ahz ve kabz itdirilüb aherden bir ferdi hilâf-ı defter-i hakanî dahl ve ta`aruz itdirilmemek bâbında hükm ricâ ve defter-hâne-i âmiremde mahfûz rûz-nâmçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâcâ`at olundukda Matah Nâhiyesine tâbi` Karye-i Tarhuy (?) der-nezd-i mezra`a-i Karesiyye ve mezra`a-i Arıs (?) on altı nefer re`âyâ ile hâsıl kısm-ı mine's-südüs hinta ve bâd-ı hevâ yekûn ma`-gayrihâ bin sekiz yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve yüzündü (?) `ann-ze`âmet olmak üzere mûmâ-ileyh Mehmed Emin'in müstakilen kayd ve berâtına dâhil

olub ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbî` mezra`a-i Arıs (?) der-nezd-i ahâlî-i karye-i Berakat hâsıl kısm-ı mine's-südüs dört bin akçe ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbî` mezra`a-i Karesiyye der-nezd-i mezra`a-i mezbûr hâsıl kısm-ı mine's-südüs beş yüz akçe yazular ile anlar dahî defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde havâss-ı hümayûnumdan mukâta`a-i Dârü's-sarb aklâmından oldukları mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hakanî mücebince `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evail-i L (Şevval) sene 1165

Belge: 2

Haleb Vâfisi Sadr-ı Esbak Vezîr el-Hâc Ahmed Paşa'ya Haleb Kadısı'na hüküm ki

Haleb'de vaki` Şeyh Burhaneddin vakfının evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere berât-ı şerîfimle mütevelliyesi olan Asitâne-i sa`âdetimde sâkine Şerife Ayşe bint-i Seyyid Feth nâm hatun südde-i sa`âdetime `arzuhal idüb mütevelliyesi olduğu vakf-ı mezbûrun vakfiye-i ma`mûl-bihâsında mukayyed `akârâtından Haleb'de Baba Suğa'da (?) vâkî` vakf bağçe ve Beyaze Mahallesi'nde vâkî` dört bâb vakf menâzil ve Sabun bâzârında Cegerke oğlu zevcesi dükkânı dimekle ma`rûf bir bâb dükkân ve nısf vakf değirmenda aherin `alâkası olmayub bir vechle dahl olunmak icâb itmez iken ashâb-ı ığrâz ve eşirrâdan Haleb sâkinlerinden Seyyid Abdülkadir ve el-Hâc Hüseyin ve (boş) ve dahî ba`zı kimesneler birbirleriyle yekdil ve şirrete sülûk ve mütevelliyeye-i mezbûre için hilâf-ı inhâ müteveffiyeye oldu vakf-ı mezbûrun zikr olunan `akârâtını “bizler zabt ideriz” deyü hevâlarına tâbî` kâdî ve nâ'ibden bezl-i irtişâ ile peydâ eyledikleri müzevver hüccet ve i`lâm ibrâzıyla kazâ-i mezbûrda sâkin müste`cîrleri Hacı İbrahim ve (boş) ve (boş) nâm kimesneleri iğvâ ve tahrîk ve bin yüz altmış (boş) senesinden berü tarafından kabzına me`mûr vekîline icârelerini virmeyüb ba`zen kendülerin ahz ve ol vechle mezbûreye ve vakf-ı merkûma gadr murâd eylediklerin ve tarafından medîne-i Haleb'de me`zûn-ı bi'l-iftâ olan mevlânâ Şeyh el-Hâc Mehmed zîde fazlühuyu vekîl eylediğün ve bunun yedinde müte`addid hücec-i şer'iyye ve fetâvâ-yı şerîfeleri olduğun bildirüb hücec-i şer'iyye ve fetâvâ-yı şerîfeleri ve sâ'ir senedât-ı şer'iyesi mücebince şer'le görölüb müctemi` ve müteveccih olan icâre-i vakfa vâzi`ü'l-yed olan mezbûr Hacı İbrahim'den ve sâ'irlerinden vekîli mevlânâ-yı mûmâ-ileyhe alıvirilüb ihkâk-ı hakk ve vakf-ı mezbûrun sâlifü'z-zikr `akârâtına mezkûrları ve aheri dahl ve ta'arruz itdirilmeyüb men` ve def` ve kemâkân taraf-ı vakfdan vekîline zabt itdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği eciden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı L (Şevval) sene 1165

Sayfa: 37

Belge: 1

Haleb Vâlîsi Sadr-ı Esbak El-Hâc Ahmed Paşa'ya Haleb Monlası'na hüküm ki
Müderrişîn-i kirâmdan Mustafa zîde `ilmihu ile hâcegân-ı divân-ı
hümâyûnumdan Abdurrezzak ve Ahmed zîde mecduhumâ gelüb Haleb muhassıllığı
aklâmından Haleb Kazâsı muzâfâtından Harim Nâhiyesi'nde ber-vech-i iştirâk mâlikâne
'uhdelerinde olan kurâdan Iskat nâm karyeleri toprağında arâzi-i mîrîye üzerinde
magrûs zeytun eşcârına mutasarrıf olan Haleb'de sâkin Derviş Ali oğlu (boş) nâm
kimesnenin mutasarrıf olduğu zeytun eşcarı mahsûl-ı a`şârında bin yüz altmış (boş)
senesinde zimmetinde olan yüz otuz gurûş taleb olundukda mücerred virmemek için "*ol
zeytun eşcârını ben bir cihete vakf eyledim*" deyü hilâf-ı şer'-i şerîf virmekde ta'allül ve
muhâlefet eyledüğün ve bu bâbda Şeyhülislam'dan fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb
fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görölüb alıvirilüb hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i
fetvâ-yı münîf ol vechle ta'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum
ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i L (Şevval) sene 1165

S.37-38 Belge: 2

(S.37) Haleb Mollası'na ve Sermin Kadısı'na hüküm ki

Medine-i Haleb'de vâki` Câmî`-i Kebîr ve Dârü'ş-şifâ-i Argun Kamil ve Dârü'ş-
şifâ-i Nureddin-i Şehîd vakflarının berât-ı şerîfimle ber-vech-i te'bîd mütevellîsi olan
kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Taha-zâde Mehmed zîde kadruhu gelüb Câmî`-i Kebîr vakfı
karyelerinden Haleb Kazâsı muzâfâtından Cebel-i Sem'an Nâhiyesine tâbi` Dânü'l-'an
(?) ve Nureddin-i Şehîd vakfı karyelerinden yine nâhiye-i mezbûre tâbi` Mağraba ve
Argun Kamil vakfı karyelerinden Sermin Nâhiyesine tâbi` Meş (?) nâm karyeler selâtîn-
i sâbıkanın evkâfı karyelerinden olub ve defter-i hakanîde bâd-ı hevâları evkâf-ı
mezbûrûna hâsıl yazılmağla bu ana gelince zikr olunan karyeler bir serbestiyet üzere
taraf-ı vakfdan zabt olunagelüb aherden bir vechle kat'en dahl ve ta'arruz olduğun
yoğiken bir müddetden berü hükkâm-ı vilâyet ve sâ'ir ehl-i `örf tâ'ifesi taraflarından
hilâf-ı defter-i hakanî fuzûlî rüsûm-ı serbestiyesine müdâhale ve re'âyâ fukârâların ahz
ve müft ve meccânen yem ve yiyecek ve odun ve saman ve sâ'ir nice bed'-i mezâlim ile
te`addî ve rencide ve cevır ve eziyet perâkende ve perişân olmalarına bâ'is ve mü`eddî
ve evkâf-ı şerîfe gadr-ı küllî eylediklerin bildirüb zikr olunan karyeler serbestiyet üzere

mûmâ-ileyhe zabt ve vâki` olan resm-i cürm-i cinâyet ve resm-i `arûsane ve sâ'ir bâd-ı hvâları kânûn ve defter mûcebince ahz ve kabz itdirilüb ehl-i `örf tâ'ifesi taraflarından hilâf-ı defter-i hakanî dahl ve ta'arruz ve ve re'âyâları rencîde ve remîde itdirilmeyüb men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defter-hâne-i âmiremde mahfûz olan defter-i mufassal ve evkâfa mürâcâ`at olundukda Cebel-i Sem'an Nâhiyesi'ne tâbi` karye-i Dânu'l`an neferen beş yüz altı hâsıl-ı mâl-ı dîmos fî sene on dokuz bin el-`öşr `ann-cümle mütehassıl fî sene altı bin ve iki bin iki yüz altı akçe ile hisse-i vakf-ı İzzeddin ve Tedebbür bin Abdullah el-Kârî kırat altı ve dört bin bel yüz akçe ile hisse-i vakf-ı câmi`-i kebîr kırat on sekiz ve bin beş yüz akçe ile hisse-i mîrî kırat altı resm-i çift yekûn hisse-i el-`öşr ma`-rüsûm ve `örfiye hâss-ı şâhî on bin yedi yüz yigirmi ve bâd-ı hevâ yekûn on iki bin beş yüz beş akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i evkâfda dekâkîn-i fî Sûkku't-tavâfiyye bâb yigirmi iki yekûn ma`-gayrihu bir yük otuz üç bin yetmiş dört akçe el-masraf-ı cihet-i tevliyet fî yevm kırk ve cihet-i sâ'ire deyü vakf-ı câmiü'l-kebîrû'l-meşhûr be-câmi`ü'l-umûr (?) vakf-ı el-merhûm Sultan Süleyman el-melikü'l-Mervân evkâfı ve yine Cebel-i Sem'an Nâhiyesine tâbi` karye-i Mağraba el-timâristan vakf-ı Nureddin-i Şehîd `ale'l-mesâlih-i Dârü's-şifâ neferen otuz dokuz hâsıl ber-vech-i maktû` ma`-rüsûm-ı `örfiye ve bâd-ı hevâ fî sene on sekiz bin karye-i mezbûrenin hukûk-ı şer'iyyesi ve rüsûm-ı `örfiyyesi kadîmden serbestiyet târikiyle tamâmen bimârhâne için zabt olunagelmeğin defter-i cedîd-i hakanîye vech-i meşrûh üzere kayd olundu deyü olduğu defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i evkâfda yekûn ma`-gayrihâ otuz bin altı yüz elli dokuz akçe minhâ el-masraf cihet-i tevliyet fî yevm on sekiz ve cihet-i sâ'ire ile ol dahî Nureddin-i Şehîd'in Gülsüm Mahallesi'nde binâ eylediği timâristân-ı `atîk evkâfı ve Sermin Nâhiyesi'ne tâbi` karye-i Meş (?) vakf-ı tımârhâne-i Argun Kamil der-Haleb tamâmen neferen seksân yedi hâsıl ber-vech-i maktû` fî sene altmış beş bin ve bâd-ı hevâ ma`-rüsûm-ı `arûsâne deyü olduğu defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i evkâfında karye-i Meş (?) tamâmen hisse-i dimos mâü'l-`öşr ve rüsûm elli altı bin akçe minhâ el-masraf (S.38) fî yevm yigirmi ve cihet-i sâ'ire ile ol dahî Emir Argun Seyfeddin Tamu bin Abdullah'ın Haleb'de binâ eylediği timâristân-ı cedîd evkâfı ve hazîne-i `âmiremde mahfûz olan Anadolu Muhâsebesi defterlerine nazar olundukda zikr olunan tevliyetler ber-vech-i te'bîd hâlâ berât-ı şerîfimle mûmâ-ileyh Taha-zâde Mehmed zîde kadruhunun üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hakanî mûcebince `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i L (Şevval) sene 1165

Sayfa: 38

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne ve Kadısı'na hüküm ki

Zü'emâdan es-Seyyid Halil zîde kadruhu gelüb Rakka Sancâğı'nda ve Nâhiyesinde Cemâ'at-ı Al-ı 'Azîze ve gayrıdan yigirmi altı bin akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmetinin baş kalemi olan Rakka Nâhiyesinde Marû'z-zikr Cemâ'at-ı Al-ı 'Azîze tâbi'-i livâ-i Rakka deyü defter-i mufassalda yâzulduğu mahalde yüz kırk dokuz nefer re'âyâ ile tâbi'-i Osman ve Salih ve Rahil (?) kethüdâyân-ı mezbûrân ve altmış üç nefer re'âyâ ile oymak-ı Salih Kethüdâ hâsıl ma'___ ve bedel-i resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve 'âdet-i ağnâm hakk-ıcâmûs ber-vech-i maktu' fî sene yigirmi bin ve bâd-ı hevâ ve cürm ve cinâyet ve resm-i 'arûs yekûn ma'-gayrihu elli bin akçe yâzu ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yigirmi beş bin akçeleri ifrâz ve başka başka ze'âmet iki 'aded icmâller olub icmal-ı evvel tamâmen ve icmâl-i sâninin altı bin akçesi mûmâ-ileyhin ze'âmeti bâkîsi müşterekleri kaydında olduğu ve Haleb Sancâğında Cebel-i Sem'an Nâhiyesinde mahsûl-ı resm-i kışlâk ve otlak der-nâhiye-i Cebel-i Sem'an ve Cebel-i beni 'âlim ve zâviye-i Rum fî sene on üç bin ve yine Cebel-i Sem'an Nâhiyesinde hâsıl-ı mâl-ı dimos ma'-rüsûm-ı 'örfiye ve bâd-ı hevâ on yedi bin sekiz yüz doksan akçe yazar karye-i Gelye (?) dahî defter-i icmâlde muharrir kalemiyle tahrîr ve nefsi-i Rey ve ma'-gayrihâ birikdirilüb havâss-ı hümâyûnum mülhakâtından iken sâbık Dârû's-sa'âde Ağası Mehmed Ağa'nın tarik-i hüccac-ı müsliminde vâki' Medik menzilinde binâ eylediği kal'a ve câmi'-i şerîf ve hânın müstahfızân ve neferat ve hüddâmı mevâciblerine ve sâ'ir levâzim ve Haremeyn-i Şerîfeyn ve gayrı vücûh-ı hayrâta vakf ve ta'yîn eylediği mezra'aların ve sükkân ve zirâ'atçıleri mahall-ı mezbûrda hüccac-ı müslimîn ve sâ'ir ebnâ-i sebîlin zâd ve zâhireleri tedârik ve ihzârında ve muhâfazaları hidmetinde olan re'âyânın ekseri Haleb Sancâğı'nda havâss-ı hümâyûndan mârû'z-zikr Gelye (?) karyesi re'âyâsından olmağla karye-i mezbûre zâbiti olanlar re'âyâyı rencide ve ta'cîzden hâlî olmamalarıyla karye-i mezbûre vakf-ı mezbûra ilhâh olunmak üzere müşârun-ileyhe taraf-ı hümâyûndan hîbe ve temlîk olunmağla ber-minvâl-i meşrûh vakf olmak üzere bâ-hatt-ı tevki'i yetmiş üç târihinde defter-i icmâlde şerh virildiği defter-i hakanîden ihrâc ve sâbık Haleb Kadısı mevlânâ Esad zîdet fezâ'ilehunun 'arzı ve za'im-i mûmâ-ileyh Seyyid Halil'in 'arzuhal ve ibrâz eylediği evâmir-i şerîfe ve senedâtları hülâsa-i

mefhûmu za`îm-i mezkûrun müşterekiyle kaydına dâhil sâlifü'z-zikr Cemâ`at--Al-ı `Azîz'in defterde mukayyed ra`iyyet ve ra`iyyeti oğullarından mezkûrû'l-esâmi re`âyâ mürûr-ı eyyâm ile kadîmî sâkin oldukları cemâ`atleri derûnundan kalkub varub eyâlet-i Haleb'de Hama kurbünde mukaddemâ havâss-ı hümâyûn mülhakâtından iken vakfa tashîh olunan Gelye (?) karyesinde sâkin ve mütemekkîn ve üzerlerine edâsı lâzım gelan rûsûm-ı ra`iyyetlerin kânûn ve defter mücebince otuz defteri yerlerde müşterekleriyle ze`âmet tarafından ahz ve kabz olunur iken mütevellî-i vakf vakfin karyesinde sâkin Cemâ`at-i Al-ı `Azîzi re`âyâsı vakfa tashîh olundu deyü re`âyâyı tahrîk ve ihtilâl ve anlar dahî rûsûm-ı ra`iyyetlerin üç seneden berü edâda muhâlefet ve hilâf-ı defter-i hakanî taraf-ı vakfdan ahz ve kabz ve gadr ve siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız seleflerinize hitâben sâdır olan emr-i şerîf mücebince mürâfa`a-i şer` olduklarında vakfin karyesi toprağında tavattun iden Al-ı `Azîzi re`âyâsı oturdukları yerlerde üzerlerine edâsı lâzım gelan rûsûm-ı ra`iyyetlerin kânûn ve defter mücebince za`imlerine edâ eylemeleri tenbîhi hâvî hüccet-i şer`iyye ve i`lâm ve vâlî tarafından buyuruldu dahî virilmişiken mütevellî-i vakf mütenebbîh olmayub re`âyâ beyinde ihtilâle mücib hareketden ze`âmeti mahsûlüne gadr oluğun bildirüb defterde mukayyed ra`iyyet ve ra`iyyetleri oğullarının üzerlerine edâsı lâzım gelan rûsûm-ı ra`iyyetleri oldukları yerlerde kânûn ve defter mücebince müşterekleriyle kendüye alıvırılub hilâf-ı defter-i hakanî ve yedinde olan hüccet-i şer`iyye ve evâmir-i şerîfe ve senedât-ı şer`iyyesine muhâlif mütevellî-i mezbûrun müdâhalesi men` için size hitâben emr-i şerîf südürünü istirhâm ve defter-hâne-i `âmiremde mahfûz rûz-namçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca`at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed ve hîn-i tahrîrde rûsûm-ı ra`iyyetleri ze`amete hâsıl yazulan re`âyânın ra`iyyet ve ra`iyyeti oğullarından mürûr-ı eyyâm ile kalkub her kimin karyesinde sâkin ve mütemekkin olurlar ise vilâyet müceddeden tahrîr olunca rûsûm-ı ra`iyyetlerin oturdukları yerlerde kânûn ve defter mücebince asıl ra`iyyet kayd oldukları za`imlerine ve â`şâr-ı şer`iyye ve rûsûm-ı serbestiyelerin dahî oturdukları vakf karye zâbitine kânûn ve defter mücebince edâ eylemeleri muktezâ-yı kânûn olduğun bi'l-fi`lreisülküttâbım olan Abdullah Naili dâme mecduhu i`lâm itmeğin i`lâmı mücebince kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i L (Şevval) sene 1165

Sayfa: 39

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîre Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Hâcegân-ı divân-ı hümayûnumdan Mehmed Emin zîde mecduhu südde-i sa'âdetime `arzuhal gönderüb Haleb Sancâğı'nda Şuğur ve gayrı nâhiyelerde Mermeri (?) nâm karye ve gayrıdan divân-ı hümayûnum kitâbeti gedüğü ilhâkıyla berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze`ameti karyelerinin bin yüz altmış dört senesi zabtını Antakya sâkinlerinden sâbık Haleb serdârı Antakya'lı İbrahim Ağa dimekle ma`rûf kimesneye bin iki yüz elli gurûşa ilzâm ve ol dahî iltizâm ve bedel-i iltizâmı olan meblağ-ı merkûmu "*karîben irsâl iderim*" deyü birkaç def'a mektûb tahrîr ve mûmâ-ileyh bu sene-i mübâreke hacc-ı şerîfe hîn-i `azîmetinde meblağ-ı merkûmu İstanbul'da olan `iyâlinin mü'enned ve mesârifiçün havâle itmişken imrâr-ı eyyâm ile meblağ-ı merkûmu bu ana dek göndermeyüb hâlâ zimmetinde kaldığın bildirüb meblağ-ı merkûm şer`le tahsîl ve alıvirilmek bâbında hüküm-i hümayûnum ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer`le görölüb zimmetinde sâbit olan meblağ-ı merkûm tahsîl olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i L (Şevval) sene 1165

Belge: 2

Haleb Vâlîsi'ne ve İdlib ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Sâdât-ı kirâmdan kıdvetü's-sâdâtü'l-kirâm Seyyid Ahmed zîde şerefehu südde-i sa'âdetime gelüb bunun İdlib Kasabası'nda sâkin Seyyid Yasin Kamili dimekle ma`rûf kimesne zimmetinde bin yüz altmış (boş) senesinde cihet-i karz-ı şer`î memhûr deyn-i temessükü mücebince altı yüz yetmiş yedi gurûş alacak hakkı olub bundan akdem taleb ve almak istedikde mezbûr mütegalibe ve cebbâreden olduğundan virmekde ta'allül ve muhâlefet ve ziyâde gadr eyledüğün bildirüb zâbiti ma`rifetiyle şer`le görölüb memhûr temessükü mücebince olan meblağ-ı merkûm hakkımı bi't-tamâm tahsîl ve alıvirilüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk ve ta'allül itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer`le görölmek emrim olmuşdur deyü yazılmışdır

Fi evahir-i L (Şevval) sene 1165

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr el-Hâc Ahmed Paşa'ya Harim ve (boş) Kadıları'na hüküm ki

Haleb sâkinlerinden Yahya Beg-zâde demekle ma`rûf es-Seyyid Ahmed zîde şerefehu gelüb Harim Kazâsı'na tâbi` Ma`rehe nâm karye ahâlîleri zimmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinde birbirlerinin kefâletleriyle ber-mûceb-i hüccet-i şer`iyye dört bin gurûş alacak hakkı olup mukâbelesinde mezkûrlar karye-i mezbûrede vâki` mülk zeytun ve üzüm eşcârlarının buna ol mikdâr gurûş deynleri mukâbelesinde rehin ve teslim ve hâsıl olan mahsûlünden meblağ-ı merkûmu istifâ itmek üzere yedine hüccet ve i`lâm-ı şer`iyye ve mûcebince altmış üç senesinde emr-i şerîfim virilmişken mezbûrlar altmış üç ve dört senelerinde ol eşcârların hâsıl olan mahsûlünü tagallûben zabt ve ahere bey` ve bu ana gelince ancak altı yüz gurûşunu edâ ve bâkî üç bin dört yüz gurûş zimmetlerinde kalub `avk ve te`hîr ile edâda ta`allül ve muhâlefet eylediklerinden gayrı kable'l-fekk *“eşcâr-ı mezkûreyi alub zabt iderüz”* deyü te`addî ve ibtâl-i hakk sevdâsında oldukların ve bu bâbda da`vâsına muvâfık Şeyhülislâm'dan fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer`iyyeleri mûcebince şer`le görülüb meblağ-ı mezbûru istifâ idince eşcâr-ı mezbûrenin hâsıl olan mahsûlü kendüye ahz ve kabz itdirilüb ve fuzûlî aldıkları mahsûl dahî girü alıvirilüb ihkâk-ı hakk ve mezkûrlara hilâf-ı şer`-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer`iyye ta`allül ve nizâ` itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer`le görülmek için yazılmışdır

Fi evahir-i L (Şevval) sene 1165

Belge: 4

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr el-Hâc Ahmed Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Halil ve Ahmed ve Mustafa ve Fatma nâm yetimler gelüb bunların babalarından müntakıl bin yüz altmış (boş) senesinden berü Haleb sükkânından tüccâr tâ'ifesinden Ahmed nâm kimesne zimmetinde bâ-temessük ve bâ hüccet-i şer`iyye on üç bin ve Halil Ağa demekle ma`rûf kimesne zimmetinde ber-mûceb-i temessük ve hüccet-i şer`iyye on bir bin iki yüz yigirmi dokuz ve Yeğen Hasan Ağa-zâde Memiş Ağa demekle mevsûf kimesne zimmetinde dahî hüccet-i şer`iyye ve temessükü mûcebince on bin sekiz yüz yigirmi sekiz gurûş alacak hakları olup bundan akdem tahsîli için sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince taraflarından vekilleri varub taleb ve on kise akçesini tahsîl ve kûsûru zimmetlerinde kalduğun bildirüb ta'yîn olunan mübâşir ma`rifetiyle mahallinde şer`le görülüb zimmetlerinde kalan hakları tahsîl ve vekîl-i şer`ilerine alıvirilüb ihkâk-ı hakk ve edâda ta`allül ve muhâlefet iderler ise Asitâne-i sa`âdetime ihsâr olunmaları bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden ta'yîn olunan mübâşir

ma`rifetiyle mahallinde vekîl-i şer`ileriyle mürâfa`a ve temessükât ve hücec-i şer`iyye mûcebince zimmetlerinde sâbit olan mebâliğ-ı mezkûreyi edâda muhâlefet iderler ise Asitâne-i sa`âdetime ihsâr olunmaları bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur

Fi evasıt-ı Zâ (Zilkade) sene 1165

Belge: 5

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr el-Hâc Paşa'ya ve Mar'aş Beglerbegisi'ne ve Haleb Monlası'na ve Mar'aş ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Konar göçer Türkmân Tâ'ifesi'nden Hacı Ahmed nâm kimesne gelüb tâ'ife-i mezbûreden babası Hacı Ali nâm kimesne bundan akdem fevt oldukda muhallefâtı irs-i şer`le bununla kız karındaşı Emine nâm hatuna ba'de'l-intikâl mezbûre hissesinden bununla ma'lûmü'l-mikdâr nesne üzerine sulh olub dahl olunmak îcâb itmez iken kız karındaşı mezbûre zuhûr ve oğlu Kara Ali nâm kimesne ile yek-dil ve bin yüz altmış (boş) senesinde bunun altı re's develerin alub gadr eylediklerin ve hâlâ taht-ı hükûmet ve kazânızda mürûr üzere olduklarından ihkâk-ı hakk mümkün olmaduğun bildirüb alıvirilüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer`le görülmek için yazılmışdır

Fî evâil-i M (Muharrem) sene 166 (1166)

Sayfa: 40

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîre mevlânâ Haleb Kadısı'na hüküm ki

İstanbul sâkinelerinden Şerife Ayşe bint-i Seyyid Kasım nâm hatun gelüb evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere berât-ı şerîfimle hâlâ mütevellîyesi olduğu müteveffâ Şeyh Burhaneddin vakfının vakfiye-i ma'mû-bihâsında mukayyed `akârâtından kazâ-i mezbûra tâbi` Baba Hafre (?) nâm mahalde senevî taraf-ı vakfdan yüzer gurûşa îcâr olunagelan vakf bağçede aherin şer`en `alâkası yoğiken Haleb sâkinlerinden mütegalibe ve cebâbireden serdengeçti ağası Dışlı Hacı İbrahim dimekle ma`rûf kimesne bin yüz altmış iki senesinden berü hilâf-ı şer`-i şerîf fuzûlî zabt ve taraf-ı vakfa bir akçe îcâre virmeyüb taleb olundukda “*ben zabt itmedim Haleb sükkânından Hacı Hüseyin ve Abdülkadir ve Yahya ve diğer Hüseyin nâm kimesneler zabt eylediler*” deyü inkâr ve kâh dürlü dürlü `illet ve bahâne ile ta`allül ve muhâlefet ve vakf-ı mezbûra gadr murâd eyledüğün ve tarafından hâlâ Haleb'de me'zûn-ı bi'l-iftâ olan mevlânâ Şeyh Mehmed zîde `ilmihuyu vekîl eyledüğün bildirüb şer`le görölüb vekîl-i mevlânâ-yı mûmâ-ileyhe vâzı`ü'l-yed olanlardan alıvirilüb ta`allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı

şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı Zâ (Zilkade) sene 1165

Belge: 2

Kilis Kadısı'na ve A'zaz Naibi'ne ve Kilis ve A'zaz Voyvodası'na hüküm ki

İstanbul sâkinelerinden Şerife Ayşe bint-i Seyyid Kasım nâm hatun gelüb hâlâ evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere berât-ı şerîfimle mütevelliyesi olduğu müteveffâ Şeyh Burhaneddin vakfının vakfiye-i ma'mûl bihâsında mukayyed 'akârâtından olub beher sene taraf-ı vakfdan icâr olunagelan A'zaz Kazâsına tâbi' Öbrem nâm karyede vâki' senede yüz gurûş hâsıl olan ma'lûmetü'l-hudûd nısf vakf değirmân ile Kefer Süne (?) Karyesi'nde vâki' senevî dörder yüz gurûş hâsıl olur bin beş yüz ağaçlı incir bağçesinde ve kırk 'aded vakf zeytun eşcârlarında aherin bir vechle 'alâkası yoğiken Kilis sâkinlerinden Bekir Beşe oğlu dimekle ma'rûf Hacı Halil ve Yahya nâm kimesneler ile Fatma nâm hatun birbirleriyle yekdil ve bin yüz kırk üç senesinden berü hilâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî zabt ve mahsûlünü ahz ve istihlâk ve yigirmi iki seneden berü taraf-ı vakfa bir nesne virmeýüb taleb olundukda hevâlarına tâbi' Kilis ekrâdından Boybegi Uyuz İsmail oğlu dimekle ma'rûf Bekir nâm kimesneye istinâden hilâf-ı şer'-i şerîf ta'allül ve muhâlefet ve vakf-ı mezbûra gadr murâd eylediklerin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun ve tarafından hâlâ Haleb'de me'zûn-ı bi'l-iftâ olan mevlânâ Şeyh Mehmed zîde 'ilmihuyu vekîl eyledüğün bildirüb fetvâsı mücebince şer'le görölüb vakf-ı mezbûrun salifü'z-zikr 'akârât ve icâre-i misilleri vekîli mûmâ-ileyhe alıvırilüb ber-müceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı Zâ (Zilkade) sene 1165

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne Ma'aretü'l-Mısırîn ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Ma'aretü'l-Mısırîn Kazâsına tâbi' Ramhemdan nâm karye ahâlîlerinden (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahî ba'zıları gelüb anlar üzerlerine edâsı lâzım gelan evâmir-i şerîfemle vâki' bi'l-cümle tekâlifden hisselerine düşeni karyeleri ahâlîleriyle ma'en edâ idüb civârlarında vâki' yine Ma'aretü'l-Mısırîn Kazâsı'na tâbi' (boş) ve (boş) nâm karyeler ile (boş) Kasabası topraklarında bi'l-fi'il zabt ve tasarruflarında hâne-i 'avârıza bağlu tekâlif îcâb ider kadîmî re'âyâ emlâk ve yerleri olmayub tekrâr tekâlif mütâlebesiyle rencîde olunmak icâb itmez iken zikr olunan kurâ ve kasaba ahâlîlerinden

ba`zıları icrâ-yı gazez ve ta`cîz kasdıyla zuhûr ve “vâki` olan tekâlifden bizimle dahî ma`en hisse viriniz” deyü hilâf-ı kânûn te`addî ve tekâliflerin bunlara tahmîl ve gadr murâd eylediklerin bildirüb ol vechle te`addîleri men` olunmak bâbında emr-i şerîfîm ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere `amel olunmak içün yazılmışdır

Fi evasıt-ı Zâ (Zilkade) sene 1165

S.40-41 Belge:4

(S.40) Kilis Kadısı'na ve A`zaz Kazâsı Nâ'ibine ve Kilis ve A`zaz Voyvodalarına hüküm ki

İstanbul sâkinelerinden Şerife Ayşe bint-i Seyyid Kasım nâm hatun gelüb evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere berât-ı şerîfîmle mütevelliyesi olduğu müteveffâ Şeyh Burhaneddin vakfının vakfiye-i ma`mûl-bihâsında mukayyed `akârâtından olub beher sene taraf-ı vakfdan icâr olunagelan A`zaz Kazâsına tâbi` Öbrem nâm karyede vâki` senede yüz gurûş hâsıl olan ma`lûmetü'l-hurûd nısf değirmân ve mülk yüz ocâk zeytun ve Badamlı tarlası dimekle ma`rûf vakf bağçe ve karye-i mezbûre ve A`zaz Kasabası topraklarında vâki` mülk bir kıt'a bağçede ve Camlıca karyesinde mülk iki ağaç ceviz ve Kilis Kasabası'nda Maşadlık mahallesinde mülk bir bâb at değirmânında ve ittisâlinde bir bâb menziline ve yine mahalle-i mezbûrede üç menzilden `ibâret bir bâb hânede ve vâlidesinden müntakıl bezirhânede ve vakf iki bâb menziline ve Kefer Süne karyesinde vâki` senevî dörder yüz gurûş icâre hâsıl olur bin beş yüz ağaçlı mülk incir bağçesinde ve kırk ocâk mülk zeytun eşcârında aherin bir vechle `alâkası yoğiken Kilis sâkinlerinden Bekir Beşe oğlu dimekle ma`rûf Hacı Halil ve Yahya nâm kimesneler ile Uyuz İsmail oğlu (S.41) Bekir'in zevcesi ve Fatma ve Emine ve neccâr ve haliteleri Selve nâm hatunlar ekrâda istinâd ile birbirleriyle yekdil ve bin yüz altmış (boş) senesinden berü hilâf-ı şer`-i şerîf zikr olunan `akâr ve emlâki fuzûlî zabt ve mahsûlünü ahz ve istihlâk ve taraf-ı vakfa ve kendüye bir nesne virmeyüb taleb olundukda hevâlarına tâbi` Kilis ekrâdından Boybegi Uyuz İsmail oğlu dimekle ma`rûf Bekir'e istnâden hilâf-ı şer`-i şerîf ta`allül ve muhâlefet ve kendüye gadr murâd eylediklerin ve bu bâbda da`vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfesi olduğun ve tarafından hâlâ Haleb'de me`zûn-ı bi'l-iftâ olan Şeyh Mehmed zîde `ilmihuyı vekîl eyledüğün bildirüb fetvâ-yı şerîfe mücebince şer`le görölüb ber-müceb-i defter emlâk ve `akâr-ı mezbûre vekîline zabt ve sâlifü'z-zikr `akârât ve emlâkdan sinîn mezbûrede müctemi` olan icâre-i misilleri vâzi`ü'l-yed olanlardan şer`le tahsîl ve vekîl-i mûmâ-ileyhe alıvirilüb ber-

mûceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evahir-i Zâ (Zilkade) sene 1165

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîrim el-Hâc Ahmed Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Emir-zâde dimekle ma'rûf el-Hâc Musa zîde kadruhu gelüb Haleb hâricinde vâki' mülkiyet üzere mutasarrıf olduğu Zehravî Bağçesi dimekle ma'rûf bağçesine bir vechle dahl olunmak icâb itmez iken sâbıkâ Haleb Vâlîsi müteveffâ vezîr İsmail Paşa hayatında bağçe-i mezkûresini Haleb'de sâkin zevcesi (boş) nâm hatuna “*altı bin yedi yüz gurûşa bey' eyle*” deyü buna cebr ve kerh ve bu dahî havfindan nâşî ikrâhen ol mikdâr gurûşa bin yüz altmış (boş) senesinde bey' idüb ve semeni nâmıyla dahî bir akçe vermeyüb ve ikrâhen bey' şer'en sahîh olmayub şimdi ikrâh-ı mu'tebereyi vech-i şer'î üzere isbât ve bağçe-i merkûmesini girü alub zabt itmek istedikde peyda eylediği müzevver hüccet ibrâzıyla “*satun aldım*” deyü mütegalibeden mu'ayyen-i kesîresine istinâden ta'allül ve muhâlefet ve birkaç seneden berü hâsıl olan mahsûl ahz ve istihlâk ve buna gadr-ı küllî itdüğün ve bu bâbda da'vâsına muvâfık Şeyhülislâm'dan müte'addid fetvâ-yı şerîfeleri olduğun bildirüb fetâvâ-yı şerîfeleri mûcebince şer'le görölüb bağçesi alıvirilüb ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evail-i Z (Zilhicce) sene 1165

Belge: 2

Haleb Vâlîsi Sadr-ı Esbak Vezîrim el-Hâc Ahmed Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Emir-zâde el-Hâc Musa zîde kadruhu gelüb medîne-i Haleb'de Boyacılar Sûkku'nda vâki' üç kemerden 'ibâret mülkiyet üzere mutasarrıf olduğu bin beş yüz gurûş kıymetlü börekci firûnına dahl olunmak icâb itmez iken sâbıkâ Haleb Vâlîsi müteveffâ vezîr İsmail Paşa hayatında firûn-ı mezkûresini Haleb sâkinelerinden (boş) nâm hatuna “*altı bin altı yüz gurûş bey' eyle*” deyü buna cebr ve kerh ve bu dahî havfindan nâşî ikrâhen ol mikdâr gurûşa bin yüz altmış (boş) senesinde bey' idüb ve semeni için buna bir akçe vermeyüb ve bu makûle ikrâhen bey' şer'en sahîh olmayub bu şimdi ikrâh-ı mu'tebereyi vech-i şer'î üzere isbât ve firûnını girü alub zabt itmek

istedikde peyda eylediği müzevver hüccet ibrâzıyla “satun aldım” deyü mütegalibeden mu`ayyen-i kesîresine istinâden vormeyüb birkaç seneden berü hâsılâtını ahz ve buna küllî gadr ve te`addî eyledüğün ve bu bâbda da`vâsına muvâfık Şeyhülislâm’dan müte`addid fetâvâ-yı şerîfeleri olduğun bildirüb fetâvâ-yı şerîfeleri mücebince şer`le görölüb fırûnı alıvirilüb ber-müceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer` ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i Z (Zilhicce) sene 1165

Belge: 3

Haleb Vâlîsi Sadr-ı Esbak Vezirim El-Hâc Ahmed Paşa’ya ve Haleb Kadısı’na hüküm ki

Emir-zâde dimekle ma`rûf el-Hâc Musa zîde kadruhu gelüb medine-i Haleb’de Bâbü’n-nasr hâricinde Hadîd Mahallesi’nde vâki` mülkiyet üzere mutasarrıf olduğu yedi bâb kârgîr dükkân ve iki bâb mülk mahzen ve bir bâb iştigâhlı dükkâna bir vechle dahl olunmak icâb itmez iken sâbıkâ Haleb Vâlîsi müteveffâ vezîr İsmail Paşa hayâtında emlâk-ı mezkûresini Haleb sâkinelerinden kızı (boş) nâm hatuna “*yedi yüz elli gurûşa elbette bey` eyle*” deyü buna cebr ve kerh ve bu dahî havfından nâşî ikrâhen ol mikdâr gurûşa bin yüz altmış (boş) senesinde bey` idüb ve semeni nâmıyla buna bir akçe vormemekle bu makûle ikrâhen bey` sahih olmayub bu şimdi ikrah-ı mu`teberi vech-i şer`î üzere isbât ve emlâk-ı mezkûrelerini girü alub zabt etmek istedükde peyda eylediği müzevver hüccet ibrâzıyla “*satun aldım*” deyü mütegalibeden mu`ayyen-i kesîresine istinâden ta`allül ve muhâlefet ve birkaç seneden berü hâsılâtını ahz ve buna gadr murâd eyledüğün ve bu bâbda da`vâsına muvâfık Şeyhülislâm’dan müte`addid fetâvâ-yı şerîfeleri olduğun bildirüb fetâvâ-yı şerîfeleri mücebince şer`le görölüb vech-i meşrûh üzere olan dekâkîn ve mahzeni alıvirilüb ber-müceb-i fetâvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer`vve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i Z (Zilhicce) sene 1165

Sayfa: 42

Belge: 1

Haleb Monlası’na ve Ruha ve Mardin ve Siverek ve (boş) kadılarına ve Ayıntab Kazası Naibi’ne hüküm ki

Kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Mustafa Tatar zîde kadruhuma südde-i sa`âdetime `arzuahâl sunub ber-vech-i iştirâk berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları mâlikâneleri

karyelerinden Amid kazâsı muzâfâtından Hazo Nâhiyesine tâbi` Yengiköy ve Marsite ve Keteriç ve Nişanik ve Hatni nâm karyelerinin defterde mukayyed zımmî ra`iyyet ve ra`iyyeti oğullarından ba`zıları kadîmi karyelerinden kalkub varub taht-ı kazâlarınızda vâki` ba`zı kasabât ve kurâ ve `askerî çiftliklerinde sâkin ve mütemekkin olmalarıyla ol-vechle mâlikâne-i merkûme mahsûlüne gadr olunduğun bildirüb mesfûrlar bulundukları mahallerden taraflarından vekîl ve Voyvodaları Ahmed zîde kadruhu ma`rifetiyle kaldırılab kadîmî karyelerine nakl ve iskân itdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere iskân olunmak emrim olmuştur

Fi evasıt-ı Z (Zilhicce) sene 1165

Belge: 2

Haleb Vâlîsi Sadr-ı Esbak Vezire Haleb Kadısı'na hüküm ki

Haleb sâkinlerinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Haleb kasab başısı el-Hâc Mehmed zîde kadruhu gelüb mûmâ-ileyhin kimesneye vireceği olmayub bir dürlü te`addî ve rencîde olunmak îcâb itmez iken kazâ-i mezbûrda sâkin Türkmân-ı Haleb ahâlîlerinden (boş) ve (boş) ve dahî ba`zıları birbirleriyle yekdil ve mücerred ta`cîz kasdıyla *“bizim sizde alacağımız vardır”* deyü hukûk iddi`âsıyla musallat ve muslihûm tavassutuyla husûs-ı mezbûre müte`allik `âme da`vâdan mûmâ-ileyhin zimmetin ibrâ ve ıskat ve cânib-i şer`den yedine iki kıt'a hüccec-i şer`iyye ve i`lâm-ı şer`î virilüb kat`-ı nizâ` ve fasl-ı husûmet olunub ve bu makûle şer`le görölüb fasl olunub kat`-ı nizâ` ve fasl-ı husûmet ve ibrâ-yı zimmet birle hüccec-i şer`iyye virilan da`vânın istimâ`ı memnû`ken mezbûrlar mugâyir hüccec-i şer`iyye ve i`lâm-ı şer`î te`addî ve rencîde sadedinde oldukların bildirüb hüccec-i şer`iyyeleri mücebince `amel olunub mugâyir-i hüccec-i şer`iyye te`adîleri men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evahir-i Z (Zilhicce) sene 1165

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr el-Hâc Ahmed Paşa'ya ve Antakya Kadısı'na hüküm ki

İstanbul sâkinelerinden fahrü'l-muhadderât Zeyneb Hânım zîdet `ismetühâ gelüb mûmâ-ileyhânın evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mütevelliyesi olduğu `emmîsi müteveffâ Yegen el-Hâc Mehmed Ağa evkâfının vakfiye-i ma`mûl-bihâsında mukayyed müskefâtından olub medîne-i Antakya'da Meydan nâm mahallde vâki` beher sene taraf-ı vakfdan îcâr olunan bir bâb vakf-ı kadîmî berber dükkânında kat`en aherin alâkası

olmayub bir vecihle dahl ve ta`arruz olunmak icâb etmez iken Antakya sâkinlerinden Cenni oğlu el-Hâc Veli nâm kimesne füzûlî zabt ve kahve dükkânı idüb vakfa gadr itmekle tarafından umûr-ı vakfı ru'yete vekîli olan dayı-zâdesi `ulemadan es-Seyyid eş-Şeyh Ahmed zîde şerefehu ve mezbûru ihrâc ve zikr olunan vakf dükkânı alub zabt murâd eylediğinde mezbûr hevâdârları olan ba`zı kimesneler ile yekdil ve dürlü `illet ve bahâne ile bi-vech-i şer`î ta`allül ve muhâlefet edüb vakf-ı şerîfe küllî gadr eyledüğün bildirüb vakfiye-i ma`mûl-bihâ mücebince şer`le görölüb zikr olunan vakf dükkân vekîli mezbûra alıvırılüb zabt itdirilüb mezbûra hilâf-ı şer`-i şerîf ta`allül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbanda fermân-ı hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölme için yazılmışdır

Fî evâhir-i Z (Zilhicce) sene 1165

Belge: 4

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezire ve Mar`aş Beğlerbeğisi'ne ve Haleb Monlâsı'na ve (boş) Kadılarına ve Mar`aş Nâ'ibi'ne hüküm ki

Konargöçer Türkmân Tâ'ifesi'nden Hâcî Ahmed nâm kimesne gelüb tâ'ife-i mezbûreden babası Hacı Ali nâm kimesne yirmi senden mukaddem fevt oldukça muhallefâtı irs-i şer`le bununla kız karındaşı Ayşe nâm hatuna ba'de'l-intikâl kız karındaşı mezbûre hissesinden bununla ma'lûmü'l-mikdâr nesne üzerine alâ tarîkü't-tehâric sulh ve kabz-ı bedel eyledikten sonra şerâyit-i sıhhat-ı sulh-ı tehâric mevcûd olub dahl olunmak icâb itmeyüb ve bu makûle bilâ `özü-i şer`î on beş sene mürûr eden mîras da`vâsının istimâ'ı memnû'iken mezbûre müteveffiye olmağla oğulları Ömer ve Abdullâh ve Veli nâm kimesneler zuhûr ve “*muhâllefât-ı merkûmûneden dahî hisse isteriz*” deyü hilâf-ı şer`-i şerîf müdâhele ve taht-ı hükûmet ve kazâlarınızda geşt ve güzâr eylediği mahallerde ol-vechle te`addî eylediklerin ve Şeyhü'l-islâm'dan fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb mücebince `amel olunub men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölme için yazılmışdır

Fî evâsıt-ı Z (Zilhicce) sene 1165

Sayfa: 43

Belge:1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr el-Hâc Ahmed Paşa'ya ve Mar`aş Beğlerbeğisine ve Haleb Mollasın'a ve (boş) ve Mar`aş Kazâsı nâ'ibine hüküm ki

Konargöçer Türkmân Tâ'ifesi'nden Hâcî Ahmed nâm kimesne gelüb tâ'ife-i mezbûreden babası Hacı Ali nâm kimesne yigirmi seneden mütecâviz fevt oldukça

muhallefâtı irs-i şer'le bununla kız karındaşı Emine nâm hatuna ba'de'l-intikâl mezbûre hissesinde bununla ma'lûmü'l-mikdâr nesne üzerine sulh ve kabz-ı bedel itdikden sonra bir vechle dahl ve ta'arruz olunmak icâb itmeyüb ve bu makûle bilâ `özü-i şer'î on beş sene mürûr iden mîras da'vâsının istimâ'ı memnû'iken mezbûre oğlu Kara Ali dimekle ma'rûf kimesne ile yekdil ve “*biz muhallefât-ı merkûmeden dahî hisse isteriz*” deyü hilâf-ı şer'-i şerîf taht-ı hükûmet ve kazânızda geşt ve güzâr eylediği mahallerde müdâhale ve gadr murâd eylediklerin ve Şeyhü'l-islâm'dan fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb mûcebinece `amel olunub men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek içün yazılmışdır

Fî evâsıt-ı Z (Zilhicce) sene 1165

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîrim el-Hâc Ahmed Paşa'ya ve mevlânâ Haleb Kadısı'na ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Kivork Kuyumcu nâm zimmî gelüb bunun Ruha sâkinlerinden sarrâf tâ'ifesinden Yazıcı Hacador nâm zimmî zimmetinde ber-mûceb-i temessük cihet-i şer'den bin yüz altmış (boş) senesinden berü üç bin üç yüz gurûş alacak hakkı olamağla bundan akdem mesfûrdan defa'atle taleb ve almak istedikde dürlü `illet ve bahâne ile hilâf-ı (şer'î) şerîf edâda ta'allül ve muhâlefet ve gadr-ı küllî murâd eyledüğün ve mesfûr hâlâ taht-ı hükûmet ve kazâlarınızda mürûr ve `ubûr üzere olduğun bildirüb bulunduğu mahalde şer'le görölüb ber-mûceb-i temessük mesfûrun zimmetinde olan ol mikdâr gurûş hakkı tamâmen kendüye alıvirilüb ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görölmek içün yazılmışdır

Fi evahir-i M (Muharrem) sene 1166

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr el-Hâc Ahmed Paşa'ya ve Haleb Monlası'na hüküm ki

Haleb sâkinlerinden Gazuş (?) Ali Ağa zâde Arab dimekle ma'rûf kimesne südde-i sa'âdetime `arzuhal idüb bu düyûn-ı kesîreye müteferrik olduğundan Haleb'de mütemekkin Mihail Suver nâm zimmîye bir mikdâr deyni olup defa'aten edâ-yı deyne iktidârı olmaduğun bildirüb mesfûra olan deyni kudreti mertebe tadrîc ve taksît ile edâ itdirilüb dâynini mesfûra def'aten taleb ve ahz ve habs taklîfi ile ta'cîz ve rencîde itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölüb def'aten

edâya kudreti olmadığı dâyni muvâcehesinde sâbit olur ise kudreti mertebe te'cîl ve taksît ile edâ-yı deyn itdirilmek için emr-i şerîf yazılmışdır

Fi evahir-i S (Safer) sene 166 (1166)

Belge: 4

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbâk Vezîrim el-Hâc Ahmed Paşa'ya ve Haleb Mollası'na ve (boş) ve Kadılarına hüküm ki

Haleb sâkinlerinden Agob oğlu Kirkor nâm zimmî gelüb bunun babası Manuk oğlu mesfûr Agob mürd oldukda bi'l-cümle mülhakâtı irs-i şer'le buna intikâl idüb lâkin bu ol vaktde sağır bulunmağla 'emmîsi Ağyavake ve Berdisi (?) nâm zimmîler babası mürd-i mesfûrın altı bin gurûşluk mâlını fuzûlî ve bî-gayr-ı hakk ahz ve kabz itmeleriyle bu hâlâ irişüb bâlîge ve da'vâya kâdir olmağla babasından müntakil mesfûrların zimmetlerinde olan ol mikdâr gurûş mâl-ı mevrûs hakkın taleb ve almak istedikde mesfûrlar mütegalibeden olmalarıyla mücerred ibtâl-ı hakk sevdâsıyla “*sen mukaddemâ bizimle ikrâhen sulh oldun*” deyü bu makûle ikrâh ile olan sulh şer'en sahîh değil iken hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk edâda ta'allül ve muhâlefet ve gadr-ı küllî sevdâsında oldukların ve mesfûrlar taht-ı kazânızda mürûr ve 'ubûr üzere oldukların bildirüb bulundukları mahalde şer'le görölüb babasından müntakil mesfûrların fuzûlî ahz eyledikleri ol mikdâr gurûşluk mâlî girüye tamâmen alıvirilüb mesfûrlara ta'allül ve te'addî itdirilmeyüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i Râ (Rebiyülevvel) sene 1166

Sayfa: 44

Belge: 1

A'zaz Kadısı'na ve A'zaz Voyvodası'na hüküm ki

Süleyman zîde kadruhu gelüb A'zaz Kazâsı sükkânından Toyruk'lu Hacı Ali ve Ma'ren'li Mehmed Çelebî ve eş-Şeyh Mehmed ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler zimmetlerinde ber-mûceb-i temessük bin yüz altmış (boş) senesinde bin gurûş alacak hakkı olub taleb eyledikde virmekde ta'allül üzere oldukların bildirüb ber-mûceb-i temessük mezbûrların zimmetlerinde olan meblağ-ı mezbûr hakkı bi't-tamâm tahsîl ve şer'le alıvirilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i Râ (Rebiyülevvel) sene 1166

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbâk Vezîrim el-Hâc Ahmed Paşa'ya Haleb Kadısı'na hüküm ki

Seyyid Halil zîde şerefehu gelüb bu Rişvan-zâde Süleyman Paşa'nın akrabâlarından olup bin yüz altmış (boş) senesinde ticâret tarîkiyle gider iken esnâ'-i râhda Haleb'e karîb mahalde kazâ-i mezbûrede sâkin Okca Üzetli (Okcu İzzeddinlü) Cemâ'ati'nden otuz nefer mikdârı Kürd tâ'ifesinden ma'lûmü'l eşhâs kimesneler yoluna inüb hilâf-ı şer'-i şerîf on kise akçelik emvâl ve eşyâsın nehb ve gâret idüb ziyâde gadr ve te'addî eylediklerin bildirüb şer'le görölüb mezbûrların hilâf-ı şer'-i şerîf nehb ve gâret eyledikleri ol mikdâr akçelik emvâl ve eşyâsı mezbûrlardan tamâmen tahsîl ve kendüye alıvirilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görölüb mezbûrun ol mikdâr emvâl ve eşyâsı gâret olduğu vâki` ise ma'rifet-i şer'le tahsîl itdirilmek için yazılmışdır

Fi evail-i Râ (Rebiyülevvel) sene 1166

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbâk Vezîr el-Hâc Ahmed Paşa'ya ve Rakka Vâlîsi'ne ve Haleb Monlası'na ve Ruha ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Cenâb-ı emâret-me'âb eyâlet-nisâb sa'âdet-iktisâb hâlâ Kırım Hanı Arslan Giray Han dâme't-me'âliyhunun etbâ'ından Ali nâm kimesne gelüb bunun küçük karındâşı Abdüllatif nâm kimesne bin yüz altmış (boş) senesinde taht-ı kazânızda katl ve mâlik olduğu dört bin gurûş mikdârı nükûd ve emvâl ve eşyâsı gâret olunub ol vechle gadr olduğın bildirüb maktûl-ı mezbûrun emvâl ve eşyâsı şer'le îcâb idenlerden tahsîl ve tamâmen kendüye alıvirilmek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzere katîl-i mezbûrun emvâl ve eşyâsı şer'le îcâb idenlerden tahsîl olunmak bâbında fermân-ı `âlişân sâdır olmuştur

fi evasıt-ı Râ (Rebiyülevvel) sene 1166

Belge: 4

Haleb Kadısı'na hüküm ki

Hamis oğlu Nasri nâm zimmî gelüb mesfûr Haleb sükkânından Beldâr ve Keremsud nessâclarından olup kendü kâr ve kisbiyle meşgûl iken sâbıkâ Trablusşam Vâlîsi müteveffâ İsmail Paşa mukaddemâ Haleb Vâlîsi iken yüz altmış bir senesinde yigirmi dört örnekte (?) kıymetleri on bir bin iki yüz yetmiş yedi gurûşa bâliğ seksen bir kıt'a çiçeklü tebester (?) beldar ve keremsud işletdirüb ve altmış iki senesinde dahî kıymetleri altı bin sekiz yüz dört gurûşa bâliğ elli iki kıt'a ve yüz altmış üç senesinde

dahî kıymetleri sekiz bin dokuz yüz altmış gurûşa bâliğ altmış iki kıt'a yine çiçeklü tebestir (?) beldar ve keremsud işletdirüb ve İstanbul'a ve âher yerlere hediye için dahî kıymetleri elli bin üç yüz yetmiş buçuk gurûşa bâliğ akmişe işletdirüb bunların mecmû'u kıymetleri otuz üç bin dört yüz on beş buçuk gurûşa bâliğ olub meblağ-ı mezbûrdan müteveffâ-yı müşârün-ileyh Haleb'de iken yüz altmış bir senesi Rebiyülevveli'nin evâsıtında altmış üç senesi Şabanı'nın gurresine dek on iki def'ada ber-mûceb-i defter yalnız on üç bin altı yüz otuz üç gurûş on altı para teslim idüb ba'dehu Trablusşâm'a teveccüh ve 'azîmet eyledikde bu dahî kendü tenbîhiyle Trablus'a varub dokuz ay meks hazînedârı yediyle bi'd-defâ'at bin gurûş ahz ve Haleb'e geldikten sonra müşârün-ileyhin fevt haberi vürûd eyledikde ashâb-ı düyûn üzerine hücûm ve hakklarını talep ve habs murâd eylediklerinde sermayesini temâmen virdikten sonra düyûn-ı kesîreye müstağrik ve hâlî perîşân olmağla müteveffâ-yı müşârün-ileyhin gayr-i ez-teslîmât zimmetinde bâkî kalan on sekiz bin yedi yüz seksan iki gurûşun edâsıçün istid'â-yı 'inâyet itmeğın mahallinde ma'rifet-i şer'le iktizâsı i'âm olunmak için emr-i şerîfım tahrîri bâbında baş defterdârım olan Mustafa dâme 'ulvuhu i'âm etmeğın mûmâ-ileyhin i'âmı mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâhir-i Râ (Rebiyülevvel) sene 166 (1166)

Sayfa: 45

Belge: 1

Haleb Vâlisi'ne Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Mustafa Çavuş-zâde Ahmed Ağa ve Mehmed Ağa dimekle ma'rûf kimesneler ile Ayşe ve Hadice nâm hatunlar gelüb bunların mûrisleri Hacı Emine nâm hatun hâl-ı hayâtında mâlını ifrâz eyledikde kızı Fatma nâm hatuna defter mücebince beynlerinde olan bir mikdâr mâl için “*kat'en `alâkam yokdur cümlesi vâlidem Hacı Emine nâm hatunundur*” deyü beyne'l-müslimîn ikrâr ve işhâd ve ba'dehu bin yüz altmış (boş) senesinde mezbûre Emine müteveffîye oldukda sâlifü'z-zıkr defter mücebince olan ma'lûmü'l-mikdâr eşyâ bunlara intikâl eyledikde ma'rifet-i şer'le taksîm ve hisselerin ahz ve kabz murâd eyledikde Antakya'da sâkin mezbûre Fatma'nın zevci Rekum Mehmed dimekle ma'rûf kimesne fuzûlî zabt itmekle hisselerin talep eyledikde virmekde ta'allül ve muhâlefet ve gadr-ı küllî eyledüğün bildirüb şer'le görölüb müteveffîye-i mezbûreden müntakil muhallefâtdan hisselerinden mezbûrun zabt eyledüğü her ne ise alıvirilüb bî-vech-i şer'î ta'allül itdirilmeyüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfım ricâ itmeğın mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i R (Rebiyülahir) sene 1166

Belge: 2

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Sen ki Haleb Kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Mehmed Telyine (?) zîdet fezâ'ilehusun südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Halebü'sh-Şehbâ'da sâkin `ulemâ ve sulehâ ve eşrâf ve fukarâ meclis-i şer'e varub medîne-i Haleb'de cereyân iden Mâ'-i Kanat'ın tarîki beher sene ta'mîr ve termîm ve tahîre muhtâc olmağla mâ'-ı mezbûr telef ve ziyâ'dan sıyânet için tarîk-i mezbûru `imâret ile metin ve ziyâde mesârifden rehâ ve emîn itmek muktezi` iken ba'zı kimesneler celb-i menfa'at kasdıyla tagallûben ta'mîrât-ı mezbûreye mu'temed deyü bir tarîkle duhûl ve tarîk-i merkûmu gereği gibi ta'mîr ve termîm itdirmediklerinden mâ`adâ hadden bîrûn `ibâdu'l-lâhı zarar ve hasârete ilkâ idüb ol vechle tarîk-i merkûmun `adem-i metânda ve ıslâhından nâşi aralıkda ma'-ı mezkûr zâyî ve besâtin-i fukarâ sakâyetden mahrûm ve mesâcid ve hamâmînde müzâyaka-i `azîme hâsıl ve vâki` olmağla `ibâdu'l-lâhı sıyâneten el-Hâc Abdülkadir zîde kadruhu emîn ve dindar ve müstakim ve perhîzkâr ve `amelenin marzî ve mu'temedi ve olduğundan ma`rifet-i şer'le ve beher sene ber-vech-i hasbî ta'mîrât-ı mezbûreye ma`rifet-i şer'le nâzır nasb olunmağla “*nezâretine aherden dahl ve ta`arruz olunmamak bâbında der-devlet-medâra `arz idivir*” deyü iltimâs itmeleriyle vâki` hâlî bi'l-iltimâs hükm-i hümâyûn virilmek ricâsına `arz eyledüğün ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fî evâsıt-ı R (Rebiyülahir) sene 1166

Belge: 3

Haleb Monlası'na ve Mütesellimi'ne hüküm ki

Sarrâf Kazer nâm zımmî gelüb bunun Haleb sâkinlerinden Mansur nâm zımmî zimmetinde cihet-i karz-ı şer'iden ber-mûceb-i temessük bin yüz altmış senesinde altı bin yedi yüz otuz gurûş alacak hakkı olup taleb eyledikde “*bugün yarın*” deyü `avk idüb ba`dehu firâr idüb şimdi yine vatan-ı aslîsi olan Haleb'e gelüb hâlâ Haleb'de olduğun bildirüb ber-mûceb-i temessük mesfûrun zimmetinde olan meblağ-ı mezbûr hakkı bi't-tamâm şer'en tahsîl ve alıvirilüb bir vechle ta'allül ve tereddüt itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğün ecilden şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı R (Rebiyülahir) sene 1166

Belge: 4

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbâk vezîr es-Seyyid Abdullah Paşa'ya Haleb Kadısı'na Kilis Kadısı'na hüküm ki

Sen ki Kilis Kadısı mevlânâ Halil zîde fazluhusun südde-i sa`âdetime mektûb gönderüb medîne-i Kilis'de sâkin `ulemâ ve sulehâ ve e'imme ve hutebâ ve meşâyih-i `izâm ve re`âyâ ve fukarâ bî-ecmi`ühüm meclis-i şer`-i şerîfe hâzirûn olub bundan akdem Kilis ve A`zaz mutasarrıfı Abdurrahman Paşa Kilis'de sâbıkâ me`zûn-ı bi'l-iftâ olan Şeker-zâde el-Hâc Mehmed Efendi dimekle ma`rûf kimesneyi ahz ve habs ve emvâl ve eşyâsını bî-gayr-i hakkın aldığından mâ`adâ ebâ ve ecdâdından müntakil Kilis Kasabası toprağında vâki` tarafından zirâ`at ve harâset olunub `öşr ve resmi sâhib-i arza edâ olunagelan üç kıt'a arâzisini dahî hilâf-ı kânûn cebren ve kahren fuzûlî zabt ve vakf nâmıyla oğullarına virüb gadr itmekle vech-i meşrûh üzere *"fuzûlî zabt olunan arâzîleri alıvirilüb kendüye zabt ve zirâ`at itdirilmek bâbında i`lâm idivir"* deyü ilhâhlarıyla vâki` hâlî hükm-i hümayûnum virilmek ricâsına bi'l-iltimâs `arz eyledüğün ecilden dîvân-ı hümayûnumdan kânunu gördükde arz-ı mîrînin vakfiyyeti selâtîn-i mâziyeden beri hîbe ve temlîk ve ol-dahî vakf eyledikde vakfiyyeti veyâhûd mülkiyetini defter-i hakanîye kayd itdirmeğe muhtâcdır ancak merkûm Şeker-zâde Mehmed sâhib-i `arz ve temessüküyle mutasarrıf olduğu yerlerini hüsn-i rızâsı ve sâhib-i `arz ma`rifetiyle ferâğ eylemiş olmayub ve zabt olunalı on sene geçmiş değil ise tapu temessükü mücebince kendüye zabt itdirilmesi kânûn olduğu der-kenâr olunmağın der-kenârı mücebince `amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâhir-i R (Rebiyülâhir) sene 1166

Safta: 46

Belge: 1

Haleb Kadısı'na hüküm ki

Bi'l-fi`il Bâbü's-sa`âdetim Ağası olan Ali Ağa dâme `ulvuhu `arz gönderüb mûmâ-ileyhin zîr-i nezâretinde olan evkâfdan Haleb'de vâki` Câmi-i Kebir-i Emevî ve Dârü's-şifâ-i Argun Kamil ve Dârü's-şifâ-i Nureddin-i Şehid vakflarının tevliyetleri başka başka mâliye tarafından virilen berevât-ı şerîfemle Taha-zâde Mehmed Efendi dimekle ma`rûf kimesnenin üzerinde olub ağa-yı mûmâ-ileyhin nezâretinde olan vakfların mütevellîlerinin senede bir def`a muhâsebeleri ağa-yı mûmâ-ileyh ma`rifetiyle görölüb kuzât taraflarından muhâsebe görmek teklîfi ile te`addî ve rencîde ve remîde

olunmaları icâb itmez iken sen ki Haleb Kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin ol tarafda “mütevellî-i mezkûr Taha-zâde Mehmed’in tarafından muhâsebesin görürüm” deyü muhâsebe teklîfi ile te’addî ve rencîde ve remîdeden hâlî olamamanla fî-mâ-ba’d ol tarafda “mütevellî-i mezbûr Taha-zâde Mehmed’in muhâsebesin görürüm” deyü mütevellî-i mezbûru tarafından muhâsebe teklîfi ile te’addî ve rencîde ve remîde eylememen bâbında hükm-i hümâyûnum virilmek ricâsına vâki` hâlî bi’l-iltimâs `arz ve hazîne-i `âmiremde mahfûz Anadolu Muhâsebesi defterlerine nazar olundukda zikr olunan vakflar Bâbü’s-sa`âdetim Ağası nezâretinde olub ve tevliyetleri dahî başka başka mâliye tarafından virilen berevât-ı şerîfemle merkûm Taha-zâde Mehmed Efendi’nin üzerinde olduğı mestûr ve mukayyed ve dîvân-ı hümâyûnum kaleminden sû’âl olundukda nâzırlar taht-ı nezâretlerinde olan evkâf mütevellîlerinin senede bir def’a muhâsebelerin görmek öteden berü câri olagelan mevâddandır deyü derkenâr olunmağla dekenârı mücebince `amel olunmak bâbında fermân-ı `âlişân yazılmışdır

Fi evahir-i R (Rebiyülahir) sene 166 (1166)

Belge: 2

Haleb Vâlîsi’ne Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Hâlâ Antakya’da sâkin olub ocağında sâbıkâ Turnacıbaşı olan İbrahim zîde mecduhu gelüb mûmâ-ileyhin şer`en dahl icâb ider hâlî yoğiken Antakya’da sâkin ziyâde mütegalibe ve cebâbireden Kâtib oğlu Mehmed nâm kimesne hevâsına tâbi` ba`zı mütegalibe ve ehl-i `örfe istinâden bilâ mürâfa`a hilâf-ı şer`-i şerîf bin yüz altmış (boş) senesinde mûmâ-ileyhin on dört kise akçesi alub ziyâde gadr ve te’addî eyledüğün bildirüb şer`le görülüb mezkûrun hilâf-ı şer`-i şerîf ve bilâ mürâfa`a olduğı (aldığı) akçesi kedüye alivirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evahir-i R (Rebiyülahir) sene 1166

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîre Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Hâlâ Antakya’da sâkin olub ocağında sâbıkâ Turnacıbaşı olan İbrahim zîde mecduhu gelüb mûmâ-ileyhin şer`en dahl icâb ider hâlî yoğiken Antakya’(da) sâkin ziyâde mütegalibe ve cebâbireden Kâtib oğlu Mehmed nâm kimesne hevâsına tâbi` ba`zı mütegalibe ve ehl-i `örfe istinâden bilâ mürâfa`a hilâf-ı şer`-i şerîf bin yüz altmış (boş) senesinde mûmâ-ileyhin on dört kise akçesini alub ziyâde (gadr) eyledüğün

bildirüb şer'le görölüb mezkûrun aldığı akçesi alıvirilmek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evahir-i R (Rebiyülahir) sene 1166

Belge: 4

Kilis ve Üzeyir ve (boş) ve (boş) ve Kadılarına hüküm ki

Zü'emâ ve han defterlülerinden Mehmed Emin zîde kadruhu gelüb mûmâ-ileyhin Kilis ve Üzeyir ve Ma'ara Sancaklarında A'zaz Nâhiyesi'nde Haleb nâm karye ve gayrıdan berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinden (boş) ve (boş) ve (boş) nâm karyelerinin defterde mukayyed ra'yyet ve ra'yyeti oğullarından (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahî ba'zıları kadîmî karyelerinden kalkub varub taht-ı kazânızda ba'zı kasabât ve kurâ ve askerî çiftliklerinde sâkin olmalarıyla oturdukları yerlerden kaldırub kadîmî karyelerine nakl ve iskân etmek istedikde hilâf-ı kânûn ta'allül üzere oldukların bildirüb oturdukları yerlerden kaldırılıb kadîmî karyelerine nakl ve iskân itdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i R (Rebiyülahir) sene 166 (1166)

Belge: 5

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Mollası'na ve Antakya Kadısına hüküm ki

Ayşe ve Hatice nâm hatun gelüb bunların babaları el-Hâc Ahmed nâm kimesne fevt oldukda muhallefât ve ma'lumü'l-mikdâr kise akçeleriyle Antakya'da vâki' üç `aded mülk tut bağçeleri irs-i şer'le bunlara intikâl ve bunlar ol vaktde sağîre bulunmalarıyla Antakya'da sâkin mütegalibeden Hacı Durmuş oğlu Halil nâm kimesne fuzûlî ahz idüb şimdi bunlar irişüb bâliğe ve da'vâya kâdire olmalarıyla babalarından müntakîl mezbûrun hilâf-ı şer' ve fuzûlî ahz eylediği akçe ve bağçeleri taleb eylediklerinde “*mutlak zamân mürûr itmişdir*” deyü hilâf-ı şer' ta'allül üzere olduğun bildirüb şer'le görölüb babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntakîl nakd akçe ve bağçeleri alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fî evâhir-i C (Cemaziyelahir) sene 166 (1166)

Sayfa: 47

Belge: 1

Haleb Monlası'na ve Mütesellimi'ne hüküm ki

Haleb sâkinlerinden Abram ve Mihail ve Hanna ve Vehur nâm zımmîler gelüb be-kazâ'u'l-lâh-ı te'âlâ düyûn-ı kesîreye mübtelâ ve deynlerine mukırr ve mu'terif ve fakîrû'l-hâl olub defa'aten edâ-yı deyne bir vechle iktidâr olmamağla deynlerini ma'rifet-i şer'le kudretleri mertebesi edâya râzîlar iken dâyinlerinden Cevvi Seyyid Hasan ve Hacı Ömer nâm kimesneler ile kefereden Zeyyad ve (boş) nâm zımmîler mücerred ta'cîz ve ıztırâb kasdıyla kendülere olan dört bin gurûşdan mütecâviz alacakların bağıteten defa'aten taleb ve ahz ve habs da'îyesiyle gadr murâd eylediklerin bildirüb mahallinde şer'le görölüb defa'aten edâ-yı deyne iktidârı olmadığı sâbit oldukda deynleri ma'rifet-i şer'le kudretleri mertebesi tedric ve te'cîl ile edâ itdirilüb hilâf-ı şer'-i şerîf defa'aten taleb ve ahz ve habs teklifi ile gadr ve te'addî itdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görölüb defa'aten edâya iktidârları olmadığı dâyinleri muvâcehelerinde sâbit olurl ise kudretleri mertebesi te'cîl ve taksît ile edâ-yı deyn itdirilmek için yazılmışdır

Fî evâil-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1166

Belge: 2

Antakya ve (boş) Kadılarına ve Haleb Mütesellimi'ne hüküm ki

Antakya sâkinlerinden Mehmed ve İbrahim nâm kimesneler gelüb bunların medîne-i Antakya mahallâtından Mahzen Mahallesi'nde vâki' beş yüz gurûş kıymetli mutasarrıf oldukları iki bâb mülk menzillerinde kat'en aherin 'alâkası olmayub bir vechle dahl olunmak icâb itmez iken Antakya sâkinlerinden Hacı Hamza nâm kimesne bin yüz elli altı senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk hakk fuzûlî ve tagallüben zabt idüb gadr ve te'addî eyeldüğün bildirüb şer'le görölüb mezbûrun hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk fuzûlî ve tagallüben zabt eyledüğü sâlîfü'z-zikr mülk menzilleri mezbûrdan kendülere alıvirilüb zabt itdirilüb mezbûra bir dürlü ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1166

Belge: 3

Payas Kadısı'na ve Payas Voyvodası (boş) zîde kadruhuya hüküm ki

Sâdât-ı kirâmdan Seyyid el-Hâc Ömer Efendi zîde şerefehu gelüb bin yüz altmış (boş) senesinden berü Payas sâkinlerinden Payas re'âyâsından Hüseyin nâm kimesne zimmetinde şer'le sâbit ve hükm olunmuş iki yüz yetmiş gurûş alacak hakkı olub taleb ve almak istedikde hevâsına tâbi' ba'zı kimesnelere istinâden dürlü dürlü tezvirâta

tasaddî ile edâda ta'allül ve muhâlefet ve henüz icrâ-yı hakk olunmaduğın bildirüb zimmetinde olan ol mikdâr gurûş hakkı tahsîl ve alıvirilüb ta'allül ve tereddüd itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1166

Belge: 4

Antakya ve (boş) Kadılarına ve Haleb Mütesellimi'ne hüküm ki

Antakya sâkinlerinden Muhammed ve İbrâhim nâm kimesne gelüb bunların bin yüz elli (boş) senesinde yine Antakya sâkinlerinden Hacı Durmuş nâm kimesnenin etbâ'ından mu'âmeleci tâ'ifesinden Hacı Süleyman nâm kimesneden istîdâne eyledikleri iki yüz gurûş her sene üzerlerine devr-i şer'î ve ilzâm-ı rıbh olunmuş değil iken mezbûr tagallübünden nâşî beher sene bilâ devr-i şer'î murâbaha nâmıyla kırkar gurûşların alub asl mâlî birkaç kat tecâvüz itmiş iken yine yedinden halâs olamayub asl mâl ve murâbaha nâmıyla akçe talebiyle bunları te'addî ve rencîde eyledüğün ve bu bâbda da'vâlarına muvâfık Şeyhüislâm'dan fetvâ-yı şerîfeleri olduğun bildirüb mücebince şer'le görölüb mezbûrun bilâ devr-i şer'î murâbaha nâmıyla aldığı akçeleri asl mâla zamm be mahsûb ve ziyâdesi girü kendülerine alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk ve te'addîsi men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1166

Belge: 5

Haleb Monlası'na ve Haleb Mütesellimi'ne hüküm ki

Haleb sâkinlerinden sâdât-ı kirâmdan Yemişi (?) -zâde Hasan zîde şerefehu gelüb vâlidesi Tâcü'-ş-şeref nâm hatun bundan akdem müteveffîye oldukda bi'l-cümle emlâk ve eşyâsı irs-i şer'le buna intikâl idüb bir vechle dahl ve ta'rruz olunmak icâb itmez iken medîne-i Haleb'de Bâb-ı Kunesrin (?) Mahallesi'nde Kayserlik dimekle ma'rûf mahalde iki bâb mülk odalar ile yine Kayserlik'e mülâhık bir bâb mülk dükkânını yine Haleb sâkinlerinden (boş) nâm kimesne fuzûlî zabt ve bu dahî taleb eyledikde *"bu odalar ile bu dükkânı mukaddemâ senin vâlidenin babası Seyyid İbrahim benim babam Dırağ oğluna bey' itmiş babam fevt olmağla bana intikâl itdi ve zamân mürûr itmekle sana virmem"* deyü ba'zı kimesnelere istinâden hilâf-ı şer'-i şerîf virmekde ta'allül ve gadr sevdâsında olduğun bildirüb şer'le görölüb vâlidesi müteveffîye-i mezbûreden irs-i şer'le müntakil mezbûrın fuzûlî zabt eyledüğü odalar ile dükkânı alıvirilüb icrâ-yı şer'

ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i Câ (Cemaziyeevvel) sene 1166

Sayfa: 48

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîre Antakya Kadısı'na hüküm ki

Kazâ-yı mezbûre tâbi` Hacı Celil nâm karye sâkinlerinden Derenur nâm zımmî gelüb mesfûr Antakya sükkânından el-Hâc Halil nâm kimesneden üç yüz seksân gurûş istikrâz ve otuz beş seneden berü meblağ-ı mezbûrun sene be-sene rıbhını edâ idüb ve meblağ-ı merkûmı def`aten edâya bir vechle iktidârı olmayub fakîrû'l-hâl kesîrû'l-`iyâl olmağla meblağ-ı merkûmu (?) mertebe imhâl ile dâyin-i mezkûr el-Hâc Halil'e edâya râzı iken dâyin-i mezkûr kana`at itmeyüb def`aten talebiyle te`addî ve rencîde itmekle ahvâli mükedder olduğun ve bu bâbda da`vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüb tahammülüne göre taksit-i şer`î ile edâ-yı deyn itdirilüb def`aten talebiyle ve te`addî ve rencîde itdirilmemek bâbında emr-i şerîfîm ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölüb def`aten edâ-yı deyne iktidârı yoğise tahammülüne göre taksit-i şer`î ile edâ-yı deyn itdirilmek için yazılmışdır

Fi evail-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1166

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr Abdullah Paşa'ya ve Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Antakya'da vâki` merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Süleyman Han tâbe serâhu evkâfı karyeleri re`âyâlarından İsmail ve Maksud ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler gelüb bunların Antakya'da sâkin Abdurrahman nâm kimesneye şer`en virecekleri olmayub ve üzerlerine dahî şer`en bir nesne sâbit olmuş değil iken mezbûr mütegalibe ve cebâbire ve levendâd tâ'ifesinden olmağla bin yüz altmış (boş) senesinde hilâf-ı şer`î şerîf ve bî-gayr-ı hakk bunların cebren ma'lûmü'l-mikdâr akçelerin gasb idüb ziyâde gadr ve te`addî eyledüğün bildirüb şer'le görölüb hilâf-ı şer`-i şerîf gasb eyledüğü ol midâr akçelerin alıvirilüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfîm ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evahir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1166

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Antakya Kazâsı'nda vâki` merhûm ve mağfûrîn-leh Sultan Süleyman Han tâbe serâhu evkâfî karyeleri re`âyâlarından İsmail ve Maksud ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler gelüb bunlar a`şâr ve sâ`ir hukûk ve rûsûmların kânûn ve defter mûcebince karyeleri zâbitlerine edâ ve emr-i şerîfemle vâki` tekâlifden hisselerine düşeni dahî karyeleri ahâlîleriyle ma`âen cem`ine me`mûra edâ idüb kusûrları olmayub ve üzerlerine dahî şer`en bir nesne sâbit olmuş değil iken hâlâ Antakya Mütessellimi Hüseyin nâm kimesne bin yüz altmış (boş) senesinde hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk ma`lûmü'l-mikdâr akçe ve sâ`ir mâlların ahz ve ziyâde gadr ve te`addî eyledüğün bildirüb şer`le görölüb hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk aldığı hakları girü alıvırilüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evahir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1166

Belge: 4

Haleb Vâlîsi'ne Eriha Kadısı'na hüküm ki

Sen ki Eriha Kadısı mevlânâ Hüseyin zîde fazluhusun südde-i sa`âdetime mektûb gönderüb Haleb Sancâğı'nda Eriha Kazâsı'nda Serce nâm karyede medfûn tarîkat-ı `aliye-i Kadiriyye meşâyihinden kutbü'l-`ârifin eş-Şeyh İsa kuddüse sırrehü'l-`azîz zâviyesi vakfının berât ile mütevellîsi olan sûlehâdan es-Seyyid eş-Şeyh Mehmed İvaz ber-mûceb-i şart-ı vâkıf zâviye-i mezbûrenin ta`mîr ve termîmine muhtâc olan mahallerin ta`mîr ve mürtezikanın yedlerinde olan berâtları ve şart-ı vâkıf mûcebince hizmetleri mukâbelesinde müstehak oldukları vazîfelerin edâ ve umûr-ı vakfı sadâkat ve istikâmet üzere rû`yet ve şart-ı vâkıfı gereği gibi icrâ ider iken karye-i mezbûre ahâlîlerinden eşîrrâdan ba`zıları “bizler vâkıfın evlâdındanız” deyü hilâf-ı şer`-i şerîf ve mugâyir-i defter-i hakanî ve şart-ı vâkıfa muhâlif bilâ-sened zâviye-i mezbûre vakfı gallesinden hisse talebiyle mütevellî-i mezbûrî ta`cîz ve rencîde ve ehl-i `örfe gamz ve şikâyet ve bî-vech-i şer`î tecrîm ve tağrîme tasaddî ve mâl-ı vakfa gadr ve zâviyenin ta`tiline bâ`is ve bâdi olmalarıyla vakfın gallesinden vâkıfın evlâdına bir nesne şart ve ta`yîn olunmamağla evlâdiyyet iddi`âsıyla galle-i vakfdan bir nesne mütâlebe ile mütevellî-i mezkûru te`addî ve rencîdeleri men`içün siz ki vâlî-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhâsız size hitâben emr-i şerîfim virilmek ricâsına sen `arz ve defter-hâne-i `âmiremde mahfûz defter-i evkâfa mürâca`at olundukda Haleb Beni Halim Nâhiyesi'nde vakf-ı zâviye-i Şeyh İsa el-Kadirî der-kurb-i Serce yazıldığı mahalde `an-karye-i Merahe (?) tâbî-i Sermin ve gayrihu karye-i Serce ma`-mezra`ahâ hisse-i

Semen yekûn ma`-gayrîhu altı bin sekiz yüz doksan üç akçe yazı minhâ el-masraf iki bin dokuz yüz seksan ve cihet-i meşihat ve nezâret fî yevm bir ve cihet-i imâmet fî yevm bir ma`-cihât-ı sâ'ire ve'l-bâkî üç bin dokuz yüz on üç akçe zâviye-i mezbûrenin meremmâtına ve hasırına ve ayende ve revende ta`âmına nâzır ma`rifetiyle sarf oluna deyü muharrir kalemiyle tahrîr ve defter olunduğun bi'l-fi`il defter emîni olan Yeğen Mehmed dâme mecduhu `arz ve `arzı ve defter-i hakanî mûcebince vakf-ı mezbûrın gallesi defter-i hakanîde mürtezıkaya ve el-bâkî zâviye-i mezbûrenin meremmât ve hasırına ve ayende ve revende ta`âmına nâzır ma`rifetiyle sarf olunması meşrût ve galle-i vakfdan vâkıfın evlâdına bir nesne ta'yîn olunduğı defter-i hakanîden münfehem olmamağla mahallinde ma`rifet-i şer`le görülüb vâkıfın vakfiye-i ma`mûl-bihâsına dahî ba`de'n-nazar mûceb-i şer`isi defter-i hakanî ve şart-ı vâkıfı mûcebince icrâ ve ihkâk-ı hakk ve hilâf-ı şer`-i şerîf ve mugâyi-ir defter-i hakanî ve şart-ı vâkıfa muhâlif ta'allül ve nizâ` itdirilmemek için emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi`il Reisülküttâbım olan Abdullah Nâ'ili dâme mecduhu i'lâm itmeğın i'lâmı mûcebince `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1166

Sayfa: 49

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîre İdlib ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Antakya Kazâsı'nda vâki` merhûm ve mağfûrın-leh Sultan Süleyman Han tâbe serâhu evkâfı karyeleri re`âyâlarından (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahî ba`zıları gelüb İdlib sâkinlerinden Kazancı oğlu dimekle ma`rûf (boş) nâm kimesneye bunların virecekleri olmayub ve üzerlerine şer`en bir nesne sâbit olmuş değil iken mezkûr mütegalibe ve cebâbireden olmağla bin yüz altmış (boş) senesinden berü yedi sekiz def`ada hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk ma'lûmü'l-mikdâr akçelerin alub gadr-ı küllî eyledüğün bildirüb şer`le görülüb aldığı akçeleri girü alıvirilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer`le görülmek için yazılmışdır

Fi evahir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1166

Belge: 2

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Kadısı zîdet fezâ'ilehuya hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Mehmed Telyine (?) zîdet fezâ'ilehusun südde-i sa`âdetime mektûb gönderüb medîne-i Halebü's-Şehbâ'da Adliye Câmi` kurbünde

Mel'ib nâm mahallde vâki` Kastal-ı Şeybanî ta'bîr olunur çeşmenin vakfi olmaduğundan mürûr-ı eyyâm ile münhedim ve suyunun mecrâsı mu'attal ve mahall-i merkûm memerr-i tevâ-yif-i ümem ve 'ibâdu'l-lâhın suya ihtiyâcî zâhir ve nef'i 'âmme olmağın ashâb-ı hayrâtdan kıdvetün ashâbü'l-hayrât Mehmed bin Mustafa zîde bürruhu intifa'-i levcehu'l-lâh-ı te'âlâ çeşme-i merkûme suyunun mecrâsıyla ma'en ma'rifet-i şer'le ta'mîr ve termîm ve ashâb-ı istihkâkın rızâlarıyla Haleb kanâsı suyundan olan istihkâk-ı kadîmîsi icrâ ve ihyâ eylediği sûretde 'ibâdu'l-lâhın müzâyekaları def'ine bâ'is olmağın mâ'-i mezbûrun cereyânına bir ferd hilâf-ı şer'-i şerîf muhâlefet itmek için emr-i şerîfim südürünü ricâsında olduğun bi'l-iltimâs 'arz ve binâ ve icrâsı 'ibâdu'l-lâha nâfi` olub kimesneye zarar-ı şer'îsi yoğise hilâf-ı şer'-i şerîf mûmâna'at olunmaya deyü emr-i şerîf yazılacağı dîvân-ı hümayûnum tarafından der-kenâr olunmağın der-kenârı mûcebince `amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâhir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1166

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîre Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Antakya Kazâsı muzâfâtından Süveyde Nâhiyesi sâkinlerinden (boş) ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler gelüb bunlar nâhiye-i mezbûra tâbi` Minare nâm mahalde vâki` Mustafa ve Abdurrahman ve Hacı Bayezid ve Abdurrezzak ve Şerafeddin ve Abdullah nâm kimesnelerin mutasarrıf oldukları mülk bağçelerinde bağçevân olub Antakya Kazâsı'nda vâki` ber-vech-i mâlikâne (boş) mukâta`ası karyelerinin defterde mukayyed ra'yyet ve ra'yyeti oğullarından olmayub ve mukâta`a-i mezkûre karyeleri topraklarında resm-i çift îcâb ider yerleri yoğiken mukâta`a-i mezbûre mültezimi (boş) nâm kimesne zuhûr ve “sizden resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve resm-i çift alurum” deyü ve sâ'ir bed' ve mezâlim te'addiyât ile hilâf-ı kânûn ve defter rencîde ve ahz ve habs ve gadr ve te'addîden hâlî olmaduğın bildirüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere `amel olunmak emrim olmuştur

Fi evahir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1166

Belge: 4

Haleb Vâlîsi'ne ve Monlası'na ve Antakya Kadısı'na hüküm ki

Ali nâm kimesne ile vâlidesi (boş) nâm hatun gelüb mezbûr Ali'nin babası olub ve mezbûre hatunun zevci olan Hüdavirdi-zâde Ali nâm kimesnenin bin yüz altmış (boş) senesinde Antakya sâkinlerinden neccâr oğlu Seyyid Fethullah nâm kimesne zimmetinde ber-mûceb-i temessük ma'lûmü'l-mikdâr alacak hakkı olub almadın

mezbûr Ali fevt olmağla meblağ-ı mezbûr bunlara intikâl itmekle taleb eyledikde dürlü `illet ve bahâne ile ta'allül üzere olduğun bildirüb ber-mûceb-i temessük mezbûrun zimmetinde olan meblağ-ı mezbûr şer'le tahsîl ve alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evail-i C(Cemaziyelahir) sene 166 (1166)

Belge: 5

Haleb Vâlisi'ne ve Monlası'na ve Antakya Kadısı'na hüküm ki

Ali nâm kimesne ile vâlidesi (boş) nâm hatun gelüb mezbûr Ali'nin babası olub ve mezbûre hatunun zevci olan Hüdavirdi-zâde Ali nâm kimesnenin Antakya sâkinlerinden Degul oğlu Mustafa Beşe zimmetinde oğlu Mehmed Beşe dimekle ma'rûf kimesneler zimmetlerinde ber-mûceb-i temessük bin yüz altmış (boş) senesinde ma'lûmü'l-mikdâr alacağı olub almadın babaları mezbûr fevt olmağla meblağ-ı mezbûr bunlara intikâl idüb taleb eyledikde dürlü dürlü şirrete sâlik ve böyle nice `ibâdu'l-lâhın emvâlini alub ba`dehu zor-ı şâhid ile ibtâl-i hakk eylemek `adet-i müstemiresi olduğun bildirüb ber-mûceb-i temessük mezbûrların zimmetlerinde olan hakları bi't-tamâm tahsîl ve alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evail-i C(Cemaziyelahir) sene 166 (1166)

Belge: 6

Haleb Mollası'na ve Haleb Mütesellimi'ne hüküm ki

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından el-Hâc İskender ve el-Hâc Mehmed dâme mecduhumâ ile el-Hâc Süleyman kethüdâ-yı Safiyye Sultan zîde mecduhu gelüb havâss-ı hümayûnumdan mûmâ-ileyhümün ber-vech-i mâlikâne berât-ı `âlîşânımla `uhdelerinde olan defterdârlık-ı Haleb ve dalyân-ı mâhî ve Kuseyr ve hân-ı Bayat ve tevâbi'i mukâta'asının bedel-i iltizâmları Haleb sâkinlerinden Kansu-zâde Ebu Bekir Efendi dimekle ma'rûf kimesne zimmetinde bin yüz altmış dört ve altmış beş ve altmış altı senelerinde ma'lûmü'l-mikdâr akçe alacakları olub taleb eylediklerinde virmekte ta'allül eylediklerin ve taraflarından çukadârları el-Hâc Ali zîde kadruhuyu vekîl eylediklerin bildirüb şer'le görüleb alıvirilmek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fî evâsıt-ı C (Cemaziyelahir) sene 166 (1166)

Sayfa: 50

Belge: 1

Cebel-i Yaroş (?) Kadısı'na Haleb Mütesellimi'ne hüküm ki

Kazâ-yı mezbûre tâbi` ze`âmet karyelerinden Hakırca (?) nâm karye ahâlîleri gelüb bunlar bundan akdem İdlüb's-Suğra sükkânından el-Hâc Salih ibn-i el-Hâc Mehmed nâm kimesneden istikrâz eyledikleri yedi yüz elli gurûşu şuhûd muvâcehesinde tamâmen mezkûra edâ idüb bir akçe virecekleri kalmayub bir dürlü rencide icâb ider hâlleri yoğiken mezkûr ziyâde tama`kâr olmağla meblağ-ı mezkûr bunlardan tekrâr mütâlebe ve mürâfa`a`-i şer`-i şerîf olduklarında meblağ-ı mezbûru tamâmen kendüye edâ eylediklerini muvâcehesinde isbât ve mezbûrun iddi`âsı lağv-ı mahsâ ve tezvîr ve bî-vech mu`ârazadan men` birle bunların yedlerine hüccet-i şer`iyye virilmişiken mezkûr hilâf-ı şer`-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer`iyye te`adiden hâlî olmaduğun bildirüb hüccet-i şer`iyyeleri mücebince `amel olunub mezbûrun hilâf-ı şer`-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer`iyye ol vechle akçe talebiyle zâhir olan müdâhale ve te`adisi men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer`le görülmek için yazılmışdır

Fi evahir-i C (Cemaziyelahir) sene 1166

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr Abdullah Paşa'ya ve Rakka Vâlîsi Vezîre Haleb Kadısı'na Ruha ve (boş) ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l- a`yân dergâh-ı mu`allâm Yeniçerileri Ocağı'nda Turnacı başı olan el-Hâc Osman zîde mecduhu südde-i sa`âdetime `arzuhal idüb mûmâ-ileyh bundan akdem dergâh-ı mu`allâm yeniçerileri ortalarından altı bin beş yüz gurûş istidâne idüb ba`dehu İstanbul'da sâkin Sarraf tâ'ifesinden Hacador nâm zımmîye bermûceb-i temessük karz virüb üç ay mikdârı mürûrunda meblağ-ı merkûm zimmetinde iken mesfûr firâr idüb hâlâ taht-ı hükûmet ve kazânızda mürûr ve `ubûr üzere olduğun bildirüb mesfûr bulunduğu mahalde vekîl-i şer`îsi ile terâfû`-i şer` ve temessükü mücebince zimmetinde olan hakkı tahsîl ve alıvirilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden bulunduğu mahalde şer`le görölüb ihkâk-ı hakk olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i C (Cemaziyelahir) sene 1166

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîrim Abdullah Paşa'ya ve Rakka Vâlîsi Vezîre Haleb Kadısı'na Ruha ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Turnacıbaşı Osman zîde mecduhu gelüb İstanbul sâkinlerinden Sarraf tâ'ifesinden Hacador nâm zımmîye dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ortası mâlından istidâne idüb bin yüz altmış (boş) senesinde mesfûra ber-mûceb-i temessük cihet-i karz virdüğü altı bin beş yüz gurûşu edâ itmedin üç ay mürûrunda sarraf-ı mesfûr bir takrîble firâr ve Haleb ve Rakka eyâletlerinde mürûr ve `ubûr üzere olduğun bildirüb zımî-i mesfûr her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsında bulunur ise bulunduğu mahallde ta'yîn olunan mübâşir ma`rifetiyle mesfûrun zimmetinde olan meblağ-ı mezbûr bî-kusûr tahsîl ve alıvırılub icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledüğü ecilden ta'yîn olunan mübâşir ma`rifetiyle bulunduğu mahallde şer'le ihkâk-ı hakk olunmak için yazılmışdır

Fi evail-i B (Receb) sene 1166

S.50-51 Belge: 4

(S.50) Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîrim Abdullah Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

iftihârü'l-emâcid ve'l- ekârim İbrahim Han-zâde Mustafa dâme mecduhu südde-i sa'âdetime mühürlü `arzuhal gönderüb nezâret-i sadr-ı a`zamîde olan evkâfdan ber-vech-i meşrûte mütevellîsi olduğu vezîr-i a`zam-ı sâbık Ceddi Şehid Mehmed Paşa'nın evkâfından Haleb Sancâğı'nda ve Nâhiyesi'nde Han-ı der-bîrûn-ı Bâb-ı Antakya ma`-dekâkîn der-muttasıl-ı han-ı mezbûr tahtında yüz doksan yedi bâb odadan ve dekâkîn ve fî sene iki yüz akçe yazı ile resm-i kapâniyye-i han-ı mezbûr deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr olunduğı defter-i hakanîde mukayyed ve Haremeyn-i şerîfeyn fukarâsına irsâliyye ta'yîn eylediğı evkâfından olub ve han-ı mezbûr Sabun Hanı dimekle ma`rûf ve îrâd-ı küllîsi etrâf ve eknâfından tevârud iden sabun yüklerinden resm-i kapanî ber-mu`tâd-ı kadîm-i kânûn ve defter mûcebince ahz ve kabz ve vakf ve ta'yîn olunduğı üzere sarf olunub ve ancak îrâd-ı vakf rûsûmât-ı merkûmeye münhasır iken Haleb'de ba`zı kimesneler `ahd-ı karîbden berü ve birkaç sabun hâne îcâd ve ihdâs ve sabun pişirmesi te`âtî eylediklerinden etrâf ve eknâfdan Haleb'e gelüb han-ı mezbûre nüzûl idegelan sabun çalışanları Haleb'den münkati ve aher müdün ve emsâra nakl idüb Haleb'de sabun tıbh idenler dahî pişirdikleri sabunu ma`en ber-kadîm han-ı merkûma

nakl ve vaz`dan ta`allül ve imtinâ` itmeleriyle nizâm-ı vakf muhattel ve müşevveş ve icâresinin kesr ta`tîline bâ`is ve taraf-ı vakfa min-küllî vücûh gadr ve zarar hâsıl olduğu nümâyân olmağla sıyâneten lil-vakf Haleb`de icâd ve ihdâs olunan (S.51) sabun hânelerde tıbh olan sabunu vakf-ı şerîf hanına nakl ve vaz` ve yüklerinden kadîmden kânûn ve defter mücebince alınagelan rüsûm bilâ-ta`allül alıvirilmek için sâbıkâ Haleb Vâlîsi Mehmed Emin `arz ve mukaddemâ defter-hâne-i `âmiremde mahfûz defter-i mufassala mürâca`at oldukda vech-i meşrûd üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağla vech-i meşrûh üzere resmi defterde vakfa kayd olunân kapana getirülüb vezn-i kânûn ve defter mantûku üzere `âyyid olan resm-i kapana alıvirilmek bâbında bin altmış iki senesi evâsıt-ı Cemâziye`l-ahiri`nde emr-i şerîfim sâdır olmuşiken sabun-hâne ashâbından Seyyid Hasan nâm kimesne kendü hânesi kurbünde binâ ihdâs eylediği sabun-hânesinde beher sene beş yüz kantar mikdârı sabun tıph idüb mugâyir-i emr-i `âlî ba`zı kimesnelere istinâden tıbh eylediği sabunu vakf han-ı mezbûra nakl ve vezn rüsûmâtını cânib-i vakfa edâdan imtinâ` ve gadr murâd eyledüğün bildirüb mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince ber-mu`ta-d-ı kadîm mezkûr Seyyid Hasan ve aheri bundan böyle tıbh eyledikleri sabunu vakf han-ı mezbûra nakl ve vaz` ve kânûn ve defter mücebince rüsûmât-ı taraf-ı vakfa edâ itdirilüb ta`allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ve dîvân-ı hümayûnumda mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca`at olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim virildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evail-i B (Receb) sene 1166

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr Abdullah Paşa`ya ve Rakka Vâlîsi Vezîr Ragıb Mehmed Paşa`ya ve Haleb Mollası`na ve Beriyyetü`l-Fırat ve Ruha ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Medine-i Haleb`de Şâfi`î Müftüsü olan kıdvetü`l-`ulemâ`il-muhakkîkîn mevlânâ Ebu`l-Mevâhib zîde `ilmihu gelüb Haremeyn-i şerifeyn evkâfî mukâta`âtından nefsi-i Beriyyetü`l-Fırat ve tevâbi`i mukâta`ası kurâ ve mezra`anın nısf hissesine senede cânib-i vakfa müşterekleriyle ma`en ber-vech-i maktu` iki yüz otuz gurûş mâl ile berât-ı şerîfimle mutasarrıf ve beher sene mâl-ı maktû`ın vakf-ı şerîfe edâ idegelüb üzerinden ref`i icâb itmez iken ecânibden Hasan nâm kimesne mevlânâ-yı mûmâ-ileyh için re`âyâ-yı vakfa zulm ve te`addî ider deyü hilâf-ı inhâ mukâta`a-i mezbûru üzerine berât itdirüb medâr-ı ma`âşından dûr ve bu vechle mağdûriyetine kâni olunmayub altmış üç

senesi Şevvali guresinden sene-i merkûm Ramazan-ı şerîfî gâyetine değin edâsı lâzım gelan mâl-ı Haremeyn-i şerifeyni hüddâm-ı vakf-ı şerîf ma'rifet ve ittılâ'larıyla mahalline ba'de'l-edâ ve't-teslîm hengâm-ı hasât dahî zamân-ı zabtında vâki` olmağla altmış dört senesinde vâki` olan harman ile altmış beş senesinde vâki` harman berâtı hasebiyle mevlânâ-yı mûmâ-ileyh `âyid ve râci` olduğuna binâ'en zikr olunan altmış dört senesinde vâki` olan harman mûmâ-ileyh tarafından kabz ve der-anbâr olunmuşken mezbûr Hasan ashâb-ı ığrazdan Mustafa ve İsmail nâm kimesneler ile yekdil ve der-anbâr olunan bi'l-cümle mahsûlâtını hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i kânûn-ı münîf "*bizimdir* deyü bî-gayr-ı hakk ahz ve gasb ve mûmâ-ileyhe gadr idüb vücûhla şâyeste-i merhamet olduğun Haleb Kadısı mevlânâ Mehmed zîdet fezâ'ilehu `arz ve medîne-i Haleb'in `ulemâ ve sulehâ ve müderrisîn ve hutebâ mahzar birle istirhâm eylediklerin ve mezbûrlar taht-ı hükûmet ve kazânızda mürûr ve `ubûr üzere oldukların bildirüb bulundukları mahalde şer'le görölüb hilâf-ı şer'-i şerîf gasben aldıkları mahsûlü tamâmen tahsîl ve alıvirilüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim südürünü istirhâm eylediği ecilden mahallinde şer'le görölüb ihkâk-ı hakk olunmak için yazılmışdır

Fi evail-i B (Receb) sene 1166

Belge: 2

Haleb Vâlîsi'ne mevlânâ Haleb Kadısı'na hüküm ki

Es-Seyyid Ahmed Ebu'l-Mevâhib zîde şerefehu gelüb Hüseyin nâm kimesne sâbıkâ A'zaz mutasarrıfı Abdurrahman Paşa ile yekdil ve bunun vakfiye üzere berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu iki `aded karyelerden hâsıl olan ma'lûmü'l-mikdâr mahsûlünü bin yüz altmış (boş) senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî zabt ve mezkûr Hüseyin fevt olmağla terekesini kabz iden oğlu Said Kilis'de olmağla taleb eyledikde virmeyüb gadr murâd eyledüğün ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfe mücebince şer'le görölmek için Haleb'e ihzâr ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere Haleb'e ihzâr ve şer'le görölüb ihkâk-ı hakk olunmak için yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 1166

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı sâbık Vezîr Abdullah Paşa'ya Antakya Kadısı'na hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Şeyh Mehmed el-Hüseynî zîde fazluhusun südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Antakya Kazâsı muzâfâtından Kuseyr Nâhiyesi'ne

tâbi` Mağdele nâm karye ahâlîleri bi-esrihüm meclis-i şer`e varub mezbûrlar kendü hâllerinde zer` ve hars ile meşguller iken Reyhanlu Türkmanı Cemâ`ati`nden Kara Durmuşlu ve Kurınlı `aşiretleri ahâlîleri üzerlerine musallat ve karyelerini muhâsara ve zer` ve harslarına mûmâna`at eylediklerinden gayrı “*bir nefer adamımızı katl eylediniz*” deyü ifk ve iftirâyı mutazammın muhass-ı tezvîr ile da`vâya tasaddî ve ol vechle te`addî ve rencîdeden hâlî olmamalarıyla mezkûrların hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk zâhir olan tasallut ve te`addîleri üzerlerinden men` ve def` olunmak bâbında vâki` hâlî hükm-i hümayûnum virilmek ricâsına bi`l-iltimâs `arz eyledüğün ecilden vech-i meşrûh üzere hilâf-ı şer`-i şerîf ve bilâ emr-i münîf te`addîleri men` ve def` olunmak için yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 1166

Sayfa: 52

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hüküm ki Haleb'de vâki` Sultaniye Medresesi vakfının berât-ı şerîfimle mütevellîsi olan (boş) zîde kadruhu `arzuhal idüb Haleb Kazâsı muzâfâtından Cebel-i Sem`an Nâhiyesi'ne tâbi` Assı (?) nâm karyenin hâsılından iki kırâtı medrese-i mezbûrenin vakfı olub otuz sekiz kırâtı ze`âmet hissesi olmağla ze`âmet ve tîmâr mutasarrıfları karye-i mezkûrenin hâsılından berâtları mücebince hisselerine isâbet ideni almağa kanâ`at itmeyüb cânib-i vakfa `âyid olan mahsûlâta tecâvüz ve ol vechle gadr eylediklerin bildirüb karye-i mezbûre ze`âmet ve tîmâr ashâbı ile medrese-i mezbûre vakfı tarafından zabt ve vâki` olan mahsûlâtdan cânib-i vakfa `âyid olanı kânûn ve defter mücebince ahz ve kabz itdirilüb ze`âmet ve tîmâr mutasarrıflarını hilâf-ı kânûn ve defter cânib-i vakfa `âyid olan mahsûlâta tecâvüz itdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve defter-hâne-i `âmiremde mahfûz olan rûz-namçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca`at olundukda Cebel-i Sem`an Nâhiyesi'ne tâbi` karye-i Assı (?) altmış yedi nefer re`âyâ ile hâsıl-ı kısm-ı mine`l-hums yigirmi dört bin sekiz yüz elli akçe yazı ve kırk kırât ve hinta ve şa`îr ve `ars ve kılban ve mâl-ı sayfî ma`-resmi bostan hisse-i vakf Medrese-i Sultaniye der-Haleb iki kırât bin kırk iki akçe yazı ve hisse-i ze`âmet otuz sekiz kırât yigirmi üç bin sekiz yüz yedi akçe yazı ve resmi çift ve bennâk yekûn ma`-gayrihâ hisse-i ze`âmet ma`-rûsûm yigirmi yedi bin iki yüz elli altı akçe yazı ile defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Assı (?) tâbi`-i Cebel-i Sem`an hisse-i ze`âmet otuz sekiz kırât ma`-rûsûm deyü yigirmi yedi bin iki yüz elli bir akçe yazusu ma`-gayrihâ kırk sekiz bin iki yüz elli bir akçe yekûnundan

bir def'a otuz bin akçesi ifrâz ve ze`âmet bir icmâl ve icmâl-i mezbûrın yigirmi bin akçesi karye-i Assı (?) el-mezbûre ve gayrîden yigirmi sekiz bin seksan iki akçe ze`âmete ber-vech-i iştirâk mutasarrıf olan Süleyman ve İsmail veledân-ı Mehmed kaydlarında ve on bin akçesi dahî Ebu Bekir veled-i Ali'nin tîmârı ve yine zikr olunan kırk sekiz bin iki yüz elli bir akçe yekûnun bir def'a dahî dört bin akçesi ifrâz ve Cebel-i Barise Nâhiyesi'ne tâbi` Sırkul (?) nâm karye ve ma`-gayrihâ birikdirilüb yigirmi dört bin iki yüz yetmiş altı akçe olduğu ze`âmet-i başka bir icmâl ve icmâl-ı mezkûrun dahî beş bin akçesi Halil veled-i Ali'nin tîmâr ı ve on beş bin akçesi dahî mütekâ'id Abdurrahman veled-i Mehmed'in tîmârı ve iki yüz yetmiş altı akçesi dahî Ruh Nâhiyesi'ne tâbi` Tuleyl-i Laha nâm karye ve gayrîden beş bin beş yüz yetmiş altı akçe tîmâra mutasarrıf Ahmed veled-i Mehmed'in tîmâr mülhakâtı ve dört bin akçesi dahî yine Cebel-i Barise Nâhiyesi'nde Hızırca nâm karye ve gayrîden doksan dört bin dokuz yüz yigirmi beş akçe ze`âmete mutasarrıf dîvân-ı hümayûnum kâtiblerinden Ahmed Halimi kaydında ve yine zikr olunan kırk sekiz bin iki yüz elli bir akçe yekûnun bir def'a dahî on dört bin iki yüz elli bir akçesi ifrâz ve Cebel-i Barise Nâhiyesi'ne tâbi` Hızırca nâm karye ve ma`-gayrihâ birikdirilüb elli dört bin sekiz yüz doksan bir akçe ze`âmet olduğu başka bir icmâl ve icmâl-i mezkûr tamâmen mûmâ-ileyh Kâtib Ahmed Halimi kaydında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hakanî mücebince `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 1166

Belge: 2

Haleb Vâlisi sadr-ı sâbık vezîre Haleb Kadısı A`zaz ve Kilis Kadıları Kilis Voyvodası'na hüküm ki

Medîne-i Haleb'de vâki` Şeyh Burhaneddin vakfının evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mütevelliyesi olan Şerife Ayşe nâm hatun gelüb mezbûrenin ceddî mezbûr Şeyh Burhaneddin kudise sırrehü'l-`azîzin evkâfından Haleb'de vâki` Baba Sufra nâm mahallde bir kıt'a bağçe ve yine Haleb'de Beyaz Mahallesi'nde dört bâb menzil ve Sabun Bâzârı'nda bir bâb dükkân icâreleri ve Kilis ve A`zaz Kazâlarında olan nîm değirmân ve sâ'ir vakfın `akârâtı olub ve evlâd-ı vâkıfdan mezbûreden gayrı kimesne kalmayub tevliyet-i mezbûr ancak mezbûreye münhasire olmağla vakfın vakfiye-i ma`mûl-bihâsında mukayyed vakfın `akârâtından olan bağçe ve menâzil ve sâ'ir her nesi var ise icârâtını ahz ve kabz idüb aherden bir dürlü dahl icâb itmez iken ecânibden ashâb-ı ığrâzdan ba`zıları yedinde olan berâta mugâyir ve hilâf-ı şart-ı vâkıf tevliyet-i

mezbûreye müdâhale ve icârât-ı vakfı bilâ-sened fuzûlî ahz ve kabz ve hilâf-ı inhâ bunu ehl-i `örfe gamz ile te`adîden hâlî olmadıkların bildirüb şer`le görölüb mezbûrların fuzûlî icârât-ı vakfdan aldıkları girü alıvirilüb ve fî-mâ-ba`d müdâhaleleri men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve hazîne-i `âmiremde mahfûz Anadolu Muhâsebesi defterlerine nazar olundukda tevliyet-i mezbûr ber-vech-i meşrûh evlâddan Ayşe bint-i es-Seyyid Kasım üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın berâtı mûcebince `amel ve şer`le görölmek içün yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 1166

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîre Eyâlet-i Haleb`de vâki` mevlânâ (boş) Kadısı zîde fazlühuya hüküm ki

Şuğur Kazâsı Nâ`ibi mevlânâ Abdullah zîde `ilmihu südde-i sa`âdetime mektûb gönderüb kurb-i civârında vâki` Rakka Sancâğî`nda vâki` Al-ı `Azîz ze`âmeti dimekle ma`rûf ze`âmet karyelerinden (boş) nâm karye re`âyâlarından el-Hâc Halef Ebu Bekir ve İbrahim ve Hermuş ve Ömer ve Şeyh Ramazan ve Ahmed ve Mustafa ve Meri ve Hasan ve Mehmed ve diğeri İbrahim ve Ali ve Süleyman ve el-Hâc Ali ve Şeyh Yasin ve sâ`ir karye-i mezbûr re`âyâları Şuğur Mahkemesi`nde meclis-i şer`e varub mezburlar üzerlerine edâsı lâzım gelan a`şâr ve sâ`ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcebince karyeleri zâbiti olanlara edâ idüb dahl icâb itmeyüb ve üzerlerine şer`en bir nesne sâbit olmuş değıl iken mezkûr Kazâsı`na tâbi` Medik Kalesi Hanı zâbiti Kasım Ağa dimekle ma`rûf kimesne “ze`âmet-i mezbûreyi aldım” deyü bin yüz altmış senesinde bilâ-sened vebî-gayr-ı hakk cebren ve kahren bunların altı bin gurûşlarını aldığından gayrı dört bin gurûşlarını dahî bî-vech cerîme nâmıyla fuzûlî ahz ve ziyâde gadr ve hayf eylediğinden sâbıkâ Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak müteveffâ el-Hâc Ahmed Paşa`nın hayâtında huzûrunda merkûm Kasım ile mürâfa`a-i şer` olduklarında ber-minvâl-i muharrer bunlardan bî-gayr-ı hakk aldığı meblağ-ı mezbûr şuhûd-ı `udûl ile beyân ve isbât eylediklerinde Vezîr müşârûn-ileyh isbât olunan haklarını mezkûrdan tahsîl esnâsında be-emru`l-lah-ı te`âlâ vefât eylediğinden meblağ-ı mezbûr merkûmun zimmetinde kaldığından ma`adâ yine mezkûre kazâsında sâkin oğlu Mehmed nâm kimesneyi üzerlerine taslît ve ol dahî kendü hevâsına tâbi` nice süvâri ve piyâdeyi cem` ve Kılıçlı tâ`ifesi `aşiretinden dahî iki yüz mikdârı süvâriyi kendüye tab`iyyet birle icrâ-yı gazez kasdıyla bî-gayr-ı hakk evlerini basub üç bin gurûşdan mütecâviz mâl ve eşyâlarını ve üç yüz re`s camuslarını nehb ve gâret ve üç nefer adamların bî-gayr-ı hakk

katl ve ol vechle mezkûrânın zulm te'adîleri sikât-ı muvahhidînden ba'de'l-istihbâr zimmetlerinde sâbit ve zâhir olan hakları tahsîl ve icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak üzere mübâşir ma'rifetiyle emr-i şerîfim virilmek için “*keyfiyyeti der-`aliyyeye `arz ve i`lâm idivir*” deyü ilhâh ve iltimâs ve fi'l-hakîkâ hâl minvâl-i muharrer üzere olduğunu kurb ve civârlarında olan bî-garez sikât-ı Müslimîn meclis-i şer' de ihbâr itmeleriyle bu bâbda hükm-i hümayûnum virilmek ricâsına vâki` hâlî mevlânâ-yı mûmâ-ileyh bi'l-iltimâs `arz eylediği ecilden ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le görölüb hilâf-ı şer' ve kânûn ve bilâ emr-i hümayûn fuzûlî fukarâ-yı ra'yyetden aldıkları emvâl ve eşyâ ve camus her ne ise ba'de's-sübût ashâbına istirdâd ve ihkâk-ı hakk ve keyfiyetleri sûret-i sicillâtıyla der-devlet medâra `arz olunmak için yazılmışdır

Fi evasıt-ı Ş (Şaban) sene 1166

Sayfa: 53

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Vâlîsi'ne hüküm ki Medîne-i Haleb'de vâki` Sultaniye Câmi'-i Şerîfi'nin ber-vech-i iştirâk bi'l-fi'il berât-ı şerîfimle mütevellîleri es-Seyyid Ebu'l-Mevâhib ve es-Seyyid Mehmed Sadık zîde şerefhumâ gelüb Câmi'-i merkûmun yevmî iki akçe vazîfeleriyle hatibi olan es-Seyyid Hâfız Abdüllatif Halife'ye berâtı mücebince hizmeti mukâbelesinde müstehak olduğu vazîfesin edâ eylediklerinde almağa kanâ`at itmeyüb ziyâde talebiyle te'addî ve rencîde olunmaları îcâb itmez iken hatîb-i merkûm berâtı mücebince müstehak olduğu yevmî iki akçe vazîfesin almağa kanâ`at itmeyüb ziyâde talebiyle te'addî ve rencîdeden hâlî olmaduğun bildirüb ziyâde vazîfe talebiyle ta'addî ve rencide itdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve hazîne-i `âmiremde mahfûz Anadolu Muhâsebesi defterlerine nazar olundukda hitâbet-i merkûm yevmî iki akçe vazîfe ile es-Seyyid Hafız Abdüllatif Halife'nin berâtıyla üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın berâtı mücebince `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 1166

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîre ve Sermin Kadısı'na hüküm ki Abdulvahhab zîde kadruhu gelüb Haleb Sancâğı'nda Sermin Nâhiyesi'nde ber-vech-i mâlikâne `uhdesinde olan Nar nâm karyenin mümtaz ve mu`ayyen hudûdu dâhilinde olub kadîmden `öşr ve resm-i mukâta'a-i merkûme tarafından ahz ve kabz olunagelan ma'lûmü'l-hudûd arâzîye bir dürlü müdâhale ve mu`âraza iktizâ itmez iken

civârında vâki` Karad`in (?) nâm karyenin mâlikâne mutasarrıfları (boş) ve (boş) nâm kimesneler şirrete sülûk ve “*ol yerler `uhdemizde olan mârû`z-zikr Karad`in (?) arâzîsindendir `öşr ve resmi biz aluruz*” deyü hilâf-ı kânûn ve kadîme mugâyir fuzûlî müdâhale ve nizâ` ve karye-i merkûme re`âyâların giriftâr-ı hasâretten hâlî olmadıkların bildirüb sâbıkü`z-zikr arâzînin `öşr ve resmini kadîmîsi üzere Nar mukâta`ası tarafından ahz ve kabz itdirilüb mezbûrları hilâf-ı kânûn ve kadîme mugâyir ol vechle müdâhale ve nizâ` itdirmeyüb men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i B (Receb) sene 166 (1166)

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîre Haleb Kadısı`na Antakya Kadısı`na hüküm ki Abdullah nâm kimesne gelüb Antakya sâkinlerinden Mustafa Ağa dimekle ma`rûf kimesne zimmetinde bin yüz altmış (boş) senesinde bağçe icâresinden ma`lûmü`l-mikdâr akçe alacak hakkı olup almadın mezbûr fevt olmağla terekesin kabz iden Antakya`da sâkin vârisleri (boş) ve (boş) nâm kimesnelerden mâl-ı müteveffâdan taleb eyledikte edâda ta`allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakk sevdâsında oldukların ve bu bâbda da`vâsına muvâvık fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb mücebince şer`le görölüb alıvirilüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı B (Receb) sene 1166

Belge: 4

Haleb Mollası`na hüküm ki

Medîne-i Haleb`de sâkin değirmâncı tâ`ifesinden el-Hâc Abdülkadir ibn-i el-Hâc Beşir nâm kimesne gelüb bu kadîmü`l-eyyâmdan berü medîne-i mezbûrede değirmâncılık idüb rûz-merre yüzer vukıyye dakîk-i hâs bey` idegelüb hilâf-ı şer`-i şerîf kimesneye vaz` ve te`addîsi olmayub herkes kendüden hoşnûd ve râzîlar olup dahl icâb itmez iken medîne-i mezbûreden değirmâncı tâ`ifesinden hâs ve farsı (?) dakîk bey` idenlerden Seyyid Hüseyin bin Hicazi ve Seyyid Mehmed bin Ömer nâm kimesneler kendü bey` ve şir`a`larına kanâ`at itmeyüb tama`-ı hâma tab`iyyet ve kat`-ı erzâk sevdâsıyla “*sana hâss dakîk bey` itdirmeziz*” deyü hilâf-ı şer`-i şerîf ve bilâ emr-i münîf ve kadîme mugâyir mûmâna`at ve te`addîden hâlî olmadıkların bildirüb men` ve def` olunmak bâbında hükm ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölüb vâki` hâlî `arz olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i B (Receb) sene 166 (1166)

Belge: 5

Haleb Monlası'na hüküm ki

Sâdât-ı kirâmdan Seyyid el-Hâc İhlas zîde şerefehu gelüb medîne-i Haleb hâricinde mutasarrıf olduğu bostanı kurbünde nehr-i cârî vâki` olmağla kadîmü'l-eyyâmdan berü Garak ta'bîr olunur dolab ile nehr-i mezbûrdan su çeküb bostanının mezru'âtını saky ve intifâ` idegelmişiken mürûr-ı eyyâm ile ol dolab harâbe müşrif ve eseri kalmağla vaz`-ı kadîmi üzere ta'mîr ve tecdîd murâd eyledikde ba'zıları mûmâna`at sadedinde olduklarına binâen ma'rifet-i şer'le ve mi'mâr ma'rifetiyle üzerine varub bî-garez müslimîn muvâcehesinde şer'le keşf olundukda vaz`-ı kadîmisi müşâhede ve ihbâr ve şehâdet olunmağla yine vaz`-ı kadîmi üzere ta'mîr ve tecdîd olunmasına izni muş'ir kıbel-i şer'den virilen hüccet-i şer'iyye mücebince ta'mîr ve tecdîd olunmağla hüccet-i şer'iyye mücebince `amel olunmak üzere mukaddemâ istid`â eyledikde hüccet-i şer'iyyeye mugâyir müdâhale olunmamak üzere hüdâvendigâr-ı sâbık merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Ahmed Han zamânında emr-i şerîf virildüğün bildirüb tecdîd olunmak bâbında istid`â-yı `inâyet itmeğın hilâfına emr-i aher virilmemiş ise vech-i meşrûh üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i B (Receb) sene 1166

Sayfa: 54

Belge: 1

A`zaz ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Kıdvetü'l-`ulemâ'il-muhakkikîn mevlânâ es-Seyyid Mehmed Sadık zîde `ilmihu südde-i sa`âdetime `arzuhal idüb Kilis Sancâğı'nda A`zaz Nâhiyesi'nde karye-i `Ayn-ı Dakte (?) vakf-ı Câmî` ve Medrese-i Sultaniye nemak neferen kırk üç hâsıl kısm min-altmış hinta yekûn ma`-gayrihu sekiz bin dokuz (yüz) yigirmi beş akçe ve'l-`öşr `an-cümle-i mütehassıl hâss-ı şâhî yedi bin iki yüz yetmiş beş ve resm-i çift ma`-gayrihu el-`öşr ma`-rüsûm-ı `örfiyye ve gayrihu sekiz bin dokuz yüz doksan beş akçe yazar defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i `Ayn-ı Dakte (?) el-`öşr `an-cümle-i mütehassıl ma`-rüsûm ve bâd-ı hevâ altı bin dört yüz doksan üç akçe yazı ile tahrîr ve havâss-ı hümâyûnum mülhakâtından olduğu defter-i hakanîde mukayyed ve mûmâ-ileyh Sultaniye Câmî`-i Şerîfi vakfının vazîfe-i mu`ayyene ile mütevellîsi ve medresesinin dahî müderrisi olub karye-i mezbûreyi ber-mûceb-i defter-i hakanî cânib-i vakfdan zabt ve `an-cümle mütehassıl hass tarafına `âyid mahsûl ve

rüsûmdan mâ`adâ taraf-ı vakfa ber-mûceb-i defter-i hakanî îcâb iden mahsûlâtı kânûn ve defter mûcebince hîn-i tahrîrden berü ahz ve kabz olunagelüb hilâf-ı defter-i hakanî bir vechle dahl ve ta`arruz îcâb itmez iken A`zaz Voyvodası karye-i mezbûrenin `an-cümle-i mütehassıl ma`-rüsûm ve bâd-ı hevâsın kânûn ve defter mûcebince ahz ve kabza kanâ`at itmeyüb defter-i hakanîde cânib-i vakfa `âyid olan ve hîn-i tahrîrden berü taraf-ı vakfdan ahz ve kabz olunagelan mahsûlâta mugâyir-i defter-i hakanî ve kadîme muhâlif müdâhale ve tagallüben ahz ve kabzına alındı (?) ve vakfa gadr sevdâsında olduğun bildirüb karye-i mezbûre mahsûlünden `an-cümle-i mütehassıl ma`-rüsûm ve bâd-ı hevâ sekiz bin dokuz yüz doksan beş akçe yazuya göre îsâbet iden mahsûl ve rüsûmu kânûn ve defter mûcebince kadîmisi üzere hass-ı hümayûn _mutasarrıfları ahz ve kabz eyledikten sonra hilâf-ı defter-i hakanî ve kadîme muhâlif karye-i mezbûrenin cânib-i vakfa îcâb ve iktizâ iden mahsûlâta hass mutasarrıflarının müdâhalesi men` ve defter-i hakanî mûcebince kadîmisi üzere taraf-ı vakfdan ahz ve kabz itdirilmek bâbında emr-i şerîfim sūdûrunu istid`â ve defter-hâne-i `âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca`at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve hazîne-i `âmiremde mahfûz Anadolu Muhâsebesi defterlerine nazar olundukda zikr olunan Sultaniye Medresesi'nin müderrisliği Câmî`-i şerîf vakfının tevliyeti vazîfe-i mu`ayyene ile mûmâ-ileyh es-Seyyid Mehmed Sadık birâdereş zîde `ilmihunun hâlâ mâliye berâtıyla üzerinde olduğu mukayyed bulunmağın vech-imeşrûh üzere defter-i hakanî mûcebince `amel olunmak içün yazılmışdır

Fi evahir-i B (Receb) sene 166 (1166)

Belge: 2

Haleb Kadısı'na hüküm ki

Medîne-i Haleb mahallâtından Mahalle-i Cedide ahâlîsi gelüb bunlar emr-i şerîf ile vâkî` olan tekâliflerin edâ idüb ehl-i `örf tâ`ifesi taraflarından bilâ emr-i şerîf tekâlif-i şâkka mütâlebesiyle te`addî ve rencide ve remide olunmak îcâb itmez iken ehl-i `örf tâ`ifesi taraflarından bilâ emr-i şerîf tekâlif-i şâkka mütâlebesiyle te`addî olundukların bildirüb men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere `amel olunmak içün yazılmışdır

Fi evail-i S (Safer) sene 1166

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Monlası'na hüküm ki

Haleb muzâfâtından (boş) Nâhiyesi'ne tâbi` mâlkâne karyelerinden (boş) ve (boş) ve (boş) nâm karyeler ahâlîleri gelüb bunlar tekâliflerine sarf ve ba`zı mesâlihlerini görmek için yine Haleb sükkânından murâbahacı tâ'ifelerinden ba`zılarından murâbaha ile bundan akdem istikrâz eyledikleri ma'lûmü'l-mikdâr akçe beher sene bunların üzerlerine devr-i şer'î ve ilzâm-ı rıbh olunmayub ve bunlar beher sene onu on bir buçuk hesâbı üzere murâbahasın edâya râzîlar iken dâyinleri mezbûrlar kanâ`at itmeyüb senede murâbaha nâmıyla bilâ devr-i şer'î onu on üç ve on beş hesâbı üzere aldıkları akçe asl deynlerini tecâvüz itmişiken mezbûrlar ziyâde zaleme ve tama`kâr olmakdan nâşî asl mâl ve murâbaha deyü bunları tazyîk ve ta`cîz ve te`adîden hâlî olmayub ve bunlar fakîrû'l-hâl ve kesîrû'l-iyâl olmalarıyla mürâbaha nâmıyla za`âf-ı müzâ'if akçe ile ahvâlleri diğergûn ve perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is ve küllî gadr olduğun bildirüb şer'le görölüb bilâ devr-i şer'î mürâbaha nâmıyla te`addî ve rencîde olunmamaları bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i L (Şevval) sene 1166

Sayfa: 55

Belge: 1

Haleb Mollası'na ve Haleb Mütesellimi ve Mıhassılı'na hüküm ki

Sâbıkâ Haleb Beglerbegisi müteveffâ Abdurrahman Paşa'ya Cerde Başbuğluğu hidmetinin taklîd ve tefvîzi esnâsından Cerde için techîz ve a`dâd ideceği `asâkirin mesârifine `avn ve medâr olmak için Eyâlet-i Haleb'in yüz altmış beş senesi imdâd-ı hazeriyyesinden selefi Seyyid Ahmed Paşa'nın makbûzu olandan mâ`adâ kırk bin gurûşa varınca tekmi line iktizâ iden imdâd-ı seferiyyesi tahsîl ve taraf-ı mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhe teslîm itdirilmek bâbında dîvân-ı hümâyûn tarafından sâdır olan emr-i `âlî mu`tâdı üzere eyâlet-i mezkûrede vâki` Antakya Kazâsı ahâlîleri mukaddem müşârûn-ileyh Seyyid Ahmed Paşa tarafına ber mu`tâd-ı kadîm imdâd-ı hazeriyyeleri olmak vechiyle dört bin dört yüz altmış iki buçuk gurûş teslîm itmiş olmalarıyla seferiyyeleri olan on bin gurûşu tekmi için iktizâ iden beş bin beş yüz otuz yedi buçuk gurûşu dahî mîr-i mîrân mûmâ-ileyh cânibine tamâmen edâ ve teslîm ve mu`tâd üzere vusûl tezkiresin dahî ahz idüb hattâ gelan mübâşirlerin mübâşiriyyelerin bile virüb ve eyâlet-i mezbûreden levendâd masrafına ve sâ'ir vücûh-ı bed' ve mezâlim ile akçe tarh ve tevzî'i memnû`âtdan olduğundan kat'-ı nazar zikr olunan imdâd-ı seferiyye Cerde sebebi ile techîz olunacak `asâkirin masrafına `avn ve medâr olmak üzere olduğu tahsîli

içün sâdır olan emr-i `âlîde musarrah olduğuna binâ`en tekrâr levend masrafı nâmı ile akçe tevzî` ve mütâlebesi iktizâ itmez iken ahâlî-i Haleb kendü hisselerini tahfîf irâdesiyle müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin mîrî içün tahsîli fermân olunan bekâyâsından levend masrafı nâmı ile bizlerden tekrâr mebâlig-i vâfire mütâlebe ve peyderpey tazyîk iderler deyü ahâlî-i Antakya'nın tazallüm eyledikerini kâdısı ve a`yânı mahzar ve sâbıkü`z-zikr on bin gurûşun ber-vech-i muharrer vezîr-i müşâr ve müteveffâ-yı mûmâ-ileyhümâyâ tamâmen edâ olunduğunun mûmzâ ve mahtûm sûret-i sicilini dahî irsâl itmeleriyle müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin muhallefâtı mübâşir tarafından mukaddem vârid olan defter mantûku üzere eğer çi tahsîl bekâyâsı fermân olunub lâkin ba`dehu taraf-ı ahâlîden vürûd iden memhûr ve mûmzâ defter mukarrâsınca (?) Haleb ve nevâhi-i Haleb ve Antakya'nın imdâd-ı seferiyye ve levendâd ve ordu yazar akçeleri bekâyâsı olan elli bin üç yüz altmış beş gurûşun altı bin dokuz yüz dokuz gurûşu mûmteni`ü`l-husûl ve kırk üç bin dört yüz elli altı gurûşu mûmküm`l-husûl olduğu `an-asl yüz yigirmi beş bin dört yüz otuz iki gurûş bekâyânın mûmkünü`l-husûl olan kırk altı bin yüz yetmiş üç gurûşundan mâ`adâ yetmiş dokuz bin iki yüz elli dokuz gurûşu mûmteni`ü`t-tahsîldür deyü mûmteni`-i mezkûrun `afv ve in`âm olunmasını istid`â ve istirhâm eylemelerinden nâşî mûmkünü`l-husûl olan akçe serî`en tahsîl ve müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin zimmeti olan havâlât-ı mühimmeye edâ ve teslîm olunmak şartıyla mûmteni`-i mezbûrun rub`ı olan on dokuz bin sekiz yüz on dört buçuk gurûş senede beşer bin gurûş taksît ile Haleb muhassılları taraflarından tahsîl olunmak üzere te`cîl ve temhîl ve erbâ`-ı sülâsesi olan elli dokuz bin dört yüz kırk dört buçuk gurûşu rahmen li-hâlihûm `afv ve in`âm olunduğunu havî emr-i `âlîşân i`tâ olundığı baş muhâsebeden ihrâc olunmağla bu takdîrce zikr olunan `afv ve in`âmdan ahâlî-i Antakya dahî lâ-mehâle hisse-mend olmak muktezî olduğundan başka ber-vech-i muharrer hazeriyye ve seferiyyeleri olan meblağ-ı merkûmun dahî tamâmen tahsîl ve teslîm olunmuş olduğu cihetden senden sâbıkaya kıyâsen ber-mûceb-i defter-i tevzî` hazeriyye ve seferiyyeleri içün edâ itdikleri meblağ-ı ma`rûl`l-beyândan ziyâde akçe mütâlebesi iktizâ eylemediği şer`en mütehakkik olduğu sûretde hilâf-ı şer`-i şerîf ve mugâyir-i emr-i münîf hisse-i bed` ve mezâlîm nâmı ile mükerrer akçe talebiyle fukarâ-yı ahâlînin rencîde olunmaları mûceb-i gadr bir keyfiyyet olmağla siz ki mûmâ-ileyhümsüz ahâlî-i Antakya'nın muhtârları ma`rifetleriyle gereği gibi tedkîk ve taharrî olunarak gadr ve himâyeden ârî vechle fasl ve hasm ve temyîz olunub iktizâsı der`âliyye tafsîlen `arz ve i`lâm olunmak içün dîvân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi`l-fi`il baş

defterdârım Mustafa dâme `ulvuhu i`lâm itmeğin i`lâm mûcebince `amel olunmak bâbıda fermân-ı `âlişân yazılmışdır

Fi evail-i Ş (Şaban) sene 1166

Sayfa: 56

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya Ma`aretü'l-Mısırîn ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Sâbıkâ Haleb serdârı müteveffâ Mustafa Ağa-zâde İbrahim ve karındaşı Halil zîde kadruhumâ gelüb hâlâ dîvân-ı hümayûnum kaleminden beglikçi kisedârı olan el-Hâc Mehmed Kuddîsî (zîde) mecduhu berât-ı `âlişânımla nısf mâlikâne `uhdesinde olan Haleb Eyâleti'nde Ma`aretü'l-Mısırîn Nâhiyesi'ne tâbi` Mağaretü'l-İhvân ve Kefer Yehmul ve Keferya nâm karyeler ve tevâbi'i mukâta`asını yüz altmış altı senesine mahsûben (boş) gurûşa mûmâ-ileyhümâya iltizâm (ve) tefvîz ve mûmâ-ileyhümâ dahî minvâl-i muharrer üzere iltizâmı kabûl ve tefevvûz itmeleriyle sene-i mezbûra mahsûben kurâ'-i merkûmeyi zabt ve hâsıl olan a`şâr-ı şer'iyye ve rûsûm-ı `örfiyye ve sâ'ir cüz'î ve küllî bâd-ı hevâsın olugeldüğü minvâl ve şürût-ı berât-ı `âlişân mûcebince ber-vech-i serbestiyyet cem` ve tahsîl ve ahz ve kabz ve Haleb merci`esi mûcebince kadîmden Haleb muhassıllarına virilegelen mâl ve kalemiyyesin mahalline vaktiyle teslîm ve merci`esin alub tarafına îsâl eylemek şartıyla zabtına kimesne tarafından dahl ve ta`arruz olunmamak için yedlerine zabt temessükü virildüğün bildirüb temessükü mûcebince `amel olunub mugâyir-i temessük aheri dahl ve ta`arruz itdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden temessükü mûcebince zabt itdirilmek için yazılmışdır

Fi evail-i Ş (Şaban) sene 1166

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîre ve Haleb Kadısı'na İdlîb ve Ma`aretü'l-Mısırîn ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Hâlâ dîvân-ı hümayûnumda beglikçi kisedârı olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a`yân Mehmed Kuddîsî zîde mecduhunun berât-ı `âlişânımla mutasarrıf olduğu mâlikânesi karyelerinden Ma`aretü'l-Mısırîn Kazâsı'na tâbi` Mağaretü'l-İhvân ve Kefer Yehmul ve Keferya nâm karyeler ahâlîleri gelüb bunlar zikr olunan kazâlar sâkinlerinden murâbahacı tâ'ifesinden ma'lûmü'l-esâmî kimesnelerden istikrâz eyledikleri ma'lûmü'l-mikdâr akçe üzerlerine beher sene devr-i şer'î ve ilzâm-ı rıbh olunmuş değil iken

mezbûrlar bin yüz altmış (boş) senesinden berü hilâf-i şer` ve bilâ devr-i şer`î murâbaha nâmıyla asl mâldan ziyâde akçelerin alub gadr ve te`addî ve perâkende ve perîşân olmalarına bâ`is oldukların bildirüb hilâf-ı şer` ve bilâ devr-i şer`î murâbaha nâmıyla aldıkları akçe asl mâla zamm ve ziyâdesi alıvirilüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfîm ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer`le görülmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı Ş (Şaban) sene 1166

Belge: 3

Haleb Vâlisî sadr-ı esbak vezîre ve Haleb Kadısı'na Ma`aretü'l-Mısırîn ve (boş) ve Kadılarına hüküm ki

Hâlâ dîvân-ı hümayûnumda beglikçi kisedârı olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a`yân el-Hâc Muhammed Kuddisi zîde mecduhu ile bâ-berât-ı `âlîşân nısf mâlikâne `uhdesinde olan (boş) mukâta`ası karyelerinden taht-ı kazânızda vâki` Mağaretü'l-İhvân ve Kefer Yehmul ve Keferya ve (boş) ve tevâbi`i karyeleri re`âyâları gelüb re`âyâ-yı merkûme karyeleri toprâklarında zirâ`atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinin `öşrleriyle sâ`ir hukûk ve rüsûmların vaktiyle tamâmen edâya râzîlar iken karyelerinin birkaç nefer zâbitleri olmağla a`şâr ve sâ`ir hukûk ve rüsûm cem`i zamânında cümlesi bir aradan varmayub vaktlü vakisiz her birleri başka başka varub re`âyâ fukarâsını gûnâgûn bed` ve mezâlim ve te`addiyât ile hilâf-ı kânûn ta`cîz ve tekdîr ve te`addî ve ahvâlleri digergûn ve perâkende ve perîşân olmalarına bâ`is ve ol vechle mûmâ-ileyh el-Hâc Mehmed Kuddisi zîde mecduhunun dahî mâlikânesi mahsûlünün kesr ve noksân terettübüne bâdî oldukların bildirüb hilâf-ı kânûn vech-i meşrûh üzere zulm ve gadr ve te`addî itdirilmeyüb men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfîm ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evasıt-ı Ş (Şaban) sene 1166

S.56-57 Belge: 4

(S.56) Hâlâ Haleb Vâlisî sadr-ı esbak vezîre ve Haleb Kadısı'na Ma`aretü'l-Mısırîn Kadısı'na hüküm ki

Hâlâ dîvân-ı hümayûnumda beglikçi kisedârı olan el-Hâc Mehmed Kuddîsî zîde mecduhu `arzuhal idüb Eyâlet-i Haleb'de Ma`aretü'l-Mısırîn Kazâsı'na tâbi` mûmâ-ileyhin berât-ı `âlîşânımla mâlikâne `uhdesinde olan Ma`aretü'l-İhvân ve Kefer Yehmul ve Keferya nâm karye ahâlîleri otuz sene mukaddem medîne-i Haleb ve İdlib ve sâ`ir mahallerin murâbahacı tâ`ifesinden ma`lûmü'l-mikdâr akçe istidâne ve müddet-i

merkûmeden berü her sene deynlerini kudretleri mertebe edâda kusûrları yoğiken onı on beş hesâbı üzere murâbahâyı asla zamm ve yedlerinden (S.57) temessük ve hüccet olarak deynlerinin edâsı bir tarikle mümkün olmayub yar-ı sakıl-i düyûna mübtelâ ve el-yevm yetmiş kise akçe mikdârı deynleri müctemi` olmağla ashâb-ı düyûn def`aten talebi ile ikide birde medyûn fukarâsını habs ve tazyîk ve mahkeme ve hükkâm kapularına götürüb fukarânın medâr-ı ta`ayyüş olacak öküz ve tarlaların satdırub ve ba`zen kendüleri yedlerinden alub kurâ'-i merkûm ahâlîlerinin perâkendeliklerine ve harâb olmalarına ve mâl-ı mîrînin izmihlâlîne bâ'is oldukları inhâ ve hâl-ı fukarâyâ terehhümen ve mâl-ı mîrîyi sıyâneten onı on bir buçuk hesâbı üzere sahîh devr-i şer`î ile sâbit olan deynleri kudretleri mertebe sâcil (?) ve tedrîc ile edâ itdirilüb def`aten talebi ile fukârâ bir dürlü tazyîk ve habs ve tecrîm olunmamaları bâbında hükm-i hümâyûnum sūdûrunu istirhâm itmeğın şer`le görölüb tahammüllerine göre taksît olunmak bâbında fermân-ı `âlîşân sâdır olmuştur

Fi evasıt-ı Ş (Şaban) sene 1166

Belge: 1

Haleb (Vâlîsi) Vezîrim sadr-ı esbak (boş) Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hüküm ki El-Hâc Yusuf ve el-Hâc Salih nâm kimesneler gelüb Haleb Kazâsı'na tâbi` Hakserec nâm karye sâkinlerinden Hacı Hüseyin ve Abdurrahman ve Mehmed el-Hatîb ve Abdurrahman bin Abdülvahhab ve Şeyh Ali nâm kimesneler zimmetlerinde bunların cihet-i şer`den yedlerinde olan temessükleri mücebince bin yüz altmış (boş) senesinden berü yedi yüz elli gurûş alacak hakları olub taleb eylediklerinde virmekde ta'allül ve imtinâ` ve gadr murâd eylediklerin bildirüb şer`le görölüb mezbûrların zimmetlerinde bâ-temessük olan ol mikdâr gurûş hakları tamâmen tahsîl ve alıvirilüb ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri eciden mahallinde şer`le görölümel için yazılmışdır

Fi evahir-i Ş (Şaban) sene 1166

Belge: 2

Haleb Vâlîsi vezîre ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Ömer ve Abdurrahman nâm eytâmlar gelüb Haleb Kazâsı muzâfâtından Ma`aretü'l-Mısırîn Nâhiyes'ne tâbi` Kuğe nâm karye ahâlîsi zimmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinden berü iki kıt'a hüccet-i şer`iyye mücebince dört bin gurûş alacak hakları olmağla meblağ-ı mezkûru her bâr taleb eyledikde virmekde ta'allül ve muhâlefet ve gadr murâd eylediklerin bildirüb şer`le görölüb iki kıt'a hüccet-i şer`iyye

mûcebince zimmetlerinde olan hakları tamâmen tahsîl ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evahir-i Ş (Şaban) sene 1166

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Haleb Kazâsı'na tâbi` Babullah nâm karyede vâki` Bostan ibn-i Dîvân dimekle ma`rûf bostan ashâbı südde-i sa`âdetime`arzuhâl idüb Haleb Nâhiye(si'ne) tâbi` mukâta`a-i Bostan ibn-i Dîvân der-karye-i Babullah der-kurb-i Haleb fî sekiz yüz altmış yedi akçe ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde havâss-ı hümâyûnum mülhakâtından olduğu defter-i hakanîde mukayyed ve bunlar zikr olunan bostanda zer` ve bey` ve intifâ` eyledikleri sebzelерinden ber-mûceb-i defter-i hakanî `öşre mu`âdil mukâta`aların virmeğe râzîlar iken ber-vech-i mâlikâne havâss-ı hümâyûnum mutasarrıfları kanâ`at itmeyüb hilâf-ı defter-i hakanî ziyâde talebi ile te`addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüb defter-i hakanî mûcebince `amel olunub hilâf-ı defter-i hakanî ziyâde mütâlebesiyle te`addî ve rencîde itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defter-hâne-i `âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca`at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evasıt-ı Ş (Şaban) sene 1166

Belge: 4

Haleb Vâlîsi ve Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Antakya sâkinelerinden Ayşe nâm hatun südde-i sa`âdetime `arzuhâl idüb bu bundan akdem fevt olan karındaşı Ali nâm kimesnenin oğlu Ali nâm sağîre babası mezbûrdan intikâl iden Antakya'da vâki` emlâk ve eşyâ ve sâ'ir mâlını hıfz ve hırâset ve sağîr-i mezbûrun umûrunu ru'yet için ma`rifet-i şer'le vâsiye-i muhtâre nasb olunub mâl-ı sağîri sadâkat ve istikâmet üzere hıfz ve hırâset ve bir dürlü hıyâneti olmayub bir vechle dahl olunmak îcâb itmez iken müteveffâ-yı mezbûrun `emmi-zâdesi Şatır Hüseyin dimekle ma`rûf zuhûr ve mücerred mâl-ı sağîri ekl ve bel` sevdâsıyla şirrete sülûk ve “*ben vasî olurum mâl-ı sağîri bana vir*” deyü üzerine şer'en bir nesne sâbit olmadın hilâf-ı şer'-i şerîf ve bilâ-sened müdâhale ve te`addî ve gadr sevdâsında olduğun ve bu bâbda da`vâsına muvâfık Şeyhülislâm'dan fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfe mûcebince `amel olunub hilâf-ı şer'-i şerîf ve bilâ-sened

müdâhale ve te`addî itdirilmeyüb men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı Ş (Şaban) sene 1166

Sayfa: 58

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na ve Ma`aretü'l-Mısırîn Kadısı'na hüküm ki

Mustafa zîde kadruhu `arzuâîl idüb bunun Ma`aretü'l-Mısırîn Kazâsı'na tâbî` Kuşe nâm karye ahâlisinden (boş) ve (boş) ve dahî sâ'irleri zimmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinde bâ-hüccet-i şer`iyye iki bin gurûş alacak hakkı olmağla taleb eyledikde edâ ideriz deyü ta`ahhüd itmişler iken `avk ve te`hîr ve bundan akdem tahsîli için Haleb muhassılı tarafından buyuruldu dahî virilmişiken dürlü hîle ve tezvirâta sülûk ve ibtâl-i hakk ve gadr-ı küllî sadedinde oldukların bildirüb hüccet-i şer`iyye mücebince şer`le görölüb mezbûrların zimmetlerinde sâbit ve zâhir olan ol mikdâr gurûş hakkı tamâmen tahsîl ve alıvirilüb bî-vech-i şer`î ta`allül ve nizâ` itdirilmeyüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evahir-i Ş (Şaban) sene 166 (1166)

Belge: 2

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Haleb sâkinlerinden Seyyid Abdülvahhab gelüb bunun Haleb toprağında vâkî` Mübeyyes (?) dimekle ma`rûf mahallde `Abe Beyr (?) dimekle meşhûr mülk bağçesin kadîmü'l-eyyâmdan berü civârından cereyân iden Kuveyk nâm nehrin suyu ile sakî ve intifâ` idüb lâkin bağçe-i mezkûrun ba`zı zemîni yükseğe düşmekle ol suyu mecrâ-yı kadîminden çıkarmaksızın kendü mülkü olan bağçe-i mezkûrundan bir dolab binâ ve ol dolâbın kimesneye zarar-ı şer`îsi olmayub şer`en dahl îcâb itmez iken ashâb-ı ıgrâzdan ba`zıları bî-vech-i şer`î müdâhale ve te`adîden hâlî olmadıkların bildirüb hilâf-ı şer`-i şerîf zâhir olan müdâhale ve te`adîleri men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer`le göröle deyü yazılmışdır

Fi evahir-i Ş (Şaban) sene 1166

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîre Antakya Kadısı'na hüküm ki

Es-Seyyid Mehmed Salih el-Hicâzî zîde şerefehu gelüb Haleb'de vâki` Vezir-i a`zam-ı sâbık müteveffâ Sinan Paşa vakfı ezdiyâdından almak üzere yevmî on akçe dua-gûy vazîfesine berât-ı şerîfimle mutasarrıf olmağla berâtı mücebince müstehak olduğu vazîfesin vakf-ı mezbûr mütevellisi Antakya'da sâkin (boş) nâm kimesneden taleb eyledikde vakfda müsâ`ede var iken mütevellî-i mezbûr mücerred virmemek için *“senin berâtında Haleb'de vâki` yazar ben Antakya'da sâkin olurum var Haleb'de bul al”* deyü berâtına mugâyir bî-vech ta'allül ve muhâlefet üzere olduğun bildirüb berâtı mücebince müstehak olduğu vazîfesi alıvrılüb mütevellî-i mezbûru ol vechle ta'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve hazîne-i `âmiremde mahfûz Anadolu Muhasebesi defterlerine nazar olundukda vakf-ı mezbûr ediyâdından almak üzere yevmî on akçe vazîfe elli iki Şabanı'nın on yedinci gününde `arzuhalî mücebince bâ-işâret-i Şeyhüslâmî mezbûr es-Seyyid Mehmed Salih el-Hicazî'ye tevcîh ve hâlâ mâliye tarafından berât-ı şerîfle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın berâtı mücebince `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i Ş (Şaban) sene 1166

Belge: 4

Üstte Şerh: Yeniçeri Ağası i`lâmıyla tekrâr emr-i şerîf yazılıb mühimmeye kayd olunmuşdur

Fi evasıt-ı M (Muharrem) sene 167 (1167)

Haleb Vâlîsi sadr-ı sâbık Vezîr Abdullah Paşa'ya ve Belan Kadısı'na ve Belan Serdârı'na hüküm ki

Bâ-hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn kadîmden Dergâh-ı Mu'allam Yeniçerilerine postal bahâ ta'yîn olunan kûlluklardan kazâ-i mezbûrda vâki` iki `aded değnek kûlluğun sene tamâmına değin ocakda kûl kethüdâları tarafından memhûr mektûblarıyla yasakcıları zabt ve mu`tâd olan câ'izeleri kûl kethüdâsı mûmâ-ileyh tarafından beher üç ayda bir kerre tevzi` olunagelüb aherden müdâhale olunmak icâb itmez iken kazâ-i mezbûrda mültezim olan (boş) nâm kimesne *“kûlluk-ı merkûmu bâ-fermân-ı `âlî ref` itdirdim”* deyü ocakdan bâ-mektûb yasakcılara zabt itdirmeyüb kûlluk-ı kadîmi ibtâl sevdâsında olduğun hâlâ kûl kethüdâsı olan (boş) zîde mecduhu `arzuhalîyle der-`âliyeme inhâ ve mültezim-i merkûmun hilâf-ı kânûn ol vechle olan te`addîsi sen ki vezîr-i müşârûn-ileyhsin ma`rifetinle (ve) ma`rifet-i şer`le men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim südüru bâbında istid`â-yı `inâyet ve mültezim-i merkûmun vech-i meşrûh ve kânûn üzere te`addîsi men` olunmak fermânım olmağın

irsâl olmuştur inşâ'a'l-lah-ı te'âlâ vusûlünde gerekdir ki sâdır olan fermân-ı celîlü's-şânım mücebince kûlluk-ı mezkûra mültezim-i merkûmun ol vechle zâhir olan te'adîsi men` ve def` ve vech-i meşrûh ve kânûn ve kadîm üzere `amel ve hareket eyleyesiz deyü bi'l-fi'il Dergâh-ı Mu'alâm Yeniçerileri Ağası olan Mustafa Ağa dâme `ulvuhu tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere `amel olunmak bâbında fermân-ı `âlîşân sâdır olmuştur

Fi evahir-i Ş (Şaban) sene 1166

Sayfa: 59

Belge: 1

Haleb Vâlîsi vezîre Antakya Kadısı'na hüküm ki

Medîne-i Antakya sâkinlerinden İbrahim zîde kadruhu gelüb üzerine şer`en bir nesne sâbit olmuş değil iken ashâb-ı ıgrâzından ba`zı kimesneler üzerine tasallut ve hilâf-ı inhâ hukûk iddi'âsıyla rencîde ve bu mahallinde şer`le mürâfa`aya râzî iken mücerred ta`cîz ve tekrîr için hilâf-ı şer`-i şerîf ve bilâ emr-i münîf medîne-i Haleb'e ihzâr teklîfi ile te'adîden hâlî olmadıkların bildirüb men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer`le görölüb hilâf-ı şer`-i şerîf ve bilâ emr-i münîf ihzâr teklîfi ile rencîde itdirilmemek için yazılmışdır

Fi evahir-i Ş (Şaban) sene 1166

Belge: 2

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Medîne-i Haleb'de vâki` (boş) Câmi`-i Şerîfinin bi'l-fi'il mütevellîsi olan sâdât-ı kirâmdan kıdvetü's-sâdât-ı kirâm eş-Şeyh es-Seyyid İbrahim es-Sağrî es-Sağlîbi (?) zîde şerefehu südde-i sa`âdetime `arzuhal idüb medîne-i mezbûre mahallâtından Cedide Mahallesi'nde vâki` bir bâb mülk mezili mukaddemâ mutasarrıf olan (boş) nâm kimesne menzil-i mezkûru tescîl-i şer` ve teslîm-i ile'l-mütevellî birle câmi`-i mezkûra vakf ve şart ve hâsılâtını câmi-i mezbûre hüddâmına ta'yîn ve taraf-ı şer`den vakfiyye itdirilüb şer`en menzil-i mezbûrda aherin `alâkası yoğiken ahâlî-i mahalle-i mezbûreden ba`zıları birbirleriyle müddefik ve mücerred ta`cîz ve celb-i mâl sevdâsıyla taraf-ı vakf-ı mezkûrdan bunun vekîli olan oğlu es-Seyyid Ahmed'in zabta hilâf-ı şer`-i şerîf ve mugâyir-i şart-ı vâkıf muhâlefet ve te'addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüb şer`le görölüb menzil-i mezkûr şart-ı vâkıf mücebince taraf-ı vakfdan vekîli mezbûra zabt itdirilüb mezbûrların hilâf-ı şer` ve mugâyir-i şart-ı vâkıf zâhir olan müdâhale ve

te`adileri men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer`le görülmek emrim olmuldur deyü yazılmışdır

Fi evasıt-ı N (Ramazan) sene 1166

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîre ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Seyyid Abdolvahhab zîde kadruhu gelüb mûmâ-ileyhin Halebü's-Şehbâ sâkinlerinden Ahmed Beg demekle ma`rûf kimesne zimmetinde yedinde olan temessük mûcebince cihet-i şer`iden bin yüz altmış (boş) senesinde iki bin yüz gurûş alacak hakkı olub taleb eyledikde edâda imtinâ` ve gadr irâdesinde olduğun bildirüb şer`le görölüb mezbûrun zimmetinde olan hakkı tamâmen tahsîl ve alıvirilüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin mahallinde şer`le görülmek için yazılmışdır

Fi evail-i L (Şevval) sene 1166

Belge: 4

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Seyyid Abdolvahhab zîde kadruhu gelüb mûmâ-ileyhin Haleb sâkinlerinden Hüseyin Beg demekle ma`rûf kimesne zimmetinde bin yüz altmış (boş) senesinden berü bâ-temessük bin üç yüz yigirmi gurûş alacak hakkı olub taleb ve almak istedikde edâdan imtinâ` ve ibtâl-i hakk sevdâsında olduğun bildirüb mahallinde şer`le görölüb ol mikdâr gurûş hakkı alıvirilüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer`le görülmek emrim olmuşdur

Fi evail-i L (Şevval) sene 1166

Belge: 5

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Halil ve İbrahim nâm karındâşlar gelüb bunların babaları Haleb Serdârı Hasekî el-Hâc Mustafa nâm kimesne kendü hâlinde iken civârlarında Haleb Kazâsı sâkinlerinden Mandollu ve Bektaşlı eşkıyâsından (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler bin yüz altmış altı senesinde hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk diyet îcâb ider alet ile katl ve üzerinde olan mâl ve eşyâ ve at (ve) busâtın gasb ve ziyâde gadr ve te`addî ve fesâd eylediklerin bildirüb şer`le görölüb babaları diyetiyle eşyâ-yı mağsûbeleri alıvirilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer`le görüle deyü yazılmışdır

Fi evasıt-ı L (Şevval) sene 1166

Sayfa: 60

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya mevlânâ Haleb Kadısı'na `Ayıntab Nâ'ibine ve `Ayıntab Voyvodası'na hüküm ki

Sen ki Haleb Kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Derviş Mustafa zîdet fezâ'ilehusun mektûb gönderüb `Ayıntab ve Haleb Kazâlarında vâki` Kırvane Karyesi'nden Kuran ve Çağırğın Karyesi kurbünden zuhûr iden Akpınar suyu ve Sazgun nâm karye kurbünden zuhûr iden Kırkgöz ve Mezmez ve Elmalu Nehri ve Kara Yusuf değirmânına nısf sâ`at karîb mahallde vâki` Balık Suyu dimekle ma`rûf sulara iltihâk ile Haleb'e cereyân iden Nehr-i Kuveyk ta`bîr olunur çay ile ihtilât idüb hîn-i fethden ilâ haza elân ahâlî-i Haleb'e mahsûs olduğundan ez-kadîm Haleb cânibine cereyân idegelüb miyâh-ı merkûmeden mürekkeb ve `ibâret olan nehr-i mezkûrun tahtında vâki` sâlifü'z-zikr Kırvane ve Çağırğın ve Sazgun ve Hacer ve Seylan ve Birge ve Kilisacık nâm karyeler ahâlîlerinin ve aherin mâ'-i merkûmdan hakkü's-şakkadan gayrı `alâkaları olmadığı bundan akdem ba`de't-terâfû` şer`en zâhir ve metîn olub min-ba`d bî-gayr-ı hakk ve hilâf-ı şer` ve bilâ-sened miyâh-ı mezkûreye ta`arruz ve müdâhale itmemek üzere zikr olunan kurâ ahâlîlerine mukaddemâ ber-defa`ât cânib-i şer`den tenbîh ve men'lerini muş'îr kıbel-i şer`den hücec-i şer'iyye virilmişiken bir vechle memnu` ve mütenebbih olmayub miyâh-ı mezkûreye itâle-i dest-i te`addî ile `ahd-ı karîbden berü ihdâs eyledikleri bağ ve bağçe ve arâzîlerini sakî eylediklerinden Haleb'de vâki` cevâmi` ve mesâcid ve hamâmîn ve besâtîn ve tarrâhîn (?) ve menâzil-i `ibâd-ı muvahhidinde müzâyakâ-i külliye hâsıl ve `ibâdu'l-laha hasâret-i vâfiye vâsıl olmağın kurâ-i mezkûre ahâlîlerinin miyah-ı mezkûreye olan hilâf-ı şer`-i şerîf ve mugâyir-i kadîm ta`arruz ve müdâhaleleri men` ve def` ve fî'l-hakîka belde-i Halebü's-Şehbâ'nın mahall-i aherden gelür suyu olmayub ancak mâ'-i mezkûre münhasır olduğuna `ilmin muhîd olmağın müceddeden emr-i şerîf virilmek ricâsına vâki` hâlî bi'l-iltimâs sen ki Haleb Kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin sen `arz ve mazmûn-ı `arzı musaddak Haleb'in `ulemâ ve müderrisîn ve a`yân ve eşrâfı ve e'imme ve hutebâsı dahî mahzâr eylediğiniz ecilden şer`le görülmek için yazılmışdır

Fi evail-i L (Şevval) sene 1166

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Medîne-i Haleb sâkinlerinden Hacı Memiş nâm kimesne gelüb bu kendü hâlinde `ırzıyla mukayyed ve hilâf-ı şer`-i şerîf kimesneye vaz` ve te`adîsi yoğiken Haleb sâkinlerinden Mehmed Şükrü ve oğlu (boş) ve Berber Seyyid Taha ve Oturakçı İbrahim nâm kimesneler ile Saliha ve Ayşe nâm hatunlar kendü hallerinde olmayub birbirleriyle müttefik ve bin yüz altmış (boş) senesinde bir takrîb ile hafîyyeten bunun menziline duhûl ve altmış miskâl iki çift altun burma ve kırk miskâl incü calme (?) ve bir yeşim kuşak ve iki incili kuşak ve kırk miskâl altun gerdanlık ve on `aded altun yüzük ve yüz miskâl sîm halhal ve kırk yaldız altunuyla yüz gurûşluk beyâz akçesin bî-gayr-ı hakk serika ve ziyâde gadr ve hayf eylediklerin bildirüb şer`le görölüb mezbûrların hilâf-ı şer`-i şerîf serika eyledikleri zikr olunan ol mikdâr emvâl eşyâsıyla altunu ve gurûşu sârik-i mezbûrlardan bi't-tamâm tahsîl ve kendüye alıvirilüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i L (Şevval) sene 1166

Belge: 3

Haleb Vâlîsi vezîr sadr-ı sâbık Abdullah Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Haleb sâkinlerinden Ahmed zîde kadruhu`arzuhal idüb bunun Haleb Kazâsı muzâfâtından Ma`aretü'l-Mısırîn Nâhiyesi'ne tâbi` Kuğe nâm karye ahâlîsi zimmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinden berü bâ-temessük ve hüccet-i şer`iyye yalnız bin dokuz yüz otuz gurûş alacak hakkı olmağla taleb itdikde bî-vech-i şer`î edâda ta`allül ve muhâlefet ile ibtâl-i hakk ve gadr sevdâsında olduğun bildirüb şer`le görölüb ber-mûceb-i hüccet ve temessük sâbit ve mütevecceh olan ol mikdâr gurûş hakkı alıvirilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı L (Şevval) sene 166 (1166)

Sayfa: 61

Belge: 1

Haleb Kadısı'na hüküm ki

Medîne-i Haleb mahallâtından Kunesrin Mahallesi ahâlîlerinden el-Hâc Ali bin Mehmed nâm kimesne gelüb bu fi'l-asl A'râb tâ'ifesinden olub eban `an-ceddin medîne-i Haleb'de mütevattın ve üzerine edâsı lâzım gelan `avârız ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki` olan tekâlîfden tahammülüne göre hissesine düşeni mahalle-i mezbûre ahâlîsi ile ma`en edâda kusûru olmayub mîr-livâ-i Haleb ve Rakka hassı karyeleri

topraklarına varub kışlamazlar iken Haleb ve Rakka Vâlîleri taraflarından resm-i kışlak ve bilâ emr-i şerîf tekâlîf talebiyle te`addî ve rencîde olunmak îcâb itmez iken Haleb ve Rakka Vâlîleri tarafından bilâ emr-i şerîfim tekâlîf-i şâkka ve A`râbî tâ'ifesi taraflarından dahî kışlak akçesi nâmıyla hilâf-ı kânûn akçe mütâlebesiyle bunu te`addî ve rencîde itmeleriyle bundan akdem mürâfa`a-i şer`-i şerîf olduklarında iddi`aları lağv-ı mahzâ olduğu şer`en zâhir ve te`adîleri men` birle cânib-i şer`den bunun yedine hüccet-i şer`iyye virilmişiken mezkûrlar kanâ`at itmeyüb hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i hüccet-i şer`iyye tekrâr te`addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüb hüccet-i şer`iyyesi mücebince `amel olunub mezkûrların hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i hüccet-i şer`iyye ol vechle zâhir olan te`adîleri şer`le men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evasıt-ı L (Şevval) sene 1166

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr es-Seyyid Abdullah Paşa'ya ve Sermin ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Es-Seyyid Abdülvahhab zîde kadruhu südde-i sa`âdetime `arzuhal idüb mûmâ-ileyhin berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu Sermin Kazâsı'na tâbî` Nar nâm karyenin mümtâz ve mu`ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden `öşr ve resmi karye-i mezbûre mutasarrıfı tarafından alınagelan yerlerine aherden bir dürlü dahl ve ta`aruz olunmak iktizâ itmez iken aherden el-Hâc Nasreddin ve İsmail nâm kimesneler zuhûr ve birbirleriyle yekdil ve ber-vech-i mâlikâne mutasarrıf oldukları yine Sermin Kazâsı'na tâbî` Karad-ı `Ayn nâm karyenin mümtâz ve mu`ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden `öşr ve resmi mâlikâneleri tarafından alınagelan yerlerin a`şâr ve rûsûmunu ahz ve kabza kanâ`at itmeyüb karye-i mezbûrenin mutasarrıf-ı sâbıkı mütegalibeden müteveffâ Gûranî-zâde Ahmed Efendi dimekle ma`rûf kimesnenin mukaddemâ hilâf-ı inhâ tagallübü sebebi ile bir takrîb peydâ eylediği müzevver hücceti sened ittihâzıyla sâbıkü'z-zıkr Nar karyesinin mümtâz ve mu`ayyen hudûdu dâhilinde olan yerler için *“bizim mutasarrıf olduğumuz Karad-ı `Ayn karyesi arâzîsindendir `öşr ve resmini biz aluruz”* deyü fuzûlî müdâhale ve bundan akdem mahall-i nizâ` üzerinde terâfû`-i şer` olundukda münâzi`-i fihâ olan yerlerin a`şâr ve rûsûmu kadîmden Nar karyesi mutasarrıfı tarafından alınageldiği şer`en zâhir ve mezbûrların bî-vech müdâhale ve mu`ârazaları men` birle kibel-i şer`den hüccet-i şer`iyye virilmişiken memnû` olmayub yine mugâyir-i hüccet-i şer`iyye müdâhale ve nizâ`dan hâlî olmayub gadr-ı küllî

sevdâsında oldukların bildirüb hüccet-i şer'iyye mücebince `amel olunub ol yerler kadîmisi üzere kendüye ahz ve kabz itdirilüb mezbûrâna hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i kadîm dahl ve ta'arruz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin kânûn üzere `amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır

Fi evasıt-ı L (Şevval) sene 166 (1166)

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîre ve Haleb Monlası'na hüküm ki

Medîne-i Haleb sâkinlerinden müteveffâ Seyyid Çımazı'nın eytâmı gelüb medîne-i Haleb sâkinlerinden Çabul Ağası Bekir Ağa ve Abdullah Ağa dimekle ma'rûf kimesneler zimmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinden berü bâ-temessük ve bâ-hüccet-i şer'iyye ma'lûmü'l-mikdâr akçe ve zü `emâdan Ali ve oğlu Süleyman zimmetlerinde dahî ber-mûceb-i temessükât ma'lûmü'l-mikdâr akçe alacak hakları olmağla almadın mezbûr Seyyid Ali ve oğlu merhûm Süleyman fevt olmalarıyla mezkûr Bekir ve Abdullah'ın zimmetlerinde olan meblağ-ı mezbûru kendünden ve müteveffâ Seyyid Ali ve oğlu Süleyman'ın zimmetlerinde olan meblağ-ı merkûmu dahî medîne-i Haleb sâkinlerinden emlâk ve eşyâsın ahz ve kabz iden müteveffâ-yı mezkûr Seyyid Ali'nin oğlu İsmail nâm kimesneden taleb eylediklerinde bî-vechü's-şer` edâda ta'allül ve ibtâl-i hakk ve gadr-ı küllî sevdâsında oldukların bildirüb ol tarafa aher husûs için emr-i şerîfimle mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) zîde kadruhu ma'rifetiyle şer'le görölüb hakları tahsîl ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görölme için yazılmışdır

Fi evasıt-ı L (Şevval) sene 166 (1166)

Sayfa: 62

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Ömer nâm kimesne ile Ayşe ve Fatma nâm hatunlar gelüb bunların Haleb Kazâsı hâricinde Hâssa Bağçe civârında mutasarrıf oldukları Bekir Paşa Bağçesi dimekle ma'rûf bağçelerine kadîmü'l-eyyâmdan berü cereyân ve mahsûlatları sakî ve intifâ` idegeldikleri Nehr-i `Avan (?) ve Nehr-i Kuveyk'den cereyân idegelan sularına aherden bir vechle dahl olunmak icâb itmez iken ba'zı mütegalibenin iğvâ ve tahrîkiyle bahçivân tâ'ifesinden ba'zıları hilâf-ı şer'-i şerîf ve yedlerinde olan senedât-ı şer'iyye ve kadîme mugâyir-i miyah-ı mezbûreyi mecrâ-yı kadîmden ihrâc ve aher mahalle icrâ bağçe-i mezbûreye cereyândan kat` birle ve sakî ve intifâ`larına muhâlefet ve ol vechle

gadr ve te'addî eylediklerin bildirüb mezkûrların hilâf-ı şer'-i şerîf kadîme mugâyir ol vechle zâhir olan te'adîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahalinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evahir-i L (Şevval) sene 1166

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hüküm ki Medîne-i Haleb sükkânından es-Seyyid Ömer zîde şerefehu ile karındaşı Mehmed Emin nâm kimesne gelüb bunlar medîne-i mezbûrede ber-vech-i iştirâk başka başka berât-ı şerîfimle muhid şalı ve zağferan ve şem'-i `asel ve nuhas-ı şerh dellâlları olub `uhdelerine lâzım gelan hidmetleri edâ idüb aherden bir vechle dahl ve ta'aruz ve rencîde olunmaları îcâb itmez iken yine medîne-i mezbûreden ashâb-ı ığrâzdan ve (boş) nâm kimesneler zuhûr ve mücerred ta'cîz için “*biz size dellâllık itdirmeziz*” deyü bî-vech-i şer'î ve bilâ-berât ve bilâ-sened fuzûlî müdâhale ve mümâna'at ve dellâllıkları umûrına karışub te'addî üzere oldukların bildirüb berâtları mücebince `amel olunub ashâb-ı ığrâzdan mezbûrları bî-vech-i şer'î ve bilâ-berât ve bilâ-sened fuzûlî ol vechle dahl ve ta'aruz itdirilmeyüb zâhir olan müdâhale ve te'adîleri men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evahir-i L (Şevval) sene 1166

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hüküm ki Halebü'-Ş-Şehbâ'da vâki` Hayrabegde (?) Hanı dimekle ma'rûf hanın hancısı olan el-Hâc Kasım nâm kimesne gelüb kazâ-i mezbûrda Adana'lı Sarraf Artin nâm zımmînin şerîki olan Bağdasar nâm zımmî bundan akdem misâfireten han-ı mezbûra nüzûl ve sâkin olduğu odasında bir nesnesi zâyî` olmayub bir vechle te'addî ve rencîde olunmak îcâb itmez iken mesfûrlar zuhûr ve hevâlarına tâbî` kazâ-i mezbûrdan Şahbender oğlu Ovakik ve Serkis nâm zımmîler ile yekdil ve yekcihet ve mücerred ta'cîz ve ızrâr kasdıyla taraflarından kazâ-i mezbûrda isrâcî (boş) nâm kimesneyi tevkîl ve üzerine musallat ve “*senin hanında sâkin olduğumuz odamız açılıb bir mikdâr eşyâımız zâyî`oldu*” deyü tezvirâta tasaddî ve murâfa'a-i şer' olduklarında üzerine şer'en bir nesne sâbit olmayub iddi'âları mahza şirret olduğu zâhir ve nümâyân olmağla mezkûrlar mu'ârazadan men' olunmuşlar iken mânî ve mündefî` olmayub tekrâr zuhûr ve kendü hâllerinde durmayub yine ol vechle ifk ve iftirâ ile rencîde ve zikr olunan vakf

hanı mu`attâl ve bin yüz altmış (boş) senesinde bunun hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-ihakk fuzûlî cebren ve zulmen yüz elli gurûşdan mütecâviz akçesin gasb ve ziyâde gadr ve te`addî eylediklerin bildirüb şer`le görölüb mezkûrların hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk cebren ve zulmen gasb eyledikleri akçesi tamâmen tahsîl ve kendüye alıvirilüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evahir-i L (Şevval) sene 1166

Belge: 4

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na ve Derguş ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Haleb sükkânından Lıgı (?) -zâde Seyyid Ömer zîde şerefehu gelüb bunun Derguş Kazâsı'nda vâki` Mağdele nâm karye ahâlîlerinden Köse Yusuf ve Sarı oğlu Ahmed ve Bektaş oğlu Mehmed ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler zimmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinde ber-mûceb-i temessük üç yüz kırk dört gurûş alacak hakkı olup taleb eyledikde mezbûrlar birbirleriyle müttefik ve dürlü `illet ve bahâne ile virmekde ta'allül ve muhâlefet ve “*karyemiz harâb oldu*” deyü ibtâl-i hakk ve gadr-ı küllî murâd eylediklerin ve dahî mezbûrlar taht-ı hükûmet ve kazânızda firâr üzere oldukların bildirüb zimmetlerinde olan ol mikdâr gurûş hakkı tamâmen tahsîl ve alıvirilüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evahir-i L (Şevval) sene 1166

Sayfa: 63

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Monlası'na ve Ma`aretü'l-Mısırîn Kadısı'na hüküm ki

Mustafa zîde kadruhu `arzuhal idüb Haleb muhassıllığı aklâmından Ma`aretü'l-Mısırîn Nâhiye'sinde Babelba (?) ve Keferhas ve Tuleylü'd-da`na ve Ken`an ma`-mezra`a-i Zühma (?) ve Haleb Kazâsı müzâfâtından Cebel-i Sem`an Nâhiyesi'nde Devir İrmuğ ve Kefercem (?) kurâ ve mezârî`i mûmâ-ileyhin ber-vech-i mâlikâne `uhdesinde olup lâkin kurâ-i mezbûr ahâlîlerinin ba`zı kimesnelere katî vâfir deynleri olup ve dâyinleri def`aten taleb ve te`addîden hâlî olmayub fukarânın def`aten edâya bir vechle kudretleri olmadığından küllîyen perâkende ve perîşân ve mâl-ı mîrînin noksân olmasına bâ`is olmalarıyla kurâ-i mezbûre re`âyâsından deyn mütâlebesinde olanların

ba`de's-sübûtü's-şer'î zimmetlerinde her ne mikdâr alacakları zuhûr ider ise hâl-i fukarâya merhameten ve cânib-i mîrîyi kesr ve noksândan sıyâneten beher sene bin gurûşdan elli gurûş virmek üzere siz ki vezîr-i müşârün-ileyh ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfîm sūdûrunu istirham ve Haleb muhassillığı aklâmından mârû'z-zikr kurâ ve mezârî` Haleb hazînesi defterleri ve rec`esi mûcebince virilügelan mâlını beher sene Haleb muhassıllarına virmek üzere mûmâ-ileyh Mustafa zîde kadruhunun ber-vech-i mâlikâne üzerinde olduğu baş muhâsebeden ve def`aten edâ-yı deyne `adem-i kudreti sâbit olan medyûnun şer`en taksît ile edâ-yı deyn itdirilmek için emr-i şerîfîm virilegeldüğü dîvân-ı hümâyûndan der-kenâr olmağla der-kenârı mûcebince emr-i şerîfîm tahrîri bâbında bi'l-fi`il bâş defterdârım olan Mustafa dâme `ulvuhu i`lâm itmeğin i`lâmı mûcebince `amel olunmak emrim olmuştur

Fi evail-i Zâ (Zilka`de) sene 166 (1166)

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Monlası'na hüküm ki

Haleb sâkinlerinden Seyyid Hicazî nâm kimesne gelüb bin yüz altmış (boş) senesinden berü Serdâr Ali Ağa dimekle ma`rûf kimesne zimmetinde ma`lûmü'l-mikdâr gurûş alacak hakkı olup edâ itmedin fevt olup terekesini kabz iden Haleb sâkinlerinden oğlu Kasım Ağa dimekle ma`rûf kimesneden ve yine Haleb mütemekkinlerinden Sarraf Kıbril ve Menâhim Yahudiler zimmetlerinde dahî birbirleri kefâletleriyle ma`lûmü'l-mikdâr gurûş hakkı olup virmedin mesfûr Kıbril mürd olup anın dahî terekesini kabz iden yine Haleb sâkinlerinden oğullarından ve kefil-i mesfûr Menâhim Yahudilerden taleb eyledikde hilâf-ı şer'-i şerîf virmekde ta'allül ve muhâlefet ve gadr-ı küllî eylediklerin bildirüb şer'le görölüb alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfîm ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı L (Şevval) sene 1166

Belge: 3

Haleb Kadısı'na ve Ruha ve Fulan (?) Kadılarına hüküm ki

İstanbul sâkinelerinden Bağsadihe (?) nâm Nasrâniye sūdde-i sa`âdetime `arzuhal idüb bunun babası Halebli Şahin nâm zımmî bin yüz altmış senesinde mürd oldukda verâseti irs-i şer'le bununla karındaşı İstiryo nâm zımmî ile zevcesi Sebile ve hemşiresi Aleyna nâm Nasrâniyelere münhasıra olmağla karındaşı mesfûr İstiryo dahî babası hâlıkın İstanbul'da Cebe Ali Kapusu'nda vâki` mutasarrıf olduğu menzil ve menzil-i mezbûrun derûnunda mevcûd eşyâ ve menzil icâresiyle bunun ber-mûceb-i

defter cihâzı olan eşyâ min-haysü'l-mecmû` ber-mûceb-i defter ve temessük beş bin gurûşluk mâlını karındaşı mesfûr hilâf-ı şer`-i şerîf ahz ve kabz ve yine babası hâlık-ı mesfûrun Haleb ve Ruha'da sâkin Corci ve Hacador nâm zımmîler zimmetlerinde olan ma'lûmü'l-mikdâr eşyâsı dahî irs-i şer` buna ve mesfûrûna intikâl itmekle bu dahî babası hâlık-ı mesfûrdan intikâl idüb mesfûrân Corci ve Hacador zımmîlerin zimmetlerinde olan eşyadan hisse-i şâyi`asıyla karındaşı mesfûrun zimmetinde olan bermûceb defter ve temessük kendü mâlı ve babasından müntakıl hisse-i şâyi`asın bâ-hüccet-i şer`iyye tarafından vekîli İbrahim Efendi dimekle ma'rûf kimesne varub taleb eyledikde hilâf-ı şer`-i şerîf virmekde ta'allül ve muhâlefet üzere oldukların ve mezbûrlar hâlâ taht-ı kazânızda geşt ve güzâr üzere oldukların bildirüb bulundukları mahallde şer`le görölüb vekîli mezkûra alıvirilüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i Zâ (Zilka`de) sene 1166

Sayfa: 64

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Haleb'de Bâbü'n-nasr dâhilide vâki` sâbıkâ Cidde Vâlîsi müteveffâ el-Hâc Osman Paşa'nın binâ ve ihyâ eyledüğü câmi`-i şerîf ve `imâret ve medresesi ve tekyesi evkâfının mütevelliyesi Hâciye Ayşe nâm hatun gelüb vakf-ı mezbûrun beher sene taraf-ı vakfdan îcâr olunagelan `akârâtından Haleb hâricinde vâki` Tayka ve Merce nâm iki bâb değirmanlarına bâ-hüccet-i şer`iyye ve kadîmden cereyân idegelan Nehr-i Kuveyk suyu dimekle meşhûr mahsûs su ile vakfın değirmânları deverân idegelüb aherden bir dürlü dahl olunmak îcâb itmez iken kurbunda yolda bağçe ashâbından Çıblakoğlu Ramazan ve el-Hâc Mehmed ve Zirioğlu Mustafa ve Kerimeoğlu Mustafa nâm kimesneler mütegalibe ve cebâbireden olmalarıyla vakf-ı mezbûrun değirmânlarına cereyân idegelan suyun hilâf-ı şer`-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer`iyye ve kadîme muhâlif kadîmi bendlerin bozub zikr olunan suyu mecrâ-yı kadîminden ihrâc ve bağçelerine icrâ vakfın `akârâtından olan kadîmi değirmanların harâb ve ta'tiline bâ`is ve gadr-ı küllî eylediklerin bildirüb hüccet-i şer`iyye mücebince şer` görölüb ol su kadîmisi üzere vakfın değirmânlarına icrâ ve mezkûrun hilâf-ı şer`-i şerîf ve kadîme mugâyir te`adîleri men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i Zâ (Zilka`de) sene 1166

Belge: 2

Haleb Monlası'na hüküm ki

Haleb'de dâhil-i Bâbü'n-nasr'da vâki` sâbıkâ Cidde Vâlîsi müteveffâ el-Hâc Osman Paşa'nın hayatında binâ eylediği Rehaiye Câmi`-i Şerîfi ve tekyesi vakfının Kâ'immakâm-ı mütevelliyesi olan Hâciye Ayşe hanım gelüb bunun medîne-i Haleb'de tasarrufunda `avârıza bağılu emlâk be yerleri olmağla üzerine edâsı lâzım gelan `avârız ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki` tekâlîfden hissesine düşeni edâ idüb tekâlîf-i şâkka talebiyle te`addî îcâb itmez iken ehl-i `örf tâ'ifesi taraflarından ba`zıları ahâlî-i Haleb'den ba`zı kimesneler ile yekdil ve hilâf-ı kânûn ve bilâ-emr-i şerîf sarây döşemesi mesârifî nâmı ve sâ'ir tekâlîf-i şâkka mütâlebesiyle te`adîden hâlî olmadıkların bildirüb hilâf-ı kânûn ve bilâ emr-i münîf ol vechle te`addî ve rencîde itdirmeyüb men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evail-i Zâ (Zilka`de) sene 1166

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Es-Seyyid Abdülvahhab zîde kadruhu südde-i sa`âdetime gelüb mûmâ-ileyhin Dergâh-ı Mu`allâm Kapucubaşılarında olub hâlâ Halebü`ş-Şehbâ'da sâkin Hüseyin Beg zimmetinde bin yüz altmış (boş) senesinden berü ber-mûceb-i temessük yalnız bin üç yüz yigirmi gurûş ve yine Haleb sükkânından Ahmed Beg nâm kimesne zimmetinde dahî iki bin yüz gurûş alacak hakkı olub taleb eyledikde mücerred ibtâl-i hakk sevdâsıyla dürlü `illet ile edâda ta`allül eylediklerin bildirüb mübâşir ma`rifetiyle şer`le görölüb temessükleri mûcebince zimmetlerinde olan ol mikdâr gurûş hakkı `alâ eyy-i hâlin bi`t-tamâm tahsîl ve bilâ kusûr alıvirilüb bir dürlü ta`allül itdirilmeyüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden temessükleri mûcebince mahallinde şer`le ihkâk-ı hakk olunmak bâbında fermân-ı `âlîşânım sâdır olmuştur

Fi evâil-i Zâ (Zilka`de) sene 166 (1166)

Belge: 4

İdlib (boş) ve (boş) ve (boş) (boş) Kadılarına ve zâbitânına hüküm ki

Seyyid Mustafa zîde kadruhu gelüb mûmâ-ileyhin mütevellî-i Kâ'immakâmı olduğu müteveffâ Köprülü Muhammed Paşa evkâfından İdlib'de vâki` `imâretine iktizâ iden zehâyiri nakl için öteden berü cânib-i vakfdan Hacı Hasan nâm katırcı katırlarıyla

ta'yîn ve mezbûr dahî bulunan mahallerden vakf için iştirâ eylediği zâhireyi vaktiyle götürüb teslim ve vakfın irsâliyesiyle Asitâne-i Sa'âdet'ime gönderülüb edâ-yı hizmet idüb ve mezbûr Hacı Hasan mezbûrun hademesinden olub Haleb ve Trablusşam ve Asitâne-i Sa'âdetim tarafına mürûr ve 'ubûr idegelmekle ba'zı ehl-i 'örf tâ'ifesi esnâ'-i râhda kâh katırlarını aher hizmete ta'yîn ve kâh yüklerini bıraktırub gayrı hizmete kullanub yüklerinin zayi' ve telef olmasına bâ'is oldukların bildirüb mezbûrun katırlarına taht-ı kazâlarınızda esnâ'-i râhda hilâf-ı şer'-i şerîf ve bilâ emr-i münîf dahl ve ta'arruz itdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve dîvân-ı hümâyûnum kaleminden sû'âl olundukda bu makûle yolcuların esnâ'-i râhda yüklerin yıkdırub devvâb ve mevâşîlerine bilâ emr-i hümâyûn ahz ile ebnâ'-i sebîle ta'arruz ta'cîz olunmaları virilân evâmîr-i şerîfime mugâyir olmağla hilâf-ı şer'-i şerîf te'addî ve rencîde olunmamak için emr-i şerîf virilegelmişdir deyü der-kenâr olunmağla der-kenârı mûcebince 'amel olunmak için yazılmışdır

Fi evail-i L (Şevval) sene 166 (1166)

S.64-65 Belge: 5

(S.64)Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Monlası'na hüküm ki

Kıdvetü'l-'ulemâ'i'l-muhakkîkîn hâlâ Antakya'da me'zûn-ı bi'l-iftâ olan mevlânâ es-Seyyid Mehmed zîde 'ilmihu ile Antakya Kazâsı muzâfâtından Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` Batire (?) nâm mezra'a vâki` mûmâ-ileyh mutasarrıf olduğu çiftliği zirâ atçilerinden (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahî ma'lûmü'l-esâmî kimesneler gelüb mezbûrûn zirâ atçiler kendü hallerinde olub hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz` ve te'adîleri olmayub ve üzerlerine dahî şer'en bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken Haleb sâkinlerinden mukaddemâ Haleb müteselliminin hizmetinde olub levendâd tâ'ifesinden Yezid nâm kimesne kendü hâlinde olmayub hevâsına tâbi` haşerât ile **(S.65)** çiftlik-i mezbûra varub bin yüz altmış (boş) senesinde bilâ mûceb kılıc ile üzerlerine hücûm ve şütûm-ı galîze ile şetm ve darb ve cerh eylemek sevdâsıyla kılıcın havâle eyledikde bunlar dahî nefsinı tahlîs için öğünden savuşdukda mezbûrun yedinde olan kılıcı yere dokunub şikest oldukda “*benim kılıcım şikest olmağa sebep oldınız*” deyü bilâ-mürâfa'a bir def'a beş gurûş ve bir def'a on gurûş ve bir def'a dahî altı gurûşların ahz eyledüğünden gayrı nâhiye-i mezbûreye her gelan bölükbaşların bayrağına uyub kılıc da'vâsıyla bilâ-mürâfa'a ve bilâ-sübût ceste ceste küllî akçelerin almışiken yine kâni` olmayub mütesellim-i mezkûr tarafından mübâşir götürüb bunları ahz ve gûnâgûn cevır ve eziyyet ve hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayr-ı hakkin iki yüz

gurûşların alub mezbûrın ber-minvâl-i meşrûh zulm ve te`addîsinden ahvâlleri diğergûn ve perîşân olmalarına ve mûmâ-ileyhe dahî gadre bâ`is olduğun bildirüb şer`le görölüb mezbûrun vech-i meşrûh üzere hilâf-ı şer` ve bî-gayr-ı hakk aldığı akçeleri girü istirdâd ve icrâ-yı hakk ve ol vechle olan te`addî ve tecâvüzü fukarâ üzerlerinden men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i Zâ (Zilka`de) sene 1166

Belge: 1

Haleb Kadısı'na hüküm ki

Sülehadan eş-Şeyh Abdülgani Nakşibendî ibn-i eş-Şeyh Abdülkadir Gülşenî gelüb bu Halebü's-Şehbâ kalesi dâhilinde vâki` hazret-i Halilü'r-Rahman mescid-i şerîfnde bi`i-fi`il berât-ı şerîfimle imâm ve mu`allim hânesinde mu`alim-i sıbyân ve vakfının nâzırı olub `uhdesinde lâzım gelan hidmetin edâ idüb aherden bir vechle dahl ve ta`arruz olunmak îcâb itmezken kazâ-i mezbûrdan ashâb-ı ığrâzdan ba`zı kimesneler zuhûr ve kendü hâllerinde durmayub mücerred ta`cîz için bî-vech-i şer`î ve bilâ-berât ve bilâ-sened fuzûlî imâmet ve mu`alim-i sıbyânlık ve nezâreti umûrlarına müdâhale ve te`addî üzere oldukların bildirüb berâtı mücebince `amel olunub mezbûrları bî-vech-i şer`î ve bilâ-berât ve bilâ-sened fuzûlî imâmet ve mu`alim-i sıbyânlık ve nezâreti umûrlarına dahl ve ta`arruz itdirilmeyüb zâhir olan müdâhale ve te`addîleri men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı Zâ (Zilka`de) sene 1166

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîrim Abdllah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Haleb sükkânından İbrahim nâm kimesne gelüb bunun babası Haleb Serdârı sâbık Hasekî el-Hâc Mustafa Ağa dimekle ma`rûf kimesne bundan akdem fevt olub bunun düyûn-ı kesîresi olub cüz'î terekesi olmağla bu babası mezbûrun deynini def`aten edâya bir dürlü kudreti yoğiken dâyinleri def`aten mütâlebe ile ta`cîz ve te`adîden hâlî olmadıkların bildirüb babası mezbûrun deyni te`cîl ve taksît ile edâ-yı deyn itdirilüb def`aten talebiyle te`addî itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölüb def`aten edâya iktidârı olmaduğu sâbit olur ise kudretleri mertebe te`cîl ve taksît ile edâ-yı deyn itdirilmek için emr-i şerîf yazılmışdır

Fi evasıt-ı Zâ (Zilka`de) sene 166 (1166)

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Kadısı'na ve Haleb Eyâleti'nde vâki` (boş) ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Dergâh-ı Mu`alâm yeniçerileri ocağı kul kethüdâsı olan el-Hâc Mehmed zîde Mecduhu gelüb bundan akdem Haleb Serdârı olan Hasekî el-Hâc Mustafa Ağa dimekle ma`rûf kimesne zimmetinde ocak mâlî olmak üzere üç bin yedi yüz elli gurûş kulluk akçesi olub kable'l-edâ fevt olub mâl-ı mebâliğ-i mezkûr zimmetinde kalduğın bildirüb Nefs-i Haleb ve taht-ı kazânızda vâki` kullukçular zimetlerinde ber-mûceb-i temessük müteveffâ-yı mezbûrun her ne kadar bekâyâ alacağı var ise sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin ma`rifetinle şer`le tamâmen tahsîl olunmak içün hükmi hümayûnum ricâ itmeğın vech-i meşrûh üzere `amel olunmak içün yazılmışdır

Fi evail-i Zâ (Zilka`de) sene 1166

Belge: 4

A`zaz ve (boş) Kadılarına ve Haleb Muhassılı'na hüküm ki

Hâlâ dîvân-ı hümayûnum kaleminde beglikçi kisedârı olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a`yân el-Hâc Mehmed Kuddîsî zîde mecduhu südde-i sa`âdetime `arzuhal idüb Kilis Sancâğı'nda A`zaz Nâhiyesi'nde Tel Sim nâm karye ve gayrîden altı bin akçe tîmâr ber-vech-i tekâ`üd mutasarrıfı Bektaş veled Satılmış'ın fevtinden mûmâ-ileyhin Kilis ve Kayseriyye ve Uzeyir ve Haleb Sancâklarında A`zaz ve gayrı nâhiyelerde Ada nâm karye ve gayrîden dîvân-ı gümâyûnum kitâbeti gedüğü ilhâkıyla berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı elli dört bin dört yüz doksan beş akçe ze`âmetine ilhâken yüz altmış beş senesi Ramazân-ı Şerîf'in yigirmi altıncı gününde tevcîh ve hâlâ tahvîl hükmüyle üzerinde olub ve bu makûle gedüklülerden cebelü mütâlebesi hilâf-ı kânûn iken sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin tarafından hilâf-ı kânûn cebelü mütâlebesiyle mûmâ-ileyhin tarafından vekîli (boş) nâm kimesneyi ta`cîz ve tahvîl târîhine düşen mahsûl ve rûsûmu dahî ahz ve kabzına mûmâna`at ve ta`aruzdan hâlî olmadığın bildirüb sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyh tarafından hilâf-ı kânûn cebelü mütâlebesiyle mûmâ-ileyhin vekîli merkûm ta`cîz ve rencîde olunmayub ve sene-i mezbûrede tahvîli târîhine düşen mahsûl ve rûsûmu vekîline ahz ve kabz itdirilüb bir dürlü dahl ve ta`aruz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sūdûrunu istid`â ve dîvân-ı hümayûnumda mahfûz olan tahvîl kuyûdâtına mürâca`at oldukda tîmâr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere mezkûr Bektaş'ın fevtinden mûmâ-ileyhin berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı ze`âmetine ilhâken târîh-i mezkûrda

tevcîh ve hâlâ tahvîl hükmüyle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın kaydı mûcebince `amel olunmak bâbında fermân-ı `âlîşânım sâdır olmuştur

Fi evasıt-ı Zâ (Zilka`de) sene 1166

Sayfa: 66

Belge: 1

Bakras Kadısı'na hüküm ki

E'imme ve hutebâdan (boş) ve (boş) zîde salâhumâ gelüb bunlar kazâ-i mezbûre tâbi` Belan Kasabası'nda vâki` merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Süleyman Han tâbe serâhunun Câmi`-i Şerîfi'nde bi'l-fi`il berevât-ı şerîfemle imâm ve hatîb olub icrâ-yı hidmet idüb rûsûm-ı ra'yyet ve bilâ emr-i şerîf tekâlif-i şâkka talebiyle bir dürlü te`addî ve rencîde olunmaları îcâb itmez iken kasaba-i mezbûre zâbiti hilâf-ı kânûn rûsûm-ı re'yyet ve ehl-i `orf tâ'ifesi taraflarından dahî bilâ-emr-i şerîf tekâlif-i şâkka talebiyle te`addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüb hilâf-ı kânûn te`addîleri üzerlerinden men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden imdi e'imme ve hutebâ hakkında bâs (?) oldukları i'tibârıyla rûsûm-ı ra'yyet ve bilâ-emr-i şerîf tekâlif-i şâkkanın cümlesinden mu`âflardır kânûn üzere`amel olunmak içün yazılmışdır

Fi revasıt-ı Zâ (Zilka`de) sene 1166

Belge: 2

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Ahmed zîde kadruhu gelüb mûmâ-ileyhin Haleb Kazâsı muzâfâtından Ma`aretü'l-Mısırîn Kazâsı'na tâbi` Ku'e nâm karye ahâlîlerinden Seyyid Bekir ve sâ'ir ma'lumü'l-esâmî kimesneler zimmetlerinde tekâlifleri husûsiçün bundan bin yüz altmış (boş) senesinde birbirlerinin tekâlifleriyle cihet-i şer'îden bâ-hüccet-i şer'iyye ve temessük bin dokuz yüz gurûş istidâne ve meblağ-ı merkûmu mezbûrlardan taleb ve almak istedikde bî-vech-i şer'î edâda ta'allül ve ibtâl-i hakk sevdâsında oldukların bildirüb şer'le görölüb hüccet-i şer'iyye ve temessükleri mûcebince zimmetlerinde sâbit ve müteveccih olan hakkı alıvirilüb ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın mahallinde şer'le görölmek içün yazılmışdır

Fi evasıt-ı Zâ (Zilka`de) sene 166 (1166)

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne mevlânâ Halebü's-Şehbâ Kadısı'na hüküm ki

Halebü'ş-Şehbâ sâkinlerinden el-Hâc Ubud (?) nâm kimesne gelüb Halebü'ş-Şehbâ mahallâtından Karik Mahallesi'nde vâki` birkaç bâb mülk dükkânlar ve bir bâb kahveci dükkânlarında aherin bir dürlü `alâkası olmayub bir vechle dahl olunmak icâb itmez iken civârında vâki` ba'zı kimesneler mücerred ızrâr kasdıyla dükkânlarını yedinden almak için dürlü `illet ve bahâne ile hilâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî müdâhale ve ta'cîz ve te'adîden hâlî olmadıkların bildirüb şer'le görölüb hilâf-ı şer'-i şerîf zâhir olan müdâhale ve te'addîleri men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilen mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i Z (Zilhicce) sene 1166

Belge: 4

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na ve (boş) Kadılarına ve Cebel-i Barişe Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki

Sen ki Cebel-i Barişe Kazâsı Nâ'ibi mevlânâ Mehmet Sükuti zîde `ilmihusun südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Cebel-i Barişe Kazâsı ahâlîsinden cemm-i gafir ve cem'-i kesîr meclis-i şer'e varub Cebel-i Barişe Kazâsı'na tâbî` Hafserce nâm karye ahâlîsinden dâ'imâ ızrâr-ı `ibâd ve ifsâd-ı bilâd `âdet-i müstemiresi olan Şeyh Ali ve karındaşları Hasan ve Hüseyin ve Ömer ve oğlu Çanıt ve `Ases Abdullah ve `Ases Ahmed nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayub bin yüz altmış iki senesinde karye-i mezbûre şeyhi olan Şeyh Yusuf nâm kimesnenin hânesin basub katl ve emvâl ve eşyâsın nehb ve gâret ve zor-ı bazû-yı şekâveti ile maktûl-ı mezbûrun yerine şeyh olub kendüye hevâdâr ve medâr ve i'tizâd olmak için dâ'imâ sefk-i dimâ ve nehb-i emvâl ile meşhûr tâ'ife-i Şammar `Urbânı'ndan nice erâzil ve eşkıyâyı başına cem` ve karye-i mezbûrede iskân ve re`âyâyâ ve berâyaya îsâl-ı muzârr ve hasâr üzere olduğundan gayrı Ruce Ovası'na nüzûl ve mürûr ve `ubûr iden ebnâ-i sebîlin tarikîn kat` ve bunun emsâli harekât-ı şenî`eleri hadden efzûn olmağla karye-i mezbûre ahâlîsi bundan akdem Haleb mütesellimine iştikâ ve mübâşir ta'yîn olundukda şakî-i mezbûr etbâ'ıyla guybet ve firâr itmeğin sen ki Haleb Vâlîsi vezîr müşârûn-ileyhsin ma`rifetin ve zâbitleri ma`rifetiyle bulundukları mahallde ahz ve Dîvân-ı Haleb'e ihzâr ve husemâsıyla terâfû'-i şer` ve üzerlerine sübût bulan hukûk-ı `ibâd ba'de't-tahsîl icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûn virilmek ricâsına bi'l-iltimâs `arz eyledüğün ecilden vech-i meşrûh üzere şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı Z (Zilhicce) sene 1166

Belge: 5

Haleb Vâlisi'ne Haleb Kadısı'na hüküm ki

Sâdât-ı kirâmdan Seyyid Abdülvahhab zîde şerefehu gelüb bunun Haleb Kazâsı muzâfâtından Ma'aretü'l-Mısırîn Nâhiyesi'ne tâbi` Ramhedan nâm karye sâkinlerinden Seyyid Halil ve karındaşı Seyyid Mehmed ve Seyyid Receb ve diğér Seyyid Mehmed ve Mustafa ve (boş) nâm kimesneler zimmetlerinde ber-mûceb-i hüccet-i şer`iyye bin yüz altmış (boş) senesinden berü ma'lûmü'l-mikdâr gurûş alacak hakkı olmağla defa`âtle taleb eyledikde ba`zı kimesnelerin iğvâsıyla virmekde ta'allül ve ibtâl-i hakk ve gadr murâd eylediklerin bildirüb şer'le görölüb ber-mûceb-i hüccet-i şer`iyye zimmetlerinde sâbit olan hakkı alıvirilüb ta'allül ve `inâd itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın mahallinde şer'le görölmek emrim olmuşdur

Fi evasıt-ı Z (Zilhicce) sene 1166

Belge: 6

Ma'aretü'l-Mısırîn ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Ali nâm kimesne gelüb Ma'aretü'l-Mısırîn Kazâsı'na tâbi` Kara nâm karye ahâlîleri zimmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinden berü birbirlerinin kefâletleriyle karz-ı şer'den yedi yüz on altı gurûş alacak hakkı olub taleb eyledikde edâda ta'allül ve muhâlefet ve gadr murâd eylediklerin bildirüb şer'le görölüb zimmetlerinde olan ol mikdâr gurûş hakkı alıvirilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı M (Muharrem) sene 1167

Sayfa: 67

Belge:1

Haleb Kadısı'na hüküm ki

Ayşe ve Melike nâm hatunlar gelüb bunların babaları Abdullah bin Sadık nâm kimesne bin yüz altmış (boş) senesinde fevt olub medîne-i Haleb kurbunda vâki` mutasarrıf oldığı çiftlik emlâkiyle ve mülk değirman ve sâ'ir emlak ve eşya ve terekese irs-i şer'le bunlar ile Haleb sâkinlerinden er karındaşları Halil ve İsmail ve Hüseyin nâm kimesnelere intikâl itmişken cümlesin karındaşları mezbûrlar zabt ve bunların hisse-i şâyi`alarına isâbet ideni virmeyüb gadr-ı küllî eylediklerin bildirüb şer'le görölüb babalarından müntakıl emlâk ve eşyâ ve sâ'ir terekeden `âlâ mâ-farzu'l-lah-ı te`âlâ

bunların hisselerine isâbet iden alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfîm ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fî evahir-i Z (Zilhicce) sene 1166

Belge: 2

Antakya Kadısı'na hüküm ki

Sen ki Antakya Kadısı Mevlânâ Şeyh Muhammed el-Hüseyinî zîde fazlühüsün mektub gönderüb medîne-i Antakya'da sâkin bi'l-cümle ulemâ ve sulehâ ve e'imme ve hutebâ ve a'yân ve şürefâ ve nevâhî-i erba'ada vâki' kurâlarda mutevattın re'âyâ ve zîr-i destân meclis-i şer'e varub beldemiz tarîk-i caddede vâki' memerr-i huccâc-ı müslimîn ve güzergâh-ı ebnâ-yı sebîl olub birkaç seneden berü kaht ve gılâ sebebiyle ahvâl-i fukarâ diger-gûn olduğundan kazâmızda vâki' kurâlarımızın ekseri perâkende ve ahâlîsi perîşân olmağla mahmiyye-i Haleb'de mütevattın levend zümresinden Deli Hasan dimekle ma'rûf kimesne vâlî ve mütesellimlere intisâb adet-i müstemiresi olmağla hâlâ mahmiyye-i mezbûre mütesellimi Ömer Ağa dimekle ma'rûf kimesneye bir tarîkle müntesîb ve ilkâ-i hudûd (?) ile Haleb tarafından kazâmıza ta'yîn olunan mübaşirler üçer ve beşer atludan ziyâdesi memnû' iken mezbûr Deli Hasan tama'-ı hâmindan nâşî otuzar ve kırkar atlu mübâşir ta'yîn ve beldeye gelmeyüb doğru nevâhî kurâlarına varub mâdde-i kâzibe isnâdıyla me'mûr olduğu karyeyi basub ve bulduğu adamları ahz ve habs ve devvâb ve mevâşilerin sürüb kazâ-i âhere geçürüb gûnâ-gûn eziyet ve diledikleri mikdâr akçe ahz ve bunun emsâli nice zulm ve te'addîlerinden nâşî keyfiyet Dîvân-ı Haleb'e i'lâm olunmuşken bu hilâlde mezbûr Deli Hasan mütesellim-i mezbûr Ömer'e bir tarîkle başbölükbaşı olub ve kapusuz levend tâ'ifesinden hevâsına tâbî' Pebe Halil ve Keleş ve sâ'ir bölük başılar ma'îyyetleriyle devr nâmıyla dört yüz atludan mütecâviz levendi başlarına cem' ve kazâmız kurâlarına gelüb karye be-karye geşt ve güzâr ve her bir karyeye “size mübâşiriz” deyü bi-gayr-i hakkin tecrîm ve gûnâ-gûn müsveddâd ile 'ibâdu'l-lâhı habs (?) ve bu üslûb üzere kurâlarımızda on on beş gün mikdârı deverân ve ber-vechle yed ve tasallutlarından fukarâ-yı ra'îyyet halâs olamayub baş bölükbaşılıktan azl olundukda dahî kapusuz levendâtı tahrîk ve 'ibâdullâhı tecrîm ve'l-hâsıl tahrîb-i kazâmıza bâdî olduğundan nevâhî fukarâlarından tâb ve tuvân kalmayub mezbûrun bu gûne te'addîsi fukarâ üzerlerinden men' olunmaz ise cümle perîşân olmağla müteveccih olmağla mezbûr Deli Hasan'ın zulm ve te'addîsi 'ibâdullah üzerlerinden def' ve fîmâ-ba'd gelen mübâşirler üç ve beş atludan ziyâde olmamak üzere müceddeden yedimize emr-i şerîf verilmek ricâsına “vâki' hâlî der-devlet-i

medâra`arz ve i`lâm idivir” deyü ilhâh ve iltimâs itmeleriyle ol-bâbda hükm-i hümayûnum verilmek ricâsına vâki` hâlî arz ve ahâlî-i kazâ mahzar birle istirhâm ve dîvân-ı hümayûmda mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca`ât olundukda de`âvî-i şer‘iyye için vülât ve mütesillemler taraflarından buyuruldu ile mübâşir ta`yîn ve irsâl olunmak ve mübâşir-i merkûmun temşiyet-i maslahat dahî vardığı kazânın zâbitân ve a`yân ve ahâlîsi i`ânet ve husûl-ı maslahat ile `avdet itdirilmek üzere Anadolu ve Rûmili’nin üçer kollarına mufassal ve meşrûh evâmir-i şerîfem verildiği mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâhir-i Z (Zilhicce) sene 1166

Belge: 3

Fî riyâset-i hazret-i el-Hâc `Abdi Efendi tâle bekâhu

Payas Kadısı’na hüküm ki

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi gelüb yerlûden nâ’ib olmak memnû`iken kazâ-i mezbûre sükkânından Ahmed ve Mehmed nâm kimesneler yerlûden olmağla her gelan kadılara kâh biri ve kâh biri nâ’ib olub iki hasm bir da`vâ ile vardıklarında nâ-hakk olan kimesnenin akçesin ahz ve ol tarafa himâye idüb ibtâl-i hakk ve fukarânın dahî bî-gayr-ı hakkın akçelerin alub ve aldırmağa bâ`is (olub) bunun emsâli zulm ve te`adîlerinin nihâyeti olmaduğın bildirüb mezbûrların niyâbetden ref` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâil-i M (Muharrem) sene 167 (1167)

Belge: 4

Payas Kadısı’na hüküm ki

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi gelüb yerlûden nâ’ib olmak memnu`iken kazâ-i mezbûr sükkânından Ahmed ve Mehmed nâm kimesneler yerlûden olmağla her gelan kâdîlara kâh biri ve kâh biri nâ’ib olub iki hasım bir da`vâ ile vardıklarında nâ-hakk olan kimesnenin akçesin ahz ve ol tarafa himâye idüb ibtâl-i hakk ve fukarânın dahî bî-gayr-ı hakk akçelerin alub ve aldırmağa bâ`is bunun emsâli zulm ve te`adîlerinin nihâyeti olmaduğın bildirüb mezbûrlar niyâbetden ref` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fî evail-i M (Muharrem) sene 167 (1167)

Sayfa: 68

Belge: 1

Sadr-ı sâbık vezîr-i a`zam olub hâlâ Haleb Vâlîsi vezîr Abdullah Paşa'ya ve Eriha Kadısı'na hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Rüstem oğlu Mehmed Ağa dimekle ma`rûf kimesne gelüb bu kendü hâlinde olub hilâf-ı şer`-i şerîf kimesneye vaz` ve te`addîsi olmayub şer`en bir vechle müdâhale ve rencîde olunmak îcâb itmez Medik Kal`esi mütevellîsi Kasım Ağa dimekle ma`rûf kimesne zuhûr ve mücerred celb-i mâl ve icrâ-yı gazez için hilâfî vâki` mevâdd isnâd ve iddi`â-yı hukûk birle üzerine şer`en bir nesne sâbit olmadın hilâf-ı şer`-i şerîf ve bilâ-emr-i münîf aher mahalle ihsâr teklîfiyle dâ'imâ te`addî ve rencîdeden hâlî olmayub mükedderü'l-hâl ve mağdûr olduğun bildirüb mahallinde şer`le görölüb hilâf-ı şer`-i şerîf ve bilâ-emr-i münîf aher mahalle ihsâr teklîfiyle olan te`addîsi şer`le men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fî evail-i M (Muharrem) sene 1167

Belge: 2

Haleb Vâlîsi'ne ve Payas ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Belan sâkinlerinden Kazer Keşîş nâm zımmî gelüb bunun oğlu Artin nâm zımmî kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve üzerine dahî şer`en bir nesne sâbit olmuş değil iken Payas Kazâsı'na tâbi` Ayahlı Hulinik nâm karyede Şelkan nâm mahallde yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Bardakçı oğlu (boş) ve Hacı Ömer oğlu (boş) nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayub birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve bin yüz altmış (boş) senesinde bunun oğlu mesfûru diyet îcâb ider sopa ile hilâf-ı şer`-i şerîf bî-gayr-ı hakk darb-ı şedîd ile darb ve katl idüb üzerinde mevcûd olan emvâl ve eşyâsın dahî bi'l-cümle gâsb ve gâret idüb ziyâde gadr-ı küllî eylediklerin bildirüb şer`le görölüb oğlu mürd-i mesfûrun şer`le îcâb iden diyeti ile mezbûrların bî-gayr-ı hakkın gasb ve gâret eyledikleri emvâl ve eşyâsı tamâmen tahsîl ve alıvirilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fî evasıt-ı M (Muharrem) sene 1167

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Monlası'na ve Kilis ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Medîne-i Haleb sâkinelerinden `Afife nâm hatun gelüb bunun yine medîne-i Haleb sâkinlerinden zevci Serdar oğlu Kasım nâm kimesne zimmetinde bin yüz altmış (boş) senesinde hukûk-ı şer`den yüz elli gurûş ve ma`lûmü'l-ism ve'l-mikdâr eşyâ alacak hakkı olub taleb eyledikde mezbûr dürlü `illet ve bahâne ile bî-vech-i şer`i virmekde ta`allül ve muhâlefet ve cevri ve eziyet ve ibtâl-i hakk ve gadr-ı küllî murâd eylediğin ve tarafından da`vâ ve ahz ve kabza (boş) nâm kimesneyi vekîl eyledüğün ve hâlâ mezbûr taht-ı hükûmet ve kazânızda geşt ve güzâr üzere olduğun bildirüb bulunduğ mahallde şer`le görölüb mezbûrun zimmetinde olan ol mikdâr gurûşuyla eşyâsı tamâmen tahsîl ve alıvırılüb bî-vech-i şer`i ta`allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükmi hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fî evahir-i M (Muharrem) sene 1167

S.68-69 Belge: 4

(S.68) Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr es-Seyyid Abdullah Paşa'ya ve Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Sen ki Antakya Kadısı mevlânâ Şeyh Mehmed el-Hüseyni zîde fazluhusun mektûb gönderüb havass-ı hümayûnum karyelerinden Antakya Kazâsı muzâfâtından Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` Serase karyesine bâ-berât-ı `âlîşân iştirâken ber-vech-i mâlikâne mutasarrıf olan es-Seyyid Abdülkadir ve Seyyid Abdurrahman ve Seyyid Mehmed ve Ali nâm kimesneler meclis-i şer`e varub karye-i mezbûrenin mümtâz ve mu`ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden `öşr ve resmi karye-i mezbûre mutasarrıfları taraflarından alınagelan tahminen sekiz şiyeb (?) isti`âb ider ma`lûmü'l-hudûd arâziye aherden dahl olunmak îcâb itmez iken yine havass-ı hümayûnum karyelerinden Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` Ayn-ı Refarin nâm karye mutasarrıfları zuhûr ve ol arâzi için mârû'z-zikr `Ayn-ı Refarin karyesi arâzîsindendir deyü fuzûlî müdâhale ve a`şâr ve rûsûmunun ahz ve kabzına mümâna`at itmeleriyle sâbıkâ Haleb Mütessellimi Hamza nâm kimesne ma`rifetiyle cânib-i şer`den münâzi`-i fihâ olan arâzi keşf ve tahdîd olundukda sâbık-`z-zikr Serase karyesinin mümtâz ve mu`ayyen hudûdu dâhilinde olduğ şuhûd-ı `udûl ile tevâtüren şer`en sâbit ve elli sekiz senesi târîhiyle müverreh Antakya Kadısı Osman imzâsıyla mûmzâ ve hatemiyle mahtûm kıbel-i şer`den yedlerine hüccet-i şer`iyye virilmekle mücebince fî-mâ-ba`d mezkûr `Ayn-ı Refarin karyesi mutasarrıfları taraflarından mezkûr Serase karyesine ve mümtâz ve mu`ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden `öşr ve resmi karye-i mezbûre mutasarrıfları taraflarından alınagelan yerlere

dahl ve ta'arruz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfîm virilmek ricâsına vâki` hâlî bi'l-iltimas `arz ve defter-hâne-i `âmiremde mahfûz olan defter-i icmâle ve mufassala mürâca`at olundukda Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` (S.69) yigirmi dokuz nefer re`âyâ ile karye-i Serase ve hâsıl-ı kısm-ı mine'l-hums ve tahtında hinta ve şa`îr ve gayrîhu on bin yedi yüz elli akçe yazudan vakf-ı Hacı Mansur bin Hatib Ali el-Haddat ve `ale'd-derye (?) on iki kırât beş bin üç yüz yetmiş ve hise-i vakf-ı Mehmed Yasin altı kırât iki bin altı yüz seksan yedi ve hisse-i mîrî altı kırât iki bin altı yüz seksan sekiz ve resm-i çift yekûn ma`-gayrîhu hisse-i mîrî ma`-rüsûm-ı `örfiye ve gayrîhu üç bin sekiz yüz yigirmi altı akçe yazu ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi` kırk iki nefer ile karye-i Ayn-ı Rekarin ve hâsıl-ı mâl-ı dîmos fî sene üç bin yedi yüz hisse-i vakf-ı Resni Ferce bin Ali bin Kaşanî sekiz kırât bin iki yüz otuz üç ve hisse-i mîrî on altı kırât iki bin dört yüz altmış dört ve resm-i çift yekûn ma`- gayrîhu hisse-i mîrî ma`-rüsûm-ı `örfiyye ve gayrîhu dört bin üç yüz elli akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde mukâta`a-i dârü's-sabr ve Kuseyr Nâhiyesi'nde Tel Gımar nâm karye ve gayrîhu ile birikdirilüb havâss-ı hümayûnum mülhakâtından olmak üzere tahrîr ve defter olduğun bi'l-fi`il Defter Emini Halil dâme mecduhu `arz ve hazîne-i `âmiremde mahfûz olan baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda Haleb muhassıllığı aklâmından Kuseyr ve Şuğur Nâhiyeleri'nde Serabiye karyesinin senevî dört bin üç yüz ve Radof Karyesi'nin dahî sekiz bin pâra mâlları olup Haleb hazînesi defterleri ve rec'esi (?) mücebince virilagelan mâlın beher sene Haleb muhassıllarına virmek üzere Ali ve Seyyid Abdülkadir ve Seyyid Abdurrahman ve Seyyid Mehmed'in ber-vech-i mâlikâne üzerlerinde olduğu mukayyed ve arâzî nizâ`ında i'tibâr-ı kadîme olmağla `öşr ve resmi nizâ` olunan yerlerin a`şâr ve rüsûmu kadîmden her kangısı tarafından ahz ve kabz olunagelmiş ise kadîmisi üzere ahz ve kabz itdirilmesi kânûna muvâfık idüğü dîvân-ı hümayûnumdan derkenâr olunmağla kânûn üzere emr-i şerîfîm tahrîri bâbında bi'l-fi`il baş defterdârım olan Abdullah Nâ'ili dâme `ulvuhu i`lâm itmeğin i`lâmı mücebince kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fî evahir-i M (Muharrem) sene 1167

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîre Haleb Mollası'na hüküm ki

Sâbıkâ Trablusşam Vâlîsi müteveffâ İsmail Paşa'nın hazînedârı olup Haleb'de sâkin İbrahim zîde kadruhu `arzuhal idüb mûmâ-ileyh müteveffâ-yı müşârûn-ileyh mukaddemâ hazînedârı olmak takribiyle fevtinden sonra ba`zı kimesneler zuhûr ve

mücerred gazez-i dünyeviyyelerin icrâ ve ahz-ı intikâm ve celb-i mâl sevdâsıyla tezvîrâta tasaddî ve “*bizim müteveffâ-yı müşârün-ileyhin zimmetinde olan şeylerimiz için sen benden alınız demiş idin senden aluruz*” deyü bunun üzerine şer’en bir nesne sâbit olmadın hilâf-ı şer’ te’addî ve üzerine musallat ve ta’cîz ve gadr murâd eylediklerin ve bu bâbda da’vâsına muvâfık Şeyhülislam’dan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüb fetvâ-yı şerîfesi mücebince `amel olunub hilâf-ı şer’ ol vechle bunu rencîde itdirilmeyüb vech-i meşrûh üzere olan gadr ve te’addîleri men’ ve def’ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer’le görülmek için yazılmışdır

Fi evahir-i M (Muharrem) sene 167 (1167)

Belge: 2

Haleb Kadısı’na hüküm ki

Haleb sükkânından Mustafa nâm kimesne gelüb medîne-i Haleb’de vâki` mutasarrıf olduğu mülk firununda aherin `alâkası olmayub şer’en dahl olunmak icâb itmez iken Haleb sâkinlerinden mütegalibe ve cebâbireden Mahzumî-zâde dimekle ma`rûf Seyyid Ali ve karındaşı Seyyid Mehmed nâm kimesneler zuhûr ve hevâlarına tâbi` ba`zı zaleme ve cebâbire ile yekdil ve bunun zıkr olunan firununu yedinden alub zabt sevdâsıyla hilâf-ı şer’-i şerîf müdâhale ve üzerine musallat ve te’addî ve gadr sevdâdında oldukların bildirüb şer’le görölüb mezbûrların hilâf-ı şer’-i şerîf müdâhale ve te’addîleri men’ ve def’ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer’le görülmek için yazılmışdır

Fi evahir-i S (Safer) sene 1167

S.69-70 Belge: 3

(S.69) Haleb Kadısı’na hüküm ki

Sen ki Haleb Kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Derviş Mustafa zîdet fezâ’ ilehusun südde-i sa`âdetime mektûb gönderüb medîne-i Haleb sükkânından es-Seyyid Ömer el-Lüfti nâm kimesne meclis-i şer’e varub medîne-i mezbûrede kısmet-i `askeriye kitâbetinin iki kâtibe tahammülü olmadığından kadîmü’l-eyyâmdan berü gerek kitâbet-i `askeriye ve gerek kitâbet-i belediyye her biri `alâ hazihi birer kâtib ile rû’yet ve zabt olunagelüb hattâ bin yüz elli beş senesi târîhinde Haleb sâkinlerinden Şeyh Ahmed el-Cabiri nâm kimesne misli nâ-mesbûk kadîme mugâyir kitâbiyyet-i merkûmînine kâtib-i sâni olmak üzere bir tarikle Anadolu Muhâsebesi’ne kayd ve yedine berât alub hidmet-i merkûme muhaddesen ve hilâf-ı vâki` ve `ibâdu’l-lahın eytâmına zarar-ı küllîsi olduğu mezkûr Şeyh Ahmed’in muvâcehesinde Haleb’de olan `ulemâ ve müderrisîn ve a`yân

ve eşrâf ihbâr ve takrîr itdiklerinde rîzâsıyla hidmet-i muhdese-i mezbûreden keff-i yed ve yedinde olan berâtın teslim ve ihdâs itdiği kitâbet-i sâniye berâtının kaydı mahallinden bâ-emr-i `âlî ref` ve terkîn olunub zikr olunan `askeriyye kitâbetine babası kasr-ı yedinden mâliyeden berâtıyla mutasarrıf olan diğer Şeyh Ahmed bin Hafız Ahmed kitâbet-i (S.70) merkûmeye babası ve ba`dehu kendü on seneden mütecâviz `alâ hazihin istikâmet ve `iffet ve diyânet üzere tasarruf ve hidmet-i mezkûre `uhdesinden gelmeğe kâdirler iken bu esnâda ba`zı erbâb-ı ığrazın ta`lîmleriyle kitâbet-i `askerîye-i merkûmede kâtib-i sâni olmak üzere `askerî rûznâmçesinden yedime berât alub kadîme mugâyir ve `ibâdu'l-lahın eytâmına zararı sârî ve muhdese olduğu `indinde zâhir ve fî-nefsü'l-emr iki kâtibe tahammülü olmayub hilâf-ı kânûn ve nizâm kadîme muhal bir ma`nâ olduğu nümâyân ve bâhir olmağla el-hâletü hâzihi zâtında muhdes ve kadîme mugâyir olan kitâbet-i sâniyeden keff-i yed ve yedimde olan berâtı tâb`en mezbûr Şeyh Ahmed'e teslim ve mûmâ-ileyh Şeyh Ahmed ba`de't-tasdîk ve't-takrîr mezkûr Seyyid Ömer'in ihdâs eylediği kitâbet-i sâniyenin kaydı mahallinden ref` ve terkîn ve fî-mâ-ba`d gerek Seyyid Ömer tarafından ve gerek taraf-ı aherden müdâhale olunmayub yedinde olan berât-ı şerîfim mücebinece `alâ hazihin tasarruf eylemek üzere ba`de'l-istifsâr der-devlet medârıma `arz ve i`lâm idivir deyü iltimâs ve fî'l-hakîka minvâl-i muharrer üzere olduğundan mâ`adâ mûmâ-ileyh Şeyh Ahmed kendü hâlinde hidmet-i lâzimesine `iffet ile iştigâl ve `uhdesinden gelmeğe kâdir fakîrü'l-hâl ve kesîrü'l `iyâl medâr-ı ma`âşî ancak kitâbet-i mezbûreye münhasır olub ihdâs olunan kitâbetden kendüye lâhık olan gadr ve hayf-ı küllîden kat`-ı nazar misli nâ-mesbûk kânûn-ı kadîme mugâyir ve `ibâdu'l-lahın eytamına müceb-i zarar olduğunu Haleb'in `ulemâ ve müderrisîn ve a`yân ve eşrâfı haber virdiklerinden mâ`adâ senin dahî `ilmin muhît olmağla fî-mâ-ba`d kitâbeteyn-i mezkûreteynde kâtib-i sâni nasb ve ta`yîn olunmamak içün emr-i şerîfim virilmek ricâsına vâki` hâlî bi'l-iltimas sen `arz ve hâlâ Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîrim Abdullah Paşa edâma'l-lah-ı te`âlâ iclâlehu mektubuyla istid`â itmeğin vech-i meşrûh üzere kitâbet sânilik kaydı `askerîden ref` ve terkîn ve fî-mâ-ba`d kâtib-i evvele müdâhale olmamak içün yazılmışdır

Fi evahir-i S (Safer) sene 1167

Belge: 1

Haleb Vâlîsi vezîre ve Mollası'na hüküm ki

Dergâh-ı Mu`allâm kapucu başlarından Halil dâme mecduhu `arzuhal idüb Haleb'de sâkin a`yândan sâbıkâ Kıbrıs Muhassılı Süleyman Ağa dimekle ma`rûf

kimesne zimmetinde ber-mûceb-i temessûk ma'lûmü'l-mikdâr alacağı olub def'aten edâya kudreti olmadığından bin yüz altmış üç senesi Cemâziye'l-evveli guresinden beş aya değin altı yüz gurûş virüb bâkîsini dahî sene be-sene beşer yüz gurûş virmek üzere kavl ve ta'ahhüd ve ber-minvâl-i muharrer edâ eylemek için müceddeden memhûr temessûk virmişiken kavl ve ta'ahhüdü üzere edâya ihtimâm itmeyüb bu ana değin ancak altı yüz gurûş virüb beher sene beş yüz gurûşu tekâsül ve târîh-i mezkûrdan berü kavl ve ta'ahhüd ve temessûkü mantûkunca bu ana değin zimmetinde bin beş yüz gurûş müctemi' olduğun bildirüb yedinde olan temessûkü mûcebince şer'le görülüb ber-vech-i meşrûh zimmetinde müctemi' olan ol mikdâr gurûş tarafından kabzına me'mûr ademisine alıvirilüb hilâf-ı şer'-i şerîf ta'allül ve tereddüd itdirilmeyüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görülüb ihkâk-ı hakk olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i S (Safer) sene 167 (1167)

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîrim Abdulah Paşa'ya Ma'aretü'l-Mısırîn Kadısı'na hüküm ki

Ma'aretü'l-Mısırîn Kazâsı'na tâbi` Hertuş nâm karye re'âyâları gelüb bunlar be-kazâ'u'l-lah-ı te'âlâ birkaç seneden berü düyûn-ı kesîreye müstağrik olduklarından def'aten edâ-yı deyne bir vechle kudretleri olmayub taksit-i şer'î ile edâ-yı deyne râzîlar iken erbâb-ı düyûn taksit-i şer'î ile almağa kanâ'at itmeyüb def'aten talebi ve ahz ve habs teklîfi ile te'addî ve rencîdeden hâlî olmayub ol vechle ahvâlleri dîğergûn ve perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is olduğun bildirüb taksit-i şer'î ile edâ-yı deyn itdirilüb erbâb-ı düyûna def'aten talebi ve ahz be habs teklîfi ile ta'cîz ve rencîde itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülüb def'aten edâ-yı düyûna iktidârları olmadığı şer'en sâbit ve mütehakkık olur ise mâl-ı mîrîlerinden mâ'adâ sâ'ir erbâb-ı düyûna olan deynlerin taksit vechle edâ eylemeleri için yazılmışdır

Fi evasıt-ı Râ (Rebiyülevvel) sene 167 (1167)

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne Belan ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Belan Kazâsı'na tâbi` Nefs-i Belan Kasabası sükkânından `ulemâdan Şeyh Süleyman ve İsmail Efendi demekle ma'rûf kimesneler ile (boş) nâm zımmî südde-i sa'âdetime gelüb bunların yine kasaba-i mezbûre sükkânından mûrisleri Ahmed ve

diğer Ahmed ve Yakub nâm kimesneler ile zımmî-i mesfûrun mûrisi (boş) nâm zımmî kendü hâllerinde ırzlarıyla mukayyed iken yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden eşkıyâdan Kürd Yunus oğulları ve Döşer oğulları ve (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) nâm şakîler kendü hâllerinde olmayub hevâlarına tâbî` Mar`aş Çakalları dimekle meşhûr kimesneler ile yekdil ve yekcihet ve bin yüz altmış (boş) senesinde bunlar diyâr-ı aherde iken mûrisleri mezbûrları hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk darb-ı şedîd ile darb ve katl eylediklerinden gayrı bunların kasaba-i mezbûrede mutasarrıf oldukları mülk bağlarının kürümlerin kat` ve harmanları derûnunda mevcûd ma`lûmü'l-keyl mahsûllerin dahî bî-gayr-ı hakk ihrâk-ı bi'n-nar idüb ziyâde gadr ve hayf eylediklerin ve bu bâbda da`vâlarına muvâfık fetvâ-yı şerîfeleri olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfeleri mûcebince şer`le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk fuzûlî kat` eyledikleri kürümlerin tamâmen kıymetleriyle ihrâk-ı bi'n-nar eyledikleri mahsûllerin şer`le icâb idenlerden kıymetleri tamâmen tahsîl ve alıvırılüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer`le görülmek içün yazılmışdır

Fi evail-i R (Rebiyûlahir) sene 167 (1167)

Sayfa: 71

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne Belen ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Belen Kazâsı'na tâbî` Aşgar Begli ve Çırtaman ve Kerkeb karyeleri re`âyâlarının ile Nefs-i Belen Kazâsı ahâlîleri gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelan emr-i şerîfimle vâki` tekâliflerin edâda kusûrları olmayub dahl icâb itmez iken Belen Kazâsı'nda sâkin Han-ı Cedîd Ağaları Ahmed ve Osman nâm kimesneler mücerred celb-i mâl sevdâsıyla hevâlarına tâbî` birkaç nefer süvâri adamlarıyla yekdil ve bunların üzerlerine şer`en bir nesne sâbit olmuş değil iken mezkûrlar bunları ahz ve der-sincir (der-zincir) ve diledüğü mikdârı akçelerin almadıkca salıvirmeyüb ziyâde gadr ve te`addî ve perâkende ve perîşân olmalarına bâ`is oldukların bildirüb hilâf-ı şer` ve kânûn ve bilâ-emr-i münîf ol vechle zulm ve te`addîleri men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin kânûn üzere `amel olunmak içün yazılmışdır

Fi evasıt-ı Râ (Rebiyülevvel) sene 1167

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr Abdullah Paşa'ya ve Mar`aş Vâlîsi'ne ve Haleb Mollası'na ve A`zaz ve Kilis Kadılarına ve `Ayıntab ve (boş) ve Kilis Voyvodası'na hüküm ki

Medîne-i Haleb ahâlîsi gelüb kadîmü'l-eyyâmdan berü Belde-i Haleb'e mahsûs cereyân iden Nehr-i Kuveyk dimekle ma`rûf nehrin derûnuna müttehiz ve müttesik olan Kilis Kazâsı muzâfâtından Menbiç Nâhiyesi'ne tâbi` Narluca nâm karyenin kurbunda vâki` Akkaya ve Çerceb nâm kurâlardan yetebbû` (?) iden su nehr-i mezbûrun suyuna akub cereyan ve ahâlî-i Haleb emlâklarını sakî ve şurb ve intifâ` idegelüb kadîme mugâyir bir vechle dahl îcâb itmez iken sâbıkâ `Ayıntab Müftüsü olub `Ayıntab'da sâkin Molla İvaz dimekle ma`rûf kimesne mezbûr Akkaya suyu ile Tel-Hüseyn ve Çerceb kurâlarından yetebbû` iden suyun mecrâlarında müceddeden bent ihdâs ve ol suların kadîme muhâlif tarlalarına icrâ ve tağrîb ile A`zaz Nâhiyesi'ne tâbi` Mariğ ve Tel-Malid ve Karamel ve Kamin ve Mended ve Yecurne ve Tulik ve (boş) ve (boş) ve `Ayıntab'a tâbi` Amalu ve Sargin nâm kurâ ahâlîleri dahî tagallüben nehr-i mezbûrun suyuna itâle-i dest-i istilâ ile mezru`atların iskâ ve suyunu ıtlâf ve izâ`et eylediklerinden nehr-i mezbûrun suyu vakt-ı ihtiyâc ve ıztırârda ve bi'l-küllîye münkatî` ve işbu sene-i mübâreke de nehr-i mezkûr bi'l-küllîye sudan hâlî ve cevâmî` ve mesâcid ve medâris ve kastil (?) ve hamamîn havâss ve `avâm ve ebnâ-i sebîlin hakk-ı şurb ve sakâyetlerin inkıtâ'ına ba`is oldukların bildirüb hilâf-ı şer` ve kânûn ve kadîme mugâyir tasallut ve tecâvûz ve te`addîleri men` def` olunmak bâbında hükm-i şerîfim ricâ ve kânûnu su`âl olundukda bir beldenin kadîmden berü cevâmî` ve mesâcid ve medâris ve hamâmıların cârî ve sâ'ir ehâlî-i belde ve ebnâ-i sebîl şurb ve intifâ` idegeldikleri mahsûs ve müstakîl kadîmi sularının mecrâsında kadîme muhâlif sonradan bend ihdâs ile mâ-ı mezkûru mecrâ-yı kadîminden ihrâc ve aher mahalle icrâ eylemeleri mugâyir-i kânûn ve kadîm olmağla dahl iden mezkûrların kadîmden müstakîl veya müşterek şurb ve intifâ` idegeldikleri suları değil ise muhdes bendlerinin zarar-ı şer'îsi def` ve ol su kadîmden ne mahalden ve vecihle belde-i mezbûre cârî ve şurb ve intifâ` idegelmişler ise kadîmisi üzere ol mahalden icrâ itdirilüb aherin kadîme mugâyir müdâhaleleri men` için emr-i şerîfim yazılagelmişdir deyü dîvân-ı hümayûnum tarafından derkenâr olunmağla derkenârı mücebince `amel olunmak emrim olmuşdur

Fi evahir-i Râ (Rebiyülevvel) sene 167 (1167)

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı sâbık Vezîr es-Seyyid Abdullah Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Nezâret-i Şeyhü'l-islâmî'de olan evkâfdan medîne-i Haleb'de vâki' müteveffâ İbşir Mustafa müskefâtı tevliyetinin Kâ'im-makâmıgını medîne-i mezkûrede Nakibü'l-eşraf Kâ'im-makâmı olanlara şart ve ta'yîn ve evkâf-ı mezkûreden sene üç bin gurûş mikdârı hâsıl olan icârâtından vakfiye-i ma'mûl-bihâsında beher sene üç yüz şerîfi altun medîne-i Münevvere ve üç yüz şerîfi altun Mekke-i Mükerreme'de bâ-defter ta'yîn olunan erbâb-ı vezâyife Surre tarîkiyle irsâl ve medîne-i Haleb'de dahî beş yüz eczâ-hân ve du'â-gûy vezâ'ifi ta'yîn ve yüz on iki gurûş dahî nâzır-ı müşârün-ileyhe nezâret olmak üzere îsâl ve mütevellî olanlara dahî yüz gurûş ve bakiyye kalan meblâğ evkâf-ı mezkûrenin mesârifât-ı zarûriyyetine muhtâc olan emâkin ve müskefâtın ta'mîr ve termimlerine sarf ve î'mâr ve bir mikdârı mevâdd-ı şer'îyye ile habs olunan sîrâtın (?) ta'âmiyyelerine sarf olmak üzere şart ve ta'yîn eylediği ve vakfiye-i ma'mûl-bihâsında mukayyed olmağla medîne-i merkûmede Nakibü'l-eşraf Kâ'im-makâmı sâbık Ata (Taha)-zâde es-Seyyid Mehmed Efendi demekle ma'rûf kimesne şart-ı vâkıf üzere Kâ'im-makâm mütevellîliği hâlinde müskefât-ı mezkûreyi altmış yedi senesine mahsûben ber-vech-i peşin îcâr ve îcâre-i vakfî bi'l-cümle ahz ve kabz ve ekl ve belğ ile itlâf ve hâlâ medîne-i merkûmede Nakibü'l-eşraf Kâ'im-makâmı olan es-Seyyid Mehmed Şerîfü'l-İmadî zîde şerefehu şart-ı vâkıf üzere vakf-ı mezbûrun Kâ'im-makâm mütevellîsi olduğundan selefî mezkûrdan vakf-ı mezbûrun muhâsebesin taleb eyledikde mevâ'id-i bî-mâl (?) ile 'avk ve te'hîr ve tekrâr muhâsebesin ru'yet murâd eyledikde leyyete ve le'alle ile ta'vîk ve etrâf hükkâm kemâl-ı tereddüd ve teşebbüsü olmakdan nâşî 'adem-i ısgâ ile metânet ve tamahlı zâhir ve nümâyân olub memmer-i ebnâ-i sebîl ve kadem-gâhân mürûr-ı eyyâm ve 'adem-i nezâret ve iltifâtdan bi'l-küllîye müte'adim ve vîrân olduğuna binâ'en mûmâ-ileyh dahî fî-mâ-ba'd mâl-ı vakfdan nakz itmek üzere müceddeden tecdîd mertebesi mikdâr ta'mîr ve termîm ve el-hâletü hazihi şer'en habsları lâzım gelan sîrâtın ta'âmiyyelerin fî'l-cümle kendi mâlından ru'yet ve sene-i mezkûrede evkâf-ı mezbûre icârâtından müste'cirîn zimmetlerinde bir akçe kalmayub cümlesi ahz ve el-yevm zimmetinde bilâ-muhâsebe mevkûf ve bâkî kaldığı Kâ'im-makâm-ı mûmâ-ileyh inhâ ve mezbûr Taha-zâdenin zimmetinde olan mâl-ı vakf ba'de'l-muhâsebe tahsîl ve bilâ-noksân alıvrilmek emr-i şerîfim sūdûrunu memhûr

`arzuahâliyle istid`â itmeğin vech-i meşrûh üzere şer`le tahsîl olunmak bâbında fermân-ı `âlîşân yazılmışdır

Fi evahir-i Râ (Rebiyülevvel) sene 167 (1167)

Sayfa: 72

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı sâbık Vezîr Abdullah Paşa'ya Haleb Kadısı'na Harim Kadısı'na hüküm ki

Sen ki Harim Kadısı mevlânâ Şeyh İsmail zîde fazluhusun mektûb gönderüb müteveffâ sadr-ı esbak Vezîr İbrahim Paşa'nın Nevşehir'de binâ eylediği Câmî`-i Şerîf evkâfından Haleb Eyaleti'nden Harim Kazâsı'na tâbi` Nefs-i Harim ve tevâbi`i olan kurâ ahâlîleri meclis-i şer` e varub bundan akdem ba`zı zalemenin zulm ve te`addîlerinden nâşî kesret-i düyûna mübtelâ ve mahsûlâtı akall-ı kalîl olub erbâb-ı düyûn olanlar rencîde ve remîde itdiklerinden hâllerine za`af dârî ve def`aten edâ-yı deyne iktidârları yoğiken def`aten talebiyle te`addî itmeleriyle dâyinleri olanlara deynlerini kudretleri mertebe edâ itdirilüb def`aten talebiyle rencîde ve remîde itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek ricâsına bi'l-iltimâs `arz eylediğin ecilden mahallinde şer`le görölüb def`aten edâya iktidârları yoğise kudretleri mertebe te`cîl ve ve taksît ile edâ-yı deyn itdirilmek bâbında fermân-ı `âlîşânım yazılmışdır

Fi evasıt-ı R (Rebiyühahir) sene 1167

Belge: 2

Haleb Vâlîsi'ne ve Monlası'na ve İdlib ve (boş) Kadılarına hüküm ki

İdlib Kasabası sâkinlerinden Nakmed-zâde es-Seyyid Mehmed zîde şerefehu gelüb yine İdlib sükkânından Sahade oğlu dimekle ma`rûf el-Hâc Mehmed nâm kimesne va`de-i ma`lûm ile bin yüz altmış (boş) senesinde bundan iştirâ eylediği sabun bahâsından sekiz bin beş yüz gurûş alacak hakkı kable'l-edâ va`desi hulûlünden mukaddem firâr ve Mısır-ı Kahire'de fevt oldukda verâseti irs-i şer`le oğlu Seyyid Mehmed nâm kimesne ile kızı Ümmügülsüm nâm hatuna intikâl eyledikde mezkûrân babaları mezbûrun İdlib'de vâki` nûkûd ve emlâk ve sâ'ir eşyâ-yı metrûkesini bi'l-cümle ahz ve kabz ve beynlerinde aksâm ve diledikleri mikdâr kendi umûrarına sarf ve işlederek (?) ve bu dahî mezkûrları da`vet-i şer` ve huzûr-ı şer`de terâfû` ve babaları müteveffâ-yı mezbûrun zimmetlerinde ol mikdâr gurûş alacak hakkını müvâcehelerinde ba`de'l-isbât tereke-i müteveffâ-yı-ı mezbûrdan hükm birle kıbel-i şer`den virilan hüccet-i şer`iyye mücebince müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtından ma`rifet-i şer`le

ba'zı eşyâ ve mülk menzil ve dükkân ve mülk zeytun bağçesi ba'de'l-müzâyede meblağ-ı mezbûrun üç bin elli gurûşu mukâbelesinde yine ma'rifet-i şer'le buna bey' ve teslim ve kusûru zimmetlerinde kalmışiken ibtâl-i hakk ve gadr sevdâsıyla taht-ı hükûmet ve kazânızda geşt ve güzâr üzere oldukların bildirüb hüccet-i şer'iyye mücebince bulundukları mahalde şer'le görülüb ber-mûceb-i hüccet-i şer'iyye müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde müteveccih olan ol mikdâr gurûş hakkından bâkî kalan hakkı mezbûrların maklûlatları (?) olan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan tahsîl ve bî-kusûr alıvirilüb hilâf-ı şer'-i şerîf ta'allül itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer'le görüle deyü emr-i şerîf yazılmışdır

Fi evâsıt-ı R (Rebiyûlahir) sene 167 (1167)

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne İdlib ve (boş) Kadılarına hüküm ki

İdlib Kazâsı sâkinlerinden Nakmed-zâde es-Seyyid Mehmed zîde şerefehu gelüb bunun yine kasaba-i mezbûrda sâkin mukaddem oğulları dimekle 'arif Ahmed ve Kadur ve Hacı Hasan nâm kimesneler zimmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinden berü ber-mûceb-i hüccet-i şer'iyye üç bin beş yüz otuz altı gurûş alacak hakkı mukâbelesinde mutasarrıf oldukları mülk menzil ve zeytun bağçeleri ve mülk bağlarını 'alâ-tarîkür-rehn buna def' itmeleriyle bu dahî şimdi rehinlerini virüb meblağ-ı mezbûru mezkûrlardan taleb ve akmak istedikde envâ'-ı hîle ve tezvîrât ve 'illet ve bahâne îrâdıyla hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyye edâda 'inâd ve muhâlefet ve ol vechle ibtâl-i hakk ve gadr-ı küllî sevdâsında oldukların bildirüb hüccet-i şer'iyye mücebince şer'le görülüb mezkûrların zimmetlerinde ber-mûceb-i hüccet-i şer'iyye sâbit ve müteveccih olan ol mikdâr gurûş hakkı tamâmen tahsîl ve bî-kusûr alıvirilüb mugâyir-i şer' muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görüle deyü emr-i şerîf yazılmışdır

Fi evâsıt-ı R (Rebiyûlahir) sene 167 (1167)

Belge: 4

Haleb Vâlîsi'ne İdlib ve (boş) Kadılarına hüküm ki

İdlib Kasabası sâkinlerinden Nakmed -zâde es-Seyyid Mehmed zîde şerefehu gelüb yine kasaba-i mezbûr mütemekkinlerinden Abded oğlu Mehuk (?) nâm zimmî zimmetinde bin yüz altmış (boş) senesinden berü ber-mûceb-i temessük sabun bahâsından dört bin iki yüz seksan gurûş alacak hakkı olmağla taleb ve almak istedikde

ba`zı kimesnelere istinâden hilâf-ı şer`-i şerîf ve mugâyir-i temessük edâda ta`allül ve muhâlefet ve ol vechle ibtâl-i hakk ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb şer`le görölüb mesfûrın zimmetinde ber-mûceb-i temessük sâbit ve zâhir olan ol mikdâr gurûş hakkı tahsîl ve alıvırılüb hilâf-ı şer`-i şerîf te`addî itdirilmeyüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer`le görüle deyü emr-i şerîf yazılmışdır

Fi evâsıt-ı R (Rebiyülahir) sene 167 (1167)

Belge: 5

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr'e ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Ser eşribe-i helvahâne-i hassam olan Hacı Mustafa zîde kadruhu gelüb mûmâ-ileyhin medîne-i Haleb sâkinlerinden Dergâh-ı Mu'allâm Hasekîlerinden Hasekî Mustafa Ağa dimekle ma`rûf kimesne zimmetinde bin yüz altmış (boş) senesinde yedinde olan üç kıt'a deyn temessükâtı mûcebince bin dört yüz yetmiş dokuz gurûş alacak hakkı olub kable'l-ahz mezbûr Mustafa fevt olmağla terekesinden ahz ve kabz iden yine medîne-i Haleb sâkinlerinden oğulları İbrahim ve Halil ve Hüseyin ve Mahmud nâm kimesnelerden taleb olundukda mezbûrlar dürlü dürlü dek ve hîleye sâlik ve edâda ta`allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakk ve gadr-ı küllî murâd eylediklerin ve tarafından ahz ve kabza (boş) nâm kimesneyi vekîl eyledüğün bildirüb şer`le görölüb ber-mûceb-i temessükât müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde olan ol mikdâr gurûş hakkı terekesin ahz ve kabz iden oğulları mezbûrlardan müteveffâ-yı mezbûr mâlından tamâmen tahsîl ve vekili mezbûra alıvırılüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek için

Fi evâil-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1167

Sayfa: 73

Belge: 1

Kilis Kadısı'na ve Kilis Hassı Voyvodası'na hüküm ki

Hâlâ Dîvân-ı Hümayûnumda beglikçi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân el-Hâc Mehmed Kuddîsî zîde mecduhunun berât-ı `âlişânımla mutasarrıf olduğu ze`âmetinin baş kalemi olan Kilis Kazâsı muzâfâtından A`zaz Nâhiyesi'ne tâbi` Ekre nâm karye ahâlîsinden (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahî sâ'irleri `arzuhal idüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelan `avârız ve bedel-i nüzül ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki` tekâlifden kânûn üzere a`lâ ve evsat ve ednâ i`tibârıyla tahammüllerine göre hisselerine düşeni cem`ine me'mûra edâda kusûrları olmayub hilâf-ı kânûn tahammüllerinden ziyâde tekâlif tahmîl

ile bir dürlü te'addî ve rencîde olunmaları îcâb itmez iken içlerinden ba'zı mütemmim ve mütemevvil olanlar tekâlifleri tevzi`inde kendü tekâliflerin tahfîf için hilâf-ı kânûn tahammüllerinden ziyâde bunlara tekâlif tahmîl ve tevzi` ve kendü hisselerin bunlara çekdirüb ol vechle gadr ve te'addîden hâlî olmadıkların bildirüb hilâf-ı kânûn tahammüllerinden ziyâde tekâlif tahmîl ile bir dürlü rencîde ve remîde itdirilmeyüb ol vechle zâhir olan te'adîleri men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere `amel olunmak için emr yazılmışdır

Fi evâil-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1167

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Monlası'na hüküm ki

Bundan akdem medîne-i Haleb sükkânından olub hâlâ Sadr-ı a'zam ağalarından el-Hâc Süleyman zîde kadruhu gelüb medîne-i mezbûre sâkinelerinden otuz kırk seneden berü taht-ı nikâhında olan zevcesi Şerife Rahime nâm hatunun bu Haleb'den Asitâne-i Sa'âdet'ime gelürken kudreti mertebe nafakası görüb zarûreti olmayub ve bunun medîne-i Haleb'de Celum-ı Kübra Mahallesi'nde vâki` mutasarrıf olduğu iki bâb mülk menziline dahî `alâkası olmayub bir vechle dahl ve ta'arruz olunmak îcâb itmez iken zevcesi mezbûre bin yüz altmış beş senesi Şa'bânı'nda müteveffîye olmağla müteveffîye-yı mezbûrenin medîne-i mezkûrede sâkin kız karındaşı oğlu Şafi'î Müftüsü Ebu'l-mevâhib nâm kimesne kemâl-ı hîlesinden nâşî bunun gıyâbında karındaşı Mehmed Sadık nâm kimesne ile yekdil ve kimi vekîl ve kimi şâhid olub “*deyzemiz müteveffîye-yı mezbûrenin sende yigirmi senelik nafakası var idi medîne-i mezbûreden kızı Rukiye nâm hatuna isâbet ider*” deyü zikr olunan menzilleriyle serûnunda olan eşyâların sene-i mezkûrede fuzûlî zabt ve mezbûr Ebu'l-mevâhib bundan akdem Asitane'ye geldikde mezbûr ile Mahmud Paşa Mahkemesi Nâ'ibi huzûrunda mürâfa`a olduklarında zikr olunan menzillerde kimesnenin `alâkası olmayub ber-vech-i meşrûh iddi`aları mahza şirret olduğu şer`en sâbit ve menzil-i mezkûrdan keff-i yed ve buna teslîme tenbîh birle cânib-i şer`den hüccet-i şer`iyye virilmişiken zikr olunan menzilleri mezbûre Rukiye'nın zevci medîne-i mezbûrede sâkin Seyyid Sa'id nâm kimesne fuzûlî zabt ve iki üç seneden berü ahire îcâr ve îcâresin ahz ve kabz idüb ziyâde gadr ve te'addî eyledüğün ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb hüccet-i şer`iyye ve fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer`le görölüb zikr olunan menzilleriyle fuzûlî ahz eylediği îcâresi vaz`ü'l-yed olan mezbûrlardan tamâmen tahsîl ve kendüye alıvirilüb icrâ-yı şer`

ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evâil-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 167 (1167)

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr Abdulah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hüküm ki
Sadr-ı a'zam Ağalarından el-Hâc Süleyman zîde kadruhu gelüb mûmâ-ileyhin medîne-i Haleb sâkinlerinden Ömer bin Mehmed el-Kuseyr nâm kimesne zimmetinde ber-mûceb-i hüccet-i şer'iyye cihet (-i karz-ı) şer'iden bin yüz elli sekiz senesinden berü üç yüz gurûş alacak hakkı olub taleb eyledikde mezbûr şirrete sülûk ile edâda ta'allül ve muhâlefet ve gadr-ı küllî murâd eyledüğün bildirüb mezbûr ile mahallinde terâfû' -i şer' ve ber-mûceb-i hüccet-i şer'iyye zimmetinde sübût bulan ol mikdâr gurûş hakkı tamâmen tahsîl ve kendüye bî-kusûr alıvrılüb mezbûra ta'allül ve ye'addî itdirilmeyüb ber- mûceb-i hüccet-i şer'iyye icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evâil-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 167 (1167)

Belge: 4

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîrim Seyyid Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Sadr-ı a'zam Ağalarından el-Hâc Süleyman zîde kadruhu gelüb medîne-i Haleb sâkinlerinden el-Hâc Abdülkadir nâm kimesne zimmetinde oğulları el-Hâc Mehmed ve el-Hâc Ali nâm kimesnelerin birbirleri kefâletleriyle cihet-i karz-ı şer'den bin yüz elli yedi senesinde ber-mûceb-i temessük üç yüz yetmiş gurûş alacak hakkı mukâbelesinde mezbûr Hacı Abdülkadir Haleb'de kal'a derûnunda anbar kurbunda vâki' mutasarrıf olduğu bir bâb mülk menzilini buna rehin vaz' ve meblağ-ı mezbûr edâ olunmaz ise menzil-i mezbûr fûruht ve buna ol mikdâr gurûş deyni edâ olunmak üzere menzil-i mezkûru ma'rifet-i şer'le ba'de't-tahliye buna ibrâ' ve teslim idüb meblağ-ı mezbûr kable'l-edâ mezbûrân Hacı Abdülkadir ve Hacı Mehmed müte'âkiben fevt olmalarıyla medîne-i mezbûrede sâkin müteveffâ-yı mezbûr Abdülkadir'in muhallefâtın kabz iden oğlu mezbûr Hacı Ali ile kızları Melat ve Fatma nâm hatunlardan taleb eyledikde dürlü hîle ve tezvîrat ile edâda ta'allül ve muhâlefet ve gadr-ı küllî sevdâsında oldukların bildirüb şer'le görölüb müteveffâ-yı mezbûrun temssükü mûcebince zimmetinde olan ol mikdâr gurûş hakkı muhallefâtın kabz iden oğlu ve kızları mezkûrlardan müteveffâ-yı

mezbûr mâlından tamâmen tahsîl ve alıvırılub icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evâil-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1167

Belge: 5

Üsküdar'dan Haleb'e varınca yol üzerinde vâki` kuzat ve nüvvâba ve kethüdâ yerleri ve Yeniçeri Serdârları ve sâ'ir zâbitân ve A`yan-ı Vilâyete hüküm ki

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn Haleb Kadısı Hüseyin zîdet fezâ'ilehu icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyye için me'mûren savb-ı maksûde `âzim ve râhî olub hilâl-ı tarîkde muhâfaza olunarak Haleb'e irsâl olunmak fermânım olmağın imdi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh işbu emr-i şerîfimle her kangınızın kâzâsına dâhil olur ise me'mûn ve mahfûz mahallere kondurub gecelerde muhâfazasına ihtimâm ve gider oldukda yanına kadr-ı kifâye adamlar koşub muhârese olunarak emîn ve mütma'înü'l-hatır birbiriniz mahsûben bi'l-emn ve's-selâm îsâl itmeğe bi'l-ittifâk sa'y ve dikkat olunub mikdâr-ı zerre kusûrdan gâyetü'l-gâye ihtirâz olunmak bâbında fermân-ı `âlîşân yazılmışdır

Fi evâ'il-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 167 (1167)

Sayfa: 74

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne ve Antakya Kadısı'na hüküm ki

Ze`âmet karyelerinden Antakya Kazâsı'na tâbi` Salabran nâm karyenin ahâlî ve fukarâsı gelüb bundan akdem kaht ve galâ ve kesret tekâlif-i `örfiyye ve şâkka vukû'undan nâşî düyûn-ı vâfireye mübtelâ ve ashâb-ı düyûn dahî beher sene üzerlerine istirbâh ve devr iderek mezbûr ve müstağrik ve kuvvet-i yevmiyyeye muhtâc ve ahvalleri diger-gûn ve perişân olduklarından dâyinlerine olan akçe tahammüllerine göre te'hîr ile virilmek üzere bundan akdem yedlerine emr-i şerîfim virilmişiken dâyinleri mündefi` olmayub def`aten talebiyle bunları ta`cîz ve rencîdeden hâlî olmamalarıyla hâllerine merhameten dâyinlerine olan deynleri beher on gurûşdan bir gûrûş virmek üzere taksîten edâ olunmasını erbâb-ı vukûf ve mu`temed-`aleyh kurb ve civâlarında sâkin ve mütemekkin kimesnelerden istihbâr ve ber-vech-i muharrer "*beher on gurûşdan bir gurûş taksît ile edâ itdirilmek bâbında der-devlet-medâra `arz ve i`lâm idivir*" deyü her birleri ilhâh ve iltimas itmeleriyle fi'l-hakîka ahâlî-i karye fakr ve fâke mübtelâ ve ahvâlleri diger-gûn olub ashâb-ı düyûna "*senede beher on gurûşu olan kimesneye ancak bir gurûş virmeğe iktidârları olur*" deyü vukûf-ı tâmî olan bî-garez kimesneler ihbârlarıyla bundan akdem Antakya Kadısı Mevlânâ Şeyh-zâde Hasan zîde

fazluhu `arz ve vech-i meşrûh üzere `amel olunmak bâbında yedlerine emr-i şerîfim virilmişiken yedlerinde olan emr-i şerîf zâyî` olduğun bildirüb mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mucebince müceddeden hükm-i hümâyûnum ricâ ve dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca`at olundukda bin yüz altmış iki senesi evâsıt-ı Şa`bânı'nda ber-vech-i meşrûh emr-i şerîfim virildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince `amel olunmak içün yazılmışdır

Fi evail-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1167

Belge: 2

Üstte şerh: hilâf-ı şer`-i şerîf ve bilâ-sened şer`î ızrâr kasdında olanların da`vâları Asitâne-i `Âliyye'de ru`yet olunmak içün emr-i şerîfim yazılmışdır

Fi evâsıt-ı B (Receb) sene 1167

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Monlası'na Antakya Kadısı'na hüküm ki

Antakya sâkinlerinden müderrisîn-i kirâmdan Mevlânâ Hâfız Mehmed el-müderris zîde `ilmihi gelüb yine Antakya sâkinlerinden ezlam-ı halikullah ve ziyade cebâbire ve mütegalibeden Mîrî Kâtibi Mehmed Efendi dimekle ma`rûf gaddar ve zâlim öteden berü kendü hâlinde olmayub a`yânlık iddi`âsında olmağla bin yüz altmış (boş) senesinden berü Antakya'da olan fukarâ ve zu`efâ mezbûrun dest-i zulmüne giriftâr ve ol vechle ahâlî-i fukarâyı diledüğü mikdâr tağrîm ve tecrîm itmek `âdet-i müstemiresi olduğundan mûmâ-ileyh ile karındaşı Mustafa ve Müftî-i sâbık ve Nakibü'l-eşraf Kâ'im-makâmı ve sâ'ir sekiz nefer ma'lûmü'l-esâmî kendü hâllerinde olan ehl-i `ırz kimesnelere gazez ve `adâvet itmekle gazez-i nefsanîyesin icrâ ve ahz-ı intikâm kasdıyla kuvvet-i irtişâ ile her birlerinin hafiyeten hilâf-ı ihrâ ifk ve iftirâ ve mevâdd isnâdıyla sût-ı hâllerini muş`ir aldığı `arz ile mûmâ-ileyhin hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk cebren ve kahren bin sekiz yüz gurûşun alub ve pederi İbrahim Ağa dimekle ma`rûf kimesneden dahî on iki bin beş yüz gurûş iddi`â ve cebren yedi bin yedi yüz gurûş tahsîl ve ahz ve sâ'ir ehl-i `ırz kimesnelerden dahî bî-gayr-ı hakk aldığı akçenin nihâyeti olmayub mezbûrun şerr ve mazarratından cümlesi mutazarrır ve ahvâl-i fukarâ diger-gûn ve bir vechle mukâvemete iktidârları yoğiken bundan akdem zâlim-i mezbûr Âsitane'ye gelüb maktûl Süleyman'a istinâden zimmetinde olan hukûk-ı ibâdî ibtâl kasıyla kemâl-i hilesinden nâşî her kimin hukûka müte`allik da`vâsı var ise Haleb'de ve kazâ-i aherde istimâ` olunmayub vâkî` olan da`vâ Asitane'de bi'z-zât huzûr-ı Asâfi'de görülmek üzere havâle olunmak bâbında emr-i şerîf ısdâr

itdirdüğünden mâ'adâ kendünün zulm ve tecrîm itdiridiği mağdûr ve ma'lûm kimesnelerin dahî kable'l-vukû` haklarında hukûka dâ'ir emr ısdâr ve bir vechle hakklarının icrâsı mümkün olmayub ahvâlleri diger-gûn olduğun bildirüb mezbûrun ibtâl-i hakk sevdâsıyla bir tarîkle ısdâr itdirdiği havâle emrinin kaydı mahallinden ref` ve terkîn ve mûmâ-ileyhden ve pederi mezbûrdan hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-i hakk aldığı meblağ-ı mezbûr bi't-tamâm girüye istirdâd ve fî-mâ-ba'd hilâf-ı şer` zulm ve te'addîsi men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden fî-nefs da'vâ-yı şer'îsi olanların `ale'l-umûm Âsitâne-i `Aliyye'ye havâle olunması gadri mûceb olmağla virilan emrin kaydı terkîn ve mahallinde şer`le görölüb ahad-ı tarafeyne gadr ve himâye olunmamak üzere ihkâk-ı hakk olunmak bâbında fermân-ı `âlişân yazılmışdır

Fi evâsıt-ı Câ (Cemaziyelevvel) sene 1167

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne Şuğur Kadısı'na hüküm ki

Sâdât-ı Kirâm'dan kıdvetü's-sâdâtü'l-kirâm Bekir-zâde Seyyid Mehmed zîde şerefehu gelüb bunun Şuğur sâkinelerinden zevcesi (boş) nâm hatun bin yüz altmış (boş) senesinde müteveffîye olub terekesi irs-i şer`le buna ve kızları (boş) ve (boş) nâm hatunlar ile `emmi-zâdesi (boş) nâm kimesneye intikâl eyledikde aherden ve verâsetinde `alâkası olmayan kazâ-i mezbûrda sâkin (boş) nâm kimesne hilâf-ı şer-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk cebren müteveffîye-i mezbûrenin terekesin zabt ve ziyâde gadr ve te'addî eyledüğün ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfe mûcebince mahallinde şer`le görölüb müteveffîye-i mezbûreden müntakıl mezbûrun fuzulî ahz ve kabz-ı emvâlden hisse-i şâyi'ası kendüye alıvirilüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek içün yazılmışdır

Fi evâsıt-ı Câ (Cemaziyelevvel) sene 1167

Sayfa: 75

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Abdullah Paşa'ya İdlîb ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Köprülü-zâde müteveffâ Abdullah Paşa'nın hemşîresi Behane Hanım ile müteveffâ müşârün-ileyhin zevcesi Safiye hatun zîde `iffetühümâ `arzuhal idüb mûmâ-ileyhâ Behane Hanım'ın İdlîb'de vâki` beher sene ba'de'l-harc ve'l-masraf ellişer yüz ellişer gurûşa ber-vech-i maktû` icâr olunagelan emlâkini bin yüz altmış beş senesinde

İdlib sâkinlerinden gümrük kâtibi dimekle meşhûr Ahmed nâm kimesne altı yüz gurûşa ba'de'l-harc ve'l-masraf mûmâ-ileyhâdan isticâr ve üç yüz yetmiş gurûşunu edâ ve bâkî zimmetinde iki yüz otuz gurûş ve mûmâ-ileyhâ Safiye hatunun dahî yine İdlib'de vâki' mutasarrıf olduğu emlakini yine İdlib sâkinlerinden Bosnevî İbrahim dimekle meşhûr bin yüz altmış ve altmış bir senelerinde vekâleten zabt itmekle ba'de'l-harc ve'l-masraf ve't-teslîmât zimmetinde ber-mûceb-i defter iki yüz seksan dokuz buçuk gurûş bir sülüs bâkî kalmağla mezkûr Ahmed'in zimmetinde bâkî kalan iki yüz otuz gurûşu ve mezkûr İbrahim'in zimmetinde bâkî kalan iki yüz seksan dokuz buçuk gurûş bir sülüs alacak haklarını defâ'atle taleb eylediklerinde ba'zı kimesnelere istinâden hilâf-ı şer'-i şerîf dürlü illet ve bahâneler ile virmekte ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakk sevdâsında oldukların ve taraflarından (boş) nâm kimesneyi vekîl eylediklerin bildirüb mezkûrların zimmetlerinde bâkî kalan hakları tamâmen tahsîl ve vekîlleri olan mezbûra alıvırılüb hilâf-ı şer'-i şerîf ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihâk-ı hakk olunmak bâbında mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evâhir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1167

Belge: 2

Kilis Kadısı'na hüküm ki

İbrahim Beg Çakal-zâde zîde mecduhu gelüb mûmâ-ileyhin evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mütevellîsi olduğu ceddî müteveffâ Rüstem Paşa evkâfı karyelerinden Kilis Sancâğı'nda Kilis Kazâsı muzâfâtından Com Nâhiyesi'nde iki bin iki yüz on beş akçe yazusu olan Mesar (?) Karyesi hîn-i tahrîrdenden berü taraf-ı vakfdan alınagelüb dahl olunmak icâb itmez iken mahsûl-ı bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i `arusâne Nâhiye-i A`zaz ve Kilis gayr-ı ez-hasshâ'-i hüdvâvendigâr ve ze`âmet ve tîmârâ serbest deyü birikdirilüb (?) mîrlîvâ'-i Kilis ve Ekrad Hassı mülhakâtı olmağla Kilis Sancâğı Voyvodası olanlar mîrlîvâya `âid' rûsûmât-ı sâlifü'l-beyânı ahz ve kabza kanâ'at itmeyüb Karye-i Mesarü'l-mezbûre için hass-ı mezbûr mülhakâtındandır deyü hilâf-ı defter-i hakanî fuzulî müdâhale ve zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmun tagallüben ahz idüb vakf-ı şerîf mahsûlüne gadr olunduğun bildirüb mesârü'l-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hakanî taraf-ı vakfdan zabt ve vâki' olan mahsûl ve rûsûmu kânûn ve defter mûcebince ahz ve kabz itdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defter-hâne-i `âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâcâ'at olundukda Kilis Sancâğı'nda Com Nâhiyesi'nde beş nefer re`âyâ ve hâsıl kısm ve mine's-südüs hınta ve şa`îr ve resm-i çift ve mâl-ı sayf (?) yekûn ma'-gayrıhu on bin iki yüz on beş akçe yazâr vakf karye-i

Mesar (?) vakf-ı merhûm Rüstem Paşa tamâmen deyü defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve müteveffâ-yı müşârün-ileyh vakfı mülhakâtı ve defter-i icmâlde mahsûl-ı nısf-ı bâd-ı hevâ ve cürm-i cinâyet ve resm-i `arusâne Nâhiye-i A`zaz ve Kilis gayr-ı ez-Hüdâvendigâr ve ze`âmethâ ve tîmârâ serbest fî sene on iki bin akçe yazı ile tahrîr ve `an-Nefs-i Kilis ve ma`-gayrîhâ birikdirilüb mîr-livâ-yı Kilis ve ekrâd-ı hass mülhakâtından olduğu mestûr ve kânûnu sû`âl olundukda karye-i mezbûre müteveffâ-yı müşârün-ileyhin vakfı mülhakâtından olmağla karye-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hakanî cânib-i vakfdan zabt ve vâki` olan mahsûl ve rûsûmun taraf-ı vakfdan alınmak kânûna muvâfık olduğu derkenâr olunmağın defter-i hakanî mûcebince `amel olunmak içün yazılmışdır

Fi evâhir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 167 (1167)

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Monlası'na ve İdlîb Kadısı'na hüküm ki

İdlîb sâkinlerinden Mukaddem oğulları dimekle ma`rûf Ahmed ve Abdülkadir nâm karındaşlar gelüb babaları Hüseyin nâm kimesne mukaddemâ fevt oldukda yine İdlîb sâkinlerinden Seyyid Abdülkerim oğlu dimekle ma`rûf Seyyid Mehmed nâm kimesne zuhûr ve mücerred celb-i mâl sevdâsıyla “*benim sizin babanız zimmetinde alacağım vardır*” deyü bunların babaları müteveffâ-yı mezkûrun merkûm Seyyid Mehmed'e vireceği yoğiken bî-vech-i şer'î üzerlerine musallat ve müdde`âsını vech-i şer'î üzere şuhûd ve `udûl ile isbât itmedin hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk tagallûben yigirmi üç kantar revgan-ı zeyt ile birkaç def'ada bin dört yüz gurûşlarını alub ol vechle ziyâde gadr ve te`addî ve zulm ve hayf eyledüğün ve bu bâbda da`vâlarına muvâfık fetvâ-yı şerîfeleri olduğun ve mezkûr Seyyid Mehmed kâh İdlîb'de ve kâh Haleb'de mürûr-ı `ubûr üzere olduğun bildirüb bulunduğu mahallde zâbiti ma`rifetiyle fetvâ-yı şerîfeleri mûcebince şer`le görölüb mezbûrun hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk aldığı akçeleriyle revgan-ı zeytleri veyâhud kıymeti tamâmen tahsîl ve bî-kusûr alıvirilüb zamân mürûr eyledi deyü hilâf-ı şer'-i şerîf ve fetvâ-yı şerîfeye mugâyir ta`allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer`le görölmek içün yazılmışdır

Fi evâhir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1167

Belge: 4

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Monlası'na ve İdlîb Kadısı'na hüküm ki

İdlib sâkinlerinden Mukaddem oğulları dimekle ma'rûf Ahmed ve Abdülkadir nâm karındaşlar gelüb bunlar kendü hâllerinde ve ırzlarıyla mukayyed ve hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' ve te'addîleri yoğiken yine İdlib'de sâkin Seyyid Abdülkerim oğlu Seyyid Mehmed nâm kimesne kendü hâlinde olmayub cebâbireden olmağla `emmisi oğulları Mehmed Emin ve Derviş nâm karındaşlar ile yek-dil ve yek-cihed ve kölesi Süleyman ile müddefik ve bin yüz altmış (boş) senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk bunların menzillerini basub bin beş yüz gurûşluk mikdârı emvâl ve eşyâ ve hayvanların ve mahzenlerinde dahî elli kantâr revgan-ı zeytlerini nehb ve gâret ve ol vechle ziyâde gadr ve te'addî ve zulm ve hayf eylediklerin ve mezbûrlar kâh İdlib ve kâh Haleb'de mürûr-ı `ubûr üzere oldukların bildirüb bulundıkları mahallde şer'le görölüb mezkûrların hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk aldıkları emvâl ve eşyâ ve hayvanları ve revgan-ı zeytleri yâhud kıymetleri alıvirilüb hilâf-ı şer'-i şerîf ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evâhir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1167

Sayfa: 76

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı sâbık Vezîr'e ve Haleb Kadısı'na ve İdlib Kadısı'na hüküm ki

Köprülü Mehmed Paşa evkâfından İdlib Kasabası re'âyâlarından İdlib Sâkinlerinden Mukaddem oğulları dimekle ma'rûf Ahmed ve Abdülkadir nâm karındaşlar ile Taha ve Mustafa ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler gelüb bunların Sermin Kazâsı'na tâbi' mâlikâne karyelerinden Nar nâm karye toprağında tasarruflarında emlâk ve arâzîleri olmağla `avârız ve imdâd-ı hazeriye ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki' tekâlifden karye-i mezbûre toprağında olan emlâk ve arâzîleriçün tahammüllerine göre hisselerine isâbet ideni karye-i mezbûre ahâlîleriyle ma'en ahzına me'mûr olanlara edâda kusûrları olmayub hilâf-ı kânûn te'addî ve rencîde olunmaları îcâb itmez iken karye-i mezbûreden ba`zıları karye-i mezbûre zâbiti ile yek-dil ve yek-cihet ve mücerred kendü tekâliflerini tahfîf için bunların üzerlerine tahammüllerinden ziyâde tekâlif tahmîl ve ol vechle ziyâde gadr ve te'addî ve zulm ve hayf eylediklerin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfeleri olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfeleri mücebince `amel olunub hilâf-ı kânûn ve fetvâ-yı şerîfeye mugâyir tahammüllerinden ziyâde tahmîli ile te'addî ve rencîde itdirilmeyüb ol vechle hilâf-ı kânûn ve fetvâ-yı şerîfe mugâyir zâhir olan

te`addileri men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evâhir-i Câ (Cemaziyelevvel) sene 1167

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr es-Seyyid Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Dervîş Mustafa zîdet fezâ'ilehusun sūdde-i sa`âdetime mektûb gönderüb Haleb sükkânından alacacıyân ve sâ'ir kumaşkârân tâ'ifesi bi-ecmî`ühüm meclis-i şer'e varub mahmiyye-i Haleb'de nesc idegeldikleri envâ'-i alaca ve akmişenin tevmîn (?) nev'inin arşı olan harîrlerini ehl-i hîrfet zümresinden Mezik (?) ta'bîr olunan Haleb sâkinlerinden çözücü tâ'ifesine çözmek için ücret-i mu`ayyene ile bi't-terâzî anlar dahî gereği gibi çözüb harîrlerini itlâf itmeksizin sâlimen teslîm ve karâr-dâde olan ücret-i mu`ayyeneden ziyâde nesne taleb itmeyüb ve çözme katî levâzım-ı san`atlarından olub mahâretleri olmağla kendülere çözdürmesi lâzım olmayub yedleriyle çözegeldikleri baz'ı envâ'-i akmişelerine tamâ-ı hâmlarından nâşî ta`arruz ile rencîde ve remîde itmemek üzere hîrfet-i mezkûre erbâbıyla ta`ahhüd ve ittifâk ve bu minvâl üzere nice zamânından berü vîfâk hissesi olub ve bin yüz elli bir senesinde bu nizâm ve ittifâklarını hâvî iki kıt'a hüccet-i şer'îyye virilüb ve rızâlarıyla şürût-ı mezkûre mürâ`ât üzere iken bu esnâda Mezik (?) tâ'ifesinden ba'zı kimesneler ba'zı müfsidlerin tahrîkleriyle beyhûde olan vîfâklarını şikâka mübeddel ve kâh mecmu` akmişe arşı olan harîrinizi biz çözeriz kat'en mâlınızı siz çözmeyesiz ve eğer çözerseniz dahî ma`rifetimiz ile yanımızda çözüb yine bize ücret viriniz deyü iddi'a eylediklerinden gayrı virdikleri harîri çözüb ıslâh idecek iken kâh garezen ve kâh ba'zı hâm-dest şâkird makûleleri itlâf eyleyüb san`atlarının bir dürlü masraf iktizâ ider alât ve levâzımı olmayub sermâyeyi muktezî senâyi`den değil iken öteden berü karâr-dâde olan ücrete kanâ`at itmeyüb ziyâde ücret mütâlebesiyle dâ'imâ cevır ve eziyet ve şâkirdlerine şetm ve iz'âcdan hâlî olmayub işlerini beyhûde te'hîr ve mücerred ziyâde ücret almak için her gün bir gûna tazyîke tasaddî ve gadre bâ'is olmalarıyla mezbûrlar ile bi'd-def`ât mürâfa`a-i şer' olduklarında zikr olunan harîrlerin mecmu'ı alacacıyân ve sâ'ir kumaşkârânın mülkleri olub anların kat'en `alâkaları olmamağla taleb ve rızâları bulunmaksızın mücerred “biz Mezik (?) zümresinden olub medâr-ı ma`âşımız budur” dimelerine bilâ-rızâ almağa kâdir olmadıklarına yedlerinde fetvâ-yı şerîfeleri olmağla mücebince “mârü'z-zikr Mezik (?) ta'bîr olunan Çözücü tâ'ifesi bî-vech

*mu`ârazadandan şer`le men` birle cânib-i şer`den hüccet-i şer`iyye virilmekle tâ`ife-yi mezbûreye bilâ-rızâ hüccet-i şer`iyyeye mugâyir bî-vech-i şer`î dahl ve ta`arruz itdirilmemek bâbında ahvâlimizi der-sa`âdete i`lâm idivir”* deyü iltimâs ve fi`l-hakîka hâl minvâl-ı muharrer üzere olduğu bî-garez müslümünden cemm-i gafîr ve cem`-i kesîrin ihbârlarıyla zâhir ve aşikâr olmağın vâki` hâlî bi`l-iltimâs hükm-i hümayûnum virilmek ricâsına `arz eyledüğün ecilden mahallinde şer`le görülmek için yazılmışdır

Fi evâsıt-ı C (Cemaziyelahir) sene 1167

Sayfa: 77

Belge: 1

Kilis Kadısı'na ve Kilis Voyvodası'na hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a`yân İbrahim Beg Çakal-zâde gelüb mûmâ-ileyhin evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mütevellîsi olduğu ceddi müteveffâ Rüstem Paşa evkâfından Kilis Kazâsı muzâfâtından Com Nâhiyesi'nde beş nefer re`âyâ ile Karye-i Sarufik Rüstem Paşa tamâmen hâsıl-ı kısm-ı mine`s-serbest ve mâl-ı münifi ve resm-i bostân ve resm-i çift yekûn ma`-gayriha on iki bin iki yüz on beş akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i mufassalda mukayyed ve Karye-i Sârü'l-mezbûre toprâğında Ekrâd Tâ'ifesi'nden Şeyh Kesen oğlu Yusuf Ağa ve Mustafa Ağa demekle ma`rûf kimesneler ile (boş) ve (boş) nâm kimesneler zirâ`at ve hırâset itmeleriyle zirâ`atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden altıda bir `öşrlerin ber-mûceb-i defter-i hakanî vakf-ı merkûm tarafından mültezim olan (boş) nâm kimesne talep eyledikde mezbûrlar mütegalibeden olmalarıyla virmeyüb zimmetlerinde kaldüğün bildirüb karye-i mezbûre toprâğında zirâ`atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden müteveccih olan altıda bir öşrleri güzêştesiyle mültezim-i mezkûra vakf için alıvırilüb ta`allül ve tereddüd itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defter-hâne-i `âmiremde mahfûz olan defter-i mufassala mürâca`at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hakanî ve kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evâsıt-ı C (Cemaziyelahir) sene 1167

Belge: 2

Haleb Vâlîsi'ne ve Ruha Kadısı'na hüküm ki

Kıdvetü'l-kuzat ve'l-hükkâm hâlâ Ruha Kadısı Mevlânâ es-Seyyid Muhammed zîde fazluhu südde-i sa`âdetime mektûb gönderüb medîne-i Ruha'da vâki` Câmi`-i Kebîr'in bundan esbak mütevellîsi olan el-Hâc Mustafa bin yüz kırk beş senesinde fevt

oldukda erbâb-ı istihkâkdan Sulbi oğlu Ruha'da me`zun-ı bi'l-ifda olan el-Hâc İsmail var iken tevliyet-i mezbûr **îcâb?ından** Şeyh Abdullah nâm kimesneye tevcih ve mûmâ-ileyh Hacı İsmail'e merhameten tevliyet-i merkûme mukâbelesinde mahlûlât bakiyyelerinden Haleb gümrüğü mukâta'ası mâlından almak üzere pâre üçere olmak üzere yevmî yigirmi akçe tevcih ve bin yüz elli yedi senesine gelinceye dek mutasarrıf iken Çolak eş-Şeyh Mehmed nâm kimesne mûmâ-ileyh el-Hâc İsmail fevt oldu deyü hilâf-ı inhâ vazîfesin ref' itdirüb gadr-ı küllî ve mûmâ-ileyh el-Hâc İsmail hâlâ sıhhatde olup medâr ve ma`âşî ancak vazîfe-i mezbûreye münhasır olmağla zıkr olunan vazîfesi mûmâ-ileyhe ibkâ olunmak bâbında vâki' hâlî bi'l-iltimâs 'arz itmeğin mezkûrun fevt olmayıb sıhhatde müş'ir sen ki Haleb Vâlîsi Vezîr müşârûn-ileyhsin tarafından 'arz eylemen bâbında fermân-ı 'âlişân yazılmışdır

Fi evâsıt-ı C (Cemaziyelahir) sene 1167

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne ve Kadısı'na hüküm ki

Bağdasar ve oğlu Atam ve Yekut nâm zımmîler gelüb mesfûr Bağdasar pîr ve ihtiyâr olup mîrîye emeği sıkkat idüb Medîne-i Haleb mahallatından (boş) nâm mahalle toprağında bi'l-fi'il zabt ve tasarruflarında haneye bağlı tekâlif alınmak îcâb ider kadîmi emlak ve yerleri olmayub tekâlif talebiyle te`addî olunmak îcâb itmez iken mahalle-i mezbûr ahalişi hevâlarına tâbi' ba`zı kimesneler ile yekdil ve “*üzerlerimize nâzil olan `avârız ve imdad-ı hazerîyye ve sâ'ir emr-i şerîf ile (vâki') olan tekâlifî sizler dahî bizimle mâ'en edâ idin*” deyü hilâf-ı kânûn tekâlif talebiyle bunları te`addî ve rencîdeden hâlî olmadıkları ve fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb mücebince `amel olunub müdahale ve bî-vech te`adîleri men`le men`-i fazl olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evasıt-ı C (Cemaziyelahir) sene 1167

Belge: 4

Haleb Vâlîsi'ne Haleb Kadısı'na hüküm ki

Medîne-i Haleb sâkinlerinden sâdât-ı kirâmdan Seyyid el-Hâc Halil zîde şerefehu gelüb yine medîne-i mezbûr sâkinlerinden karındaşı Seyyid Mustafa nâm kimesne bin yüz altmış senesinde babası el-Hâc İbrahim nâm kimesneden müntakil on beş kise akçesin hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk fuzûlî zabt itmekle ve bu dahî meblağ-ı mezbûr taleb eyledikde mezkûr a`yân ve mütegalibeden olmağla virmeyüb meblağ-ı mezbûr hâlâ zimmetinde kalub ziyâde gadr ve te`addî eylediğın bildirüb zâbiti

ma`rifetiyle mahallinde şer`le görölüb mezbûrun zimmetinde olan meblağ-ı mezkûr tamâmen tahsîl ve bî-kusûr alıvirilüb bî-vech-i şer`î ta`allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evâsıt-ı C (Cemaziyelahir) sene 1167

Sayfa: 78

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne sadr-ı esbak Vezîr'e ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Sen ki Haleb Kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Dervîş Mustafa zîde fezâ'ilehusun südde-i sa`âdetime mektûb gönderüb Haleb Kazâsı muzâfâtından Cebel-i Sem`an Nâhiyesi'ne tâbi` Hızır nâm karye ahâlîleri bî-ecmihüm meclis-i şer`e varub yine kazâ-i mezbûr muzâfâtından Matbah Nâhiyesi'ne tâbi` Kefer Hadad nâm karye ahâlîleri muvâcehelerinde karyeleri kurbünde cereyân iden Nehr-i Kuveyk suyu dimekle ma`rûf su kadîmden berü karyeleri ile nâhiye-i mezbûreye tâbi` Pürna ve Zinan ve Mârû'l-beyân Kefer Hadad karyelerine cereyân ve her bir karyeye rub` hisse taksîm ve bu vechle tarlâ ve sâ'ir arâzi ve mevrû`atlarını saki ve intifâ` idgeldiği bin yüz elli dokuz senesinde Haleb Vâlîsi müteveffâ Mustafa Efendi zamânında mezkûr Kefer Hadad Karyesi ahâlîleriyle mürâfa`adan bî-garez müslümîn'den Cem-i Gafir ve Cem-i Kesir kimesnelerin şehâdetleriyle şer`en isbât ve kadîme mugâyir mezkûr Kefer Hadad Karyesi ahâlîleri bî-vech-i şer`î mu`ârazadan men` birle taraf-ı şer`den yedlerine hüccet-i şer`iyye virilüb hüccet-i şer`iyye ve fetvâ-yı şerîfeye mugâyir mezkûrlara nizâ` ve te`addî itdirilmemek bâbında bundan akdem emr-i şerîfim sâdır olmuşiken mezbûrlar yine memnû` ve mütedeffî olmayub işbu sene-i mübârekede zuhûr ve şirrete sülûk ve *“bizim karyemiz eşgalde olunmağla ibtidâen evvel suyun cümlesiyle kendü karyemizde olan arâzî ve mevrû`atlarımızı sakî ve intifâ` itmedikce size virmeziz”* deyü hilâf-ı şer`-i şerîf ve mugâyir-i kadîm nizâ`a tasaddî itmeleriyle tekrâr kendüleriyle mürâfa`a-i şer` olduklarında yedlerinde olan hüccet-i şer`iyyenin mazmûnu vech-i şer`î üzere tenbih-i ibadıyla ile muvâcehelerinde sâbit ve zâhir olmağın bir def`a şer`le görölüb fasl olunan da`vânın tekrar istimâ`ına mesağ-ı şer`î olmamağla merkûm Kefer Hadad Karyesi ahâlîleri tekrâr bî-vech mu`ârazadan men` ve def` birle cânib-i şer`ün-enverden hüccet-i şer`iyye virilmeğın mezkûr Kefer Hadad Karyesi ahâlîlerinin kadîme mugâyir sâlefü'z-zikr Nehr-i Kuveyk suyundan olan rub` hisselerine dâ'ir nizâ`a tasaddîleri men` olunmak bâbında der-devlet medâra `arz ve i`lâm idivir deyü iltimâs itmeleriyle fi'l-

hakîka hâl minvâl-i muharrer üzere olmağın vâki` hâlî hükm-i hümayûnum virilmek ricâsına bi'l-iltimâs `arz eylediğın ecilden mahallinde şer`le görölmek `amel olunmak içün yazılmışdır

Fi evâhir-i C (Cemaziyelahir) sene 1167

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîrim Abdullah Paşa'ya ve ber-vech-i mâlikâne A`zaz ve Kilis mutasarrıfı Rışvan-zâde'ye ve Eyalet-i Haleb'de vâki` Kilis ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Harput kirâcılarında Mustafa ve diğır Mustafa ve Mehmed ve Ahmed nâm kimesneler gelüb bunların yüz altmış (boş) senesinde sükkân re's katırlarıyla Harput'dan Haleb'e gelürler iken Kilis Kazâsı'nda Yallık suyu ta`bîr olunur mahallde Okcu İzzetli cemâ`ati ekrâdından Kemi Musa oğlu ve Antli ve Çerçilü ve Kara Yusuf ve Keleler nâm cemâ`atler yollarına inüb tüccârdan iki nefer adam ile kirâcılardan iki nefer adamların bî-gayr-ı hakkın katl ve seksen re's katırlarıyla dört yüz elli gurûşların ahz ve gadr ve mezbûrun taht-ı kazânızda vâki` Kâfir Dağı dimekle ma`rûf Cebel'de oldukların bildirüb ahz eyledikleri katırlarıyla ol mikdâr gurûşların tahsîl ve kendülere bi't-tamâm alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden sen ki Vezîr-i müşâr ve A`zaz ve Kilis mâlikâne mutasarrıfı mîr mîrân-ı mûmâ-ileyhümâsız ma`rifetiniz ve ma`rifet-i şer`le hasımları mezbûrları ahz ve inhâları vâki` ise bî-eyy-i vech-i kâm tamâmen tahsîl ve mezbûrlara teslîm oldukdan sonra sıhhati üzere `arz ve i`lâm olunmak bâbında fermân-ı `âlîşân yazılmışdır

Fi evâhir-i C (Cemaziyelahir) sene 167 (1167)

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Dervîş Ahmed ve Mehmed Beşir nâm kimesneler gelüb bunların babaları müteveffâ el-Hâc Ahmed Ağa dimekle ma`rûf kimesnenin Halebü`ş-Şehbâ'da sükkânından Dergâh-ı Mu`allam kapucubaşılarında Hüseyin Beg dâme mecduhu zimmetinde bir kaç kıt'a senedât mücebince bin yüz altmış (boş) senesinden berü on iki bin altı yüz altmış iki gurûş ve yine Haleb sâkinlerinden müteveffâ İsmail Paşa-zâde Mehmed Beşir Beg zimmetinde dahî sene-i mezbûrede bin yedi yüz gurûş alacak hakkı olup almadın babaları mezbûr fevt oldukda meblağ-ı mezbûre irs-i şer`le bunlara intikâl itmekle zimmetlerinde olan semenlerin taleb ve almak istediklerinde edâda ta`allül ve muhâlefet ve tereddüd ve mûmâna`at ve gadr îrâdesinde oldukların bildirüb şer`le ol

mikdâr gurûş hakları alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle sâbit olan senedât mücebince mahallinde şer'le sâbit olan hakları tahsîl itdirilmek için yazılmışdır

Fi evâhir-i C (Cemaziyelahir) sene 167 (1167)

S.79-80 Belge: 1

(S.79)Haleb Vâlisi Vezîr'e ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Medîne-i Haleb ahâlîleri gelüb kadîmden 'Ayıntab tarafından medîne-i Haleb'de Nehr-i Kuvik'den cereyân iden suda etrâfda olan kurâ ahâlîlerinin hakk-ı şakkâdan gayrı 'alâkaları olmayub ve mukaddemâ bi'd-defâ'at kendileri ile mürâfa'a ve mâ-i mezbûrdan mevrû'ât ve bağçelerini sakayadan men' birle mûte'addid ve hücec-i şer'iyye i'tâ ve müceblerince 'amel ve ol su kadîmden ne vechle cârî olub intifâ' oluna gelmiş ise ol vechle icrâ itdirilüb hilâf-ı şer'-i şerîf ve kadîme muhâlif bir ferde te'addî itdirilmemek için yüz on beş târîhinde kat'i'ü'l-men'âl emr-i şerîf sâdır olmuşiken şimdi kadîme ve emr-i şerîfe muhâlif tekrâr nizâ'dan hâlî olmadıkların inhâ ve mugâyir-i kadîm vâki' olan te'addî ve ta'arruzları men' ve def' olunmak için emr-i şerîfim ricâ ve hazîne-i 'âmiremde mahfûz baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda kadîmü'l-eyyâmdan berü medîne-i 'Ayıntab tarafından Şehr-i Haleb için Nehr-i Kuvik'de cereyân iden su Haleb'in cevâmî' ve mesâhid ve medâris ve kastâl ve hamam ve iç kal'a ve havâss ve 'avâmın hakk-ı şurb ve şukka ve sâ'ir intifâ'ları ile bağçelerinin şakâyetleriçün icrâ olunub etrâfında olan kurâ ahâlîlerinin mahall-i mezbûrede hakk-ı şukkâdan gayrı 'alâkaları yoğiken kat ve Tel-Mâlid ve Yehuriye ve Seylan ve Kazel ve Hisar ve ___ ve Hicar nâm yedi 'aded kurâ ahâlîsiyle monla İvaz nâm kimesne ve Karamel ve Mari ve vech meluk Sadre ve Rağil ve sâ'ir ve Harhik ve Vetel Hüseyin ve Elmalu ve Çakmağın nâm on 'aded kurânın ahâlîsi arâzîlerinde zirâ'at eyledikleri buğday ve arpa ve penbe ve sâ'ir mevrû'âtları ile mezbûrân Şazgın ve Hicar ahâlîsi ihdâs eyledikleri bağçelerinin tagallüben ve bî-gayr-ı hakkın mâ-i mezbûrdan iskâ itmeleriyle mâ-i mezbûrun Nehr-i merkûme cereyânı munkati' olub cevâmî' ve mesâcid ve medâris ve kastâl ve hamâmlar ve su değirmânları ve hukûk-ı 'ibâd bi'l-küllîye mu'âttal kalub ve şehr-i merkûm hâricinde nehr-i mezbûrun cevânib etrâfında ma'îşet-i fukarâ olan benânat 'adem-i sakayâdan telef olub evan-ı 'azimde şehr-i merkûme ve sâ'ir bilâda kemâl-ı müzâyaka rahderûn terettüb itmekle sâbıkâ Haleb Vâlisi Kethüdâsı ve cânib-i şer'den irsâl olunan İsmail bî-garez müslümîn ile zikr olunan kurâya varub nazar olundukda arâzî ve muhdes bağçeleri ile ve sâ'ir mevrû'âtları nehr-i mezbûr suyu

ile müstağrik oldukları mu'ayene ve müşahade olub vech-i meşrûh üzere cevâmi' ve mesâcid ve kastal ve hukûk-ı 'ibâd mu'attal olub cümle ahâlî-i beldeye zarar terettüb ve şer'en zahir ve mu'ayyen oldukdan sonra mezbûr Molla İvaz mâ-ı merkûmda hakk-ı sakâide benim istihkâkım yokdur deyü ikrâr ve mâ-ı mezbûr(dan) kasriyet idüb ve salefü'z-zikr Karamel ve Mariğ ve Dusik ve Sandra ve Rel 'El ve sâ'iri ve Cercik ve Telhib ve Elmalu ve Cakçıgın nâm on 'aded kurâ ahâlîsi cânib-i şer'den irsâl olunan mezkûr İsmail huzûrunda nehr-i merkûmdan cereyen iden su Haleb'in cevâmi' ve mesâcid ve medâris ve kastal ve hammâmân ve havas ve 'avâmın hakk-ı şurb-ı şukka ve sâ'ir intifâlarıyla bağçelerinin sakâyetleriçün icrâ olunub Şehr-i Haleb'e mahsûsdur asla 'alâka ve istihkâkımız yokdur deyü ikrâr ve i'tirâf itmeleriyle ba'de'l-yevm mâ-ı mezbûre ta'arruz ve müdâhale itmemelerini nâtık mevlânâ-i mûmâ-ileyh İsmail imzâsıyla mûmzâ ve hatemiyle mahtûm yedlerine hüccet-i şer'iyye virilüb mezbûrdan Kamin ve Tel-Malid ve Yehuriye ve Seylan ve Karak Hisar ve Sazgın ve Hicar nâm yedi karyelerin ahâlîsi bağçe ve sâ'ir mezru'atları mâ-i mezbûreden sakâyadan men' olunmasını iddi'â eylediklerinde bin elli dört senesi mâh-ı cemaziyelevvelisinin on yedinci günü târîhiyle müverreh hücec-i şer'iyye ibrâz itmeleriyle kırâ'at olundukda karye-i mezbûre Sazgın ile Cebel-i Sem'an Nâhiyesi'ne tâbi' Müslimîne nâm karyenin ahâlîsi mâ-i mezbûrdan hakk-ı sakâyaları olmamağla mezru'atları sakâyadan men' olundukları mestûr olunmağla mezbûrun yedi 'aded kurâ ahâlîsinden su'âl olundukda zikr olunan Makin ve Tel Malid ve Yehuriye ve Seylan ve Kızıl nâm beş 'aded karyeler (ahâlîsi) cevâblarında fi'l-vâki' kadîmü'l-eyyâmdan berü medîne-i 'Ayıntab tarafından mahrûse-i Haleb içün nehr-i mezbûrdan cereyân iden su Haleb'in cevâmi' ve mesâcid ve medâris ve kastal ve hamamân ve iç kal'a ve hass ve 'avâmın hakk-ı şurb ve şukka ve sâ'ir intifâlarıyla bağçelerinin sakâyetleriçün icrâ olunub Şehr-i Haleb'e mahsûsdur mâ-ı mezbûrda asla 'alâka ve istihkâkımız yokdur deyü her biri ikrâr ve i'tirâf idüb ancak Sazgın ve Hicar nâm iki karye ahâlîsi mâ-ı mezbûrda istihkâkımız olub ve istihkâkımıza sahîh senedimiz vardır ibrâz ve beyân idelim deyü istimhâl eylediklerinde mehl-i şer'î ile imhâl olunub eyyâm-ı mehl mürûrundan sonra sahîh sened ibrâz itmeyüb istihkâkları olduğunu beyân itmeden 'âciz olmalarıyla zikr olunan Kakin ve Tel-Malid ve Yehur ve Kızıl Hisar ve Sazgın ve Hicar nâm kurânın ahâlîsi mâ-ı mezbûrdan mezzû'ât ve **muhris** bağçelerini sakâyadan men' birle hücec-i şer'iyye virilmekle fî-mâ-ba'd nizâ'ları münkatî' olmak içün taraf-ı şer'den virilen hücec-i şer'iyye baş muhâsebe defterlerine kayd olunub ba'de'l-yevm zikr olunan kurâ

ahâlîsinin hilâf-ı şer'-i şerîf te'addîleri men' olunmak için sâbıkâ Haleb Vâlîsi ve Kadısı başka başka 'arz ve ahâlî-i Haleb mahsar itmeleriyle **ma'dûnı** muvâfık-ı şer' olub 'alâ vechü'l-hasım sâbit olan hücec-i şer'iyeleri mücebince 'amel ve ol su kadîmden ne vechle cârî olub intifâ oluna gelmiş ise ol vechle icrâ itdirilüb hilâf-ı şer'-i şerîf ve kadîme muhâlif bir ferde te'addî itdirilmemek bâbında yüz on beş târîhinde hüdâvendigâr-ı sâbık zamânında emr-i şerîf virildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın târîh-i mezkûrda virilân emr-i 'âlîşân (**S. 80**) mücebince 'amel olunub hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i kadîm bir ferde te'addî itdirilmemek için bu def'â dîvân-ı hümayûnûmdan emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi'îl baş defterdârım olan Abdullah nâ'ili dâme 'ulvuhu i'lâm itmeğin i'lâmı mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır

Fi evâil-i B (Receb) sene 1167

Sayfa: 80

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr'e Haleb Kadısı'na Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

El-Hâc Mehmed kâtib-i mîrî zîde kadruhu gelüb mûmâ-ileyh Antakya sâkinlerinden olub yine Antakya'da sâkin Kara İbrahim Ağa dimekle ma'rûf kimesne zimmetinde bin yüz altmış (boş) senedinden berü babası Abdullah Efendi dimekle ma'rûf kimesnenin yigirmi bin gurûş alacak hakkı olmağla almadı babası merkûm fevt olub meblağ-ı mezbûr irs-i şer'le buna intikâl ve bi'd-defâ'at mezbûrdan iddi'â almak murâd eyledikde bî-vech-i şer'î edâda ta'allül ve şer'le görölüb hakkı alıvirilmek bâbında ısdâr eyledüğü emr-i şerîfimle mürâfa'a-i şer' için da'vet-i şer' eyledikde müsâlahaya taleb ve a'yân-ı Haleb'den ba'zı kimesneler beynlerine tevessût ve altı bin beş yüz gurûş üzerine sulh ve bedel olan meblağ-ı mezbûr edâ ve teslim ve bu dahî ahz ve 'âmme-i da'vâ ve kâffe-i mütâlibatdan birbirlerinin zimmetlerin ibrâ ve iskat ve cânib-i şer'den yedlerine hüccet-i şer'iyeye virilüb ve bu makûle bir def'a şer'le görölüb fasl olunub müsâlahaya ve ibrâ-yı zimmet cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyeye virilen hukûk da'vâsının tekrâr istimâ'ı memnû'iken merkûm İbrahim zuhûr ve şirrete sülûk ve mücerred buna olan garez-i dünyeviyyesin icrâ ve tekdîr kasdıyla bedel-i sulh virdiği meblağ-ı merkûm için benden bî-gayr-ı hakk aldı deyü hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyeye rencîde ve taht-ı kazânızda her bâr te'addîden hâlî olduğun bildirüb ibrâ-yı zimmet birle cânib-i şer'den virilân hüccet-i şer'iyeye ve ibrâ zâhir olan te'adîsi

men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evâil-i B (Receb) sene 1167

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr es-Seyyid Abdullah Paşa'ya ve Antakya Kadısı'na hüküm ki

Hâlâ Sadr-ı a`zam mektûbî hulefâsından Mehmed Emin zîde kadruhu gelüb Haleb Sancâğı'nda Antakya Nâhiyesi'nde Barbarun nâm karye ve gayrîden bâ-berât-ı `âlî mutasarrıf olduğu tîmârının baş kalemi olan sâlifü'z-zikr Barbarun Karyesi'nde sâkin `askerî tâ'ifesinden Fazlı oğulları (boş) ve (boş) ve Cebeci oğulları ve rûfekâlarından (boş) ve (boş) nâm kimesneler öteden berü kendü hâllerinde olmayub dâ'ima kat`-ı tarîk ve gasb-ı emvâl ve hetk-i ı'râza cesâret ve karye-i mezbûrede sâkin ehl-i `ırz re`âyânın bâkire kızlarına fi`il-i şenî` kasdıyla ta`arruz ve bağ bağçeleri eşcârların kat` ve harâb ve mezbûrlardan Nefs-i Antakya'da olanlar voyvodalara şikâyet eyledikce üzerlerine ve voyvoda-i Antakya tarafından adamlar ta'yîn olundukda muhârebeye tasaddî ve merkûmûnu ahz idemediklerinden ehl-i `ırz re`âyâyı tutub der-zincir ve hilâf-ı şer` ve kânûn ve bilâ emr-i hümayûn bî-gayr-ı hakk beşer yüz biner gurûşların cerîme nâmıyla alub karye-i mezbûreyi harâb eyledikleri bu def'a re`âyâ fukarâsı taraflarından mûmâ-ileyhe ihbâr ve istirhâm olunub ve mûmâ-ileyh dahî leyl ve nehâr hizmet-i kitâbet ile medâr-ı ma`âşî tîmâr-ı mezbûrun mahsûl rûsûmuna mahsûr ve ol vechle tîmârı mahsûlinin küllî kesr ve noksân tertîbine bâ'is oldukların bildirüb şakî-i mezbûrların hilâf-ı şer` ve kânûn zâhir olan te`addîleri zâbitleri ma`rifetiyle re`âyâ fukarâsı üzerlerinden men` ve def` ve keyfiyetler `alâ-vukû'e der-sa`âdetime `arz ve i`lâm olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârün-ileyh ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsın size hitâben emr-i şerîfim sūdûrunu istid`â itmeğin vedâyi`-i hâlikü'l-berâyâ olan fukarâ-yı ra'yyetin himâyetleri lâzım ve lâbüd iken hilâf-ı şer` ve kânûn ve bilâ emr-i şerîf te`addî ve rencide olundukları haber virilmekle fi-mâ-ba'd tîmâr-ı mezbûrun re`âyâsı her vechle dest-i tetâvül-i mezâlimden sıyânet ve bu makûle gadra tasaddî idenler ma`rifet-i şer`le der-devlet-medâra `arz ve i`lâm olunmak için

Fi evâil-i B (Receb) sene 167 (1167)

Belge: 3

Haleb Monlası'na hüküm ki

Kasım Nasreddin zîde kadruhu gelüb Haleb'de vâki` Hacı Kemaleddin vakfının yevmî bir buçuk akçe vazîfe ile tevliyeti Derviş Ahmed mahlûlünden bâ-işâret-i Şeyhülislâmî bin yüz kırk altı senesi Zilhiccesi'nin yigirmi beşinci gününde kendüye tevcîh ve hâlâ mâliye tarafından berât-ı şerîfimle üzerinde olub dahl îcâb itmez iken Haleb sükkânından Mehmed bin Hasibullah (?) nâm kimesne ba`zı mütegalibe ve zî-kudret kimesnelerin i`ânetiyle mugâyir-i berât fuzulî müdâhale ve zabtına mümâna`at ve tevcîh târîhinden berü tagallüben zabt ve mahsûl-ı vakfı ahz ve kabz idüb ol vechle şart-ı vâkıfın `adem-i icrâsına ve vakfın harâbına bâ`is olduğun bildirüb tevliyet-i merkûme yedinde olan mâliye berâtı mücebince kendüye zabt itdirilüb mezbûrı mugâyir-i berât dahl ve ta`arruz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve hazîne-i `âmiremde mahfûz Anadolu Muhâsebesi defterlerine nazar olundukda tevliyet-i mezbûre vech-i meşrûh üzere târîh-i merkûmda mûmâ-ileyh Kasım Nasreddin zîde kadruhuya tevcîh ve mâliye tarafından berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve dîvândan sû`âl olundukda tevliyet-i mezbûre hâliya mâliye tarafından virilân berât-ı şerîfimle mezbûrun üzerinde olduğu der-kenâr olmağla berâtı mücebince zabt itdirilüb mugâyir-i berât aheri müdâhale itdirilmemek içün emr-i şerîfim virilegeldiği der-kenâr olunmağla berâtı mücebince zabt itdirilmek içün yazılmışdır

Fi evâil-i Ş (Şaban) sene 167 (1167)

Sayfa: 81

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîrim Abdullah Paşa'ya Haleb Kadısı'na hüküm ki

Süleyman zîde kadruhu gelüb Haleb Sancâğı'nda A`zaz Nâhiyesi'nde vakf-ı medrese-i salâhiye der-karye-i dârü's-sa`âde deyü defter-i evkâfda yazıldığı mahalde `an-karye-i Sadruhan (?) es-Simek (?) hâric-i Babü'l-Hennan (?) fî sene dört bin akçe yazusu ma`-i gayrihâ on dört bin iki yüz elli sekiz akçe dahî minhâ-el-masraf on iki bin altı yüz doksan altı akçe ve hidmet-i müderrisi fî yevm on beş ve hidmet-i tevliyet fî yevm sekiz akçe ve cihât-ı sâ`ire meremmâtına muhtâc olmuşdur zevâyid deyü kimesneye virilmeyüb ma`rifet-i kadı ile lâzım olan meremmâtına sarf oluna deyü defter-i evkâfda muharrir kalemiyle tahrîr ve mukâta`a-i kapan-ı revgan ve gayrihû el-ma`rûf dârü'l-vekâle der-Bâb-ı Antakiyye dahî defter-i icmâlde üç yük altmış bin akçe

yazu ile tahrîr ve mukâta`a-i dârü's-sarrûhil (?) ve nısf ve kavli (?) der-nefs-i Haleb ve ma`-gayrihu birikdirilüb havass-ı hümayûnum aklâmı ve mahsûl-ı lesâmi han-ı dârü'l-vekâle der-nefs-i Haleb üç bin akçe yazu ile defter-i icmâlde ve ma`-gayrihu birikdirilüb yedi bin akçe `an-ze`âmet deyü bir icmâl olduğun defter-i hakanîde mukayyed ve mûmâ-ileyh Süleyman medrese-i salâhiye evkâfının bi'l-fi`il berât-ı şerîfimle mütevellîsi olmağla sâlifü'l-beyân medrese-i mezbûrenin defter-i hakanîde mukayyed evkâfından bâbü'l-hannân hâricinde vâki` Hânü's-Simek bundan akdem harâb ve hâlî kalub hâliyâ cânib-i vakfından ta`mîr ve termîm olunmağla hân-ı mezbûru defter-i hakanî mücebince tevliyeti hasebiyle cânib-i vakfdan zabt ve nüzûl idüb derûnunda sâkin olan tüccâr tâ'ifesinden cânib-i vakfa `â`ide olan îcârâtı vakf için ahz ve kabz eylemek murâd eyledikde mukâta`a-i kapan-ı revgan ve gayrihu el-ma`rûf-ı dârü'l-vekâle der-Bâb-ı-Antakya mukâta`asının zâbiti olanlar hân-ı mezbûrun cânib-i vâkfa â`ide olub hân-i tahrîrden berü cânib-i vakfdan alınagelan îcârâta müdâhale ve medrese-i mezbûre vakfı tarafından ahz ve kabz itdirmeyüb gadr eylediklerin bildirüb bâbü'l-hannân hâricinde vâki` hânü's-Simek el-mezbûrenin kadîmden cânib-i vakfdan ahz ve kabz olunagelan îcârâtına hilâf-ı defter-i hakanî müdâhaleleri men` ve def` ve bermüceb-i defter-i hakanî medrese-i mezbûre vakfı tarafından ahz ve kabz itdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defter-hâne-i `âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve defter-i evkâfa mürâcâ`at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve kânûnu sû`âl olundukda bâbü'l-hannân hâricinde hânü's-Simek fî sene dört bin akçe yazu ile salahiye medrese vakf olmağla bu sûretde hânü's-Simek el-mezbûre medrese-i mezbûre vakfı tarafından zabt ve `â`id olan vakf için ahz ve kabz itdirilmek defter-i hakanî ve kânûna muvâfık olduğun dîvân-ı hümayûnum kaleminden der-kenâr olunmağla bu bâbda defter-i hakanî mücebince kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evâsıt-ı B (Receb) sene 1167

Belge: 2

Haleb Vâlîsi'ne ve Mollası'na hüküm ki

Şerife Saliha nâm hatun `arzuhal idüb medîne-i Haleb'de Akpay Seyfi evkâfının vakfiye-i ma`mûl-bihâsında mukayyed ve beher sene taraf-ı vakfdan îcâr olunagelan müsekkefâtından yine medîne-i mezbûrede Hankuse Çârşusu'nda Dakîk Hanı dimekle ma`rûf hânı vakf-ı mezbûrun sâbık mütevellîsi Mustafa Piri nâm kimesne ecr-i mislinden noksân-ı fâhiş ile Hacı Ahmed nâm kimesneye îcâr ve teslîm ve ol dahî bir müddet tasarruf idüb ecr-i müsemâyı mütevellî-i mezbûre virdikden sonra mütevellî-i

mekûm ve müste`cîr-i mezbûr fevt olmalarıyla mezbûre Saliha vakf-ı mezbûre hâlâ mütevellîye olmağla bi't-tevliye hân-ı mezbûrun müddet-i mezbûrede ecr-i mislini fevt olan müste`cîr-i mezbûrun terekesinden tekmîl itdirmek istedikde terekesin kabz iden Haleb sâkinlerinden vereseleri (boş) ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler hilâf-ı şer`-i şerîf ta'allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların ve bu bâbda da`vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb mücebince şer`le görölüb ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer`le görölmek için emr yazılmışdır

Fi evâsıt-ı B (Receb) sene 1167

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîrim Abdullah Paşa'ya Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

El-Hâc Mehmed südde-i sa'âdetime gelüb ber-vech-i mâlikâne berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu (boş) mukâta'ası mülhakâtından Antakya Kazâsı'na tâbi` Duye Mezra'ası'nın mümtaz ve mu'ayyen sınıru dâhilinde kadîmden berü `öşr ve resmi mâlikânesi tarafından ahz ve kabz olunagelan yerlerin a`şâr ve rüsûmuna aherden bir vechle dahl olunmak îcâb itmez iken Nefs-i Antakya sâkinlerinde Halil Ağa-zâde Hüseyin Ağa demekle ma`rûf kimesne zuhûr ve şirrete sülûk ve “*ol yerler benim mutasarrıf olduğum mâlikânem karyelerinden civârında vâki` kazâ-i mezbûra tâbi` (boş) nâm karyenin toprağındandır `öşr ve resmini ben alurum*” deyü hilâf-ı kânûn ve ve kadîme mugâyir mevânî` (?) ve mütegalibeye istinâden cebren ahz ve buna gadr murâd eylediğün ve bu bâbda da`vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb mücebince `amel olunub ol yerlerin `öşr ve resmi kadîmisi üzere mâlikânesi tarafından buna ahz ve kabz itdirilüb mezbûra ta'allül ve nizâ` ve te`addî itdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evâsıt-ı B (Receb) sene 1167

Sayfa: 82

Belge: 1

Antakya Kadısı'na hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Şeyh Mehmed el-Hüseynî zîde fazluhusun mektûb gönderüb medîne-i Antakya'da sâkin `ulemâ ve sulehâ ve e'imme ve hutebâ ve a`yân ve şurefâ ve zümre-i yeniçeriyân ihtiyârları ve sâ'ir re`âyâ ve fukarâ meclis-i şer`e varub “*medîne-i mezbûrede sâkin mîrî kâtibi el-Hâc Mehmed Efendi demekle ma`rûf*

kimesne öteden berü kendü hâlinde ehl-i `ırz ve müstakîm ve mücerrebü'l-etvâr ve hidâmenetkâr ve muhibb-i `ulemâ ve inkıyâ ve hayır-hâh ve harekâtı şer`-i şerîfe muvâfık olduğundan cümlesi kendüden râzî ve şâkir iken ba`zı ashâb-ı ıgrâz hukûka dâ`ir da`vâ olanların da`vâları kazâ-i aherde istimâ` olunmayub vâki` olan da`vâları Asitâne-i Sa`âdeti`mde huzûr-ı Asâfi`de görölmek için havâle olunmasını muş`ir emr-i şerîfim sâdır olmuşken minvâl-i meşrûh üzere virilen emrin kaydı terkîn ve mahallinde şer`le görölüb ihkâk-ı hakk olunmak için emr-i şerîfim ısdâr itdirdiklerine binâ`en ba`zı ashâb-ı ıgrâz ve husâdın inhâlarıyla mûmâ-ileyh mukaddemâ rahnedâr olduğundan mâ`adâ bu hilâlde erbâb-ı ıgrâz ve müfsidîn derûnlarında olan gazezlerin icrâ ve fesadların tervîc ve tekdîrden hâlî olmadıklarından mûmâ-ileyhe sû`-i kasd irâdesinde oldukları her birlerinin ma`lûmu olmağla hakkında ba`zı müfsîf ifk ve iftirâyı mutazammın hilâf-ı inhâ der-`aliyyeme iştikâ iderler ise i`timâd ve ısgâ olunmamak ricâsına `arz ve i`lâm idivir” deyü her biri iltimâs itmeleriyle fi`l-hakîka hâl basd olunan minvâl üzere olduğuna bi`l-müşâhede senin dahî `ilmin muhîd olmağla ol bâbda vâki` hâlî emr-i şerîfim ricâsına bi`l-iltimâs `arz eylediğin ecilden vech-i meşrûh üzere hilâf-ı şer`-i şerîf ve bilâ-sened-i şer`î mücerred ızrâr kaydında olanların da`vâları Asitâne-i `Aliyyemde rû`yet olunmak bâbında fermân-ı `âlîşân yazılmışdır

Fi evâsıt-ı B (Receb) sene 1167

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîrim Seyyid Abdullah Paşa`ya Haleb Kadısı`na hüküm ki

Kıdvetü`l-emâsil ve`l-akrân Medik Kal`âsı Câmi`i Mütevellîsi Kasım zîde kadruhu gelüb Halebü`ş-Şehbâ Kazâsı`na tâbi` Katre nâm karye ahâlîlerinden (boş) ve (boş) ve sâ`irleri zimmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinden berü mûmzâ ve mahtûm defter ve temessükât mûcebince iki bin beş yüz gurûş alacak hakkı olub bi`d-defa`ât taleb eyledikde `avk ve te`hîr ve i`zâr-ı vâhiye îrâdıyla edâda ta`allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakk ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb şer`le görölüb yedinde olan mûmzâ ve mahtûm defter ve temessükât mûcebince mezbûrların zimmetlerinde olan meblağ-ı mezkûr hakkı tamâmen tahsîl ve alıvırılüb hilâf-ı şer`-i şerîf ve mugâyir-i temessükât ta`allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek için fermân-ı `âlîşânım sâdır olmuştur

Fi evâhir-i B (Receb) sene 1167

Belge: 3

Gazze ve (boş) Kadısı Gazze Sancâğı Mütesellimi'ne hüküm ki

El-Hâc Yunus ve Salih ve Mehmed ve Ahmed nâm kimesneler südde-i sa'âdetime 'arzuhal idüb bunların Gazze Kasabası'na tâbi' Mecra Askalan nâm karye toprağında bi'l-fi'îl zabt ve tasarruflarında 'avâriz hânesine bağlı tekâlif olunmak (alınmak) icâb ider kadîmi re'âyâ emlak ve yerleri olmayub tekâlif talebiyle te'addî olunmaları icâb itmez iken (karye-i) merkûm ahâlîleri zuhûr ve birbirleriyle yek-dil ve "emr-i şerîf ile vâki' tekâlifden siz dahî bizimle ma'en hisse viriniz" deyü hilâf-ı kânûn birkaç seneden berü tekâlif mütâlebesiyle bunları te'addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüb hilâf-ı kânûn tekâlif talebiyle te'addî ve rencîde itdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır

Fi evâhir-i B (Receb) sene 1167

Belge: 4

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na Eriha ve Ma'arretü'l-Mısırn ve Sermin Kazâlarının kuzât ve nüvvâbına hüküm ki

Heleb muhassıllığı aklâmından Eriha Nâhiyesi'nde vâki' Rame (?) ve Ahışa ve Ma'ar-ı Tuleyl ve Ma'arretü'l-Mısırn Nâhiyesi'nde vâki' Zerune ve Sermin Nâhiyesi'nde vâki' Mağara ve Huyas ve Ser Akya ve Akmiyas ve Cebel-i Sem'an Nâhiyesi'nde vâki' Kantar ve Yelkasın nâm karyelerin bundan akdem mâlikâne mutasarrıflarının 'adem-i takayyüd ve ihtimâmlarından ahâlî-i kurânın hâllerine za'âf dârî olub mürûr-ı eyyâm ile düyûn-ı kesîreye müstağrik olduklarından beher sene üzerlerine edâsı lâzım gelan mâl-ı mîrî ve 'avâriz ve nüzûl ve tekâlif-i sâ'irelerini edâda 'aczleri zâhir olub ve peyderpey ashâb-ı hukûk câniblerinden dahî düyûn mütâlebesiyle fukarâ-yı ra'îyyet ta'cîz ve tansîf ve gûnâgûn tehdîd ve tahvîf ile karyelerinden firâr ve etrâf ve havâliden istiğrâr itmişler iken bu hilâlde nisf hisselerine mâlikâne mutasarrıf olan el-Hâc Mehmed zîde mecduhu kurâ-i mezbûrenin perâkende olan re'âyâsını istimâlet birle karyelerine ircâ' ve şin-i abâdân olunmasına ihtimâm ve dikkat ve kuvvet ve bedâr ve sâ'ir mültezimelerin ru'yet idüb lakin ashab-ı düyûnun tasallut ve ibramlarından perîşan olmağla müttehî olmalarıyla kurâ-i mezbûre re'âyâsından b'd'e's-sübûtü's-şer'î alacağı zâhir ve mütebeyyin olan dâyinlere senede beher elli gurûşda bir gurûş virilmek üzere taksît ve tedricle edâ-yı deyn itdirilmek için emr-i şerîfim virilmek

ricâsına hâlâ Haleb Muhassılı olan Mehmed zîde mecduhu `arz ve Haleb hazînesi defterleri verci`esi (?) mûcebince virilügelan mâlın beher sene Haleb Muhassıllarına vermek üzere kurâ-yı mezbûreden Yelkasın Karyesi Mehmed Emin'in ve Akmiyas Karyesi dahî Seyyid Mehmed Sa'id ve Seyyid İbrahim'in ve kurâ-i sâ'irenin dahî nısf hissesi el-Hâc Mehmed'in ve nısf-ı aheri dahî Ahmed'in ve Mehmed Bey zîde mecduhûmun ber-vech-i mâlikâne üzerinde olduğu baş muhâsebeden ve def'aten edâ-yı deyne iktidârı olmayanlar hakkında taksît ile edâyâ ne vechle emr-i şerîf virilageldiği divân-ı hümayûnumdan sû'âl olundukda def'aten edâ-yı deyne `adem-i kudretleri şer'en sâbit olanlara taksît ve tedrîc ile edâ-yı deyn itdirilüb def'aten mütâlebesiyle rencîde olunmamak için musammam fermân-ı `âlî ile emr-i şerîf yazılacağı der-kenâr olunmağla der-kenârı mûcebince divân-ı hümayûnum tarafından emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi'l baş defterdârım olan Abdullah nâ'ili dâme mecduhu i'lâm itmeğin i'lâmı mûcebince def'aten edâ-yı deyne `adem-i kudretleri şer'en sâbit olur ise taksit-i şer'î ile edâ-yı deyn itdirilmek için fermân-ı `âlîşân yazılmışdır

Fi evâhir-i B (Receb) sene 1167

Sayfa: 83

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne ve Antakya Kadısı'na hüküm ki

Antakya Kazası sükkânından İbrahim zîde kadruhu südde-i saâdetime `arzuhal idüb Haleb sâkinelerinden Vazihi nâm hatun Antakya Kazâsı'nda Nehr-i `Asi demekle ma`rûf nehrin üzerinde mutasarrîfe olduğu Rikabiye Değirmeni demekle `arif değirmeni balıklığının iki bin üç yüz zirâ' mesâfe-i ba'idinde nehr-i mezbûr üzerine müceddeden binâ eylediği balıklığının mezbûrenin değirmenine zarar-ı şer'îsi olmayıb bir vechle dahl olunmak icâb itmez iken mezbura hatun şirrete sâlike ve “*senin binâ eylediğin balıklığın benim mutasarrîfe olduğum değirmenin balıklığına zarar-ı şer'îsi vardır*” deyü iddi`â ve bundan akdem meclis-i şer'de üzerine varulub mürâfa`â-i şer'-i şerîf olduklarında zarar-ı şer'îsi olmadığı şer'en sâbit ve yedinde olan fetvâ-yı şerîfesi mûcebince mezbûrenin hilâf-ı şer'-i şerîf mu`ârazası men` birle kıbel-i (şer'den) yedine hüccet-i şer'îyye virilmişiken mezbûre hatun mâni` olmayub mücerred ta`cîz ve tekdîr kasdıyla her gelan hükkâma bunu gamz ve tecrîm sevdâsında olduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'îyes mûcebince şer'le görülüb hilâf-ı şer'-i şerîf te`adîsi men` ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evâil-i Ş (Şaban) sene 167 (1167)

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr Abdullah Paşa'ya ve İdlib ve (boş) kadılarına hüküm ki

Antakya sâkinlerinden Berekat nâm kimesne gelüb İdlib sâkinlerinden Katır oğlu dimekle ma'rûf Seyyid Ahmed nâm kimesneden mukaddemâ aldığı iki bin beş yüz gurûş beher sene devr-i şer'î ve ilzâm-ı ribh olmuş değil iken mezkûr Ahmed yigirmi seneden berü bilâ-devr-i şer' murâbaha nâmıyla aldığı akçe asıl mâldan ziyâde iken mezkûr mütegalibe ve cebâbireden olmağla yine asıl mâl ve murâbaha talebiyle te'addî ve rencîde ve ta'cizden hâlî olmaduğun bildirüb şer'le görölüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek içün yazılmışdır

Fi evâil-i Ş (Şaban) sene 167 (1176)

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne ve Monlası'na hüküm ki

Haleb'de vâkî` Kadı Kemaleddin vakfının berât-ı şerîfimle mütevellîsi olan Kasım zîde kadruhu gelüb vakf-ı mezbûrun hâsıl olan gallesinin yigirmi iki seneden berü Haleb sükkânından mütegalibeden Hüseyin Efendi nâm kimesne hilâf-ı şer'-i şerîf ve bilâ-berât ve bilâ-sened \_\_\_ ahz ve kabz ve ekl ve bel` ve kendi `umûruna sarf ile itlâf ve izâ'et itmekle tevliyeti hasebiyle hesâbın görüb zimmetinde olan mâl-ı vakfı talep eyledikde hilâf-ı şer'-i şerîf virmekde ta'allül ve muhâlefet ve ol vechle vakf-ı şerîfin ibtâlîne ba'is ve bâdi olduğun bildirüb şer'le görölüb ba'de'l-muhâsebe zimmetinde sâbit olan mâl-ı vakf tamâmen tahsîl ve tevliyeti hasebiyle kendüye alıvrilüb hilâf-ı şer'-i şerîf ta'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görölmek içün yazılmışdır

Fi evâsıt-ı Ş (Şaban) sene 167 (1167)

Belge: 4

Haleb Vâlîsi'ne ve Mollası'na ve Ma'aretü'l-Mısırîn Kadılarına hüküm ki

___nevî Halit Yusuf dimekle ma'rûf kimesne südde-i sa'âdetime `arzuhal idüb Ma'aretü'l-Mısırîn Kazâsı'n(da) Kuv` nâm kazâ zâbiti olan el-Hâc Süleyman ve karye-i mezbûre şeyhi Seyyid Mehmed ve diğer Seyyid Mehmed ve sâ'ir ahâlî-i karye-i mezbûreden ma'lûmü'l-ism birkaç nefer kimesneler birbirleriyle ahâlî-i karye-i mezbûrenin yüz altmış üç senesinde üzerlerine edâsı lâzım gelan tekâliflerine virmek

üzere bâ-temessük istikrâz eyledikleri iki bin beş yüz seksan buçuk gurûş alacak hakkında şer`en kimesnenin `alâka ve medhali olmayub hilâf-ı şer`-i şerîf aherden meblağ-ı mezbûre müdâhale ve ta`aruz îcâb itmez iken medîne-i Haleb sükkânından Ahmed bin Mustafa nâm kimesne zuhûr ve tezvirâta sülûk ve sen karye-i mezbûre ahâlîleri zimmetlerinde olan ol mikdâr gurûş alacağını benim Cebel-i Sem`an Nâhiyesi'ne tâbi` bilâ-ber-mun ve Kefer Cemre ve Kefer `Ayn nâm karyeler ahâlîleri zimmetlerinde olan alacağımı sen almak üzere meblağ-ı mezbûru tevzi`en beynimizde bana havâle eylemişidin deyü iddi`âya tasaddî ve mezkûrun vech-i meşrûh üzere müdde`âsı mugâyir-i şer`-i enver olduğundan yedine virilen fetvâ-yı şerîfe mücebince bundan akdem mezkûr ile murâfa`a-i şer`-i şerîf olduklarında mezkûr Ahmed'in kurâ-i mezbûre ahâlîleri zimmetlerinde bir akçe ve bir habbe alacağı olmadığı nümâyân ve mesbûkü'z-zikr Kuv` Karyesi ahâlîleri meclis-i şer`e izhâr olundukda sene-i merkûmede husûs-ı mezbûr için bundan bâ-temessük ol mikdâr gurûş istikrâz ve zimmetlerinde vâcibü'l-edâ buna deynleri olduğu ikrârlarıyla şer`en sâbit ve zâhir ve iddi`âsı lefv mahaz ve mugâyir-i şer`-i enver olduğu aşikâr olmuşiken mezbûr kemâl-ı hîle ve tezvirâtından nâşî yine kânî ve mündefi` olmayub bezl-i irtişâ ile hevâsına tâbi` ba`zı mütegalibeye istinâden peydâ eylediği müzevver hüccet ile yine hilâf-ı şer`-i şerîf te`addî ve rencide olmayub gadr-ı küllî sevdâsınd olduğun ve bu bâbda da`vâsına muvâfık Şeyhülislâm'dan müte`addîd fetevâ-yı şerîfe virildiğini bildirüb fetevâ-yı şerîfeleri mücebince şer`le görölüb ber-müceb-i temessük ahâlî-i merkûmenin zimmetlerinde sâbit ve müteveccih olan ol mikdâr gurûş hakkı tamâmen tahsîl ve bî-kusûr kendüye alıvirilüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk ve mezkûru hilâf-ı şer`-i şerîf ol vechle müdâhale ve ta`aruz itdirilmeyüb mugayir-i şer`-i enver zâhir tasallut ve te`adîsi men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evâhir-i Ş (Şaban) sene 1167

Sayfa 84:

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Halebü'ş-şehbâ mahallâtından Su Bekat `Ali Mahallesi ahâlîleri südde-i sa`âdetime `arzuhal idüb bunlar mahalle-i mezbûrede vâki` hamam kadimü'l-eyyâmdan berü mürûr ve `ubûr idgeldikleri tarîk-i `âm üzerine Haleb sükkânından (boş) nâm kimesne kahvehâne dükkânı ihdâs ve erâzil ve eşhâs makûlelerini tecemmü` ve hamam-

ı mezkûre umûr ve `ubûr \_\_ ricâl-i nisvâna vücûh ile zarar-ı şer`îsi olmağla bir vechle emniyet ve __ olmayub gadr-ı küllî eyledüğü bildirüb ma`rifet-i şer`le mezbûrun vâki` olan zarar-ı şer`îsi men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evâil-i N (Ramazan) sene 167 (1167)

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîre ve Haleb Eyâletinde vâki` mevlânâ (boş) Kadısı'na hüküm ki

Kazâ-i mezbûre muzâfâtından Berişa Nâhiyesi'ne tâbi` Hasulrece nâm karyede el-Hâc Abdullah ve (boş) nâm kimesneler gelüb bunlar kendü hâllerinde iken yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Ali bin Ahmed ve diğer Ali bin Yusuf nâm kimesneler kendi hâllerinde olmayub bin yüz altmış senesinde bunların menzillerin basub gümüş ve altun evân ve bakır kazgan ve sâ'ir ber-mûceb-i defter on kiselik emvâl ve eşyâların gasb ve gâret idüb ziyâde gadr eylediklerin bildirüb şer`le görölüb alıvirilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum icrâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek emrim olmuştur buyurdım ki

Fi evâil-i N (Ramazan) sene 167 (1167)

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr'e ve Haleb Eyâletinde vâki` mevlânâ (boş) Kadısı'na hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Berişar nâm karyeden Hacı Abdullah ve Abdülkadir ve Mehmed nâm kimesneler gelüb bunlar kendü hâllerinde iken yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Ali bin Yusuf nâm kimesne kendü hâlinde olmayub hevâsına tâbi` rûfekâsıyla yekdil ve bin yüz altmış senesinde hilâf-ı şer`-i şerîf alet-i harble üzerine varub (?) üç yüz keçi ve üç yüz arı kovan ve iki yüz gurûşluk hinta ve beş yüz gurûşluk nakd ve eşyâ ve adet-i çift ve dört çift öküz ve sâ'ir mahsûl ve ve revgân-ı zeyt ve emvâl ve eşyâsın fuzulî zabt idüb ziyâde gadr eyledüğün bildirüb şer`le görölüb alıvirilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evâil-i N (Ramazan) sene 167 (1167)

Belge: 4

Haleb Vâlîsi'ne ve İdlib Kadısı'na hüküm ki

El-Hâc Ebu Bekir zîde kadruhu gelüb bu kendü hâlinde olub deyn ve kefâleti ve hilâf-ı şer`-i şerîf vaz` ve hareketi olmayub üzerine dahî bir nesne sâbit olmuş değil iken İdlîb sâkinlerinden kâtib el-hâc Mustafa nâm kimesne kendü hâlinde olmadığından nâşî bin yüz altmış (boş) senesinde hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-i hakkın bunun cebren ve kerhen iki yüz elli gurûşunu ahz ve ziyâde gadr ve te`addî eyledüğün bildirüb mahallinde şer`le görölüb mezbûrun hilâf-ı şer`-i şerîf ve bî-gayr-i hakkın aldığı on mikdâr gurûşu tamâmen tahsîl ve bî-kusûr kendüye alıvrılüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer`legörölmek için yazılmışdır

Fi evâil-i N (Ramazan) sene 1167

Belge: 5

Haleb Vâlîsi'ne ve Mollası'na ve Eriha ve Şuğur Kadılarına hüküm ki

Gedüklü zü'emâdan seyyid Halil ve Hüseyin zîde kadruhumânın ber-vech-i iştirâk berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları ze`âmetleri karyelerinden Ruha Sancağı'nda ve Nâhiyesi'nde cemâ`at-ı al-ı `azîze tâbî` Havar ve (boş) ve (boş) ve tevâbî'i karyeleri ahâlîlerinden (boş) ve (boş) ve (boş) ve dahî sâ'irleri gelüb bunlar ze`âmet-i mezbûr karyelerinin defterde mukayyed ra`iyyet ve ra`iyyeti oğullarından olub üzerlerine edâsı lâzım gelan â`şâr-ı şer`iyye ve sâ'ir hukûk ve rüsûmları kânûn ve defter mücebine ze`âmet-i mezbûr mutasarrıflarına edâ idüb bir dürlü rencîde îcâb ider hâlleri yoğiken Haleb sükkânından Medik Mütevellîsi Kasım Ağa ve oğlu Mehmed Ağa dimekle ma`rûf kimesneler kendü hâllerinde olmayub eşkıyâdan olmalarıyla bin yüz altmış (boş) senesinde salefü'z-ıkr al-ı `azîz re`âyâlarından üç nefer kimesneyi bî-gayr-ı hakk katl eylediklerinden gayrı bunların üç yüz res camuşların tagallüben ve fuzulî ahz ve sâ'ir devvâb ve mevâşilerin bi'l-cümle emvâl ve eşyâları nehb ve gâret itmeleriyle mezbûrların zulm ve te`adîlerinden kurâ-i merkûm re`âyâları etrâfa perâkende ve bundan akdem Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak müteveffâ Ahmed Paşa huzûrunda mezkûrlar ile murâfa`â-i şer`-i şerîf olduklarında mezkûr Kasım'ın ve oğlu mezbûr Mehmed'in zimmetlerinde sekiz bin gurûşdan mütecâviz alacak hakları olduğu şer`en sâbit ve mezkûrlara meblağ-ı mezbûrun tamâmen edâsına taraf-ı şer`den tenbîh olundukda mezkûrlar dahî vech-i meşrûh üzere edâsına müte`ahhid olmuşlar iken paşâ-yı müşârün-ileyh ol vaktde fevt olub ve meblağ-ı mezbûr dahî bunlara edâ olunmayub `ale-hâle kalub ve mezkûrların zulm ve te`adîleri gün be gün müzdâd ve şerrlerinden bir vechle emn ve râhatları kalmayub bi'l-küllîye perâkende ve perişân olmalarına bâ'is ve bâdî

oldukların ve mezbûrlar taht-ı hükûmet ve kazâlarınızda mürûr ve `ubûr üzere oldukların bildirüb mübâşir ma`rifetiyle mezbûrlar bulundukları mahallde şer`le görölüb zimmetlerinde müteveccih ve sâbit olan ol mikdâr gurûş mahlûm bih hakkları ma`rifet-i şer`le tamâmen tahsîl ve bunlara bî-kusûralıvirilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâyledikleri ecilden mahallinde şer`le görölüb ihkâk-ı hakk olunmak emrim olmuştur

Fi evâsıt-ı N (Ramazan) sene 1167

Sayfa: 85

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîre ve Haleb Kadısı'na (boş) ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Sâdât-ı kirâmdan kıdvetü's-sâdât-ı kirâm es-Seyyid Abdulvahhab zîde şerefehu südde-i sa'âdetime gelüb bunun Ma'aretü'l-Mısırîn Kazâsı'na tâbî` Kuv' nâm karye ahâlîlerinden es-Seyyid Mehmed ve el-Hâc Mehmed ve (boş) ve (boş) nâm kimesneler zimmetlerinde bâ-temessük bin yüz altmış senesinden berü ma'lûmü'l-mikdâr alacağı hakkı olmağla taleb eyledikde ba'zı mütegalibeye istinâden virmekde gadr ve ta'allül sevdâsında oldukların bildirüb şer`le görölüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk ve bî-vech-i şer`î edâda ta'allül ve tereddüd itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer`le görölüb için yazılmışdır

Fi evâhir-i N (Ramazan) sene 1167

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîre ve İdlib ve (boş) kadılarına hüküm ki

Haleb Sancâğı'nda Cebel-i Barişa Nâhiyesi'ne tâbî` Ma'serce nâm karyeden Abdülkadir ve Ahmed nâm kimesne gelüb bundan akdem karye-i mezbûre haricinde Şeyh Yusuf nâm kimesne leyden maktûl olub katili nâma'lûm olmağla karındaşı Hüseyin nâm kimesnenin iştikâsıyla Haleb tarafından mübâşir ta'yîn oldıkda cümle ahâlî-i karye-i mezbûre etrâf ve eknâfa firâr eylediklerinde bu dahî firâren İdlib Kazâsı'na varub kendü hâlinde ehl ve `iyâliyle anda sâkin iken İdlib sâkinlerinden Hacı Mehmed bin huzûr Liyal (?) nâm kimesne bin yüz altmış (boş) senesinde hilâf-ı şer`-i şerîf hânesin basub iki bin beş yüz elli dört gurûş nakd akçesiyle iki yüz gurûşluk tecemmülât hâne (?) ve üç yüz hinta ile beyaz darısın gasb ve gâret eyledüğün bildirüb mahallinde şer`le görölüb gasb eyledüğü nukûd ve `ale'l-nisâ ve tecemmülât hâne ve

hinta ve darısı alıvirilüb icrâ-yı şer' ve (?) ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evâsıt-ı L (Şevval) sene 1167

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr'e Ma'aretü'l-Mısırîn ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Sen ki Ma'aretü'l-Mısırîn Kadısı es-Seyyid Hasan zîde fazluhusun südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Ma'aretü'l-Mısırîn Kazâsı'na tâbi' Kuv' nâm karye sâkinlerinden `ulemâ ve sulehâ ve sâdât ve sâ'irleri bî-ecmihum meclis-i şer'e varub muzdaribü'l-hâl olduklarına binâen mu'âmeleci tâ'ifesinden medîne-i Haleb ve civârlarında vâki' İdlib ahâlîlerinden ma'lûmü'l-ism kimesnelerden istikrâz eyledikleri ma'lûmü'l-mikdâr akçeye dâyinleri merkûmlar onu on beş hesâbı üzere murâbaha zammıyla düyûn-ı kesîreye müstağrik ve def'aten edâya `adem-i kudretlerine binâen dâyinleri merkûmun def'aten talebiyle rencîde ve tazyîk ve te'addî itmeleriyle vatan-ı asliyelerini terk ve perâkende ve perişân olmalarına bâ'is diğer-gün olmağla dâyinleri merkûmların def'aten talebiyle ve ahz ve habs teklîfi ile te'addî ve rencîdeleri men' ve def' ve dâyinleri merkûmlara tadrîc ve taksît ile edâ-yı deyn itdirilmek bâbında vâki' hâlf hükm-i hümayûnum virilmek ricâsına bi'l-iltimâs `arz eylediğin ecilden mahallinde şer'le görölüb def'aten edâ-yı deyne iktidârları olmadığı şer'en sâbit ve zâhir olur ise te'cîl ve taksît vechiyle edâ-yı deyn itdirilmek bâbında fermân-ı `âlî yazılmışdır

Fi evâhir-i L (Şevval) sene 1167

Belge: 4

A`zaz ve Kilis Kadılarına hüküm ki

Divân-ı `âlîşânım kâtibleri şerhlülerinden kıdvetü'n-erbâbü't-tarîr ve'l-kalem Seyyid Ali zîde kadruhu gelüb Haleb Sancâğı'nda A`zaz ve Kilis Nâhiyelerinde **Kısa** nâm karye ve gayrıdan bin akçe tîmâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf iken yüz altmış yedi senesinde vâki' mahsûl ve rûsûmu mûmâ-ileyhin berâtı mücebince tahvîline târîhine düşen **şimşigin** ba`zı mevânî sebebiyle re`âyâ zimmetinde kaldığın ve tarafından (boş) nâm kimesneyi vekîl eyledüğün bildirüb berâtı mücebince tahvîli târîhine düşen sene-i mezbûre mahsûl ve rûsûmu teveccüh idenlerden vekîli mezbûra alıvirilüb hilâf-ı kânûn müdâhale ve ta'aruz itdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin kânûn üzere `amel olunmak emr-i `âlîşân yazılmışdır

Fi evâhir-i L (Şevval) sene 167 (1167)

Belge: 5

Haleb Vâlîsi'ne ve Kadısı'na hüküm ki

El-Hâc Beşir'in Haleb Kasabası toprağında bi'l-fi'îl zabt ve tasarrufunda `avâriz hânesine bağlı tekâlif alınmak îcâb ider emlâk ve yeri olmayub kasaba-yı mezbûre ahâlîsi taraflarından tekâlif talebi ve ehl-i `örf tâ'îfesi taraflarından bilâ-emr-i şerîf tekâlif-i şâkka mütâlebesi ile te'addî ve rencîde ve remîde olunması îcâb itmez iken kasaba-yı mezbûre ahâlîsi emr-i şerîf ile vâki` tekâlifden “*sen dahî bizimle hisse vir*” deyü hisse talebi ve ehl-i `örf tâ'îfesi taraflarından dahî bilâ-emr-i şerîf tekâlif-i şâkka mütâlebesiyle te'addî ve rencîde ve remîdeden hâlî olmamalarıyla bundan akdem mürâfa`a-i şer`-i şerîf olduklarından ol vechle olan te`adîlerinin men` ve def` içün cânib-i şer`den hüccet-i şer`iyye virilmişiken mugâyir-i hüccet-i şer`iyye yine ol vechle te`adîden hâlî olmadıkların bildirüb hüccet-i şer`iyye mücebince `amel olunub hilâf-ı kânûn ve bilâ-emr-i hümayûn ol vechle olan te`adîleri men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânûn üzere `amel olunmak emrim olmuştur deyü yazılmışdır

Fi evâhir-i L (Şevval) sene 1167

Sayfa: 86

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Dîvân-ı âlîşânım kâtibleri mülâzimlerinden kıdvetü'n-erbâbü't-tahrîr ve'l-kalem Seyyid Ali zîde kadruhu gelüb Haleb Sancâğı'nda ve Haleb Kazâsı muzâfâtından karye ve nâhiyesinde kasaba ve gayrîden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tîmârı karyeleri bin yüz altmış yedi senesinde vâki` olan mahsûl ve rûsûmunu mûmâ-ileyhin berâtı mücebince tahvîli târîhine düşmüşiken ba`zı mevânî` sebebiyle re`âyâ zimmetinde kaldüğün ve tîmârı mezbûru kimesneye ilzâm eylemedüğün ve hâlâ tarafından (boş) nâm kimesneyi vekîl eylediğün bildirüb berâtı mücebince tahvîli târîhine düşen sene-i mezbûre mahsûl ve rûsûmu teveccüh idenlerden vekîli mezbûra alıvirilüb hilâf-ı kânûn re`âyâsına ta'allül ve muhâlefet ve aheri müdâhale ve mûmâna`at itdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin kânûn üzere `amel olunmak içün yazılmışdır

Fi evâhir-i L (Şevvâl) sene 1167

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Meşâyihden ve sâdât-ı kirâmdan kıdvetü's-sulehâ'i's-sâlikîn mevlânâ Şeyh Seyyid Mehmed Rufaî zîde salâhu gelüb bu Üsküdar'da sâkin olmağla mahmiye-i İstanbul'da el-Hâc Ebu Bekir nâm kimesneden Hasan nâm gulâmı iki yüz elli gurûşa iştirâ ve hânesine götürmekde oldukda hânesinde misâfir olan Haleb Kazâsı muzâfâtından Şark Nâhiyesi'ne tâbi` Bab Kasabası sâkinlerinden Bab Serdarı `Ataullah Beşe dimekle ma`rûf kimesnenin oğlu Abdullah nâm kimesne bin yüz altmış (boş) senesinde gulâmı mezbûru ayardub götürüb hâlâ kasaba-i mezbûrede sâkin ve gulâm-ı mezbûr yanında olduğun bildirüb ol tarafa aher husûs için emr-i şerîfimle mübâşir ta`yîn olunan sadr-ı a`zâmım ağalarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) zîde kadruhu ma`rifetiyle şer'le görölüb gulâm-ı mezbûr veyâhud bahâsı olan meblâğ-ı mezbûru alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evâhir-i L (Şevvâl) sene 167 (1167)

Belge: 3

Haleb Vâlîsi vezîr'e ve Antakya Kadısı'na hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh es-Seyyid Şeyh Mehmed zîde fazluhusun mektûb gönderüb Antakya sâkinlerinden olub Dergâh-ı Mu'allam Yeniçerileri ihtiyârlarından 'atik serdengeçti Yeniçeri Ağaları'ndan Bereket Ağa dimekle ma`rûf kimesne meclis-i şer'e varub mezbûr düyûn-ı kesîreye mübtelâ olub İdlib Kasabası'nda el-Hâc Ahmed nâm kimesneden bundan akdem bir mikdâr akçe istidâne ve ba`dehu mezbûr el-Hâc Ahmed akçesin def'aten taleb eyledikde virmeğe iktidârı olmadığından yüz elli beş senesinden berü beher sene bilâ devr-i şer'î onu on üçden ziyâde murâbaha nâmıyla ikişer yüz gurûş alub ve edâ idemediği senelerde dahî bilâ devr-i şer'î murâbahasın hesâb ve iki bin beş yüz gurûşa baliğ ve mezbûrdan gayrı ba`zı kimesnelere dahî iki bin gurûşdan ziyâde deyni olub cem`-i mâmelikini bey` eylese ancak deynine vefâ idüb kuvvet-i yevmiyeye muhtâc olacağı muhakkak olub def'aten edâ-yı deyne bir dürlü iktidârı yoğiken mezbûr el-Hâc Ahmed akçesini def'aten talebiyle mezbûru hükkâma ve zâbitâna tekdîr itdirmeden bir ân hâlî olmamağla mezbûrun bilâ devr-i şer'î murâbaha nâmıyla aldığı akçe asıl mâla zamm ve bâkî kalan deyni sâ'ir düyûnu ile ma`rifet-i şer'le hesâb olunub tedric ve taksît ile edâ itmek üzere emr-i `âlîşân ricâsına vâki` hâlî der-devlet-medâra `arz ve i`âm idivir deyü ilhâh itmeğin fî-nefsü'l-emr merkûm Bereket ehl-i `ırz ve düyûn-ı vâfireye mübtelâ ve def'aten edâ-yı deyne `adem-i iktidârı olduğunu meclis-i şer'de cemm-i gafirden mevsûk-bihim kimesneler ihbâr itmeleriyle ol

bâbda vâki` hâlî hükm-i hümayûnum virmek ricâsına bi'l-iltimâs `arz eylediğin ecilden mahalinde şer`le görülüb def`aten edâ-yı deyne iktidârı olmadığı sâbit olur ise tahammülüne göre taksît-i şer`î ile edâ-yı deyn itdirilmek için yazılmışdır

Fi evâhir-i L (Şevvâl) sene 1167

Belge: 4

Haleb Vâlîsi'ne ve Mollası'na hüküm ki

Haleb mahallâtından dâhil-i Bab-ı Kınnesrin Mahallesi ahâlîleri gelüb Haleb sâkinlerinden İsaoglu dimekle ma`rûf Hacı Ahmed nâm kimesne iki seneden berü mahalle-i mezbûrede `Adliye Câmi`-i Şerîfi kârşusunda mahalle arasında müceddeden bir hân ve civârında ba`zı dekâkîn ve bir bâb kahvehâne binâ ve kahvehâne-i mezbûre mücemmi`-i erâzil ve eşhâs olub leyl ve nehâr envâ`-i melâhî ve menâhî icrâsıyla ve civârında olan `ibâdu'l-lâh müte`ezzî ve âzürde olduklarından gayrı gûnagûn kakmak-ı (?) sâmi`-hırâş ve sedâ-yı âlât-ı lehv-i derûn-hırâşdan civârına vâki` câmi`-i mezkûrda ikâmet-i salât-ı mefrûze kâbil olmayub cemâ`at-i müslimîn mutazarrır olduklarından başka kahvehâne-i mezbûrede ictimâ` iden eşhâs mürûr ve `ubûr iden ehl-i `ırz nisâ tâ`ifesine itâle-i lisân ve bunun emsâli fısk ve fesâdları zâhir olduğun bildirüb kahvehâne-i merkûm ta`tîl ve külliyeen ibtâl ve men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeleriyle mahallinde şer`le görülüb Haleb sükkânından İsaoglu Hacı Ahmed'in yine Haleb'de `Adliye Câmi`i kârşusunda bir iki seneden berü icâd ve inşâ eyledüğü dekâkîn ve kahvehânenin inhâ olunduğu üzere mazarratı sâbit olur ise hedm ve kal` olunmak için `arz ve i`lâm olunmak için yazılmışdır

Fi evâhir-i L (Şevvâl) sene 167 (1167)

S.87-88 Belge: 1

(S.87)Haleb Vâlîsi'ne ve Antakya ve Harim ve `Amik ve Kilis ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Sadr-ı a`zamım mektûbî hulefâsından Mehmed Emin veled Müteferrika Mehmed zîde kadruhu `arzuhal idüb Haleb Sancâğı'nda Antakya Nâhiyesi'nde Barbarun nâm karye ve gayrîden on beş bin akçe tîmâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub tîmârının baş kalemi olan karye-i Barbarun el-mezbûre ile tîmârı mülhakâtından yine Antakya Nâhiyesi'ne tâbi` karye-i Tilecik (?) ve karye-i Yorgan (?) Öyüğü ve yine Antakya Kazâsı muzâfâtından Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` karye-i Balsiya ve yine Antakya Kazâsı muzâfâtından Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` mezra`a-i `Aynü'l-verd ve Harim Nâhiyesi'ne tâbi` karye-i Sarkıb der-nezd-i karye-i Arhanus ve `Amik Nâhiyesi'ne tâbi`

mezra`a-i Subağla der-nezd-i karye-i Çayır (?) ve Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` mezra`a-i Menduriye der-nezd-i karye-i Melakri Veruk ve Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` mezra`a-i el-Havarib der-nezd-i Derguş ve yine Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` mezra`a-i Bedriye der-nezd-i karye-i Melik ve Kilis Kazâsı muzâfâtından Menbiç Nâhiyesi'ne tâbi` mezra`a-i Terhakub der-nezd-i karye-i Erhek ve yine Antakya Nâhiyesi'ne tâbi` mezra`a-i Kaba Harub der-nezd-i karye-i Karamanlu ve Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` mezra`a-i Haşimiye der-nezd-i karye-i Fatikiye ve yine Antakya Kazâsı muzâfâtından Ruh Nâhiyesi'ne tâbi` mezra`a-i Kefer Ruhel der-nezd-i karye-i İsmarun deyü mukayyed mezra`a ve karyeler müşterekleriyle mûmâ-ileyhin kayd ve berâtına dâhil olmağla müşterekleri olanlar zikr olunan kurâ ve mezâri'in vâki` olan mahsulât ve rûsumâtından herkes yedlerinde olan berâtları yazularına göre hisselerine isâbet ideni kânûn ve defter mûcebince ahz ve kabzına kanâ`at itmeyüb hilâf-ı defter-i hakanî her birleri berâtları yazularından ziyâdeye tecâvüz ile mûmâ-ileyhin berâtı yazusuna göre hissesine isâbet iden mahsûl ve rûsûma fuzulî müdâhale ve nizâ` ve ol vechle tîmârî mahsûlünün küllî kesr ve noksân terettübüne bâ`is ve bâdî oldukların bildirüb sâlifü'z-zikr kurâ ve mezâri` ber-mûceb-i defter-i hakanî müşterekleriyle mûmâ-ileyhin tarafından subaşısına zabt ve vâki` olan mahsulât ve rûsumâtından herkese yedlerinde olan berâtları yazularına göre hisselerine isâbet iden kânûn ve defter mûcebince ahz ve kabz itdirilüb müştereklerini hilâf-ı defter-i hakanî berâtları yazularından ziyâdeye tecâvüz ile mûmâ-ileyhin berâtı yazusuna göre hissesine isâbet iden mahsûl ve rûsûma bir dürlü dahl ve ta`arruz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defter-hâne-i `âmiremde mahfûz olan rûzname-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca`at olundukda Antakya Nâhiyesi'ne tâbi` hâsıl-ı ma`ûr-rûsûm dört bin yedi yüz elli akçe yazar karye-i Barbarun ve bin akçe yazar karye-i Tilecik (?) ve dört bin dört yüz akçe yazar Yorgan (?) Öyüğü karyesiyle birikdirilüb gayr-ı ez-yüzendi (?) bâ-hatt-ı tevkî'i on bin yüz elli akçe yekûnundan yedi bin altı yüz on bir akçesi sadr-ı a`zamım mektûbî hulefâlarından olub ze`âmetine mahlûl kitâbet gedüğü ilhâk idinceye değin tîmârına zarar gelmemek üzere kaydı meşrû` mûmâ-ileyh Mehmed Emin veled müteferrika Mehmed ve iki bin beş yüz otuz dokuz akçesi divân-ı hümayûnum kâtiblerinden Ahmed Çelebi kaydlarında ve Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` bin dört yüz akçe yazar mezra`a-i Menduriye der-nezd-i karye-i Melakri Veruk ve Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` yedi yüz akçe yazar mezra`a-i el-Havârib der-nezd-i Derguş ve sekiz yüz akçe yazar mezra`a-i Bedriye der-nezd-i karye-i Melik ve bin sekiz yüz akçe yazar mezra`a-i Terhakub der-nezd-i karye-i Erhek dahî

birikdirilüb yüzendi (?) `an-ze`âmet dört bin dört yüz akçe yekûnundan bin kırk bir akçesi mûmâ-ileyh Mehmed Emin ve bin altı yüz elli dokuz akçesi divânî hümâyûnum kâtiblerinden Kâtib Mehmed Emin ve iki bin akçesi Muhammed kaydlarında ve Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` dört bin dokuz yüz doksan dokuz akçe yazar karye-i Balsiya ve Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` bin akçe yazar `Aynü'l-verd Mezra`asıyla birikdirilüb beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe bir icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin beş yüz akçesi mûmâ-ileyh Mehmed Emin ve iki bin beş yüz akçesi Kasım veled Süleyman kaydlarında ve Harim Nâhiyesi'ne tâbi` hâsıl tîmâr on iki kırât bin sekiz yüz akçe yazar karye-i Sarkıb der-nezd-i karye-i Arhanus ve `Amik Nâhiyesi'ne tâbi` bin sekiz yüz akçe yazar mezra`a-ı Subağla der-nezd-i karye-i Çayır dahî birikdirilüb üç bin altı yüz akçe yekûnundan bin akçesi ifrâz ve `an-tîmâr deyü biricmâl ve tamâmen mûmâ-ileyh Mehmed Emin kaydında ve yekûn-ı mezbûrun iki bin altı yüz akçesi dahî ifrâz ve bir icmâl ve tamâmen Mustafa kaydında ve Antakya Nâhiyesi'ne tâbi` mezra`a-i Kaba Harnub der-nezd-i Karye-i Karamanlu hâsıl ma` harâc işcâr üç yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve icmâlde Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` beş bin dört yüz akçe yazar Basnan (?) nâm karye ve gayrihu ile birikdirilüb beş bin yedi yüz akçe yekûnundan iki bin yedi yüz akçesi ifrâz ve Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` dokuz yüz elli akçe yazar mezra`a-i Haşimiye der-nezd-i Karye-i Fatikiye ve Ruh Nâhiyesi'ne tâbi` bin dokuz yüz akçe yazar Mezra`a-i Kefer Ruhel der-nezd-i Karye-i İsmarun ile birikdirilüb beş bin beş yüz elli akçe bir icmâl ve beş bin yedi yüz akçe yekûn mezbûrun üç bin akçesi dahî afrâz ve bir icmâl ve Basnan Karyesi vezîr-i a`zamım Mehmed Paşa vakfı olmağın bin yetmiş bir târihiyle tevkî'i kalemiyle tashîh ve bin akçesi mûmâ-ileyh Mehmed Emin ve bin dokuz yüz doksan yedi akçesi Kâtib Mehmed Emin ve icmâl-i sâniiden mezra`a-i mezbûreden yüz elli yedi akçe bâkisi Matah Nâhiyesi'nde karye-i Vascı ve gayrihu ile birikdirilüb on beş rûznamçesinde yigirmi beş bin üç yüz elli dört akçelik üzere Üveys üzerinde iken defter-i hakanîde mestûr olduğu üzere ze`âmet-i mezbûr tevârih-i muhtelifelerde berât olunarak kırk üç rûznamçesinde Mehmed veled Üveys üzerinde olub ancak mezra`a-ı mezbûre kayd-ı mezbûrlara yürüyegelmeyüb on beş rûznamçesinde Üveys kaydında kalmışdır bu takdîrce ber-mûceb-i taksîm Barbarun Karyesi'nden üç bin beş yüz altmış iki akçe mûmâ-ileyh Mehmed Emin ve bin yüz seksan yedi akçe Ahmed Halimi ve Tilecik (?) Karyesi'nden yedi yüz elli akçe Mehmed Emin ve iki yüz elli akçe Ahmed Halimi ve Yürgan (?) Öyüğü Karyesi'nden üç bin üç yüz akçe Mehmed Emin ve bin yüz akçe Ahmed Halimi ve Balsiya Karyesi'nden iki bin

dokuz yüz on yedi akçe Mehmed Emin ve iki bin seksan üç akçe Kasım veled Süleyman ve `Aynü'l-verd Mezra`a'sından beş yüz seksan akçe Mehmed Emin ve dört yüz on yedi akçe Kasım Veled Süleyman ve Sarkıb Karyesi'nden beş yüz akçe Mehmed Emin ve bin üç yüz akçe Mehmed veled Mustafa ve Subağla Karyesi'nden beş yüz akçe Mehmed Emin ve bin üç yüz akçe Mehmed veled Mustafa ve Menduriye Mezra`a'sından üç yüz on akçe Mehmed Emin ve dört yüz doksan dört akçe diğer Kâtib Mehmed Emin ve beş yüz doksan altı akçe Mehmed ve el-Havârib Mezra`a'sından yüz elli beş akçe Mehmed Emin ve iki yüz kırk yedi akçe diğer Katib Mehmed Emin (S.88) ve iki yüz doksan yedi akçe Mehmed ve Bedriye Mezra`a'sından yüz altmış yedi akçe Mehmed Emin ve iki yüz seksan iki akçe diğer Mehmed Emin ve üç yüz kırk bir akçe Mehmed ve Terhakub Mezra`a'sından üç yüz doksan dokuz akçe Mehmed Emin ve altı yüz otuz beş akçe diğer Kâtib Mehmed Emin ve yedi yüz altmış altı akçe Mehmed ve Kaba Hernub Mezra`a'sından kırk dokuz akçe Mehmed Emin ve doksan sekiz akçe diğer Kâtib Mehmed Emin ve yüz elli yedi akçe hâliye ve Haşimiye Mezra`a'sından üç yüz on yedi akçe Mehmed Emin ve altı yüz otuz üç akçe Diğer Kâtib Mehmed Emin ve Kefer Ruhel Mezra`a'sından altı yüz otuz üç akçe Mehmed Emin ve bin iki yüz altmış yedi akçe diğer Kâtib Mehmed Emin'in hisselerine isâbet ve iktizâ eylediğin bi'l-fi`l Defter Emmini Bekir Mehmed dâme mecduhu `arz itmeğin `arzı mücebince `amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır

Fi evâhir-i L (Şevvâl) sene 167 (1167)

Sayfa: 88

Belge: 1

A`zaz Kadısı'na Adana Beglerbegisi Seyyid Süleyman dâme ikbâlehuya hüküm ki

Adana Beglerbegisi Seyyid Süleyman dâme ikbâlehu südde-i sa`âdetime mektûb gönderüb ber-vech-i mâlikâne `uhdesinde olan A`zaz mukâta`ası arâzîsinden `an-asl vakf olmayub ba`zı kimesneler taht-ı tasarruflarında olan arâzîden birer mikdârın câmi` ve medreselere vakf idüb îrâdı vakfa virilmek lâzım iken beher sene birer voyvoda gelmek hasebiyle mürtezika hîleye sülûk ve `an-asl vakfdır ve taraf-ı mîrîye `â'id olan a`şâr-ı şer'iyyesi dahî bizimdir deyü bilâ-sened zabt ve cânib-i mîrîye gadr itmeleriyle fî-mâ-ba`d bilâ-sened vâki` olan müdâhaleleri men` ve mukaddemâ ahz eyledikleri mahsûlât cânib-i mîrîye redd itdirilmek üzere emr-i şerîfim virilmek ricâsına `arz ve defter hâne-i `âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca`at olundukda

A`zaz Nâhiyesi'ne tâbi` mahallât ve neferât ile Nefs-i A`zaz hâsıl-ı kısm-ı mine's-seb` ve tahtında hinta ve şâ`ir ve resm-i çift yekûn ma`-gayrihu yetmiş yedi bin dört yüz yetmiş sekiz akçe ve bad-ı heva üç bin akçe yazu ve arâzî der-zemin-i Nefs-i A`zaz üç kıt'a eşcâr-ı tîn ve zeytûn vakf-ı Zâviye-i Seyyid Abdülkadir Geylani der-karye-i Şeyh Yasgu (?) tamâmen hâsıl iki yüz elli deyü defter-i mıfassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Nefs-i A`zaz ve hâsıl ma`-rüsûm ve bad-ı heva altmış dört bin dokuz yüz altmış altı akçe yazu ile havas-ı hümâyûnum mülhakâtından olmak üzere tahrîr ve defter olduğun iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi`il Defter Emini olan Yeğen Muhammed dâme mecduhu `arz ve A`zaz ma`-Al-ı Vehb Mukâta`ası mirmîrân-ı mûmâ-ileyhin ber-vech-i mâlikâne `uhdesinde olduğu haremeyn muhâsebesiden ve defter-i hakanî kuyûdâtı ve defter emini mûmâ-ileyhin `arzı mekadime (?) hâvass-ı hümâyûnum mülhakâtından olan Nefs-i A`zaz toprağında defter-i hakanîde mukayyed vakf arâzî olmamağla hîn-i tahrîrden berü `öşr ve resmi hass-ı hümâyûnum tarafından alınagelan yerlere tahrîrden sonra vakfiyyet iddi`âsıyla hilâf-ı defter-i hakanî ve mugâyir-i kânûn idüğü dîvân-ı hümâyûnumdan der-kenâr olmağla kânûn üzere dîvân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi`il baş defterdârım olan Abdullah nâ'ili dâme `ulvuhu i`lâm itmeğin i`lâmı mücebince `amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâhir-i L (Şevval) sene 1167

Belge: 2

Antakya ve (boş) ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Hâlâ dîvân-ı hümâyûnumda beglikçi olan kıdvatü'l-emâcid ve'l-a`yân el-Hâc Mehmed kuddîsî zîde mecduhu gelüb mûmâ-ileyhin bâ-berât-ı `âlîşân mutasarrıf olduğu ze`âmeti mülhakâtından Üzeyr Sancâğı'nda Arşun (Arsuz) Nâhiyesi'nde Kesrik nâm karyenin defterde mukayyed ra`iyyet ve ra`iyyeti oğullarından Bekir oğlu (boş) nâm kimesne bundan akdem kadîmi sâkin olduğu karye-i mezbûreden kalkub varub Antakya Kazâsı'nda sâkin ve mutavattın olmağla tarafından subaşısı varub kânûn üzere kadîmi karyesine nakl ve iskân itdürmek murâd eyledikde hilâf-ı kânûn ta`allül ve muhâlefet üzere olduğun bildirüb re`âyâ-yı mezkûr bulunduğu mahallden mûmâ-ileyhin subaşısı ma`rifetiyle kaldırılıb kadîmî sâkin olduğu karye-i mezbûreye nakl ve iskân itdirilüb hilâf-ı kânûn bir dürlü ta`allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim südürunu istid`â itmeğin kânûn üzere iskân itdirilmek için yazılmışdır

Fî evâ'il-i Zâ (Zilhicce) sene (boş) (1167)

Sayfa: 89

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîre Haleb Kadısı'na hüküm ki

İstanbul sâkinelerinden Rukiye nâm hatun gelüb bunun babası Hacı Mehmed nâm kimesnenin Haleb Kal'ası dizdârı el-Hâc Mustafa nâm kimesne zimmetinde bin yüz elli üç senesinden berü hukûk-ı şer'iyye ma'lûmü'l-mikdâr akçe alacak hakkı olup almadın dizdâr-ı merkûm Hacı Mustafa fevt olup babası mezbûr muhallefâtın kabz iden Haleb sükkânından vereseleri (boş) ve (boş) nâm kimesnelerden taleb itmek üzere iken babası dahî fevt olup muhallefâtı irs-i şer'le bununla vâlidesi Merve hatuna intikâl itmekle bi'l-vârise müteveffâ-yı mezbûrun vereseleri mezbûrlardan taleb eyledikde virmekde ta'allül üzere oldukların ve tarafından vâlidesi mezbûreyi vekîl eylediğin bildirüb müteveffâ-yı mezbûr Hacı Mehmed'den müntakil müteveffâ-yı merkûm dizdâr Hacı Mustafa'nın zimmetinde olan hakkı muhallefâtın kabz iden vereseleri mezbûrlardan şer'le tahsîl ve alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek emrim olmuştur

Fî evâsıt-ı Zâ (Zilhicce) sene 1167

Belge: 2

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Ali nâm kimesne gelüb bu medîne-i Haleb'de Şehid Mehmed Paşa binâ eylediği Mazu Hanı dimekle ma'rûf handa mazu (ve) sâ'ir vâki'olan emti'a ve eşyâyı fûruht itmek üzere cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le dellâl olup 'uhdesine lâzım gelen hidmetin sadâkat ve istikâmet üzere görüb dahl îcâb itmez iken ashâb-ı ığrâzdan Mehmed ve Süleyman ve Halil nâm kimesneler hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-vech ve bilâ-sened dellâllığı umûruna müdâhale ve te'addî eylediğin bildirüb mezkûrun hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-vech ve bilâ-sened müdâhaleleri men' ve def olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fî evâsıt-ı Zâ (Zilhicce) sene 1167

S.89-90 Belge: 3

(S.89) Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîre ve Bakras ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Merhûm ve mağfûr-un-leh Gazi Sultan Süleyman Han tâbe serâhunun Cebel-i Bakras'da binâ eylediği han ve 'imâreti evkâfının zâbiti olan (boş) zîde kadruhu ile vakf-ı mezbûrun defter-i hakanîde mukayyed `Ayn-ı Tin Mezra'ası zirâ'atçileri `arzuhal

idüb Üzeyr Sancâğı'nda Bakras Nâhiyesi'nde Mezra'a-i `Ayn-ı Tin der-nezd-i Mezra'a-i mezbûr Cebel-i Bakras'da vâki` olmağla merhûm ve mağfûrûn-leh Gazi Sultan Süleyman Han `aliyyü'r-rahmet ve'l-gufrân han ve `imâret bünyad idüb ve mu`âfiyetiyle hana tavattun idüb ve tavattun iden kimesneler kendü baltalarıyla zirâ`atcileriçün ormanın kırub açdıkları yerlerden `öşr alınmak içün ellerinde nişânları olub hâliyâ dahî vech-i meşrûh üzere `öşr kaydolunmak fermân olunmağın defter-i cedîde kayd olundu ve tahtında mahsûl-ı bâc-ı bazar-ı siyâh ve ihtisâb ve resm-i kassâbân ve boyagane ve gayrî der-Mezra'a-i mezbûre vakf-ı `imâret-i merhûm Sultan Süleyman Han der-Cebel-i Bakras fî sene üç bin akçe yazı ile defter-i mufasssalda muharrir kalemiyle tahrîr ve yine Üzeyr Sancâğı'nda Darbısak Nâhiyesi'nde evkâf-ı vezîr-i a`zam Hasan Paşa deyü yazıldığı mahalde Karye-i Bağın ve hâsıl mâl-ı dimos ma`-rüsûm-ı `örfiyye fî sene bin üç yüz yekûn ma`-gayrîhâ iki bin beş yüz akçe yazı ile ol dahî defter-i evkâfda muharrir kalemiyle tahrîr ve ma`-kurâ'-i sâ'ire ile müteveffâ vezîr-i a`zam müşârûn-ileyhin evkâfından olub ve bundan akdem havass-ı hümâyûndan ber-vech-i mâlikâne zabt ve tasarruf olunan Bakras ve Darbısak Nâhiyelerinde vâki` Şeyhü'l-Hadid ve tevâbi'i mukâta`asının hudûdu tecdîd ve hüccet-i şer'iyye olunmasıçün bâ-emr-i `âlî me'mûr olan Haleb ve Antakya ve Payas ve Şeyhü'l-Hadid kadıları ve Bakras nâ'ibi ve defter-i hakanî kâtiblerinden muharrir ta'yîn olunan Mustafa Müniri ve ashâb-ı vukûfdan müsinn ve ihtiyâr-ı müslimîn ile zikr olunan Şeyhü'l-Hadid ve tevâbi'i mukâta`asına bu vech üzerine varılub ba'de'n-nazar mukâta`a-i mezbûr tahrîr olundukda kıble tarafı Güzel Burc nâm karye ve el-Fazıl beynehumâ tarîk-i `âmmda vâki` Ağusu Deresi andan dere-i mezbûrenin suyu sâbıkâ cereyân eylediği yer ile cîsr-i harâbe andan dere-i mezbûre ile Karasu içinde olan adaya ve şark cânibinde ada-i mezbûreden mukâta`a-i mezbûre ve `Amik beyninde fasl olan Ağcadeniz'e ve Ağcadeniz ile derûnunda sâzlık içinde kenîse-i `atîkeye yine andan Ağcadeniz ile sâzlık içinde Kara Ağac nâm harâb karyeye andan yine Ağcadeniz ile Mecre dimekle ma`rûf mahalle andan `inâket dimekle ma`rûf yazıtlı taş andan Kara Burun nâm mahalde vâki` Cîsr-i Murad Paşa'ya andan Kanus yinesine (?) andan Yüzdede mezârına andan Kandil nâm tarlanın başına andan Kara Ağıl nâm mevzi'e andan Kilisî Neccâroğlu Ali'nin tarlasına andan Kandil Kal'ası'na andan Sırataş'a andan Yahya oğlu yurduna andan Fenk Depesi'ne andan Suluca Dere'ye andan İn Meydanı'na nâm mevzi'e andan Sivri Dede Depesi'ne andan Koca Boynuzu dimekle ma`rûf taş andan dere ile Kayaoğlu Kışlası Deresi'ne andan derbend başında vâki`

kirec ocağına ve şimâl tarafı Çayırlı Vadi-i Kebîr'e andan tarîk-i `âmmda Halil Beg Mezarlığı'na andan tarîk-i mezbûr ile Mehmed Çeşmesi'ne andan yine tarîk-i mezbûr ile el-Hâc Caferoğlu'nun İncirli Mağarası'na andan yine tarîk-i `âmmda Göğercin Deresi'ne andan yine tarîk-i mezbûr ile bağlar kenarında Vadi-i Kebîr'e andan Sivri Depe'ye andan Dib Bucağı Tepesi'ne andan yine tarîk-i mezbûr ile Sahrıca Tepesi'ne andan yine tarîk-i mezbûr ile Defn-i Kebîr demekle ma'rûf mezarlığa andan yine tarîk-i `âmmda Sıra İncirlik nâm mevzi'e andan Arı Kayası'na andan kirec ocaklarına andan Dib Bucağı Tepesi'ne andan Sofî Dibek Taşı'na andan Yükrî Dalık demekle ma'rûf sahrıca andan İran Kayası'ne andan Suluk Kayası'na andan Saylık Kayası'na andan Sarı Setre Derbendi'ne andan Alişar Değirmanı'na andan Sofî didikleri andan Dölgelli Öyüğü demekle ma'rûf Kara Öyük'e andan Karasu nâm nehr-i kebîre andan nehr-i mezbûru kat' idüb Tesnicli Pınarı'na andan (S.90) pınar-ı mezbûrun cereyân iden suyu ile yine Karasu nâm nehr-i kebîre andan nehr-i mezbûr ile Deliçay karıştığı mahalle andan Deliçay ile gidüb Buruncuk Kayası'na ve garb tarafı Çifte Deresi'ne andan Tohum Çınarı'na andan Su Deresi'ne andan Kara Tepe'ye andan Görmenli Gedüğü'ne andan Kılıcı Kara nâm mahalle andan Sarı Seki'ye andan Karakaya'ya andan Kenîse'ye andan Harulha nâm mevzi'e andan Endizma Oluğu'na andan Harâmi Oluğu'na andan Kürd İsa nâm mezra'anın taraf-ı garbîsinden olan tarîk-i `âmm andan tarîk-i mezbûr ile Çavutillı Pınarı'na andan Sivri Kaya'ya andan Fenk Çayı'na andan Kiyaz Kayası'na andan Kıcı Kastalı'na andan Küçük Burnu'na andan Haleb tarafına giden Deveyolu demekle ma'rûf tarîk-i `âmm andan tarîk-i mezbûr ile ve Antakya tarîki müctemî' oldukları mahallde vâki' olan mekâbire andan Kızılca Alaca Deresi'ne andan Şeyh Yusuf Yücesi'ne andan Yalnız Bağ'a andan Canak Çayı'na andan Eğir Köprüsü'ne andan Nazlu Su'ya andan Harâmî Alanı'na andan Hallac Gedüğü'ne andan tarîk-i `âmm ile el-Hâc Aîsa Gedüğü'ne andan tarîk-i mezbûr ile Üç Oluğu'na andan andan tarîk-i mezbûr ile Elma Dağı başına andan Camus tarîkini kat' idüb Tuzlu nâm mahalle andan Yüznes Pınarı'na andan Kızık Dağı intihâsında vâki' `Ayn-ı Vâdiü's-sebîl nâm pınara andan cedd-i belde-i (?) mezkûr Ağulu Deresi'ne müntehî ve mahdûd olduğu erbâb-ı vukûf olan müsinn ve ihtiyâr sikât-ı müslimîn ihbarlarıyla müte'ayin ve mütemeyyin ve mütehakkık oldukdan sonra yine Şeyhü'l-Hadid mukâta'ası mezra'alarından olub Darbısak Nâhiyesi'nde vâki' Viran Şehir ve Meydan nâm mezra'alar tahdîd olundukda kıbleten Yesil Dere ve şarken Meydan Deresi'yle Kuykılı Taşı ve şimâlen Ağur Deresi ve garben Karasu'ya müntehî ve mahdûd olduğu yine erbâb-ı vukûf olan müsinn ve

ihtiyâr-ı müslimîn ihbârlarıyla müte`ayyin ve mütemeyyin olduğundan sonra yine mukâta`a-i mezbûre mezra`alarından olub Darbısak Nâhiyesi'nde vâki` Ballı dimekle ma`rûf Sarı Sin nâm mezra'a tahdîd olundukda kıble tarafı Akderbend ve şark tarafı Kuruçay ve Beldiran ve şimâl tarafı tarîk-i `âmm ile Emirmuha Burnu ve garb tarafı `alışâr Değirmene müntehî ve mahdûd olduğu ashâb-ı vukûf olan müsinn ve ihtiyâr sikât-ı mislimîn ihbârlarıyla müte`ayyin ve mütemeyyin ve mütehakkık olub cânib-i şer`den yüz on dört târîhinde hudûd ve sınırını mübeyyin hüccet-i şer`iyye virilüb ve ol hüccet-i şer`iyye bâ-fermân-ı `âlî defter-hâne-i `âmiremde hıfz olduğu mukayyed olmağla zikr olunan Şeyhü'l-Hadid mukâta`ası zâbiti (boş) nâm kimesne defter-i hakanîde mahfûz hüccet-i mezbûrede mezkûr hudûd dâhilinde olan arâzî-i mukâta`a-i mezbûr tarafından ber-mûceb-i defter-i hakanî kadîmîsi üzere zabtına kanâ`at itmeyüb hüccet-i mahfûzede mezkûr hudûdu tecâvüz ile merhûm-ı müşârün-ileyhin vakfı olan sâlifü'z-zikr `Ayn-ı Tin Mezra`ası'nın hudûdu dâhilinde hîn-i tahrîrden berü a`şâr ve rûsûmu cânib-i vakfdan alınagelan yerlerine hilâf-ı defter-i hakanî fuzulî müdâhale ve ta`arruz ve ol vechle vakf-ı şerîfe gadr-ı küllî sevdâsında olduğun bildirüb defter-i hakanî mûcebince `amel olunub zikr olunan şeyhü'l-Hadid mukâta`ası zâbiti hüccet-i mahfûzede mezkûr hudûddan ziyâdeye tecâvüz ile merhûm müşârün-ileyhin vakfı olan sâlifü'l-beyân `Ayn-ı Tin Mezra`ası'nın mümtaz ve mu`ayyen hudûdu dâhilinde hîn-i tahrîrden berü a`şâr ve rûsûmu cânib-i vakfdan alınagelan arâzî-i vakfa hilâf-ı defter-i hakanî ve mugâyir-i kadîm bir dürlü dahl ve ta`arruz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defter-hâne-i `âmiremde mahfûz olan defter-i mufassal ve defter-i evkâfa mürâca`at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hakanî mûcebince `amel olunmak için

Fî evâsıt-ı Zâ (Zilhicce) sene 167 (1167)

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîrim ve Haleb Kadısı'na ve Payas Kadısı'na hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a`yân İbrahim Han-zâde Mustafa zîde mecduhu südde-i sa`âdetime mühürlü `arzuhal gönderüb nezâret-i sadr-ı a`zamîde olan evkafdan ber-vech-i meşrûte mütevellîsi olduğu ceddî vezîr-i a`zam-ı sâbık Şehîd Muhammed Paşa'nın evkâfından Payas Mukâta`ası sâbıkâ Üzeyr Sancâğı Begi Ali Beg'in `uhdesinde iken maktûlen fevt oldukda bakiye müddeti zabt ve mahsûl ve rûsûmu ahz ve kabz için yine Payas sâkinlerinden Hacı Maksud nâm kimesneye taraf-ı vakfdan deruhde olunmuşiken

yine Payas sükkânından zümre-i mütegalibeden Küçük Ali ve ba'zı kimesneler bî-vech-i şer'î fuzulî müdâhale ve zabt ve mahsûl ve rûsûmunun ahz ve kabzına muhâlefet ve gadr-ı küllî sadedinde oldukların bildirüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve nezâret-i sadr-ı a'zamîde olan evkâfdan müteveffâ Şehid Muhammed Paşa vakfı mukâta'âtından Payas mukâta'ası bin yüz altmış yedi senesi martı ibtidâsından Şubatı gâyetine gelince zabt itmek üzere sâbıkâ Üzeyr Sancâğı Begi Ali'nin 'uhdesinde iken kabl-i tamâmü'l-müddet fevt oldukda bakiye müddeti zabt ve mahsûl-ı vakfı ahz için Payas'da sâkin mezkûr el-Hâc Maksud'u vakf-ı mezbûrun ber-vech-i meşrûte mütevellîsi mûmâ-ileyh Mustafa zîde mecduhu Kâ'im-makâm-ı mütevellî nasb idüb lakin Payas sâkinlerinden mezkûr Küçük Ali ve ba'zı kimesneler mahsûl-ı vakfı bî-vech ahz ve kabz idüb müdâhale itmeleriyle mezbûrların müdâhaleleri men' ve def' olunub mahsûl-i vakfdan me'hûzları her ne ise ba'de's-sübût kendülerden redd ve tahsîl olunmak bâbında siz ki vezîr müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümsüz size hitâben emr-i şerîfim sūdûrunu mütevellî-i mûmâ-ileyh Mustafa zîde mecduhu istid'â-yı 'inâyet eyledüğün kıdvetü'l-'ulemâ'i'l-muhakkikîn evkâf müfettişi olan mevlânâ el-Hâc Ebu Bekir zîde 'ilmihu i'lâm itmeğın i'lâmı mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâhir-i Zâ (Zilhicce) sene 1167

Sayfa: 91

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Müteveffâ Öküz Mehmed Paşa ekâfının Kâ'im-makâmı mütevellîsi el-Hâc Ali zîde kadruhu gelüb vakf-ı mezbûrun vakfiye-i ma'mûl-bihâsında mukayyed 'akârâtından medîne-i Haleb'de vâki' hamâm ve dekâkîninin müste'cirleri zimmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinden berü müctemi' olan icârelerin ahz ve mürtezika-i vakfın vazîfelerin edâ ve bâkîsi buna irsâl eylemek üzere vekîl eyledüğü Haleb'de sâkin Ebundi-zâde Seyyid Süleyman nâm kimesne tama'-ı hâmından nâî icâre-i vakfı ahz ve kendü umûruna sarf ve mürtezika-i vakfın vazîfelerin virmeğub ve buna dahî bir nesne göndermediğinden gayrı medîne-i mezbûrede vâki' müsekkifât-ı vakf-ı mezbûrun ba'zı dekâkîni kendüsü bilâ-icâre ve bilâ-sened zabt ve ba'zısını dahî Haleb'de sâkin akrabalarına meccânen zabt itdirüb vakfın harâbına bâ'is olmağla bu def'a vekîl irsâl eyledüğü (boş) nâm kimesne varub mezkûrun muhâsebesin görüb zimmetinde zuhûr iden mâl-ı vakfı ahz ve icrâ-yı hakk murâd eyledikde şirrete sülûk "vakfın umûruna kendü mâlından ben dahî akçe sarf eyledim" deyü hilâf-ı şer'-i şerîf

ta'allül ve gadr kasdında olduğun bildirüb ma'rifet-i şer'le hesâbı görölüb zimmetinde zuhûr iden mâl-ı vakf vekîli mezbûra alıvırılub icrâ-y şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fî evâhir-i Zâ (Zilkade) sene 1167

Belge: 2

Haleb Vâlîsi vezîrim Abdullah Paşa'ya Haleb Kadısı'na hüküm ki

Derviş Ahmed ve Mehmed Beşir nâm kimeneler gelüb bunların babaları müteveffâ el-Hâc Ahmed Ağa dimekle ma'rûf kimesnenin Halebü'sh-Şehba sükkânından Dergâh-ı Mu'allâm Kapucubaşlarından Hüseyin Beg dâme mecduhu zimmetinde birkaç kıt'a senedât mücebince bin yüz altmış (boş) senesinden berü on iki bin altı yüz altmış iki gurûş ve yine Haleb sükkânından müteveffâ İsmail-zâde Mehmed Beşir'in zimmetinde dahî sene-i mezbûrede bin yedi yüz gurûş alacak hakkı olub almadın babaları mezbûr fevt olub meblağ-ı merkûm irs-i şer'le bunlara intikâl itmekle zimmetlerinde olan hakların taleb ve almak istediklerinde edâda ta'allül ve muhâlefet ve tereddüd ve gadr irâdesinde olmalarıyla bundan akdem ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle tahsîliçün emr-i şerîfim sâdır olmuşiken Kapucubaşı-ı mûmâ-ileyh meblağ-ı merkûmun bir mikdârını edâ ve kusûr kalan altı bin yedi yüz on bir gurûşu birkaç sene zarfında edâ iderim deyü müceddeden deyn temessükü irsâliyle 'avk ve te'hîr ve meblağ-ı merkûm 'an-asl sarrâflardan istidâne olmağla bunları tazyîk ve ol vechle gadr-ı küllî olunduğun bildirüb mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince 'amel olunub zimmetinde kalan ol mikdâr gurûş tahsîl ve taraflarına îsâl itdirilüb ihkâk-ı hakk ve ol vechle ta'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında müceddeden hükmi hümayûnum ricâ ve dîvân-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda işbu bin yüz altmış yedi senesi evâhir-i Cemâziye'l-âhiri'nde vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim virildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince 'amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâil-i Z (Zilhicce) sene 167 (1167)

Belge: 3

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîre Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Antakya sâkinlerinden Şerbetci oğlu Süleyman dimekle ma'rûf kimesne gelüb bunun ehli (boş) nâm hatun kendü hâlinde ve 'ırzıyla mukayyed ve hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' ve hareketi olmayub ve üzerine şer'en bir nesne sâbit ve zâhir olmuş

değil iken yine Antakya (sâkini) Birinci oğlu Hasan nâm kimesnenin oğlu Osman nâm kimesne ile kızı Fatma nâm hatun kendü hâllerinde olmayub bunun zevcesi mezbûrenin üzerine musallat ve bin yüz altmış (boş) senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf on on beş def'a mezbûrenin başına ve beline darb-ı şedîd ile darb eylediklerinden bir sağır veledini dahî helâk idüb ziyâde gadr ve te'addî eylediklerin bildirüb şer'le görölüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledüğü (ecilden) mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fî evâsıt-ı Z (Zilhicce) sene 1167

Sayfa: 92

Belge: 1

Belen ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Belen Kazâsı muzâfâtından Arsuz Kazâsı ahâlîleri gelüb nâhiye-i mezbûreden resm-i kışlak defter-i cedîd-i hakanîde havass-ı hümâyûnuma hâsıl kayd olunmağla nâhiye-i mezbûre ahâlîsi nâhiye-i mezbûrda vâki` kadîmi kışlak yerlerine zamanında davarlarıyla varub otundan ve suyundan intifâ` ve kânûn üzere tahammüllerine göre kışlak resmlerin ber-mûceb-i defter-i hakanî hass tarafına edâ idüb ve nâhiye-i mezbûreden defter-i cedid-i hakanîde resm-i kışlak nâmıyla Haleb Vâlîleri'ne bir nesne hâsıl kayd olunmuş değil iken hilâf-ı defter-i hakanî Haleb Vâlîleri tarafından senede yüz ellişer gurûş resm-i kışlak nâmıyla akçe mütâlebe ahzıçün taraflarından kâh Ekrâd eşkıyâsına ve kâh Han Ağaları'na sipariş ve anlar dahî kati vâfir süvâri ile gelüb fukarânın ehl ve `iyâleriyle sâkin oldukları evleri üzerine konub müft ve meccânen yem ve yemek ve sâ'ir me'kûlât ve meşrûbâtların ahz ve kışlak akçe deyü diledikleri mikdârı cebren akçelerin tahsîl ve zulm ve te'addîlerinin nihâyeti olmayub perâkende ve perişân olmalarına bâ'is oldukların bildirüb Haleb Vâlîleri ve gerek Han Ağaları ve Ekrâd Tâ'ifesi taraflarından hilâf-ı defter-i hakanî resm-i kışlak nâmıyla akçe mütâlebesiyle nâhiye-i mezbûre ahâlîleri bir dürlü tazyîk ve rencîde olunmayub ol vechle zâhir olan zulm ve te'adîleri fukarâ üzerinden men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defter-hâne-i `âmiremde mahfûz olan defter-i icmâle mürâcâ`at olundukda mahsûl-ı resm-i otlak ve yaylak nâhiye-i Arsuz fî sene iki bin akçe yazı ile tahrîr ve `Üzeyr Nâhiyesi'ne tâbi` Hamşidi nâm karye ve ma'-gayrihu birikdirilüb mîr livâ-i `Üzeyr havâssından iken havass-ı hümâyûnuma tashîh olundukdan sonra havass-ı hümâyûnumdan `Üzeyr ve Arsuz Nâhiyelerinin otuz bir bin akçe yazı ile resm-i camus mahsûl ber-vech-i mâlikâne Yavlu hisseten ilhâk olunmak lâzım iken sehven taşra

kalmağla zikr olunan otuz bir bin akçenin dört bin akçesi tenzîl ve Arsuz Nâhiyesi'nin camus resmi olmak üzere ifrâz ve ba'de'l-yevm Arsuz Nâhiyesi'nin resm-i camusuna hass zâbitleri tarafından müdâhale olunmamak üzere bin akçe dahî zamm ve beş bin akçe yazı ile mukâta'a-i mezbûreye müceddeden ilhâk ve yine 'Üzeyr Sancâğı'nda Arsuz Nâhiyesi'nde iki bin akçe yazusu olan mahsûl resm-i otlak ve yaylak ve bin akçe yazusu olan nehr-i Büyük Renlini (?) dahî mâlikâne-i mezbûre mülhakâtından olub lakin ol dahî hîn-i tashîhde hâric kalmağla anın dahî mahalli hass-ı hümayûnuma tashîh ve yazusu ile mâlikâne-i merkûme mu'accesine ilhâk ve Haleb Vâlîlerine ve 'Üzeyr begleri tarafına resm-i kışlak hâsıl kayd olunmuş değil iken taraflarından beher sene seksanar doksanar atlu varub resm-i kışlak talebiyle re'âyâyı ta'cîz itmeleriyle kışlak-ı mezbûr Haleb Vâlîlerine hâsıl kayd olunmayub hâric ez-defter olmağla mukâbelesinde taraf-ı mîrîyi sa'y olmak için senevî üç bin akçe teslîm-i hazîne olmak üzere müceddeden mâlikânesine ilhâk ve mahalleri tashîh olunmak bâbında mâlikâne mutasarrıfı Mehmed istid'â ve Arsuz Nâhiyesi'nde olan zü'emâ ve erbâb-ı tîmâr karyelerinin defter-i mufassala tettebbû olundukda ancak hassları tahtında resm-i duhan ve yatak ve Haleb Beglerbegilerine mahsûs olan hassları yazıldığı mahallde nâhiye-i mezkûrenin kışlağına müte'allik bir asl şerh yazıldığı mahalli bulunmamışdır deyü defter emîni 'arz ve baş defterdâr i'lâm itmeğın zikr olunan hassların mahalleri ve hâric ez-defter olan kışlağı dahî ber-vech-i tahmîn üç bin akçe yazı ile birikdirilüb Yavlu Mukâta'ası'na ilhâk ve mâlî mâ'en edâ olunmak şartıyla hass-ı hümayûnumdan olmak üzere yüz on beş târîhinde müceddeden defter-i icmâle sebt ve mahalli tevkîi kalemiyle tashîh olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hakanî mücebince kânûn üzere 'amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâhir-i Z (Zilhicce) sene 1167

Sayfa: 93

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Abdullah Paşa'ya ve Haleb Eyâleti'nde vâki` mevlânâ (boş) Kadısına hüküm ki

Zü'emâdan Mustafa zîde kadruhu gelüb mûmâ-ileyh bi'l-fi'îl berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Haleb Sancâğı'nda ve kazâ-i mezbûra tâbi` Urgan nâm karye ve gayrîden altı bin akçe hisse sâlifü'z-zikr karyelerinin bin yüz altmış (boş) senesinde vâki` olan mahsûlât ve rûsûmâtı berâtı mücebince tahvîl târîhine düşmüşiken ba'zı mevânî` sebebiyle re'âyâsı zimmetlerinde kalmağla tarafından

subaşı olan (boş) nâm kimesne varub taleb eyledikde virmekde ta'allül ve muhâlefet ve ze'âmeti mahsûlüne gadr olunduğun bildirüb berâtı mücebince tahvîli târîhine düşen mahsûl ve rûsûmu alıvirilmek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâil-i Z (Zilhicce) sene 1167

Belge: 2

Antakya'dan Üsküdar'a gelince vâki` olan vüzerâ-yı `izâm ve mîr mîrân-ı kirâm ve kuzât ve nüvvâb ve sâ'ir zâbitâna hüküm ki

Meşâyih-i Nakşibendiye'den merhûm eş-Şeyh Murad Efendi kuddise sirrehu'l-`azîzin evlâd-ı kirâmından kıdvetü's-sülehâ'i's-sâlikîn mevlânâ Mehmed Efendi el-Mü'eddî zîde selâhu Asitâne-i sa'âdetime gelmek irâdesiyle şedd-i harâm-ı matiyye-i nahziyyet ve Antakya Kasabası'na gelüb bu tarafa `azîmet üzere olduğu ihbâr olunmağla mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin Antakya'dan emnen ve sâlimen Üsküdar'a îsâli husûsuna ihtimâm olunmak fermânım olmağın imdi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh işbu emr-i şerîfimle her kankınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına vâsıl olur ise münâsib menzîle nüzûl ve iyvâ ve ihtirâm ve ikrâmında ve muhâfazasında sa'y-ı evfer ve gelür oldukda yanına kadr-ı kifâye adamlar koşulub mu'azzezen ve emnen ve sâlimen birbirinize irsâl iderek mutma'inü'l-hatr masmûben bi'l-emn ve's-selâm Üsküdar'a îsâline cümleliz bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve bezl ve kadr-ı sa'y ve kudret idüb müceb hadşe hâtr olur ednâ kusûr ve rehâvetten begâyet tehâşî ve ihtirâz olunmak için yazılmışdır

Fî evâsıt-ı Z (Zilhicce) sene 167 (1167)

Belge: 3

Haleb Vâlîsi vezîre ve Haleb Kadısı'na hüküm ki

Müteveffâ Mehmed Çelebî dimekle ma'rûf kimesnenin oğulları Ahmed ve Abdullah ile kızları Rukiye ve Zeyneb ve Mervehan ve Saliha ve Safiye gelüb bunların Haleb mahallâtından Magazele Mahallesi toprâğında bi'l-fi'îl zabt ve tasarruflarında tekâlif alınmak icâb ider hâne-i `avârıza bağılu kadîmi re`âyâ emlâk ve yerleri olmayub tekâlif talebiyle te`addî ve rencîde olunmaları icâb (itmez) iken mahalle-i mezbûre ahâlîleri birbirleriyle yek-dil ve yek-cihet ve “*üzerlerimize edâsı lâzım gelan `avârız ve imdâd-ı hazeriyye ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki` olan tekâlifden siz dahî bizimle ma`en hisse viriniz*” deyü hilâf-ı kânûn te`addî ve rencîde ve ol vechle ahvâlleri dîgergûn olduğun bildirüb mahalle-i mezbûre ahâlîlerine “*`avârız ve imdâd-ı hazeriyye ve sâ'ir evâmîr-i şerîfe ile üzerlerimize vâride olan tekâlifden siz dahî bizimle ma`en hisse*

viriniz” deyü hilâf-ı kânûn te`addî ve rencîde itdirilmeyüb zâhir olan müdâhale ve te`addîleri men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâhir-i Z (Zilhicce) sene 1167

Belge: 4

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîrim Abdullah Paşa'ya ve Ma`arretü'l-Mısırin ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Havass-ı hümayûnumdan (boş) mukâta`ası karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi` Kefer Uran nâm karye re`âyâsı gelüb bunların kazâ-i mezbûrede sâkin karyeleri zâbiti (boş) nâm kimesneye birer mikdâr akçe virecekleri olmağla beher sene üzerlerine devr-i şer`î ve ilzâm-ı rıbh olunmuş değil iken mezkûr tama`kâr olmağla “*beher gurûşu başına yigirmişer pare dahî murâbaha alurum*” deyü hilâf-ı şer`-i şerîf ve bilâ-devr-i şer`î te`addî ve bin yüz altmış (boş) senesinden berü asl mâldan ziyâde küllî akçelerin alub gadr-ı küllî eyledüğün bildirüb şer`le görölüb icrâ-yı hakk ve te`addîsi men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fî evâhir-i Z (Zilhicce) sene 1167

Belge: 5

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Abdullah Paşa'ya ve Ma`arretü'l-Mısırin ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Havass-ı hümayûnumdan (boş) mukâta`ası karyelerinden Ma`arretü'l-Mısırin Kazâsı'na tâbi` Kefer Uran nâm karye re`âyâsı gelüb bunlar karye-i merkûme toprağında zirâ`atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden `öşrleriyle sâ`ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mücebince edâ idüb zulm ve te`addî olunmak îcâb itmez iken karyeleri zâbiti kanâ`at itmeyüb “*her biriniz ikişer ve üçer keyl hinta ve şa`ir ziyâde viriniz*” deyü ve sâ`ir bed`-i mezâlîme ve te`addiyât ile akçe mütâlebesiyle te`addî cebren ve kahren ahz ve bunun emsâli zulm ve te`adîsinin nihâyeti olmayub perâkende ve perîşân olmalarına bâ`is ve ahvâlleri diğergün olduğunu bildirüb hilâf-ı şer` ve kânûn zulm ve te`adîsi men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâhir-i Z (Zilhicce) sene 1167

Sayfa: 94

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne ve Mollası'na hüküm ki

Nişân-ı hümayûn virilan dîvân-ı `âlîşânım kâtiblerinden Ahmed Hilmi zîde kadruhu gelüb Haleb ve Kilis Sancâklarında Cebel-i Barişa ve gayrî nâhiyelerde Sa`suc nâm karye ve gayrîden doksan dört bin dokuz yüz yetmiş beş akçe ze`âmete berât-ı `âlîşânımla mutasarrıf olub ze`âmeti aklâmından Haleb Kazâsı muzâfâtından Sol Nâhiyesi'ne tâbi` hâsıl sekiz yüz akçe yazı ile Mezra`a-i Burc-ı Reman der-nezd-i karye-i Cıklı deyü defter-i hakanîde mukayyed mezra`a müstakîlen mûmâ-ileyhin kayd ve berâtına dâhil olmağla mezra`a-i mezbûre mümtâz ve mu`ayyen hudûdu dâhilinde olan yerler ile kadîmü'l-eyyâmdan berü ze`âmeti tarafından zabt ve vâki` olan mahsûlât ve rûsûmâtı ahz ve kabz olunagelüb âherden bir vechle dahl olunmak îcâb itmez iken havass-ı hümayûnumdan Sol Nâhiyesi'ne tâbi` Nefs-i Sol ve tevâbi`i karyelerinin mutasarrıfları Ebu Bekir ve Abdullah nâm kimesneler zuhûr ve havass-ı hümayûnum karyelerinden nâhiye-i mezbûre tâbi` Cıklı Karyesi'nin yerlerini zabta kanâ`at itmeyüb Mezra`a-i Burc-ı Reman el-mezbûre karye-i mezbûrenin tîmârında (?) olmak takrîbiyle mezra`a-i mezbûrenin mümtâz ve mu`ayyen hududu dâhilinde `öşr ve resmi kadîmü'l-eyyâmdan ze`âmeti tarafından alınagelan ma'lûmü'l-hudûd yerleriçün Cıklı karyesi arâzîsinden olmak üzere kadîme mugâyir altmış altı senesinden berü fuzulî müdâhale ve mahall-i nizâ`ın üzerinde mürâfa'a -ı şer` olduklarında kıbleten mezra`a-i Dadin ve şarken Yalhil ve şimâlen Dercık Tata ve garben Arz-ı `Akariye ile mahdûd olan yerler mezra`a-i Burc-ı Reman der-nezd-i karye-i Cıklı el-mezbûrenin mümtâz ve mu`ayyen hudûdu dâhilinde `öşr ve resmi kadîmü'l-eyyâmdan berü mûmâ-ileyhin ze`âmeti tarafından alınagelan yerlerden olduğu şuhûd-ı `udûl ile şer`en sâbit ve mezbûrlar mu`ârazadan men` ve ze`âmeti tarafına hükm birle cânib-i şer`den hüccet-i şer'iyye virilmişiken mezbûrlar memnû` ve mündefi` olmayub ol hüccet-i şer'iyyeye ve kadîme mugâyir hilâf-ı defter-i hakanî yine müdâhaleden hâlî olmadığın bildirüb mürâfa`adan virilan hüccet-i şer'iyye mücebince `amel olunub sâlifü'z-zikr hudûd ile mahdûd mezra`a defter-i hakanî ve hüccet-i şer'iyye mücebince kadîmisi üzere ze`âmeti tarafından `öşr ve resmi ahz ve kabz itdirilüb mugâyir-i hüccet-i şer'iyye ve kadîm mezbûrların müdâhaleleri men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i `âmiremde mahfûz rûz-namçe-i hümayûn ve defter-i icmâl ve mufassala

mürâca`at olundukda Sol Nâhiyesi'ne tâbi` mezra`a-i Burc-ı Reman der-nezd-i karye-i Cıklı hâsıl sekiz yüz yüz akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrir kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Cebel-i Barişa Nâhiyesi'ne tâbi` karye-i Sa`suc ve ma`-gayrihu birikdirilüb ile dört bin sekiz yüz doksan bir akçe ze`âmet bir icmâl ve icmâl-ı mezbûr tamâmen mûmâ-ileyh kâtib Ahmed Hilmi zîde kadruhunun kaydında olub ve yine Sol Nâhiyesi'ne tâbi` re`âyâ ve hâsıl-ı kısm mine's-süb` hinta ve şa`îr ve resm-i bennâk ve bâd-ı hevâ ve resm-i `arûsâne yekûn ma`-gayruha beş bin dokuz yüz otuz iki akçe yazı ile karye-i Cıklı defter-i mufassalda defter-i mufassalda kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Nefs-i Sol ve ma`-gayrihu birikdirilüb havâss-ı hümâyûn mülhakâtından olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın yedinde olan hüccet-i şer'iyye ve defter-i hakanî mûcebince kânûn üzere `amel olunmak içün yazılmışdır

Fî evâhir-i Z (Zilhicce) sene 167 (1167)

Belge: 2

Haleb Vâlisi vezîrim Seyyid Abdullah Paşa'ya Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Nişân-ı hümâyûnum virilân dîvân-ı hümâyûnum kâtiblerinden kıdvetü'n-erbâbü't-tahrîr ve'l-kalem Abdüllatif zîde kadruhu gelüb Haleb Sancâğı'nda Antakya Nâhiyesi'nde `Abdi nâm karye ve gayriden on dört bin akçe tîmâr mutasarrıfı mütekâ'id Mehmed veled-i Derviş'in fevtinden elli yedi târîhinde Karakulak İbrahim'e tevcîh ve tahvîl olunub ancak mezbûr mütekâ'id Mehmed ol esnâda hayatda olduğundan mezbûr İbrahim'e Sivasî Sancâğı'nda Bilal ze`âmeti virilüb ba`dehu merkûm mütekâ'id fevt olmağla mezkûrun fevtinden ve İbrahim'in ref'inden altmış bir Rebiyülevveli'nin ikinci gününde kendüye tevcîh ve dîvân-ı hümâyûnum kitâbeti gedüğü ve tîmâr-ı aher ilhâkıyla ber-vech-i tekmîl yigirmi bin akçe ze`âmet olmak üzere berât-ı şerîfimle üzerinde olub bu makûle gedüklü zü'emâdan cebelü mütâlebesi hilâf-ı kânûn iken cebelü tahsildârları bu tîmâr içün "*mukaddemâ cebelü ve virilürdü*" deyü hilâf-ı defter-i hakanî ve mugâyir-i kânûn cebelü talebiyle subaşısını ve re`âyâsını te`addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüb hilâf-ı defter-i hakanî ve mugâyir-i kânûn ol vechle cebelü mütâlebesiyle subaşısı ve re`âyâsı te`addî ve rencîde itdirilmeyüb men` ve def` olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defter-hâne-i `âmiremde mahfûz olan rûzname-i hümâyûnuma mürâca`at olundukda tîmâr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere târîh-i mezbûrda mûmâ-ileyhe tevcîh ve dîvân-ı hümâyûnum gedüğü ve tîmârı aher ilhâkıyla ber-vech-i tekmîl yigirmi bin akçe ze`âmet olmak üzere hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde

olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hakanî mûcebince `amel olunmak için yazılmışdır

Fî evâil-i M (Muharrem) sene 168 (1168)

Belge: 3

Kilis ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Sâdât-ı kirâmdan kıldetü's-sâdâtü'l-kirâm Seyyid İdris zide şerefehu gelüb bunun Kilis Kazâsı sâkinlerinden Çelik Uşakları dimekle ma`rûf Molla Ömer ve Molla Bekir ve Mustafa nâm kimesnelerin zimmetlerinde bin yüz altmış (boş) senesinden berü iki yüz altmış gurûş alacak hakkı olub defa`atle taleb ve almak istedikde edâda ta`allül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer`le görölmek emrim olmuştur

Fî evâsıt-ı M (Muharrem) sene 1168

Sayfa: 95

Belge: 1

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Hüseyin zîdet fezâ`ilehusun mektûb gönderüb medîne-i Halebü's-Şehba'da vâki` Gülşeniyyan Tekyesi'nin meşihati öteden berü medîne-i mezbûrda vâki` seccâde-nişîn-i tarîkat-ı Gülşeniyân'ın hilâfet-nâmeleriyle zabt olunageldiğine binâ'en kıldetü's-sülehâ'i's-sâlikîn eş-Şeyh Mehmed Dede ibn-i İsmail Dede ibn-i Mehmed Dede zîde salâhu ebâ`an-ceddin hilâfet-nâme mûcebince tekye-i merkûmede Şeyh olub muktezâ-yı kadîmeleri üzere meşihat-ı merkûmeyi ta`attun (?) itmekle gerek dervîşân fukarâsı ve gerek tekye-i mezkûrenin hemcivârları mûmâ-ileyhden hoşnûd ve râzî iken Abdülgani nâm kimesne bir takrîb ile hilâfet-nâme ile üzerine `askerîden berât itdirüb tekye-i merkûmede olan dervîşân fukarâsı tekye-i mezbûreden dûr ve evkâf-ı şerîfesini tahrîb eyledüğünü Şeyh-i tarîkin mesmû`u oldukda kendüsünü `azl itmemek zu`müyle kendüsünü kadîme mugâyir ve âyin-i sarîhine muhâlif bir tarîkle yedine berât ahz idülerek yer ve tekye-i mezkûreyi ta`lîk ve bi-`aynuhu'l-harâb olan evkâfın icâresini ber-vech-i peşin ahz ve ekl ve belğ itmekle şeyh-i tarîkde dervîşâna merhameten ve vakf ve kânûn-ı ilahîyi siyâneten merkûm Abdülgani'yi meşihatten hacr ve azl ve sâhib-i evvel olub cümlelerin mül'eni ve muhtarı olan mûmâ-ileyh eş-Şeyh Mehmed Dede'yi yerine ta`yin eyleyüb mezkûr Şeyh Mehmed her vechle müte'ayyinü'l-ehliyet ve'l-istihkâk olub merkûm Abdülgani'den evlâ ve ehakk olduğunu Haleb'de vâki` tekâyâ ve zevâyâda mücâvir olan meşâyih-i

`izâm ve sulehâ-i zevil ihtirâm haber vormeleriyle mezbûr meşihat-ı mezkûre tarikat-ı `aliye-i mezkûrenin âyîn-i kadîmesi üzere şeyh-i tarikat-ı müşârün-ileyhin hilâfet-nâmesiyle zabt olunub mezkûr Abdûlgani ısdâr itdürdüğü berât kaydı mahallinden terkîn ve meşihat-ı mezkûrenin zabtıçün mezkûr eş-Şeyh Mehmed Dede'nin yedine emr-i şerîfim virilmek ricâsına sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin `arz itmeğ meşihat-ı mezkûre mâ-takattümden berü Mısır-ı Kahire'de seccâde-nişîn-i tarikat-ı Gülşenî olanların hilâfet ve icâzet-nâmeleriyle zabt olunagelmişiken mezbûr Abdûlgani hilâf-ı mu` tâd rûz-namçe-i `askerîden berât itdirüb gadr itmekle `askerîden olduğu berât kaydı ref` ve terkîn ve kadîmisi üzere mezkûr eş-Şeyh Mehmed Dede'ye hilâfet-nâmesi mûcebince zabt itdürülmek içün yazılmışdır

Fî evâsıt-ı M (Muharrem) sene 1167

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîre Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Sen ki Antakya Kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh eş-Şeyh Mehmed el-Hüseyinî zîde fazluhusun südde-i sa`âdetime mektûb gönderüb bundan akdem medîne-i Antakya sâkinlerinden iken katlen fevt olan serdâr Mustafa Ağa dimekle ma`rûf kimesnenin pederi Serturna İbrahim Ağa dimekle `arîf kimesne ile müteveffâ-yı mezbûrun sulbî oğulları İsmail ve Feyzullah ve Süleyman nâm kimesneler ve kerîmeleri Fatma ve Emine nâm hatunlar meclis-i şer`e varub yine Antakya sâkinlerinden mîrî kâtibi Hacı Muhammed bin Hacı Abdullah nâm kimesnenin bunların babaları müteveffâ-yı mezbûr Mustafa'ya gazez ve `adâveti olduğundan mücerret icrâ-yı gazez içün bin yüz altmış beş senesinde der-sa`âdetime geldikde maktûl Süleyman'a intisâbı olduğundan gûnâgûn ifk ve iftirâ ile iştikâ ve serdâr-ı mezbûr Mustafa ile müftî-i sâbık Seyyid el-Hâc Ahmed Efendi ve Nakîbü'l-eşrâf Kâ'im-makâmı es-Seyyid İbrahim Efendi ve es-Seyyid Ebu Bekir Efendi ve hazret-i Habîbü'l-Neccar Ca`ferî el-Hâc Muhammed Efendi ve Kurd Emir-zâde es-Seyyid el-Hâc Osman Çelebi ve Cin Hasan Ağa-zâde el-Hâc Hüseyin dimekle ma`rûf kimesnelerin haklarında hilâf-ı vâki` mevâdd isnâdıyla dîvân-ı Haleb'e ihzârlariçün ısrâr itdirdüğü emr ile maktûl-ı mezbûr Süleyman'ın çukadârlarından Begli Ali mübâşir ta'yîn ve Haleb'e geldikde Haleb Vâlîsi tarafından dahî bâ-buyuruldu mübâşir ta'yîn ve sâdır olan emr-i `âlî Antakya mahkemesinde huzûr-ı şer`de mezkûrların muvâcehelerinde feth ve kırâ`at olundukda cümlesi “*sem`an ve tâ`ten*” deyü imtisâlen li-emrû'l-`âde Haleb tarafına teveccüh ve `azîmet eylediklerinde mîrî kâtibi merkûm Hacı Mehmed taht-ı kazânızda sâkin ekrâd eşkıyâsından Bektaşlı aşireti

eşkıyâsına serdâr-ı merkûm Mustafa'nın katliçün memhûr kâğıt tahrîr ve meblağ-ı vâfire va'd ile eşkıyâ-yı mezbûrûnı tahrîk ve seksan sūvârî ile esnâ-yı râhda Mertin nâm mahallde üzerlerine hücûm ve muhârebeye tasaddî ve ma'iyetlerinde olan ebnâ-yı sebîlin emvâl ve eşyâlarını nehb ve gâret ve nicelerini mecrûh eylediklerinden gayrı ba'dehu mezkûrların içlerinden serdâr-ı merkûm Mustafa'yı teftîş ve tafahhûs ve haber aldıkları anda tüfenk kurşunuyla darb ve sâ'ir alet ile katl idüb ziyâde fesâd ve şekâvet itmekle şer'le görölüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum virilmek ricâsına vâki' hâlî bi'l-iltimâs 'arz eylediğin ecilden mahallinde şer'le görölüb ihkâk-ı hakk olunduktan sonra sûret-i keyfiyet sicillatlarıyla 'arz ve i'âm olunmak emrim için yazılmışdır

fî evâsıt-ı C (Cemaziyelahir) sene 1168

Belge: 3

Haleb Vâlîsi'ne ve Haleb Monlası'na ve Antakya Kadısı'na hüküm ki

Antakya sâkinlerinden Feyyaz-zâde Mehmed Efendi dimekle meşhûr kimesne gelüb kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Telli oğlu Molla Mehmed dimekle ma'rûf kimesne Antakya'da vâki' mutasarrıf olduğu mülk menzîlini kızları (boş) ve (boş) nâm hatunlar muvâcehelerinde yüz seksan gurûşa buna bey'-i bât-ı kat'i ile bey' ve teslîm ve “*ben dahî tesellüm ve bir müddet mezbûrelerin muvâcehelerinde zabt idüb dahl îcâb itmez iken mezbûr şimdi fevt olmağla kızları mezbûreler zuhûr ve şirrete sâlike ve menzîl-i mezbûru babamız mezbûr senden mukaddem vâlidemize bey' idüb hüccet-i şer'îye olunmuşıdı*” deyü müdde'âların vech-i şer'î üzere isbâta kâdir değiller iken bin yüz altmış (boş) senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf fuzulî zabt idüb gadr-ı küllî eylediklerin ve mezbûrların mütegalibeye istinâdları olduğundan icrâ-yı hakk mümkün olmaduğun ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüb mücebince şer'le görölüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şeîfim ricâ itmeğin mahallinde şer'le görölme emrim olmuşdur

Fî evâsıt-ı M (Muharrem) sene 1168

Belge: 4

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Ahi Abram nâm zımmî gelüb mesfûr ücret ile hidmet mâkulesinden olub ücret kavilsiz Haleb sükkânından Hanna nâm zımmîye bir müddet hidmet itmekle mesfûr ba'zı umûr için Bağdad tarafına gönderüb bu dahî gidüb hidmetin tekmîl ve kendü mesfûrdan hidmet eylediği eyyâmda müctemi' olan ecr-i mislini almak taleb eyledikde

edâda ta'allül ve muhalefet ve gadr-ı küllî sevdâsında olduğun ve da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfesi olduğun ve tarafından (boş) nâm kimesneyi vekîl eyledüğün bildirüb fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görülüb hidmet eyledüğü eyyâmın mesfûrın zimmetinde olan ecr-i mislini tamâmen tahsîl ve alıvirilüb icrâ-yı şer ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fî evâil-i S (Safer) sene 168 (1168)

Sayfa: 96

Belge: 1

Haleb Vâlîsine Sadr-ı Esbak Vezîre ve Haleb Mollasına hüküm ki

Medine-i Haleb'de vâki' Mescîdü'l-Ömerî vakfının bi'l-fi'il berât-ı şerîfimle mütevellîsi olan es-Seyyid Ahmed Halîfe zîde şerefehu gelüb vâkıf-ı mezbûrun vakfiye-i ma'mûl-bihâsında mukayyed `akarâtından medîne-i Haleb'de vâki' ma'lûmü'l-hudûd vakf `arsaya mutasarrıf olan Haleb'de sâkin ehl-i zimmet tâ'ifesinden (boş) ve (boş) nâm zimmîlerin tasarruflarında olan `arsanın şart-ı vâkıf mücebince mukâtâ'a-i kadîmesin taleb eyledikde mesfûrlar hilâf-ı şer'-i şerîf tamâmen virmeyüb noksân teklîfi ile ta'allül ve muhâlefet ve vakf-ı şerîfe gadr murâd eylediklerin bildirüb vâkıf-ı mezbûrun vakfiye-i ma'mûl-bihâsı mücebince şer'le görülüb `arsa-i mezbûr mukâtâ'ası tamâmen alıvirilüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır

Fi evahir-i M (Muharrem) sene 1168

Belge: 2

İdlîb ve Şuğur Kadılarına hüküm ki

Hâlâ mîr ahûr-ı evvelim olan Mehmed Sadık dâme mecduhu `arzuhal idüb mûmâ-ileyhin mütevellî kâ'im-makâmı olduğu merhûm ve mağfûrûn-leh Köprülü Mehmed Paşa'nın evkâfından İdlîb'de zâbit olan Ömer Ağa dimekle ma'rûf kimesne yedi seneden berü vakf-ı şerîfi zabt ve tasarruf ve beher sene mûmâ-ileyh tarafından zâbitliği ibkâ olundukca taraf-ı vakf-ı şerîfe iktizâ iden peşînleri beher sene edâ ve kûsûr yedi senelik hesâb-ı vakf-ı mezbûr henüz rû'yet olunmadığından bu esnâda rû'yet olunmak üzere iken Rüstem-zâde Mehmed dimekle meşhûr müfsîd ahâlî-i vilâyetden ba'zı müzevvirleri tahrîk ve hâlâ Belgrad muhafızı vezîrim Ahmed Paşa edâma'l-lâh-ı te'âlâ iclâlehu tarafına merkûmın hakkında ba'zı töhmet isnâdıyla hilâf-ı inhâ bir takrîble müşârûn-ileyden buyuruldu alub bilâ emr-i şerîf mezbûr Şuğur Kal'esi'nde

habs olunub mahbûs olmak hasebiyle hesâb-ı vakf-ı şerîf mu'attal ve nizâm-ı vilâyet dahî muhattel olduğun bildirüb merkûm habsden itlâk ve yedi senelik hesâb-ı vakf-ı şerîfi rû'yet için bir gün evvel bu tarafa ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evahir-i M (Muharrem) sene (168) 1168

Belge: 3

Haleb Vâlîsi zîdet fezâ'ilehuya hüküm ki

Sadât-ı kirâmdan Seyyid Mehmed bin Nasreddin zîde şerefehu gelüb Haleb-i Şehbâda Bâbü'n-Nasr hâricinde vâki` câmi`-i şerîf vakfının ber-vech-i hasbî tevliyeti yetmiş seksan seneden berü büyük babasının dedesi el-Hâc Mehmed'in mâliye berâtıyla zabt ve tasarrufunda iken fevt oldukda oğlu Şeyh Hasan `askeri tarafından üzerine berât ve ba`de Şeyh Hasan dahî fevt oldukda oğlu bunun babası Nasreddin'e tevcîh olunmak iktizâ ider iken ecânibden Şeyh İbrahim et-Taklîn üzerine berât itdirüb ba`de kasr-ı yedinden bunun babası Nasreddin'e `askeri tarafından berât olundukdan sonra fevt olmağla yine mezbûr Şeyh İbrahim aherden bir kimesneyi Haleb Kadısı huzûruna götürüb *"bu Seyyid Nasreddin'in oğludur lâkin iktidârı yoktur"* deyü `adem-i kudretinden olduğu `arz ile `askeriden Hamavî Şeyh Mehmed bin Mehmed'e berât itdirüb lâkin ismi mevcûd ve cismi nâ-mevcûd olduğundan hîleye şürû` ve bunun büyük babasının dedesi el-Hâc Mehmed'in mâliyede olan kaydı mûcebince dahî üzerine mâliyeden berât itdirüb gadr eyledüğün bildirüb tevliyet-i mezbûre babası Nasreddin mahlûlünden ve Şeyh İbrahim'in ref'inden kendüye virilmesini istid`â ve hazîne-i `âmiremde mahfuz Anadolu Muhâsebesi defterlerine nazar olundukda Haleb-i Şehbâda Bâbü'n-Nasr hâricinde vâki` câmi`-i şerîf vakfının ber-vech-i hasbî tevliyeti bin yüz altmış üç senesi Rebiyü'l-evveli'nin sekizinci günü târîhinde el-Hâc Mehmed mahlûlünden bâ-`arzuhal es-Seyyid Şeyh İbrahim et-Taklîn es-Sûrî'ye ber-vech-i hasbî tevcîh ve hâlâ mâliye berâtıyla üzerinde olduğu mukayyed ve vakf-ı mezbûrun vazîfe-i mu`ayyene ile tevliyeti Şeyh Hasan Şükrü mahlûlünden bin yüz elli beş senesinde Şeyh İbrahim Sûrî et-Taklîn'e tevcîh bâdehu kasr-ı yedinden es-Seyyid Nasreddin bin Şeyh Hasan'a elli altı senesinde ba`de't-tevcîh fevt olmağla oğlu Seyyid Mehmed'in `adem-i kudretinden rağbet itmekle `adem-i rağbetinden Şeyh Mehmed bin el-Hamavî'ye Kadısı Mehmed Emin `arzu mûcebince altmış iki senesi Muharremi'nde tevcîh olunduğu dahî `askerî rûz-namçesinden ihrâc olunmağla eğer çi tevliyet-i merkûmenin gerek mâliye ve `askerîde olan teveccühâtı bilâ-meşrûte olub ve mezkûr Seyyid

Mehmed müteveffâ Seyyid Nasreddin'in sahîh sulbî oğlu mudur ve `adem-i kudreti `arz olunan Seyyid Mehmed mezbûr Seyyid Mehmed midir şer`le görölüb bâdehu i`lâm olunmağa muhtâc olduğun bi'l-fi`il Re'isü'l-küttâbım olan el-Hâc Abdi dâme mecduhu i`lâm itmeğin i`lâmı mücebince mahallinde şer`le görölüb hakikat-ı hâl `arz ve i`lâm olunmak için yazılmışdır

Fi evail-i S (Safer) sene 1168

Belge: 4

Haleb Kadısı'na hüküm ki

El-Hâc Mehmed Kürdî zîde kadruhu gelüb mûmâ-ileyhin Haleb-i Şehbâ'da vâki` Sutik Hanım Mahallesi'nde mutasarrıf olduğu vakf menziline Haleb Kanâvat (?) suyundan mahalle-i mezbûrda vâki` Soykabı demekle ma`rûf mahalden kadîmü'l-eyyâmdan berü bir mikdâr su cereyân idüb şurb ve intifâ` idegelmişiken mahalle-i mezbûrda sâkin ba`zı ashâb-ı ıgrâz hilâf-ı şer` ve mugâyir-i kadîm “*mahall-i merkûmdan sana su virmeziz*” deyü müdâhale ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüb mezbûrların vech-i meşrûh üzere hilâf-ı şer` ve mugâyir-i kadîm te`addî ve tecâvüzleri men` ve def` ve kadîmisi üzere menzîline cereyânına muhâlefet olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fî evâil-i S (Safer) sene 1168

Sayfa: 97

Belge: 1

Haleb Vâlîsi Vezîre ve Adana Vâlîsi'ne ve Diyarbekir Vâlîsi'ne ve Haleb ve Amid Kadılarına ve Adana ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Tüccârdan Kayseriyeli Atam (?) nâm zımmî gelüb bunun yine tüccâr tâ'ifesinden Kayseriyeli Arakil oğlu Karabet nâm zımmî zimmetinde bin yüz altmış (boş) senesinde sekiz yüz elli gurûş alacak hakkı olmağla taleb eyledikde hilâf-ı şer`-i şerîf virmekde ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-ı hakk ve gadr-ı küllî murâd eyledüğün ve mezbûr hâlâ taht-ı hükûmet ve kazânızda mürûr ve `ubûr üzere olduğun ve tarafından (boş) nâm kimesneyi vekîl eyledüğün bildirüb bulunduğu mahalde şer`le görölüb mesfûrun zimmetinde olan ol mikdâr gurûş hakkı tamâmen tahsîl ve tarafından vekîli merkûma alıvrılüb bî-vech-i şer`î ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evail-i S (Safer) sene 1168

Belge: 2

Haleb Vâlîsi Sadr-ı Esbak Vezîre Haleb Mollası'na hüküm ki

Haleb'de Câmî'ü'l-kebîr nezdinde vâki` Haylâviye (?) Medresesi'nin bi'l-fi'il berât-ı şerîfimle müderrisi ve vakfının mütevellîsi olan kıdvetü'l-`ulemâ'i'l-muhakkikîn eş-Şeyh Ahmed bin eş-Şeyh Mustafa zîde `ilmihu südde-i sa`âdetime `arzuahâl idüb vakf-ı mezbûrun defterde mukayyed karyelerinden Haleb Sancâğı'nda Haleb Kazâsı muzâfâtından Matah Nâhiyesi'ne tâbi` Sa'idla (?) karyesinin defterde mukayyed ra'iiyet ve ra'iiyeti oğullarından ba'zıları karyeleri toprağında tasarruflarında olan zirâ'ate sâlih hâsıl ve pezîr yerlerin bi't-tamâm zirâ'at itmedin varub aherin karyeleri topraklarında zirâ'at idüb vakf-ı şerîfe gadr itmeleriyle bundan akdem mürâfa`a-i şer`-i şerîf olduklarında mezkûrlar karyeleri topraklarında zirâ'ate sâlih hâsıl ve pezir yerlerin zirâ'at itmedin varub aherin karyeleri topraklarında zirâ'at itmemek üzere taraf-ı şer`den tenbîh birle cânib-i şer`den hüccet-i şer`iyye virilmişiken mugâyir-i hüccet-i şer`iyye mezkûrlar yine ol vechle aherin topraklarında zirâ'at idüb vakf-ı şerîfe gadr eylediklerin bildirüb men` ve def` olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ itmeğin kânûn üzere `amel olunmak için yazılmışdır

Fi evasıt-ı S (Safer) sene 1168

Belge: 3

Haleb Mollası'na Hüküm ki

Sen ki Haleb Kadısı mevlânâ Hüseyin zîdet fezâ'ilehusun südde-i sa`âdetime mektûb gönderüb Halebü'sh-Şehbâ mahallâtından Kara Kara Usuykine Ali ve Bahsînet nâm mahalle ahâlîsinden Neftâzi es-Seyyid Mehmed Efendi ve `ilmî-zâde es-Seyyid Mehmed ve Şeyh Mehmed ve sâ'ir mazbûtü'l-esâmî kimesneler medîne-i mezbûreye Kanat (Kanavat) ile cereyân iden mâ'-i ez-yedden bi'l-istihkâk kanavât-ı mahlûkeleriyle ihrâz menâzillerine icrâ eyledikleri suyun taksîminde ba'zılarının memnû'atdan bir mâsûre-i suyu ifrâz ve yüz elli gurûş semen-i makhbûz mukâbelesinde fetvâ-i şerîfe ve hüccet-i şer`iyye mücebince yine sâlifü'z-zikr Kara Kara mahallesî sükkânından el-Hâc Ahmed bin Mehmed nâm kimesneye bey` ve teslîm itmeleriyle mezkûr el-Hâc Ahmed mâ'-i melkûsâd (?) kanavât-ı mahlûkesiyle mahalle-i mersûmda vâki` menzîlinin hamamına icrâ itmek üzere olub fîmâba'd gerek merkûmûn ve gerek sâ'irlere mâ'-i merkûmun icrâsına bilâ vech-i şer'î müdâhale ve mu`âraza itdirülmemek bâbında

hük-m-i hü-mâyûnum virilmek ricâsında olduğun bi'l-iltimâs `arz eyledüğün ecilden mahallinde şer`le görölmek için fermân-ı `âlişân yazılmışdır

Fi evasıt-ı S (Safer) sene 1168

Belge: 4

Haleb Vâlîsi Sadr-ı Esbak Vezir Abdullah Paşa'ya ve Haleb Kadısına hüküm ki Haleb Sancâğı'nda Merdisi `Aşîreti'nden Süleyman nâm kimesne `arzu-hâl idüb bunu yine `aşîret-i mezbûreden olub Haleb sâkinlerinden Kirzânlı Medazir oğlu dimekle ma`rûf Mahmud nâm kimesne zimmetinde bin yüz altmış (boş) senesinde üç bin beş yüz gurûş alacağı olub defa`âtle taleb eyledikde mezbûr tagallübünden nâşî virmekde ta`allül ve muhâlefet eyledüğün bildirüb şer`le görölüb ol mikdâr gurûş hakkı alıvrılüb hilâf-ı şer`-i şerîf ta`allül ve muhâlefet itdirilmeyüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı S (Safer) sene 168 (1168)

Sayfa: 98

Belge: 1

Üzeyr Sancağıbeği dâme `izzühuya ve Üzeyr ve (boş) Kadılarına hüküm ki Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a`yân İbrâhîm ve Hüseyin zîde mecdühümâ gelüb Üzeyr Sancağı'nda Üzeyr Kazâsı muzâfâtından Arsuz Nâhiyesi'nde Ekrek ve Küçük Reli ve Halikan ve tevâbi'i kurâsı ber-vech-i mâlikâne iştirâken mûmâ-ileyhümânın berât-ı şerîfimle `uhdelerinde olub sâlifü'z-zıkr Küçük Reli Karyesi'nden hisseye mutasarrıf olub Kilis ve Kayseriye ve Üzeyr ve Haleb Sancaklarında A`zaz ve gayrı Nâhiyelerde Ada nâm karye ve gayrîden kırk dört bin beş yüz elli dört akçe ze`âmete mutasarrıf Dîvân-ı hü-mâyûnum kâtiblerinden Kâtib el-Hâc Mehmed Kuddisi ve Haleb ve Kilis ve Üzeyr ve Konya sancâklarında Ravendan ve gayri nâhiyelerde Kıstin nâm karye ve gayriden elli yedi bin beş yüz yirmi bir akçe ze`âmete mutasarrıf Kılıç Abdullah Seferli ve Üzeyr Sancağı'nda Bakras Nâhiyesi'nde Çatal Kaya nâm karye ve gayriden bin akçe tîmâra mutasarrıf Ahmed ve yine Arsus Nâhiyesi'nde karye-i Halika el-mezbûre ve gayriden altı bin dört yüz akçe tîmâra mutasarrıf Resûl ve Üzeyr Nâhiyesi'nde Höyker Zeminlü nâm karye ve gayriden altı bin dört yüz bir akçe tîmâra mutasarrıf İsmail ve karye-i Halikan el-mezbûreden hisseye mutasarrıf olan Üzeyr Sancağı'nda Derseki (?) Nâhiyesi'nde Öyük nâm karye ve gayriden sekiz bin akçe tîmâra mutasarrıf Mustafa ve yine Arsus Nâhiyesi'nde Büyük Deli nâm mezra'a ve gayriden yedi bin kırk akçe tîmâra mutasarrıf Ahmed ile mezkûr Resûl ve hâss-ı mezbûr tevâbi'inden Yegkendi nâm

karyeden hisseye mutasarrıf yine Arsus Nâhiyesi'nde karye-i Yegkendi el-mezbûre ve gayriden üç bin dört yüz doksan sekiz akçe tîmâra mutasarrıf İsmail veled-i Ali ve Üzeyr Nâhiyesi'ne Nebiler Öyüğü nâm karye ve gayriden dokuz bin sekiz yüz elli üç akçe timâra mutasarrıf Mustafa ile yine mezkûr Resul ve yine hâss-ı mezbûr tevâbi'inden Mardin nâm karyeden hisseye mutasarrıf olub karye-i Mardin el-mezbûre ve gayriden yedi bin sekiz yüz akçe tîmâra mutasarrıf Ali nâm za'îm ve sipâhîler ve taraflarından voyvodaları sâlifü'z-zikr kurânın vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtından berâtları yazularına göre hisselerine isâbet edeni ahz ve kabza kanâ'at etmeyüb berâtları yazularından ziyâdeye tecâvüz ve ol-vechle hâss-ı hümâyûnum tarafına 'â'id mahsûl ve rûsûmun kesr ve noksan terettübüne ba'îs oldukların bildirüb sâlifü'l-beyân kurâ za'îm ve sipâhî-i mezkûrlar ile mâlikâneleri tarafından zabt ve herkesin berâtları yazularına göre hisselerine isâbet eden mahsûl ve rûsûm ber-mûceb-i taksîm ahz ve kabz itdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî berâtları yazularına mugâyir ziyâdeye tecâvüz ile mâlikâne tarafına 'â'id mahsûl ve rûsûma bir dürlü dahl ve ta'arruz itdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz rûz-nâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca'at olundukda Arsus Nâhiyesi'ne tâbi' hâsıl-ı ma'-rûsûm yedi bin akçe yazar karye-i Ekrek ve beş bin beş yüz doksan akçe yazar karye-i Küçük Reli ve altı bin dokuz yüz beş akçe yazar karye-i Halikan ve yedi bin akçe yazar Yegkendi karyesinin yazu-yı mezkûreleri defter-i hâkânîde mestûr icmâlleri tevzî ve taksîm ve bir mikdârları on dört senesinden tevkî'i kalemiyle havâss-ı hümâyûnuma tashîh ve icmâl-i mezbûrun derûnunda ba'zı kurâ ve mezra'aları on altı senesinde tevkî'i kalemiyle Şeyhü'l-hadîd mukâta'asına zamm ve bâkîleri mutasarrıfları kaydlarında ve ber-mûceb-i kayd hâsıl ma'ûr-rûsûm dört bin sekiz yüz akçe yazar karye-i Mardin dahî kurâ-ı sâ'ire ile birikdirilüb yedi bin sekiz yüz akçe tîmârın topundan bin sekiz yüz akçesi tezkere ile Mehmed üzerinde ve topundan altı bin akçesi dahî Hüseyin üzerinde iken târih-i merkûmda Hüseyin'in tîmârı dahî havâss-ı hümâyûnuma tashîh ve bu takdîrce ber-mûceb-i defter-i hakanî karye-i Öyük müstakil havâss-ı hümâyûnum tarafından ve ber-mûceb-i taksîm Küçük Reli Karyesi'nin yazu-yı mezkûresinden iki bin yüz doksan beş akçesi hass ve iki yüz otuz sekiz akçe Kâtib el-Hâc Mehmed Kuddîsî ve üç yüz beş akçesi Kılıç Abdullah Seferli ve bin dört yüz akçesi İsmail ve yedi yüz bir akçe Ahmed ve üç yüz kırk dokuz akçe Hasanlı Abdullah ve otuz bir akçesini Resul ve Halikan karyesinden dört bin dört yüz otuz beş akçe hâss ve bin beş yüz akçe merkûm Resul ve beş yüz akçesi Mustafa ve beş yüz akçesi diğr Ahmed ve Yegkendi karyesinin dahî

yazu-yı mezkûresinde üç bin altı yüz doksan akçesi hass ve bin yüz akçe Süleyman Beg hisselerine isâbet ve tasarruf eyledüğün bi'l-fi'îl defter emîni olan Yeğen Mehmed dâme mecduhu `arz ve hazîne-i `âmirende mahfûz mâlikâne kaydına nazar olundukda maktû'e-i karye-i Ekrek ve karye-i Küçük Reli ve karye-i Halikan ve gayrihu der-nâhiye-i Arsus der-livâ-ı Üzeyr mûmâ-ileyhümâ İbrâhîm ve Hüseyin'in ber-vech-i mâlikâne mâlın beher sene Haleb muhassıllarına virmek üzere iştirâken berât-ı şerîfimle üzerlerinde olduğu mütekayyed bulunmağın defter emîni mûmâ-ileyhin `arzı mücebince `amel olunmak emrim olmuştur

Fî evâhir-i S (Safer) sene 1168

Belge: 2

Haleb Vâlîsi Sadr-ı Esbak Vezîr Abdullah Paşa'ya Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Medine-i Antakya mahallâtından Mahsen Mahallesi sâkinlerinden Hacı İbrahim nâm kimesne gelüb yine medine-i mezbûr mahallâtından ashâb-ı kirâmdan hazret-i Habîbü'n-Neccâr râdıu'l-lah-ı `anhu Mahallesi sâkinelerinden Fatma bint-i Abdullah nâm hatun bundan akdem rızâsı ve ma`rifet-i şer'le şuhûd mahzârında kendüye `akd ve nikâh idüb ve nikâh üzerine nikâh şer'en sahîh olmayub ve üzerine dahî şer'en bir nesne sâbit olmuş değil iken yine mahalle-i mezbûre sâkinlerinden mütegalibeden Mısırlı Mustafa Beşe dimekle ma`rûf kimesnenin tarafından müzevvirinden Sağır oğlu Bıçak Hasan nâm kimesne zûhûr ve şirrete sülûk ve “*ben mezbûr Mısırlı Mustafa'nın tarafından mezbureyi tezvîce vekîlim izin mûrâselesin ihrâc itdim ve vekâleten tezevvüc (?) iderim*” deyü mahalle-i mezbûre imamı Ömer Efendi dimekle ma`rûf kimesnenin tab`iyyet ve tezvîrâtı ile bununla halvet-i sahîhe bulunmadın bin yüz altmış (boş) senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayr-ı hakk fuzûlî menkûhesi mezbûrenin hânesin basub gadr eylediklerinden gayrı hevâlarına tâbî` ehl-i `örfe bunu gamz ve te`addîden hâlî olmadıkların ve bu bâbda taraf-ı şer'den hüccet-i şer'iyesi olduğun bildirüb hüccet-i şer'iyye mücebince şer'le görölüb zevcesi mezbûre alıvirilüb ber-mûceb-i hüccet-i şer'iyye icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır

Fi evahir-i S (Safer) sene 1168

Sayfa: 99

Belge: 1

Haleb Vâlîsi Sadr-ı esbak Vezir Abdullah Paşa'ya ve Haleb Monlası'na ve Kilis Kazası Nâ'ibine hüküm ki

Sen ki Kilis Nâ'ibi nevlânâ-yı mûmâ-ileyh es-Seyyid eş-Şeyh Abdurrahman zîde `ilmihusun südde-i sa`âdetime mektûb gönderub medine-i Kilis'de müteveffâ Canbolad Beg evkâfının evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere hâlâ berât-ı şerîfimle mütevellîsi olan Zeynel Abidin zîde kadruhu meclis-i şer'e varub vakf-ı mezbûrun defter-i hakanî ve vâkıfın vakfiye-i ma`mûl-bihâsında mukayyed müstegillâtından Haleb Kazası muzâfâtından Kuseyr Nâhiyesi'ne tâbi` Dusan nâm karyede kırk beş kırat arsa çiftlik ve dört kıt'a bağ ve altı kıt'a bostan ve dokuz bin `aded eşcâr-ı zeytun ve nefsi-i Derguş'da dekâkîn ve kahvehâne ve hân ve hamam ve değirmân ve Haleb'de bir bâb saray ve Kilis kurbünde nehr-i Sakeb'de (?) iki göz ve nehr-i `Ağret'de (?) iki göz un değirmânları kadîmden berü evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mütevellîleri tarafından bi'l-icâre zabt olunagelmışiken ecânibden ba`zıları hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i şart-ı vâkıfa ve vakfiye-i ma`mûl-bihâya muhâlif taraf-ı vakfdan bilâ sened fuzûlî zabtına mûmâna`at ve vakfa za`af-ı târî ve gadr-ı `azîm eylediklerin sikât bundan akdem meclis-i şer'de ihbâr ve vakfın vakfiye-i ma`mûl-bihâsında ve sicil-i mahfûzda mukayyed müstegillâtı vakf-ı mezkûr tarafından kadîmisi üzere zabt itdirilmesin vakfın evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mütevellîsi mûmâ-ileyh Zeynel Abidin meclis-i şer'de inbâ ve emr-i şerîfim südürünü iltimas eyledüğün sâbıkâ Haleb ve Antakya Kadıları ve Kilis Nâibi ve Kilis hassı Voyvodası başka başka `arz ve Kilis'de vâkî` müteveffâ Canbolad Beg vakfının tevliyeti ber-vech-i meşrûte evlâd-ı vâkıfdan Zeynel Abidin bin Mehham üzerinde olduğu ve yüz kırk târihinde bâ-fermân-ı `âlî Anadolu Muhâsebesine kayd olunan vakfiyede zikr olunan müsekkefât vâkıf-ı mûmâ-ileyhin medîne-i Kilis'de binâ eylediği Tekye Câmi`ine meşrûte olduğu ve vakfiyyesi derûnunda musarraha olduğu muhâsebe-i mezbûreden ba`de'l-ihrac `arz olunan `arz-ı çiftlik ve hân ve dekâkîn ve bağ ve bostan ve değirmanlar vâkıfın vakfiye-i ma`mûl-bihâsında vakfiyetleri musarraha olub lâkin ihtiyâten mahallinde zû'l-yed olanlar ile terâfû`-i şer' ve vakfiyeti sâbit oldukda taraf-ı vakfdan mütevellî-i vakfa zabt itdirilmesini hâvî ba`de'l-i`lâm yüz elli târihinde sâdır olan emr-i âlî mûcebince mütevellî-i vakf Haleb ve Kilis Kadıları huzûrunda zû'l-yed olanlar ile mürâfa`a-i şer' murâd eyledikde zû'l-yed olanlar kâh “*tekrâr emr-i `âlî sâdır*

*olmadıkça mürâfa`a olmayuz*” ve kâh kuvvet-i mâliyeleri sebebiyle “*kırk elli sene mürûr itmekle da`vân mesmu`e olmaz*” deyü her biri ısrâr ve vakfa gadr iderler deyü zamân mürûruna i`tibâr olunmayub vech-i meşrûh üzere bi`l-mürâfa`a şer`le ihkâk-ı hakk olunmasıçün hâlâ vakf-ı mezbûrun bi`l-meşrûte mütevellîsi mûmâ-ileyh emr-i `âlî iltimâs eyledüğün mevlânâ-yı mûmâ-ileyh `arz ve dîvân-ı hümayûnumda mahfûz olan ahkâm kuyûdâtına mürâca`at olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim virildiği mukayyed ve mukaddemâ sâdır olan emr-i `âlî mücebince mahallinde şer`le görölüb vakfiye-i ma`mûl-bihâ ve şart-ı vâkıf müceblerince icrâ-yı şer` ve ihkâk-ı hakk olunmasıçün mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mahallinde şer`le mürâfa`aya havâle ile emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi`l-fi`il Reisülküttâbım olan el-Hâc Abdi dâme mecduhu i`lâm itmeğin i`lâmı mücebince `amel olunmak içün emr-i şerîf yazılmışdır

Fi evahir-i S (Safer) sene 168 (1168)

Belge: 2

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezîr Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hüküm ki El-Hâc Beşir nâm kimesne gelüb bunun Haleb Kazâsı toprağında bi`l-fi`il zabt ve tasarrufunda `avârız hânesine bağlu tekâlif alınmak îcâb ider emlâk ve yeri olmayub kasaba-i mezbûre ahâlîsi taraflarından tekâlif talebiyle ve ehl-i `örf tâ'ifesi taraflarından bilâ emr-i şerîf tekâlif-i şâkka mütâlebesiyle te`addî ve rencide ve remîde olunması îcâb itmez iken kasaba-i mezbûre ahâlîsi “*emr-i şerîf ile vâki` tekâlifden sen dahî bizimle mâ`en hisse vir*” deyü hisse talebiyle ve ehl-i `örf tâ'ifesi taraflarından dahî bilâ-emr-i şerîf tekâlif-i şâkka mütâlebesiyle te`addî ve rencide ve remîdeden hâlî olmamalarıyla bundan akdem mürâfa`a-i şer`-i şerîf olduklarında ol vechle olan te`adîlerinin men` ve def` içün cânib-i şer`den hüccet-i şer`iyye virilmişiken mugâyir-i hüccet-i şer`iyye yine ol vechle te`adîden hâlî olmamalarıyla hüccet-i şer`iyye mücebince `amel olunub hilâf-ı kânûn ve bilâ emr-i hümayûn ol vechle olan te`addîleri men` ve def` olunmak bâbında bundan akdem istirhâm ve kânûn üzere `amel olunmak içün bin yüz altmış yedi senesi evahir-i Şevvali'nde hüdâvendigâr-ı sâbık karındâş ve'l-ekberim merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Mehmud Hân tâbe serâhu zamânında emr-i şerîf virildiğün bildirüb tecdîdin ricâ itmeğin hilâfına emr-i şerîf yoğise vech-i meşrûh üzere `amel olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır

Fi evasıt-ı R (Rebiyülahir) sene 168 (1168)

Sayfa: 100

Belge: 1

Haleb Vâlîsi sadr-ı esbak Vezir Abdullah Paşa'ya ve Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Haleb sâkinelerinden Hadice nâm hatun gelüb bunun babası Sofu oğlu (boş) nâm kimesne bin yüz altmış (boş) senesinde fevt oldukda verâseti irs-i şer'le buna ve sâ'ir vârislerine intikâl itmekle babası müteveffâ-yı mezbûrun Antakya Kazâsı'na tâbi` Kaya Harbub nâm karye ahâlileri zimmetlerinde sekiz yüz elli gurûş ve yine kaza-i mezbûra tâbi` Derşun Karyesi ahâlileri zimmetlerinde iki yüz elli gurûş ve yine kaza-i mezbûre tâbi` Halli (?) Karyesinden İlan Hal' `İlanoğlu Salih nâm kimesne zimmetinde yüz beş gurûş ve Şeyh Şahin nâm kimesne zimmetinde on iki gurûş ve Sa'di oğlu Ahmed nâm kimesne zimmetinde otuz gurûş ve Said oğlu Yusuf nâm kimesne zimmetinde dahî yüz on gurûş alacak hakkın almadın babası mezbûr fevt oldukda meblağ-ı mezbûr `alâ mâ-farzullah-ı te`âlâ buna ber-mûceb-i defter-i kassam intikâl ve meblağ-ı mezbûr bin üç yüz altmış üç gurûş alacak hakkın Antakya sükkânından `Amik Kâtibi Abdulvahhab nâm kimesne tamâmen tahsîl ve zimmetinde kalmağla taleb eyledikde dürlü `illet ve bahâne ile edâda ta`allül ve gadr sevdâsında olduğun ve tarafından zevci Kara Ali nâm kimesneyi vekil eyledüğün bildirüb mahallinde şer'le görölüb babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntakıl mezbûrun zimmetinde olan ol mikdâr gurûş hakkı tamâmen tahsîl ve zevci ve vekili mezbûra bî-kusûr alıvrılüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın mahallinde şer'le görölmek emrim olmuştur buyurdum ki

Fi evasıt-ı Ra (Rebiyülevvel) sene 1168

Belge: 2

Haleb Vâlîsi Sadr-ı Esbak Vezîr Abdullah Paşa'ya ve Antakya ve (boş) Kadılarına hüküm ki

Haleb sâkinelerinden Hadice nâm hatun gelüb bunun babası Sofu oğlu dimekle ma`rûf (boş) nâm kimesnenin yüz altmış (boş) senesinde fevt oldukda terekesi irs-i şer'le buna ve sâ'ir vârislerine intikâl itmekle babası müteveffâ-yı mezbûrun Antakya kazasına tâbi` Aheryub nâm karye sükkânından Cebe oğlu Ahmed nâm kimesne zimmetinde üç yüz altmış gurûş ve yine Antakya Kazasına tâbi` Şarki nâm karye ahâlîleri zimmetlerinde üç yüz altmış gurûş ve yine Şeyh İbrahim nâm kimesne zimmetinde dört yüz elli gurûş ve yine Dev oğlu Yusuf nâm kimesne zimmetinde üç

yüz gurûş ve yine Antakya kazasına tâbî` Çal Hayılu (?) Karyesinden Hahik nâm kimesne zimmetinde dahî altı yüz otuz gurûş cem`an iki bin yüz gurûş hakkın almadın babası mezbûr fevt olub meblağ-ı mezbûr `alâ mâ-farzullah-ı te`âlâ ber-mûceb-i defter-i kassâm buna isâbet itmekle meblağ-ı mezbûr mezbûrlardan taleb ve almak istedikde mezbûrlar şirrete sülûk ve dürlü `illet ve bahâne ile edâda ta`allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların ve tarafından zevci Kara Ali nâm kimesneyi vekîl eyledüğün bildirüb şer`le görölüb babası müteveffâ-yı mezbûrdan ber-mûceb-i defter-i kassâm buna isâbet iden ol mikdâr gurûş hakkı mezbûrlardan tamâmen tahsîl ve vekîli zevci merkûma bî-kusûr alıvirilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin mahallinde şer`le görölmek için yazılmışdır

Fi evasıt-ı Ra (Rebiyülevvel) sene 1168

Belge: 3

Haleb Vâlisi Sadr-ı Esbak vezîrim Abdullah Paşa'ya ve Haleb Mollası'na hüküm ki

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm Edirne (Adana) Kadısı Mevlana Mustafa zîde fazluhu südde-i sa`âdetime mektûb gönderüb Medine-i Halebü`ş-şehbâ karbanı ahâlisi ve `ulemâ sulehâ ve tüccâr ve müsinn ve ihtiyâr bî-garez kimesneler Medine-i Adana (Adana'ya) nüzullerinde cem`-i gafîr ve cem`-i kesîr bi-ecmü`hüm meclis-i şer`e varub Antakya vâlîsinden (ahâlîsinden) Feyz-zâde Mehmed Efendi dimekle ma`rûf kimesne kendü hâlinde olub kimesneye bir vechle zulm ve te`adîsi olmayub zâtında ehl-i `ırz ve sâhib-i dinâyet olmağla zikr olunan kârbân ile mâ`en bin yüz altmış (boş) senesinde Payas kasabasına nüzullerinde kasaba-i mezbûre ahâlîsinden ve eşkıyâdan Acem oğlu Hüseyin ve Karaca ve Sarı Na'ib dimekle `arîf kimesneler Payas mahkemesinde “*hasmın vardır mürâfa`a ol*” deyü mezbûr Mehmed Efendi derûn-ı kârbândan alub bir tarîk ile kendü hânesine ihzâr ve der-zincir ve “*bizim etbâ`mızdan üç nefer zımmîden bundan akdem Antakya Mütesellimi bî-gayr-ı hakkîn dört yüz elli gurûşlarını ahz itmeleriyle merkûm Mehmed mücerred Antakya ahâlîsinden olmağla mütesellim-i merkûmun mukaddemâ kabz eyledüğü meblağ-ı mezbûru senden tahsîl iderim*” deyü şütüm-ı galîze ile şetm ve darb-ı şedîd ile darb ve habs ve eşrâf-ı kârbândan ba`zıları merkûmu tahlîs için menzillerine vardıkda cümlesini hetk-i ırz ve şütüm iderek mezbûrları perâkende ve merkûmun yânında mevcûd olan emvâl ve eşyâsı noksân-ı fahîş ile ahire bey` ve bî-gayr-ı hakkîn zulmen yüz elli gurûşun ahz ve sebîlin tahliye ve zulm-ı sarîh idüb hâl minvâl-ı muharrer olduğı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh bi'l-iltimâs `arz

eyledüğü ecilden mezbûrlar sen ki vezir-i müşârun-ileyhsin tarafından ta'yîn olunân mu'adil (?) mübâşîr ile Dîvân-ı Haleb'e ihzâr ve terâfû'-i şer' ve ihkâk-ı hakk olundukdan sonra keyfiyet sûret-i sicillâtıyla `arz ve i'lâm olunmak bâbında fermân-ı `âlişân olmuştur

Fi evahir-i Ra (Rebiyülevvel) sene 1168

DEĞERLENDİRME

Osmanlı İmparatorluğu, üç kıtaya yayılmış bir imparatorluktur. Klasik dönemde genel olarak iyi bir idarî, askerî ve adlî sistem kurulmuştu. Bu kadar geniş toprak parçasına yayılmış, bu kadar kozmopolit ve dağınık bir toplumu kuruluş ve yükseliş dönemlerindeki gibi yönetmek neredeyse imkansızdı. XVIII. yüzyılda Osmanlı topraklarında kurumlardaki bozukluklara, iktisadî çöküntüsüne ve çeşitli yolsuzluklara karşın varlığını sürdürmesi ise, kuruluşundaki temel sağlamlığından ileri gelmektedir.

XVII. yüzyıldan sonra birçok alanda sistem bozulmaya başlamış, XVIII. yüzyılda devlet girdiği savaşlarda toprak kayıpları ile karşı karşıya kalmıştır. Merkezî idarenin zayıflaması ile birlikte taşrada da bozulmalar ve huzursuzluklar yaşanmıştır.

Bu yüzyılda askerî yönetimin önemli bir bölümünü teşkil eden yeniçerilik bozuk, timar ve zeamet düzeni ise eskisi gibi itibar edilmeyen bir şekilde yürütülmektedir. Yeteneksiz görevliler halkı soymakta, yolsuzluklar, rüşvet oldukça yaygın bir durumdadır. Birçok problemin baş gösterdiği Osmanlı topraklarında genel bir yorgunluk ve çaresizlik kendisini gizleyememiştir.

Çalışmamız, bizlere yaşanan huzursuzluklara farklı perspektiflerden bakabilme olanağı sağlamakla birlikte; idarî, sosyal, adlî vs. sorunlarla ilgili çeşitli örnekler ve dönem hakkında fikir vermektedir.

Sosyal hayata da etki eden bu olumsuz şartlar, halkı hırsızlık gibi olaylar karşısında oldukça zor durumda bırakmıştır. Ticaret kervanlarının yolunu kesme⁷⁸, kişisel eşyaları gasp etme veya farklı yollarla yapılan hırsızlık örnekleri mevcuttur.

Müslümanların vergi yükü bu yüzyılda artırılmış ve bu da onların perişan olmalarına sebep olmuştur. Bu dönemde halka yüklenen haksız vergiler onların yerini-yurdunu terketmesine varan sonuçlar doğurmuştur. Halktan uydurulmuş isimlerle alınan vergiler⁷⁹, zorla ve gereğinden fazla alınan vergiler⁸⁰, geçiş güzergâhındaki derbend hizmeti gören köylülerden alınan haksız vergiler ve bazı ehl-i örf yöneticilerinin geçişlerde ödeme yapmaması⁸¹, haklı olmaksızın bedeliye gibi vergi talebi⁸², vergiden

⁷⁸ S.1-B.1

⁷⁹ S.1-B.2

⁸⁰ S.3-B.1

⁸¹ S.9-B.1

⁸² S.9-B.4

muaf olan yerlerden vergi talebi⁸³, zamansız alınan vergiler⁸⁴ vb. yollarla halka ağır ve haksız bedeller ödetilmiştir.

Haleb bölgesinde bulunan nehir veya akarsular ile bunların kullanımı belgelere yansımakla birlikte, araştırılmaya muhtaç olduğunu düşündüğümüz konular arasındadır. Medeniyetler her dönem ve her yerde Akarsu kenarlarında kurulmuş, çeşitli yollarla sudan faydalanmışlardır. Yine çalışmamızın konusu olan Haleb bölgesinde de birçok alanda kullanıldığı ve faydalandığı için su meselesinin önemi haizdir. Bu bölgede bulunan akarsular/nehirler kullanılmış, zaman zaman suyun paylaşımında anlaşmazlıklar yaşanmıştır. Yerleşim yerlerinde bakıma muhtaç çeşmelerin tamiri⁸⁵, kişinin değirmenine gelen suya müdahale⁸⁶ edilmesi, bostan ve meyve bahçelerine gelen pis suya müdahale⁸⁷ edilmesi, tamiri gereken yeraltı suyunun sorumluluğunu alıp, tamirinin yaptırılmaması⁸⁸, bostan sulaması için yapılan *Garak* denilen dolabın tamiri⁸⁹-yenisinin inşası⁹⁰, dışarıdan müdahale edilmesi dolayısıyla halkın arazilerini sulamaya suyun yetmemesi⁹¹, suyun güzergâhının haksız yere değiştirilmesi ve suyun israf edilmesi⁹² vb. su meselesiyle ilgili hususlar çalışmamıza yansımıştır.

Alacak-verecek meselesi hükümlerin sayı itibarıyla en hacimli bölümdür. Özellikle alacak konusunda 69 aded belge mevcuttur. Genel olarak verilen borçların geri alınamaması⁹³, borçlunun ölüp borcun varislerine geçmesi (bazen varislerin borcu reddetmesi)⁹⁴, poliçe kullanımı⁹⁵, borçlunun, borç sahibinin borcu alamayınca mahkemeye başvurması üzerine malına zarar vermesi⁹⁶, alacağının sadece bir kısmının ödenmesi⁹⁷, kişilerin arasındaki borç meselesine dışarıdan müdahale⁹⁸ vb. hususlarla alâkalı borç sahiplerinin borçlarını alamamasının yanı sıra borç sahiplerinin borçlulara zaman zaman zulmettikleri, baskı altına aldıkları da vâkidir. Borçluların çeşitli

⁸³ S.35-B.1

⁸⁴ S.56-B.3

⁸⁵ S.2-B.4

⁸⁶ S.15-B.4

⁸⁷ S.33-B.2

⁸⁸ S.45-B.2

⁸⁹ S.53-B.5

⁹⁰ S.58-B.2

⁹¹ S.60-B.1

⁹² S.71-B.2

⁹³ S.4-B.1

⁹⁴ S.10-B.2

⁹⁵ S.17-B.4

⁹⁶ S.17-B.4

⁹⁷ S.39-B.4

⁹⁸ S.83-B.4

sebeplerden borçlarını ödemekte güçlük çektiklerine dair örnekler söz konusudur. Meselâ, zarar eden tüccarın borçlarını ödeyememesi ve borçlu olduğu kişinin buna zulmetmesi⁹⁹, borcun ödenmesine rağmen tekrar talep edilmesi¹⁰⁰, babasının borcunu ödemede zorlanan kişinin rencide edilmesi¹⁰¹, borçluların baskılara dayanamayıp, köylerinden firar etmeleri¹⁰² gibi örnekleri görmek mümkündür. Borcunu ödemede zorluk çekenlerin ödemelerini taksitle ve güçlerine göre yapmaları için hüküm verildiğini görmekteyiz.

Görev süresi dolan Kadı'nın İstanbul'a dönüş yolunda¹⁰³ veya yeni atanan Kadı'nın Haleb'e giderken güvenliğinin sağlanması¹⁰⁴ için yol güzergâhında bulunan yöneticilere emir gönderildiğini görmekteyiz.

Belgelerde yer alan önemli konulardan olan miras meselesiyle ilgili anlaşmazlıklar da göze çarpmaktadır. Babası vefat ettikten sonra vaside bulunan akçe ya da mallar talep edildiğinde zorluk yaşanması¹⁰⁵, vefat eden eşinin eski eşinden olan baba bir oğlunun miras mallarını ziyan etmesi¹⁰⁶, başka varis olmadığı için malların kendisine kalmasına rağmen bu mallara müdahale edilmesi¹⁰⁷, kardeşinin mirasa el koyması¹⁰⁸, kız kardeşi öldükten sonra onun çocuklarının mirastan hak iddia etmesi¹⁰⁹, büyüünce miras hakkını isteyince, amcasının mütegalibeden olduğu için sorun çıkarması¹¹⁰, mirasa dışarıdan el konulması¹¹¹, vasinin mirasa el koyması¹¹², kendisini vasi tayin ettirme çabası¹¹³, babaları öldükten sonra birisinin, babanızın bana borcu vardı diyerek mallarına el koyması¹¹⁴ gibi miras meselesiyle ilgili birçok örneğe rastlamaktayız.

Yöneticilerin halkı zor durumda bıraktıkları gibi birbirlerine karşı olan müdahaleleri de söz konusu olmuştur. Mütevellî'ye görevini bırakması için baskı

⁹⁹ S.2-B.2

¹⁰⁰ S.50-B.1

¹⁰¹ S.65-B.2

¹⁰² S.82-B.4

¹⁰³ S.2-B.3

¹⁰⁴ S.25-B.1

¹⁰⁵ S.5-B.3

¹⁰⁶ S.8-B.1

¹⁰⁷ S.14-B.2

¹⁰⁸ S.39-B.5

¹⁰⁹ S.42-B.4

¹¹⁰ S.43-B.4

¹¹¹ S.45-B.1

¹¹² S.46-B.5

¹¹³ S.57-B.4

¹¹⁴ S.75-B.3

kurma ¹¹⁵ , Mütevellî'nin görev yerini zaptetme ¹¹⁶ , Mütevellîye'nin görevine müdahale¹¹⁷ , Mutasarrıf'ın başka bir Mutasarrıf'a ait olan yerin vergisini sahte hüccet ile almaya çalışması¹¹⁸ gibi müdahalelerin olduğunu görmekteyiz.

Kötü niyetli kişilerin başkalarını zarara uğratmak için onların işlerine ya da mülküne müdahale ettiğini de belgelerden çıkartıyoruz. Birinin değirmenin üst tarafına değirmen kurarak işlerini zarara uğratma ¹¹⁹ , kişinin mülküne buranın daha evvel vakf olduğunu söyleyip, müdahale etmeye çalışması¹²⁰ , kişinin mülküne buranın evvelden kendilerine ait olduğunu iddia ederek müdahalede bulunması ¹²¹ , tımarın zaptedilmesi¹²² , kiracının ölmesi üzerine oğullarının malın kendilerinin olduğunu iddia etmesi¹²³ , satın alınan yerin ilk sahibinin, burayı satmadığını, kullanabileceğini iddia etmesi¹²⁴ , değirmencinin satışına müdahale ¹²⁵ v.s.

Masum kişilerin zaman zaman gasp ve katledildiği¹²⁶ , kişilerin malına ve canına zarar verenlere hakkıyla muamele edilmesi için emirler yazıldığını görmekteyiz.

Kullukçuların yeniçerilere ödemesini, gereken meblağın altında veya hiç vermeyerek zimmetlerine geçirdikleri ¹²⁷ , bunun üzerine zimmetlerindeki akçelerin tahsili için hüküm verilmiştir.

Kiracıların kira bedelini zaman zaman ödemedikleri ¹²⁸ veya eksik ¹²⁹ ödediklerine dair örnekler mevcut. Bunun yanı sıra vakıf kiracılarının da aynı sorunları çıkardığı görülmektedir. İcarelerini ödemede zorluk çıkaranlar vakfın mallarına da zarar veriyorlardı¹³⁰ . Ayrıca vakfın mallarını kendi hususi işlerinde kullananlar da vardı¹³¹ .

XVIII. yüzyılda, XVII. yüzyıl sonlarında görülmeye başlayan ayan, voyvoda, muhassıl, mütesellim gibi kaza yöneticileri ile şehir kethüdalarının sayılarında büyük bir artış görülmüştür. Bu görevleri ele geçiren kişiler Müslüman ve Türktür. Gerek bunların

¹¹⁵ S.6-B.3

¹¹⁶ S.7-B.1

¹¹⁷ S.9-B.2

¹¹⁸ S.61-B.2

¹¹⁹ S.7-B.3

¹²⁰ S.8-B.2

¹²¹ S.13.-B.1

¹²² S.20-B.1

¹²³ S.28-B.5

¹²⁴ S.29-B.1

¹²⁵ S.53-B.4

¹²⁶ S.7-B.4

¹²⁷ S.10-B.3

¹²⁸ S.4-B.3

¹²⁹ S.29-B.3

¹³⁰ S.15-B.2

¹³¹ S.15-B.5

gerekse ehl-i örfe mensup görevlilerin (vali, kaimmakam gibi görevlilerin) atanmasında yolsuzluklar sık sık görülmeye başlanmıştır. Bu görevleri yüksek harç ve rüşvet ödeyerek elde eden görevliler zararlarını çıkarmak için halkı soymaya başlamışlardır.

Taşrada adaleti simgeleyecek olan ilmiye sınıfının başı ola kadıların, naiplerin önemli bir kısmının cahil olup, adaleti sağlamak yerine kendi çıkarlarını gözeten kişiler olduğu göze çarpmaktadır. Kadılar kendi çıkarları için valilere, ayanlara, mütesellimlere kazanç sağlama yolunu tercih etmişler ve halkı gözetmemişlerdir¹³².

Halka zulmeden ayanlar rüşvet almaktan imtina etmemişlerdir¹³³. Ellerindeki malları zorla ve değerinin üstünde fiyatla halka satmışlardır¹³⁴. Halkın mallarına el koyma¹³⁵, mülke el koyma¹³⁶, borcu olmamasına rağmen halkın akçelerine el koyma¹³⁷, suyun akarına müdahale¹³⁸, halkı zarara uğratarak, hakkını aramasına dahi engel olma¹³⁹, halkın mahsul ve vergilerine el koyma¹⁴⁰ vb. muhtelif yollarla halkı baskı altına almışlardır.

Halkın en çok mağdur olduğu bir diğer husus ise bu bölgede görülen eşkıyalık faaliyetleridir. Yol kesme, cinayet, gasp, hırsızlık, alıkoymak vs. faaliyetlerle halkı bezdirmişlerdir¹⁴¹. Halkın mahsullerini yakıp, zarara uğratmak¹⁴², yağmalar yapıp ahalinin kızlarına musallat olmak¹⁴³ vs.

Bazı art niyetli kişilerin birilerini gammazladıklarını, onları yöneticiye kötüleyerek cezalar alması için çabaladıklarını¹⁴⁴, bazılarının ise herhangi bir gammazlama söz konusu değil iken birilerine iftira atarak kendilerini gammazladıklarını ve cezalandırıldıklarını, bunun karşılığında ise masraflarını birilerine ödetmeye çalıştıkları¹⁴⁵ dikkati çeken bir husustur.

Zaman zaman görülen kuraklık, vergiler ve bazı yöneticilerin keyfi olarak aldıkları vergilerin yanı sıra bir de murabahacı taifenin yaptığı kötülükler, halkı perişan

¹³² Yücel, Özkaya, XVII. Yüzyılda Osmanlı Kurumları ve Osmanlı Toplum Yaşantısı, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara, 1985, s.9-11.

¹³³ S.16-B.1

¹³⁴ S.18-B.3

¹³⁵ S.27-B.2

¹³⁶ S.36-B.1

¹³⁷ S.48-B.2

¹³⁸ S.62-B.1

¹³⁹ S.74-B.2

¹⁴⁰ S.90-B.1

¹⁴¹ S.21-B.1

¹⁴² S.70-B.3

¹⁴³ S.80-B.2

¹⁴⁴ S.20-B.3

¹⁴⁵ S.26-B.4

etmiştir. Bunlar halka borç verip, çok yüksek faizle geri almış, ödeyemeyenlere zulmetmişlerdir. Halkın geri ödediği borca kanaat etmeyerek, çok daha fazlasını istemişlerdir¹⁴⁶. Hakkıyla borcun ödenmesine rağmen üstelik mallarına el koymuşlardır¹⁴⁷. Halka baskı kurarak tarlalarını sattırmışlardır¹⁴⁸.

Yetiştirdikleri üründen verim alamayan halk, yaşanan kıtlık, pahalılık ve vergiler de eklenince işin içinden çıkamamış, merkeze dilekçe yazmak durumunda kalmıştır. Gücüne göre borçlarını ödemeleri için hüküm yazılmasına rağmen borç sahipleri halka baskı kurmuş, rencide etmişlerdir¹⁴⁹.

Yerli naiplerin yasak olmasına rağmen görev yaptıkları, haksız olandan akçe alıp, onları savundukları ve fukaranın da akçesini aldıkları veya aldıklarını görmekteyiz¹⁵⁰.

görüldüğü üzere, XVIII. yüzyıl, klasik devirdeki yüksek seviyeli hayata sahip değildir. Bunun böyle olmasının doğal olduğu da bilinmektedir. Bu yüzyıl kurumları ise, önceki dönemler kadar düzenli işlemese de genelde eski temele dayalı olarak devam etmektedir.

¹⁴⁶ S.54-B.3

¹⁴⁷ S.56-B.2

¹⁴⁸ S.56-B.4

¹⁴⁹ S.74-B.1

¹⁵⁰ S.67-B.4

SONUÇ

Osmanlı'nın taviz vermekten sakındığı en önemli hususlardan biri, adaletin ülkenin her noktasına hakkıyla ulaştırılabilmesine ilişkin uygulamalarıdır. Bu uygulamalarda vatandaşların sorunlarını mahkemelerin yanı sıra devlet görüşmelerinin karara bağlandığı ciddi bir platform olan Divan-ı Hümayun'a kadar taşıyabilme özgürlüklerinin söz konusu olması dikkat çekicidir. Osmanlı tebası tarafından Divan'da dile getirilen çeşitli şikâyetler ve problemler için "Ahkâm Defterleri" adı verilen defterler tutulmuştu.

Ahkâm Defterlerinin günümüzde popülaritesi giderek artan şehir tarihleri için olmazsa olmaz kaynaklardan olduğunu görüyoruz. Bu defterler, taşradan merkeze yapılan şikâyetlerden ve aynı zamanda merkezden taşraya gönderilen cevaplardan dönemin zihniyetini anlamamız açısından önemli ipuçları vermektedir. Merkezi sistemin gitgide güç kaybına uğradığı XVIII. yüzyılın ilk yarısında, devletin oluşan zafiyetlere nasıl cevap verdiği Ahkâm Defterleri üzerinden daha net anlaşılabilir. Devletin birçok alanda zorluk yaşadığı bu dönemde hangi aktörlerin oluşan boşluğu nasıl doldurduklarını gözlemlemek de mümkün olmaktadır.

Sosyal açıdan, okuduğumuz belgeler ışığında o dönemde, yerel yöneticilerin baskı ve haksızlıklarının yanı sıra görevlerini kötüye kullandıkları, Halep ve çevresinde bulunan vakıfların işletme yöntemleri ve vakıflar konusunda meydana gelen anlaşmazlıklar olduğu görülmektedir. Vakıf yöneticilerinin vakıf mallarını zimmetlerine geçirmesi, vakıf mallarına zarar vermesi gibi örneklerle rastlanır. Vakfı kiralayanların da kira bedelini ödemekte sorunlar çıkardıkları da vakidir.

İncelediğimiz dönemde özellikle ayan/müteğallibe gibi söz sahibi -ara sınıf- kişilerin bulundukları mevkilerini kuvvetlendirmek ve halka gözdağı vermek adına gerek öldürerek gerekse mallarına el koyarak zulmetmişlerdir. Çeşitli yollarla yaptıkları baskılarla kendi zenginliklerini katlamışlardır. İncelediğimiz belgelerde eşkıyaya destek vererek onları halka musallat ettiklerine dair bilgilere de rastladık.

Halkı zor durumda bırakan bir diğer husus murabahacı taifesinin zorbalıklarıdır. Halka borç para vererek oldukça yüksek faiz yükü altında onları ezmişlerdir. Borcunu zamanında ödemesine rağmen faizi işletip halkı tahakküm altına almışlardır. Dönem dönem yaşanan kıtlık, vergilere ilaveten bir de bu borçlar halkı için içinden çıkamayıp, bulundukları yerleri terketmek zorunda bırakmıştır.

Birçok sorunla mücadele eden halk, hakkıyla verdikleri vergilerin yanı sıra yöneticilerin keyfi olarak aldıkları vergilerle de uğraşmış, merkeze bu hususlarla ilgili şikâyetlerde bulunmuşlardır. Haksız vergi karşısında mücadele etmeye çalışan halka zaman zaman yöneticiler tarafından ağır yaptırımlar da uygulanmıştır.

Sosyal ortamın bozulduğu bu dönemde hırsızlık, gasp, yaralama, öldürme gibi vakalar da yaşanmıştır. Özellikle alacak-verecek konusunda oldukça huzursuz olaylar yaşanmış, borçluların borç sahiplerini hayli uğraştırdığı gibi, borç sahiplerinin de borcu olanları fazlasıyla baskı altına almıştır.

KAYNAKÇA

- AKTAŞ, Necati, *Atik Şikâyet Defteri*, Diyanet İslam Ansiklopedisi (DİA), C.IV, İstanbul, 1991.
- AKTAŞ, Necati, “*Osmanlı Dönemi Arşivciliğimiz*”, Osmanlı, C. VI, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999, s. 303.
- AKTAN, Ali, *Osmanlı Paleografyası ve Siyasî Yazışmalar*, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1995.
- BARKAN, Ömer Lütfi, “*Öşür*”, İA, MEB, C.IX, İstanbul, 1993, s. 485-488.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın No: 42, İstanbul, 2000.
- BAYRAKTAR, Hilmi, *XIX. Yüzyılda Haleb Eyaleti'nin İktisadi Vaziyeti*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları No:8 Tarih şubesi Yayınları No:7, Elazığ, 2004.
- BİNARK, İsmet, *Arşiv ve Arşivcilik Bilgileri*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın No: 3, Ankara, 1980.
- ÇADIRCI, Musa, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri'nin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, TTK, Ankara, 1997.
- ÇAKAR, Enver, *XVI. Yy.da Haleb Sancağı(1516-1566)*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları No:1 Tarih şubesi Yayınları No:1, Elazığ, 2003.
- ÇAKAR, Enver, *17. Yüzyılda Haleb Eyaleti ve Türkmenleri*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları No:13 Tarih şubesi Yayınları No:11, Elazığ, 2006.
- ÇETİN, Atilla, *Osmanlı Arşivlerinin Tarihçesi*, Belgelerle Türk Tarih Dergisi, C.II, S.7, 1968.
- GÖKBİLGİN, Tayyib, *Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmi*, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1992.
- GÖK, Nejdett, “*Osmanlı Diplomatasında Berat Formu ve Berat Anlamında Kullanılan Diğer Terimler*”, Türkler Ansiklopedisi,C. XI, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s. 870.
- GÜMRÜKÇÜOĞLU, Saliha Okur, *Şikâyet Defterlerine Göre Osmanlı Teb'asının Şikâyetleri*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 61, S. 1, Ankara 2012, s. 175-206.

- GÜNAY, Ramazan, *Osmanlı Arşiv Kaynakları İçerisinde Ahkâm Defterleri: Gelişim Seyri, Muhtevası ve Önemi*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Yıl: 2013/1, S. 17.
- HALAÇOĞLU, Yusuf, *Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, TTK, V.Baskı, Ankara, 2003.
- KILIÇ, Orhan, *18. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devleti'nin İdari Taksimatı Eyalet Ve Sancak Tevcihatı*, Ceren Matbaacılık, Elazığ, 1997.
- KUŞ, Canan, “1780-1784 Tarihli ve 4 Numaralı Haleb Ahkâm Defteri (s. 1-53) Transkripsiyon ve Değerlendirme”, Fırat Üniversitesi, Sosyal Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ 2008.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat, S., “Mühimme Defteri”, C.XXXI, İslâm Ansiklopedisi, TDV, İstanbul, 2006, s. 520 – 523.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat, S., *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, TTK Yay., 4. baskı, Ankara, 2018.
- ÖZEL, Ahmet, “Ahkâm”, İslam Ansiklopedisi, C.I, TDV, İstanbul, 1988, s. 550 – 551.
- MARKUS, Abraham, *Modernliğin Eşiğinde Bir Osmanlı Şehri Haleb*, Küre Yay., İstanbul, 2013.
- ÖZKAYA, Yücel, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Ayanlık*, TTK, Ankara, 1994.
- ÖZKAYA, Yücel, *XVIII. Yüzyılda Osmanlı Kurumları Ve Osmanlı Toplum Yaşantısı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara, 1985
- ÖZTÜRK, Said, “Kayseri ve Çevresinin Sosyo -Ekonomik Tarihi İçin Önemli Bir Kaynak: Karaman Ahkâm Defteri” , *III. Kayseri Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri*, (Yayına Hazırlayan: Ali Aktan, Ramazan Tosun, Ayhan Öztürk), Kayseri, 2000, s 403 – 423.
- PAKALIN, Mehmet, Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, MEB, İstanbul, 200.
- SAHİLLİOĞLU, Halil, “Ahkâm Defteri”, C. I, İ.A., TDV, İstanbul, 1988, s. 551.
- ŞAHİN, İlhan – EMECEN Feridun, *II. Bâyezid Dönemine Ait 906/1501 Tarihli Ahkâm Defteri*, TDAV, İstanbul, 1994.
- SAMİ, Şemseddin, *Kâmûs-ı Türkî*, Şifa Yayınları, İstanbul, 2015.
- TEMELKURAN, Tevfik, *DÎVÂN-I Hümâyûn Mühimme Kalemi*, Tarih Enstitüsü Dergisi, S.6, İstanbul, 1975.

- TÜRKAY, Cevdet, “*Osmanlı İmparatorluğunda Arşiv*”, Belgelerle Türk Tarihi Dergisi, C.II, S. 7, Nisan, 1968.
- UMAR, Ömer Osman, *Türkiye Suriye İlişkileri(1918-1940)*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları No:3, Tarih şubesi Yayınları No:3, Elazığ, 2003.
- UMAR, Ömer Osman, *Osmanlı Yönetimi ve Fransız Manda İdaresi Altında Suriye(1908-1938)*, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2004.
- UZUNÇARŞILI, İsmail-Hakkı; *Osmanlı Devleti Teşkilatına Medhal* , Ankara, 1941.
- UZUNÇARŞILI, İsmail-Hakkı; *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, Ankara, 1948.
- ÜNAL, Mehmet Ali, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Isparta, 2005.
- ÜZÜM, İlyas, “*Hüküm*”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C. XVIII, İstanbul 1998, s. 464-468.
- YILMAZÇELİK, İbrahim, *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır (1790-1840)*, TTK Yay., Ankara, 1995.

